

Ю НЕСБЪО СПАСИТЕЛЯ

Част 6 от „Случаите на инспектор Хари Хуле“

Превод от норвежки: Ева Кънева, 2012

chitanka.info

*Кой е Тоя, Който иде от Едом, в червени
одежди от Восор, Който е тъй величествен в
облеклото Си, Който пристъпя в пълната Си
сила?*

*— Аз съм, Който изричам правда и съм
силен да спасявам.*

(Исаия 63:1)

ПЪРВА ЧАСТ

АДВЕНТ

ПЪРВА ГЛАВА

АВГУСТ 1991

ЗВЕЗДИТЕ

Тя беше на четиринайсет години и не се съмняваше, че стига да затвори очи и да се съсредоточи, ще види звездите през тавана.

Около нея се чуваше как жените дишат. Равномерно, тежко, унесени в непробуден сън. Само една хъркаше: леля Сара, която спеше на дюшек под отворения прозорец.

Затвори очи и се помъчи да диша като останалите. Никак не ѝ беше лесно да заспи, още повече че напоследък всичко ѝ се струваше ново и различно.

Нощните звуци из гората в имението „Йостгор“ и хората, уж добре ѝ познати от срещите в Храма и по летните лагери, сякаш се бяха променили. Самата тя също се промени. Това лято лицето и тялото ѝ в огледалото над умивалника изглеждаха другояче. Появиха се и нови усещания. Заливаха я горещи и студени вълни, погледнеше ли я някое момче. И по-точно, когато я погледнеше едно от тях. Роберт. И той се промени тази година.

Отвори очи и се вторачи в мрака. Знаеше, че Бог, стига да поиска, притежава силата да прави чудеса, например да ѝ помогне да види звездите през тавана.

Измина един дълъг, изпълнен с приключения ден. Сухият летен ветрец шумолеше в ечемичните класове, а листата на дърветата трепкаха неуморно. Процеждащата се между тях слънчева светлина огряваше насекомите в тревата на двора. Днес един кадет от офицерската школа на Армията на спасението им разказа за дейността си като проповедник на Фарьорските острови^[1]. Държеше се много наперено и обясняваше разпалено и емоционално. Докато той говореше обаче, тя се мъчеше да прогони някаква пчела, която бръмчеше около главата ѝ. След като досадното насекомо изчезна, ѝ се приспа. Кадетът приключи. Всички погледи се насочиха към

коменданта, Давид Екхоф, а той спря върху тях засмените си млади, макар и петдесетгодишни очи. Отпрати към всички поздрава на Армията на спасението: вдигна дясната си ръка над рамото, насочи показалеца към Божието царство и извика гръмогласно „Алелуя!“. После се помоли на Бог да благослови работата на кадета сред бедните и отритнатите и напомни на всички присъстващи какво е казано в Евангелието от Матей: „Спасителя може да е окаян странник, току-що излязъл от тъмница, гладен и гол. А в Деня на Страшния съд праведниците, които са помогнали на бедните, ще бъдат възнаградени с вечен живот.“ Всички очакваха речта му да продължи, но някой му прошепна нещо на ухо, Давид Екхоф се засмя и се съгласи да даде думата на младите. Ред беше на Рикард Нилсен.

Докато благодареше на коменданта, Рикард се постара гласът му да звучи по-плътен. Както обикновено, беше подготвил писмено речта си и я бе научил наизуст. Застанал пред аудиторията. Рикард говореше за борбата, на която иска да посвети живота си: борбата на Исус за Божието царство. Изнесе лекцията си нервно, но същевременно някак монотонно и приспивно. Мнителният му непроницаем поглед се спря върху нея. Тя премига, докато гледаше как изпод потната му горна устна се нижат познатите безобидни, отегчителни фрази. Не реагира, когато нечия ръка докосна гърба ѝ. После обаче върховете на пръстите се спуснаха по гръбнака ѝ, стигнаха до кръста и не спряха дотам. Побиха я ледени тръпки под тънката лятна рокля.

Обърна се и се вгледа в засмените кафяви очи на Роберт. Прииска ѝ се и нейната кожа да е мургава като неговата, та той да не забележи руменината, избила по бузите ѝ.

— Шшт — обади се Юн.

Юн и Роберт бяха братя. Като по-малки винаги ги мислеха за близнаци, макар Юн да беше с година по-голям. Роберт наскоро навърши седемнайсет. В лице двамата наистина си приличаха като братя, но с годините се увеличаваха и разликите помежду им. Роберт, радостен и безгрижен, обичаше да се закача с околните и умееше да свири на китара. Не се явяваше обаче навреме на богослуженията в Храма и понякога, окуражен от одобрителните смехове на компанията, си позволяваше и по-груби шеги. В такива случаи се намесваше Юн — съвестно момче. Повечето му предричаха обучение в Офицерската школа и — без да го изричат на глас — женитба с момиче от Армията.

Ала никой не очакваше подобно нещо от Роберт. Юн беше с десет сантиметра по-висок от брат си, но Роберт изглеждаше по-висок, защото Юн от дванайсетгодишен започна да върви с приведен гръб, все едно върху плещите му тегне цялото бреме на света. И двамата имаха мургава кожа и хубави, правилни черти. Роберт обаче притежаваше и нещо друго, което липсваше у Юн. Зад очите на по-малкия брат се криеше някаква тъмна загадъчност. Тя хем искаше, хем се боеше да узнае повече за нея.

Докато Рикард говореше, погледът ѝ се плъзна над събралото се множество от познати лица. Някой ден тя щеше да омъжи за момче от Армията на спасението, а после щяха да командироваат двамата в друг град, в друг район. Но те щяха да се върнат в „Йостгор“ — Армията го купи и отсега нататък имението се превърна в мястото, където ще прекарват летата си.

Встрани от множеството, на стълбите пред къщата, момче с руса коса милваше котка, настанила се в скута му. Усети как то я погледна, но успя да отмести погледа си, преди да го е разкрила. Само с него не се бе запознала. Знаеше името му: Мадс Гилстриуп, внук на предишните стопани на „Йостгор“. Мадс беше с няколко години по-голям от нея, а семейството му се славеше като богаташко. Струваше ѝ се много симпатичен, но и доста самотен. Какво всъщност правеше той при тях? Пристигна снощи. Цяла вечер обикаля наоколо с намръщено лице, без да заговори някого. На няколко пъти обаче тя усети погледа му върху себе си. Тази година всички я зяпаха. Нещо ново.

Роберт я откъсна от мислите ѝ. Сложи нещо в ръката ѝ и прошепна:

— Ела в плевника, когато генералското отроче приключи. Искам да ти покажа нещо.

Роберт стана и тръгна, а тя погледна какво е пуснал в шепата ѝ. Едва се сдържа да не изкрещи. Закрила уста с ръка, пусна пчелата в тревата. Насекомото още мърдаше, но нямаше нито крачета, нито крилца.

Най-сетне Рикард завърши речта си. Тя видя как нейните родители се оттеглят на масите за кафе заедно с майката и бащата на Роберт и Юн. И двете семейства се смятаха за част от така наречените

„силни фамилии“ в енориите си в Осло и тя знаеше, че я държат под око.

Тръгна към клозета. Едва когато зави зад ъгъла и изчезна от полезрението им, се втурна право в плевника.

— Знаеш ли какво е това? — попита Роберт с мутирал глас, а очите му се смееха.

Легнал в сеното, той дялкаше корен на дърво със сгъваемото си ножче, което неизменно носеше затъкнато в колана си. Вдигна дървото, за да види и тя какво е измайсторил. Беше виждала такова нещо само на рисунка. Надяваше се сумракът в плевника да му попречи да забележи руменината по лицето ѝ.

— Не — излъга тя и седна до него в сеното.

Той отново я стрелна с предизвикателния си поглед, сякаш знаеше за нея нещо, което дори самата тя не подозира. Без да свежда очи, тя се облегна на лакти.

— Мястото му е тук — мушна ръка той под роклята ѝ.

Тя усети как твърдият корен се плъзга по кожата ѝ и преди да успее да събере бедрата си, опря о бикините ѝ. Горещият му дъх лъхна шията ѝ.

— Недей, Роберт — прошепна тя.

— Направих го специално за теб — просъска той.

— Престани, не искам.

— Отказваш ми? На мен?

Дъхът ѝ секна. Не съумя нито да отговори, нито да извика. Неочаквано от вратата на плевника долетя гласът на Юн:

— Роберт! Остави я, Роберт!

Тя усети, че той престана да притиска дървото към стиснатите ѝ бедра. Извади ръката си, но остави дървото под роклята ѝ.

— Ела при мен! — Юн сякаш говореше на непослушно куче.

Роберт се засмя и стана. Намигна ѝ и излезе при брат си.

Тя също се изправи и изтупа сеното от дрехите си, едновременно успокоена и засрамена. Отдъхна си, задето Юн прекрати играта. Но се смути, защото той явно сметна, че не става дума за невинна закачка.

По-късно, по време на вечерната молитва на трапезата, тя се взираше жадно в кафявите очи на Роберт и поглъщаше с поглед устните му, от които се сипеха дума след дума. Изобщо не го слушаше, но се засмя в шепата си. Той беше полудял! А тя... какво ѝ ставаше и

на нея? И тя полудя. И се влюби? Да, точно така, беше влюбена. Но това влюбване не можеше да се сравнява с детските ѝ увлечения от миналата и по-миналата година. Сега усещането беше по-силно, по-значимо и по-вълнуващо.

В леглото, докато се мъчеше да пробие с поглед тавана, отново я напуши смях.

Леля Сара изсумтя на сън и спря да хърка. Отвън се чу вой. Сигурно кукумявка.

Ходеше ѝ се до тоалетната.

Никак не ѝ се ставаше, но нямаше избор. За да стигне до клозета, се налагаше да мине по росната трева покрай плевника, тъмен и плашещ през нощта. Затвори очи, ала и това не помогна. Измъкна се от спалния чувал, мушна крака в сандалите и излезе на пръсти.

Бяха се появили няколко звезди, но с просветляването на небето на изток след около час щяха да изчезнат. Хладният въздух милваше кожата ѝ, докато подтичваше, заслушана в непознати нощни звуци от насекоми, кротуващи през деня; от ловуващи животни. Рикард бе видял лисица в близката горичка. Дали животните, които скитат нощем, не са същите като денем, само дето издават различни звуци. Променят се. Менят си кожата, така да се каже.

Клозетът се намиреше на малко възвишение зад плевника, далеч от останалите постройки. Силуетът му постепенно порасна пред погледа ѝ. Разкривената барака, построена от небоядисани дъски — деформирани, напукани и посивели от старост — нямаше прозорци, само отвор с формата на сърце, за да се проветрява. Най-сериозния недостатък на клозета обаче беше невъзможността да разбереш има ли някой вътре.

Незнайно защо я обзе усещането за чуждо присъствие.

Изкашля се. Очакваше да чуе „заето“, ако някой е влязъл преди нея.

От едно дърво в гората литна сврака. Не се чуваше нищо.

Качи се по каменните стълби. Хвана дървеното кубче — то беше дръжката на вратата — и го дръпна. Срещу нея зина тъмнина.

Отдъхна си. До клекалото имаше фенер, но реши да не го пали. Махна капака на тоалетната, затвори вратата и сложи райбера. Вдигна нощницата, свали си бикините и седна. Сякаш ѝ се причу нещо. Не беше нито диво животно, нито сврака, нито насекомо с променен през

нощта глас. Някой сякаш се шмугна бързо в избуялата трева зад клозета. Урината потече и заглуши звука отвън. Сърцето ѝ заби учестено.

Не бързаше да се изправи. Вдигна бикините си, докато се слушваше в мрака. Чуваше се само леко шумолене от дърветата. Кръвта пулсираше в ушите ѝ. Изчака сърцебиенето да се уталожии, откачи райбера и отвори вратата. Застаналата на прага фигура запълваше целия отвор. Явно бе се спотаил на стълбите. Само след секунда я просна на седалото, затвори вратата и легна върху нея.

— Ти? — прошепна тя.

— Да, аз — отвърна той с неузнаваем, разтреперан и дрезгав глас.

Очите му проблеснаха в мрака, когато ухапа долната ѝ устна до кръв, а ръката му дръпна бикините ѝ. Тя лежеше като парализирана под острието на ножа, който гореше по кожата на врата ѝ, докато той удряше слабините си в нейните още преди да е събул панталона си подобно на разгонено псе.

— Гъкнеш ли, ще те накълцам на парчета! — процеди той.

Тя не издаде нито звук — беше само на четиринайсет и вярваше, че ако затвори очи и се съсредоточи, ще види звездите през тавана. Бог има властта да върши такива неща, стига да поиска.

[1] Фарьорските острови се намират в северната част на Атлантическия океан между Шотландия и Исландия и са протекторат на кралство Дания. — Б.пр. ↑

ВТОРА ГЛАВА

НЕДЕЛЯ, 13 ДЕКЕМВРИ 2003

ДОМАШНО ПОСЕЩЕНИЕ

Той оглеждаше чертите на лицето си в прозореца на мотрисата. Опитваше се да разбере къде се крие тайната. Но над червената си вратовръзка виждаше съвсем обикновено, безизразно лице с очи и коса, които на фона на стените в тунела между станциите „Курсел“ и „Терн“ изглеждаха черни като вечната нощ в парижкото метро. На коленете му лежеше вестник „Монд“. Прогнозираха снеговалежи, но над мотрисата улиците на френската столица все още лъщяха голи и студени под гъста ниска облачна пелена. Ноздрите му се разшириха и той вдиша слабия, строго специфичен мирис на влажен цимент, човешка пот, обгорен метал, одеколон, тютюн, мокра вълна и жлъчна киселина. Независимо колко се стараеха чистачите, така и не успяваха да отмият или прогонят тази упорита миризма от седалките.

Въздушната струя от идващия насрещен влак раздрусва стъклата. Бледи светли правоъгълници изместиха за малко мрака. Той повдигна ръкава на палтото си и погледна часовника — „Seiko SQ50“. С него един клиент му изплати част от хонорара. По стъклото над циферблата вече се забелязваха резки и той се съмняваше дали не е менте. Седем и петнайсет. Неделя вечер. Вагонът бе едва на половина пълен. Огледа се. Както обикновено, голяма част от пътниците спяха по седалките. Особено през почивните дни. Жителите на Париж изключват, затварят очи и ежедневно им пътуване се превръща в безпаметен, изпълнен с вакуум отрязък от време, а червено-синята отсечка на картата със станциите представлява своеобразна свързваща линия от работата към свободата. В един вестник прочете за мъж, който цял ден се возил в метрото със затворени очи, от първата до последната станция и обратно. Чак при вечерната проверка на вагоните от служителите в депото разбрали, че е мъртъв. Вероятно човекът съвсем умишлено е слязъл в катакомбите на парижкото метро с намерението спокойно да

измине в този бледожълт ковчег синята линия, свързваща живота с отвъдното.

Самият той се бе запътил в противоположна посока. Към живота. Оставаха му само две задачи: тазвечерната и една в Осло. Последната задача. После щеше да напусне катакомбите завинаги.

Преди вратите на „Терн“ да се затворят, зави предупредителна аларма. После мотрисата набра скорост.

Затвори очи и се помъчи да се представи другия мирис. На тоалетен освежител за въздух, на топла урина. Мирисът на свободата. Вероятно майка му, учителка по професия, имаше право: човешкият мозък има способността да възстановява подробно спомени в картини, но не и в миризми.

Миризма. Под клепачите му се занизаха безброй картини. На петнайсет години е, седи в коридора на болницата във Вуковар и чува как майка му реди шепнешком молитва до апостол Тома, закрилника на строителите, и до Господ да пожали съпруга ѝ. Чува бумтежа от обстрела на сръбската артилерия, разположена до реката, и писъците на оперираните в родилната зала. Впрочем вътре нямаше бебета, защото от началото на обсадата жените престанаха да раждат. Понеже в болницата работеше като момче за всичко, той се научи да игнорира и писъците, и артилерийските изстрели. Но не и миризмите. Най-силно усещаше една особена миризма, просмукала се дълбоко в ноздрите му. При ампутация хирурзите режиха месото до костта и за да не умре пациентът от кръвозагуба, използваха своеобразен поялник да изгорят артериите и те да се затворят. Мирисът на изгоряло месо и на кръв не можеше да се сбърка с друг.

В коридора излиза лекар и подканва него и майка му да влязат. Дватамата се приближават до леглото на баща му. Не смее да го погледне. Взира се упорито в голямата покафеняла ръка на баща си, впила се в дюшека, сякаш се мъчи да го разкъса на две. А това е по силите му, защото баща му се славеше като мъжът с най-силните ръце в града. Извиваше железни прътове. След като зидарите приключат с работата си, на строителната площадка отиваше баща му, хващаше с големите си ръце краищата на арматурните жезла, стърчащи от отливката, и с бързо, старателно заучено движение ги огъваше и ги съединяваше. Бе виждал как работи баща му; все едно изстискава

парцал. Още никой не бе изобретил по-ефективна машина от бащините му ръце.

Стиска очи, когато чува гласа на баща си, променен до неузнаваемост от болка и отчаяние.

— Изведете оттук момчето! — крещи той.

— Той сам поиска да...

— Изведете го!

После гласът на лекаря:

— Кървенето спря, започваме!

Някой го хваща под мишниците и го вдига на ръце. Той се мъчи да се съпротивлява, но е толкова малък и лек. Усеца миризмата на изгорено месо и кръв.

Последно чува как лекарят казва:

— Дайте триона.

Вратата зад него се хлопва и той се свлича на колене. Продължава молитвата на майка си. Спаси го, Господи. Пощади го, пък макар и осакатен. Бог има властта да прави чудеса, стига да поиска.

Усети, че някой го гледа, отвори очи и се върна към реалността на парижкото метро. На отсрещната седалка жена със стегнати челюсти и изморен, отваян поглед отмести очи от него. Секундарната стрелка на часовника му се местеше, докато той си повтаряше наум адреса, за да го запомни. Опипа китката си. Пулсът му е нормален. Усецаше главата си малко олекнала, но бистра. Не го побиваха студени тръпки. Не се потеше. Не изпитваше нито страх, нито радост. Не се чувстваше напълно спокоен, но не се и тревожеше. Мотрисата намали. Станция „Шарл дьо Гол — Етоал“. Погледна жената, преди да слезе. Тя го бе огледала доста подробно, но дори и да го видеше същата вечер, едва ли би го разпознала.

Стана и пое към вратата. Спирачките изсвириха тихо. Дезодорант за тоалетна и урина. И свобода. И тя като миризмата не се възкресява в човешката памет. Вратите на мотрисата се разтвориха.

* * *

Хари слезе на перона, вдиша топлия въздух и огледа бележката с адреса. Чу как вратите се затвориха зад гърба му и усети лек полъх при

потеглянето на влака. Тръгна към изхода. Рекламно пано над ескалатора го осведоми как да пребори грип или настинка. Сякаш в отговор Хари се изкашля, бръкна в дълбокия джоб на вълненото си палто и напипа кутия цигари под плоската бутилка и кутийката с млечни бонбони.

Цигарата заподскача в устата му, докато излизаше през стъклената врата, оставяйки зад гърба си необичайната влажна топлина в подземиято на Осло. Изкачи стълбите и се озова в съвсем естествения за декември студ и мрак в норвежката столица. Инстинктивно се сви във връхната си дреха. Намираше се на площад „Егер“ — там се събираха пешеходните зони в сърцето на Осло, ако изобщо можеше да се твърди, че през този сезон градът има сърце. Търговците държаха магазинчетата си отворени и в неделя, защото приближаваше Коледа, затова на „Егер“ гъмжеше от забързани минувачи, които влизаха или излизаха от скромните четириетажни офис сгради наоколо. Хари прекоси площада, но се сети, че трябва да купи подарък за Бярне Мьолер — на другия ден човекът напускаше Главното управление в Осло. Шефът на Хари — неговият най-влиятелен закрилник в полицията — най-сетне се престаши да осъществи житейската си мечта за по-непретенциозна кариера и по-малък град. От следващата седмица Мьолер започваше работа в Берген като старши спецразследващ в местната дирекция. А това на практика означаваше, че Мьолер ще си прави каквото си иска до пенсионирането си. Чудесно, но защо в Берген? Дъжд и влажни планини. Мьолер дори не е родом оттам. Хари харесваше шефа си, но често не го разбираше.

Край Хари мина олюляващ се мъж в шушляков гащеризон. Приличаше на космонавт. Ухили се глуповато, а от пълните му розовочервени бузи излезе пара. Всички хора наоколо вървяха с приведен гръб и неприветливи студени лица. Бледа жена в тънко черно кожено яке с дупки на лактите премръзнала пристъпваше от крак на крак пред часовникарското ателие, а погледът ѝ шареше неспокойно с надеждата скоро да зърне пласъора си. Дългокос брадясал просяк в топли модерни младежки дрехи седеше на земята, облегал на уличен фенер, заел йогийска поза — навел глава, сякаш медитираше, а пред него се мъдреше кафява картонена чаша от капучино. Хари забелязваше, че през последната година просяците са се увеличили.

Приличаха си. Дори използваха еднакви картонени чаши — нещо като парола помежду им. А вероятно просяците представляват същества от друга вселена, които тихомълком завземат града му, улиците му. И какво от това? Да заповядат!

Хари влезе в часовникарското ателие.

— Можете ли да го поправите? — попита той младия мъж зад тезгяха и му подаде стар ръчен часовник, подарък от дядо му.

Получи го в деня, когато погребяха майка му. Хари остана почти шокиран, но дядо му го успокои с думите, че традицията повелява всеки човек да подари часовника си на свой син или внук. Обърна му внимание на свой ред той също да завещае часовника на някого.

— Само не го оставяй за последния момент — предупреди го старецът.

Хари беше забравил за това, но през есента Олег му гостува в апартамента на улица „Софие“ и случайно намери сребърния часовник в едно чекмедже, докато търсеше геймбоа на Хари. Олег, въпреки само деветте си години отдавна показал на Хари колко го превъзхожда в общата им страст — поостарялата компютърна игра „Тетрис“ — сега зарязва дългоочаквания дуел и се зае да човърка и да върти часовника, за да го накара да тръгне.

— Развален е — обясни Хари.

— Е, и? — пренебрежително подхвърли Олег. — Всичко може да се поправи.

Хари тайно се надяваше малкият да е прав, но понякога изпитваше известни съмнения. Поколеба се дали да не запознае Олег с рокбандата „Юке и Валентинерне“ и с албума им, озаглавен именно „Всичко може да се поправи“, но като размисли, стигна до извода, че майката на Олег, Раquel, едва ли ще приветства идеята на бившия си приятел със сериозни алкохолни проблеми да пуска на сипа й песни за въздействието на спиртните напитки, написани и изпълнени от музикант, починал от свръхдоза хероин.

— Можете ли да поправите този часовник? — поинтересува се Хари.

В отговор младият мъж зад тезгяха го взе и го отвори с умели, сръчни движения.

— Не си струва.

— Моля?

— Във всеки антикварен магазин ще намерите по-хубав часовник за по-малко пари, отколкото ще платите за поправката на този.

— Няма значение, опитайте се да го поправите.

— Добре — младият мъж, вече започнал да изучава вътрешностите на часовника, изглеждаше доволен от решението на Хари. — Елате следващата сряда.

Хари излезе от ателието. Чу лек звук от струна на китара през усилвател. Китаристът, младеж с рядка брада и ръкавици без пръсти, настройваше инструмента. Наближаваше времето за поредния традиционен предколеден концерт на площад „Егер“, на който изявени певци и музиканти забавляваха публиката с цел да се съберат благотворителни средства за Армията на спасението. Пред бандата, застанала зад емблематичната за Армията черна коледна тенджерка за волни пожертвования, окачена на стойка наред с площада, вече се трупяха нетърпеливи зрители.

— Ти ли си?

Хари се обърна. Въпроса зададе жената с наркоманския поглед.

— Ти си, нали? Идваш на среща със Снупи, нали? Трябва ми незабавно една доза нула цяло и едно, имам...

— Съжалявам — прекъсна я Хари. — Бъркате ме с някого.

Тя го погледна, наклони глава и присви очи, все едно се опитваше да прецени дали я лъже.

— Ти си! И преди съм те виждала.

— Полицай съм, затова.

Тя се сепна. Хари си пое въздух. Реакцията ѝ се появи със закъснение, сякаш се нуждаеше от повече време, та думите му да си проправят път до мозъка ѝ през изпържените ѝ и унищожени нерви. В очите ѝ припламна омраза. Хари не се изненада.

— Ченге ли си?

— Нали се разбрахме да не мърдате от „Плата“ — Хари отмести поглед към вокалиста.

— Пфу! — презрително изсумтя жената и застана пред него. — Ти не си от наркоотдела, ти си оня, дето го давах по телевизията, дето уби...

— От Отдела за борба с насилието съм — прекъсна я Хари и я хвана под ръка. — Слушай, отиди на „Плата“. Там ще намериш

каквото ти трябва. Не ме принуждавай да те закопчея.

— Не мога — отскубна се тя.

Хари тутакси съжали и вдигна отбранително длани:

— Поне ми обещавай, че отгук няма да купуваш нищо, и се махам.

Става ли?

Тя пак наклони глава на една страна. Тънките ѝ обезкървени устни се разтеглиха, сякаш намираше нещо забавно в създалата се ситуация.

— Да ти кажа ли защо не мога да сляза на „Плата“?

Хари зачака.

— Защото хлапето ми е там.

Стомахът му се сви.

— Не искам да ме вижда в това състояние — продължи жената.

— Чаткаш ли, полицайче?

Хари се вгледа в упоритото ѝ лице, докато се мъчеше да измисли какво да ѝ отговори.

— Весела Коледа — пожела му иронично тя и му обърна гръб.

Хари пусна цигарата в покафенелия дребнозърнест сняг и тръгна. Искаше да приключи възможно по-скоро е неприятната задача. Не гледаше хората, с които се разминаваше. Те също не вдигаха очи към него. Вървяха, забили поглед в леда, все едно ги глождеше гузна съвест, все едно се срамуваха, че са граждани на една от най-щедрите социалдемократични държави на света.

„Защото хлапето ми е там.“

На булевард „Фреденсборг“, до Дайхманската библиотека, Хари спря пред номера, написан върху плика в ръката му. Отметна глава, фасадата на сградата, боядисана в сиво и черно, явно бе ремонтирана скоро. Сбъднатата мечта на всеки художник на графити. По някои от прозорците вече висеше коледна украса. Мека жълта светлина струеше от привидно топлите спокойни домове. А може би наистина са топли и спокойни, насили се да се убеди Хари. Насили се, защото няма как дванайсет години да работиш в полицията, без да прихванеш задължителната за служителите на реда предубеденост към човешката природа. Все пак трябваше да му се признае, че се старее да дава отпор на мизантропската си нагласа.

Намери името на звънците, затвори очи и се помъчи да измисли как да се изрази най-подходящо. Никакъв резултат. Гласът ѝ

продължаваше да го смущава:

„Не искам да ме вижда в това състояние...“

Хари се отказа. Нима има начин да съобщиш печална вест подходящо?

Натисна с палец студеното метално копче. От вътрешността на сградата се разнесе звънене.

* * *

Капитан Юн Карлсен пусна звънеца, остави тежките найлонови торби на тротоара и вдигна поглед към фасадата. Мазилката на сградата, все едно преживяла обстрел с лека артилерия, се лющеше на едри парчета, а дъски заместваха прозорците на обгорял от пожар апартамент на първия етаж. Първоначално капитанът се обърка и подмина синята жилищна сграда, където живееше Фредриксен: всички фасади на улица „Хаусман“ изглеждаха досущ еднакви, сякаш студът е изсмукал от тях и последната капка цвят. Едва при къщата с надпис „Западния бряг“ разбра, че трябва да се върне назад. На стъклената врата към двора имаше пукнатина с формата на буква V. Знакът на победата.

Юн се загърна в шубата си, доволен, задето униформите на Армията на спасението са от дебела чиста вълна. След като завърши Офицерската школа, следваше да получи нова униформа, но в складовете на Армията не се намери подходящ размер за Юн. Затова му отпуснаха плат и го изпратиха при шивач, който издуха облак цигарен дим в лицето му и заяви, без Юн да го е питал, че не смята Исус за свой спасител. Независимо от убежденията си шивачът свърши чудесна работа и Юн му бе много благодарен, защото за пръв път му се случваше да носи удобна дреха. Повечето му познати твърдяха, че униформата не му стои по мярка главно защото ходи прегърбен. А минувачите, видели го да върви по „Хаусман“ същия следобед, вероятно си обясняваха приведената му фигура с ужасно студения декемврийски вятър, който подмяташе ледени иглички и замръзнали отпадъци по тротоарите и по натоварените булеварди. Според близките на Юн обаче той вървеше прегърбен, за да тушира внушителния си ръст и да се доближи до по-ниските от себе си. Ето сега например той

отново се наведе и пусна монета от двайсет крони в кафява картонена чашка в мръсна, разтреперана ръка.

— Как си? — обърна се Юн към просяка с вид на безформен вързоп, изхвърлен на тротоара.

Кръстосал крака, клетникът седеше върху опърпан кашон и мръзнеше в снежната виелица.

— Чакам на опашка за метадонова терапия — отговори той с беззвучен и отсечен глас.

Думите му прозвучаха като несполучлива декламация на наизустен псалм. Просякът се вираше в коленете на Юн.

— Защо не се отбиеш в кафенето ни на улица „Юрте“? — предложи капитанът. — Там ще се постоплиш, ще ти дадат топла храна...

Останалата част от думите ми се изгубиха в ръмженето на автомобилите, защото светофарът светна зелено.

— Нямам време — отвърна вързопът. — Да ти се намира петдесетачка?

Юн така и не спря да се удивлява какво постоянство проявяват наркоманите в опитите си да получат каквото искат. Въздъхна и пусна банкнота от сто крони в картонената чаша.

— Провери дали няма да си намериш топли дрехи в магазините „Фретекс“. Ако ли не, в кафене „Фюрлюсе“^[1] получихме нови зимни якета. Ела да ти дадем. Ще замръзнеш в това тънко дънково яке.

Изрече всичко това с примирението на човек, напълно наясно, че дарението му ще се използва за покупка за дрога. И какво от това? Историята се повтаря. Този клетник не е нито първият, нито последният. Представява поредната нерешима морална дилема, с каквито е изпълнено ежедневието му.

Юн натисна звънеца още веднъж. Погледна отражението си в мръсната витрина на магазина. Теа му казваше, че изглежда величествен. Напротив. Той е съвсем обикновен войник. След като свърши със задълженията си обаче, този войник ще се втурне по булевард „Мьолер“ над река Акершелва, откъдето започва източната част на града и квартал Грюнерльока, после ще мине през парка „Софиенберг“, ще спре на улица „Гьотеборг“ номер 4, където се намира жилищна сграда, собственост на Армията, с апартаменти, отдавани под наем на нейни служители. После ще влезе във вход „Б“ и

ако срещне някой съсед, ще го поздрави с надеждата човекът да си помисли, че Юн се прибира в апартамента си на четвъртия етаж. Вместо да се прибере обаче, Юн ще се качи с асансьора на петия етаж, ще мине по проход във вход „А“, ще се послуша, за да провери дали е чисто, ще се втурне към вратата на Теа и ще почука по уречения начин. Тя ще отвори вратата, а с нея — и обятията си, а той ще се сгуши там и ще се разтопи.

Земята се разтресе.

Отначало помисли, че целият град се разтърси до основи, но после разбра откъде идва вибрацията. Остави на земята едната торба и извади мобилния си телефон от джоба. На екрана се изписан номерът на Рагнхил. Днес му звънеше за трети път. Той знаеше, че няма за кога да отлага. Налагаше се незабавно да ѝ съобщи за годежа му с Теа. Само да намери точните думи! Прибра телефона и не погледна повече отражението си във витрината. Взе обаче решение. Ще престане да се бои. Ще бъде откровен. Ще се превърне във велик войник. Заради Теа на улица „Гьотеборг“. Заради баща си в Тайланд. В името на Бог.

— Кой е? — попита раздразнен глас по домофонната уредба.

— Здравейте, аз съм Юн.

— А?

— Юн от Армията на спасението.

Той зачака.

— И какво искаш? — изпраця гласът.

— Нося ви храна. Сигурно имате нужда от...

— А цигари носиш ли?

Юн преглътна и разтърпка крака в снега.

— Не, този път парите ми стигнаха само за храна.

— Проклятие!

Мълчание.

— Ало? — извика Юн.

— Да, да, мисля.

— Ако искаш, ще дойда по-късно.

Механизмът за отваряне се задейства и Юн побърза да се шмугне вътре.

По стълбището се търкаляха празни бутилки, вестници и жълти ледени шушулки от урина. Студът си имаше и предимства: така поне

Юн си спести вдишването на острата, кисело-сладникава смрад, която изпълваше сградата в по-топли дни.

Мъчеше се да върви с пъргави стъпки, но се спъна по стълбите. Жената го чакаше на вратата, забила поглед в торбите му. Явно за да не ме гледа в очите, предположи той. Жената имаше силно подпухнало, обезформено лице — резултат от дългогодишна злоупотреба с алкохол. Теглото ѝ надминаваше препоръчителните норми. Под халата си носеше мръсна тениска. От вратата лъхна неприятна миризма на застояло.

Юн спря на стълбищната площадка и остави торбите.

— Мъжът ти вкъщи ли е?

* * *

— Да, вкъщи си е — отвърна тя на приятен френски.

Беше хубава. С високи скули и големи бадемовидни очи. Тесни, бледи устни. Облечена с вкус. Или поне онази част от нея, която се подаваше през процепа на откренатата врата.

Той инстинктивно оправи червената вратовръзка на врата си.

От нея го разделяше верига, изработена от солиден месинг. На тежката дъбова врата нямаше табела с имената на обитателите. Докато чакаше пред сградата на Авеню Карно портиерката да му отвори, забеляза, че всичко изглежда ново и скъпо: бравите, звънциите, ключалките. А мръсотията и прахът, наслоени върху бледожълтата фасада и белите щори, само още веднъж подчертаваха престижа на този парижки квартал. Във входа висяха оригинални маслени платна.

— За какво става дума?

Погледът и интонацията ѝ не бяха нито враждебни, нито дружелюбни, но в гласа ѝ се долавяше леко недоверие заради незадоволителното му произношение.

— Нося съобщение, мадам.

Тя се поколеба. В крайна сметка постъпи според очакванията му:

— Добре. Бихте ли изчакали? Ще го доведе.

Тя затвори вратата и заключи с леко щракване на добре смазан механизъм. Той си разтърпка краката. Трябваше да заляга повече над френския. Вечер майка му редовно го мъчеше с английски думи, но

така и не успя да го научи на френски. Прикова поглед във вратата. Френско отваряне. Френско посещение. Красота.

Сети се за Джорджи. Джорджи със светлата усмивка, година по-възрастен от него, тоест в момента на двайсет и четири. Дали все още е толкова хубав? Рус, дребен и мил като девойка? Някога беше влюбен в Джорджи с безусловната, лишена от предразсъдъци любов, каквато само децата са способни да изпитват едно към друго.

Отвътре се чуха стъпки. На мъж. Някой отключи. Синя линия от работата към свободата. Скоро ще завали сняг. Той се приготви.

* * *

На вратата се появи лицето на мъжа.

— Какво, по дяволите, искаш?

Юн вдигна найлоновите торби и се опита да се усмихне:

— Топъл хляб. Ухае чудесно, нали?

Фредриксен сложи голямата си покафеняла ръка върху рамото на жена си и я избута настрана.

— На мен ми мирише само на християнска кръв...

Изрече го с ясната дикция на трезвеник, но воднистите ириси на брадатото му лице говореха за друго. Помъчи се да спре поглед върху торбите. Макар да беше едър и силен, изглеждаше вътрешно стопен. Сякаш скелетът и дори черепът му се бяха смалили. От злобното му лице висеше кожа, три номера по-голяма от необходимото. Фредриксен зашари с мръсния си показалец по пресните драскотини на носа си.

— Няма ли да ни изнесеш някоя проповед?

— Не, всъщност дойдох само да...

— О, хайде, де, войнико. Все имаш да кажеш нещо, нали? За душата ми например.

Юн се сви в униформата си.

— Не аз се разпореждам с човешките души, Фредриксен. Но поне мога да ви донеса малко храна...

— Кажете някоя мъдрост, де.

— Както вече ти казах...

— Проповядвай!

Юн гледаше Фредриксен.

— Хайде, отвори си малката влажна гадна устичка и проповядвай! — изрева Фредриксен. — Проповядвай, за да можем да изядем храната ти с чиста съвест, високомерен християнски дявол такъв! Почвай! Да приключваме по-бързо! Какво е Божието послание за днес?

Юн отвори уста и пак я затвори. Преглътна. Направи втори опит и този път успя да издаде звук:

— Бог ни е пратил сина Си, за да изкупи... греховете ни.

— Лъжеш!

* * *

— Не, за съжаление не лъжа — поклати глава Хари и погледна шокираното лице на мъжа.

От вратата се носеше мирис на готвено. Чуваше се подрънкване на прибори. Семеен мъж, баща. Досега. Мъжът се почеса по ръката, приковал поглед над главата на Хари, все едно се вира в нещо, което се намира над полицая. Дращенето от ноктите по кожата прозвуча неприятно.

Дрънченето спря. Зад мъжа предпазливо се приближи съпругата му и сложи ръка на рамото му. После надникна с големите си изплашени очи.

— Какво се е случило, Биргер?

— Полицията дойде да ни съобщи нещо — беззвучно отвърна той.

— Какво е станало? — повтори жената и погледна Хари. — Да не е нещо с момчето ни? С Пер?

— Да, госпожо Холмен — кимна Хари и долови страха в очите ѝ. Мъчеше се да намери подходящите думи. — Открихме го преди два часа. Синът ви е мъртъв.

Хари отмести поглед от нея.

— Но той... той... къде...

Гледаше ту полицая, ту съпруга си, който продължаваше да се чеше по ръката.

Ще я разкървави, помисли си Хари и си прочисти гърлото.

— В контейнер в залива Бьорвика. Опасенията ни се потвърдиха. Починал е преди няколко дни.

Биргер Холмен изгуби равновесие. Олюля се назад в осветеното антре и се хвана за закачалката. Жената пристъпи напред. Съпругът ѝ се строполи на колене зад нея.

Хари си пое дъх и бръкна във вътрешния джоб на палтото си. Първо напипа студената метална плоска бутилка. После намери каквото търсеше. Извади плик. И без да е прочел писмото, се досещаше какво е съдържанието му. Официално кратко съобщение за смъртта на близък човек; никакви излишни думи. Документ, продукт на бюрократичната система.

— Съжалявам, но служебните ми задължения изискват да ви дам това.

* * *

— В какво се състои работата ви? — попита дребният мъж на средна възраст с претенциозно френско произношение, характерно не за елита на обществото, а за парвенютата.

Посетителят го огледа внимателно. Мъжът изглеждаше точно като на снимката в плика: със същия възел на вратовръзката и същия червен широк домашен халат.

Не знаеше в какво се е провинил този мъж. Едва ли бе посегнал на някого: въпреки раздражението, изписано по лицето му, мъжът зае отбранителна, почти изплашена поза, независимо че стоеше на вратата на собствения си дом. Дали е откраднал пари? Или е извършил злоупотреба? Приличаше на счетоводител. Ала едва ли се занимава с крупни суми. Имаше хубава съпруга, но изглеждаше като мъж, който си позволява забежки. Вероятно си е легнал с жена на болезнено ревнив и отмъстителен съпруг? Не. Дребните мъже с доходи малко над средните и със съпруги, чийто вид е по-атрактивен от техния, по принцип се вълнуват повече от вероятността да не би жените им да им изневерят, отколкото от собствените си възможности за похождения. Незнайно защо мъжът го дразнеше по някакъв начин. Вероятно точно там се крие причината. Мъжът е подразнил някого.

Мушна ръка в джоба си.

— Работата ми — подхвана той и опря цевта на пистолета „Лама минимакс“, купен на скромната цена от триста долара, о опънатата

месингова верига на вратата — се състои в това.

Прицели се над заглушителя. Представляваше обикновена метална тръба, закрепена за нарезите, изработена от загребски ковач. Черното плътно тиксо около горната част на цевта служеше само за уплътнение. Можеше, разбира се, да купи и от така наречените качествени заглушители — много по-скъпи — но това беше напълно излишно. Така или иначе нито един заглушител не е в състояние да притъпи напълно звука от куршума, преминаваш звуковата бариера, нито шума при срещата на горещ газ със студен въздух, нито щракването на механичните части на пистолета, които се удрят една в друга. Само в Холивудските екшъни е възможно пистолетите със заглушители да изпукат леко като пуканки под капака на тенджерата.

Изстрелът изсвистя като камшик. Той надникна през тесния отвор.

Мъжът от снимката падна назад, без да гъкне. Въпреки приглушеното осветление в коридора видя в огледалото на стената отражението на вратата и едното си око, широко отворено и със златен ореол. Мъртвецът лежеше, проснат върху дебел килим в бургундско червено. Дали беше персийски? Явно все пак е имал пари.

Вече имаше само малка дупка на челото.

Вдигна очи и погледна съпругата му. Ако изобщо му е съпруга. Тя стоеше на прага към някаква стая. Зад нея имаше голям жълт хартиен абажур. Закрила уста с ръка, тя го гледаше втренчено. Той ѝ кимна. После затвори внимателно вратата, прибра пистолета в кобура, окачен на презрамка, и заслиза по стълбите. Никога не ползваше асансьор при отстъпление. Не се качваше във взети под наем автомобили, в мотоциклети или в други превозни средства, които при повреда спират. Не тичаше. Не говореше и не викаше. Евентуални показания на очевидци за гласа му също биха улеснили полицията при издирването му.

Отстъплението, макар да криеше най-много рискове, беше любимата част от работата му. Чувстваше се в безтегловност, във вакуум.

На първия стаж пак срещна портиерката. Стоеше пред вратата на жилището си. Изглежда го колебливо. Той се сбогува шепнешком с нея, но тя не отвърна на поздрава му. Само продължи да го гледа втренчено. След час полицията щеше да я помоли да опише заподозрения. И тя

щеше да го направи: мъж на среден ръст, съвсем обикновен на външен вид, на около двайсет години, може би дори трийсет, но не и четирийсет. Поне по нейна преценка.

Той излезе на улицата. Париж бучеше като прииждаща буря, която обаче така и не се развихря, макар да е неумолимо надвиснала. Пусна „Лама минимакс“-а в предварително набелязан уличен контейнер. В Загреб го чакаха още два съвсем нови пистолета от същата марка. Заради поръчаната бройка му направиха отстъпка.

Когато половин час по-късно автобусът мина покрай Порт дьо ла Шапел по магистралата между Париж и летище „Шарл дьо Гол“, във въздуха трепкаха снежинки и се стелеха по земята между оределите бледожълти стръкчета трева, надигнали вкочанените си телца към мрачното небе.

Веднага след проверката на гише „Летищен контрол“ влезе в мъжката тоалетна, застана на края на редицата бели писоари, разкопча си панталона и насочи струята към белите ароматизиращи таблетки в дъното на тоалетната чиния. Затвори очи и се концентрира върху сладникавия мирис на парадихлоробензен и парфюм с аромат на лимон от „Джей & Джей Кемикълс“. По синята линия към свободата остана само една спирка. Изрече тихо името, за да усети как му въздейства: Ос-ло.

[1] Фюрлюсе (норв.) — Пътеводна светлина. — Б.пр. ↑

ТРЕТА ГЛАВА

НЕДЕЛЯ, 13 ДЕКЕМВРИ

УХАПВАНЕ

Хари седеше, облегнат на стола си в кабинет 605 в червената зона на шестия етаж на Главното полицейско управление — внушителна постройка от бетон и стъкло. Халвуршен — младият колега на Хари, с когото работеха заедно на площ от десет квадратни метра — обичаше да нарича служебното си място „Лаборатория за разкриване на убийства“. Хари, от своя страна, често си позволяваше да мачка самочувствието на Халвуршен с уточнението, че по-подходящо название би било „Лаборатория за обучение на неопитни кадри“.

В момента Хари беше сам. Взираше се в стената, където бе редно да има прозорец, но такъв, за жалост, нямаше.

Беше неделя, Хари написа доклада си и вече нищо не го спираше спокойно да се прибере къщи. Защо тогава просто не го направи? През въображаемия прозорец виждаше как снежинките се сипят като конфети върху зелените, червени и сини контейнери в заграденото пристанище в залива Бьорвика. Разкриха случая. Пер Холмен, млад наркоман, зависим от хероина и преситен от живота, си бе теглил куршума в един от тези контейнери. С пистолет. Никакви следи от насилие. Намериха оръжието до трупа. Доколкото информаторите на полицията бяха запознати, Пер не дължеше нари на дилърите. Обикновено те изобщо не се опитваха да замаскират екзекуциите на свои нелоялни клиенти. Точно обратното, правеха ги доста показни. Следователно Пер Холмен се бе самоубил. Защо тогава да си загуби вечерта в тършуване из ветровит, неприветлив товарен склад, където ще преживее поредната порция потискащи емоции?

Хари погледна вълненото си палто, метнато на закачалката. Съдържанието на малката плоска бутилка във вътрешния му джоб си стоеше непокътнато още от октомври, когато отиде във „Винмонополе“, купи „Джим Бийм“, наля половината уиски в

плоската бутилка и изхвърли останалата част от течността в мивката. Оттогава не се разделяше с отровата, както някога нацистите непрекъснато носели таблетки цианид в обувките си. Откъде тази глупава приумица? Все едно. Важното бе, че се оказа ефективна.

Погледна си часовника. Наближаваше единайсет. Вкъщи го очакваше неподдържана кафеварка и дивиди с филма „Всичко за Ева“ — отдавна се канеше да го гледа. Шедьовърът на Манкиевич от 1950 година с Бети Дейвис и Джордж Сандърс.

Замисли се. Няма как, ще отиде до контейнерите на пристанището.

Вдигнал яката на палтото си, Хари застана с гръб към северния вятър, който духаше през високата ограда и образуваше преспи около контейнера зад нея. Депото с големите си празни площи нощно време приличаше на пустиня.

Заграденото пространство беше осветено, но под напора на вятъра лампите се олюляваха и по пътечките между контейнерите, наредени по два-три един върху друг, прибягваха сенки. Хари насочи вниманието си към червен контейнер, чийто цвят никак не подходеше на оранжевата полицейска лента. Металната кутия представляваше чудесно убежище през декември; имаше същите размери и предлагаше същите удобства като необзаведена килия в ареста на Главното полицейско управление.

В доклада, изготвен от екипа на местопрестъплението — впрочем „екип“ бе силно казано за един следовател и един криминолог — пишеше, че от известно време не заключвали празния контейнер. Не го заключвали. По думите на охранителя заключването на празни контейнери не им било първа грижа, защото заграденият район се намирал под постоянно наблюдение. Нищо чудно, че вътре се бе настанил наркоман. Вероятно Пер Холмен е бил един от многото, които се подвизават в залива Бьорвика, намиращ се само на хвърлей от супермаркета за дрога на площад „Плата“. Сигурно охранителят съвсем умишлено си затваря очите, когато някой окаяник се подслони в празен контейнер. Съчувства на наркоманите, а така ги спасява от измръзване.

Контейнерът нямаше ключалка, но портата на оградата бе снабдена със здрав катинар. Хари веднага съжали, задето не предупреди охраната за посещението си. Ако изобщо имаше някаква охрана. Не се виждаше жива душа.

Погледна си часовника. Помисли малко. Вдигна глава към върха на оградата. Намираше се в задоволителна физическа форма. Отдавна не се беше чувствал по-здрав. След фаталния рецидив през лятото не бе близвал алкохол. Тренираше редовно във фитнес залата на Управлението. Повече от редовно. Преди да падне първият сериозен сняг, счупи рекорда на Том Валер на бягане с препятствия. Няколко дни по-късно Халвуршен го попита дали усилените му тренировки имат нещо общо с Ракел. Двамата вече не се срещат — с такова впечатление бил останал младият полицай. Хари обясни на колегата си съвсем стегнато, но недвусмислено, че макар да работят в един кабинет, няма намерение да споделя с него подробности от личния си живот. В отговор Халвуршен само сви рамене и попита с кого освен с него Хари би могъл да сподели проблемите си. Реакцията на Хари потвърди предположението на Халвуршен — шефът му стана веднага и излезе демонстративно от кабинета.

Три метра. Без бодлива тел. Лесна работа. Хари протегна ръце и се хвана за оградата, подпря крака в основите ѝ и се надигна. Повдигна първо дясната си, после и лявата си ръка. Краката му увиснаха във въздуха. Стъпи върху оградата. Движеше се като гъсеница. После се прехвърли от другата страна.

Вдигна резето и отвори контейнера. Извади черен джобен фенер, наведе се под ограничителните ленти и влезе.

Вътре цареше пълна тишина. Сякаш и звуците бяха замръзнали.

Включи фенера и го насочи към вътрешността на контейнера. Конусовидният лъч освети очертана с тебешир площ. Там бяха открили трупа на Пер Холмен. Беате Льон, ръководител на Отдела по експертно-криминална дейност с адрес „Брюнсалеен“, му показа снимките. Пер Холмен седял, облегнат на стената, с дупка в дясното слепоочие и пистолет от дясната страна. Наоколо нямало много кръв. Това е единственото предимство на изстрелите в главата. Пистолетът, малък калибър, бе оставил едва забележимо входно отворстие на раната. Нямало изходна рана. Специалистите от Съдебномедицинския институт открили куршума в черепа на мъртвеца, където късчето

олово влетяло като билиардна топка и направило на каша онова, с което Пер Холмен е разсъждавал; с което е взел решението да сложи край на живота си и с което е дал команда на показалеца си да натисне спусъка.

„Направо необяснимо“, коментираха обикновено колегите му, случеше ли се да се натъкнат на самоубил се млад човек. Хари предполагаше, че думите им са продиктувани от желанието да пощадят психиката си, като отхвърлят идеята за непреодолимото отчаяние, споходило младежа. Иначе не разбираше какво необяснимо има в самоубийството.

И въпреки това използва същия израз този следобед, когато, застанал на стълбището, видя как бащата на Пер Холмен се свлече на колене в тъмното антре, а гърбът му се разтресе от ридания. Понеже не можеше да утеши почернените родители с успокоителни слова за Бог, за спасението, за живота след смъртта и за смисъла на човешкото съществуване, Хари отрони безпомощно познатата фраза: „Направо необяснимо...“

Изгаси фенера, прибра го в джоба си и потъна в мрака.

Сети се за баща си. Улав Хуле, пенсиониран учител и вдовец. Живееше в къща в квартал Опсал. Очите му грейваха, когато веднъж в месеца му гостуваха Хари и Съос. Започнеха ли обаче да пият кафе и да говорят за незначителни случки, пламъкът в очите му умираше. Защото единственото важно нещо в живота му се намираще на снимка върху пианото ѝ. Улав Хуле нямаше никакви занимания освен четенето на книги за страни, които нито имаше възможност, нито желание да посети, понеже вече нямаше как да я вземе със себе си. В редките случаи, когато я споменаваха, Улав Хуле говореше за смъртта ѝ като за „най-голямата загуба в живота ми“.

Хари се замисли как ли би окачествил баща му деня, в който му съобщят за смъртта на сина му.

Излезе от контейнера и тръгна към оградата. Хвана се за нея. Настъпи миг на пълна тишина. Вятърът притаи дъх, сякаш за да се послуша или да поразмисли. В зимния мрак се чуваше само спокойното жужене на града. И как хартия, подмятана от вятъра, стърже леко по асфалта. Какъв вятър? Той отдавна утихна. Не, не е хартия, това е шум от стъпки. Бързи, леки стъпки. Не на човек.

На животно.

Сърцето на Хари се разтуптя лудо. Започна да се катери по оградата. Едва впоследствие си даде сметка кое го изплаши толкова. Тишината и това, че не чу нито ръмжене, нито какъвто и да е предвестник на нападение. Сякаш животното в тъмнината изобщо не искаше да го стресне. Дебнеше го. Ако Хари се интересуваше малко повече от кинология, вероятно щеше да знае, че само една-единствена раса кучета не ръмжат: нито когато са изплашени, нито когато нападат: черните мецнери. Хари чу как животното наруши ритъма на хода си. Пак настъпи тишина. Налагаше се да побърза, защото кучето явно скочи. Хари ритна с крак в тъмното.

Твърдението, че човек не усеща болка, когато страхът предизвика насищане на кръвта с адреналин, е меко казано неточно. Хари изкрещя. Големите остри кучешки зъби се забиха в десния му прасец и потънаха дълбоко. Стигнаха до чувствителната костна мембрана. Оградата издрънча. Силата на тежестта ги дърпаше към земята, но Хари, макар и напълно отчаян от ситуацията, се мъчеше да се задържи. При други обстоятелства щеше да отърве лесно кожата. Всяко друго куче с теглото на черен мецнер в зряла възраст би изпуснало жертвата си. Но зъбите и челюстната мускулатура на мецнера са предназначени за чупене на кости. Оттам носи началото си слухът, че мецнерът е роднина на костноядната петниста хиена. По тази причина кучето увисна на прасеца на Хари, забило два горни зъба, стискащи здраво, и един долен за стабилизиране на ухапката. Мецнерът си бе счупил другия долен зъб още на тримесечна възраст при сблъсък със стоманена протеза.

Хари опря левия си лакът върху ръба на оградата и се помъчи да повдигне нагоре цялото си тяло, но кучето бе мушнало едната си лапа в мрежата на оградата. Хари извади фенера, стисна здраво гумената дръжка и погледна надолу да види какво представлява животното. Светлината проблесна матово в черните очи и черната муцуна. Хари замахна с фенера и удари мецнера между очите с всичка сила. Костта даже изпука. Замахна втори път и му нанесе още един удар. Уцели муцуната му. После заудря отчаяно очите му, които дори не мигнаха. Фенерът се изплъзна от ръката му и падна на земята. Кучето не отпусна хватката около крака му. Силите на Хари се топяха с всяка изминала секунда. Вече едва се държеше за оградата. Не му се мислеше какво го очаква, но нямаше как да се самозалъгва.

— Помощ!

Вятърът, който отново се бе усилил, отнесе немощния му вик. Хари промени захвата. Досмеша го. Нима ще свърши така? Ще го намерят в контейнерното депо с гърло, прегризано от куче-пазач? Пое си дъх. Зъбчатите върхове на оградата се забиваха в мишниците му, пръстите му изтръпнаха. Само след секунди щеше да се предаде. Ех, да имаше поне някакво оръжие в себе си! Или бутилка вместо малката плоска манерка! Щеше да я строши и да прободне кучето с нея.

Манерката!

Напрегна последните си сили, бръкна във вътрешния си джоб и извади плоската бутилка. Лапна гърлото, ухапа здраво капачката със зъби и я отвъртя. Течността потече в устата му. По тялото му премина живителен тласък. Боже мой. Притисна очи към оградата и далечните светлини от хотел „Плаза“ и от хотел „Опера“ се превърнаха в бели ивици на черен фон. Отпусна дясната си ръка над червената паст на звяра, изплю капачката и алкохола в устата си, процеди „наздраве“ и изсипа цялото съдържание на бутилката върху кучето. В продължение на две безкрайни секунди две черни кучешки очи сезираха в Хари с безкрайно удивление, докато кафявата течност се стичаше по крака му право в зиналата уста на мецнера. Кучето пусна прасеца му. Хари чу удара на жива плът в асфалта, последван от скимтене и хъхрене. После лапите застъргаха по земята и животното потъна в мрака, от който се бе появило.

Хари се преметна през оградата. Запретна крачола на панталона си. Не му беше нужен фенер, за да прецени, че и тази вечер няма да гледа „Всичко за Ева“. Запъти се към „Спешна помощ“.

* * *

Легнал в скута на Теа, Юн слушаше със затворени очи равномерното жужене на телевизора и се наслаждаваше на спокойствието. Даваха един от любимите й сериали: „Кралят от Бронкс“. Не се ли казваше „Кралят на Куинс“?

— Пита ли брат си дали ще поеме дежурството на площад „Егер“? — попита Теа.

Беше положила ръка върху очите му. Юн усещаше лека, сладникава миризма, носеща се от кожата ѝ: явно току-що си бе сложила инсулинова инжекция.

— Какво дежурство? — изненада се той.

Тя си дръпна ръката и го изгледа с недоумение.

— Спокойно — разсмя се Юн. — Отдавна съм се разбрал с Роберт. Съгласи се.

Тя въздъхна с леко униние. Юн хвана ръката ѝ и пак я постави върху очите си.

— Но не му споменах, че е заради рождения ти ден. Ако му бях казал, вероятно щеше да откаже.

— Защо?

— Защото е луд по теб и ти го знаеш.

— Само ти си го мислиш.

— Но ти се притесняваш от него.

— Не е вярно!

— Тогава защо винаги се вцепеняваш, когато спомена името му?

Тя се разсмя, сигурно заради реплика от сериала.

— Запази ли маса в ресторанта? — попита Теа.

— Да.

Усмихна се и стисна ръката му. Смръщи вежди.

— Мислех си... ами ако някой ни види там заедно?

— От Армията? Изключено е.

— Да, но ако все пак се случи?

Юн мълчеше.

— Май е време да го обявим — продължи тя.

— Не знам — колебливо отвърна той. — Не е ли по-добре да изчакаме, докато сме напълно сигурни...

— Ти не си ли напълно сигурен, Юн?

Отмести ръката ѝ от очите си и я погледна изумен.

— Какво ти става, Теа? Знаеш, че те обичам повече от всичко. Проблемът не е там.

— А къде?

Юн въздъхна и се надигна. Седна до нея.

— Не познаваш Роберт, Теа.

— Напротив — усмихна се кисело тя. — Познавам го от дете, Юн.

Юн не си намираше място.

— Така е. Обаче не знаеш някои неща. Нямах представа какъв става, когато се ядоса. Все едно е друг човек. Наследил го е от татко. В такива моменти е опасен, Теа.

Тя облегна глава на стената и се вторачи мълчаливо пред себе си.

— Предлагам ти само да поотложим обявяването — Юн кършеше смутено ръце. — Съобразявам се не само с моя, а и с твоя брат.

— С Рикард? — изненада се тя.

— Да. Как според теб ще реагира, когато разбере, че сестра му се омъжва за мен, и то точно сега?

— А, това ли имаш предвид. Притесняваш се, защото двамата сте основните конкуренти за поста на главен мениджър, така ли?

— Знаеш отлично, че Ръководството винаги ще предпочете кандидат, женен за надежден офицер от Армията. От тактическа гледна точка ще натрупам сериозна преднина, ако сега обявя предстоящата си женитба с Теа Нилсен — дъщеря на Франк Нилсен, дясната ръка на коменданта. Но от морална гледна точка подобна постъпка не ми се струва никак приемлива.

Теа дъвчеше замислено долната си устна.

— Защо всъщност двамата с Рикард драпате толкова яростно за този пост?

— Армията пое разносните по обучението ни в Офицерската школа и четиригодишното ни следване по икономика във Висшето търговско училище. Рикард сигурно разсъждава като мен: след такъв жест човек се чувства длъжен да поеме работно място в Армията, за което, благодарение на нея, с получил нужната квалификация.

— Но може нито един от двама ви да не получи работата. Според татко досега не се е случвало в Армията да са назначавали мениджър, по-млад от трийсет и пет години.

— Знаем — въздъхна Юн. — Нека си остане между нас, но често казано, предпочитам да изберат Рикард. Ще се почувствам по-спокоен.

— Как така? Та ти отговаряше за сградите под наем, собственост на Армията в Осло, в продължение на повече от година!

— Да, но в качеството си на мениджър ще се наложи да отговарям не само за Осло, а за цяла Норвегия, Исландия и Фарьорските острови. Знаеш ли например, че само на територията на

Норвегия поземлената собственост на Армията надхвърля двеста и петдесет парцела, застроени с повече от триста сгради? — Юн се потупа леко по корема и се вторачи в тавана с характерната си угрижена физиономия. — Днес се погледнах в една витрина и се удивих колко съм нищожен.

Теа изобщо не чу последните му думи:

— Рикард чул отнякъде, че който получи работата, ще бъде следващият комендант.

— Нима? — разсмя се високо Юн. — Тогава със сигурност не желая да ме изберат.

— Стига глупости, Юн.

— Напълно сериозен съм, Теа. За мен най-важното е да сме заедно. Ще се откажа от кандидатурата си за мениджър и ще обявим годежа. Мога да върша и друга работа в Армията, свързана със специалността ми. Корпусите например се нуждаят от икономисти.

— Не говори така, Юн — възрази ужасена Теа. — Не разполагаме с по-добър специалист от теб и трябва непременно да те назначат на място, където да използват максимално уменията ти. Рикард е мой брат, но не притежава твоя... интелект. Ще почакаме още малко и ще им съобщим за годежа след края на конкурса.

Юн само сви рамене. Теа погледна часовника.

— Добре е да тръгнеш преди дванайсет. Вчера в асансьора Ема ми каза, че се притеснявала за мен, защото чула как вратата на апартамента ми се отваря посред нощ.

Юн стана.

— Направо не разбирам как издържаме да живеем в този блок.

Теа го стрелна с възмутен поглед.

— Тук поне хората се грижат един за друг.

— Да, права си — въздъхна той. — Грижим се един за друг. Лека нощ, Теа.

Тя се притисна до него и мушна ръка под ризата му. Не без изненада Юн усети колко потна е дланта ѝ, все едно досега бе стискала нещо в нея. Теа се долепи плътно до него и задиша тежко.

— Теа — подхвана той, — не бива да...

Тя се вцепени. Въздъхна и извади ръката си.

Юн не бе подготвен за подобна смелост от нейна страна. Досега Теа не бе правила никакви опити да го съблазни. Точно обратното:

физическата близост сякаш я плашеше. Когато Юн се прибра след първото съвещание и ѝ каза, че според устава „Армията на спасението утвърждава половото въздържание преди сватбата като важна християнска добродетел“, Теа видимо си отдъхна и прие думите му с облекчение. Макар някои хора да виждаха голяма разлика между „утвърждавам нещо като добродетел“ и „налагам задължителна забрана“, например „не употребявай тютюн и алкохол“, Юн не възнамеряваше да нарушава обета си към Бог заради никакви стилистични нюанси.

Прегърна я, стана и отиде в тоалетната. Заклучи вратата и пушна чешмата. Докато водната струя се стичаше по ръцете му, Юн се вгледа в гладката повърхност на огледалото. Тя отразяваше лицето на човек, който по принцип би следвало да е щастлив. Трябва да се обадя на Рагнхил, помисли си той. Да приключа веднъж завинаги с тази история. Юн вдиша дълбоко. Той *наистина* се чувстваше щастлив. Просто някои дни го изправяха пред повече трудности от други.

Избърса лицето си и се върна при Теа.

* * *

Чакалнята в пункта за бърза помощ в Осло на улица „Стургата“ 40 се къпеше в сурова бяла светлина. Вътре се намираше обичайният за този час на денонощието контингент. Двайсет минути след появата на Хари един треперещ наркоман стана и си тръгна. По принцип такива като него не изтрайваха на едно място повече от десет минути. Хари го разбираше прекрасно. Още усещаше вкуса на алкохол в устата си, вече събудил познатите тъмни сили в организма му. Прасецът го болеше ужасно. А цялото начинание в контейнера се оказа безрезултатно — както впрочем става с деветдесет процента от усилията в дадено полицейско разследване. Хари си обеща следващия път да не връзва тенекия на Бети Дейвис.

— Хари Хуле?

Хари огледа мъж в бяла престилка, спрял пред него.

— Да?

— Моля, последвайте ме.

— Благодаря, но май е неин ред — Хари посочи девойката отсреща, заровила лице в дланите си.

— Тази вечер идва за втори път — наведе се към него лекарят. — Нищо няма да ѝ стане, ако почака.

Хари тръгна след него, накуцвайки с ранения си крак. Влязоха в тесен кабинет, едва побрал бюро и съвсем обикновена библиотека. Не се виждаха лични вещи.

— На вас, полицаите, не ви ли се полага служебен лекар? — попита мъжът в престилката.

— Нищо подобно. Дори не се ползваме с предимство. Откъде разбрахте, че съм полицай?

— Извинете, съвсем забравих да ви припомня кой съм. Матиас. Минавах през чакалнята и ви видях.

Лекарят се усмихна и му подаде ръка. Колко равни зъби, удиви се Хари. Човек би предположил, че е носил шини, но останалите черти на лицето му — симетрични, изчистени и правилни — подсказваха, че хубавият му външен вид се дължи не на външна намеса, а на ген. Малки мимически бръчици обрамчваха сините му очи. Стисна топло ръката на Хари. Прилича на изваден от роман за лекаря-мечта, помисли си Хари.

— Матиас Люн-Хелгесен — поясни мъжът и погледна Хари с очакване.

— По думите ви съдя, че името ви трябва да ми говори нещо.

— Миналото лято се запознахме на градинско парти у Ракел.

Хари се вцепени при споменаването на името ѝ от чужди устни.

— Нима?

— Онзи човек бях аз — побърза да му напомни лекарят.

— Мм — кимна Хари. — Умирам от болка.

— Разбираемо е — лицето на Люн-Хелгесен се сгърчи в сериозна, изпълнена със съчувствие физиономия.

— Боли ме кракът — поясни Хари и си запретна крачола.

— А, това ли било — смути се лекарят. — Какво е станало?

— Ухапа ме куче. Ще ми помогнете ли?

— Ами няма какво толкова да се направи. Кървенето ще спре. Ще почистя раните и ще ви сложа компрес. — Наведе се. — Захапало ви е три пъти, доколкото виждам. Има следи от зъби. Ще ви сложа ваксина против тетанус.

— Захапа чак до костта.

— Сигурно така ви се струва заради болката.

— Не разбирате, наистина ме захапа много... — Хари млъкна и си пое въздух през носа.

Чак сега разбра, че Матиас Люн-Хелгесен го мисли за пиян. Съвсем нормално впрочем. Полицай със скъсано палто, който не се ползва с добро име, идва в спешния кабинет заради ухапване от куче, а от устата му се разнася миризма на алкохол. Дали лекарят щеше да представи нещата така и пред Раquel? Дали щеше да й каже, че бившият й пак се е пропилил?

— ... жестоко — довърши Хари.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

ПОНЕДЕЛНИК, 14 ДЕКЕМВРИ

СБОГУВАНЕ

— *Trka*^[1]!

Той се надигна рязко в леглото и чу ехото от собствения си глас между белите голи стени на хотелската стая. Телефонът върху нощното шкафче звънеше. Вдигна слушалката.

— This is your wake-up call...^[2]

— *Hvala* — благодари той, макар да знаеше, че гласът по телефона е записан на лента.

Намираше се в Загреб. Днес заминаваше за Осло, за да свърши най-важната си работа. Последната.

Затвори очи. Отново сънува, но не Париж. Нито никоя от поръчките си — те не се появяваха в сънищата му. Винаги сънуваше едно и също: Вуковар през есента на обсадата.

През нощта сънува как бяга. Както обикновено, тичаше под дъжда във вечерта, когато отрязаха ръката на баща му. Четири часа покъсно той почина въпреки уверенията на лекарите, че операцията е успешна. Сърцето му внезапно отказало.

Отскубна се от прегръдката на майка си, спусна се в тъмнината и хукна към реката с пистолета на баща си в ръка. Тичаше към сръбските позиции, откъдето хвърчаха сигнални осветителни ракети. С пълно безразличие слушаше как куршумите от вражеския обстрел се удрят в земята. После изведнъж изстрелите заглъхнаха и той падна в голям бомбен кратер. Водата го погълна; погълна и всички звуци. Настъпи тишина. Продължаваше да бяга, сега вече под водата, но не успя да стигне до никъде. Докато крайниците му се вцепеняваха и го упои сънливост, видя как напред цялата тъмнина се движи нещо червено. Приличаше на птица и размахваше криле на забавен каданс. Когато дойде на себе си, беше увит във вълнено одеяло. Над него се полюшваше електрическа крушка под музикалния съпровод на

сръбската артилерия. В очите и устата му се посипаха буци пръст и мазилка. Той ги изплю. Някакъв човек се надвеси над него и му каза, че Бобо, самият капитан, го спасил от пълния с вода кратер. Посочи мъж с гола глава, застанал до входа към бункера. Мъжът носеше униформа, а на врата му бе завързан червен шал.

Отвори очи и погледна термометъра в стаята. От ноември не си спомняше температурата да е надвишавала шестнайсет градуса въпреки уверенията на рецепционистите, че отоплението е пуснато на най-силната степен. Стана. Налагаше се да побърза, автобусът за летището щеше да спре пред хотела след половин час.

Вторачи се в огледалото над мивката и се опита да си представи лицето на Бобо. И то като северното сияние изчезваше от погледа ти, вираш ли се прекалено дълго в него. Телефонът отново звънна.

— *Да, тајка.*

Избръсна се, избърса си лицето и се облече бързо, после извади една от черните метални кутии от сейфа и я отвори. Вътре имаше „Лама минимакс“ с вместимост седем куршума: шест в пълнителя и един в патронника. Разглоби пистолета и разпредели частите му в четирите специално изработени за целта тайника под уплътненията в ъглите на куфара. Ако по време на митническата проверка случайно решат да претърсят багажа му, металните уплътнения ще скрият частите на пистолета. Преди да тръгне, провери дали е взел паспорта си, плика със самолетния билет, който тя му даде, снимката на мишената и необходимите сведения за време и място. По план трябваше да стане утре вечер в седем на обществено място. Тази задача е по-рискована от предишната, предупреди го тя. Това не го изплаши. Понякога му се струваше, че след онази нощ, когато баща му си изгуби ръката, той се раздели завинаги със способността да изпитва страх. Някога Бобо му каза: „Човек, който не се бои от смъртта, не оцелява дълго.“

Навън Загреб току-що се бе пробудил, потънал в сивкава мъгла без сняг и с измъчена физиономия. Застана пред входа на хотела. След няколко дни ще потеглят към скромен хотел на Адриатическо море с изгодни цени заради сезона и приятно слънце. И да обсъждат новата къща.

Автобусът за летището трябваше вече да е пристигнал. Вторачи се в мъглата. Така се вираше и през онази есен, свит до Бобо.

Напразно се мъчеше да зърне нещо зад гъстия бял дим. Възложиха му задачата да разнася съобщения, които не смееха да пращат по радиовръзката, защото сърбите подслушваха всички честоти и разбираха тайните им. Понеже беше дребен, притичваше невредим през окопите, без да се навежда. Поиска от Бобо да унищожава танкове. Капитанът поклати глава.

— Твоята работа е да разнасяш важни съобщения, синко. Други хора ще се погрижат за танковете.

— Но те се страхуват, а аз не.

— Още си прекалено млад да си рискуваш така живота — повдигна вежди Бобо.

— И тук могат да ме застигнат вражески куршуми. Нали ти каза, че ако не спрем танковете, ще превземат града.

Бобо го изгледа продължително.

— Ще си помисля — обеща накрая той.

Двамата поседяха мълчаливо, взирайки се в бялата пелена, без да знаят дали е есенна мъгла, или дим от руините на опожарения град. Бобо се изкашля:

— Снощи изпратих Франьо и Мирко да слязат до насипите, откъдето се задават танковете. Заръчах им да причакат машините и незабелязано да прикрепят мини към тях. Знаеш ли какво стана?

Той кимна. Видя труповете на Франьо и Мирко през бинокъла.

— Ако бяха по-ниски, щяха да успеят да се скрият в ямите.

Момчето избърса потеклия си нос с ръка.

— Ще ме научиш ли как се прикрепят мини?

Преди разсъмване на следващата сутрин той се добра до лагера си, възнещ от студ и целият в кал. Зад него, при насипите, от отворените капаци на два взривени сръбски танка се виеха кълба дим. Бобо го издърпа в окопа и нададе победоносен вик:

— Роди ни се малък спасител!

Още същия ден, когато Бобо издиктува радиосъобщението, предназначено за щабквартирата, момчето се сдоби с кодово име, което щеше да го съпровожда, докато сърбите продължават да окупираят родния му град и да го сриват със земята. Убиха Бобо, отнеха живота на стотици лекари и пациенти в болнични заведения, а дръзналите да окажат съпротива тикнаха в затвора и ги подложиха на нечовешки

изтезания. Прозвището на момчето се превърна в горчив парадокс. Даде му го един от онези, които той не успя да спаси. *Malj spasitel.*

От гъстата мъгла се зададе червен автобус.

* * *

В съвещателната зала в червената зона на шестия етаж се носеше тихо жужене от гласове и смях. Хари влезе. Явно добре бе преценил кога да се появи. Пропусна задължителните за всяко прощално парти куртоазни разговори, почерпка със сладкиши и размяна на колегиални шеги и закачки. Обикновено мъжете следват този сценарий, когато се разделят с човек, когото ценят и уважават. Дойде тъкмо навреме за връчването на подаръците и за многословните, високопарни речи. Такива речи тук произнасяха само пред публика, но не и насаме.

Той обходи помещението с поглед и за свое щастие бързо откри единствените три добронамерени лица: оттеглилия се от поста Бярне Мьолер, полицай Халвуршен и Беате Льон, младия ръководител на Отдела по експертно-криминална дейност. Никой не обърна внимание на Хари. Той, от своя страна, също не гледаше присъстващите. Беше напълно наясно, че си е навлякъл неприязънта на колегите си от Отдела за борба с насилието. Веднъж Мьолер му каза, че хората ненавиждат само една комбинация повече от намусен алкохолик, а именно намусен алкохолик с внушителен ръст. Хари, висок сто деветдесет и три сантиметра, имаше слабост към чашката и сърдитата физиономия не слизаше от лицето му. Способностите му на блестящ следовател никак не смекчаваха вината му в очите на гилдията. За никого не бе тайна, че ако не се ползваше с протекцията на Бярне Мьолер, Хари отдавна да е изхвърчал от полицията. А сега, след напускането на шефа, началството щеше да следи всяка крачка на инспектор Хуле и да го дебне кога ще сбърка. Парадоксално, но факт: разобличаването на Принца, което му лепна етикета на заклет аутсайдер, го пазеше от уволнение. Том Валер, старши инспектор в Отдела за борба с насилието, се оказа един от главните организатори на мащабния нелегален внос на оръжия в Осло през последните години. Валер приключи земния си път в локва кръв в мазето на общежитие в квартал Кампен, а на кратка церемония три седмици по-

късно началникът на криминалната полиция през зъби похвали Хари за неговия принос при разобличаването на корумпирани служители в системата.

— Благодаря — кимна тогава Хари.

Плъзна поглед над събралите се колеги колкото да провери дали някой ще вдигне очи към него. Първоначално реши да се ограничи само с едно „благодаря“, но отвърнатите от него лица и недоволните усмивки разпалиха силното му негодувание и той продължи:

— Сега няма да е толкова лесно да ме изритате, защото ако някой дръзне да го направи, медиите ще се усъмнят, че този някой се бои да не погна и него.

Всички погледи се насочиха тутакси към него. В тях се четеше крайно изумление. Хари не спря дотук:

— Няма какво да се преструвате на учудени, колеги. Том Валер работеше като старши инспектор в отдела и този пост му осигуряваше възможност да осъществява контрабанда. Както знаете, беше известен с кодовото име Принца, а... — Хари направи кратка пауза, местейки очи от човек на човек; накрая се спря върху началника на криминалната полиция. — Където има принц, има и крал.

— Ей, старче! Над какво умуваш? — попита го Халвуршен и го изтръгна от спомените му.

Хари вдигна глава.

— Мисля си за кралете — промърмори той и пое чашата с кафе, която Халвуршен му подаде.

— Точно пред теб е новият крал — посочи Халвуршен.

До масата с подаръците мъж в син костюм разговаряше с началника на криминалната полиция и с Бярне Мьолер.

— Това ли е Гюнар Хаген? — попита Хари с пълна уста. — Новият шеф на полицейския отдел?

— Вече не се нарича „шеф на полицейски отдел“.

— Нима?

— Новото наименование е главен полицейски инспектор. Минаха повече от четири месеца, откакто промениха полицейските звания.

— Наистина ли? Сигурно тогава съм бил в болнични. Ти още ли се водиш редови полицай?

Халвуршен се усмихна.

Новият главен полицейски инспектор изглеждаше младолик за възрастта си. В циркулярното писмо пишеше, че е на петдесет и три години. Хари го прецени като мъж със среден ръст. Слаб, почти изпит. Мрежата от ясно открояващи се мускули на лицето, около челюстите и по врата му говореше за аскетичен начин на живот. Новият началник имаше правилна, волева уста и издадена напред брадичка. Обратната му захапка издаваше скрита амбиция. Черната му коса, макар с лека лисевина на темето, оформена като тонзура, изглеждаше доста гъста и човек би си помислил, че още не оплешивява, а просто се е спрял на по-ексцентрична прическа. Дебелите му зловещи вежди представляваха поредното доказателство, че окосмяването по тялото му вирее върху благодатна почва.

— Идва право от Въроръжените сили — промърмори Хари. — Сигурно ще въведе сутрешна физзарядка в отдела.

— Носило му се е името на съвестен полицай, преди да смени попрището.

— По информацията от циркулярното писмо ли съдиш?

— Радвам се, че си толкова положително настроен, Хари.

— Аз ли? Винаги съм склонен да дам шанс на новите хора.

— Само един шанс — натърти Беате.

Тя се бе приближила към тях. Отметна настрани късата си руса коса.

— Защо накуцваш, Хари?

— Снощи се сборичках с озверяло куче-пазач в контейнерното депо на пристанището.

— А ти какво търсеше там?

Хари погледна Беате, преди да отговори. Ръководната позиция в Отдела по експертно-криминална дейност ѝ се отрази благотворно. И отделът само спечели от назначението ѝ. Беате поначало беше отличен специалист, но Хари не бе забелязвал у нея лидерски качества. Точно обратното, нейната пословична скромност граничеше с желание да не бъде изобщо забелязвана от околните.

— Исках само да разгледам контейнера, където са намерили Пер Холмен. Я ми кажи, как е влязъл в депото?

— Прерязал е катинара с клещи. Намерихме ги до тялото му. А ти как влезе?

— Намерихте ли друго освен клещи?

— Хари, няма никакви следи от...

— Знам, знам. Намерихте ли други вещи?

— Ами обичайните: дрога, еднократна доза хероин, пластмасов плик с тютюн. Нали знаеш, събира тютюна от угарките по улицата. В джобовете му, разбира се, нямаше и пукната пара.

— А „Берета“-та?

— Серийният ѝ номер е заличен по познатия начин. Почеркът на лигата на Принца.

Хари отдавна бе забелязал, че Беате избягва да си мърси устата с името на Том Валер.

— Мм. Пристигнаха ли резултатите от кръвните проби?

— Да. В момента на самоубийството е бил изненадващо чист. Не се е друсал през последните дни. С други думи е бил напълно адекватен и способен да го извърши. Защо питаш?

— На мен се падна приятната задача да поднеса на родителите печалната вест.

— Уф, че гадно! — възкликнаха в хор Льон и Халвуршен.

Все по-често им се случваше да казват едно и също, и то едновременно, макар да имаха връзка едва от година и половина.

Началникът на криминалната полиция се прокашля и присъстващите се обърнаха към него. Шепотът утихна.

— Бярне поиска думата — началникът се олюля на пети и направи пауза, за да засили ефекта от думите си. — Давам му я с удоволствие.

Множеството се разшумя. Хари видя леката усмивка на Бярне, обърнат към шефа си.

— Благодаря ти, Турлайф. Благодаря на теб и на началника на Главното управление за подаръка. Колеги, признателен съм за прекрасната картина.

Посочи масата с подаръците.

— Колеги? — прошепна с недоумение Хари.

— Да. Скаре и още неколцина събраха пари.

— За първи път чувам за подобно нещо.

— Сигурно са забравили да поискат от теб.

— А сега дойде моят ред да раздам малко подаръци — обяви Мьолер. — От наследството, което ще ви оставя. Първата ми скъпа вещ е тази лупа.

Вдигна я пред лицето си. Всички се разсмяха, защото лицето на бившия им шеф придоби гротескни черти зад увеличителното стъкло.

— Лупата ще отиде при момичето, което достойно защитава името на баща си. Тя е прекрасен следовател и полицай. Никога не се кичи с лаврите на успехите си, а предпочита заслугите ѝ да бъдат приписвани на Отдела за борба с насилието. Както знаете, изследвах я специалисти по човешкия мозък, защото малцина са хората с нейния *fusiform gyrus*. Това момиче има дарбата да запомня всяко лице, което е виждала някога.

Хари забеляза червенината, плъзнала по лицето на Беате. Тя не обичаше да се превръща в център на всеобщото внимание. Най-малко пък искаше да блести с природната си даденост да разпознава престъпници с криминални досиета върху неясни, зърнести снимки. От Отдела за борба с грабежите продължаваха да я викат да им съдейства при заплетени случаи.

— Беате — обърна се към нея Мьолер, — надявам се да не забравиш моето лице. Вече няма да ме виждаш всеки ден. Ако случайно се колебаеш, използвай тази лупа.

Халвуршен бутна леко Беате по гърба. Мьолер ѝ връчи подаръка си и я прегърна под бурните ръкопляскания на колегите, а тя пламна като божур.

— Следващата вещ е този стол — продължи Бярне. — Възнамерявам да подаря и него, защото както разбрах, моят наследник Гюнар Хаген си е поръчал нов, с черна кожа, висока облегалка и други екстри.

Мьолер се усмихна на новия шеф, но онзи не му върна усмивката. Само кимна.

— Столът ще отиде при полицай от Стайншер, когото още с идването му при нас настанихме в един кабинет с най-големия хулиган в сградата, стопанин на разнебитен стол. Младши, крайно време е.

— Ура! — възкликна Халвуршен.

Всички се обърнаха към него с усмивка. Той на свой ред също се усмихна.

— И накрая искам да подаря един скъп за мен предмет на специален за мен човек, който има нужда от него. Този човек с най-талантливият ми следовател и най-ужасният ми кошмар. — Мьолер извади от джоба на сакото си ръчен часовник: — На човека, който

винаги се съобразява само със собствената си интуиция, със собствения си работен график и — напук на всички опити да го накараме да не закъснява за служебните ни съвещания — със собственото си разбиране за време. Надявам се моят подарък да ти помогне да си свериш часовника с колегите от отдела, Хари. Не приемай думите ми само в буквалния им смисъл.

Разнесоха се откъслечни ръкопляскания. Хари се приближи и прие подаръка: часовник със семпла черна кожена верижка. Марката не му беше позната.

— Благодаря.

Двамата мъже се прегърнаха.

— Нагласих го да избързва с две минути — прошепна Мьолер. — Така ще стигаш навреме, дори да си мислиш, че си закъснял. Приключих с наставленията, останалото си го знаеш.

— Благодаря — повтори Хари.

Мьолер го задържа доста дълго в прегръдката си. Хари се сети, че трябва да остави на масата подаръка си за бившия си началник. За късмет така и не разопакова дивидито с „Всичко за Ева“.

[1] Trka (сърбохърв.) — надпревара, състезание. — Б.пр. ↑

[2] This is your wake-up call (англ.) — Поръчали сте събуждане по телефона. — Б.пр. ↑

ПЕТА ГЛАВА

ПОНЕДЕЛНИК, 14 ДЕКЕМВРИ

„ФЮРЛЮСЕ“

Юн намери Роберт в задния двор на магазин „Фретекс“ на булевард „Ширкевайен“.

Облегнат върху рамката на вратата със скръстени ръце, Роберт наблюдаваше как доброволци пренасят черни чували за отпадъци от камиона в склада на магазина. От устите на носачите излизаха бели облачета пара, съпроводени от псувни на различни езици и диалекти.

— Добър ли е уловът? — поинтересува се Юн.

Роберт сви рамене.

— Хората на драго сърце са готови да се разделят с летните си дрехи, за да си разчистят гардероба за следващата година. А на нас ни трябват зимни палта и якета.

— Момчетата ти използват много актуален жаргон. Осъдени на общественополезен труд вместо на лишаване от свобода?

— Вчера преброих доброволците. Оказа се, че наркоманите, дошли да изкупят вината си през закона, са два пъти повече от последователите на Исус.

— Значи са необработена, но благодатна почва за мисионери. Какво чакаш? Заеми се — усмихна се Юн.

Роберт извика на едно от момчетата да му хвърли кутия цигари. После мушна в уста си „пирон за ковчега“ без филтър.

— Извади я — нареди му Юн. — Дал си обет в Армията да не пушиш. Ще те изхвърлят, ако разберат.

— Кой е казал, че ще я запаля? Какво искаш, брато?

— Да си поговорим — вдигна рамене Юн.

— За какво?

— Как така за какво? — засмя се Юн. — Нали сме братя, нормално е да си споделяме разни неща.

Роберт кимна и извади стръкче тютюн от езика си.

— Като казваш „да си споделяме“, имаш предвид ти да ме наставляваш как да си живея живота, нали?

— Стига де.

— Какво тогава?

— Нищо! Питам се как си.

Роберт извади цигарата от устата си и плю в снега, после вдигна глава към бялата облачна пелена и присви очи.

— До гуша ми дойде от тази работа, от апартамента, от мършавата лицемерна жена със звание сержант-майор, която оглавява цялото това шоу. Ако не беше толкова противна, щях да изчукам за наказание дъртата вещица — ухили се Роберт.

— Замръзвам — прекъсна го Юн. — Може ли да влезем вътре?

Роберт го въведе в тесния кабинет и седна на стола, едва сместен между затрупано с предмети бюро, тесен прозорец с изглед към задния двор и знаме в червено и жълто с емблемата и девиза на Армията на спасението: „Огън и Кръв“. Юн вдигна купчина книжа, някои пожълтели от времето, от дървен стол и направи знак на брат си да седне. Юн се досещаше, че Роберт е отмъкнал стола от репетиционната на оркестъра от квартал Маюрстюа, която се намираше в съседното помещение.

— Според нея се скатаваш — отбеляза Юн.

— Според кого?

— Според сержант-майор Рюе — усмихна се кисело Юн. — Според вещицата, както я наричаш.

— Ама тя ти се обади, за да ти го каже ли? — Роберт човъркаше плота на бюрото със сгъваемия си нож. Изведнъж възкликна: — А, да, забравих; нали си новият мениджър. Босът на цялата армия.

— Още не са ме избрали. Рикард също има големи шансове.

— Все едно.

Роберт издълба два полукръга, които образуваха сърце.

— Е, вече ми каза защо си дошъл. Преди да си тръгнеш, те моля да ми платиш за дежурството във вдругиден, става ли?

Юн извади петстотин крони и ги сложи пред брат си. Роберт отърка ножа в черната си набола брада.

— Искам да ти напомня и още нещо.

— Какво? — Юн преглътна с мъка, защото знаеше какво следва.

Над рамото на Рикард видя, че отново е завалял сняг, но издигащата се топлина от околните сгради задържаше леките бели снежинки във въздуха под прозореца. Все едно се бяха притаили да подслушват.

Роберт заби острието на ножа в центъра на сърцето.

— Разбера ли, че дори веднъж си се доближил до момичето, което... — Обгърна с длан дръжката на ножа и се наведе напред. Тежестта на тялото му натисна ножа и той потъна още по-дълбоко в дървото. — Ще те убия, Юн. Кълна се.

— Преча ли? — обади се глас на вратата.

— Ни най-малко, майор Рюе — отвърна Роберт с най-сладкия глас, на който бе способен. — Брат ми тъкмо си тръгваше.

* * *

Началникът на криминалната полиция и встъпилият в длъжност главен полицейски инспектор Гюнар Хаген млъкнаха, когато Бярне Мьолер влезе в кабинета си. Впрочем кабинетът вече не беше негов.

— Допада ли ти гледката... — попита Мьолер, като се мъчеше да звучи ведро, и добави: — ... Гюнар?

Името на наследника му някак не му прилягаше в устата.

— Е, през декември Осло не е никак приятна гледка — отвърна Хаген. — Но ще се опитаме да се справим и с това.

Мьолер се канеше да попита какво има предвид Хаген с последните си думи, но се отказа, забелязвайки одобрителното кимване на началника на криминалната полиция.

— Тъкмо въвеждам Гюнар в обстановката. Ще се постарая съвсем деликатно да го посветя в особеностите на служителите ни.

— Вие двамата се познавате от преди, нали?

— О, да. Заедно служехме като кадети в Полицейската школа, както я наричаха едно време.

— В циркулярното писмо прочетох, че всяка година участваш в Биркебайнерското състезание^[1] — обърна се към Гюнар Хаген Мьолер. — Вероятно знаеш, че и началникът на криминалната полиция не пропуска да пробяга трасето.

— О, как да не знам — Хаген се усмихна на началника. — Понякога двамата с Турлайф бягаме рамо до рамо. И всеки се мъчи да изпревари другия.

— Я виж ти — развесели се Мьолер. — Значи, ако началникът на криминалната полиция участваше в Съвета по назначенията, човек би могъл да го обвини, че е уредил свой приятел.

Началникът се засмя сухо и предупреди Мьолер с красноречив поглед да не продължава с шегите по темата.

— Преди малко разказах на Гюнар за мъжа, когото удостои с толкова щедър подарък.

— За Хари Хуле?

— Да — кимна Гюнар Хаген. — Доколкото знам, Хуле е отнел живота на старши инспектор в полицията във връзка с онази неприятна история около контрабандния внос на оръжия. Хуле откъснал ръката на своя колега в някакъв асансьор. Чувал съм за подозрения, че именно Хуле е разпространил поверителна информация по случая в медиите. Много лоша атестация.

— Първо, така наречената от теб „неприятна история с контрабанден внос на оръжия“ представлява професионална престъпна лига с разклонения в полицията. Тази лига наводняваше Осло с евтини огнестрелни оръжия години наред — обясни Бярне Мьолер, като безуспешно се мъчеше да прикрие раздражението в гласа си. — Въпреки съпротивата на началството Хуле разплете случая без чужда помощ с цената на години усилена работа. Второ, Хуле уби Валер при самозащита и не той му отрязва ръката, а асансьорът. И, трето, не разполагаме с никакви сигурни данни кой е осведомил медиите за подробностите по случая.

Гюнар Хаген и началникът на криминалната полиция се спогледаха.

— Така или иначе — подхвана шефът, — трябва да държиш Хуле под око, Гюнар. Доколкото разбрах, наскоро приятелката му го е напуснала. А ние отлично знаем, че подобни случки правят мъже с проблемите на Хари Хуле още по-податливи на рецидиви. А това не можем да го приемем, пък ако ще да е разплел стотици случаи в отдела.

— Ще го държа изкъсо — зарече се Хаген.

— Хуле е старши инспектор — напомни Мьолер и затвори очи.
— Не е редови полицај. Освен това не обича да го държат изкъсо.

Гюнар Хаген кимна и прокара длан по гъстата си коса с форма на венец.

— Кога започваш работа в Берген... — той отпусна ръката си, — ... Бярне?

Мьолер беше готов да се обзаложи, че и неговото име загорча в устата на приемника му.

* * *

Докато вървеше по улица „Юрте“, Хари разбра по обувките на минувачите, че приближава кафенето „Фюрлюсе“. Момчетата от Отдела за борба с наркотиците често повтаряха, че най-голям принос за идентифициране на наркоманите имат препълнените складове за униформено облекло на въоръжените сили, защото именно с посредничеството на Армията на спасението излишъкът от обувки отива при наркозависимите. През лятото носят сини маратонки, а през зимата — черни кубинки. В комбинация със зелената найлонова торбичка на традиционния пакет с храна на Армията на спасението те представляват униформата на уличния дрогар.

Хари кимна на охранителя пред вратата, облечен в пуловер с качулка с емблемата на Армията.

— Нищо ли няма да оставите? — попита охранителят.

— Нищо — Хари обърна джобовете си.

Табела на стената забраняваше на посетителите да внасят алкохол. Ако носеха такъв, следваше да го оставят на охраната и да си го вземат на излизане. Хари знаеше, че служителите на Армията отдавна са се отказали да изискват от посетителите да предават на охраната наркотиците си, защото никой зависим не би го направил.

Хари влезе, наля си чаша кафе и седна на пейката до стената, „Фюрлюсе“ — кафенето на Армията — представляваше осъвременен вариант на пункт за раздаване на безплатна супа, където нуждаещите се получават сандвич и топла напитка. Единствено клиентелата отличаваше уютното светло заведение от обикновено кафене. Деветдесет процента от идващите наркомани бяха мъже, останалите —

жени. Тук имаха възможност да се подкрепят със сандвичи с кафяво или бяло сирене, да разлистят вестник, да поговорят на спокойствие. Кафенето предлагаше на наркоманите място, където да се стоплят и да си отдъхнат, преди да подновят търсенето на дневната доза. Понякога вътре се отбиваха полицейски разузнавачи, но между тях и Армията съществуваше негласно споразумение на територията на „Фюрлюсе“ да не се извършват арести.

Хари огледа помещението. Мъжът на съседната маса бе замръзнал в странна поза, сякаш по средата на дълбок поклон. Навел глава, той държеше хартия за цигари между почернелите си пръсти, а пред него, на масата, бяха пръснати празни угарки.

Дребна жена с униформа на Армията смени изгорелите свещи върху малка маса с четири снимки в рамки. Три от тях бяха портрети на хора, а четвъртата — кръст с име на бял фон. Хари стана и се приближи до жената.

— Какво е това? — попита той.

Нещо във външността ѝ — вероятно тънкия врат и мекотата на движенията ѝ или гладката гарвановочерна, неестествено лъскава коса — ѝ придава вид на котка, помисли си Хари. Жената се обърна. Първоначалното впечатление се засили от малкото ѝ лице, непропорционално широката ѝ уста и едва забележимия ѝ чип нос — сякаш изваден от японски комикс. Ала най-силно го поразиха котешките ѝ очи. Хари не бе в състояние да обясни какво го смущаваше у нея, но определено долавяше нещо гнило.

— Ноември — отговори тя.

Имаше спокоен, дълбок мек алтов глас. Той се запита дали говори така по принцип, или просто си е създала навика да използва ниския си регистър. Познаваше немало жени, които умеят да променят тембъра си, както сменят носните си кърпички. Имат един глас за домашна употреба, втори при запознанство и социални контакти, трети за интимна близост.

— Не ви разбирам — призна той.

— Това са починалите хора през ноември.

Хари огледа снимките и най-сетне схвана.

— Четирима?

Пред една от снимките лежеше писмо с разкривени букви, написано с молив.

— Средно на седмица имаме по един смъртен случай. Четирима загинали се смятат за нещо нормално. Първата сряда от всеки месец правим възпоминателна церемония. Да не би сред покойниците да има ваш...?

Хари поклати отрицателно глава.

„Скъпи мой Од“, започваше писмото. Нямаше цветя.

— С какво мога да ви помогна? — попита жената.

Хари се замисли. Май не разполага с цял репертоар от гласове, заключи той. Явно по принцип говори с този дълбок приятен тембър.

— Пер Холмен... — подхвана Хари, без да знае как да продължи.

— Клетото момче. Ще му направим помен през януари.

— Първата сряда от месеца — кимна Хари.

— Точно така. Заповядайте при нас, братко. Обръщението, произнесено напълно непринудено, все едно се подразбира от само себе си, не прозвуча като притурка към изречението. За миг Хари почти ѝ повярва.

— Идвам от полицията — поясни Хари.

Разликата в ръста им, твърде голяма, я принуди да отметне назад глава, за да го вижда добре.

— Струвате ми се познат.

— Възможно е. Идвам съм тук, но не ви помня.

— Дежуря само половин ден. През останалото време съм в щабквартирата на Армията на спасението. В Отдела за борба с наркотиците ли работите?

— Не, разследвам убийства.

— Убийства ли? Но Пер не е...

— Може ли да поседнем?

Тя се огледа колебливо.

— Много ли сте заета? — попита Хари.

— Не, напротив. На ден приготвяме обикновено по осемстотин сандвича. Но днес изплащат социални помощи и е по-спокойно.

Тя повика едно от момчетата да я замести. Хари разбра името ѝ от краткия им разговор. Мартине. Мъжът с цигарената хартия в ръка се наведе още малко над масата.

— Нещо в този случай ме смущава — призна Хари, след като седнаха. — Що за младеж беше Пер?

— Трудно е да се каже — въздъхна Мартине и продължи, защото Хари я погледна въпросително: — Дългогодишната злоупотреба с наркотици причинява сериозни мозъчни увреждания и разпад на личността. Пристрастяването доминира над всичко останало.

— Разбирам, но все пак искам да ми кажете какво е вашето впечатление от него. Вие сте го познавали добре.

— За съжаление не. Питайте бащата на Пер какво беше останало от личността на сина му. Няколко пъти идва да го прибира оттук. Накрая се отказа. Сподели, че Пер започнал да ги заплашва, защото криели всички ценности в дома си. Баща му ме помоли да го наглеждаме. Обещах да направим всичко по силите си, но подчертах да не се надява на чудеса. И наистина не се получи...

Хари я погледна. По лицето ѝ се изписа характерното за социалните работници примирение.

— Сигурно е пълен кошмар — отбеляза Хари и се почеса по ранения прасец.

— Да, никой освен наркозависимите не знае колко им е тежко.

— Говорех колко кошмарно е да си родител на наркоман.

Мартине замълча. До съседната маса се приближи момче в скъсано шушляково яке. Отвори прозрачен найлонов плик и изсипа върху хартията на замръзналия мъж тютюн, събран от стотици фасове. Тютюнът покри не само хартията, но и почернелите му пръсти.

— Весела Коледа — промърмори момчето и се отдалечи от масата с походката на грохнал старец, отличителна за злоупотребяващите с дрога.

— Кое ви смущава в случая на Пер? — поинтересува се Мартине.

— Изследванията показаха, че в кръвта му няма наличие на наркотици.

— Е, и?

Хари погледна мъжа на съседната маса. Той се опитваше отчаяно да си свие цигара, но пръстите отказваха да му се подчинят. По кафявата му буза се стичаше сълза.

— Запознат съм с особеностите на състоянието абстиненция. Пер дължеше ли пари на няколко?

— Нямам представа — отсече тя.

Категоричният ѝ тон подсказа на Хари, че е безсмислено да се надява на отговор на следващия му въпрос.

— А дали бихте...

— Не — прекъсна го тя. — Нямам намерение да разпитвам посетителите ни. Вижте, тук идват хора, изоставени от всички, и моята задача е да им помагам, не да ти преследвам.

Хари я изгледа продължително.

— Имате право. Извинете ме за неуместната молба. Няма да се повтори.

— Благодаря ви.

— Имам само още един, последен въпрос.

— Питайте.

— Ще ми... — Хари се подвоуми, защото се притесняваше да не допусне фатална грешка, — ... ще ми повярвате ли, ако ви кажа, че разследвам този случай именно защото съм загрижен за доброто на хора като вашите посетители?

— Имам ли основания да ви вярвам? — наклони глава тя.

— Според мен да. Заел съм се да разнищвам подробностите по случай, дефиниран като явно самоубийство на момче, за което никой нехае.

Тя не отговори.

— Много хубаво кафе — Хари стана.

— Благодаря. Бог да ви благослови.

Хари кимна и за своя изненада усети как ушите му пламват.

На излизане спря пред охраната и се обърна, но Мартине вече не се виждаше в кафенето. Момчето в пуловера на Армията му предложи пакет с безплатна храна, но Хари отказа, загърна се в палтото си и излезе на улицата. Оттам се откриваше изглед към фиорда на Осло, където слънцето се оттегляше с алени отблясъци. Хари тръгна към река Акершелва. До прословутото внушително дърво, известно като Айка^[2], едно момче се олюляваше в снежната виелица със запретнат ръкав на опърпаното си шушляково яке. От ръката му стърчеше спринцовка. Усмиваше се, докато гледаше през Хари и парата, издигаща се от квартал Грьонлан.

[1] Биркебайнерското състезание — ски състезание между градовете Рена и Лилехамер, отстоящи на 54 км. Участниците носят и

чували, тежки по около 3,5 кг. Състезанието е в памет на биркебайнерите — воители, сражавали се в гражданската война в Норвегия в края на XII век и според преданието пренесли двегодишния норвежкия принц Хокон Хоконсон по същия маршрут. — Б.пр. ↑

[2] Айка (норв.) — Дъбът. Всъщност дървото не с дъб, а бук. — Б.пр. ↑

ШЕСТА ГЛАВА

ПОНЕДЕЛНИК, 14 ДЕКЕМВРИ

ХАЛВУРШЕН

Перниле Холмен изглеждаше още по-малка в креслото, докато гледаше Хари с големите си, зачервени от плач очи. В скута си държеше стъклена рамка със снимка на сина си Пер.

— Тук е на девет години — поясни тя.

В гърлото на Хари заседна буца. Натъжи се, защото засмяното момче на снимката едва ли е подозирало, че ще свърши в контейнер с куршум в главата. Освен това малкият Пер му напомни на Олег. Синът на Раquel често го наричаше „татко“. Хари се питаше колко ли време ще отнеме на Олег да започне да се обръща така към Матиас Люн-Хелгесен.

— Биргер, съпругът ми, редовно ходеше да търси Пер, когато синът ни не се прибираще в продължение на дни — сподели Перниле Холмен. — Молах Биргер да престане, защото нямах сили да понасям присъствието на сина ни у дома.

— Защо? — Хари успя някак да прогони личните си тревоги.

Биргер Холмен бе отишъл в погребалната агенция. Хари се появи в дома им без предупреждение.

— Някога живели ли сте близо до наркоман? — изхлипа майката.

Хари не отговори.

— Крадеше всичко, до което се докопа. Примирихме се. Поточно Биргер се примири. Той е по-любящият родител от двама ни.

Лицето ѝ се сгърчи в жалко подобие на усмивка.

— Биргер винаги защитаваше Пер. Тази есен обаче чашата преля. Пер ме заплаши.

— Заплашил ви е?

— Да, със смърт — Перниле се вторачи в снимката и избърса стъклото, сякаш е прашасало. — Един ден, преди обяд, Пер позвъни на вратата. Отказах да го пусна, бях сама. Започна да плаче и да ме умолява, но аз не се пречупих. Номерата му ми бяха пределно ясни.

Върнах се в кухнята и седнах. Нямам представа как е успял да влезе, но изведнъж се изправи пред мен с пистолет в ръка.

— Със същия пистолет, с който...

— Да.

— Моля, продължете.

— Заплаши ме, че ще ме застреля, ако не отключа шкафа със скъпоценностите ми. Вътре бяха останали само няколко, другите отдавна ги беше продал. Дадох му ги и той изчезна.

— А вие?

— Аз ли? Изпаднах в нервна криза. Биргер ме закара в болницата — подсмръкна тя. — Там лекарите отказаха да ми дадат повече хапчета. Казах, че съм изпила достатъчно.

— За какви хапчета става дума?

— Вие как мислите? За успокоителни, разбира се. Била съм изпила достатъчно! Само родител със син, който не ти дава да мигнеш цяла нощ от страх, че ще се върне вкъщи, може да...

Млъкна и притисна юмрук към устата си, за да задуши риданията. Очите ѝ плувнаха в сълзи.

— Понякога направо не ми се живее — прошепна съвсем тихо тя.

Хари едва долови думите ѝ. Погледна бележника пред себе си. Не си бе водил никакви записки.

— Благодаря ви — кимна той.

* * *

— *One night, is that correct, Sir?*^[1]

Рецепционистката в хотел „Скандия“ до Централната гара в Осло, зададе въпроса, без да вдига очи от резервацията на екрана.

— *Yes*^[2] — отговори мъжът пред нея.

Още при влизането му тя забеляза светлото му кафяво палто. Вероятно от камилска вълна. Или имитация.

Дългите, лакирани в червено нокти на рецепционистката бяха по клавиатурата като подплашени хлебарки. Имитация на камилска вълна в зимна Норвегия? И защо не? Приятелят ѝ бе изпратил снимки на камили от Афганистан. Писа ѝ, че и там става много студено.

— *Will you pay by VISA or cash, Sir?*^[3]

— *Cash.*^[4]

Тя бутна към него регистрационната бланка и химикалка и помоли да види документ за самоличност.

— *No need. I will pay now.*^[5]

Говореше английски като британец, но произнасяше съгласните като източноевропеец.

— Няма значение. Длъжна съм да погледна паспорта ви, господине. Така гласят международните разпоредби.

Той кимна с разбиране и ѝ подаде банкнота от хиляда крони и паспорта си. Република Хърватска? Сигурно една от новообразуваните се държави на изток. Рецепционистката му върна ресто, прибра хилядарката в касата и реши непременно да провери защитните елементи на банкнотата, след като гостът отиде в стаята си. Стараеше се да поддържа високо ниво, макар да работеше в един от най-непретенциозните хотели в града. Този мъж не ѝ приличаше на измамник, а по-скоро на... мда... как го преценяваше всъщност? Даде му пластмасова карта, обясни му на кой етаж е, как да използва асансьора, кога сервират закуската и кога трябва да освободи стаята на заминаване.

— Ще желаете ли още нещо, господине? — изчурулика тя.

Осъзнаваше, че този хотел не заслужава безупречния ѝ английски и изисканото обслужване, което предлага. Скоро планираше да кандидатства за по-престижно място. Ако пък не я одобрят, ще престане да бъде толкова любезна.

Той се изкашля и попита къде се намира най-близката „phone booth“ — улична телефонна кабина. Не искал да звъни от телефона в стаята си.

Рецепционистката се замисли. Мобилните технологии изместиха доста успешно уличните кабинки в Осло, но тя се сети за една съвсем наблизо, на площада пред Централната гара. Въпреки че кабинката се намираще на не повече от стотина метра, тя извади малка карта на града, отбеляза маршрута до там и му разясни как да стигне. Така правят служителите в луксозни хотели от вериги като „Радисън“ и „Чойс“. Вдигна глава, за да се увери, че я е разбрал. Кой знае защо, се почувства малко объркана.

* * *

— Пак сме двамата с теб срещу целия свят, нали, Халвуршен?
С обичайния си поздрав за добро утро Хари нахълта въодушевен в кабинета.

— Имам две съобщения за теб. Новият шеф поръча да се отбиеш в кабинета му. Освен това се обади някаква жена. Искаше да говори с теб. Имаше много приятен глас.

— Охо? — Хари метна палтото си към закачалката, но не улучи.

— Виж ти! — възкликна Халвуршен. — Нима най-сетне успя да го превъзмogneш?

— Моля?

— Пак хвърляш дрехи на закачалката. И говориш за двама ни срещу целия свят. Не си правил така, откакто Ракел те зар...

Хари го стрелна с предупредителен поглед и Халвуршен си затвори устата.

— Какво искаше жената?

— Да ти съобщи нещо важно. Името ѝ е... — Халвуршен разрови бележките на бюрото — ... Мартине Екхоф.

— Нищо не ми говори.

— Работи в кафенето на Армията на спасението.

— Аха, сетих се!

— Поразпитала насам-натам. Пер Холмен нямам дългове.

— Наистина? Мм. Ще ѝ звънна. Дано има и друга информация.

— Мина ми през ума и поисках номера ѝ, но тя наблегна, че няма какво повече да ни каже.

— Добре. Чудесно.

— Защо тогава изглеждаш толкова разочарован?

Хари се наведе да си вдигне палтото, но вместо да го окачи, го облече.

— Младши, налага се пак да изляза.

— Но шефът...

— Ще почака.

* * *

Портата на контейнерното депо зееше отворена, но на оградата висеше табела с предупреждение, че влизането с превозни средства е забранено. Знак насочваше водачите да оставят автомобилите на близкия паркинг. Хари се почеса по прасеца, огледа дългата свободна пътека между контейнерите и влезе с колата. Охранителят седеше в ниска къщичка с вид на строителна барака на колела, преживяла многократни надстройки през последните трийсет години. Кое то впрочем не беше никак далеч от истината. Хари паркира пред входа и измина оставащите няколко метра с бързи крачки.

Охранителят, облегнат на стола с ръце на тила, дъвчеше кибритена клечка, докато Хари му обясняваше защо е дошъл. И какво го е сполетяло предната вечер.

По лицето на охранителя се движеше единствено кибритената клечка, но Хари сякаш долови лека усмивка, когато стигна до борбата с кучето.

— Черният мецнер е братовчед на родезийския риджбек — обясни той. — Едва успях да го вкарам в страната. Отличен пазач. Освен това не издава присъствието си с никакви звуци.

— Забелязах.

Кибритената клечка подскочи доволно в устата му.

— Мецнерът е ловец. Промъква се безшумно, за да не изплаши плячката.

— Плячка ли? Да не ми казвате, че кучето е искало да... ме изяде?

— Е, не знам дали точно да ви изяде.

Без да отговори еднозначно на зададения му въпрос, охранителят продължаваше да се взира безизразно в Хари. Преплетените на тила му ръце обхващаха цялата задна част на главата. Или ръцете му са твърде големи, или главата — твърде малка, помисли си Хари.

— Значи нито сте видели, нито сте чули нещо необичайно в нощта, когато са застреляли Пер Холмен?

— Застреляли? Нали се е...

— Имах предвид, когато се е самоубил. Нищо ли не ви направи впечатление?

— През зимата почти не излизам навън. А мецнерът не вдига шум, както вече споменах.

— Това не е ли сериозен недостатък за куче-пазач? Не сигнализира за опасност.

— Кучето си върши работата отлично — сви рамене охранителят.

— А на нас не ни се налага да обхождаме депото.

— Мецнерът не е усетил Пер Холмен.

— Е, депото има голяма площ.

— А защо не го е забелязал по-късно?

— За трупа ли питате? Ами... нали беше замръзнал. Мецнерите не се интересуват от мъртви тела. Насочват се само към жива плячка.

Хари потръпна.

— В полицейския доклад пише, че никога не сте виждали Пер Холмен в депото.

— Вярно е.

— Току-що се отбих при майка му и взех една семейна снимка.

Хари сложи фотографията върху бюрото на охранителя.

— Ще ви помоля да я погледнете и да ми кажете дали този човек ви се струва познат.

Охранителят избута клечката към ъгъла на устата си, за да отговори, но се отказа. Пусна тила си и взе снимката в ръка. Дълго я разглежда.

— Сгрешил съм. Виждал съм го. Дойде през лятото. Все пак онова... което лежеше в контейнера, бе напълно неузнаваемо.

— Разбирам.

След няколко минути Хари откряна вратата и първо надникна предпазливо навън.

— През деня го държим заключен — ухили се охранителят. — Освен това зъбите му са тесни и раните зарастват бързо. Обмислях дали да не купя американски питбул териер. Имат много остри зъби. Направо късат парчета месо. Извадихте късмет, инспекторе.

— Не бих се изразил така — възрази Хари. — Подгответе вашия разбойник, че скоро ще дойде наша сътрудница и ще му даде да си отхапе от нещо съвсем различно от човешко месо.

— Какво по-точно? — любопитства Халвуршен, докато внимателно изпреварваше снегорин на пътя.

— Нещо меко — обясни Хари. — Вид глина, да речем. После Беате и екипът ѝ слагат глината в гипс, оставят я да се втвърди и хоп! — имаме модел на кучешка челюст.

— Аха. И това е достатъчно, за да докажем, че Пер Холмен е починал от насилствена смърт?

— Не.

— Ама нали каза...

— Казах, че това ще се окаже поредният факт в подкрепа на теорията ми. Липсващото звено в доказателствената ни верига.

— Разбирам. А останалите звена?

— Обичайните: мотив, оръжие на престъплението и повод. Завий надясно.

— Нещо не ми стана ясно. Съмненията за убийство се базират върху факта, че Пер Холмен е използвал клещи, за да влезе в депото, нали така каза?

— Да, точно този факт ме накара да се усъмня. Запитах се: нима е възможно наркоман, решил в безизходицата си да потърси подслон в контейнер, да прояви съобразителност, характерна за здравомислещ човек, и да се снабди с клещи за отваряне на заключена порта? Това ме подтикна да се поразровя малко. Спри тук.

— Добре, но не разбирам откъде знаеш кой е убиецът.

— Помисли внимателно, Халвуршен. Задачата не е никак трудна. Налице са всички факти.

— Мразя, когато правиш така.

— Искам само да напреднеш в професията.

Халвуршен хвърли поглед към по-възрастния си колега, за да провери дали се шегува. Слязоха от колата.

— Няма ли да заключиш? — учуди се Хари.

— Ключалките замръзнаха през нощта. Сутринта счупих ключа, докато се мъчих да го завъртя. Откога знаеш кой е виновникът?

— От известно време.

Пресякоха улицата.

— Да се досетиш кой е убиецът всъщност е най-лесната част. Винаги е човекът, най-близо до ума на следователя. Съпругът или най-добрият приятел на жертвата. Криминално проявеният съмнителен тип от близкото му обкръжение. Но никога икономът. Трудното се състои в друго: да докажеш онова, което интуицията ти подсказва. —

Хари натисна звънеца до името „Холмен“. — А ние ще направим точно това. Ще си набавим онова липсващо малко парченце, способно да превърне наглед откъслечни факти без връзка помежду си в цялостна верига от доказателства.

Отвътре се чу глас по домофона:

— Да?

— Хари Хуле от полицията. Може ли...?

Последва бръмчене от задействането на механизма.

— Важно е да се работи бързо — обясни Хари. — Повечето убийства се разкриват или в рамките на двацет и четири часа, или никога.

— Благодаря, вече съм го чувал — кимна Халвуршен.

Биргер Холмен ги посрещна на стълбищната площадка.

— Заповядайте, влезте.

До вратата на френския балкон имаше коледна елха. Още не я бяха украсили.

— Съпругата ми си почива — побърза да уточни мъжът.

— Ще се постарая да не говорим високо.

Биргер Холмен се усмихна печално.

— Говорете както ви е удобно. Няма да се събуди лесно.

Халвуршен стрелна Хари с поглед.

— Мм — изсумтя старши инспекторът. — Успокоително ли е взела?

Холмен кимна.

— Утре ще се състои погребението.

— Разбирам, поставени сте под голямо напрежение. Благодаря ви за снимката — Хари остави върху масата фотографията.

На нея Пер Холмен седеше между майка си и баща си. Закрилян или обграден — зависи от гледната точка. Настъпи мълчание. Биргер Холмен се почеса по ръката през ризата. Халвуршен се плъзна по-напред на стола, после пак се облегна назад.

— Наясно ли сте с особеностите на пристрастяването към упойващи вещества, Холмен? — попита Хари, без да го поглежда.

Мъжът смръщи вежди.

— Перниле изпи само една таблетка приспивателно. Това не я превръща автоматично в...

— Изобщо не визирам съпругата ви. Нея вероятно ще я спасите. Но аз искам да поговорим за сина ви.

— Що за въпрос? Знам, че Пер вземаше хероин. Това му съсипа живота. — Понечи да добави нещо, но се отказа. Заби поглед в масата. — Съсипа и нашия живот.

— Не се и съмнявам. Ако обаче бяхте достатъчно осведомен по въпроса за наркотичната зависимост, щяхте да знаете, че тя потиска всичко останало.

Гласът на Биргер Холмен изведнъж се разтрепери от гняв:

— Да не би да мислите, че ми казвате нещо ново, инспекторе? Нима твърдите... съпругата ми направо... той... — сълзите го задавиха — ... собствената си майка...

— Знам. Но потребността от дрога го е накарала да забрави и за баща си, и за майка си — Хари си пое дъх, — и за смъртта.

— Изтощен съм, инспекторе. Карайте направо.

— Според иззетите кръвни проби синът ви не е бил под наркотично въздействие преди смъртта си. С други думи, намирал се е в абстиненция. А когато един наркоман е в такова състояние, потребността от спасение може да го тласне дори дотам, да заплаши майка си с пистолет, за да се сдобие с хероин. Пристрастеният намира спасение не в самоубийството, а в иглата, която забожда в ръката, врата, слабините или където му е останала читава вена. Синът ви е намерен с доза хероин в джоба. Явно се е канил да се надрусва, Холмен. Тогава няма логика, преди това да се е самоубил. Както казах, гладът за наркотик потиска всичко останало. Дори... желанието за смърт.

Биргер Холмен, заровил лице в шепите си, попита с по-ясен глас:

— Значи според вас синът ми е бил убит? И защо?

— Надявам се вие да ни отговорите на този въпрос.

Мълчание.

— Защо го направихте? Защото е заплашвал жена ви? Защото сте искали най-сетне да остави съпругата ви на мира?

— За какво по-точно говорите? — вдигна глава Холмен.

— Готов съм да се обзаложа, че сте го причакали на площад „Плата“. Купил си е дозата и си е тръгнал. Вие сте го проследили. Завели сте го в депото, защото синът ви често е преспивал там.

— Откъде да знам къде е преспивал? Що за обвинения...

— Знаели сте, разбира се. Показах снимката на охранителя и той веднага разпозна...

— Пер ли?

— Не, разпозна вас. Отбили сте се в депото през лятото, за да търсите сина си в празните контейнери.

Холмен прикова изумен очи в Хари.

— Планирали сте го много старателно. Взели сте клещи за портата. Избрали сте перфектното място за „самоубийство“ на наркоман — празен контейнер. Така сте се застраховали и срещу евентуалната поява на свидетели. Застреляли сте Пер с пистолета, който съпругата ви вече е виждала в ръката на сина ви.

Готов да се намеси всеки момент, Халвуршен не изпускаше Биргер Холмен от очи. Заподозреният обаче не направи опит да бяга. Дишаше тежко през носа. Почеса се по ръката и вторачи празния си поглед в стаята:

— Нямате никакви доказателства за теорията си.

Изрече го с примирен глас, все едно изразяваше съжаление заради печалния факт.

Хари разпери красноречиво ръце. Настъпи тишина. От улицата долетя весел звън.

— Този сърбеж ви мъчи отдавна, нали? — попита Хари.

Холмен веднага престана да си чеше ръката.

— Може ли да видя каква е тази екзема?

— Нищо особено.

— Така или иначе ще разбере причината. Изборът е ваш дали да стане тук, или в участъка.

Звънът отвън се усили. Да не би да минаваше шейна? През центъра? Халвуршен имаше чувството, че нещо ще избухне всеки момент.

— Добре — съгласи се Холмен, разкопча ръкава на ризата си и го запретна.

Върху бялата му космата ръка лъснаха две малки рани, покрити с коричка. Кожата около тях беше силно зачервена.

— Обърнете ръката — подкани го Хари.

Холмен се подчини: отдолу имаше рана със същите размери.

— Ухапванията от куче причиняват силен сърбеж, а? — попита Хари. — Особено след десет-четиринайсет дни, когато започват да

зарастват. Един лекар от дежурния кабинет на „Спешна помощ“ ме предупреди да не чеша раните. И вие не бива да го правите, Холмен.

— Така ли? — Холмен се взираше в раните си с празен поглед.

— Три дупки в кожата. С отливка на въпросната кучешка челюст, захапала ръката ви, ще докажем кое точно куче ви е ухапало. А именно: мецнерът в депото. Надявам се, че схванахте, Холмен.

— Не исках... — запъна се Холмен, — ... исках само да я отърва от всичко това.

Звънчетата изведнъж замлъкнаха.

— Ще признаете ли за извършеното убийство? — попита Хари и даде знак на Халвуршен.

Младият полицаи започна да рови във вътрешния си джоб, но не намери нито химикалка, нито лист хартия.

Хари обърна очи с досада и му подаде своя бележник.

— Пер каза, че е изтощен до краен предел и няма сили да продължава. Искаше да откаже наркотиците. Намерих му стая в Приюта. Легло и три пъти храна на ден за хиляда и двеста крони на месец. Обещаха му да го включат в програма с метадоново лечение. Налагаше се да почака само два-три месеца. После изведнъж спря да ни се обажда. От Приюта ми казаха, че е изчезнал, без да си плати наема, и... После Пер се появи у нас. С пистолет в ръка.

— И вие сте взели решение?

— Пер беше развалина. Отдавна бях изгубил сина си. Не можех да му позволя да завлече и Перниле в дупката.

— Как се свързахте с него?

— Не съм го дебнал на „Плата“. Намерих го до Айка и поисках да ми продаде пистолета. Той ми го показа — носеше го в себе си — и ме накара да му го платя веднага. Убедих го да се срещнем в депото на следващата вечер под претекст, че съм оставил парите вкъщи. Знаете ли, всъщност се радвам, заедно ме...

— Колко? — прекъсна го Хари.

— Какво колко?

— Колко му предложихте за оръжието?

— Петнайсет хиляди крони.

— И?

— Той дойде на уреченото място. В пистолета нямаше патрони. Никога не го бе зареждал.

— Но вие сте имали представа, че е от стандартен калибър, и сте купили патрони, нали?

— Да.

— Първо му платихте или първо...

— Моля?

— Няма значение.

— Разберете, страдахме не само ние двамата с Перниле. Всеки ден удължаваше допълнително агонията на Пер. Синът ми отдавна беше мъртъв и чакаше само... някой да спре сърцето му, което упорито продължаваше да бие. Пер чакаше своя... своя...

— Спасител.

— Да, спасител.

— Но не е ваша работа да решавате кога синът ви да се отърве от нещастieto си, Холмен.

— Така е. Бог разполага с човешкия живот.

Холмен наведе глава и промърмори нещо под носа си.

— Моля? — не чу Хари.

Холмен вдигна очи, но те блуждаеха безцелно из въздуха.

— Когато обаче Господ не си върши работата, някой друг трябва да го отмени.

Кафеникав сумрак обгръщаше светлините на улицата. Заради натрупалия сняг в Осло дори през нощта не ставаше напълно тъмно. Звучите се чуваха глухо, сякаш обвити в памук, а пращенето на снега под ботушите им звучеше като далечен залп на фойерверки.

— Защо не го заведохме в участъка? — попита Халвуршен.

— Няма да избяга. Нека поговори с жена си. След няколко часа ще изпратим кола да го прибере.

— Голям актьор.

— Така ли мислиш?

— Ами да, нали каза, че щял да си изплаче вътрешностите, когато си му съобщил за смъртта на сина му?

— Още много имаш да учиш, младши — поклати глава Хари.

— Осветли ме, мъдрецо! — Халвуршен ритна ядосано снега.

— Извършването на убийство представлява много екстремно преживяване и мнозина убийци го изтласкват в подсъзнанието си. Дни

наред го възприемат като позабравен кошмар. Неведнъж съм виждал такава реакция. Едва когато друг човек им съобщи какво се е случило, убийците осъзнават, че кошмарните спомени не са плод на въображението им, а действителност.

— На мен поне този Холмен ми се стори доста хладнокръвен.

— Не забеляза ли, че е напълно съкрушен? Перниле Холмен май се оказа права: съпругът ѝ наистина е по-любящият родител от двамата.

— Любящ ли? Та той е убиец! — не сдържа възмущението си Халвуршен.

Хари сложи ръка върху рамото му.

— Помисли добре. Нима действията му не са проява на необятна бащина любов? Та той е пожертвал единствения си син.

— Но...

— Знам колко необяснимо ти се струва Халвуршен. Ще се наложи да свикнеш с такива морални парадокси. Ще се превърнат в неизменна част от ежедневието ти.

Халвуршен дръпна отключената врата на колата, но тя се оказа замръзнала. В прилив на внезапна ярост той я раздруса ожесточено и тя се отлепи от гуменото уплътнение на каросерията. Ако се съдеше по произведения звук, сякаш раздра парче плат.

Качиха се вътре. Халвуршен завъртя контактния ключ, без да спира да се удря ожесточено по челото с другата ръка. Двигателят запали с рев.

— Халвуршен... — подхвана Хари.

— Все едно. Случаят е разрешен, шефът ще остане доволен — прекъсна го младият полицай и излезе на уличното платно точно пред един камион.

Шофьорът натисна клаксона. Халвуршен му показва среден пръст в огледалото.

— Нека се усмихнем и да го отпразнуваме, а? — продължи иронично той и поднови ударите по челото си.

— Халвуршен...

— Какво? — сопна се той.

— Отбий встрани.

— Какво?

— Веднага!

Халвуршен спря до тротоара, пусна волана и се вторачи пред себе си. Докато разпитваха Холмен, по стъклото бе плъзнало истинско нашествие от рози от скреж с бързината, с която никнат гъби. Халвуршен дишаше тежко, на пресекулки. Гърдите му се повдигаха бурно.

— Понякога просто работата не върви — каза Хари. — Само не падай духом.

— Няма — отвърна Халвуршен.

— Не позволявай това да те сломи.

— Няма.

Хари сложи приятелски ръка на гърба му. След няколко минути младият полицай се успокои.

— Така те искам, момче — усмихна се Хари.

После, докато колата бавно си проправяше път в натовареното движение, двамата пътуваха в мълчание.

[1] One night, is that correct, Sir? (англ.) — Една нощувка: правилно ли ви разбрах, господине? — Б.пр. ↑

[2] Yes (англ.) — Да. — Б.пр. ↑

[3] Will you pay by VISA or cash, Sir? (англ.) — Как предпочитате да платите, господине? С карта „VISA“ или в брой? — Б.пр. ↑

[4] Cash (англ.) — В брой. — Б.пр. ↑

[5] No need. I will pay now (англ.) — Няма нужда. Ще платя още сега. — Б.пр. ↑

СЕДМА ГЛАВА

ЧЕТВЪРТЪК, 15 ДЕКЕМВРИ

АНОНИМНОСТТА

Намираше се на най-високата точка от най-оживената пешеходна улица в Осло, наречена на шведско-норвежкия крал Карл Юхан. Запомни добре картата, която взе от хотела, и знаеше, че постройката на запад, чийто силует се мерзелее в сумрака, е Кралският дворец, а другата, на изток — Централната гара на Осло.

Той се сви от студ.

Високо, на стената на една жилищна постройка, светеше неонов термометър. Минусови температури. Дори най-слабото раздвижване на въздуха се усещаше като мраз, който пронизва палтото му от камилска вълна. Досега му вършеше отлична работа, още повече, че го купи на изненадващо изгодна цена в Лондон.

Часовникът на сградата с термометъра показваше 19:00. Тръгна на изток. Обстановката беше много благоприятна. Тъмно, забързани хора по улиците. Забеляза само две охранителни камери, но бяха насочени към два банкомата, не към минувачите. Вече изключи метрото като възможност за отстъпление заради комбинацията от множество камери и оскъден брой пътници. Осло се оказа по-малък град, отколкото очакваше.

Влезе в магазин за дрехи, намери синя плетена шапка за четирийсет и девет крони и вълнена връхна дреха за двеста, но се отказа. Спря се на тънко непромокаемо яке за сто и двайсет крони. Докато го пробваше, откри ароматизиращите таблетки от писоара в джоба на самото си — стрити на прах и проникнали в плата.

Ресторантът се намираше стотина метра по-надолу, от лявата страна. Гардероб на самообслужване. Чудесно, помисли си той, това улеснява задачата ми. Влезе в ресторанта. Нямаше много хора. От мястото му се откриваше изглед над всички маси в помещението. До него се приближи сервитьор. Резервира масата до прозореца за шест часа на следващия ден.

Преди да си тръгне, провери тоалетната. Нямаше прозорци. Значи единственият друг изход освен главния минава през кухнята. Все едно. Не съществуват идеални за целта му места, а и едва ли щеше да се наложи да използва резервни пътища за отстъпление.

Излезе от ресторанта, погледна часовника и тръгна надолу по „Карл Юхан“, към гарата. Минувачите гледаха или в земята, или встрани. Малък град, но жителите спазваха хладна дистанция като в повечето столици. Чудесно.

Засече колко време ще му отнеме да стигне до перона за бързия влак за летището. Шест минути. Влак имаше на всеки десет минути и стигаше до „Гардермуен“ за деветнайсет. С други думи, ако се качи на влака в седем и двајсет, ще пристигне на летището в осем без двајсет. Самолетът за Загреб — директен полет — излиташе в осем и десет. Билетът беше в джоба му. Купен на промоционална цена от Скандинавски аеролинии.

Доволен, напусна новия влаков терминал, слезе по стълбите, мина под стъклен покрив — явно някогашната зала за заминаващи, където сега имаше магазини — и излезе на предгаровия площад. На картата беше отбелязан като „Йернбанеторге“. Насред площада се издигаше статуя на тигър, двойно по-голям от повечето си събратя, замръзнал точно преди скок. Около него дрънчаха трамвайни мотриси, минаваха автомобили и хора. Но той не видя никъде телефонни кабинки. В края на площада, до един навес, се бяха скупчили група хора. Приблужи се към тях. Разговаряха, събрали в кръг главите си, покрити с качулки. Вероятно бяга съграждани или съседи и чакаха един и същи автобус. Гледката събуди у него неясен спомен...

След като вземеха някакви пликчета, мършавите хора се отдалечаваха от площада с приведени срещу ледения вятър гърбове. Разбра какво се случва пред очите му. В Загреб, а и в други европейски градове, бе виждал как се продава хероин, но никъде търговията не се осъществяваше толкова явно като тук. Сети се на какво му напомнят събралите се хора. На тълпите, в които попадна и той, след като сърбите се оттеглиха. Тълпите от бежанци.

Недалеч от навеса спря бял автобус. Вратите се отвориха, но не се качи никой. Към автобуса се приближи девойка. Веднага разпозна униформата ѝ. Армията на спасението. Забави крачка. Девойката

помогна на една от жените да се качи в автобуса. Последваха я двама мъже.

Той спря. Сигурно е чиста случайност, помисли си. Нищо повече. Обърна се. И там, на стената на малка часовникова кула, видя три телефонни кабинки.

Обади се в Загреб и я увери, че всичко върви по план.

— Последната ти задача — повтори тя.

Фред го осведоми, че на стадион „Максимиr“ до почивката между двете полувремена сините лъвове от „Динамо Загреб“ водят срещу „Риска“.

Разговорът му струва пет крони. Часовникът на кулата показваше 19:25. Обратното броене започна.

* * *

Групата се събираше в енорийския дом на църквата в Западен Акер.

От двете страни на чакълестата пътечка към малка тухлена постройка до гробището бе натрупал сняг. В стая за събирания, обзаведена само с пластмасови столове, наредени до стените, седяха четиринайсет души. Ако в помещението влезеше някой непосветен в заниманията им, би си помислил, че съседите от обща кооперация са свикали събрание. Иначе нищо по лицата, възрастта, пола или дрехите на присъстващите не издаваше по какъв повод са дошли. Ярката светлина се отразяваше в прозорците и в линолеума на пода. Хората си бърбреха тихичко. Чуваше се шумолене от картонени чаши. От време на време просъскваше току-що отворена бутилка с газирана минерална вода.

Точно в седем вечерта една ръка в края на дългата маса се вдигна и звънна със звънче. Приказките утихнаха. Всички погледи се насочиха към жена на около два̀сет и пет. Тя обходи лицата на присъстващите с директен, безстрашен поглед. Имаше тесни, строги устни, смекчени с червило; дълга гъста руса коса, събрана на тила с най-обикновена шнола. Бе отпуснала спокойно и самоуверено големите си ръце върху масата. Тази жена отговаряше на определението „симпатична“, тоест с хубави черти, но без онова

очарование, което би я направило „пленителна“. Езикът на тялото ѝ издаваше уравнивесеност и сила. Стабилният ѝ глас изпълни помещението и подчерта още веднъж колко добре умее да се владее:

— Здравейте, казвам се Астри и съм алкохоличка.

— Здравей, Астри! — отговори групата в хор.

Тя прегъна ръба на книгата пред себе си и зачете:

— Единственото условие да станеш член на дружеството на анонимните алкохолици е желанието да спреш да пиеш.

Продължи, а хората около масата, научили вече наизуст Дванайсетте традиции, повтаряха беззвучно с нея. В кратките паузи, когато си поемаше дъх, се чуваше песента на църковния хор, репетиращ на горния стаж.

— Днес ще говорим за Първата стъпка — обяви Астри. — А тя гласи: „Признаваме, че сме се чувствали безсилни пред алкохола и не сме били способни да се справяме с живота си.“ Ще започна и ще бъде съвсем кратка, защото съм приключила с първата стъпка.

Пое си дъх с горчива усмивка.

— От седем години не съм близвала алкохол. Всеки ден се събуждам с мисълта, че съм алкохоличка. Децата ми не знаят това. От тяхна гледна точка мама е престанала да пие, защото алкохолът я замайва бързо и тя става много лоша. В живота ми съм принудена да съчетавам умело истина и лъжа, за да постигна баланс. Всичко може да се провали, но съм решила да живея ден за ден и да бъде вярна на обещанието си да не пия. В момента работя по Единайсетата стъпка. Благодаря ви.

— Благодарим ти, Астри — извикаха присъстващите и я аплодираха, докато хорът на втория етаж възхваляше Бог.

Тя кимна на висок мъж е късоподстригана руса коса, седнал от лявата ѝ страна.

— Здравейте, казвам се Хари — подхвана той с леко дрезгав глас. Фината мрежа от зачервени капиляри върху носа му свидетелстваше за дълъг живот извън редиците на въздържателите. — Алкохолик съм.

— Здравей, Хари.

— Тук съм съвсем отскоро. Идвам за шести или за седми път. Още не съм приключил с Първата стъпка. Тоест, осъзнавам проблема си, но продължавам да смятам, че съм в състояние да управлявам

алкохолизма си. Присъствието ми тук е своеобразно противоречие, но обещах на мой приятел, психолог, да се присъединя към вас. Той твърди, че ако издържа приказките за Бог и духовното през първите няколко седмици, ще почувствам ефекта. Нямам представа дали анонимните алкохолици могат да си помогнат сами, но имам желание да опитам. Защо не?

Обърна се наляво, за да даде знак, че няма какво повече да сподели. Преди обаче хората да уважат изказването му с ръкопляскания, се намеси Астри:

— Хари, днес за пръв път вземаш отношение по време на срещите ни. Много се радвам. Би ли разказал малко повече за себе си, щом така и така си започнал?

Хари я погледна. Другите присъстващи — също, защото с поведението си тя нарушаваше общоприетата практика да не се прилага натиск върху членове на групата. Астри не отмести очи от Хари. И преди Хари бе усещал, че тя го гледа, но ѝ обърна внимание само веднъж: измери я от главата до петите с поглед тип „асансьор“. Гледката му хареса, но още повече му се поправи друго. Когато погледът му се върна на лицето ѝ, тя изглеждаше силно поруменяла. На следващата среща се държеше, сякаш не го забелязва.

— Не, благодаря — отвърна той.

Колебливи аплодисменти.

Докато следващият от групата говореше, Хари наблюдаваше крадешком Астри. След срещата тя го попита къде живее и му предложи да го закара до дома му. Хари се подвоуми. Хорът на горния етаж величаеше настойчиво Господ.

След час и половина двамата пушеха мълчаливо цигари и гледаха как димът оцветява спалнята в синкаво. Влажните чаршафи бяха още топли, но студът в стаята накара Астри да се завие до брадичката.

— Беше много хубаво — каза тя.

Хари не отговори. Не разбра дали думите ѝ са въпрос.

— Изпитах оргазъм — продължи тя. — Още при първото ни любене. Това не се случва...

— Значи мъжът ти е лекар? — попита Хари.

— Попита ме преди малко. За няколко минути едва ли си е сменил професията.

Хари кимна.

— Чуваш ли звука?

— Какъв звук?

— От часовник. Твоят ли е?

— Не нося часовник. Сигурно е твоят.

— Невъзможно. Моят е електронен. Не тиктака.

Тя сложи ръка върху корема му. Хари се измъкна от леглото. Стъпи бос върху леденостудения линолеум.

— Искаш ли чаша вода?

— Мм.

Хари влезе в банята и се погледна в огледалото, докато водата течеше. Как се изрази Астри? Очите му издавали самота? Наведе се напред, но забеляза само сини ириса, малки зеници и мътни склери, прорязани от червени нишки. Когато каза на Халвуршен, че Ракул го е зарязала, младият му колега го посъветва да се утеши с други жени. Или както поетично се изрази Халвуршен: „чукай наред, за да ти мине меланхолията“. Хари обаче нямаше нито желание, нито сили. Просто защото знаеше, че всяка жена, която докосне, ще се превърне в Ракул. А той имаше нужда да я забрави, да я премахне завинаги от кръвта си, както наркоманът трябва да изчисти организма си от отровата. Хари не желаше да лекува любовната си мъка с метадон.

Ала Халвуршен вероятно имаше право. Защото днешното преживяване с Астри му хареса. Вместо обичайно настъпващата празнота, след като потиснеш едно желание чрез удовлетворяването на друго, Хари почувства прилив ма енергия. И спокойствие. Тя задоволи потребностите си и на него му хареса как го направи. Какво му пречи и той да постъпва като нея?

Отстъпи крачка назад и огледа тялото си в отражението. През последната година отслабна. Тлъстините му се стопиха, но с тях изчезнаха и мускулите. Заприлича на баща си. Съвсем логично.

Върна се в леглото с голяма половинлитрова чаша вода. Двамата пиха от нея. После тя се сгуши в обятията му. Отначало кожата и беше влажна и студена, но после се стопли.

— Разкажи ми — помоли тя.

— Какво да ти разкажа? — Хари гледаше как димът оформя кръгче във въздуха.

— Как се казва тя? Жена е, нали?

Кръгчето се разпадна.

— Идваш на сбирките ни заради жена.

— Може би да.

Хари наблюдаваше как пепелта изяжда цигарата, докато ѝ разказваше за Раquel. Жената в леглото му не го познаваше добре, стояха на тъмно и думите започнаха да се леят от устата му. Издигаха се и се изгубваха като изтъкани от цигарен дим. Сигурно така се чувства човек на изповед, помисли си той. Просто се освобождава от огромно бреме. Излива си душата, както казваха анонимните алкохолици. Постепенно се отпусна съвсем. Разказа ѝ как Раquel го изхвърли от къщата преди година с обвинението, че е обсебен от желанието да разобличи къртицата в полицията с прозвището Принца. А когато събра достатъчно доказателства срещу Принца, той отвлече от детската градина Олег, сина на Раquel, и го държа като заложник, за да попречи на Хари да го залови. Като се има предвид, че Олег видя как Хари уби похитителя му в асансьора в квартал „Кампен“, детето преживя травмата сравнително бързо. Раquel обаче не успя. Две седмици след отвличането на Олег тя, узнала всички подробности около случая, каза на Хари, че не го иска повече в живота си. Или по-точно, близо до Олег.

Астри кимна.

— Напуснала те е заради стреса, който си им причинил?

— Не — поклати глава Хари. — Защото се боеше, че тепърва ще ги въвлека в нови нещастия.

— Нима?

— Опитвах се да я убедя, че случаят е приключен, но не успях. „Напълно си вманиачен“, твърдеше тя, „никога няма да спреш да преследваш престъпници на свобода“ — Хари изгаси цигарата си в пепелника върху нощното шкафче. — Според Раquel непрекъснато ще се занимавам с опасни хора, а те могат да навредят на нея и на Олег. Не било по силите ѝ да понесе подобно бреме.

— Доколкото разбирам, май тя е била обсебена, не ти.

— Не, не — усмихна се Хари. — Права е.

— Така ли? Обясни ми.

Хари вдигна рамене.

— Подводница... — подхвана той, но се задави и млъкна.

— Каква подводница?

— Тя ме нарече така. Бил съм като подводница. Слизал съм в морските дълбини, където не може да се диша, и съм изплувал само веднъж на два месеца. Тя не желала да ме придружава на дъното. Съвсем логично.

— Още ли я обичаш?

Хари не беше сигурен дали посоката на разговора му допада. Пое си дълбоко въздух. В главата му за пореден път се разигра сцената при последния му разговор с Раquel.

Неговият глас, нисък, накупял от възмущение и страх:

— Подводница, така ли?

Гласът на Раquel:

— Признавам, сравнението не е никак сполучливо, но разбери...

Хари вдига отбранително ръце:

— Напротив, сравнението е блестящо. Тогава какъв е този твой... лекар? Самолетоносач?

— Той няма нищо общо, Хари — простенва тя. — Става дума за нас двамата. И за Олег.

— Не се крий зад Олег.

— Да се крия...

— Използваш го като заложник, Раquel...

— Аз ли го използвам като заложник? Аз ли го отвлякох и опрях пистолет о слепоочието му, за да можеш ТИ да утолиш жаждата си за мъст?

Вените на шията ѝ изпъкват и тя започва да креци с ужасен, неузнаваем глас, защото нейните нежни гласни струни не са способни да понесат толкова силен гняв. Хари си тръгва и затваря внимателно, почти безшумно вратата.

Обърна се към Астри:

— Да, обичам я. А ти обичаш ли мъжа си?

— Да.

— Защо тогава му изневеряваш?

— Той не ме обича.

— Мм. И ти му отмъщаваш?

— Нищо подобно — изненада се от обяснението му тя. — Просто съм самотна. Освен това те харесвам. Сигурно и ти си легна с мен по същите причини. Ти нещо по-сериозно ли търсиш?

— Не, не — засмя се Хари. — Това напълно ме устройва.

— Как го уби?

— Кого?

— Ти колко души си убил? Питам те за похитителя.

— Не е важно.

— Любопитно ми е. Защо не ми разкажеш малко...

Тя мушна ръка между краката му, сгуши се в него и прошепна в ухото му:

— ... подробности?

— Не е добра идея.

— Грещиш.

— Добре, но не ми харесва...

— Хайде де! — нетърпеливо процеди тя и стисна члена му.

Хари я погледна. В очите ѝ проблеснаха сурови сини пламъчета. Тя побърза да смекчи изблика си с усмивка и добави с престолено сладникак глас:

— Направи го заради мен.

Навън температурата продължаваше да пада. Покривите на сградите в квартал Бишлет пукаха напевно, докато Хари ѝ разказваше как се е случило всичко. Първоначално тя се вцепени, после издърпа ръката си и го помоли да спре.

Хари я изпрати до вратата. Върна се в спалнята и се послуша. Тик-так.

Наведе се да вдигне самото си, захвърлено на пода сред другите дрехи в прилив на страст, и намери в джоба източника на звука: прощалния подарък от Бярне Мьолер. Стъклото пред циферблата проблесна в мрака.

Хари прибра часовника в чекмеджето на нощното шкафче, но тиктакането го последва дори в съня.

* * *

Избърса излишното масло от частите на оръжието с една от белите кърпи в хотела.

Шумът от автомобилите навън достигаше до него като далечен, равномерен бумтеж и заглушаваше малкия телевизор в ъгъла, по който се ловяха само три канала със зърнеста картина. Езикът от телевизора

звучеше като норвежки. Девойката на рецепцията взе сакото му и обеща утре сутринта да бъде почистено и изгладено. Остави разглобеното оръжие върху вестник. След като всички части изсъхнаха, той сглоби пистолета, насочи го срещу огледалото и натисна спусъка. Чу се гладко щракване на добре смазан механизъм. Движението на стоманата се пренесе по дланта, а после и по цялата му ръка. Изстрел без патрон, фалшива екзекуция.

Точно така се опитаха да пречупят Бобо.

През ноември 1991 година, след тримесечна непрекъсната обсада и бомбардировки, Вуковар най-сетне капитулира. Докато сърбите влизаха победоносно в града, рухна пороен дъжд. Заедно с оцелелите от ротата на Бобо — около осемдесет уморени до смърт, изнемощели от глад хърватски военнопленници — го накараха да се строи сред останките от някогашната главна улица в града. Сърбите им забраниха да мърдат, а самите те се прибраха на сухо и топло в палатките си. Тежки дъждовни капки се сипеха безспир и образуваха пяна в калта. След два часа първите изтощени войници започнаха да падат. Лейтенантът на Бобо напусна редицата, за да помогне на един от тях, но от близката палатка излезе сръбски редник — съвсем младо момче — и простреля лейтенанта в стомаха. Пленниците замръзнаха по местата си, взираха се в дъжда, който размиваше очертанията на околните възвишения, и се надяваха писъците на лейтенанта най-сетне да стихнат. Малкия спасител се разплака, но спря, щом чу гласа на Бобо зад гърба си:

— Без сълзи.

Следобед падна сумрак. Пристигна открит джип. Сърбите мигом се спуснаха от палатките и отдадоха чест. Явно мъжът в джипа беше комендантът. Наричаха го „Скалата с мекия глас“. Отзад в джипа седеше мъж с наведена глава в цивилно облекло. Джипът паркира точно пред ротата и понеже той се бе строил в първата редица, чу как комендантът подкани цивилния да огледа пленниците. Малкия спасител веднага позна цивилния, когато онзи вдигна глава: един от жителите на Вуковар, баща на негов съученик. Мъжът плъзна поглед по редиците, стигна до него, но с нищо не показва да го е познал. Комендантът въздъхна, изправи се в джипа и изкрещя — този път от мекия му глас нямаше следа:

— Кой от вас с известен с прозвището Малкия спасител?

Никой не помръдна.

— Нима не смееш да излезеш напред, Малки спасителю? Ти, който взриви дванайсет наши танка, отне на жените ни съпрузите им, а на децата ни — бащите?

Той изчака.

— Явно няма да си признаеш. Кой от вас е Бобо?

Отново мълчание. Комендантът погледна цивилния, който посочи с разтреперан показалец Бобо във втората редица.

— Ела насам — изкомандва сърбинът.

Бобо се подчини. Шофьорът на коменданта бе слязъл от джипа. Бобо отдаде чест, а той замахна и събори фуражката му в калта.

— По радиостанцията ни съобщиха, че Малкия спасител е в твоята рота. Посочи ми го, ако обичаш.

— Не съм чувал за никакъв спасител — отвърна Бобо.

Комендантът вдигна пистолета и го удари. От носа на Бобо потече струйка кръв.

— Не ме баламосвай — подкани го той. — Ще се намокря, а и обядът ме чака.

— Казвам се Бобо, капитан съм в хърватската арм...

Комендантът кимна на шофьора, онзи хвана Бобо за косата и обърна лицето му нагоре. Дъждът изми кръвта, стичаща се от носа по устата и червения му шал.

— Глупак! — изрева комендантът. — Няма такова нещо като хърватска войска, има само предатели! Избирай: или да те убием веднага, или да ни спестиш разправията и да ни кажеш незабавно кой е Малкия спасител. Така или иначе ще го намерим.

— Така или иначе ще ме убиете — простена Бобо.

— Това е ясно.

— Защо?

Комендантът зареди пистолета си. От дръжката паднаха няколко дъждовни капки. Опря дулото о слепоочието на Бобо:

— Защото съм сръбски офицер. А човек трябва да уважава работата си. Готов ли си да умреш?

Бобо стисна очи. По миглите му блестяха капки дъжд.

— Къде е Малкия спасител? Броя до три и стрелям. Едно...

— Казвам се Бобо...

— Две!

— ... и съм капитан в хърватската армия...

— Три!

Дори под силните удари на дъждовните капки щракването на пистолета без патрони прозвуча като изстрел.

— Извинявай, забравил съм да сложа пълнителя — каза комендантът.

Шофьорът му подаде пълнителя. Прикачи го, зареди и пак вдигна пистолета.

— Последен шанс! Едно!

— Казвам се... моята... рота служи към...

— Две!

— ... първи пехотен батальон в... в...

— Три!

Нов изстрел без куршум. От гърдите на цивилния хърватин, седнал на задната седалка в джипа, се изтръгна глухо ридание.

— Я виж ти! Празен пълнител. Да пробваме ли с онези лъскавите пълнители, дето побират четири куршума?

Извади пълнителя, сложи нов, прицели се.

— Кой е Малкия спасител? Едно!

— Отче наш... — прошепна Бобо.

— Две!

Все едно небето се разтвори и дъждът заваля с оглушителен рев, сякаш в отчаян опит да спре жестокостта на хората. Малкия спасител не издържаше да гледа Бобо пред дулото на пистолета. Прииска му се да изкрещи, че търсеният човек е той. Ето ме, аз съм Малкия спасител, убийте мен, а не него! Погледът на Бобо се спря върху него за миг и той прочете в очите му безмълвната настойчива молба. Бобо леко поклати глава. Куршумът прониза Бобо и прекъсна връзката между тяло и душа. Погледът му угасна, животът си отиде.

— Ей, ти — извика комендантът и посочи един от мъжете в първата редица. — Твой ред е. Ела насам!

Към коменданта се втурна задъхан младият сръбски офицер, който застреля лейтенанта.

— До болницата има престрелка — съобщи той.

Комендантът изруга цветисто и махна на шофьора да пали двигателя. След секунда джипът изчезна в сумрака. Младия спасител

знаеше, че сърбите няма от какво да се боят, защото в болницата няма хървати, способни да стрелят, нито годни оръжия.

Оставиха тялото на Бобо, проснато по лице, в черната кал. Падна гъста тъмнина. Сърбите в близката палатка вече не ги виждаха. Той се наведе над мъртвия си капитан, развърза възела и взе червения шал.

ОСМА ГЛАВА

СРЯДА, 16 ДЕКЕМВРИ

ОБЯДЪТ

Предстоеше един шестнайсети декември с рекордно ниски температури за Осло през последните двацет и четири години. В осем сутринта все още беше тъмно. Хари излезе от сградата на Главното управление, след като взе от Герд срещу разписка ключа за апартамента на Том Валер. Хари вървеше с разкопчана яка на палтото. Звукът от кашлицата му сякаш потъваше в памук, като че ли студът бе сгъстил въздуха.

Хората по улиците крачеха бързо в натоварения сутрешен час, за да се скрият на топло на работните си места. Хари обаче вървеше с бавни крачки и леко свиваше колене, за да не се плъзгат гумените подметки на кубинките му по леда.

Отключи си и влезе. Апартаментът на Том Валер носеше явните белези на ергенско жилище. Небето над възвишението Екеберг започна да избледнява. Седмици след смъртта на собственика държаха апартамента отцепен, но разследващите органи не откриха улики, свързани с евентуални съучастници на Валер в контрабандната лига. Поне според изявлението на началника на криминалната полиция. Така той оправда решението си случаят „Валер“ да мине на заден план, а следователите да дадат приоритет на „други по-спешни задачи“.

Хари запали осветлението и за пореден път се убеди колко особена тишина цари в жилищата на покойници. На стената пред дивана, тапициран с лъскава черна кожа, висеше огромен плазмен екран с еднометрови издължени тонколони от двете му страни. Явно представляваха част от системата за съраундсаунд в апартамента. По стените висяха картини с кубични фигури в синьо. Раquel наричаше подобни неща „изкуство с линия и пергел“.

Влезе в спалнята. През прозореца се процеждаше сива светлина. Стаята беше подредена. На бюрото имаше монитор на настолен компютър, но Хари не видя процесор. Сигурно разследващите го бяха

иззели за проби. Хари обаче не помнеше да е виждал процесора на Валер сред доказателствените материали в Главното управление. Забраниха му да се занимава повече със случая. Според официалното обяснение го разследваха за убийство по време на служба. И все пак Хари не можеше да се отърве от натрапливото съмнение, че на някои от висшестоящите в полицията не им изнася историята да се разнищи докрай.

Канеше се да излезе от спалнята, но чу нещо.

В жилището на покойника вече не беше съвсем тихо.

Някакъв звук, глухо тиктакане го накара да изтръпне. Идваше от гардероба. Поколеба се. Отвори вратата. Вътре намери отворен кашон с якето, което Валер носеше онзи нощ в Кампен. Върху дрехата лежеше ръчен часовник. Тик-так. Така тиктакаше и през онзи кошмарен ден, след като асансьорът потегли и отрязва ръката на Валер. После Хари, Олег и Свен Сивертшен дълго се взираха в ръката — восьмоченна, мъртва, сякаш отсечена от пластмасов манекен с единствената разлика, че на нея имаше часовник. И този часовник работеше, отказваше да издъхне. Съвсем приличаше на приказка, която Хари слушаше от баща си като малък: сърцето на убития биело ли, биело и не искало да спира, а накрая побъркало убиеца.

Енергичното интензивно тиктакане на часовника се чуваше ясно. Беше запомнящ се звук. От „Ролекс“. Тежък часовник на безумно висока цена.

Хари затръшна вратата на гардероба. Излезе от спалнята. Ехото от стъпките му се разнесе между стените. Засуети се, докато разтрепераните му пръсти заключат външната врата на апартамента; умишлено дрънчеше с ключовете и си тананикаше трескаво някаква мелодия. Успокои се чак когато излезе на улицата и шумът от уличното движение заглуши всичко останало.

* * *

Още в три следобед върху площад „Комендант Т. И. Йогрим“ падаха дълги сенки. От прозорците в щабквартирата на Армията на спасението се виждаха светлини. В пет се стъмваше съвсем, а живакът ма термометрите падна до минус петнайсет градуса. Няколко самотни,

изгубени снежинки се посипаха върху покрива на комично малката кола, в която чакаше Мартине Екхоф.

— Хайде, идвай, де, татко — промърмори тя, докато гледаше как се стопява батерията.

Мартине се притесняваше как ще се държи в студа електрическият автомобил, подарък от кралското семейство. Преди да излезе от кабинета си, Мартине приключи с всичките си задачи за деня: публикува в Интернет информация за обявени и за нови събрания на членовете на Армията, актуализира в списъка имената на дежурните, които ще разнасят безплатна супа с автобус, и на онези, ангажирани да поднасят каша на площад „Егер“, редактира писмения отговор, предназначен за министъра, относно ежегодния коледен концерт в Концертната зала.

Вратата на колата се отвори и вътре освен студа влезе и мъж с гъста бяла коса под фуражката и най-бистрите сини очи на човек, прехвърлил шейсетте, които Мартине бе виждала в живота си. Той с мъка смести краката си между седалката и арматурното табло.

— Да потегляме — подкани я ведро той, а в тона му прозираше непринудената авторитарност, характерна за хора, свикнали другите да им се подчиняват, и изтупа снега от пагоните си — знак, че е най-високопоставеният служител в Армията на спасението в Норвегия.

— Закъсня — отбеляза тя.

— А ти си истински ангел — той я потупа по бузата с външната част на дланта си. В сините му очи блестеше весело настроение и енергия. — Да побързаме.

— Татко...

— Секунда — той свали прозореца. — Рикард!

Пред входа на Храма, точно до щабквартирата, стоеше млад мъж. Сепна се и хукна към колата с кривите си х-образни крака. Държеше ръцете си плътно към тялото. Подхлъзна се и залитна, но успя да си възвърне равновесието. Когато стигна до автомобила, вече се беше задъхал:

— Да, коменданте?

— Наричай ме Давид като всички останали, Рикард.

— Дадено, Давид.

— Не е нужно да споменаваш името ми във всяко изречение.

Погледът на Рикард скачаше от комендант Давид Екхоф към дъщеря му Мартине. Младият мъж избърса потта над горната си устна. Мартине често се питаше как с възможно човек да се поти толкова обилно на точно определено място от тялото си, независимо от атмосферните условия. Най-много пот избиваше, докато седеше до нея по време на литургия или другаде и се навеждаше да ѝ прошепне нещо, което по принцип би я развеселило, ако не забелязваше неумело прикритата му нервност и натрапливото му старание да ѝ се хареса. Нямаше как да не обърне внимание и на потната му горна устна. Понякога, докато Рикард седеше съвсем близо до нея, Мартине долавяше и стържене изпод пръстите му, избърсващи потта от устната. Защото освен обилна пот, организмът му произвеждаше и много гъста брада. Пристигаше сутринта в щабквартирата гладко избърснат, а след обяд по бялата му кожа се образуваше тъмен слой. Мартине бе забелязала, че Рикард се бръсне по два пъти на ден.

— Пошегувах се, Рикард — усмихна се Давид Екхоф.

Макар да знаеше, че баща ѝ не го прави с цел да засегне някого, Мартине не одобряваше неговите закачки. Комендантът сякаш не си даваше сметка колко неуместно е непрекъснато да командва хората около себе си.

— Да, да — Рикард се засмя, за да прикрие смущението си, и се наведе. — Здравей, Мартине.

— Здравсти, Рикард — отвърна тя и се престори на много заета с разучаването на батерията.

— Ще ми направиш ли една услуга? — попита го комендантът. — През последните дни по пътищата се образува много лед, а гумите на колата ми са без шипове. Трябва да ги сменя, но сега имам работа във „Фюрлюсе“ и...

— Знам — побърза да го увери Рикард. — Ще вечеряте с министъра на социалните грижи. Надявам се да дойдат много журналисти. Разговарях с началника на пресслужбата.

Давид Екхоф се усмихна снизходително.

— Радвам се, че се интересуваш от мероприятията ни. Но сега ми трябваш за друго. Колата ми е в гаража, а не мога повече да шофирам с гуми без шипове. Вероятно се досещаш...

— Гумите с шипове в багажника ли ги държите?

— Да. Но те моля да ги смениш само при условие, че нямаш никаква по-важна работа. Тъкмо се канех да се обадя на Юн и да го...

— Няма нужда — поклати категорично глава Рикард. — Ще се справя за нула време. Можете да разчитате на мен... Давид.

— Сигурен ли си?

— Че можете да разчитате на мен ли? — обърка се Рикард.

— Че нямаш по-наложителна работа.

— Да, за мен ще бъде удоволствие. Обичам да се занимавам с коли и да... да...

— Да сменяш гуми?

Рикард преглътна с мъка и кимна. По лицето на коменданта се разля широка усмивка.

Екхоф затвори прозореца на колата и Мартине потегли.

— Не е редно да се възползваш така невъзмутимо от услужливостта на Рикард — отбеляза строго тя.

— От покорството му, искаш да кажеш — отвърна баща й. — Не се тревожи, миличка, просто го подлагам на изпит.

— С каква цел? Да разбереш колко е самопожертвователен и какво страхопочитание изпитва към теб ли?

— По-скоро второто — засмя се комендантът. — Разговарях със сестрата на Рикард, Теа, и тя случайно ми спомена, че Рикард се мъчел да приключи с бюджета до утре, когато изтича крайният срок. В случая трябваше да ми откаже, за да свърши по-важния си ангажимент, и да ме остави да повикам Юн.

— Е, и? Какво като се съгласи да ти смени гумите? Просто иска да бъде учтив.

— Рикард безспорно е много възпитан и пъргав. Работлив и надежден. Само искам да съм сигурен, че умее да устоява на натиск и притежава мъжество, задължително за човек на ръководна позиция.

— Според слуховете Рикард няма никакви шансове да получи работата.

Давид Екхоф погледна надолу към ръцете в скута си и се усмихна едва забележимо.

— Така ли? Впрочем оценявам желанието ти да застъпиш за Рикард.

Мартине усети погледа на баща си, без да отмества очи от пътя.

— Нашето и неговото семейство поддържа приятелски отношения от много години. Те са свестни хора. Отдали са се на Армията.

Мартине си пое дълбоко въздух, за да овладее гнева си.

* * *

За изпълнението на поръчката бе необходим само един куршум.

Въпреки това той пъкна всички патрони в пълнителя. Първо, защото оръжието се намираще в перфектен баланс само когато пълнителят е пълен. И, второ, защото така рискът пистолетът да засече се свеждаше до минимум. Шест патрона в пълнителя и един в патронника.

Сложи презрамката с кобура на раменете си. Купи го втора ръка. Кожата беше мека и миришеше на човешка пот и масло. Провери дали е закрепил добре пистолета. Застана пред огледалото и си облече якето. Оръжието не се виждаше. По-големите пистолети осигуряват по-добър прицел, но основната му задача не беше да е максимално точен. Облече си непромокаемото яке, а отгоре — палтото. Шапката мушна в джоба си. Опипа палтото, за да се увери, че не е забравил червеното шалче.

Погледна си часовника.

* * *

— Умението да устояват на натиск и мъжество — обясни Гюнар Хаген. — Тези две качества смятам за най-важни у моите старши инспектори.

Хари мълчеше. В изказването на шефа си не долови въпрос. Огледа кабинета, където неведнъж бе слушал точно както сега познатата лекция в стил „началникът обяснява на старши инспектора как стоят нещата всъщност“. Всички прилики обаче свършваха дотук. На бюрото вече ги нямаше купчините с книжа от времето на Бярне Мьолер, колекциите с комикси за Патока Доналд, сместени на рафта между юридически справочници и книги по полицейски инструктаж,

голямата семейна снимка и още по-голямата снимка на красив голдън ретрийвър. Кучето почина преди цели девет години и синовете на Бярне вече го бяха забравили, но той продължаваше да скърби за загубата.

От всичко това бе останала само празна маса с монитор и клавиатура, малка сребърна поставка с част от тебеширенобяла кост и лактите на Гюнар Хаген, който прикова поглед в Хари изпод гъстите си вежди, надвиснали над очите като стрехи.

— Има обаче и едно трето качество, на което държа още повече, Хуле. Сещаш ли се за какво говоря?

— Не — беззвучно отвърна Хари.

— Дисциплина. *Дис-ци-пли-на.*

Главният полицейски инспектор раздели думата на срички подобно на учител по норвежки и Хари очакваше да му изнесе езиковедска лекция за произхода на думата. Вместо това Хаген стана и започна да обхожда кабинета с ръце на гърба. Открай време Хари смяташе този начин на маркиране на територия за доста комичен.

— Проведох този разговор с всички колеги от отдела, за да им обясня лично какво очаквам от тях.

— В районната дирекция — поправи го Хари.

— Моля?

— Не се казва „отдел“, а районна дирекция, въпреки че по-рано вашият пост се наричаше именно „началник на полицейски отдел“. Само за ваша информация.

— Благодаря ти, наясно съм с номенклатурата. Докъде стигнах?

— До *дис-ци-пли-на-та.*

Хаген прониза Хари с поглед. Старши инспекторът не мигна. Началникът поднови обхода на кабинета си.

— През последните десет години преподавам в Армейската офицерска школа. Специализирал съм на тема войната в Мианмар. Сигурно ще те изненадам с твърдението, че именно тези мои задълбочени познания ще ми бъдат от голяма полза в работата ми тук.

— Четете ми мислите, шефе — отвърна Хари и се почеса по прасеца.

Хаген прокара пръст по перваза и огледа недоволно мръсотията.

— През 1942 година хиляда японски войници превземат Мианмар, тогава Бирма. Тя е двойно по-голяма от Япония и по онова

време на нейна територия се намира британски военен контингент, превъзхождащ многократно японската войска и по численост, и по въоръжение. — Хаген вдигна мръсния си показалец. — Но едно качество у японците им помага да прогонят британците и индийските наемници. Дисциплината. По време на похода срещу столицата Рангун, днес Янгон, японците спират да поспят четвърт час на всеки четирийсет и пет минути. Лягат на пътя, без да свалят войнишките раници от гърба си, като внимават краката им да сочат към целта на похода, за да не паднат в канавката или да се объркат и да тръгнат в противоположна посока, когато се събудят. Посоката е нещо много важно, Хуле. Разбираш ли?

Хари вече предчувстваше накъде тръгва разговорът.

— Явно японците са стигнали успешно в Рангун, шефе.

— Да. Всички. Защото спазвали заповедите на главнокомандващите. Току-що ми съобщиха, че си взел ключовете за жилището на Том Валер. Вярно ли е, Хуле?

— Исках само да надникна, шефе. Заради терапевтичния ефект.

— Дамо да е така. Този случай е приключен. Не само ще си загубиш времето да ровиш из апартамента на Валер, а и ще нарушиш заповедта — моята и на началника на криминалната полиция. Вероятно е напълно излишно да ти обрисувам в детайли последствията от престъпването на служебни забрани, затова само ще спомена, че японските офицери застрелвали онези войници от редиците си, които дръзвали да утолят жаждата си извън определеното време за пиене на вода. Постъпката на офицерите не е проява на садизъм, а основен принцип в налагането на дисциплина: туморите се изрязват още при появата им. Ясно ли се изразих, Хуле?

— Ясно като... мда... напълно ясно, шефе.

— Това е всичко за днес, Хуле.

Хаген седна на стола, извади лист хартия от чекмеджето и започна да чете напълно невъзмутимо, все едно Хари вече бе напуснал кабинета му. Внезапно вдигна глава и по лицето му се изписа изненада, задето старши инспекторът продължава да стои пред него.

— Има ли още нещо, Хуле?

— Мм, сетих се... Нали японците изгубиха войната?

След като Хари си тръгна, Гюнар Хаген дълго се взира с невиждащи очи в листа пред себе си.

* * *

Ресторантът беше наполовина пълен. Точно като предния ден. На вратата го посрещна симпатичен млад сервитьор със сини очи и руси къдрици. Заприлича му много на Джорджи и той с мъка откъсна очи от него. Устните на сервитьора се разтеглиха в усмивка: явно го разкри.

Докато си оставяше палтото и непромокаемото яке в гардероба, усети върху себе си погледа на сервитьора.

— Името ви? — попита той.

После зашари с пръст по списъка с резервациите и го намери.

— Пипнах ви — пошегува се той и прикова сините си очи в госта, докато онзи се изчерви.

Ресторантът не предлагаше особено луксозна обстановка, но като пресметна на ум, излезе, че цените са направо безумни. Поръча си макарони и чаша вода. Беше гладен. Сърцето му биеше равномерно и спокойно. Останалите посетители в ресторанта разговаряха. Усмиваха се и се смееха, все едно нищо не ги застрашава. Винаги се удивляваше как е възможно да не забелязват черния му ореол. Нима от тялото му не лъха вледеняващ хлад и дъх на гнилоч?

Недоумяваше как никой друг не го усеща.

Навън часовникът на кметството удари шест пъти.

* * *

— Приятно местенце — отбеляза Теа и се огледа.

От масата им в просторния ресторант се виждаше пешеходната зона. От невидимите тонколони се носеше дискретна успокояваща музика стил „ню ейдж“.

— Искрах всичко да е специално — Юн разгледа менюто. — Какво си избра за вечеря?

Погледът на Теа скачаше безцелно по страниците.

— Първо искам да пия вода.

Теа пиеше много вода. Юн знаеше, че го прави заради диабета и бъбреците.

— Много трудно ми е да се спра на нещо. Има богат избор и всичко изглежда примамливо.

— Е, човек не може да опита от всичко в менюто.

— Така е...

Юн преглътна смутен. Думите просто му се изплъзнаха. Вдигна очи. Теа явно не обърна внимание. Изведнъж обаче се сепна:

— Какво имаш предвид?

— С кое? — небрежно подхвърли той.

— Че човек не може да опита от всичко в менюто. Познавам те, Юн. Какво намекваш?

Той вдигна рамене.

— Нали се разбрахме да си кажем всичко, преди да се оженим?

— Да. И?

— Сигурна ли си, че не си премълчала нещо?

— Да, сигурна съм, Юн — въздъхна изморено тя. — Не съм била никога с друг мъж... по този начин.

Но той забеляза нещо в погледа ѝ, в изражението ѝ. Едно мускулче в ъгъла на устата ѝ се изкриви, очите ѝ потъмняха като свиваща се бленда на фотоапарат. Той не се стърпя:

— Дори с Роберт?

— Какво?

— И с Роберт ли не си била? Помня, че двамата с него флиртувахте първото лято в „Йостгор“.

— Тогава бях на четиринайсет, Юн!

— Е, и?

Първоначално тя го изгледа изумено. После се затвори в черупката си, нещо в очите ѝ угасна и тя се отнесе другаде. Юн обгърна ръката ѝ с двете си длани и прошепна:

— Извинявай, извинявай, Теа. Не знам какво ми стана. Просто... Хайде да го забравим.

— Избрахте ли си? — обади се сервитьорът.

— Свежи аспержи за предястие — Теа му подаде менюто. — И телешка пържола „Шатобриан“ с манатарки за основно ястие.

— Чудесен избор. Позволявате ли да ви препоръчам прекрасното червено вино на добра цена, което получихме днес?

— Позволяваме, но предпочитаме вода — отговори тя с ослепителна усмивка. — Колкото може повече вода.

Юн я погледна. Способността ѝ да прикрива чувствата си будеше възхищението му. Теа изчака сервитьора да се отдалечи и погледна въпросително Юн:

— Свърши ли с разпита? А какво ще кажеш за себе си?

Юн се усмихна и поклати глава.

— Никога не си имал приятелка — отбеляза тя. — Дори в „Йостгор“.

— И знаеш ли защо? — Юн сложи ръката си върху нейната.

Тя поклати глава.

— Защото през онова лято се влюбих в едно момиче — Юн прикова настойчиво поглед в нея. — Тя беше само четиринайсетгодишна. Оттогава не съм спирал да я обичам.

По лицето ѝ се разля щастлива усмивка. Юн забеляза с радост, че Теа излезе от скривалището си и се върна при него.

* * *

— Чудесна супа!

Министърът на социалните грижи се обърна към комендант Давид Екхоф, но изрече похвалата си достатъчно силно, за да я чуят и журналистите.

— Приготвена е по наша рецепта — отвърна комендантът. — Преди няколко години издадохме готварска книга. Бих ви я препоръчал...

Даде знак на Мартине, тя се приближи и остави книгата до чинията със супа на министъра.

— ... ако някога ви се прииска да си пригответе вкусно и питателно ястие.

Малцината журналисти и фотографи, дошли във „Фюрлюсе“, се засмяха. Единствените посетители в кафенето бяха двама старци от Приюта, подпухнала от плач жена в палто и наркоман с рана на челото. Последният трепереше като лист, защото му предстоеше да го прегледат в армейския медицински пункт на втория етаж. Впрочем скромният брой на гостите във „Фюрлюсе“ си имаше съвсем логично обяснение: просто кафенето по принцип не работеше по това време на денонощието. За съжаление обаче натовареният график на министъра

не му позволи да посети „Фюрлюсе“ преди обяд и се наложи комендантът да му обясни, че всяка сутрин вътре е пълно с хора. Давид Екхоф осведоми министъра за разходите по поддръжката на „Фюрлюсе“ и за ефективното усвояване на средствата. Министърът кимаше одобрително, докато послушно хапваше от супата.

Мартине погледна часовника: 18:45. Секретарят на министъра предупреди, че посещението приключва в 19:00.

— Благодаря за вечерята — усмихна се министърът. — Ще успеем ли да поздравим някои от гостите ви?

Секретарят кимна.

Ама че преструвки, помисли си Мартине. Та нали точно затова бяха дошли: да се запознаят с посетителите в кафенето на Армията. Нищо не пречеше министърът да одобри отпускането на субсидии и по телефона, без да идва лично. Целта на сегашното му посещение беше журналистите да видят как министърът на социалните грижи се смесва с нуждаещите се, хапва супа, ръкува се с наркомани и изслушва историите им с дълбоко съчувствие.

Пресаташето даде знак на фотографите да снимат. По-точно, подкани ги да запечатат епохалния миг, защото така ѝ се искаше.

Министърът стана, закопча си сакото и огледа помещението. Мартине се опитваше да обмисли възможностите му от негова гледна точка: двамата старци явно живееха в дом за възрастни и не бяха подходящи за целта му да се появи на първа страница на водещите вестници със заглавие „Министър се ръкува с утайката на обществото“. Раненият наркоман, макар и идеален представител на споменатата прослойка, изглеждаше твърде непредсказуем, а жената... Жената приличаше на обикновена гражданка, с която всеки норвежец би се идентифицирал. Тя би събудила всеобщо съчувствие, особено ако сподели сърцераздирателната си история.

— Важно ли е за вас да идвате тук? — попита министърът и ѝ протегна ръка.

Жената вдигна очи. Министърът се представи.

— Перниле — подхвана тя, а той я прекъсна:

— Малкото име е достатъчно, Перниле. Дошли са журналисти и много искат да ни снимат заедно. Имате ли нещо против?

— Холмен — отрони тя и подсмръкна в носната си кърпичка. — Перниле Холмен.

Тя посочи към масата, където пред една от снимките гореше свещ.

— Дойдох, за да почета паметта на сина си. Моля ви, оставете ме на спокойствие.

Мартине остана при нея, докато министърът се оттегли с бързи крачки и се приближи до двамата старци.

— Моите съболезнования за случилото се с Пер — прошепна Мартине.

Жената вдигна подпухналото си от плач и успокоителни лице.

— Познавахте ли сина ми? — попита тя.

Мартине винаги предпочиташе да казва истината. Дори когато боли. Не заради възпитанието си, а защото сама откри колко по-лесно се живее без лъжа. В задавания глас на майката обаче Мартине чу отчаяна молба. Молба някой да ѝ каже, че е възприемал сина ѝ не само като роботизиран наркоман и бремене, от което обществото най-после се е освободило, а като човек, като близък познат, приятел, а защо не и любимец.

— Госпожо Холмен — подхвана Мартине със свито гърло, — познавах Пер. Беше много добро момче.

Перниле Холмен премига два пъти, без да отрони дума. Помъчи се да се усмихне, ала лицето ѝ само се сгърчи в болезнена гримаса. Едва успя да отрони едно „благодаря“ и сълзите рукнаха по бузите ѝ.

Мартине забеляза как комендантът я повика с ръка да се приближи към масата им, но тя не отиде.

— Отведоха... отведоха и съпруга ми — изхлипа Перниле Холмен.

— Моля?

— Полицаите. Според тях той е убил Пер.

След малко Мартине остави Перниле Холмен на спокойствие. Дъщерята на коменданта си спомни за разговора с високия рус полицаи. Стори ѝ се искрен, когато твърдеше, че иска да разкрие убийството на младежа, защото го е грижа за посетителите на „Фюрлюсе“. Мартине усети прилив на гняв. Същевременно недоумяваше защо изпитва ярост към човек, когото не познава. Погледна часовника. 18:55.

* * *

Хари си приготви рибена чорба от пакетче замразени зеленчуци, мляко и парчета рибено суфле. Взе си и багета. Всички продукти купи от кварталната бакалия, която съседът му от долния етаж, Али Ниази, стопанисваше заедно с брат си. До чинията със супа имаше и чаша вода.

Хари си пусна един диск и усили звука. Престана да мисли, концентрира се върху музиката и храната. Звук и вкус. Само това.

Третото парче от диска започна. Телефонът звънна. Отначало Хари реши да не вдига, но на осмото прозвъняване все пак стана и намали музиката.

— Ало.

— Какво правиш, Хари? — попита тихо Астри. Гласът ѝ кълтеше, явно говореше от банята.

— Вечерям и слушам музика.

— Ще излизам на разходка. Близо до твоя квартал. Имаш ли планове за тази вечер?

— Да.

— Какви?

— Да слушам музика.

— Хм. Май не искаш компания.

— Нещо такова.

Мълчание. Астри въздъхна.

— Е, ако си промениш решението, ми звъни.

— Астри?

— Да?

— Проблемът е в мен, не в теб.

— Няма нужда да ми се извиняваш, Хари. Нали се разбрахме, че това не е жизненоважно за никой от двама ни. Искях просто да се позабавляваме.

— Някой друг път.

— Кога например?

— Например друг път.

— Тоест в далечно бъдеще?

— Да.

— Добре. Но не забравяй, че те харесвам, Хари.

Затвориха. Хари се изненада и изобщо не забеляза внезапната тишина в жилището си. Когато телефонът звънна, пред очите му се появи женско лице. За негово огромно учудване лицето не беше на Раquel, нито на Астри. Отпусна се във фатерщула и реши да не разсъждава по въпроса. Ако времето наистина е започнало да лекува любовната му мъка и Раquel постепенно изчезваше от организма му, значи новините са добри и Хари не изпитваше желание да усложнява процеса.

Наду музиката и прогони всички мисли от главата си.

* * *

Плати сметката. Остави клечката за зъби в пепелника и погледна часовника. До седем оставах три минути. Презрамките на кобура дращежа кожата на гърдите му. Извади снимката от вътрешния си джоб и я огледа за последен път. Време е, помисли си той.

Никой от гостите в ресторанта — дори двойката на съседната маса — не му обърна внимание, когато стана и отиде в тоалетната. Заклучи се в една от кабинките, изчака минута, едва устоя на изкушението да се увери отново дали пистолетът е зареден. Бобо го научи, че ако човек свикне с лукса да проверява всичко по два пъти, все някога ще прояви небрежност.

Минутата изтече. Излезе от тоалетната, отиде в гардероба, облече си непромокаемото яке, завърза червеното шалче на врата си и нахлупи ниско шапката над очите си. Отвори вратата и се озова на улица „Карл Юхан“.

С бързи крачки пое към високата ѝ част. Не защото времето го притискаше, а защото хората в Осло вървяха с такова темпо, а той не искаше да се отличава от тълпата. Мина покрай кошчето за отпадъци до уличен фенер, където миналия ден реши да изхвърли пистолета, след като свърши задачата си. Насред оживената улица. Полицайте щяха да го намерят, но какво от това? Важното беше да не го намерят у него.

Музиката се чуваше отдалеч. Пред музикантите в полукръг се бяха събрали няколкостотин души. Той пристигна точно в края на една

песен. Докато тълпата аплодираше, се чу камбанен звън. Бе дошъл точно навреме. Пред групата висеше черна тенджерата, окачена на дървена стойка, а до нея стоеше мъжът от снимката. Макар да го виждаше на слабото осветление от уличен фенер и две факли, у него не остана съмнение: мъжът до тенджерата носи палто и шапка с емблемата на Армията на спасението.

Вокалистът извика нещо на микрофона и тълпата избухна във весели възгласи и аплодисменти. Музикантите започнаха следващото парче. Блесна светкавица на фотоапарат. Звукът се усили. Барабанистът вдигаше високо дясната си ръка, преди да удари малкия барабан.

Проби си път през множеството. Застана на три метра от мъжа от Армията и провери дали зад гърба си има свободен коридор за отстъпление. Пред него двама тийнейджъри, по-ниски от него, издишаха бели облачета с дъх на дъвка. През ума му не мина нищо особено. Без да бърза и без излишно да се церемони, направи онова, за което бе дошъл: извади пистолета и го насочи напред с изпъната ръка. Така скъси разстоянието на около два метра. Прицели се. Мъжът до тенджерата се раздвои пред погледа му. Отвори присвитото си око и двете фигури пак се сляха в едно.

* * *

— Наздраве! — каза Юн.

Музиката се лееше от тонколониите като гъст пълнеж за сладкиши.

— Наздраве! — отвърна Теа и послушно вдигна чашата си.

След като отпиха, се погледнаха и устните му изговориха беззвучно „обичам те“.

Тя сведе стеснително очи, но се усмихна.

— Имам подарък за теб.

— Така ли? — закачливо попита тя.

Бръкна в джоба на сакото си. Под мобилния телефон напипа опакованата твърда кутийка от златарското ателие. Сърцето му заби бързо. Боже, с какво вълнение и с какъв трепет очакваше тази вечер, този миг!

Телефонът извибрира.

— Какво има? — попита Теа.

— Нищо, нищо, извинявай. Връщам се след секунда.

В тоалетната извади телефона и погледна екрана. Въздъхна и натисна зелената слушалка.

— Здравсти, сладурче, как си?

Гласът ѝ звучеше весело, все едно току-що ѝ бяха разказали виц, а тя се бе сетила за него и бе решила съвсем спонтанно да му се обади. Юн обаче видя шестте пропуснати повиквания от нея.

— Здравей, Рагнхил.

— Какъв е този странен шум? Да не би...

— В тоалетната съм, в един ресторант. Вечерям с Теа. Ще говорим друг път.

— Кога?

— Ами... друг път.

Мълчание.

— Добре тогава.

— Рагнхил, трябва да ти кажа нещо. Вероятно се досещаш и сама за какво става дума. — Той си пое дъх. — Двамата с теб нямаме...

— Юн? Не те чувам.

Той се съмняваше, че е така.

— Може ли да се отбия у вас утре вечер? — попита Рагнхил. — И тогава ще ми обясниш.

— Утре вечер няма да бъда сам. Отсега нататък...

— Хайде да се срещнем в „Гранд“ на обяд. Ще ти пратя номера на стаята като есемес.

— Рагнхил, не става...

— Нищо не чувам. Обади ми се утре. Впрочем недей, цял ден съм на срещи. Аз ще те потърся. Не си изключвай телефона. Забавлявай се, сладурче.

— Рагнхил? Ало?

Юн погледна екрана. Беше затворила. Защо просто не излезе навън и не ѝ се обади пак? Да свърши неприятната задача, щом веднъж е започнал. Това е единственото правилно решение. Единствено умно решение. Незабавно да тегли чертата и да приключи тази история.

* * *

Озоваха се един срещу друг, но служителят от Армията не го видя.

Мъжът с пистолета дишаше спокойно. Пръстът му натисна спусъка и бавно потъна навътре. Погледите им се срещнаха. Странно, помисли си убиецът, войникът не изглежда нито изненадан, нито шокиран, нито изплашен. По лицето му не премина никакво просветление, сякаш самият вид на пистолета му отговори на въпрос, който отдавна не му даваше мира. Куршумът го прониза.

Ако пукотът бе съвпаднал с ударите на малкия барабан, вероятно музиката щеше да заглуши изстрела, но не става така. Неколцина души се обърнаха към мъжа с непромокаемото яке и видяха пистолета в ръката му. Войникът от Армията на спасението с чело, продупчено от куршум точно под буквата А на униформената му шапка, политна назад, а отпуснатите му ръце се разлюляха като на марионетка.

* * *

Хари се сепна във фатерщула. Явно е заспал. В стаята цареше тишина. Кое тогава го събуди? Ослуша се. Чуваше се само монотонното тихо приспивно жужене на града. Не, имаше и друг звук. Наостри уши. Ето го пак. Едва доловим. След като успя да го изолира от останалите глухи шумове, звукът стана по-отчетлив. Тик-так.

Хари поседя във фатерщула със затворени очи. После, в изблик на безпаметна ярост, се втурна в спалнята, грабна часовника на Мьолер от чекмеджето, отвори прозореца и го запрати в тъмнината с всичка сила. Чу как часовникът се удари в стената на съседната сграда и падна върху заледения асфалт. Затръшна гневно прозореца, сложи райберите, върна се във всекидневната и усили музиката. Мембраните на тонколониите завибрираха толкова силно, че се размиха пред очите му. Високите честоти приятно гъделичкаха ушите му, а басът бумтеше в устата му.

* * *

Множеството загърби групата и се скупчи около мъжа, строполил се в снега. Фуражката — хвъркнала от главата му — падна пред стойката на микрофона. Вокалистът обаче не я забеляза и продължи да пее.

Две девойки съвсем близо до убития отскочиха панически назад. Едната закрепця от ужас.

Вокалистът, който до момента пееше със затворени очи, ги отвори и установи, че е изгубил вниманието на публиката. Обърна се и видя мъжа в снега. Певецът потърси с поглед член на охраната или някой от организаторите на турнето; някой, който да се справи със ситуацията. Понеже свиреха на открито, на улицата, и всичко беше импровизирано, музикантите продължиха да акомпанират на вокалиста.

Хората изведнъж се отместиха, за да пропуснат някого.

— Роберт! — извика жена, пробиваща си път с лакти, със сипкав глас.

Жената, бледа, облечена в тънко кожено яке с дупки на лактите, коленичи до безжизненото тяло.

— Роберт?

Тя докосна врата му с костеливата си ръка. После вдигна заканително пръст към групата:

— Престанете, за бога!

Музикантите спряха.

— Момчето умира. Повикайте лекар, бързо!

Отново провери пулса му. Нищо. Не ѝ се случваше за първи път. Понякога лекарите успяват да ги съживят, но най-често се стига до фатален край. Жената недоумяваше как младеж от Армията на спасението умира от свръхдоза. Нима и те се боцкаха? Невъзможно. Заваля сняг. Снежинките се топяха върху бузите, затворените му очи и разтворените устни. Хубав младеж. Колко прилича на сина ми, докато спи, помисли си жената. Изведнъж забеляза тънката струйка кръв от черната дупчица на челото му, която се стичаше по слепоочието и ухото му.

Някой я повдигна оттам и я отведе. Над младежа се надвесил мъж. Докато я дърпаха, погледна за последен път лицето му и дупката от куршума и изведнъж я прониза болезненото прозрение, че такава съдба очаква и собственото ѝ дете.

Вървеше бързо. Не твърде бързо, все пак не искаше да го заподозрат, че бяга. Избра си гърба на един човек пред него, който подтичваше, и тръгна по петите му. Никой не го спря. Не бе и очаквал друго. Изстрел от пистолет обикновено кара хората да отстъпят назад, а гледката на убит — да побегнат. В този случай повечето дори не разбраха какво стана.

Последната задача.

Бандата продължаваше да свири.

Завален сняг. Още по-добре — минувачите забиваха поглед в земята, за да запазят очите си от прехвърчащите снежинки.

Стотина метра по-надолу се виждаше жълтата сграда на Централната гара. Споходи го познатото усещане за недосегаемост: всичко се разми пред очите му; сръбският танк Т-55 му се струваше като мудар железен великан, сляп и глух; обзе го увереността, че когато се прибере, ще намери града си непокътнат.

Мястото, където искаше да пусне пистолета си, бе заето.

Натрапникът имаше нови модерни дрехи, като изключим сините му маратонки. Лицето му обаче изглеждаше загрубяло, почерняло като на ковач. Мъжът или момчето — все едно — явно бе решил да остане там известно време, защото бе напъхал цялата си дясна ръка в отвора на зеленото кошче.

Погледна си часовника, без да спира. Изминаха две минути от изстрела. До тръгването на влака оставаха единайсет. Още не се бе отървал от оръжието. Подмина кошчето за отпадъци и продължи към ресторанта.

Срещу него се зададе мъж. Измери го с очи, но не се обърна да го огледа.

Втурна се в ресторанта.

В гардероба една майка се мъчеше да закопчее ципа на якето на сина си. Изобщо не го погледнаха. Кафявото му палто от камилска вълна беше окачено на същото място. Отдолу стоеше куфарът. Взе

палтото и куфара и влезе в мъжката тоалетна. Заклучи се в една кабинка, съблече си непромокаемото яке, прибра шапката в джоба и си облече палтото. Макар да нямаше прозорци, сирените отвън се чуваха. Огледа се. Трябва да се отърве от pistolета. Нямаше голям избор. Качи се върху тоалетната чиния, протегна се, свали белия капак за вентилационния люк на стената и се помъчи да натика вътре pistolета. Не успя, имаше решетка.

Слезе. Задъхваше се. Стана му горещо. До тръгването на влака оставаха осем минути. Може да се качи на следващия, разбира се. Нищо фатално. Проблемът беше, че изминаха девет минути, без да успее да се отърве от оръжието. Тя непрекъснато му повтаряше: повече от четири минути означава неприемлив риск.

Можеше и да остави pistolета на пода в тоалетната, но един от принципите в работата му гласеше: „погрижи се да открият оръжието чак след като си в безопасност“.

Излезе от кабинката и застана на мивката. Докато си миеше ръцете, обходи с поглед пустото помещение. *Уротос!*^[1] Очите му се спряха върху дозатора за течен сапун.

* * *

Юн и Теа излязоха прегърнати от ресторанта на улица „Торг“.

Теа нададе вик, защото се подхлъзна на леда под коварния мек, току-що паднал сняг, и едва не повлече Юн със себе си. Той спаси положението в последния момент. Смахът ѝ звънтеше приятно в ушите му.

— Ти ми каза „да“! — извика той към небето и усети как снежинките се топят по лицето му. — Съгласи се да станеш моя жена!

Сирена наруши нощната тишина. После още няколко. Идваха от „Карл Юхан“.

— Да отидем ли да видим какво се е случило? — попита Юн и я хвана за ръка.

— Не, не искам — намръщи се Теа.

— Хайде, ела!

Теа заби крака в леда, макар гладките подметки да не ѝ осигуряваха равновесие. Юн я задържа като шейна след себе си през

СМЯХ.

— Казах не!

Гласът ѝ го накара тутакси да спре. Погледна я изненадан.

— В момента нямам желание да гледам пожари — въздъхна тя.

— Искам да си легна до теб.

— Щастлив съм, Теа. Ти ме направи толкова щастлив.

Юн не разбра дали тя отговори, защото бе заровила лице в якето му.

[1] Уротос! (сърбохърв.) — Помощ! — Б.пр. ↑

ВТОРА ЧАСТ СПАСИТЕЛЯ

ДЕВЕТА ГЛАВА

СРЯДА, 16 ДЕКЕМВРИ

СНЯГ

Прожекторите на полицейския екип, дошъл да огледа местопрестъплението, обагриха снега на площад „Егер“ в жълто.

Застанали пред кръчмата „Трима братя“, Хари и Халвуршен наблюдаваха как минувачи и журналисти напират зад полицейските ленти. Хари извади цигарата от устата си. От гърдите му се изтръгна силна, хриплива кашлица.

— Много репортери — отбеляза той.

— Дойдоха на секундата — съгласи се Халвуршен. — Офисите им се намират съвсем близо.

— За вестниците случаят е истинска благодат. Убийство в навечерието на Коледа на най-известната улица в Осло. Освен това повечето минувачи са видели жертвата: мъж до тенджерата на Армията на спасението. По време на убийството на площада свири банда. Какво повече да иска жаден за сензации журналист?

— Интервю с нашумелия старши инспектор Хари Хуле?

— Засега ще стоим тук. Знаеш ли кога точно е убит?

— Няколко минути след седем.

— Значи е изминал около час. Защо никой не ме потърси?

— Нямам представа. Шефът ми се обади към седем и половина.

Очаквах ти вече да си пристигнал на местопрестъплението...

— И реши да ме осведомиш по своя инициатива?

— Е, нали си уж старши инспектор.

— Уж — промърмори Хари и хвърли цигарата на земята.

Тя потъна в мекия сняг.

— Не след дълго всички съществени следи ще изчезнат под половинметров сняг — въздъхна Халвуршен. — Нищо ново.

— И без това няма да открием никакви обективни находки — сви рамене Хари.

Към двамата се приближи Беате със сняг в русата коса. Държеше с два пръста малко найлоново пликче с празна гилза.

— Грещиш — обърна се Халвуршен към Хари с победоносна усмивка.

— Деветмилиметров — намръщи се Беате. — Най-често срещаните патрони. Само това имаме.

— Забрави какво имаме и какво — не. Какво е първото ти впечатление? Не мисли, просто говори.

Беате се усмихна. Познаваше методите на Хари. Първо интуицията, после фактите. Защото интуицията всъщност се основава на факти. Тя представлява цялата информация, която ни дава местопрестъплението, преди мозъкът да я облече в словесен облик.

— Площад „Егер“ е едно от най-оживените места в Осло и съвсем закономерно присъствието на тълпата е способствало за заличаване и замърсяване на следите от престъплението, ако е имало такива, макар че пристигнахме само двацет минути след убийството. В момента лекарите преглеждат тялото. Най-вероятно е бил убит само с един изстрел. Право в челото. Професионално изпълнение. Ето това ми подсказва интуицията.

— По интуиция ли ще разследваме убийството, старши инспекторе?

Тримата се обърнаха към гласа зад гърба им — Гюнар Хаген в зелено камуфлажно яке и черна вълнена шапка; и лека усмивка на устните.

— Длъжни сме да опитаме всичко, което би дало резултат, шефе — отговори Хари. — Какво ви носи насам?

— Нали тук започна работата по случая?

— Горедолу.

— Бярне Мьолер е предпочитал да стои в кабинета си, така разбрах. Лично аз обаче съм на мнение, че командирът трябва да е на бойното поле. Само един изстрел ли е произведен? Халвуршен?

Младият полицаи се сепна.

— Според свидетелите, с които разговаряхме — да.

— Как описаха убиеца? — Хаген размърда пръсти в ръкавиците си.

— Мъж — погледът на Халвуршен сновеше трескаво между началника и Хари. — Засега знаем само това. Вниманието на хората

било насочено към музикантите, а и всичко се случило много бързо.

— От такава многобройна тълпа все някой трябва да е забелязал извършителя! — изсумтя недоволно Хаген.

— И аз така мисля — кимна Халвуршен. — Но засега нямаме точни сведения къде е стоял убиецът.

— Ясно — пак леката усмивка.

— Убиецът се е намирал точно пред жертвата — намеси се Хари. — Помежду им е имало максимум два метра.

— И как разбра? — обърна се към него Хаген, а впрочем и останалите.

— Убиецът е знаел отлично, че ако искаш да застреляш някого с малокалибрено оръжие, трябва да се прицелиш в главата. Щом е стрелял само веднъж, значи се е уверил в успеха на начинанието си, тоест видял е дупката в челото на жертвата и е разбрал, че не се налага да стреля пак. Ако проверите следите от барутни частици по дрехите му, ще видите, че съм прав. Най-много два метра.

— Метър и половина — уточни Беате. — Повечето пистолети изстрелват празна гилза надясно, но не на голямо разстояние. Намерихме гилзата в снега на сто четирийсет и шест сантиметра от трупа, а по яката на убития имаше обгорени вълнени нишки.

Хари погледна Беате. За нейно най-ценно качество смяташе не вродената ѝ способност да запомня и различава човешки лица, а интелигентността ѝ, старателността и идиотското житейско верую, споделяно изцяло и от Хари: полицаите вършат важна работа.

Хаген разтърка крака в снега.

— Добре, Льон. Но кой, по дяволите, би искал да застреля офицер от Армията на спасението?

— Не е бил офицер — уточни Халвуршен, — а редови войник. Офицерите се назначават на постоянен договор, докато войниците работят или на хонорар, или доброволно. — Халвуршен отвори бележника си. — Казва се Роберт Карлсен. Двайсет и девет годишен. Неженен, без деца.

— Но явно не му липсват врагове — отбеляза Хари. — Какво ще кажеш, Льон?

— Вероятно покушението не е насочено срещу конкретна личност — отговори Беате, без да поглежда началника.

— Така ли? — усмихна се Хаген. — И срещу кого тогава е насочено?

— Срещу Армията на спасението например.

— И кое те навежда на тази мисъл?

Беате сви рамене.

— Може да са си спечелили врагове заради оспорваните си възгледи за хомосексуалистите, жените-свещеници, правото на аборт — защити теорията ѝ Халвуршен. — Възможно е някакъв фанатик да...

— Ще проверим — прекъсна го Хаген. — Покажете ми тялото.

Беате и Халвуршен погледнаха въпросително Хари. Той кимна на Беате.

— Виж ти! Да не би шефът да е решил лично да ръководи разследването? — изненада се Халвуршен, след като Льон и Хаген се отдалечиха.

Хари потърка замислено брадичка, докато наблюдаваше проблясващите светкавици от фотоапаратите на репортерите.

— Професионалист — промърмори той.

— Какво?

— Според Беате извършителят е професионален убиец. Нека започнем оттам. Кое е първото, което прави професионалистът, след като извърши убийство?

— Бяга?

— Не е задължително. При всички случаи обаче гледа да се отърве от улики.

— От оръжието.

— Точно така. Искам незабавно да назначиш проверка на всички кофи, контейнери и кошчета за отпадъци в радиус от пет квартала около площад „Егер“. Ако се наложи, повикай и хора от оперативния екип на криминална полиция.

— Добре.

— И се погрижи да се сдобием с актуалните записи от всички камери за видеонаблюдение от магазините в зададения периметър.

— Това ще го свърши Скаре.

— И още нещо. „Дагбладе“ участва в организацията на уличните концерти и обикновено пуска репортаж за тях. Провери дали фотографът им е правил снимки на публиката.

— Разбира се. Не се сетих за това.

— Прати снимките на Беате да ги погледне. Утре в десет сутринта искам всички следователи в залата за съвещания. Ще им съобщиш ли?

— Да.

— Къде са Ли и Ли?

— Разпитват свидетели в Главното управление. Две момичета гледали концерта в близост до убийтия.

— Добре. Помоли Ула да състави списък на роднините и приятелите на жертвата. Като начало ще проверим дали някой от близкото му обкръжение има мотив да го очисти.

— Нали току-що каза, че убиецът е професионалист?

— Не бива да отхвърляме нито една възможност, Халвуршен. Започваме издирването там, където е светло. Семейството и приятелският кръг са най-лесно откриваеми. Според статистиката осем от десет убийства са извършени...

— ... от познат на жертвата — въздъхна Халвуршен.

Някой повика Хари по име. Двамата полицаи се обърнаха. Журналистите тичаха към тях.

— Шоуто започна — промърмори Хари. — Прати ги при Хаген. Аз отивам в участъка.

* * *

Чекира си багажа и мина през митническата проверка. Намираше се в приповдигнато настроение. Приключи с последната си задача. Чувстваше се толкова весел, че реши да изпробва трика с билета. Служителката поклати глава, когато той извади синия плик с билета си от вътрешния джоб, за да ѝ го покаже.

— Мобилен телефон? — попита тя на норвежки.

— Не — отговори той на английски.

Остави плика с билета върху масата между рентгеновия апарат и металния детектор, за да си съблече палтото от камилска вълна. Изненадан установи, че все още носи шалчето на врата си, свали го и го мушна в джоба. Сложи палтото си в легена, който служителят постави пред него, и мина под детектора под зоркия поглед на още

двама униформени. Заедно с мъжа, зает да разглежда сканираното палто на компютърен екран, и служителя в края на лентата, ставаха общо петима души с единствената задача да следят пътниците да не внесат опасни предмети на борда. След като мина през детектора, той си облече палтото и се върна да си вземе плика с билета. Никой от служителите не го спря. Той ги заобиколи. Ето така би могъл да се качи на самолета с нож в плика. Насочи се към просторната чакалня за заминаващи. Порази го гледката от големия панорамен прозорец. Снегът бе спуснал плътна бяла завеса и не се виждаше нищо.

* * *

Мартине шофираше, наведена напред. Снегът се сипеше по предното стъкло.

— Министърът се изказа много положително — доволно отбеляза Давид Екхоф.

— Това беше ясно от самото начало — отвърна Мартине. — Политици като него няма да дойдат да ядат супа с журналисти, ако предварително са решили да откажат финансова подкрепа. Иначе няма да ги преизберат.

— Така е — въздъхна комендантът. — Права си. — Загледа се през прозореца. — Рикард е чудесно момче, нали?

— Повтаряш се, татко.

— С малко напътствия ще се превърне в превъзходен сътрудник.

Мартине сви пред гаража под щабквартирата, натисна дистанционното и металната врата се вдигна. Колата влезе вътре. Гумите с шипове изпращяха върху пода в празния паркинг.

Под една от лампите до синьото волво на коменданта стоеше Рикард, облечен в работен гащеризон и с ръкавици. Вниманието на Мартине обаче прикова не той, а високият рус мъж до него. Веднага го позна.

Мартине паркира до волвото, но започна да рови в чантата си и не слезе веднага. Комендантът остави вратата отворена и тя чу гласа на полицаия:

— Екхоф?

Въпросът отекна между голите стени.

— Да. С какво мога да ви помогна, млади човече?

Дъщеря му неведнъж бе чувала този тон — дружелюбен, но властен.

— Казвам се Хари Хуле, старши инспектор в полицейския окръг на Осло. Идвам във връзка с един от подчинените ви. Роберт...

Мартине усети погледа на полицая върху себе си, докато слизаше от колата.

— ... Карлсен — продължи Хуле и се обърна към коменданта.

— Брат — поправи го Давид Екхоф.

— Моля?

— Предпочитаме да гледаме на колегите си като на роднини.

— Разбирам. В такъв случай се налага да ви съобщя скръбната вест за починал в семейството ви, Екхоф.

Мартине усети как гърлото ѝ се сви. Полицаят изчака, за да им даде възможност да асимилират новината, и продължи:

— Тази вечер в седем часа Роберт Карлсен е бил застрелян на площад „Егер“.

— Мили боже! — възкликна Екхоф. — Как така застрелян?

— Знаем само, че неидентифициран мъж от тълпата го е застрелял и е избягал.

Комендантът поклати недоверчиво глава.

— Но нали... казахте... в седем? Защо досега никой не ми е съобщил?

— В такива случаи следваме обичайните процедури. Първо уведомяваме най-близките. За жалост не успяхме да се свържем с тях.

От търпеливия делови тон на полицая Мартине се досети, че е свикнал хората да му задават напълно несъществени въпроси, когато им поднесе скръбна вест.

— Ясно — Екхоф напълни бузите си с въздух и го издуха. — Родителите на Роберт вече не живеят в Норвегия. Но защо не съобщихте на брат му Юн?

— Не си е вкъщи и не отговаря на мобилния си телефон. Посъветваха ни да го потърсим в щабквартирата: понякога оставал там да работи до късно. Тук обаче намерих само този младеж — Хари кимна към Рикард.

Той приличаше на тъжна горила с втрънен в нищото поглед, отпуснати ръце в големи работни ръкавици, и обилно изпотена горна

устна, покрита с набол мустак.

— Имате ли представа къде бихме могли да го открием? — попита полицаят.

Мартине и баща ѝ се спогледаха и поклати отрицателно глава.

— А някакви предположения кой би искал да отнеме живота на Роберт Карлсен?

Двамата отново поклатиха глава.

— Добре тогава. Е, вече знаете за случилото се. Сега бързам, но утре ще дойда пак, за да поговорим.

— Разбира се, инспекторе — кимна комендантът и се поизправи. — Преди обаче да тръгнете, ще ни запознаете ли с подробности какво точно е станало?

— Нямам време, прочетете в телетекста.

Мартине забеляза как баща ѝ пребледня. Тя се обърна към полицая. Погледите им се срещнаха.

— Съжалявам — каза той. — В началния етап на всяко разследване най-важно е да не се губи ценно време.

— Проверете... проверете при сестра ми, Теа Нилсен — обади се Рикард и преглътна с усилие. — Живее на улица „Гьотеборг“, в апартамент на Армията.

Хари кимна. Преди да тръгне, се обърна към Екхоф.

— Защо родителите на Рикард Карлсен не живеят в Норвегия?

— Дълга история. Изпаднаха от редиците ни.

— В смисъл?

— Изгубиха вярата си. Хора, израснали с ценностите на Армията, често изпитват сериозни затруднения, когато изберат друг житейски път.

Мартине наблюдаваше баща си. Но дори тя — родната му дъщеря — не успя да долови неискреността в гранитното му лице. Полицаят им обърна гръб и си тръгна. Очите ѝ плунаха в сълзи. Когато тропотът от крачките му заглъхна, Рикард се изкашля.

— Оставих летните гуми в багажника.

* * *

Още преди да пуснат съобщението по високоговорителите на летището, той разбра какво става.

„Due to the weather conditions, the airport has been temporarily closed.“^[1]

Не е станало нищо фатално, каза си той. С тази мисъл се успокои и когато преди час пристигна първото съобщение за отложеното излитане на самолета.

Чакаха, а снегът покри самолетите навън с дебела пелена. Инстинктивно се оглеждаше за униформени. На летището сигурно не ходят в цивилно облекло, въобразяваше си той.

Когато жената, облечена в синьо, вдигна микрофона зад гишето на изход 24, той го прочете по физиономията ѝ: полетът за Загреб се отменя. Тя изрази съжалението си и увери пътниците, че ще излетят за дестинацията си на следващата сутрин в 10:40. Хората в чакалнята простенаха отчаяно. Служителката изчурулика, че самолетната компания ще осигури влак до Осло и хотелски стаи в хотел „Радисън“ за транзитните пътници и за пътниците с двупосочен билет.

Не е станало нищо фатално, повтори си той, докато влакът профучаваше през тъмнината. Спря само на една гара преди Осло — до група къщи, разположени на побеляло поле. Снежинките трепкаха под прожекторите. Под една пейка на перона зъзнеше куче. Приличаше на Тинто — бездомното игриво куче, което тичаше из квартала им във Вуковар. Джорджи и неколцина по-големи момчета му сложиха кожен нашійник с надпис: „Име: Тинто. Собственик: Svi.“ Всички. Никой не искаше да навреди на Тинто. Понякога това обаче не е достатъчно.

Влакът въздъхна проточено и отново потегли в снежната виелица.

* * *

Юн застана в онзи край от стаята на Теа, който оставаше извън полезрението на хората до входната врата. Тя отвори. Чу се гласът на Ема, съседката ѝ:

— Извинявай, Теа, но един човек държи веднага да говори с Юн Карлсен.

— С Юн?

— Да — потвърди непознат мъжки глас. — Посъветвах ме да го потърся на този адрес, в жилището на Теа Нилсен. Долу звънциите не са надписани, но тази дама беше така любезна да ме упъти.

— Търсите Юн при мен? Не знам откъде ви е...

— Полицай съм. Казвам се Хари Хуле. Става дума за брат му.

— Какво за Роберт?

Юн се показва на вратата. Полицаят — мъж с неговия ръст и светли сини очи — го огледа.

— Да не би да е направил нещо лошо? — попита Юн и се опита да игнорира любопитната съседка, която надничаше над рамото на полицая.

— Нямаме такава информация — отвърна инспекторът. — Може ли да вляза?

— Да, заповядайте — покани го Теа.

Полицаят влезе и хлопна вратата под носа на разочарованата Ема.

— За съжаление ви нося лоши новини. Седнете, моля.

Тримата се настаниха до ниската масичка. Когато полицаят им съобщи трагичната вест, Юн се наведе инстинктивно напред, все едно го удариха в стомаха.

— Мъртъв? — прошепна Теа. — Роберт?

Полицаят се изкашля и продължи да говори. Думите му стигаха до съзнанието на Юн като неясни, закодирани, почти неразбираеми звуци. Докато полицаят ги запознаваше с обстоятелствата около смъртта на брат му, Юн гледаше напред, вторачен в полуотворената уста на Теа, в лъскавите ѝ влажни алени устни. Тя дишаше пресекливо. Юн изобщо не забеляза, че полицаят млъкна.

— Юн? Отговори на въпроса — подкани го Теа.

— Извинете ме. Аз... Какво ме попитахте?

— Знам колко тежко ви е в момента, но искам да знам дали брат ви е имал врагове.

— Роберт?

Сякаш всичко около Юн се случваше на забавен каданс. Усещането продължи дори когато поклати отрицателно глава.

— Ясно — кимна полицаят, без да записва нищо в бележника пред себе си. — Възможно ли е работата му или личните му занимания

да са предизвикали нечия агресия?

Юн се разсмя — напълно неуместно.

— Роберт работи в Армията на спасението. Нашият враг е бедността. Материалната и духовната. Не се случва често да убият човек заради подобна благородна борба.

— Мм. Това по отношение на работата му. Как стоят нещата в личен план?

— По същия начин.

Полицаят не бързаше да зададе следващия си въпрос.

— Роберт се държеше приятелски с хората — сподели Юн и усети как гласът му започва да трепери. — Беше лоялен. Всичко го харесваха. Той... — сълзите го задавиха.

Полицаят огледа стаята. Очевидно ситуацията потискаше и него, но той търпеливо изчака Юн да се успокои.

— Понякога ставаше малко див — отрони Юн; продължаваше да преглъща все така с усилие. — Малко... импулсивен. Вероятно някои хора биха го описали като циник. Но Роберт просто се държеше така. Не представляваше опасност за никого.

Полицаят се обърна към Теа и погледна бележника си.

— А вие трябва да сте Теа Нилсен, сестра на Рикард Нилсен. Какво е вашето впечатление от Роберт Карлсен?

— Не го познавах добре — вдигна рамене Теа. — Той... — скръсти ръце, избягвайки погледа на Юн. — Доколкото знам, не е навредил на никого.

— Роберт споменава ли е за някакви конфликти?

Юн поклати категорично глава, сякаш се мъчеше да се отърве от някакво съмнение. Роберт е мъртъв. Мъртъв.

— Дължеше ли пари на някого?

— Не. Тоест, да, на мен.

— Сигурен ли сте, че само на вас?

— Какво намеквате?

— Роберт злоупотребяваше ли с наркотици?

Юн се вторачи в полицая и отговори:

— Категорично не.

— Защо сте толкова сигурен? Невинаги...

— Работата ни е да помагаме на наркомани. Запознати сме със симптомите. Роберт никога не е вземал наркотици. Как по-ясно да се

изразя?

Полицаят кимна и си записа.

— Съжалявам, но бях длъжен да ви попитам. Възможно е извършителят на покушението да страда от психически отклонения и Роберт да е случайно избрана жертва. А понеже образът на войник от Армията на спасението, застанал до коледната тенджера на площад „Егер“, е станал почти емблематичен, не изключваме и вероятността убийството му да е насочено срещу цялата ви организация. Сещате ли се за някакъв аргумент в полза на последната ни теория?

Теа и Юн поклатиха глава едновременно.

— Благодаря ви за помощта — полицаят прибра бележника в джоба на палтото си и се изправи. — Не успяхме да намерим нито телефонния номер, нито адреса на родителите ви...

— Аз ще се погрижа — увери го Юн, приковал пред себе си празен поглед. — Напълно сигурно ли е?

— Кое?

— Че убитият е Роберт.

— За жалост да.

— Всъщност вие само за това сте сигурни — неочаквано се обади Теа. — Не знаете нищо друго.

Полицаят спря пред вратата и се замисли.

— Обобщихте ситуацията доста точно — съгласи се Хари.

В два през нощта снегът спря. Облаците, досега надвиснали над града като тежка черна завеса, се разтвориха и на сцената излезе голямата жълта луна. Температурата под голото небе започна да спада, а стените на къщите — да пукат от студ.

[1] Due to the weather conditions, the airport has been temporarily closed (англ.) — Летището се затваря временно заради атмосферните условия. — Б.пр. ↑

ДЕСЕТА ГЛАВА

ЧЕТВЪРТЪК, 17 ДЕКЕМВРИ

СКЕПТИКЪТ

Седмият ден преди Коледа донесе студ, който стегна минувачите в желязна ръкавица, и те бързаха мълчаливо по улиците на Осло с единствената мисъл да се отърват от мразовитата хватка и да се доберат до дома или служебното си място.

Седнал в съвещателната зала в червената зона на Главното управление, Хари слушаше разочароващият доклад на Беате, като се опитваше да не гледа вестниците на масата. Всички ежедневници, публикували едрозърнести снимки на потъналия в мрак площад „Егер“, съобщаваха за публичното убийство още на първа страница и препращаха за подробности, поместени във вестника. „Ве Ге“ и „Дагбладе“ бяха скалпмили и материал, който с известна доза снизхождение би могъл да мине за портрет на Роберт Карлсен въз основа на няколко разговора с негови приятели и познати. „Добро момче.“ „Винаги готов да помогне на хора в беда.“ „Трагедия.“ Хари прочете изявленията внимателно няколко пъти, но не откри нищо съществено. Журналистите не бяха успели да се свържат с родителите на починалия и само „Афтенпостен“ цитираше брат му: „Направо необяснимо.“ Под тази кратка реплика вестникът помещаваше снимка на млад мъж с болезнено сгърчена физиономия и разрошена коса, застанал пред жилищна сграда на улица „Гьотеборг“. Материалът бе изготвен от стар познат на Хари — Рогер Йендем.

Хари се почеса по бедрото през една дупка в дънките си и съжали, задето не си обу клин отдолу. В седем и половина дойде на работа и влезе в кабинета на Хаген да попита кой оглавява разследването. Началникът му съобщи, че след като се посъветвал с шефа на криминалната полиция, решил да възложи следствената работа на Хари. До второ нареждане. Хари не пожела Хаген да му разясни какво влага в израза „до второ нареждане“. Кимна и излезе от кабинета му.

В десет часа дванайсет следователи от Отдела за борба с насилието плюс Беате Льон и Гюнар Хаген, който искал само „да бъде в течение“, се събраха в залата.

Снощното обобщение на Теа Нилсен още важеше с пълна сила.

Първо, нямаше свидетели. Нито един от зрителите на концерта не бе забелязал нещо съществено. В момента полицаи преглеждаха записите от охранителните камери, но досега не бяха открили нищо. Разпитите на служителите в магазините и ресторантите на улица „Карл Юхан“ също не дадоха резултат. На дежурната линия не се обади нито един свидетел. Беате получи снимките на площада от вестник „Дагблде“ и ги прегледа, но докладва, че на тях се виждат или групи усмихнати момиченца в близък план, или общ поглед над множеството, където не се различават отделни лица. Тя увеличи части от снимките, изобразяващи публиката пред Роберт Карлсен, ала не забележа нито оръжие, нито друга отличителна черта на мистериозния убиец.

Второ, резултатът от изследването на изетите следи се свеждаше единствено до извода, който направи експертът им по балистика: куршумът, пронизал главата на Роберт Карлсен, и празната гилза, намерена на местопрестъплението, са изстреляни от едно и също оръжие.

Трето, липсваше мотив.

Беате Льон приключи с рапорта си и Хари даде думата на Магнус Скаре.

— Вчера разговарях с управителката на магазина от веригата „Фретекс“ на булевард „Ширкевайен“, където е работел Роберт Карлсен — подхвана Скаре, когото съдбата с типичното си подигравателно чувство за хумор бе лишила от способността да изговаря звука „р“ — основна част от името му. — Беше съкрушена. Описа Роберт като всеобщ любимец и вечно усмихнат чаровник. Понякога проявявал небрежност към задълженията си. Например се случвало да не се появи на работа без предупреждение. Но жената не смяташе, че мъж като Роберт има врагове.

— Същото потвърдиха и другите, с които разговарях — подкрепи го Халвуршен.

През цялото време от началото на срещата Гюнар Хаген, със скръстени на тила ръце, наблюдаваше Хари с любопитната усмивка на

зрител на магическо шоу, който очаква фокусникът всеки момент да извади заек от шапката си. За жалост този път Хари не разполагаше със скрити козове. Освен с обичайните заподозрени: теориите.

— Някакви предположения? — попита старши инспекторът. — Хайде, сега е моментът да се издъните. След края на срещата оттеглям разрешението.

— Жертвата е застреляна публично, преди да се стъмни — подхвана Скаре. — Само един бранш се занимава с такива убийства. Покушението над Роберт Карлсен представлява професионално извършена екзекуция с цел да бъдат сплашени и предупредени всички останали, които не са уредили дълговете си с дилърите.

— Никой от разузнавачите ни от Отдела за борба с наркотиците не е чувал за мъж на име Роберт Карлсен. Убитият има чисто досие. Проверихме в регистъра на осъдените лица. Нищо. Аз поне не съм попадал на задлъжнели наркомани, които да не са били арестувани за кражба.

— Съдебните лекари не откриха забранени субстанции в кръвта му — добави Беате. — Нито следи от игли на спринцовки или други признаци на наркомания.

Хаген се изкашля и привлече вниманието им.

— Служител от Армията на спасението едва ли би посегнал към drogата. Продължавайте с други хипотези.

Хари забеляза как по челото на Магнус Скаре избиха червени петна. Скаре — дребен на ръст, бивш гимнастик, с гладка кестенява коса, срасана на страничен път — беше един от най-младите му колеги. Арогантен и амбициозен, Скаре напомняше на младия Валер, но не притежаваше интелигентността и полицейския нюх на Том. През последната година обаче самочувствието на Скаре отбеляза известен спад и Хари се надяваше някой ден от него да стане добър полицай.

— От друга страна, мнозина подчертават експериментаторската нагласа на Роберт Карлсен — обади се Хари. — А всички знаем, че в магазините от веригата „Фретекс“ работят наркомани, осъдени на общественополезен труд. Вроденото любопитство към нови изживявания и лесният достъп до упойващи вещества представляват лоша комбинация.

— Именно — съгласи се Скаре. — Попитах управителката на магазина дали Роберт си е имал приятелка. Доколкото знаела, нямал.

Но спомена, че там няколко пъти се отбила девойка от чуждестранен произход. Търсела Роберт. Изглеждаше съвсем невръстна. Според управителката приличала на човек от бивша Югославия. Обзалагам се, че е косовска албанка.

— И кое те кара да мислиш така? — поинтересува се Хаген.

— Думата „косовари“ веднага ме подсеща за „дрога“.

— Гледай ти! — разсмя се гърлено Хаген и се залюля на стола.

— Млади момко, само на мен ли ми звучиш като човек с непреодолими предразсъдъци?

— На мен също — намеси се Хари. — Но ние, следователите, разплитаме случаите с помощта на предразсъдъците си. Защото те се основават не на повърхностни знания, а на неопровержими факти и професионален опит. Затова в тази стая си запазваме правото да подлагаме на дискриминация всички без оглед на раса, религия и пол. В наша защита ще кажа единствено, че дискриминираме не само най-беззащитните в обществото.

Халвуршен се усмихна. Познаваше това правило.

— Гейовете, религиозните дейци и жените нарушават законите по-рядко от хетеросексуалните мъже на възраст между осемнайсет и шейсет години. Но ако заподозрените за разпространение на наркотици са лесбийка от Косово и дебел, противен норвежкоговорещ рокер с татуировка на челото, вероятността косоварката да е наркодилър е значително по-голяма. Така че ако се налага да избираме — а ние безспорно сме изправени пред избор — първо ще повикаме косовската албанка за разпит. Несправедливо отношение към косовските албанци, които спазват законите? Да, така е. Но понеже работим с ограничени ресурси и сме принудени да преценяваме вероятностите, не можем да си позволим да игнорираме уроците на професионалния си опит. Ако той ни бе научил, че съществува обичайната практика наркотрафикантите на летище „Гардермуен“ да пренасят дрога в отворите на тялото си, като се преструват на инвалиди, без колебание щяхме да спираме всички инвалиди на летището, да ги вдигаме от количките им, да нахлузваме гумени ръкавици и да ги опипваме щателно. Просто няма да споделяме с пресата методите си на работа.

— Интересна философия, Хуле — Хаген се огледа, за да види реакцията на останалите си подчинени, но непроницаемите им лица не издаваха какво мислят. — Предлагам все пак да се върнем към случая.

— Добре. Продължаваме да търсим оръжието на убийството с разширен периметър обаче. Ще извикаме още свидетели за разпит, ще се отбием в магазините, които снощи бяха затворени. Няма да си губим времето със записи от охранителни камери, преди да се сдобием с нещо конкретно. Ли и Ли, вие двамата ще направите обиск в апартамента на Роберт Карлсен на улица „Йорбиц“.

Двамата кимнаха.

— Проверете и работното му място, може да намерите нещо любопитно. Ако се натъкнете на писма, донесете ги тук. Същото важи и за харддиска от компютъра му. Така ще разберем с кого е поддържал контакт. Разговарях с КРИПОС. Днес ще се свържат с Интерпол и ще поискат информация за подобни случаи в Европа. Халвуршен, идваш с мен в щабквартирата на Армията на спасението. Преди това обаче ще поговоря с Беате. Край на съвещанието. На работа!

Последва скърцане на столове и шум от тътреци се крака.

— Един момент, господа! — спря ги Гюнар Хаген. — Забелязвам, че някои от вас идват на работа с цепнати дънки и дрехи, които рекламират футболния отбор „Волеренген“. Може бившият ви шеф да не е възразявал срещу такова облекло, но аз не го приемам. Журналистите ще следят всяка наша стъпка и ще ни гледат под лупа. От утре държа да виждам само дрехи без дупки или цепки и без рекламни емблеми. Ние сме обществена служба и е редно да изглеждаме сериозно и неутрално. Моля всички с чин старши инспектор да останат.

Всички излязоха с изключение на Хари и Беате.

— Считано от понеделник следващата седмица ще издам заповед всички старши инспектори в отдела да носят оръжие.

Хари и Беате останаха смаяни.

— Битката става все по-жестока — вдигна брадичка Хаген. — Трябва просто да свикнем с мисълта, че оръжието ще ни бъде необходимо за в бъдеще. Като ръководни кадри е редно да дадете пример на останалите. Пистолетът не е придатък, а естествена принадлежност в следователската работа редом с мобилния телефон и компютъра. Ясно?

— Аз нямам разрешително — отвърна Хари.

— Шегуваш се.

— Не, пропуснах изпита по стрелба през есента. После предадох оръжието.

— Тогава ще ти издам разрешително. Имам такива правомощия. На пощенския си рафт ще намериш нужния документ. После ще го представиш и ще ти дадем пистолет. Никой няма да се измъкне. Започвайте работа!

Хаген излезе.

— Побъркал се е — отбеляза Хари. — За какво ни е оръжие?

— Значи сега трябва да си закърпиш дънките и да си купиш кобур за пистолета — пошегува се Беате.

— Мм. Дай да хвърля един поглед на снимките в „Дагблад“.

— Заповядай — тя му подаде жълта папка. — Може ли да те попитам нещо, Хари?

— Да, разбира се.

— Защо го правиш?

— Кое?

— Защо се застъпи за Магнюс Скаре? Знаеш, че е расист, а и думите ти за дискриминацията си бяха чиста измислица. Дори ти не си вярваш. Искаш да ядосаш новия началник, затова ли го направи? Да се увериш, че още от първия ден ще се превърнеш в черната овца?

Хари отвори плика.

— Ще ти ги върна, когато ги разгледам.

* * *

Застанал на прозореца в хотелската си стая в „Радисън“ на площад „Холберг“, той гледаше побелелия, замръзнал в ранния час град. Сградите — ниски, чупливи на вид — изобщо не подсказваха, че се намират в една от най-богатите държави на света. Жълтият безличен Кралски дворец изглеждаше като плод на смесица от благочестива демокрация и обедняло кралство. Между оголените клони на дърветата се мержелееше просторен балкон. Сигурно оттам кралят поздравява поданиците си. Той вдигна въображаема пушка на рамото си, затвори едното си око и се прицели. Балконът се разми и се раздвои.

Сънува Джорджи. Когато се запознаха, Джорджи стоеше клекнал до скимтящо от болка куче. Позна кучето — Тинто — но кое беше това момче със сини очи и руса къдрава коса? Заедно сложиха Тинто в дървен сандък и го занесоха при ветеринаря, който приемаше в сива двустайна къща в обрасла с бурени ябълкова градина до реката. Лекарят установи, че кучето страда от зъбобол и му трябва не ветеринар, а зъболекар. Но кой би се охарчил заради старо бездомно куче, което съвсем скоро ще изгуби всичките си зъби? По-добре да приспи кучето, за да го отърве от предстоящата мъчителна гладна смърт, предложи той. Джорджи избухна в сърцераздирателен, почти мелодичен плач. В отговор на ветеринаря защо плаче Джорджи обясни, че кучето може да е Исус, защото баща му казвал „Исус ни се явява в образа на най-беззащитните, например като окаяно куче, което няма нито покрив над главата си, нито зальк хляб“. Ветеринарят поклати глава и се обади на зъболекаря. След училище двамата с Джорджи отидоха да видят как е Тинто. Той ги посрещна с радостно вирната опашка. Лекарят им показва хубавите черни пломби в устата на кучето.

Макар Джорджи да беше с една година по-голям, три-четири пъти след случката с Тинто момчетата си поиграха заедно. После обаче дойде лятната ваканция. През есента Джорджи сякаш вече го беше забравил. Подминаваше го, все едно не искаше да има нищо общо с него. Той забрави Тинто, но не и Джорджи. Минаха няколко години. По време на обсадата някакво измършавяло куче се дотътри до него и го облиза по лицето. Нямахме нашийник и чак когато видя черните пломби в устата му, разбра, че е Тинто.

Погледна си часовника. Автобусът, който щеше да ги закара до летището, тръгваше след десет минути. Взе куфара, огледа стаята, за да се увери, че не е забравил нищо, и отвори вратата. Изшумоля хартия. На пода пред стаята му бяха оставили вестник. Огледа коридора и установи, че и пред другите стаи има вестници. От първата страница лъсна снимка от местопрестъплението. Наведе се и взе дебелия вестник със заглавие, напечатано с нечетливи готически букви.

Докато чакаше асансьора, се помъчи да отгатне какво пише, но макар някои думи да напомняха на немски, не разбра почти нищо. Разтвори вестника на указаните страници с подробности по случая. Асансьорът пристигна и той се поколеба дали да не хвърли големия

непрактичен вестник в кошчето за смет. Все пак го запази, влезе в празния асансьор, натисна копчето с нула и започна съсредоточено да разглежда снимките. Първоначално не повярва на очите си. Асансьорът потегли и изведнъж всичко му се изясни с цялата си ужасяваща яснота. Зави му се свят и той се подпря на стената. Вестникът се изплъзна от ръцете му. Не забеляза, че вратите се разтвориха.

Вдигна глава. Беше се озовал в тъмното мазе на хотела, а не на рецепцията. По една или друга причина в тази страна мазето се водеше партер.

Излезе от кабината. Вратите се затвориха зад гърба му. Седнал в мрака, той се помъчи да обмисли трезво ситуацията. Защото новината преобръщаше всичко. До тръгването на автобуса за летището оставаха осем минути. Разполагаше с осем минути да вземе решение.

* * *

— Разглеждам снимки — унило отбеляза Хари.

Халвуршен вдигна глава от бюрото си.

— Хубаво, разглежай.

— Ще ме улесниш, ако престанеш да се чукаш с пръст по челото. Откъде се сдоби с този досаден навик?

— С това ли? — Халвуршен погледна пръстите си, щракна във въздуха и се засмя малко смутено. — Имам го отдавна.

— Откога?

— Баща ми беше фен на Лев Яшин — руския вратар от шейсетте.

Хари чакаше продължението.

— Баща ми искаше да стана вратар на отбора в Стайншер. Когато бях малък, непрекъснато щракаше с пръсти пред лицето ми, за да свикна да не се стряскам от изстрели към вратата. Бащата на Яшин го тренирал по същия начин. Ако успееш да не мигна, ми даваше бучка захар.

В кабинета за миг настъпи пълна тишина.

— Шегуваш се.

— Не. Кафява бучка захар, много вкусна.

— Говорех за това щракане. Истина ли е?

— Да. Непрекъснато щракаше под носа ми. Докато вечеряхме, докато гледахме телевизия, дори когато у дома ми гостуваха приятели. Накрая и аз започнах да щракам. На всичките си раници бях написал името на Яшин. Дълбаех го и в чина. До ден-днешен използвам Яшин като парола за достъп до компютърни програми, макар да осъзнавам, че всичко с било манипулация. Разбираш ли?

— Не. И това щракане помогна ли ти?

— Да, не се стряскам от изстрели.

— А...?

— Оказа се, че нямам дарба за футболист.

Хари стисна горната си устна с два пръста.

— Откри ли нещо интересно на снимките? — попита Халвуршен.

— Не. Няма и да открия, ако продължаваш да си удряш челото и да дуднеш.

Халвуршен поклати глава.

— Нали щяхме да ходим в щабквартирата на Армията на спасението?

— Ще ходим, след като приключа. Халвуршен!

— Да?

— Не можеш ли да спреш да дишаш толкова... шумно?

Младият полицаи затвори уста и притаи дъх. Хари пак го стрелна с поглед, а на устните му се изписа лека усмивка. Е, Халвуршен не би се заклел, че е точно усмивка. После в челото на Хари отново се врязва дълбока бръчка.

— Ела да ти покажа нещо, Халвуршен.

Младият полицаи заобиколи бюрото. Пред Хари лежаха две снимки на публиката на площад „Егер“.

— Виждаш ли мъжа с шапката и шалчето на врата? — Хари посочи неясно лице върху едната снимка. — Тук стои пред Роберт, встрани от музикантите, нали?

— Да...

— А сега виж другата снимка. Същата шапка, същото шалче, но сега е в средата, точно пред бандата.

— Какво толкова странно намираш? Застанал е в средата, за да чува и вижда по-добре концерта.

— Ами ако се е движил в обратната последователност?

Халвуршен мълчеше.

— Никой зрител, застанал пред сцената, не би се забил в тонколоните, откъдето бандата не се вижда — продължи Хари, — освен ако няма основателна причина.

— Например намерението да убие някого?

— Стига с тези плоски шеги.

— Добре, но не знаеш коя снимка е направена първо. Обзалагам се, че се е движил към средата, а не обратното.

— Колко залагаш?

— Двеста крони.

— Чудесно. Погледни под светлината от уличните фенери на двете снимки. — Хари му подаде лупа. — Да забелязваш някаква разлика?

Халвуршен кимна.

— Снегът — отговори си Хари. — На снимката, където е застанал отстрани, вали сняг. Снощният сняг спря чак през нощта. Следователно тя е направена след другата. Ще се обадя на Ведлог от „Дагбладе“. Ако е снимал той, дигиталният му фотоапарат има вграден часовник и ще ни каже кога точно е заснел публиката.

Ханс Ведлог от „Дагбладе“ се числеше към малцината фотографи, които се кълнат в огледално-рефлексните фотоапарати и филмовите ленти. Затова се наложи да разочарова старши инспектор Хуле, поне по отношение на въпроса му кога точно са направени снимките.

— Добре. Вие ли снимайте по време на концерта онзи ден?

— Дватамата с Ръодберг. Нали ние организирахме концертните прояви.

— Щом използвате филмови ленти, сигурно снимките на публиката от въпросната вечер са още у вас?

— Да. Ако бях снимал с друг фотоапарат, отдавна щях да съм ги изтрил.

— Сетих се за тази подробност. Искам да ви помоля и за една услуга.

— Да?

— Моля ви да проверите снимките от онзи ден и да ми кажете забелязва ли се накъде мъж с островърха плетена шапка, черно непромокаемо яке и шалче на врата. В момента пред нас са ваши снимки, на които присъства този мъж. Колегата ми Халвуршен ще ги сканира и ще ви ги изпрати. Имате ли компютър наблизо?

Ведлог явно се колебаеше.

— Няма проблем да ви изпратя снимките ми, но да ги проверявам ми прилича на следователска работа, а в качеството си на журналист нямам желание да се занимавам с това.

— Моля вас, защото нямаме достатъчно време да проверяваме всичко. Искате ли снимка на човека, когото полицията издирва за убийството на Роберт Карлсен, или не?

— Означава ли това, че можем да я публикуваме?

— Да.

— В момента съм в лабораторията — Ведлог изведнъж стана много стоворчив. — Веднага ще разгледам снимките. Обикновено правя много снимки на публиката, така че има надежда. Дайте ми пет минути.

Халвуршен сканира снимката и я изпрати. Хари барабанеше нервно с пръсти по бюрото, докато чакаше обаждането на журналиста.

— Защо си толкова сигурен, че убиецът е бил на местопрестъплението и предната вечер? — поинтересува се Халвуршен.

— Не съм сигурен, разбира се. Но ако Беате е права и убиецът е професионалист, той се е постарал да разузнае района и вероятно предварително е отишъл да огледа площад „Егер“ във времето, което съвпада с планирания час на покушението, и с обстановката. Завчера пак имаше концерт.

Петте минути изминаха, после още шест. Телефонът звънна.

— Съжалявам — обади се Ведлог. — Няма хора с островърхи шапки и черни непромокаеми якета. Нито с шалчета.

— Мамка му — изруга високо Хари.

— Да ви ги пратя ли, за да ги огледате и вие? Онази вечер обърнах единия прожектор към публиката и лицата се виждат по-ясно.

Хари се подвоуми. Не биваше да губят ценно време, особено през това критично за разследването първо денонощие.

— Изпратете ги, ще ги прегледам по-късно — реши той, но преди да продиктува имейл адреса си на Ведлог, се сети за друго: — Впрочем предпочитам да ги изпратите на Льон от Отдела за експертно-криминална дейност. Бива я в разпознаването на лица. И не искам в утрешния брой да си видя името в подзаглавието, нали?

— Не се притеснявайте. Ще ви цитирам като „източник от полицията, пожелал да остане анонимен“. Беше ми приятно да работя с вас.

Хари затвори и кимна на удивения Халвуршен.

— А сега, младши, да тръгваме към щабквартирата на Армията на спасението.

Халвуршен наблюдаваше скришом Хари. Старши инспекторът не можеше да прикрие нетърпението си. Докато оглеждаше таблото с обявления за пътуващи проповедници, музикални репетиции и дежурства, не спираше да пристъпва от крак на крак. Най-сетне прошарената рецепционистка в униформа приключи разговора по телефона и се обърна усмихнато към двамата мъже.

Хари ѝ обясни накратко с каква цел са дошли. Тя кимна с разбиране, все едно ги е очаквала, и им обясни как да стигнат до кабинета на коменданта.

Изчакаха мълчаливо асансьора. Халвуршен забеляза капки пот по челото на Хари. Младият полицай знаеше за страха му от асансьори. Слязоха на петия етаж и Халвуршен се принуди да подтичва след Хари по жълтия коридор. Стигнаха пред отворената врата. Хари спря рязко и Халвуршен едва не се натресе в гърба му.

— Здравейте! — поздрави Хари.

— Здравейте — отговори женски глас. — Пак ли вие?

Високият старши инспектор запълни отвора на вратата и попречи на Халвуршен да види коя е жената. Не му убегна обаче промяната в гласа на Хари:

— Да, пак ние. Къде е комендантът?

— Очаква ви, влизайте.

Халвуршен го последва в малкото преддверие и кимна на дребната жена зад бюрото. Стените в кабинета на коменданта бяха украсени с дървени щитове, маски и копия. По рафтовете на пълната

библиотека имаше африкански фигури и снимки, вероятно на семейството му.

— Благодарим ви, че се съгласихте да ни приемете веднага, Екхоф — кимна Хари. — Това е полицай Халвуршен.

— А това, което се случва, е истинска трагедия — Екхоф стана и посочи двата стола. — Журналистите не ни оставят на мира цял ден. Да чуем докъде сте стигнали.

Двамата полицаи се спогледаха.

— Екхоф, нямаме намерение да издаваме поверителна информация за хода на разследването.

Веждите на коменданта се смръщиха заплашително. Халвуршен въздъхна безшумно в очакване на поредния бой между петли. Ала най-неочаквано лицето на Екхоф пак се отпусна.

— Прощавайте, Хуле. Професионална деформация. Като главнокомандващ понякога забравям, че не всички са длъжни да ми докладват. С какво мога да ви помогна?

— Накратко, искам да ви попитам дали ви хрумва някакъв мотив за извършеното престъпление?

— Мислих по въпроса. Трудно ми е да намеря причина. Роберт беше доста хаотична натура, но иначе симпатичен младеж. Съвсем различен от брат си.

— Юн не е ли симпатичен?

— Юн не е хаотичен.

— В какво се е забърквал Роберт?

— Да се е забърквал? Намеквате за нещо, което не ми е известно. Имах предвид само, че Роберт не бе намерил правилната посока в живота си за разлика от брат си. Познавах добре баща им. Юсеф беше един от най-добрите ни офицери. Но изгуби вярата си.

— При предишната ни среща споменахте, че историята е дълга. Може ли да ни я представите накратко?

— Уместен въпрос. — Комендантът въздъхна тежко и погледна през прозореца. — По време на едно от наводненията Юсеф работеше в Китай. Малцина от тамошните жители бяха чували за Бог и измираха като мухи. Според библейското тълкование на Юсеф човек, който не е приел Исус в сърцето си, няма да бъде спасен и ще гори в ада. Заедно с други доброволци раздавал лекарства на нуждаещите се в китайската провинция Хюнан. Заради наводненията навсякъде плували отровници

на Ръсел — едни от най-опасните змии на света. Мнозина китайци пострадали от ухапвания. Въпреки че Юсеф и хората му разполагали с голям запас от противоотровен серум, рядко успявали да спасят жертвите на отровницата: отровата ѝ съдържа вещество, което разгражда стените на кръвоносните съдове и предизвиква силно кръвотечение от мястото на ухапването. Жертвата умира за час-два. Докато работех като мисионер в Танзания, съм виждал с очите си как действа отровата на дървесната змия бумсланг — тя е със сходен състав. Гледката е потресаваща.

Екхоф затвори очи.

— И така, да се върнем към Юсеф. Един ден той и неговата медицинска сестра се отбили да дадат пеницилин на две близачета с пневмония. В това време баща им се прибрал. Току-що във водата на оризовата нива го била ухапала отровница на Ръсел. Юсеф Карлсен носел доза серум и накарал сестрата да бие инжекция на пострадалия. А той излязъл да се облекчи навън, защото подобно на всички жертви на наводненията имал диария и стомашни спазми. Докато клечал във водата, по тестисите го ухапала змия. Надал ужасен вик и за околните не останало съмнение какво го е сполетяло. Върнал се в къщата. Сестрата му казала, че китаецът-езичник отказва да му бият инжекцията. Предпочел серумът да спаси Юсеф, защото ако той оцелее, ще помогне на още деца. Китаецът се описал като обикновен земеделец, който дори няма какво да обработва след природния катаклизъм.

Екхоф си пое въздух.

— Юсеф ми сподели, че бил ужасно изплашен и дори не помислил да се възпротиви на благородното предложение. Приел медицинската сестра да му бие серума. После се разплакал, а китаецът се помъчил да го успокои. Юсеф съумял да си възвърне самообладанието и помолил сестрата да попита китаеца дали е чувал за Исус. Тя едва отворила уста да преведе въпроса и панталоните на селянина плувнали в кръв. Издъхнал за секунди.

Екхоф ги погледна в очакване разказът му да стигне до съзнанието им в цялата си трагичност. Обигран проповедник, знае къде да направи реторична пауза, помисли си Хари.

— И сега този китаец гори в ада?

— Според тогавашното разбиране на Юсеф Карлсен — да. Но самият Карлсен вече не вярва в Библията.

— Това ли е причината да напусне страната?

— Така ми обясни.

Хари кимна и подхвана, забил поглед в бележника си:

— Значи Юсеф Карлсен също ще гори в ада, щом не е успял да приеме този... парадокс в религията. Правилно ли съм схванал?

— Навлязохте в нееднозначни теологични проблеми, Хуле. Християнин ли сте?

— Не, детектив съм. Вярвам само на доказателства.

— А това ще рече...?

Хари погледна бегло часовника си и се поколеба, но все пак отговори бързо, с равен глас:

— Не ми допада религия, която проповядва, че вярата сама по себе си е входен билет към рая. Тоест, тя утвърждава като идеал способността ти да манипулираш собствения си разсъдък, за да приемеш нещо, което здравият ти разум отхвърля. Същите методи за интелектуално подчинение използват и диктаторските режими: идеята за по-висшия разум, която не се нуждае от доказателства.

— Доста задълбочени наблюдения, старши инспекторе — кимна Екхоф. — Не сте първият, изказал съмненията си. И все пак много поинтелигентни от нас хора вярват в Бог. Не ви ли се струва парадоксално?

— Не. Непрекъснато се сблъсквам с убийци, които ме превъзхождат по интелект, но отнемат човешки живот по незнайни за тях и за мен причини. Според вас възможно ли е убийството на Роберт да е насочено срещу Армията на спасението?

Комендантът се поизправи инстинктивно на стола.

— Ако намеквате, че Роберт е станал жертва на политически групировки, много се съмнявам да сте прав. Открай време Армията на спасението е поддържала неутрална линия по политическите въпроси. Винаги сме били последователни. Дори по време на Втората световна война не сме заклеймявали публично немската окупация, а продължихме да си вършим работата.

— Браво на вас — промърмори Халвуршен.

Хари го стрелна предупредително с поглед.

— Единствената инвазия с наша благословия е през 1888-а — невъзмутимо продължи Екхоф. — Шведската Армия на спасението реши да окупира Норвегия и в Осло се появи първата безплатна кухня: в най-бедния район на града, там, където днес се намира Главното управление, момчета.

— Не ми се вярва някой да е затаил неприязън по тази причина. По мои впечатления Армията на спасението в момента е по-популярна от всякога.

— И да, и не. Хората ни вярват и това се вижда. Но имаме проблеми с набирането на кадри. През есента в Офицерската школа в Аскер имаме само единайсет кадети, а в пансиона има място за шейсет. А понеже винаги сме се придържали към консервативното тълкуване на Библията по въпросите на хомосексуализма например, не се радваме на всеобща любов. Ние също осъвременяваме възгледите си, само дето при нас се случва по-бавно отколкото в по-либералните църковни общества. Но знаете ли... във време на превратности като нашето не ми се струва особено фатално, ако нещата се случват малко по-бавно. — Усмихна се на Халвуршен и на Хари, все едно бяха изразили пълно единодушие с възгледите му. — Така или иначе, в Армията навлизат все повече млади хора и внасят модерните си възгледи. В момента провеждаме конкурс за нов изпълнителен директор и имаме доста млади кандидати за поста.

Той сложи ръка върху корема си.

— Да не би Роберт да е бил един от тях? — попита Хари.

— Не, Роберт не е кандидатствал за работата — усмихна се комендантът. — Един от основните претенденти за поста е брат му Юн. Бъдещият изпълнителен директор ще се разпорежда с имуществото на Армията, а Роберт не беше достатъчно надежден, за да му бъде поверена такава отговорност. Освен това не е учил в Офицерската школа.

— Това имущество... за жилищата на улица „Гьотеборг“ ли говорите?

— Не само за тях. Имаме и други. На „Гьотеборг“ живеят само служители на Армията, докато например на „Якоб Ол“ подслоняваме бежанци от Еритрея, Сомалия и Хърватия.

— Мм — Хари погледна бележника си, удари с химикалката по ръкохватката и стана. — Достатъчно време ви отнехме, Екхоф.

— О, никак не сте ме притеснили. Все пак всички искаме убиецът да бъде разкрит.

Комендантът ги изпрати до вратата.

— Може ли да ви задам един въпрос, Хуле? Виждал съм ви някъде. Физиономист съм.

— Сигурно по телевизията или във вестника — предположи Хари. — Вдигнаха шум покрай моята скромна личност заради убийство на норвежец в Австралия.

— Не, лицата от екрана ги забравям. Виждал съм ви някъде на живо.

— Ще отидеш ли да докараш колата? — обърна се Хари към Халвуршен, изчака младият му колега да излезе и каза: — Веднъж ваш служител ми помогна. Лежах пиян на някаква улица и ваш войник ме вдигна оттам. Той искаше да се обади в полицията, защото там щели да се погрижат по-добре за мен. Аз обаче му казах, че работя там, и ако разберат, ще ме уволнят. Заведе ме в Армейския медицински пункт, там ми сложиха инжекция и се наспах. Дължа ви едно голямо благодаря.

— Досетих се, че е било нещо подобно, но не исках да ви поставям в неудобно положение — кимна Давид Екхоф. — А колкото до благодарностите, нека да оставим засега тази тема. По-скоро ние ще ви бъдем признателни от цялата си душа, ако откриете кой уби Роберт. Бог да благослови вас и работата ви, Хуле.

Хари кимна и излезе в преддверието. За миг се загледа в затворената врата на кабинета.

— Много си приличате — отбеляза той.

— Нима? — попита дълбок женски глас. — Строго ли се държа баща ми?

— Говоря за снимката в кабинета.

— Там съм на девет години — поясни Мартине Екхоф. — Поздравления, задето сте ме разпознали.

Хари поклати глава.

— И без това имах намерение да се свържа с вас. Искам да поговорим.

— За какво?

Хари си даде сметка как е прозвучало изказването му и побърза да добави:

— За случилото се с Пер Холмен.

— Има ли какво повече да обсъждаме? — вдигна равнодушно рамене тя, а температурата в гласа ѝ спадна. — Вие си вършите работата, аз — също.

— Да, но аз... исках само да ви кажа, че нещата се оказаха малко по-различни.

— В смисъл?

— Споделих ви, че ме е грижа за Пер Холмен. А накрая съсипах онова, което бе останало от семейството му. Понякога работата ми го изисква.

Тя понечи да отговори, но телефонът звънна. Вдигна слушалката.

— Църквата в Западен Акер. В понеделник, двайсети декември, в дванайсет часа. Да.

Затвори.

— Всички ще присъстват на погребението — отбеляза тя, докато шумолеше с някакви книжа. — Политици, духовници, знаменитости. Всички ще искат късче от траурната церемония. Вчера се обади мениджърът на една от новите ни певици и предложи артистката да пее на погребението.

— Ами... — Хари се чудеше какво ли ще излезе от устата му. — Това е...

Телефонът звънна отново и не му се наложи да разбере каква висота ще достигне мисълта му. Усети, че е време да се оттегли, кимна и тръгна към вратата.

— В четвъртък сложих Ула на „Егер“ — чу гласа ѝ. — Да, на мястото на Роберт. Въпросът е ще можеш ли довечера да дойдеш с мен с автобуса за безплатна супа.

В асансьора Хари изруга тихо и прокара ръце през лицето си. После се засмя примирено, както човек се смее снизходително на жалък клоун.

* * *

Кабинетът на Роберт сякаш се бе смалил още повече. Изглеждаше все така разхвърлян. Знамето на Армията на спасението се издигаше величествено до розите от скреж по прозореца, а

джобният нож лежеше върху бюрото до купчина книжа и неразпечатани пликове. Юн седна на бюрото и огледа стените. На една от снимките видя себе си и Роберт. Намираха се в „Йостгор“, но лятото на коя година? Роберт се мъчеше да изглежда сериозен, но усмивката все пак бе пропъзляла на лицето му. А Юн се бе усмихнал насила, неестествено.

Прочете днешните вестници. Всичко му се струваше нереално, макар да знаеше всички подробности. Сякаш се отнасяха за друг, не за Роберт.

Вратата се отвори. На прага застана висока руса жена с камуфлажно пилотско яке, тънки безкръвни устни, сурови очи и неутрално, безизразно лице. Зад нея се показва червенокос, дребен мъж с пухкаво лице и усмивка, която вероятно никога не слизаше от лицето му — нито в добри, нито в лоши дни.

— Кой сте вие? — попита жената.

— Юн Карлсен.

Понеже очите на жената започнаха да го гледат още по-строго, добави:

— Братът на Роберт.

— Извинете — кимна тя без никакво съжаление в гласа, прекрачи прага и му подаде ръка. — Турил Ли, полицейски служител в Отдела за борба с насилието.

Ръката ѝ беше кокалеста, но топла.

— А това е полицай Ула Ли.

Мъжът кимна, Юн също.

— Съжаляваме за случилото се — продължи жената. — Но понеже става въпрос за убийство, се налага да запечатаме стаята.

Юн продължаваше да кима, докато погледът му сновеше по стената в търсене на снимката.

— И ще трябва да ви помолим да...

— Да, разбира се. Извинете ме. Малко съм отнесен.

— Напълно разбираемо е — съгласи се Турил Ли с усмивка.

Не широка и сърдечна, а лека, дружелюбна, подходяща за случая. „Сигурно опитът ги е научил как да се справят при среща с опечалени“, помисли си Юн. „Нали постоянно разследват убийства. Точно като свещениците. Като баща ми.“

— Докосвали ли сте предмети в стаята? — осведоми се полицайката.

— Не, защо да пипам каквото и да било? Просто седнах на стола.

Юн стана и без да знае защо, взе джобния нож от бюрото, сгъна го и го мушна в джоба си.

— Стаята е на ваше разположение — каза той и излезе.

Зад него полицаите тихо затвориха вратата. Юн стигна до стълбите и се сети колко идиотски постъпи, като взе ножа. Върна се да го остави. Спря през затворената врата и чу веселия глас на полицайката:

— Майко мила, как се стреснах! С брат му си приличат като две капки вода. Отначало го взех за призрак!

— Аз не открих никаква прилика — отбеляза мъжът.

— Ако беше видял убития на снимка, щеше да си на друго мнение!

Страшна мисъл порази Юн.

* * *

Полет SK-655 за Загреб се издигна от летище „Гардермуен“ точно по разписание — в 10:40 — зави наляво над езерото Хюрдал и се насочи на юг към аеронавигационния фар в Олборг. Денят беше необичайно студен, затова атмосферният слой с научното название тропопауза бе паднал толкова ниско, че самолетът MD-81 навлезе в него още щом мина над централната част на Осло. А понеже летателните апарати оставят инверсионни следи именно в тропопаузата, ако мъжът, зъзнец до телефонните кабинки на предгаровия площад, бе погледнал нагоре, щеше да види самолета, за който имаше билет в джоба на палтото си от камилска вълна.

Заклучи куфара си си в един от сейфовете на Централната гара. Сега трябваше да си намери хотелска стая и после — да довърши започнатото. А за целта се нуждаеше от оръжие. Но как да си намери оръжие в град, където няма нито един познат?

Позвъни на „Справки по телефона“. Операторката му обясни с типичното за скандинавците напевно произношение на английски, че според регистъра в Осло живеят седемнайсет души с името Юн

Карлсен и тя няма право да му предоставя адресите на всичките. Затова пък на драго сърце му продиктува телефонния номер на Армията на спасението.

В щаба на Армията попадна на жена, която го осведоми, че при тях работи само един Юн Карлсен, но днес е в отпуск. Той помоли за адреса му, защото искал да му изпрати коледен подарък.

— Да видим. Улица „Гьотеборг“ 4, пощенски код 0566. Горкичкият, в момента има нужда от подкрепа.

— Защо?

— Нали вчера застреляха брат му.

— Брат му?

— Да, на площад „Егер“. Днес го пише във вестника.

Той благодари за информацията и затвори.

Някой го потупа леко по рамото и той се обърна.

Картонената чаша издаваше намеренията на непознатия младеж. Дънковото му яке не блестеше от чистота, но прическата му беше модерна, лицето — гладко избръснато, дрехите — здрави, погледът — открит, буден. След като вдигна рамене, за да покаже на младежа, че не говори норвежки, онзи превключи моментално на безупречен английски:

— *I'm Kristoffer. I need money for a room tonight. Or else I'll freeze to death.*^[1]

Звучеше като реплика, усвоена на курс по маркетинг — кратко, сбито послание с името му, целящо да създаде емоционална близост между него и непознатите потенциални благодетели. Широка усмивка придружи молбата му.

Мъжът поклати глава и понечи да го отмине, но просякът застана пред него с картонената чаша:

— *Mister?*^[2] Някога случвало ли ви се е да спите навън, на студа, и да прекарате цяла нощ разплакан от непоносимия студ?

— *Yes, actually I have.*^[3]

В някакъв безумен прилив на откровение му се прииска да разкаже на просяка как веднъж цели четири денонощия лежа в наводнена лисича дупка, за да чака сръбски танк.

— Значи знаете за какво говоря, мистър.

Кимна бавно. Бръкна в джоба си, извади една банкнота и я подаде на Кристофер, без да я поглежда.

— Така или иначе ще прекараш нощта навън, нали?

Кристофер побърза да прибере банкнотата в джоба си, после кимна и се усмихна гузно:

— По-важно е да си взема лекарството, мистър.

— Къде спиш?

— Там долу — наркоманът посочи с дългия си тънък показалец с изрядно поддържан нокът. — В депото за контейнери. През лятото там ще започнат да строят опера. — Кристофер отново се усмихна широко. — А аз обожавам операта.

— Сега там не е ли ужасно студено?

— Нощес вероятно ще се подслоня в приюта на Армията на спасението. Винаги имат свободни легла.

— Така ли?

Отново погледна младежа — чист и спретнат на вид, с равни блестящи зъби. И все пак от него лъхаше на гнилоч. Мъжът сякаш долавяше и щракането на хиляди челюсти, които разкъсваха плътта му отвътре.

[1] I'm Kristoffer. I need money for a room tonight. Or else I'll freeze to death. (англ.) — Казвам се Кристофер. Трябват ми пари за стая. Иначе ще умра от студ. — Б.пр. ↑

[2] Mister (англ.) — Господине — Б.пр. ↑

[3] Yes, actually I have (англ.) — Всъщност да, случвало ми се е. — Б.пр. ↑

ЕДИНАЙСЕТА ГЛАВА

ЧЕТВЪРТЪК, 17 ДЕКЕМВРИ

ХЪРВАТИНЪТ

Зад волана Халвуршен търпеливо изчакваше автомобил е бергенска регистрация да престане най-сетне да буксува върху леда и да потегли. Хари разговаряше по телефона с Беате.

— Какво искаш да кажеш? — попита той силно, за да надвика бръмченето на бергенската кола.

— Човекът на двете снимки не е един и същ — повтори тя.

— Имат еднакви шапки, еднакви якета, еднакви шалчета. Защо да не е един и същ?

Тя не отговори.

— Беате?

— Лицата им не се виждат ясно. Има нещо странно, не съм сигурна точно какво. Вероятно заради светлината.

— Мм. Дали сме на грешен път?

— Не знам. Застанал е точно пред Карлсен, както показват и следите, иззети от местопрестъплението. Какво бръмчи така?

— Бамби на ледената пързалка. Чао засега.

— Почакай! Има още нещо. Разгледах снимките от предния ден.

— И?

— Не намерих зрители, които да са ходили и на двата концерта. Има обаче една подробност. Забелязах мъж в жълтеникаво палто, вероятно от камилска вълна. Носи шал...

— Мм. По-скоро шалче?

— Не, прилича на обикновен вълнен шал. Завързан е по същия начин като при онзи или онези с шалчетата на врата. Десният край се подава от възела. Сещаш ли се?

— Не.

— За пръв път виждам някой да си връзва така шала.

— Изпрати ми снимките на електронната поща и ще ги разгледам.

С влизането в кабинета си Хари разпечата снимките от Беате.

Отиде да ги вземе от стаята с принтера и завари там Гюнар Хаген.

Хари кимна. Двамата мъже постояха мълчаливо, загледани в сивата машина, която плюеше листовете един след друг.

— Нещо ново? — не се стърпя накрая Хаген.

— И да, и не.

— Журналистите не ме оставят на мира. Ще бъде чудесно, ако можем да им дадем някаква информация.

— А, щях да забравя, шефе. Осведомих ги, че издирваме този мъж. — Хари извади от купчината един лист и посочи мъжа с шалчето.

— Какво си направил?

— Дадох малко сведения на пресата. По-точно на „Дагбладе“.

— Без да се посъветваш с мен?

— Това е съвсем рутинна процедура, шефе. Наричаме го конструктивен теч на информация. Казваме на журналистите да представят сведенията като „информация от анонимен източник от полицията“. Така се създава впечатлението, че те са работили здраво, за да се сдобият с нея. Това ги устройва — издават вестника в по-голям тираж, отколкото ако открито ги помолим да публикуват снимките. А ние си осигуряваме помощта на хората, които са видели този мъж и биха могли да го идентифицират. Така всички са доволни.

— Не и аз, Хуле.

— Искрено съжалявам, шефе — Хари подчерта искреността си с угрижено изражение.

Хаген прикова поглед в него, а челюстите му се размърдаха наляво-надясно и се разминаха като у преживните животни.

— И защо издирваме този мъж? — попита Хаген и издърпа листа от ръцете на Хари.

— Не съм съвсем сигурен. Вероятно има съучастници. Според Беате Льон всички те... си връзват шалчетата по определен начин.

— Изглежда ми като обикновен хърватски възел. — Хаген отново огледа снимката. — Какво особено намирате в него?

— Как го нарекохте, шефе?

— Хърватски възел.

— Какво?

— Елементарно историческо познание.

— Ще ви бъда признателен, ако ме осветлите по въпроса, шефе.

— Какво знаеш за Трийсетгодишната война?

— Очевидно почти нищо.

— Когато шведският крал Густав Адолф се канел да превземе Германия, попълнил дисциплинираната си, но малобройна войска с най-добрите войници в Европа. Сдобили се със славата си, защото ги смятали за безстрашни. Става дума за хърватските наемници. Знаеше ли, че норвежката дума *krabat* — буен младеж — е шведска заемка с първоначалното значение „хърватин“, тоест безстрашен разбойник?

Хари поклати отрицателно глава.

— Макар хърватите да са се били за чужда страна и да са ги задължавали да носят униформата на крал Густав Адолф, им позволили да задържат нещо, което да ги отличава от останалите войници: кавалерийското шалче. Представлявало парче плат, вързано по специален начин. Французите присвоили и обновили въпросния аксесоар. Нарекли го с думата *cravate* — „вратовръзка“, която идва от „хърватин“.

— Разбирам. Благодаря, шефе.

Хари взе и последната разпечатана снимка от принтера и погледна мъжа с шалчето, ограден от Беате с кръг.

— Шефе, май току-що ни предоставихте доста храна за размисъл.

— Няма нужда да си благодарим, задето си вършим работата, Хуле — Хаген взе листовете и излезе навън.

* * *

Халвуршен вдигна глава, когато Хари влетя в стаята като хала.

— Имаме следа — обясни старши инспекторът.

Халвуршен въздъхна. Тези думи на Хари обикновено означаваша началото на неуморен труд и никакъв резултат.

— Ще се обадя на Алекс от Европол.

Халвуршен знаеше, че Европол е малката сестра на Интерпол със седалище Хага. Организацията, създадена от държавите-членки на

ЕС след терористичните атаки в Мадрид през 1998, имаше за цел да противодейства на международни терористични групировки и на организираната престъпност. Халвуршен обаче недоумяваше защо този Алекс винаги помага на Хари, макар Норвегия да не членува в ЕС.

— *Alex? Harry in Oslo. Could you check on a thing for me, please?*

[1]

Халвуршен слушаше, докато Хари на леко недодялания си, но приличен английски помоли колегата си от Европол да потърси в базата данни престъпления, за които е заподозрян извършител, действащ на територията на цяла Европа през последните десет години. Накара го да въведе в полето за търсене думите „поръчково убийство“ и „хърватин“.

— *I'll wait*^[2] — кимна Хари в отговор. После възкликна: — *Really? That many?*^[3]

Почеса се по брадичката и помоли Алекс да добави в полето за търсене марката на пистолета и калибъра.

— Цели двайсет и три резултата? Двайсет и три убийства, за които е заподозрян хърватин? Боже мой! Да, знам, че войните раждат професионални убийци, но все пак бройката ме учудва. Опитай с думата „Скандинавия“. Нищо? Добре, а някакво име? Не? *Hang on a sec?*^[4]

Хари погледна Халвуршен, сякаш очакваше от него да каже вълшебната дума. Младият полицаи само сви рамене.

— Добре, Алекс. Да направим последен опит.

Хари го помоли да добави „червено шалче“ или „шал“ под полето „външен вид“.

Халвуршен чу как Алекс се разсмя по телефона.

— Благодаря ти, Алекс. Чао.

Хари затвори.

— Е? — попита Халвуршен. — Изпуснахме ли следата?

Хари кимна. Беше се отпуснал на стола. Сега се поизправи.

— Трябва да започнем на чисто. Какво имаме? Нищо, нали? Чудесно, обожавам празните листове.

Халвуршен се сети, че Хари веднъж каза: „Онова, което отличава добрия от посредствения следовател, е способността му да забравя. Добрият следовател забравя всички случаи, когато интуицията го е подвела, забравя всички следи, оказали се погрешни, и се впуска

наново в дебрите на разследването с предишния си наивен ентузиазъм.“

Телефонът звънна. Хари вдигна.

— Да, мол... — но събеседникът му дори не му позволи да го поздрави.

Хари стана. Кокалчетата на ръката му, стиснала слушалката, побеляха.

— Почакай да го продиктувам на Халвуршен, Алекс.

Хари закри слушалката с ръка и извика на младия полицаи:

— Решил да направи последен опит ей така, за забавление. Изтрил „хърватин“, „деветмилиметров калибър“ и всички останали думи и въвел единствено „червен шал“. Четири резултата. Четири професионално извършени убийства с пистолет. Свидетелите описват предполагаемия убиец като мъж с червен шал. Запиши Загреб, 2000, 2001 година. Мюнхен, 2002; Париж, 2003.

После Хари пак заговори в слушалката:

— *This is our man, Alex.*^[5] Не, не съм сто процента сигурен, но интуицията му подсказва, че е той. Неслучайно две от убийствата са извършени в Хърватия. Имаш ли по-подробно описание на убиеца?

Халвуршен забеляза изумлението по лицето на старши инспектора.

— Какво искаш да кажеш с това „липсва описание на външния вид“? Щом са запомнили шала, трябва да са видели и друго. Какво? Нормален ръст? Само това ли?

Хари поклати глава.

— Какво ти каза? — прошепна Халвуршен.

— Че показанията на свидетелите се разминават — отвърна Хари.

Халвуршен записа „разминавания“.

— Да, ще бъде чудесно, ако ми изпратиш подробностите на електронната поща. Благодаря ти за информацията, Алекс. Ако намериш нещо за местонахождението му например, ще ми се обадиш, нали? Става ли? Какво? Хе-хе. Разбира се, съвсем скоро ще ти изпратя мой запис с жена ми.

Хари затвори. Забеляза въпросителния поглед на Халвуршен.

— Стара шега. Алекс си мисли, че всички скандинавски семейни двойки имат свои порнофилми.

Хари набра някакъв номер и докато чакаше, поясни, защото Халвуршен продължаваше да го гледа с изумление:

— Никога не съм бил женен, Халвуршен.

* * *

Магнус Скаре викаше, защото кафемашината къркореше подобно болен от сериозно заболяване на белите дробове:

— Вероятно става дума за няколко убийци от неизвестна досега групировка, която използва червения шал като част от униформата си.

— Глупости — скастри го Турил Ли, без да повишава глас и застана на опашката зад него, стиснала празна чаша с надпис „Най-добрата мама на света“.

Ула Ли се разсмя гърлено. Намираха се в малката кухня за чай и кафе, която използваха и като столова на Отдела за борба с насилието и проституцията.

— Не са глупости — възпротиви се Скаре. — Ами ако се занимават с тероризъм? Религиозна война срещу християни и мюсюлмани. Тогава ще настане истински ад. Може да са и шпаньолци, нали те носят червени шалове.

— Предпочитат да ги наричат испанци — поправи го Турил Ли.

— Баски — обади се Халвуршен, седнал точно срещу Ула Ли.

— А?

— Надбягване с разярени бикове. Фестивалът „Сан Фермин“ в Памплона. Страната на баските.

— ЕТА! — възкликна Скаре. — Мамка му, как не се сетихме по-рано!

— Сбъркал си професията. Трябвало е да станеш сценарист на филми — отбеляза Турил Ли.

Ула Ли се разсмя, но както винаги, не каза нищо.

— А вие трябваше да си останете при банковите крадци, надрусани с рохипнол — промърмори Скаре: намек, че Турил Ли и Ула Ли, които нито бяха женени, нито роднини, се преместиха от Отдела по грабежите.

— Смуцава ме единствено фактът, че обикновено терористите поемат публично отговорността за деянията си — напомни

Халвуршен. — И четирите убийства, за които ни информира Европол, са извършени по схемата „стреляй и бягай“, без да последва изявление от групировка. Освен това жертвите са били замесени в престъпления. Двете жертви в Загреб са сърби, оправдани в съда по обвинение за военни престъпления, а убитият в Мюнхен е заплашвал хегемонията на местен бос, занимаващ се с трафик на хора. Застреляният в Париж пък е имал две присъди за педофилия.

В помещението влезе Хари Хуле с чаша в ръка. Скаре, Ли и Ли си наляха кафе и побързаха да се изнижат. Халвуршен беше забелязал, че присъствието на Хари винаги предизвиква такава реакция у колегите им. Старши инспекторът изглеждаше леко намръщен.

— Скоро ще изминат двайсет и четири часа — напомни Халвуршен.

— Да, знам — Хари заби поглед в празната си чаша.

— Станало ли е нещо?

— Не съм сигурен — колебливо отвърна Хари. — Обадох се на Бярне Мьолер в Берген. Надявах се да ми даде някое конструктивно предложение.

— И какво стана?

— Всъщност нищо. Звучеше... — Хари търсеше точната дума — ... самотен.

— Нали семейството му е при него?

— Скоро ще се преместят.

— Загазил ли е?

— Не знам, не знам.

— Какво тогава те притеснява?

— Беше пиан.

Халвуршен стисна инстинктивно чашата и разля малко кафе.

— Мьолер? Пиан на работа? Шегуваш се.

Хари мълчеше.

— Вероятно просто се е чувствал зле — побърза да го успокои Халвуршен.

— Знам как звучи гласът на пиан човек. Налага се да отскоча до Берген.

— Сега ли? Хари, оглавяваш разследване на убийство.

— Ще се върна довечера. Дотогава се надявам да удържиш положението.

— Остаряваш ли, Хари? — усмихна се Халвуршен.

— Какво намекваш?

— Станал си по-състрадателен с възрастта. За първи път се случва да предпочетеш да се погрижиш за жив човек, а не за мъртъв.

Халвуршен видя изражението на Хари и мигом съжали за шегата си.

— Не исках...

— Не се притеснявай — Хари стана. — Провери списъците с пътниците на самолетните компании, които са летели от и за Хърватия през последните дни. Попитай полицаите на летището дали ти е нужно разрешително от полицейски юрист. Ако да, отбий се в съда и поискай. След като се сдобиеш със списъците, се обади на Алекс от Европол и го помоли да провери имената. Представи се като мой колега.

— Сигурен ли си, че ще ни помогне?

Хари кимна.

— През това време двамата с Беате ще си поговорим с Юн Карлсен.

— Така ли?

— Досега слушахме само истории, в които Роберт Карлсен е представен като ангел. Според мен има и нещо гнило.

— И защо не вземеш мен?

— Защото за разлика от теб Беате разбира кога хората лъжат.

* * *

Той си пое дъх и изкачи стълбите до ресторант „Бискит“.

За разлика от предната вечер вътре нямаше почти никакви посетители. Същият сервитьор стоеше облегнат на вратата към помещението. Онзи с къдриците като на Джорджи и сините очи.

— *Hello there*^[6] — поздрави го сервитьорът. — Не ви познах.

Премига изненадан: думите на сервитьора всъщност означаваха, че го е познал.

— Палтото ви издаде. Много шик. От камилска вълна ли е?

— Надявам се да — заекна смутено той и се усмихна.

Сервитьорът се засмя и сложи длан върху ръката му. В очите му нямаше и следа от страх. Явно сервитьорът изобщо не го подозираше.

Вероятно полицията не е идвала в ресторанта и не е намерила оръжието, обнадежди се той.

— Не идвам да се храня — обясни. — Искам само да използвам тоалетната.

— Тоалетната ли? — сините очи на сервитьора потърсиха зрителен контакт. — Дошли сте само за да използвате тоалетната? Сериозно?

— Само за малко — преглътна той с пресъхнало гърло. Присъствието на сервитьора го притесняваше.

— Само за малко — повтори сервитьорът. — Разбирам.

В тоалетната нямаше хора. Миришеше на сапун. Но не и на свобода.

Ароматът се усили, когато вдигна капака на дозатора над мивката. Запретна ръкава на сакото си и бръкна в зеления студен течен сапун. За миг му хрумна ужасяващата мисъл, че са сменили диспенсъра с нов. Но после напипа оръжието. Извади го внимателно. Сапунът започна да се точи на дълги зелени ленти по белия порцелан на мивката. Пистолетът се нуждаеше само от малко вода и смазка. В пълнителя имаше още шест патрона. Побърза да изплакне оръжието и тъкмо се канеше да го пъкне в джоба на палтото си, когато вратата се отвори.

— *Hello again*^[7] — прошепна сервитьорът и се усмихна широко. Усмивката му обаче замръзна, когато забеляза оръжието.

Мъжът в палтото от камилска вълна бързо прибра пистолета, смънка „довиждане“ и внимателно се размина със сервитьора в тесния отвор за вратата. Лъхна го учестено дишане и получи ерекция.

Чак навън на студа усети, че сърцето му бие, сякаш изпитва страх. Кръвта плъзна по тялото му. Почувства се топъл и лек.

* * *

Хари пристигна на улица „Гьотеборг“ точно когато Юн Карлсен излизаше от апартамента си.

— Стана ли време? — попита Юн и погледна объркано часовника.

— Малко подраних — призна Хари. — Колегата ми ще дойде след малко.

— Може ли преди разговора да отскоча до магазина за мляко?

Юн, облечен в тънко яке, току-що се бе сресал.

— Разбира се.

Най-близката квартална бакалница се намиреше от другата страна на улицата и докато Юн плащаше литър нискомаслено мляко, в магазина Хари с удивление разглеждаше богатия избор от коледна украса, сместена между рафтовете с тоалетна хартия и кутиите с корнфлейкс. Двата мъже подминаха мълчаливо статива за вестници до касата, макар огромните печатни букви на заглавията за убийството на площад „Егер“ да привличаха вниманието им. На първа страница „Дагблде“ поместваше зърнеста, неясна изрезка от снимка на Ведлог. Около главата на един от хората бе отбелязан червен кръг. Заглавието гласеше „Полицията издирва този мъж“.

Излязоха от магазина. Юн спря пред просяк с рижава коса и мустак, оформен по модата през седемдесетте години. Порови известно време в джоба си и най-сетне намери нещо подходящо. Пусна го в кафявата картонена чаша.

— Нямам с какво да ви почерпя — извини се Юн на Хари. — А кафето престоя в кафемашината. Сигурно има вкус на асфалт.

— Нищо, аз го обичам така.

— И вие ли? — Юн Карлсен се усмихна вяло. — Ох! — Юн се хвана за главата и се обърна към просяка. — С пари ли ме целиш? — изненада се той.

Просякът изпуфтя ядосано в мустака си и извика с ясен глас:

— Приемам само монети в обращение, ако обичате!

Апартаментът на Юн Карлсен беше същият като на Теа Нилсен. Чист, подреден, но обстановката ясно показваше, че вътре живее ерген. В главата на Хари се оформиха три бързи предположения: старите мебели, поддържани в добро състояние, са купени — както и мебелите в дома на Хари — от първия магазин от веригата „Фретекс“, създадена от Армията на спасението; Юн не е ходил на изложбата, рекламирана от единствения плакат на стената; Юн предпочита да вечеря на ниската масичка пред телевизора, а не на масата в кухнята. До оскъдния брой книги на етажерката се намиреше снимка на мъж в униформата на Армията на спасението, устремил към стаята властния си поглед.

— Баща ви? — попита Хари.

— Да — кимна Юн, взе две чаши от кухненския долап и наля кафе от покафенялата кана.

— Приличате си.

— Благодаря. Дано сте прав.

Остави чашите и кутията с мляко върху ниската масичка. По лакираната повърхността личаха ясни кръгове — следите показваха къде точно е разполагал чинията и чашата си, докато вечеря. Хари обмисляше дали да не попита как родителите им са приели новината за смъртта на Роберт, но се отказа.

— Да започнем с основната ни хипотеза, а именно: брат ви е бил убит, защото е навредил на някого: измамил го е, взел е пари назаем, обидил го е, заплашил го е, наранил го е. С две думи: някой е искал да отмъсти на Роберт. Всички описват брат ви като свястно момче. В началото на всяко разследване на убийство близките и познатите обикновено изтъкват именно положителни черти в характера на жертвата. Но както знаем, всеки човек си има и тъмна страна. Нали?

Юн кимна. Въпреки това Хари се поколеба дали това е израз на съгласие.

— Ще ви помоля да ме осветлите какви са били негативните черти на Роберт.

Юн го погледна с недоумение.

Хари се изкашля:

— Да започнем с парите. Брат ви имаше ли финансови проблеми?

— И да, и не — сви рамене Юн. — Роберт не си позволяваше големи разходи. Няма как да е задлъжнял на някого с голяма сума. По принцип не вземаше пари назаем от чужди хора, а от мен. Макар че заем е доста широко понятие... — Юн се усмихна печално.

— За какви суми говорим?

— Малки. Като изключим парите от есента.

— Колко?

— Ами... тринайсет хиляди.

— За какво му трябваша?

Юн се почеса по главата.

— За някакъв проект, но не пожела да ми разкаже подробности. Налагало се да замине за чужбина. Ще видиш, само това ми

повтаряше. Сумата ми се стори голяма, но понеже нямам кола, а и живея скромно, имах възможност да му услужа. За първи път от много време го виждах ентузиазирани. Очаквах с нетърпение да разбера какъв е този проект, но после... се случи това.

Хари си водеше записки.

— Мм. А какви тъмни страни откривахте в характера на брат си?

Хари знаеше, че ще отнеме известно време. Затова заби поглед в масичката и зачака Юн да обмисли въпроса, докато вакуумът на тишината му въздейства. Този вакуум рано или късно винаги успяваше да изсмуче нещо: лъжа, отчаян опит да отклони темата или — в най-добрия случай — истината.

— Когато Роберт беше млад... — подхвана Юн, но млъкна.

Хари продължаваше да стои неподвижно.

— Нямахше... задръжки.

Хари кимна, без да вдига очи. Окуражи Юн, без да нарушава създалия се вакуум.

— Непрекъснато се страхувах какво ли ще измисли. Беше много буен. Сякаш в него живееха двама души. Единият — хладнокръвен, овладян, изследователски настроен, любопитен да разбере... как да се изразя... реакциите на хората, техните чувства, страданието им.

— Ще ми дадете ли пример? — попита Хари.

Юн преглътна с усилие.

— Веднъж, на път към вкъщи, Роберт ме заведе да ми покаже нещо в мокрото помещение. Беше сложил котката в малък празен аквариум, където преди татко отглеждаше гупи — вид рибки. Беше мушнал вътре градинския маркуч и завъртял кранчето докрай. Докато се усетя, водата напълни аквариума почти догоре. Бързо извадих котката. Роберт ми обясни, че искал да види как ще реагира животното. Според мен обаче целеше да види моята реакция.

— Мм. Ако брат ви е имал подобни странности, защо никой не споменава за тях?

— Малцина познаваха тази страна на Роберт. Заслугата тя да остане скрита е отчасти моя. Още когато бяхме малки, татко ме накара да обещавам, че ще внимавам Роберт да не направи някоя глупост. А и самият Роберт съумяваше да се контролира до известна степен. Съчетаваше хладнокръвие и плам, ако ме разбирате. В общи линии само най-близките усещаха неговата... тъмна страна. Е, и някоя друга

жаба — Юн се усмихна. — Пускаше ги във въздуха с балони, пълни с хелий. Когато татко го хвана, той обясни, че му се струвало много тъжно жабите да осъдени от природата да не видят света от птичи поглед. А аз... — Юн се вторачи във въздуха с просълзени очи — ... аз се разсмях. Татко беше бесен, но аз не се ядосах на Роберт. Само той можеше да ме разсмее така.

— Мм. Успя ли да надрасне агресивните си нагласи?

— Честно казано, не съм наясно с подробности от живота му през последните години — вдигна рамене Юн. — След като майка и татко се преместиха в Тайланд, двамата с Роберт се виждахме по-рядко.

— Защо?

— Обикновено така става с повечето братя, без да има конкретна причина.

Хари продължи да чака мълчаливо. На стълбището се затръшна врата.

— Забърка се и в разни любовни афери.

В далечината виеше сирена на линейка. Чу се и металическото бръмчене на асансьора. Юн си пое дъх и призна с въздишка:

— С млади жени.

— Колко млади?

— Не знам със сигурност, но ако се вярва на Роберт, невръстни.

— Имате ли причини да го подозирате в лъжа?

— Нали ви казах, понякога искаше да види как ще реагирам.

Хари стана и се приближи до прозореца. По пътеката в парка „Софиенберг“, наподобяваща крива линия, начертана от дете върху бял лист, крачеше мъж. На север от църквата в парка се намираше малко, заградено гробище на еврейската общност. Столе Ауне, психологът, веднъж осведоми Хари, че преди век целият парк „Софиенберг“ бил гробище.

— Проявявал ли е склонност към насилие над тези млади момичета? — попита Хари.

— Не! — Викът на Юн прокънтя между голите стени.

Хари мълчеше. Мъжът излезе от парка, пресече улица „Хелгесен“ и се насочи към жилищната сграда.

— Не ми е споделял подобни неща. А дори да ми беше казал, че е насилвал момиче, нямаше да му повярвам.

— Познавате ли някоя от приятелките му?

— Не. Връзките му не продължаваха дълго. Доколкото знам, Роберт е имал сериозни намерения само към едно момиче.

— И коя е тя?

— Теа Нилсен. Още като младеж беше напълно обсебен от нея.

— От вашата приятелка?

Юн се загледа замислено в чашата.

— Повечето хора сигурно се питат как така не съм успял да стоя далеч от единственото момиче, което брат ми истински е харесвал през целия си живот. Бог ми е свидетел колко пъти самият аз съм си задавал същия въпрос.

— И?

— Теа е най-прекрасният човек, когото съм срещал.

Бръмченето на асансьора спря.

— Брат ви знаеше за връзката ви с Теа?

— Разбра, че сме се виждали няколко пъти. Беше започнал да се досеща, но двамата с Теа се опитвахме да пазим връзката си в тайна.

На вратата се почука.

— Сигурно е Беате, колежката ми. Ще отворя.

Хари захлупи бележника с написаната част надолу, остави го върху масичката, а до него — химикалката, и отиде до вратата. Забави се, докато разбере, че трябва да дръпне, а не да бутне. Пред него се показа лице, не по-малко изненадано от неговото. За секунда двамата приковаха поглед един в друг. Хари усети сладникав мирис на парфюм като от силен дезодорант.

— Юн? — попита предпазливо непознатият.

— Един момент — отвърна Хари. — Извинете, просто очаквахме друг човек.

Хари се върна при Юн:

— Теб търсят.

Отпусна се на мекия диван, но изведнъж го обзе усещането, че току-що се е случило нещо. Провери дали химикалката си е на мястото до бележника. Да, не беше местена. И все пак мозъкът му бе регистрирал нещо смущаващо, но още не бе съумял да го конкретизира.

— Добър вечер? — чу гласа на Юн зад гърба си.

Учтиво, резервирано обръщение. С въпросителна интонация. Така човек поздравява непознати хора, целта на чието посещение не разбира. Ето пак. Имаше нещо гнило у този посетител. Използва малкото име на Юн, за да попита за него, а Юн очевидно го виждаше за първи път.

— *What message?*^[8] — попита Юн.

В същия миг всички части от пъзела се подредиха в главата на Хари. Вратът на непознатия. С шалче. Вързано на възел. Хари стана, коленете му се удариха о ниската масичка и чашите с кафе се преобърнаха.

— Затвори вратата! — изкрещя старши инспекторът.

Юн обаче стоеше като хипнотизиран, приковал поглед в непознатия, с извит гръб, все едно искаше да му помогне.

Хари се засили, прескочи дивана и се втурна към вратата.

— *Don't...*^[9] — смотолеви Юн.

Хари се хвърли напред. Имаше чувството, че всичко застина. И преди го беше преживявал. Приливът на адреналин променя усещането за време. Все едно се движиш във вода. Знаеше, че е закъснял. Дясното му рамо подпря вратата, а в лявото се удари левия хълбок на Юн. В ушите си усети звуковата вълна от взрива на барут и от куршум, току-що излетял от цевта на пистолета.

После дойде пукотът от изстрела. Вратата се затръшна и се заключи. Юн се удари в гардероба, а после в ръба на кухненския плот. Хари погледна вратата. Някой натискаше дръжката надолу и се мъчеше да отвори.

— Мамка му — процеди старши инспекторът и се изправи на колене.

Убиецът разтресе здраво вратата.

Хари хвана колана на безжизнения Юн и го задърпа по паркета към спалнята.

Отвън убиецът дращеше ожесточено по вратата. Последва нов изстрел. Разхвърчаха се стърготини, куршумът продупчи една от възглавниците на дивана, към тавана се издигна облак от сиво-черна перушина, а кутията с млякото се разплиска. Потеклата струя описа бяла парабола над масата.

Хората често се склонни да подценяват пораженията, които деветмилиметров куршум е в състояние да причини, помисли си Хари

и обърна Юн по гръб. От дупката в челото му се процеди една-единствена капка кръв.

Нов изстрел. Дрънчене на стъкло.

Хари извади мобилния си телефон от джоба и набра Беате.

— Добре де, мърморко, идвам — веднага вдигна тя. — Точно пред...

— Слушай ме внимателно — прекъсна я Хари. — Съобщи в централата незабавно да изпратят всички патрули при мен. Да пуснат сирените. Пред апартамента стои човек и ни обсипва с олово. И бягай далеч оттук. Ясно?

— Ясно. Дръж си телефона наблизо.

Хари остави телефона на пода пред себе си. От стената се чуваше стържене. Дали убиецът ги чува? Хари се мъчеше да не мърда. Стърженето се усили. Какви стени имаха тези апартаменти? Куршум, преминал през звукоизолираща външна врата, щеше безпроблемно да пробие тънкия слой гипсокартон и минерална вата. Стърженето изведнъж спря. Хари притаи дъх. И изведнъж чу, че Юн диша.

В градския шум Хари различи звук — музика за ушите му: полицейска сирена. Цели две!

Хари се послуша дали дращенето ще продължи. Нищо. Бягай, помоли се той на убиеца. Изчезвай оттук. Явно онзи чу молбата му. Чу се шум от заглъхващи стъпки по коридора, после и по стълбите.

Хари облегна глава на студения паркет и се вторачи в тавана. Изпод вратата го лъхна течение. Затвори очи. Деветнайсет години. Боже мой. Ще се пенсионира чак след деветнайсет години.

[1] Alex? Harry in Oslo. Could you check on a thing for me, please? (англ.) — Алекс? Обажда се Хари от Осло. Ще ми направиш ли услугата да провериш нещо? — Б.пр. ↑

[2] I'll wait (англ.) — Ще изчакам. — Б.пр. ↑

[3] Really? That many? (англ.) — Наистина? Толкова много? — Б.пр. ↑

[4] Hang on a sec (англ.) — Изчакай секунда. — Б.пр. ↑

[5] This is our man, Alex (англ.) — Това е нашият човек, Алекс. — Б.пр. ↑

[6] Hello there (англ.) — Привет. — Б.пр. ↑

[7] Hello again (англ.) — Пак здрасти. — Б.пр. ↑

[8] What message? (англ.) — Какво съобщение? — Б.пр. ↑

[9] Don't (англ.) — Недей. — Б.пр. ↑

ДВАНАЙСЕТА ГЛАВА

ЧЕТВЪРТЪК, 17 ДЕКЕМВРИ

БОЛНИЦА И ПЕПЕЛ

Във витрината на близкия магазин видя отражението на полицейска кола, която се движеше бавно след него. Продължи да върви. Наложил си да овладее порива да побегне панически. Допреди малко тичаше бясно по стълбите от апартамента на Юн Карлсен и излизайки на тротоара, почти съборил млада жена с мобилен телефон в ръка. После се спуснал в парка на запад, към оживените улици на града. Сега се намирал точно там.

Полицейската кола се движеше с неговата скорост. Видя някаква врата, отвори я и сякаш влезе във филм. В американски филм с кадилаци, украшения на вратовръзките и млади копия на Елвис. От уредбата се носеше музика в стил кънтри, но сякаш пусната три пъти по-бързо. Костюмът на бармана изглеждаше като свален от обложката на грамофонната плоча на изпълнителя.

Огледал се в изненадващо препълнения тесен бар и чак след малко установил, че барманът го е заговорил.

— *Sorry?*^[1]

— *A drink, Sir?*^[2]

— Защо не? Какво ще ми предложите?

— Например един *Slow Comfortable Screw-Up*. Приличате ми на човек, който има нужда от чаша оркнейско уиски^[3].

— Благодаря.

Чул се воят на полицейска сирена. В бара беше много горещо и потта изби по тялото му. Свали си шалчето и го натъпка в джоба на палтото. За щастие цигареният дим в заведението поглъщаше миризмата на пистолета в джоба му. Взе си питието и седна до прозореца.

Кой беше другият мъж в апартамента? Приятел на Юн Карлсен? Негов роднина? Или просто негов съквартирант? Отпи от уискито.

Имаше вкус на болница и на пепел. Защо изобщо си задава подобен идиотски въпрос? Единствено полицай би реагирал по такъв начин. Само полицай би успял да повика толкова бързо помощ. Вече знаеха коя е мишената. Това правеше задачата му още по-трудна. В плановете му се намеси и необходимостта да прецени не е ли по-безопасно да те оттегли. Отпи още една глътка.

Полицаят видя палтото му от камилска вълна.

Отиде в тоалетната, премести пистолета, шалчето и паспорта си в джобовете на сакото и натъпка палтото в кошчето за смет под мивката. На тротоара отвън се спря и огледа цялата улица, докато разтриваше премръзналите си ръце.

Последната задача. Най-важната. От нея зависеше всичко.

Спокойно, каза си той. Не знаят кой си. Върни се на стартова позиция. Мисли конструктивно.

И все пак, без да успее да го спре, въпросът отново си проправи път в съзнанието му:

Кой беше мъжът в апартамента?

* * *

— Не знаем — отвърна Хари. — Възможно е същият да е убил и Роберт.

Дръпна си краката, за да направи място на медицинската сестра, която буташе празна носилка в тесния коридор.

— В... възможно е, казвате? — заекна Теа Нилсен. — Нима подозирате, че са повече от един?

Леко наведена напред, тя стискаше конвулсивно дървената седалка на стола, сякаш се боеше да не падне.

Беате Льон сложи утешително ръка върху коляното й.

— Засега не знаем нищо повече. Важното е, че му се размина. Според лекаря има само мозъчно сътресение.

— Което аз му причиних — уточни Хари. — А ръбът на кухненския плот проби малка дупка в челото му. Куршумът от пистолета не го е улучил, намерихме го в стената. Вторият куршум пък се е забил в кутията с мляко. Само си помисли — *вътре* в нея. Третият е влязъл в хладилника между стафидите и...

Беате погледна красноречиво Хари, за да му напомни, че в момента Теа едва ли се интересува от любопитни балистични факти.

— Няма значение. Юн е добре, но понеже изпадна в безсъзнание, лекарите ще го задържат за наблюдение.

— Добре, може ли да го видя?

— Разбира се — кимна Беате. — Само ще ви помоля преди това да разгледате тези снимки. Кажете ми, ако някой от мъжете ви се струва познат.

Беате извади снимки от една папка и ги подаде на Теа. Лицата на снимките бяха силно увеличени и приличаха на мозайки от черни и бели точки.

Теа поклати отрицателно глава:

— Трудно ми е да ви отговоря. Не откривам разлика между тях.

— Аз също — съгласи се Хари. — Беате обаче е специалист по разпознаване на лица и според нея това са двама различни мъже.

— Или поне така предполагам — уточни тя. — Освен това нападателят на Юн връхлетя върху мен, докато бягаше от апартамента. На мен той не ми заприлича на нито един от мъжете на тези снимки.

Хари остана смаян: Беате никога не се колебаеше, станеше ли въпрос за човешки лица.

— Боже мой — прошепна Теа. — Колко души са замесени?

— Успокойте се. Пред стаята на Юн сме поставили охрана — съобщи Хари.

— Какво? — Теа го погледна с разширени от ужас очи.

Досега очевидно не й бе минало през ум, че Юн, макар и приет за лечение в болница, все още се намира в опасност. Е, вече й го напомниха. Чудесно.

— Елате да го видим — дружелюбно я подкани Беате.

Да, помисли си Хари, елате с мен и оставете този идиот да помисли по въпроса, че е редно да се държим внимателно с хора в състояние на шок.

Хари чу забързани стъпки в другия край на коридора и се обърна.

Халвуршен сякаш се спускаше по слалом, криволичейки между пациенти, посетители и медицински сестри, обути с тракащо сабо. Задъхан, спря пред Хари и му подаде лист с блед черен шрифт. По

лъскавината на хартията разбра, че разпечатката е направена от факса в полицията.

— На едната страница ще намериш списъци с имената на пасажерите. Опитвах се да се свържа с...

— В болницата съм длъжен да си изключа телефона. Нещо интересно?

— Лесно се сдобих със списъците. Изпратих ги на Алекс, той ги погледна веднага. Неколцина от пътниците имат разни дребни провинения в досието си, но те не ни дават основания да ги подозираме в убийство. Появи се обаче нещо съмнително...

— Да?

— Един от пътниците в списъците е пристигнал в Осло преди два дни. Имал е и билет за връщане със самолет, който по разписание е трябвало да излети вчера, но са отложили полета за днес. Христо Станкич. Не се е явил на гишето за летищен контрол. Странно се, като се има предвид, че билетът му е бил евтин и не може да се презавери. В списъка фигурира като хърватски гражданин. Помолих Алекс да провери регистъра с населението на Хърватия. Тя не е член на Европол, но понеже хърватите нямат търпение да влязат в ЕС, са проявили желание да сътрудничат...

— Давай по-накратко, Халвуршен.

— Христо Станкич не съществува.

— Интересно — Хари се почеса по брадичката. — Не е задължително обаче Христо Станкич да е замесен в случая.

— Не, разбира се.

Хари огледа името в списъка. Христо Станкич. Просто едно име, но въпросното лице се представя с това име на гишето за летищен контрол, където искат паспорт. Хотелите също изискват паспорт при настаняване.

— Провери списъците с имената на гостите във всички хотели в Осло — нареди Хари. — Така ще разберем дали Христо Станкич е нощувал в някой от тях през последните дни.

— Започвам веднага.

Хари се поизправи и кимна на Халвуршен. Надяваше се младият му колега да разтълкува правилно жеста му, а именно „доволен съм от работата ти“.

— А аз отивам при психолог.

Кабинетът на психолога Столе Ауне се намираше в онази част на „Спурвайсгата“ — ще рече улица „Трамвайна“ — където няма релси, но затова пък тротоарите предлагат доста разновидности на човешката походка: самоуверената, пъргава походка на неработещите майки, развили култ към бодибилдинга във фитнесцентър „САТС“; предпазливата походка на изтощената, но неизгубила кураж клиентела на хосписа за наркозависими.

— Значи този Роберт Карлсен е предпочитал малолетни момичета — повтори Ауне.

Бе окачил туиденото си сако на облегалката и притисна двойната си брадичка към папийонката.

— За това може да има много причини, разбира се, но нали каза, че е израснал с родители, членове на Армията на спасението, и е бил възпитан в строго религиозен дух?

— Да, точно така — кимна Хари и вдигна очи към препълнените, доста неподредени етажерки на библиотеката в кабинета на своя съветник по лични и служебни въпроси. — Но не е ли само мит разбирането, че човек придобива перверзни нагласи, ако расте в затворена и догматично религиозна среда?

— Не — просто отвърна Ауне. — Сред извършителите на подобни сексуални престъпления членовете на християнските секти заемат челно място.

— Защо?

Ауне долепи върховете на пръстите си и премлясна доволно:

— Ако по време на детските и юношеските си години човек е бил наказван или унижаван например от родителите си, задето се е опитал да изрази сексуалността си, той изтласква тази част от личността си. В резултат естественото му сексуално съзряване спира и сексуалните предпочитания поемат по други пътища, така да се каже. С настъпването на зрелостта мнозина от тези хора се опитват да се върнат в онзи стадий от развитието си, когато все още им е било позволено да се държат естествено, да изживяват сексуалността си.

— Слагат си например памперси.

— Да. Или си играят с екскрементите си. Сещам се за следния случай. Един сенатор от Калифорния...

Хари се изкашля.

— Възможно е в зряла възраст да се върнат и към така нареченото *core-event*^[4] — продължи Ауне. — Най-често то е последният път, когато успешно са осъществили сексуалните си намерения, тоест когато сексуалността им е функционирала. Това главно събитие би могло да бъде влюбване или сексуален контакт през юношеските им години, който не е бил последван от наказание, защото е останал в тайна.

— А може ли да бъде посегателство?

— Да. Ситуация, в която са имали контрол и са се чувствали силни, тоест обратното на унизени. Такива хора посвещават целия си живот на целта да възстановят въпросната ситуация.

— Но едва ли е толкова лесно човек да се превърне в сексуален насилник.

— Прав си. Много родителите пребиват децата си само защото са ги заварили с порносписание, но в зряла възраст тези тийнейджъри развиват съвсем нормална здрава сексуалност. Ако искаш обаче да увеличиш многократно вероятността у даден юноша да се появи склонност към извращения, ще му осигуриш агресивен баща, властна и за предпочитане сексуално извратена майка и среда, изтъкана от премълчани случки и заплахи да гори в ада заради похотта си.

Телефонът на Хари изписка веднъж. Той прочете съобщението от Халвуршен. Лице на име Христо Станкич отседнало в хотел „Скандия“ до Централната гара в нощта преди убийството.

— Как върви с анонимните алкохолици? — поинтересува се Ауне. — Помагат ли ти да се въздържаш от употреба на спиртни напитки?

— И да, и не — Хари стана.

* * *

Стресна го крясък.

Обърна се. Озова се само на сантиметри от две широко отворени очи и зинала като черна дупка уста. Хлапето притисна носа си о стъклената стена на детската занималня в „Бъргър Кинг“ и се отпусна

назад с радостен смях върху килима от червени, жълти и сини пластмасови топки.

Избърса кетчупа, полепнал по устата му, изпразни подноса в коша за отпадъци и тръгна по „Карл Юхан“. Мъчеше се да се свие в тънкото сако, но студът щипеше безпощадно. Реши да си купи ново палто, щом намери сносна стая в „Скандия“.

Шест минути по-късно влезе в лобито на хотела и застана зад двойка, която явно вече се настаняваше. Рецепционистката му хвърли бегъл поглед и не даде знак да го е познала. Отново се зае с двамата гости. Разговаряха на норвежки. Жената се обърна към него. Руса, млада. Усмихна му се. Хубава е, помисли си той, без да е нещо особено. Той също ѝ се усмихна. Устните му се разтеглиха в неискрена усмивка, защото само преди няколко часа видя същата жена пред жилищната сграда на улица „Гьотеборг“:

Без да мърда, наведе глава и си мушна ръце в джобовете. Стисна пистолета. Това го успокои. Вдигна очи и погледна в огледалото зад рецепционистката. Образът се разми, раздвои се. Той затвори очи, вдиша дълбоко и пак ги отвори. Постепенно едрият мъж попадна във фокус. Късоподстриганата му глава, бледата му кожа и зачервеният нос, суровите, ясни черти на лицето му, смекчени от чувствената уста. Той беше мъжът в апартамента на Юн Карлсен. Полицията.

Огледа рецепцията. Други гости нямаше. И сякаш за да сложат край на съмненията му, сред пороя от неразбираем норвежки до ушите му долетяха две добре познати думи. Христо Станкич. Наложил си да не мърда. Нямаше представа как са успели да се доберат до това име, но започнал да разбира какви ще бъдат последиците.

Русата жена взе ключа, който рецепционистката ѝ подаде, вдигна куфар за инструменти и тръгна към асансьора. Едрият мъж каза нещо на рецепционистката и тя си записа. Обърна се и погледите им се срещнаха за миг. После полицаят пое към изхода.

Рецепционистката се усмихна, поздрави го любезно с някаква заучена норвежка фраза и го погледна въпросително. Той я попита дали има свободна стая за непущачи на последния етаж.

— Сега ще проверя, господине — пръстите ѝ затракаха по клавиатурата.

— Извинете, бихте ли ми казали дали мъжът, с когото разговаряхте преди малко, е онзи полицаи от снимката във вестника?

— Нямам представа — усмихна се тя.

— Изглежда ми познат, как му беше името...

Тя погледна в бележника си.

— Хари Хуле. Известен ли е?

— Хари Хуле?

— Да.

— Не, взех го за друг. Объркал съм се.

— Имаме една свободна стая. Ако искате да се настаните там, попълнете този формуляр и да ми покажете паспорта си. Как искате да платите?

— Колко струва?

Тя му съобщи цената.

— Съжалявам — усмихна се той. — Вижда ми се много скъпо.

Излезе от хотела и влезе в гарата. Заклучи се в тоалетната. Там се помъчи да си събере мислите. Бяха се сдобили с името. Значи се налага да пренощува някъде, където не искат документ за самоличност. Лицето Христо Станкич вече няма как да се качи на самолет, кораб, влак или да пресече границата. Какво да прави? Трябва незабавно да ѝ се обади в Загреб.

Излезе на предгаровия площад. Духаше вледеняващ вятър. С тракащи зъби огледа телефонните кабинки. Мъж в шушляково яке се бе облегал на белия фургон на сред площада, където продаваха кренвирши. Якето му придаваше вид на космонавт. Дали си въобразява, или мъжът наистина следеше кой се приближава до телефоните? Възможно ли е да са уловили разговорите му и сега да дебнат кога пак ще посмее да се обади? Не, изключено. Поколеба се. Ако подслушват уличните телефони, рискува да я издаде. Взе решение. Разговорът може да почака. Сега му трябва стая, легло и печка. На такива места обаче обикновено искат пари в брой, а той похарчи последните за хамбургер.

Във високото помещение между магазините и влаковите перони намери банкомат. Извади картата „VISA“, прочете указанията на английски, които гласяха „магнитната лента трябва да бъде долу вдясно“, и протегна ръка да пхне картата. Спря. Картата беше издадена на Христо Станкич. Устройството веднага щеше да я засече и да сигнализира. Поколеба се. Прибра картата в джоба си. Бавно тръгна из помещението. Магазините тъкмо затваряха. Нямаше пари дори за

топла дреха. Един мъж от охраната го изгледа мнително. Пак излезе на площада. Лъхна го студен вятър. Мъжът до фургона за кренвирши си бе тръгнал. Но до скулптурата на тигъра стоеше друг.

— Трябват ми малко пари и място, където да пренощувам.

И без да знае норвежки, разбра какво казва мъжът. Защото беше същият наркоман, на когото даде пари вчера. Ако не го беше направил, сега тези пари щяха да му послужат. Поклати глава и погледна към зъзнещата група от наркомани, застанали на мястото, което той взе за автобусна спирка. Белият автобус бе дошъл.

* * *

Гърдите и дробовете го боляха. Но приятно. Бедрата му горяха. Приятно.

Понякога, когато разследването започваше да буксува, Хари слизаше в служебната фитнес зала и се качваше на велотренажора. Така не мислеше по-ефективно, но поне мозъкът му спираше да работи.

— Казаха ми, че си тук.

Гюнар Хаген се качи на съседния велотренажор. Плътноприлепналата жълта тениска и шортите по-скоро подчертаваха, отколкото да покриват мускулите по аскетично слабото тяло на началника.

— На коя програма тренираш?

— На девета — задъхваше се Хари.

Хаген нагласи височината на седалката, качи се и бързо настрои компютъра на велотренажора.

— Чух, че днес си преживял доста драматична ситуация.

Хари кимна.

— Не се притеснявай да си вземеш болничен — продължи Хаген. — Все пак приближават почивни дни.

— Няма нужда, шефе. Чувствам се добре.

— Чудесно. Току-що говорих с Турлайф.

— С началника на криминалната полиция?

— Искаме да знаем докъде стигнахте с разследването. Започнаха да ни се обаждат влиятелни личности. Армията на спасението се радва

на голяма популярност и те питат дали ще успеем да открием убиеца преди Коледа. Заради празничното спокойствие и така нататък.

— Миналата година политиците не прекъснаха празничната си почивка заради шест случая на смърт от свръхдоза.

— Искам да знам на какъв етап е разследването, Хуле.

Хари усети как потта смъди по зърната на гърдите му.

— Въпреки че „Дагбладе“ публикува снимките на заподозрения, не са се обадили свидетели. Според анализа на Беате Льон става дума за двама извършители, не за един. Съгласен съм с нея. Мъжът, който дойде в апартамента на Юн Карлсен, беше облечен в палто от камилска вълна, носеше шалче и дрехите съвпадат с облеклото на мъжа от снимката във вечерта преди убийството.

— Само дрехите ли съвпадат?

— Не успях да разгледам внимателно лицето на нападателя. И Юн Карлсен не си спомня почти нищо. Една негова съседка призна, че пуснала в сградата някаква англоговорящ, който искал да остави коледен подарък за Юн пред вратата му.

— Добре — кимна Хаген. — Тази теория за повече от един убиец не бива да се разгласява. Продължавай.

— Не мога да ви кажа почти нищо повече.

— Нищо?

Хари погледна скоростомера и спокойно увеличи на трийсет и пет километра в час.

— Натъкнахме се на фалшив паспорт на хърватин, Христо Станкич. Днес човекът не се е качил на самолета за Загреб, макар да е имал билет. Намерихме къде е бил отседнал: в хотел „Скандия“. В момента Льон проверява стаята му за ДНК-следи. В хотела няма много гости, та се надявахме рецепционистката да разпознае мъжа от снимките ни.

— И успя ли?

— За съжаление не.

— Какви основания имаме да подозираме точно този Станкич?

— Всъщност само фалшивия паспорт — Хари погледна крадешком към скоростомера на Хаген: 40 км/ч.

— И как ще го открием?

— В епохата на информацията имената оставят следи. Всичките ни агенти са в бойна готовност. Ако лицето Христо Станкич се настани

в хотел в Осло, ако си купи самолетен билет или използва кредитната си карта, веднага ще разберем. По думите на рецепционистката той я питал къде има уличен телефон и тя го упътила към предгаровия площад. „Теленур“ ще ни изпрати списък с изходящите разговори от телефонните кабинки през последните няколко дни.

— Значи разполагате само с един хърватин с фалшив паспорт, който не се е явил на летището за полета си — обобща Хаген. — В задънена улица си, нали?

Хари мълчеше.

— Опитай се да мислиш по-разчупено.

— Добре, шефе — беззвучно се съгласи Хари.

— Винаги има изход — продължи началникът. — Разказвал ли съм ти как се справила японската армия с избухналата на фронта холера?

— Май не съм имал това удоволствие, шефе.

— Войниците се намирали в джунглата на север от Рангун и не можели да поемат нито храна, нито вода. Организмът им щял да се изсуши. Главнокомандващият обаче нямал намерение да умира и наредил всички да изпразнят морфина от спринцовките си, да ги напълнят с вода от манерките и да снабдят организма си с вода интравенозно.

Хаген увеличи темпото. Хари напразно очакваше да чуе учестено дишане.

— И идеята дала резултат. След няколко дни обаче им останал само един варел с вода, гъмжащ от ларви на комари. Заместник главнокомандващият предложил да изсмучат със спринцовките сока от плодовете, които растели наоколо, и да си го инжектират. Плодовият сок по принцип съдържа деветдесет процента вода. А и нямали какво да губят. Войската се спасила благодарение на изобретателността и мъжеството на водачите си, Хуле. Изобретателност и мъжество.

— Изобретателност и мъжество — изпуктя Хари. — Благодаря, шефе.

Хари въртеше педалите с всичка сила, а дъхът му съскаше като огън през отворена врата на камина. Скоростомерът показваше 42 км/ч. Погледна с каква скорост се движи началникът му. 47. При това дишаше съвсем спокойно.

Хари се сети за книга, написана преди хиляда години: „Изкуството на войната“^[5]. Подари му я един банков крадец. В нея се казваше: „Не се бий, ако положението не е съдбоносно.“ Хари осъзнаваше, че не бива да влиза в тази битка. Защото независимо от изхода щеше да се окаже губещ.

Намали скоростта. 35 км/ч. За своя изненада не изпита раздразнение, само примирение. Навярно вече узряваше и се разделяше с онзи идиот, който винаги тръгва с рогата напред, стига някой да размаха червена кърпа. Погледна Хаген. Началникът движеше краката си с мъка, а по лицето му бе избил лъскав слой пот.

Хари си избърса челото. Пое си дълбоко въздух и натисна педалите. Само след секунди почувства сладката болка.

[1] Sorry? (англ.) — Моля? — Б.пр. ↑

[2] A drink, Sir? (англ.) — Едно питие, господине? — Б.пр. ↑

[3] Оркнейските острови на север от Шотландия се прочути с малцовото си уиски. — Б.пр. ↑

[4] Core-event (англ.). — Главно събитие. — Б.пр. ↑

[5] „Изкуството на войната“ (края на VI — началото на V в. пр.н.е.) — Авторството се приписва на Сун Дзъ, а според някои е дело на неизвестна група китайски философи. Днес идеите на книгата оказват влияние върху бизнес тактиката и други сфери на живота. — Б.пр. ↑

ТРИНАЙСЕТА ГЛАВА

ЧЕТВЪРТЪК, 17 ДЕКЕМВРИ

ТИК-ТАК

Понякога Мартине възприемаше „Плата“ като стълба към подземията на ада. Ужаси се обаче, когато плъзнаха слухове за намеренията на градския съвет по социалните въпроси до пролетта да отмени разрешението да използват мястото като свободна зона за продажба на дрога с аргумента, че на „Плата“ се осъществява реклама на наркотиците сред подрастващите. Според Мартине хора, възприемащи живота на обикалящите „Плата“ като привлекателен за младежите, бяха или луди, или никога не бяха стъпвали там.

Противниците на „Плата“ имаха и друг, скрит мотив за исканията си: площта, отделяща с бяла лента върху асфалта предгаровия площад, разваляше лицето на града. А нима фактът, че най-успешната демокрация на света — или поне най-богатата — позволява в сърцето на столицата ѝ да се търгува с наркотици, не е равносилен на очевиден провал?

Мартине също смяташе проблема за симптом на провал. Явно борбата за общество без наркотици беше безвъзвратно изгубена. Но ако управата на града не иска продажбата на дрога да вземе по-широки размери, по-добре търговията да си остане на „Плата“, където зорките очи на камерите никога не спят, вместо да се премести под мостовете на Акершелва, в тъмни дворове по улицата до кметството и в южната част на крепостта „Акершхюс“. Мартине знаеше, че повечето хора, свързани по един или друг начин с наркосредите в Осло — полицаи, социални работници, наркомани, улични проповедници и проститутки — споделяха едно и също мнение: „Плата“ е най-подходящото място за продажба на дрога.

Но определено не представляваше приятна гледка.

— Лангеман! — извика тя на мъжа, застанал в мрака пред автобуса на Армията. — Няма ли да хапнеш малко супа тази вечер?

Лангеман се отдръпна. Вече си бе получил дозата и отиваше да си я инжектира.

Мартине се съсредоточи, докато сипваше супа на южняк в синьо яке. Чу ясно тракането на зъби до себе си. Следващият на опашката беше мъж в тънко сако.

— Заповядай — тя му подаде супата.

— Здравсти, захарче — поздрави я дрезгав глас.

— Венке!

— Дай малко супичка да стопля старите си кокали — засмя се проститутката и прегърна Мартине.

От тялото ѝ, опънало плътноприлепналата одежда в леопардова шарка, лъхаше остра миризма на долнопробен дезодорант. Но Мартине усети и друг мирис на нещо познато. Той се разнесе още преди Венке да изстреля канонадата си от благоухания.

Двете жени седнаха на една празна маса. Независимо че някои проституиращи чужденки също вземаха дрога, наркотиците при тях не бяха толкова разпространени, колкото сред норвежките им посестрими. Венке бе една от малкото, които не се друсят. А и по нейни думи започнала да работи вкъщи с постоянна клиентела и Мартине я виждаше все по-рядко.

— Тук съм, за да намеря сина на моя приятелка — обясни Венке. — Казва се Кристофер. Напоследък здравата купонясвал.

— Кристофер? Не ми звучи познато.

— Все едно — махна тя с ръка. — Не мисли за това. Виждам, че те занимава друго.

— Така ли?

— Не ме лъжи. Винаги разбирам, когато някое момиче е влюбено. Той ли е?

Венке посочи мъжа в униформа на Армията с Библия в ръка. Той тъкмо сядаше до онзи с тънкото сако.

— Рикард? — изпуктя Мартине. — Не, благодаря.

— Сигурна ли си? Откакто дойдох, не те изпуска от очи.

— Рикард няма грешка — въздъхна тя. — Веднага се съгласи да поеме дежурството. Човекът, който беше дежурен, е мъртъв.

— Роберт Карлсен?

— Познаваш ли го?

Венке кимна тъжно, но после лицето ѝ отново грейна.

— Стига сме говорили за покойници. Я по-добре кажи на мама в кого си влюбена. Време ти беше.

— Дори не знаех, че съм влюбена — усмихна се Мартине.

— Стига де.

— Не, много е глупаво и...

— Мартине? — повика я Рикард с умолително изражение. — Този мъж няма нито дрехи, нито пари, нито покрив над главата си. Дали в приюта ще се намерят свободни легла?

— Обади се и попитай. Ще му дадат поне дебела дреха.

— Добре.

Мартине се обърна към Венке, но Рикард продължаваше да стои при тях. И без да го гледа, беше сигурна, че потта лъщи над горната му устна. Той смотолеве „благодаря“ и се върна при мъжа в сакото.

— Разказвай сега — подкани я нетърпеливо Венке.

Северният вятър започна малокалибрена стрелба със снежинки във въздуха.

* * *

Нарамил сака със спортния екип, Хари крачеше с присвити очи срещу вятъра, който навяваше в лицето му миниатюрни, почти невидими, но остри като игли снежинки. Докато минаваше покрай „Блиц“, окупираната от бездомници сграда на улица „Пилестреде“, телефонът звънна. Халвуршен.

— От телефонни кабинки на предгаровия площад през последните две денонощия са проведени две обаждания до Загреб. И двата пъти са звънили на един и същи номер. Набрах го и попаднах на рецепцията на хотел „Интернационал“. Не успяха да ми отговорят кой се е обадил от Осло и кого е търсил в техния хотел. Не бяха чували и за лицето Христо Станкич.

— Мм.

— Да продължа ли да нища тази следа?

— Не — въздъхна Хари. — Ще задържим положението, докато нещо не ни подсказе, че този Станкич представлява интерес. Изгаси осветлението, когато тръгваш, ще се чуем утре.

— Чакай!

— Никъде не съм тръгнал.

— Има и още. На дежурната линия се е обадил сервитьор от „Бискит“. Преди обяд се отбил в тоалетната и там заварил гост на ресторанта, когото познавал.

— Какво е правел там?

— И дотам ще стигна. Въпросният мъж държал...

— Питам за сервитьора. Служителите в заведенията си имат отделни тоалетни за персонала.

— Не съм го питал — раздразнено отвърна Халвуршен. — Слушай сега. Гостът държал в ръка нещо, покрито с гъста зелена течност.

— Ами да отиде на лекар.

— Много смешно. Сервитьорът се кълне, че било пистолет, потопен в течен сапун, защото капакът на диспенсъра бил свален.

— „Бискит“ значи — повтори Хари, докато смели информацията. — Намира се на „Карл Юхан“.

— На двеста метра от местопрестъплението. Залагам каса бира, че това е оръжието на убийството. О, извинявай, залагам...

— Дължиш ми двеста кинта. Давай нататък.

— Следва черешката на тортата. Попитах как изглежда. Сервитьорът не успя да ми го опише.

— На свидетелите по този случай това вече им стана навик.

— Сервитьорът обаче го познал по връхната му дреха: потресаващо грозно палто от камилска вълна.

— Да! — извика въодушевено Хари. — Мъжът с шалчето в публиката на площад „Егер“ вечерта преди убийството на Роберт.

— Според сервитьора палтото било само имитация на камилска вълна. Звучеше като човек, който разбира от такива неща.

— Какво искаш да кажеш?

— Сецаш се. Нали ги знаеш как говорят.

— Кой са „те“?

— Ехо! Гейовете, как кои? Все едно. Мъжът с палтото от камилска вълна изчезнал с пистолета. Засега разполагам само с това. Отивам в „Бискит“ да покажа снимките на сервитьора.

— Добре.

— Какво те притеснява?

— Моля?

— Познавам те, Хари.

— Мм. Чудя се защо сервитьорът не се е обадил веднага в полицията. Попитай го, става ли?

— Вече и сам се сетих, Хари.

— Да, разбира се. Извинявай.

Хари затвори, но след пет секунди телефонът звънна отново.

— Забрави ли нещо? — попита Хари.

— Какво?

— А, ти ли си, Беате. Кажу.

— Имам добри новини. Току-що приключих в хотел „Скандия“.

— Намери ли следи от ДНК?

— Още не знам. Успях да открия само няколко косъма. Може да са от камериерките или от предния гост. Но преди половин час получих резултатите от балистичната експертиза. Куршумът в кутията с мляко в дома на Юн Карлсен е изстрелян от същото оръжие като куршума, който намерихме на площад „Егер“.

— Мм. Това разклаща сериозно теорията ни за повече от един извършител.

— Да. Има и още. Рецепционистката в хотел „Скандия“ се сети за друга подробност, след като ти си тръгна. Христо Станкич бил облечен с някаква изключително грозна връхна дреха. Според нея имитация на...

— Нека позная. На палто от камилска вълна?

— Да, точно това каза.

— Възелът започва да се разплита!

Ентусиазираният вик на Хари се удари в покритата с графити стена на „Блиц“ и отекна по пустата улица.

Хари затвори и се обади на Халвуршен.

— Кажу, Хари?

— Христо Станкич е нашият човек. Дай актуалното описание на връхната му дреха на оперативната дежурна част и ги помоли да разпрострат съобщение до всички патрули. И... — Хари се усмихна на възрастна дама, която ситнеше срещу него, а на всяка крачка се чуваше стържене от лед, натрупал се по върховете на ботушите й — ... искам непрекъснато наблюдение на телефонната мрежа, за да съобщят, ако някой от Осло се обади в хотел „Интернационал“ в Загреб, и откъде се

обажда. Свържи се с Клаус Туршилдсен от „Теленур“. Той отговаря за региона на Осло.

— Това е подслушване. Трябва ни разрешително от съда. Може да отнеме дни.

— Не е подслушване. Само ще ни кажат от кой адрес се звъни.

— За „Теленур“, опасявам се, между двете неща няма разлика.

— Просто кажи на Туршилдсен, че се обаждаш от мое име.

— А смея ли да попитам защо той би рискувал работата си заради теб?

— Стара история. Преди доста години го спасих в ареста от юмруците на Том Валер и компания. Нали знаеш как озверяват, когато закопчечат екхибиционист.

— Значи Туршилдсен е екхибиционист?

— Бивш. И няма нищо против да се отплати за дискретността ми с някоя дребна услуга.

— Ясно.

Хари затвори. Започнаха същинската работа по разследването и той вече не усещаше нито северния вятър, нито бомбардировките на снежните игли. Понякога работата му го правеше щастлив. Обърна се и тръгна към Главното управление.

* * *

Настаненият в единична стая в болницата в квартал Юлевол Юн усети как телефонът му вибрира върху чаршафа и веднага го вдигна.

— Да, моля?

— Аз съм.

— Здравсти — каза той в безуспешен опит да прикрие разочарованието си.

— Май си се надявал да е друг — отбеляза Рагнхил с престорено бодрия тон на обидена жена.

— В момента не мога да говоря много — Юн хвърли поглед към вратата.

— Искях само да ти кажа колко съм ужасена от случилото се с Роберт. Моите съболезнования.

— Благодаря.

— Сигурно ти е много тежко. Впрочем къде се намираш сега?
Звъних ти на домашния телефон.

Юн мълчеше.

— Мадс ще работи до късно. Ако искаш, ще се отбия да те видя.

— Не, благодаря, Рагнхил. Няма нужда.

— Мислех си за теб. Толкова е мрачно и студено. Страх ме е.

— Ти никога не се страхуваш, Рагнхил.

— Понякога ми се случва — възрази тя с превзето сърдит глас.
— Тук има много стаи и никакви хора.

— Ами премести се в по-малка къща. Трябва да затварям, тук не разрешават да се говори по мобилни телефони.

— Почакай! Къде си, Юн?

— Получих леко мозъчно сътресение. В болница съм.

— В коя болница? В кое отделение?

Юн остана смаян.

— Повечето хора на твое място биха попитали как съм получил сътресението.

— Знаеш колко мразя да не знам къде си.

Юн си представи как на следващия ден Рагнхил му идва на свиждане е голям букет рози. А Теа поглежда първо нея, а после него с въпросителен поглед.

— Чувам, че сестрата идва — прошепна той. — Трябва да затварям.

Натисна червената слушалка и се вторачи в тавана, докато телефонът изпълни прощалната си мелодия и екранът угасна. Рагнхил беше права. *Наистина* беше ужасно мрачно. Но се страхуваше не тя, а той.

* * *

Рагнхил Гилстриуп стоеше до прозореца със затворени очи. После ги отвори и погледна часовника. Мадс я предупреди, че е зает във връзка със заседанието на борда ма директорите и ще закъснее. Напоследък се случваше все по-често. Преди винаги ѝ казваше точно в колко ще се прибере и наистина спазваше или дори си идваше по-рано. Рагнхил, разбира се, не го искаше по-рано вкъщи, но и редовните му

закъснения ѝ се струваха малко странни. Леко подозрителни, защото напоследък се случваха и други необясними неща. Например със сметката за стационарния им телефон пристигна и подробна разпечатка на всички проведени за последния месец разговори. Рагнхил със сигурност не бе поръчвала подобна информация. Тя обаче пристигна: пет листа формат А4 с прекалено изчерпателни данни. Налагаше се да престане да звъни на Юн, но тя просто не беше в състояние да се сдържи. Защото Юн имаше онзи поглед. Погледа на Юханес. Не мил, интелигентен или нежен, а поглед, който умее да отгатва какво си мисли тя, преди да си го е помислила; който я вижда такава, каквата е. И въпреки това я харесва.

Вторачи се в площта отвън, възлизаща на цял декар. Гледката ѝ напомни за пансиона в Швейцария. Блясъкът от снега обливаше тавана и стените на голямата спалня със синьо-бяло сияние.

Именно тя настоя да си построят дом тук, високо над града, в гората. Така ще преодолее усещането за затвор, обясни му тя. И мъжът ѝ, Мадс Гилстриуп, си помисли, че тя говори за атмосферата на града и веднага отдели пари, за да ѝ вдигне къща. Разкошът му излезе двайсет милиона. Преместиха се и Рагнхил сякаш излезе от килията си в заграденото пространство пред затвора. Слънце, въздух, простор. Но не я напусна усещането, че е затворена. Точно както в пансиона.

Някои дни — като например днес — тя се питаше как е попаднала тук. Ако обобщеше външните обстоятелства, нещата изглеждаше така: Мадс Гилстриуп, наследник на голямо състояние, се запозна с нея, докато следваше близо до Чикаго, Илинойс, САЩ, където и двамата учеха икономика в посредствени университети, чийто престиж и възможности за забавление обаче превъзхождаха висшите училища в Норвегия. И двамата бяха израснали в заможни семейства, но неговото беше по-богато. Докато неговите родители притежаваха капитал, натрупан от пет поколения собственици на параходни дружества, нейните роднини бяха най-обикновени селяни и парите им още миришеха на печатарско мастило и развъдници за риба. След дълги години терзания между оскъдни земеделски субсидии и наранена гордост, баща ѝ и чичо ѝ продадоха двата си трактора и вложиха всичките средства в развъдник. Намираше се точно под прозорците на къща, разположена на ветровит хълм в най-южната административна област на Норвегия — Западен Агдер. Улучиха

идеалния момент: почти липса на конкуренция и астрономически цени за килограмм риба. За четири години с огромни приходи станаха мултимилionери. Събориха къщата на хълма и на нейно място построиха разкошна „торта“, по-голяма от плевника, с осем еркера и двоен гараж.

Рагнхил навърши шестнайсет и майка ѝ веднага я изпрати от един хълм на друг: в девическото училище „Арон Шустер“, което се намираше на деветстотин метра над морското равнище в швейцарско селище с железопътна гара, шест църкви и една кръчма. Мотивира решението си с обяснението, че Рагнхил трябва да учи френски, немски и история на изкуството, защото тези дисциплини ще ѝ бъдат полезни, имайки предвид какви нови рекорди бележи цената за килограм риба в развъдниците.

Но истинската причина за изгнанието ѝ беше свързана с нейния любим, разбира се. С Юханес. Юханес с топлите ръце, с нежния глас и с погледа, който разгадава за какво си мисли тя, преди да си го е помислила. Селяндурът Юханес, обречен да си остане в провинцията. След Юханес всичко се промени. Тя се промени.

В частното училище „Арон Шустер“ тя се отърси от кошмарите, от чувството за вина, от миризмата на риба и усвои всички необходими хватки, за да си намери съпруг от по-издигнато съсловие. Благодарение на вродения си силен инстинкт за самосъхранение, помогнал ѝ да оцелее на хълма в Норвегия, тя бавно, но категорично погребва онази Рагнхил, любимата на Юханес, и се превърна в Рагнхил, която върви по свой път, осъществява свои планове и не позволява на никого да ѝ пречи. Не я притесняваха надменните францужойки, потомки на аристократични семейства, нито разглезените датски лигли, шушукащи по ъглите, че независимо колко се стараят, такива като Рагнхил винаги ще си останат част от провинциалната паплач.

Малкото ѝ отмъщение се състоеше в прелъстяването на господин Бреме, младия учител по немски, в когото всички девойки бяха малко влюбени. Преподавателите в училището живееха в отделна сграда точно срещу пансиона на ученичките. Рагнхил пресече павираната площадка и почука на вратата на малката му стая. Посети го четири пъти. Четири нощи на връщане от стаята му тя удряше с пети по паважа, а ехото от стъпките ѝ отекваше силно.

Плъзнаха слухове. Тя изобщо не се постара да ги опровергае. А когато им съобщиха, че господин Бреме съвсем неочаквано е напуснал училището и е постъпил на работа в Цюрих, Рагнхил се усмихна победоносно на всички дълбоко покрусени девичи лица в класната стая.

След последната година в Швейцария Рагнхил се върна вкъщи. Най-сетне у дома, мислеше си тя. Погледът на Юханес отново започна да я преследва. В сребристите отблясъци на фиорда, в сенките на зелената гора, зад лъскавите черни прозорци на параклиса или в облаците от прах, който хрущеше между зъбите и горчеше, след профучаващите автомобили. Когато от Чикаго пристигна писмо с предложение да следва бизнес администрация — три години бакалавърска програма, пет години магистърска — Рагнхил помоли баща си незабавно да преведе исканата сума за разходите по обучението ѝ там.

Замина за САЩ с облекчение. Пак можеше да се превърне в новата Рагнхил. Чакаше с нетърпение да забрави предишната, но за случая ѝ беше нужен проект, цел. В Чикаго я намери. Мадс Гилстриуп.

Смяташе, че ще го омае лесно. Все пак притежаваше и теоретична, и практическа подготовка да прелъстява богати младежи. Освен това беше привлекателна. Юханес ѝ го каза, след него мнозина го повториха. Обаянието ѝ се криеше най-вече в очите. Рагнхил бе наследила светлосините ириса на майка си и нейните необичайно бистри бели склери. Според твърденията на редица научни изследвания хората с чиста склера привличат по-силно представителите на противоположния пол, защото тази анатомична особеност сигнализира за крепко здраве и добър ген. По тази причина Рагнхил рядко се появяваше със слънчеви очила. Освен ако не целеше да смае събеседника си, като ги свали в точния момент.

Някои я оприличаваха на Никол Кидман. Рагнхил разбираше какво имат предвид. Строга, класическа красота. Вероятно именно тази нейна строгост изплаши Мадс Гилстриуп. Когато се опитваше да го заговори в коридора или в столовата на университета, той се държеше като подплашен див кон, отбягваше погледа ѝ, отмяташе нервно коса назад и бързаше да се отдалечи на безопасно разстояние.

Накрая Рагнхил се принуди да заложи всичко на карта.

Вечерта преди един от многото прословути студентски купони Рагнхил даде на съквартирантката си пари за чифт нови обувки и за хотелска стая в града и прекара три часа пред огледалото. За пръв път, по изключение, реши да се появи рано на купона, защото знаеше, че Мадс Гилстриуп винаги подранява, а и за да изпревари евентуални конкурентки за сърцето му.

Мадс заекваше, мънкаше и не смееше да я погледне в очите въпреки светлосините ириси и бистрите склери. Да не говорим за предизвикателното ѝ деколте. Тя преосмисли предишните си схващания и се убеди, че самоувереността и парите невинаги вървят ръка за ръка. По-късно Рагнхил разбра кой е виновен за ниското самочувствие на Мадс — неговият блестящ, амбициозен баща, който ненавиждаше всяка проява на слабост и отказваше да разбере защо съдбата не го е дарила със син по негов образ и подобие.

Рагнхил обаче нямаше никакво намерение да се предава и продължи да примамва все по-дръзко Мадс Гилстриуп. Предлагаше му се толкова безсрамно, че момичетата, които тя наричаше свои приятелки, а те нея — също — нали в крайна сметка бяха стадни животни — започнаха да шушукат по неин адрес. След шест американски лекоалкохолни бири и споходилото я съмнение дали Мадс не е гей, дивият кон се осмели да излезе на открит терен, а след още две бири двамата си тръгнаха от купона.

Тя му позволи да я обладае, но в леглото на съквартирантката ѝ. Все пак ѝ даде пари за чифт скъпи обувки. А когато след три минути Рагнхил го избърса с ръчноплетената кувертюра на чуждото легло, тя беше сигурна, че му е надянала оглавника. Предстоеше да му сложи сбруя и седло.

След дипломирането се прибраха у дома сгодени. Мадс Гилстриуп възнамеряваше да управлява своя дял от семейното имущество, убеден, че няма да се наложи да се доказва в състезание между плъхове. Работата му се състоеше да търси подходящи консултанти.

Рагнхил започна трудова дейност при борсов посредник, който не беше чувал за посредствения ѝ университет, но пък знаеше къде се намира Чикаго и представянето на Рагнхил му хареса. Допадна му и нейната външност. Той не се отличаваше с блестящ ум, но беше много амбициозен и намери сродна душа в лицето на Рагнхил. Затова не след

дълго ѝ повериха анализирането на акции във фирмата — работа, прекалено сложна за интелектуалните заложи на Рагнхил. Тя се обзаведе със собствен компютър и телефон и се настани в „кухнята“, както наричаха кабинета на брокерите. Новата длъжност позволи на Рагнхил Гилстриуп (смени моминското си име още докато беше сгодена, защото ѝ се струвало „по-удобно“) да покаже на какво е способна. Ако съветите ѝ към институционалните и уж професионални инвеститори на фирмата посредник да купят „Оптикум“ например се окажеха недостатъчни, тя сменяше подхода и започваше да мрънка, да флиртува, да съска, да манипулира, да лъже и да плаче. Рагнхил Гилстриуп не се свенеше да се усуква около мъжки крака — а при необходимост, и около женски — защото това водеше до много по-бързо покачване на акциите и до резултати, каквито никога не бе постигала с анализите си. Най-голямото ѝ предимство обаче се коренеше в способността ѝ, че осъзнаваше основната мотивация на борсовите играчи: алчността.

Най-неочаквано един ден установи, че е бременна. За своя изненада се подвоуми дали да не направи аборт. Дотогава си мислеше, че иска да има деца, поне едно. Осем месеца по-късно роди Амалие. Събитието я изпълни с щастие, което веднага прогони спомена за колебанията около бременността ѝ. След две седмици прие Амалие в болница с висока температура. Рагнхил забеляза безпокойството на лекарите. Не можеха да ѝ кажат от какво е болна малката. Рагнхил дори се питаше дали да не се помоли на Бог, но се отказа. На следващата вечер, в двацет и три часа, малката Амалие почина от възпаление на белите дробове. Рагнхил се затвори в една стая и плака четири дни.

— Диетична фиброза — обясни ѝ лекарят насаме. — Заболяването се предава генетично. Това означава, че или вие, или мъжът ви сте носители на болестта. Знаете ли дали във вашето семейство или в семейството на съпруга ви има такива случая? Симптомите обикновено се изразяват в чести астматични пристъпи.

— Не се сецам — отвърна Рагнхил. — Очаквам да се отнасяте съвестно към задължението си да пазите лекарска тайна.

Преодоля депресията с помощта на професионалист. След няколко месеца отново бе в състояние да общува. В началото на лятото двамата съпрузи се преместиха в семейната вила на западното шведско

крайбрежие и подновиха опитите за бебе. Една вечер обаче Мадс Гилстрюп влезе в банята и завари жена си обляна в сълзи. Тя промълви, че сполетялото я нещастие сигурно е наказанието ѝ, задето е обмисляла аборт. Той я утеши, но когато ласките му станаха страстни, тя се отдръпна рязко и каза, че в скоро време това няма да се повтори. Отначало Мадс се съгласи, защото схвана думите ѝ като нежелание да ражда дете в близкото бъдеще. После обаче остана ужасно разочарован, защото Рагнхил поясни, че иска почивка от сексуалния акт. На Мадс Гилстрюп сексът му харесваше, а и самочувствието му укрепваше заради кратките, но доловими признаци на оргазъм, до които довеждаше съпругата си. Въпреки това той прие искането ѝ като симптом на следродилна депресия и хормонални промени. Рагнхил нямаше как да му признае, че през последните две години прави секс с него само по задължение, а трудно опазените последни искри от желанието да бъде с него се изпариха в родилната зала, когато видя глуповатото му учудено и ужасено лице. Той се разплака от щастие и изпусна ножицата, докато се канеше да пререже триумфално пъпната връв подобно на всички новоизлюпени бащи. Гледката събуди у нея единствено желанието да го удари. Неприемливо ѝ се струваше да му обясни и друго: през последната година посредственият ѝ шеф напълно задоволяваше ненаситните ѝ плътски потребности, както и тя — неговите.

Рагнхил беше единственият борсов посредник в Осло, на когото предложиха да стане пълноправен партньор по време на отпуск по майчинство. За всеобща изненада тя отказа. Защото получи по-примамлива оферта: да управлява семейното имущество на Мадс Гилстрюп.

Вечерта, когато се сбогува с шефа си, му обясни, че е време брокерите да ѝ се умилкват, а не обратното. Не спомена и дума за истинската причина: понеже Мадс Гилстрюп не се справяше с единственото си задължение да си намира добри консултанти, семейното имущество започна да се топи с бързи темпове и се наложи незабавната намеса на Алберт Гилстрюп и на снаха му Рагнхил. След сбогуването с шефа си Рагнхил спря да се вижда с него. Няколко месеца по-късно научи, че излязъл в болнични заради зачестили астматични пристъпи.

Рагнхил не харесваше обкръжението на Мадс. Той пък не харесваше нейния кръг. Въпреки това ходеха на гости, защото иначе щяха да изпаднат от средите на влиятелните и заможните, а това ѝ се струваше още по-лошо. Все някак съумяваше да изтърпи превзетите, самовлюбени мъже, които явно смятаха, че парите им дават право да се държат така, но жените им — или „вещиците“, както наум ги наричаше — ѝ идваха в повече. Рагнхил не понасяше тези дрънкащи безработни шопинг маниачки, полудели на тема здравословен начин на живот, с естествено изглеждащи силиконови гърди и кожа, хванала загар под слънцето в Сан Тропе, където прекарваха по две седмици, за да си „отдъхнат“ от детегледачки и шумни работници, ужасно закъсняващи с поправката на басейна и новата кухня. Тези жени говореха с искрено безпокойство в каква лоша шопинг дестинация се е превърнала Европа през последната година, но иначе хоризонтът им се простираше само от столичните квартали Шлемдал до Бугста и евентуално до островите Крагер в Южна Норвегия през лятото. Най-често те обсъждаха теми, свързани с дрехи, възможности за лифтинг на лице и фитнес уреди, защото именно с помощта на тези инструменти съумяваха да задържат до себе си богатите си превзети мъже — единствената им мисия на този свят.

Понякога Рагнхил се изненадваше от отношението си към такива жени. С какво толкова бяха по-различни от нея? Е, да, тя наистина работеше, а не си стоеше вкъщи. Нима това бе причината да изпитва непоносимост към самоуверените физиономии, с които изразяваха възмущението си от злоупотребите със социални помощи и опитите на служителите да клинчат от отговорностите си в обществото (произнесено с леко презрение)? Или имаше и друго? Защото нещо се случи с нея. Истинска революция. Вече мислеше за друг човек освен за себе си. Не се бе чувствала така от раждането на Амалие. И от раздялата с Юханес.

Всичко започна с план. Поради несполучливите решения на Мадс стойността на акциите продължаваше да се срива. Налагаше се да вземат драстични мерки. Не стигаше само средствата да се преместят в активи с по-нисък риск: трябваше да се погасят дългове, натрупани от компанията. Накратко, предстоеше да извършат сериозна финансова операция. Свекърът ѝ прокара тази идея. И наистина предложението му намирисваше на рязка промяна или по-скоро на

обир. Обир не на добре охранявани банки, а на старици. В ролята на старицата влезе Армията на спасението. Рагнхил прегледа портфолиото с имотите на организацията. Стори й се внушително. Е, жилищните сгради се намираха в недотам добре състояние, но разположението и потенциалът им бяха отлични. Интерес представляваха предимно сградите в централните квартали на Осло и по-конкретно — в Маюрстюа. Счетоводните данни на Армията й подсказаха две неща: първо, организацията се нуждае от средства и, второ, недвижимите имоти бяха оценени на много по-малка сума от действителната. Вероятно не осъзнаваха какви съкровища притежават. Рагнхил се съмняваше, че ръководните кадри в Армията на спасението блестят с интелигентност и знания. Времето за покупка на имоти й се стори идеално, защото пазарът на жилища се сви, а курсовете на акциите и други важни показатели тръгнаха нагоре.

Уреди си среща с едно телефонно обаждане.

В един прекрасен пролетен ден спря с колата пред щабквартирата на Армията.

Посрещна я комендантът — Давид Екхоф. За три секунди прозря какво се крие зад ведрата му усмивка: авторитарен групов ръководител. Рагнхил умееше да се справя с такива като него и очакваше всичко да мине гладко. Той я заведе в залата за срещи и й предложи гофрети и удивително отвратително кафе. На разговора присъстваха още един по-възрастен сътрудник на Армията — управителният директор, на когото му предстоеше скорошно пенсиониране — и двама по-млади. Единият младеж, Рикард Нилсен — стеснителен на вид — й напомняше на Мадс Гилстриуп. Но изненадата й от този факт се оказа нищожна, сравнена с шокиращата прилика, която откри у другия младеж на име Юн Карлсен. Не я поразиха нито високата му прегърбена фигура, нито откритото момчешко лице, нито топлия глас. Цялото й внимание прикова погледът му. Очите му я пронизваха. Така я бе гледал само Юханес.

По време на първата част от срещата управителният директор я осведоми, че оборотът на Армията на спасението възлиза — по негови скромни изчисления — на един милиард крони, като значителна част от него представляват доходите от даваните под наем 230 жилищни сгради на територията на цялата страна, собственост на Армията. Рагнхил изпадна в нещо подобно на транс и напразно се мъчеше да не

зяпа така открито младежа, косата му, спокойно отпуснатите му върху бюрото ръце, прегърбените рамене под черната униформа. Още от малка Рагнхил свързваше тази униформа с възрастни мъже и жени, които пеят втори глас в тригласни песни и се усмихват, макар да не вярват в живот след смъртта. Допреди си мислеше — без впрочем да е размишлявала сериозно над въпроса — че в Армията на спасението постъпват хора без възможности да попаднат другаде, посредством, безинтересни, с ограничен умствен капацитет, защото никой не иска да се занимава с тях. Тези хора обаче поне си дават сметка, че Армията представлява общност, където дори те отговарят на изискванията: да пеят втори глас.

След като изпълнителният директор приключи, Рагнхил му благодари, отвори една папка, извади лист и го плъзна по масата към коменданта.

— Това е предложението ни — поясни тя. — От написаното ще разберете кои имоти ни интересуват.

— Благодаря — кимна комендантът и погледна листа.

Рагнхил се помъчи да разгадае изражението му. Но лицето на Давид Екхоф не се промени. На масата пред него имаше чифт очила за четене. Той дори не посегна към тях.

— Нашият специалист ще го прегледа и ще ви съобщи решението ни.

Комендантът се усмихна и бутна листа към Юн Карлсен. Рагнхил забеляза леко потръпване по лицето на Рикард Нилсен.

Тя подаде визитката си на Юн Карлсен.

— Ако възникнат неясноти, просто ми звъннете — подкани го тя и усети погледа му като физическо докосване.

— Благодаря ви за посещението, госпожо Гилстриуп — кимна комендант Екхоф и плесна с ръце. — Обещавам да получите отговор в рамките на... Юн?

— Няколко дни.

— Няколко дни — повтори с ведра усмивка комендантът.

Четиримата мъже я изпратиха до асансьора. Докато чакаха, никой не обели дума. Преди да се качи в кабината, Рагнхил се наведе към Юн Карлсен и прошепна:

— По всяко време, на мобилния.

Тя се опита да привлече погледа му още веднъж, за да го усети върху себе си, но не успя. Докато слизаше с асансьора, кръвта на Рагнхил Гилстриуп плъзна по тялото ѝ на силни, сладостни тласъци и тя се разтрепери.

Изминаха три дни. На четвъртия той ѝ се обади и отказа предложението. Обмислихме го, каза той, и решихме, че не желаем да продаваме тези сгради. Рагнхил започна пламенно да го убеждава колко изгодна ще бъде за Армията продажбата, подчерта прекалено ограниченото представяне на Армията на пазара за жилища и непрофесионалното стопанисване на недвижимите ѝ имоти, а ниските амортизационни отчисления в счетоводството само прикриват, че Армията е на пълна загуба заради ниските наеми и се налага да разнообрази инвестициите си. Юн Карлсен я изслуша, без да я прекъсва.

— Благодаря ви, задето сте взели толкова присърце положението на нашите имоти, госпожо Гилстриуп — отговори той. — Като човек с икономическо образование признавам, че не мога да ви опровергая, но...

— Но какво? Счетоводният баланс недвусмислено показва...

Рагнхил чу как дъхът ѝ съска гневно в мембраната.

— Въпросът има и човешки аспект.

— Човешки?

— Да, хората, които живеят в тези сгради под наем: възрастни, живели там цял живот; пенсионирани войници на Армията на спасението, бежанци, хора с нужда от сигурност. Тези хора наричам аз човешки аспект. Вие ще ги изхвърлите на улицата, за да ремонтирате апартаментите и да ги дадете под наем или да ги продадете с голяма печалба. Както сама казахте, сметките говорят съвсем ясно. Вие виждате нещата от гледната точка на икономист, съсредоточен само върху изводите от счетоводния баланс. Приемам мнението ви. Вие приемате ли моето?

Тя престана да диша.

— Ами... — подхвана тя.

— С удоволствие ще ви запозная с неколцина от тези хора. Тогава може би ще ме разберете.

Тя поклати глава, макар да не го виждаше.

— Искам да изгладя някои недоразумения по отношение на намеренията ни — настоя тя. — Зает ли сте в четвъртък вечерта?

— Не, но...

— Елате да поговорим във „Файншмекер“ в осем.

— Какво е „Файншмекер“?

Тя не се сдържа и се усмихна.

— Ресторант във Фрогнер. Всеки таксиметров шофьор знае къде се намира.

— Щом се намира във Фрогнер, ще дойда с велосипед.

— Добре. Довиждане.

Рагнхил веднага се срещна с Мадс и със свекъра си и им обясни положението.

— Явно ключът към успеха се крие в този техен консултант — отсече Алберт Гилстриуп. — Ако го спечелим на наша страна, имотите им са наши.

— Нали ви казвам: няма да си промени мнението, каквато и сума да му предложим.

— О, ще го промени, и още как — възрази свекърът.

— Няма!

— Права си, няма да предаде принципите на Армията на спасението. Нека размахва моралисткото си знаме сред сътрудниците си. Трябва да погъделичкаме вродената у всеки човек алчност.

Рагнхил поклати глава.

— Него няма да можем да го подкупим. Той... не би взел рушвет.

— Всеки си има цена — усмихна се печално Алберт Гилстриуп и размаха показалец пред лицето ѝ като метроном. — Армията на спасението е отроче на пиетизма, а пиетизмът вълпява практичния човешки подход към религията. Точно по тази причина пиетизмът е добил популярност тук, в бедния север; първо хляб, после молитва. Предлагам да го изкушим с два милиона.

— Два милиона? — задъха се Мадс Гилстриуп. — Само за да... даде препоръката си за продажба на имотите?

— Ще получи парите само ако продажбата се осъществи, разбира се. No sure, по рау^[1].

— И все пак сумата ми се струва безумно голяма — възпротиви се синът му.

Без да го погледна, Алберт Гилстриуп отвърна:

— Единственото безумие в нашия случай е начинът, по който ти стопи семейното ни богатство във време, когато всичко останало се вдига.

Мадс Гилстриуп отвори уста два пъти като риба на сухо.

— Този сътрудник на Армията няма да има желание да преговаря с нас за цената, ако първото ни предложение му се стори твърде незадоволително — отбеляза свекър й. — Трябва да го нокаутираме още при първия ни опит да го подкупим. Два милиона. Какво ще кажеш, Рагнхил?

Тя кимна и се вторачи през прозореца, защото не издържаше да гледа клюмналата глава на съпруга си, застанал в сянка.

Седнал на масата, Юн Карлсен я чакаше. Стори й се по-дребен от предния път. Сигурно защото си бе сменил униформата с торбест костюм, вероятно купен от „Фретекс“, или защото явно не се чувстваше комфортно в луксозния ресторант. Стана, за да й подаде ръка, и събори вазата. Със съвместна акция успяха да спасят цветята и дълго се смяха. После разговаряха за разни неща. Той я попита дали има деца. Тя поклати глава.

А той има ли деца? Не. Да, но вероятно...? Не.

Разговорът се насочи към недвижимите имоти на Армията, но за свое учудване тя привеждаше аргументи в полза на предложението си без обичайния плам. Той се усмихна и отпи от виното. Тя покачи офертата с десет процента. Той поклати глава. Усмивката не слизаше от лицето му. Направи й комплимент за колието, което много отиваше на кожата й.

— Подарък от майка ми — засмя се непринудено тя.

Сигурно гледа очите ми, помисли си Рагнхил. Светлосините ириси и бистрите склери.

Между основното ястие и десерта му отправи предложението за два милиона хонорар при помощ от негова страна. Не го гледаше в очите, защото той бе забил поглед в чашата с вино. Лицето му изведнъж преbledня.

След като я изслуша, попита тихо:

— Това ваша идея ли е?

— Да, моя и на моя свекър — тя усети, че се задъхва.

— Алберт Гилстриуп?

— Да. Освен нас двамата и мъжа ми никой няма да разбере. Ние също ще изгубим много, ако историята излезе наяве. Не по-малко от... вас.

— Какво съм казал или направил?

— Моля?

— Как съм ви навел на идеята, че ще приема тези сребърници?

Погледна я. По лицето на Рагнхил плъзна гъста червенина. От гимназията не помнеше да се е изчервявала.

— Предлагам да пропуснем десерта.

Юн Карлсен махна салфетката от коленете си и я остави върху масата до подложната чиния.

— Помислете, преди да ми дадете окончателен отговор, Юн — заекна тя. — За ваше добро е. Тази сума ще ви позволи да осъществите някои свои мечти.

— Като например да се превърна в корумпиран слуга, в жалък дезертър? Да се разхождам из града с лъскав автомобил, докато всичките ми житейски принципи рухват около мен? — Гласът му се разтрепери от гняв. — Вие за това ли мечтаете, Рагнхил Гилстриуп?

Тя не успя да отговори.

— Сигурно съм ослепял — продължи той. — Защото когато се запознахме, ви видях като съвсем... различен човек.

— Успяхте да проникнете под обвивката — прошепна тя и усети как тялото ѝ отново започва да се тресе неудържимо като в асансьора.

— Какво?

— Видяхте ме такава, каквато съм — тя си прочисти гърлото. — А сега ви засегнах. Толкова съжалявам.

Настъпи мълчание. Рагнхил имаше чувството, че потъва в топли и студени слоеве вода.

— Да забравим за случилото се — предложи тя, след като сервитьорът се приближи до масата им и взе кредитната карта от протегнатата ѝ ръка. — То няма никакво значение за нас. Искате ли да се поразходим в парка „Фрогнер“?

— Аз...

— Моля ви.

Погледна я изненадан.

Дали?

Нима този поглед, който виждаше всичко, би могъл да се изненада?

Рагнхил се вторачи през прозореца на къщата в квартал Холменколен. Далеч, в ниското, се виждаше тъмен правоъгълник: парка „Фрогнер“. Там започна цялото безумие.

* * *

Минаваше полунощ. Автобусът, с който разнасяха топла супа, стоеше паркиран в гаража. Мартине се чувстваше приятно изморена, удовлетворена от свършената работа. На тротоара пред приюта на Армията в тясната мрачна улица чакаше Рикард. Той отиде да докара колата. Зад гърба си чу хрущене на сняг.

— Здравейте.

Обърна се. Сърцето ѝ спря да бие, когато зърна внушителния силует на светлината от самотния уличен фенер.

— Не ме ли познахте?

Сърцето ѝ удари веднъж. Два пъти. Три, четири. Възвърна си гласа.

— Какво правите тук? — попита тя с надеждата да не ѝ проличи колко е изплашена.

— Разбрах, че тази вечер сте дежурна в автобуса. Има известен напредък в разследването, както се казва. Поразсъждавах. — Той пристъпи напред, а светлината огря лицето му. Стори ѝ се по-сурово и застаряло от миналия път. Колко неща забравя човек за едно денонощие! — Имам няколко въпроса.

— Които не могат да почакаат? — усмихна се тя и забеляза как твърдостта по лицето на полицая се смекчи.

— Чакате ли някого?

— Да, Рикард ще ме закара до вкъщи.

На рамото си полицаят носеше сак с надпис „Йете“, но твърде износен и захабен, за да бъде модерният ретровариант.

— Трябва да си купите чифт чисти подметки за маратонките — посъветва го тя и посочи сака.

Той я погледна изненадан.

— Не е нужно да си Жан-Батист Грьонуй, за да усетиш миризмата.

— Патрик Зюскинд^[2]. „Парфюмът“.

— Полицай, който чете — отбеляза тя.

— Войник от Армията на спасението, който чете за убийства. А това, боя се, ни отвежда към целта, с която дойдох.

Пред тях спря сааб. Прозорецът се плъзна безшумно надолу.

— Ще тръгваме ли, Мартине?

— Сако секунда, Рикард. — Тя се обърна към Хари: — Къде живеете?

— В Бишлет. Но предпочит...

— Рикард, нали няма проблем да закараме Хари до Бишлет? И ти живееш там.

Рикард се вторачи в мрака и отговори с равен глас:

— Ще го закараме, разбира се.

— Хайде, елате — Мартине подаде ръка на Хари.

Той се изненада.

— Обувките ми се хлъзгат — обясни тя.

Топлата му суха длан стисна нейната, все едно се опасяваше, че тя ще падне всеки момент.

Рикард потегли внимателно, а погледът му непрекъснато скачаше от едно огледало на друго, сякаш очакваше нападение в гръб.

— Е? — попита Мартине от предната седалка.

— Днес се опитаха да убият Юн Карлсен — отвърна Хари.

— Какво? — възкликна тя.

Хари и Рикард се спогледаха в огледалото.

— Вие по-рано ли научихте? — попита старши инспекторът.

— Не.

— Кой... — подхвана Мартине.

— Не знаем.

— Но... първо Роберт, после и Юн. Да не би покушенията да се насочени към семейството им?

— Според мен мишената е бил само единият — отвърна Хари.

— В смисъл?

— Убиецът е отложил пътуването си. Вероятно защото е разбрал, че е застрелял не когото трябва. Не Роберт е бил набелязаната жертва.

— Щом не е бил Ро...

— Точно затова искам да поговорим. Надявам се вие да ми дадете отговор на въпроса дали теорията ми е правилна.

— Каква теория?

— Роберт е починал, защото, за нещастие, е поел дежурството на Юн на площад „Егер“.

Мартине се обърна назад към Хари и го погледна смаяна.

— Вие изготвяте списъците с дежурствата. Още при първото ми посещение в щабквартирата забелязах, че тези списъци висят на дъската със съобщения в приемната. Следователно всеки посетител би могъл да види кой е трябвало да бъде дежурен на площада във вечерта на убийството. Тоест Юн Карлсен.

— Откъде...

— След като ходих в болницата, се отбих да проверя. Срещу „дежурен“ е написано името на Юн. Но впоследствие двамата братя са разменили дежурствата си, нали?

Рикард зави по улица „Стайнберг“ към квартал Бишлет.

Мартине прехапа долната си устна.

— Непрекъснато се случва някой сътрудник да поеме чуждо дежурство. Щом двамата са се разбрали, понякога не се налага да ми го съобщават.

Рикард зави по „Софие“. Очите на Мартине се разшириха.

— Сега се сетих! Роберт ми се обади да ми събъци, че са се сменили и няма нужда да търси друг заместник на Юн. Вероятно затова съм забравила. Но... но това означава...

— Юн и Роберт си приличат. Освен това униформата допълнително усилва сходството помежду им...

— А и през онази вечер валеше сняг — промърмори Мартине сякаш на себе си.

— Искам да знам дали някой ви е питал за дежурствата, по-конкретно през въпросната вечер.

— Не си спомням подобно нещо.

— Моля ви да помислите малко. Ще се чуем утре.

— Да, разбира се.

Докато я гледаше на светлината от уличен фенер, Хари отново забеляза пъстрите ѝ зеници.

Рикард рязко спря колата.

— Откъде знаете? — попита Хари.

— Какво да знам? — изненада се Мартине.

— Попитах шофьора. Откъде знаете адреса ми?

— Нали сам го казахте — отвърна Рикард. — Районът ми е познат. И аз живея в Бишлет.

Хари слезе и проследи с поглед отдалечаващата се кола. Младежът явно беше влюбен. Нарочно обиколи, за да спечели няколко минути насаме с Мартине. Да си поговори с нея, да си осигури тиха и спокойна атмосфера, нужна, за да довериш някому чувствата си, да му покажеш какъв си, да разголиш душата си, да откриеш какъв си всъщност и всички онези неща, които са част от младостта и които за щастие бяха зад гърба на Хари. Да си готов на всичко за приятелска дума, за прегръдка, да се надяваш на целувка за довиждане. Да молиш някого за любов, както правят влюбените идиоти. Без значение на каква възраст.

Докато вървеше бавно към входната врата, ръката му по навик търсеше ключовете в джоба на панталона, а мислите му се мъчеха да стигнат до нещо, което им убягваше всеки път, щом успееш да се доближат до него. Погледът му сновеше по улицата в търсене на източника на странен звук. Много приглушен, но понеже „Софие“ притихваше в късните вечерни часове, слухът на Хари все пак го улови. Взираше се в сивите преспи, останали след дневната обиколка на снегорина. Нещо сякаш изпука. Като топящ се сняг. Невъзможно, беше осемнайсет градуса под нулата.

Хари пхна ключа в ключалката.

Не, не беше шумът от топящ се сняг, а тиктакане на часовник.

Хари се върна назад, наведе се и го вдигна. Стъклото върху циферблата на Мьолеровия подарък лъщеше като гладка водна повърхност. От резки нямаше и следа. Часовникът продължаваше да върви безгрешно: избързваше точно с две минути пред неговия. Как се изрази Мьолер? „Така ще стигаш навреме, дори да си мислиш, че си закъснял.“

[1] No sure, no ray (англ.) — Без резултат няма пари. — Б.пр. ↑

[2] Патрик Зюскинд (р. 1949) — немски писател и сценарист. — Б.пр. ↑

ЧЕТИРИНАЙСЕТА ГЛАВА

НОЩТА СРЕЩУ ПЕТЪК, 18 ДЕКЕМВРИ

МРАКЪТ

От радиатора в общото помещение в приюта на Армията се разнасяше пукот, сякаш някой го замеря с камъчета. Горещият въздух трепкаше по кафявите следи от дим по релефните тапети, пропити с никотин и лепило и с наслоената миризма на непрекъснато сменящи се хора. Дамаската на дивана жулеше кожата му през панталоните.

Въпреки сухата пращяща горещина в помещението той трепереше, докато гледаше новините на телевизор, поставен върху висока стойка на стената. Показваха кадри от познатия му площад. Не разбираше нито дума. В другия ъгъл един старец в кресло пушеше тънко свита цигара. От нея бе останала само угарка, която често-често близваше върховете на почернелите му пръсти. Той бързо извади две кибритени клечки, стисна угарката между тях и започна отново да вдишва жадно, докато си изгори устните. На масата в ъгъла върхът на бор, украсен за празника, се опитваше да блести.

Сети се за коледната вечеря в Дал.

Бяха минали две години от войната и сърбите се бяха оттеглили от територията на онова, което някога представляваше Вуковар. Хърватските власти ги натъпкаха в хотел „Интернационал“ в Загреб. Той разпита много хора дали знаят какво е станало със семейството на Джорджи и един ден попадна на друг бежанец, който му каза, че майката на Джорджи починала по време на обсадата, а той се преместил заедно с баща си в Дал — малко селище близо до границата, недалеч от Вуковар. На втория ден от Коледа се качи на влака за Осиек, а оттам — до Дал. Кондукторът потвърди, че влакът продължава за Борово — крайната гара — и се връща в Дал в шест и половина. В два часа слезе в Дал. С питане стигна до дома на Джорджи — ниска сграда, сива като целия град. Влезе във входа, намери вратата и преди да позвъни, се помоли наум да са си вкъщи. Отвътре се чуха леки стъпки. Сърцето му заби силно.

Отвори Джорджи. Не се беше променил много. Изглеждаше поблед, но със същите руси къдрици, сини очи и сърцевидна уста, която му придаваше вид на ангел. Усмивката в очите му обаче бе изчезнала като изгоряла крушка.

— Не ме ли позна, Джорджи? — попита той. — Живеехме в един град, бяхме съученици.

— Така ли? — вдигна вежди Джорджи. — Почакай. Гласът ти ми се струва познат. Ти си Серж Долач! Ама разбира се, бегачът с най-бързите крака. Боже мой, колко си се променил. Хубаво с да срещнеш познати от Вуковар. Всички се изгубиха.

— Не и аз.

— Да, ето че си тук, Серж.

Джорджи го прегърна и го задържа дълго в обятията си. Топлината плъзна в премръзналото тяло на госта. После Джорджи го покани да влезе.

Зимният мрак се спусна, докато седяха в спартански обзаведената всекидневна и разговаряха за всичко случило се, за познатите си във Вуковар и за техните съдби. Попита Джорджи помни ли кучето Тинто, но Джорджи се усмихна смутено. Покани Серж да остане за вечеря. Баща му щял да се прибере всеки момент.

Гостът погледна часовника. Влакът потегляше от Дал след три часа.

Бащата на Джорджи остана много изненадан от посещението на стар другар от Вуковар.

— Това е Серж — представи го синът му. — Серж Долач.

— Серж Долач? — бащата го погледна изпитателно. — Мда, май се сещам кой си. Хм. С баща ти знаехме ли се? Не?

Мракът се сгъсти. Седнаха на масата. Бащата им подаде по една голяма бяла салфетка, свали червеното шалче от врата си и на негово място завърза салфетката. Преди да започнат да се хранят, прочете кратка молитва, прекръсти се и се поклони пред единствената снимка във всекидневната — рамкирана фотография на жена.

Бащата и Джорджи посегнаха към приборите, а той наведе глава и издекламира:

— Кой е Тоя, Който иде от Едом, в червени одежди от Восор, Който е тъй величествен в облеклото Си, Който пристъпя в пълната Си сила? — Аз съм, Който изричам правда и съм силен да спасявам.

Бащата го изгледа смаян. После му подаде чинията с едрите бледи парчета месо.

Хранеха се, без да разговарят. Вятърът задуха и тънките прозорци запукаха.

След месото дойде ред на десерта. Палачинки с плънка от сладко и шоколад за украса. От малък не бе ял палачинки.

— Вземи си още една, скъпи Серж — подкани го бащата. — Коледа е.

Гостът си погледна часовника. До тръгването на влака оставаше половин час. Моментът настъпи. Изкашля се, остави настрани салфетката и стана:

— С Джорджи си говорихме за всички наши познати от Вуковар. Пропуснахме да споменем само един.

— Така ли? — учуди се бащата и се усмихна: — Кого сте пропуснали, Серж?

Бащата изви главата си леко настрани — гледаше го с едното си око някак изпитателно, все едно се мъчи да разбере кое точно го смущава в непознатия младеж.

— Бобо.

По погледа на бащата гостът разбра, че се е досетил. Очаквал го е. Гласът му прокълтня между голите стени:

— Ти седеше в джипа и го посочи на сръбския комендант. — Преглътна. — Бобо е мъртъв.

В стаята настъпи тишина. Бащата остави приборите.

— Тогавя се водеше война, Серж. Рано или късно всичко ще умрем.

Каза го спокойно, почти с примирение.

Бащата и Джорджи не помръднаха, когато Серж извади пистолета, затъкнат на кръста му, свали предпазителя, насочи го през масата и натисна спусъка. Чу се кратък сух изстрел. По тялото на бащата премина спазъм, краката на стола остъргаха пода. Мъжът наведе глава и погледна дупката в салфетката. Напоен от кръвта, белият плат залепна за гърдите му. Под салфетката плъзна алена роза.

— Погледни ме! — извика той и бащата машинално вдигна очи.

С втория куршум проби малка черна дупка в челото му. Главата на убития се килна напред и се удари в чинията с палачинката.

Обърна се към Джорджи. Младежът стоеше с отворена уста, а по бузата му се стичаше струйка кръв. След секунда разбра, че това не е кръв, а сладко от палачинката на баща му. Затъкна пистолета на кръста си.

— Трябва да застреляш и мен, Серж.

— С теб нямам неразчистени сметки.

Излезе от всекидневната и си взе якето. Джорджи го последва.

— Ще ти отмъстя, да знаеш! Ще те намеря и ще те убия, ако не ме изпревариш!

— И как ще ме намериш, Джорджи?

— Никога няма да забравя лицето ти. Знам кой си.

— Нима? Мислиш ме за Серж Долач. Обаче Серж Долач имаше рижава коса и беше по-висок от мен. А и аз не умея да тичам бързо, Джорджи. Но нека се порадваме, че не си ме познал. Затова ще те оставя жив.

Наведе се напред, целуна страстно Джорджи по устата, отвори вратата и си тръгна.

Във вестниците писаха за убийството, но не проведоха разследване по случая. Три месеца по-късно, случи се неделен ден, майка му каза, че в къщата им се отбил хърватин. Не разполагал с много пари, но бил посъбрал скромна сума. Сърбинът, който измъчвал покойния му брат по време на войната, се преместил да живее в съседния квартал. И човекът дошъл да моли за помощ Малкия спасител. Името му се разчуло.

Старецът в приюта си изгори пръстите на поредната цигара и изруга високо.

Той стана и отиде в приемната. Зад стъклото на гишето стоеше младеж. В стаичката се виждаше червеното знаме на Армията на спасението.

— *Could I please use the phone?*^[1]

Младежът го погледна изкосо:

— Само ако се обаждате в Норвегия.

— Да.

Младежът му посочи тесен кабинет зад гърба си и той влезе. Седна до бюрото и се вторачи в телефона. Сети се за гласа на майка си. Притеснен и изплашен, нежен и топъл. Като прегръдка. Стана, затвори вратата към приемната и набра номера на стаята в хотел

„Интернационал“. Нямаше я. Не ѝ остави съобщение. Вратата се отвори.

— Забранено е да затваряте вратата — поясни младежа.

— Добре, извинете. Имате ли телефонен указател?

Без да прикрива досадата си, младежът посочи дебела книга до телефона и излезе.

Отвори на името Юн Карлсен, адрес улица „Гьотеборг“ 4, и набра номера.

* * *

Теа Нилсен се вторачи в звънящия телефон.

Беше влязла в апартамента на Юн с ключа, който той ѝ даде.

Полицаите казаха, че някъде трябва да има дупка от куршум. Намери една във вратата на шкафа.

Някакъв тип се бе опитал да убие Юн. Да му отнеме живота. Тази мисъл я ядоса. Но не я изплаши. Понякога ѝ се струваше, че никога повече няма да изпита страх, не и от смъртта.

Полицаите огледаха жилището, ала не се задържаха дълго. Няма следи освен от куршумите, установиха те.

В болницата Юн я гледаше, докато дишаше с мъка. Изглеждаше толкова безпомощен в голямото легло. Ако затиснеше лицето му с възглавница, веднага щеше да умре. Слабостта му ѝ хареса. Сигурно Юханес от романа на Кнут Хамсун „Виктория“ е имал право, като е казал на стария домашен учител, че потребността на някои жени да имат обект на състраданието си ги подтиква да ненавиждат своите здрави силни мъже и тайно да се надяват съпрузите им да се превърнат в инвалиди, зависещи от добрината им.

Телефонът продължаваше да звъни. Теа погледна часовника. Кой се обажда нощно време? Не и човек с почтени намерения. Теа не се страхуваше от смъртта. Но се боеше от разговор с онази, другата, за чисто съществуване знаеше, макар да не бе казала на Юн. Дали е тя?

Теа се приближи до телефона. Спря. Апаратът изписка за четвърти път. Побърза да вдигне слушалката.

— Да, моля?

Отначало човекът в другия край на линията мълчеше. После заговори за английски:

— *Sorry for calling so late*^[2]. Казвам се Едом. Юн вкъщи ли е?

— Не — отдъхна си тя. — В болница е.

— А, да, чух какво се е случило днес. С него сме стари приятели и искам да му отида на свиждане. В коя болница го приеха?

— В квартал Юлевол.

— Юлевол?

— Да. Попитайте за Неврохирургичното отделение. Не знам как се казва на английски. Пред стаята му обаче пази полицаи и няма да ви пусне вътре. Разбирате ли?

— Да разбирам?

— Английският ми не е... особено...

— Разбирам ви отлично. Много ви благодаря.

Затвори и се загледа в телефона.

После поднови търсенето. Нали казаха, че сигурно има повече от една дупка от куршуми.

* * *

Той каза на младежа в приемната, че ще излезе да се поразходи, и му подаде ключа за стаята си.

Младежът погледна стенния часовник. 23:45. Помоли го да вземе ключа със себе си. Щял да си ляга и да заключи, но ключът за стаята отварял и входната врата.

Навън студът веднага го атакува със зъби и нокти. Наведе глава и тръгна с бързи, решителни крачки. Начинанието беше рисковано. И то много. Но нямаше друг изход.

* * *

Ула Хенму, началник-отдел в електроразпределителното дружество „Хафслюн“, седеше в оперативната централа в квартал Монтебело в Осло, и докато се взираше в четирийсетте компютърни

екрана, пръснати из помещението, си мечтаеше да изпуши една цигара. През деня тук работеха дванайсет души, но нощем оставаха само трима. Обикновено всеки си седеше на работното място, но тази вечер, вероятно заради студа, тримата дежурни се скупчиха около едно бюро в средата на залата.

Гайр и Ебе се препираха на кой кон да зложат в надбягването. Тези техни спорове продължаваха вече осма година и нито веднъж не им хрумна всеки да играе за себе си.

Ула се притесняваше заради трансформатора на булевард „Ширкевайен“.

— Трийсет и шест процента пренатоварване на електрическата мрежа в район Т1. Двайсет и девет в останалите, от Т2 до Т4 — съобщи той.

— Боже мой, как надуват отоплението тези хора! — отбеляза Гайр. — Да не се страхуват, че ще умрат от студ? Не могат ли просто да се мушнат под завивките? Сладко отмъщение на трето място? Ти какво, да не получи инсулт?

— Хората не си намаляват радиаторите нощем — отбеляза Ебе. — Не и в тази страна. Не им пука каква сметка ще платят.

— Предчувствам, че това няма да приключи добре — въздъхна Ула.

— Напротив, всичко ще се нареди. Само трябва да увеличим добива на нефт.

— Говорех за Т1 — Ула посочи екрана. — Стрелката мина шестстотин и осемдесет ампера. А станцията издържа максимум петстотин ампера номинално натоварване.

— Спокойно де — каза Ебе.

В този момент се включи алармата.

— О, мамка му — ядоса се Ула. — Ето, задейства се. Провери списъка и извикай дежурните момчета.

— Виж — посочи Гайр. — И Т2 блокира. А сега и Т3.

— Бинго! — извика Ебе. — Да се обзаложим ли дали Т4...

— Късно е за облози, и той блокира — изпревари го Гайр.

Ула погледна обзорната карта.

— Добре — въздъхна той. — Значи токът спря в долната част на кварталите Согн, Фагерборг и Бишлет.

— Сетих се! Ще се хванем на бас какво се е прецакало в системата! — възкликна Ебе. — Залагам хилядарка, че е някоя кабелна муфа.

Гайр присви едното си око:

— Не, някой измервателен трансформатор е сдал багажа. Хайде да се задоволим с петстотин крони.

— Престанете най-накрая! — извика ядосано Ула. — Ебе, веднага се обади в пожарната! Почти съм сигурен, че някъде има пожар.

— И аз — кимна колегата му. — На бас за двеста кинта?

* * *

Светлината в болницата изгасна. Първоначално Юн си помисли, че е ослепял и затова всичко потъна в непрогледен мрак. Сигурно при удара е бил засегнат някой зрителен нерв и чак сега усещам резултата, изплаши се той. После обаче чу викове от коридора, постепенно тъмнината се разреши и успя да различи контурите на прозореца. Разбра, че просто електричеството е спряло.

Навън изпращя стол и вратата се отвори.

— Ехо, там ли си? — попита някакъв глас.

— Да — потвърди Юн с тънък глас.

— Ще отида да проверя какво става. Не мърдай оттук, нали?

— Няма, но...

— Да?

— Няма ли аварийен генератор?

— Само в операционните зали и в системата за видеонаблюдение.

— Аха...

Докато слушаше как стъпките на полицая се отдалечават, Юн се взираше в луминесцентната зелена табела с надпис „изход“ над вратата. Тя отново му напомни за Рагнхил. Тяхната история също започна на тъмно. След вечерята се отправиха на нощта разходка из парка „Фрогнер“ и се спряха на пустата площадка пред Монолита. Загледаха се на изток, към центъра на града. Юн ѝ разказа интересния анекдот за Гюстав Вигелан: особняк по природа, скулпторът от

Мандал се съгласил да украси „Фрогнер“ с творбите си при едно-единствено условие: паркът да се разшири така, че Монолитът, най-внушителната скулптура, да бъде разположена симетрично спрямо намиращите се наоколо църкви, а от главния вход на парка да се открива гледка към църквата в Юраниенборг. Когато представител на градската управа му обяснил, че паркът няма как да се премести, Вигелан поискал да преместят църквите.

Докато ѝ разказваше тази история, Рагнхил го гледаше съсредоточено. Каква сила и интелигентност излъчва тази жена, удиви се той. Обаянието ѝ го изплаши.

— Замръзвам — потрепери тя, загърната в палтото си.

— Искаш ли да се връщ...

Преди да довърши, тя обгърна с длан тила му и доближи лицето си до неговото. Юн не бе виждал по-интересни очи от нейните. Светлосиви, почти тюркоазни, с извънредно бели склери, подчертаващи цвета на иначе съвсем бледата ѝ кожа. И Юн постъпи както винаги: прегърби се и се наведе. Езикът ѝ проникна в устата му, влажен и топъл, настойчив мускул, мистериозна анаконда, която обгърна неговия език с желание за надмощие. Ръката ѝ се озова върху панталона му с удивителна прецизност, а горещината проникна в кожата му през дебелия вълнен плат.

— Ела — прошепна тя в ухото му и понечи да се покатери на оградата.

Той заби поглед в земята. Зърна ивица от бялата ѝ кожа над чорапа и се отскубна.

— Не мога.

— Защо? — простена тя.

— Дал съм обет. На Господ.

Първо тя го погледна с недоумение. После обаче очите ѝ плувнаха във влага, заплака тихо, облегнала глава на гърдите му, и прошепна:

— Не вярвах, че ще те намеря пак.

Не разбра какво има предвид тя, но започна да гали косата ѝ. Ето така започна всичко. Винаги се срецнаха в неговия апартамент и винаги по нейна инициатива. В началото тя направи няколко неубедителни опита да го накара да наруши обета си за целомъдрие. После обаче свикна и ѝ стигаше да лежи до него, да го милва и да се радва на

неговите ласки. Понякога, по необясними за него причини, тя изпадаше в крайно отчаяние и го заклеваше да не я изоставя. Почти не разговаряха, но половото им въздържание сякаш още повече ги привързваше един към друг — или поне той имаше такова усещане. След като започна да излиза с Теа, престана да се вижда с Рагнхил. Не защото Юн нямаше желание, а защото Теа предложи всеки да има ключ за жилището на другия. Тя го възприемаше като доказателство за пълното доверие помежду им и той не намери какво да ѝ възрази.

Юн се обърна в болничното легло и затвори очи. Искаше да сънува. Да заспи и да забрави. Ако изобщо му се удаде. Започна да се унася, когато изведнъж усети лек полъх в стаята. Инстинктивно отвори очи и се обърна. Под бледозелената светлина от табелата видя, че вратата е затворена. Вторачи се в сенките, притаи дъх и наостри уши.

* * *

Мартине стоеше на прозореца в апартаментата си на улица „Безгрижие“, който също потъна в мрак след прекъсването на електрозахранването. Въпреки тъмнината обаче видя колата на пътя. Приличаше на сааба на Рикард.

Не се опита да я целуне, когато тя тръгна да излиза от автомобила му. Само я погледна с обичайния си кучешки поглед и каза, че той ще бъде новият изпълнителен директор. Получил разни сигнали. Положителни сигнали, които му предричали успех. В очите му се четеше странна упоритост. Нима тя не вярва в него?

Отговори му, че от него несъмнено ще стане много успешен мениджър и посегна към дръжката на вратата, докато очакваше да я докосне. Той обаче не го направи. Мартине излезе.

Въздъхна, извади си телефона и набра посочения номер.

— Слушам.

По телефона гласът на Хари Хуле звучеше съвсем различно. А може би промяната не се дължеше на телефона, а на факта, че си е вкъщи. Това вероятно бе домашният му глас.

— Обажда се Мартине.

— Здравейте.

Не успя да разбере дали новината го зарадва.

— Помолихте ме да се помъча да си спомня дали някой ми се е обадил и ме е попитал кой е дежурен в деня, когато убиха Роберт Карлсен.

— И?

— Мислих, мислих...

— И?

— Никой не ме е питал подобно нещо.

Дълго мълчание.

— Нима ми се обаждате, за да ми съобщите това? — попита той с дрезгав топъл глас, сякаш току-що става от сън.

— Да. Лошо ли постъпих?

— Не, не, разбира се. Благодарен съм ви за помощта.

— Няма нищо.

Тя затвори очи в очакване на гласа му:

— Прибрахте ли се... благополучно?

— Мм. Електричеството спря.

— При мен също. Ще го пуснат.

— Ами ако токът изобщо не дойде?

— Какво искате да кажете?

— Тогавя сигурно ще настъпи пълен хаос.

— Често ли мислите за такива неща?

— Понякога. Инфраструктурата на нашата цивилизация е много по-уязвима, отколкото ни се иска да мислим. Вие какво смятате по въпроса?

Хари помълча известно време.

— Ами какво... — най-сетне подхвана той. — Според мен съществува постоянна опасност всички системи, на които разчитаме, изведнъж да откажат и да ни погълне нощ, където законите и правилата вече не могат да ни защитят, където властват студ и хищници и всеки трябва да се спасява поединично.

— Представата ви за света — подхвана тя, след като той не се сети какво повече да каже — не е никак подходяща за приспиването на малко момиче. Хари, вие сте безнадежден антиутопист.

— Нали съм полицай, то си е почти задължително. Лека нощ.

Затвори, без да изчака отговора ѝ.

Хари се сви под завивката и впери поглед в стената. Температурата в апартамента спадаше.

Замисли се за небето. За Ондалснес. За дядо си, за майка си. За погребението ѝ. Как шепнеше вечерната молитва с нежния си кадифен глас. „Непоклатима крепост е нашият Бог“. Ала в безтегловния миг преди да потъне в сън, се сети за Мартине. Още чуваше гласа ѝ в главата си.

Телевизорът в стаята се събуди със стон и зашумя. Осветлението в коридора се включи и през отворената врата на спалнята върху лицето на Хари падна светъл лъч. Но той вече спеше.

Двайсет минути по-късно домашният му телефон звънна. Отвори очи и изруга. Замъкна се в антрето, треперещ от студ, и вдигна слушалката:

- Слушам те. Не говори високо.
- Хари?
- Горе-долу да. Какво има, Халвуршен?
- Случи се нещо.
- Нещо или нещо сериозно?
- Нещо сериозно.
- Мамка му.

[1] Could I please use the phone? (англ.) — Може ли да се обадя по телефона? — Б.пр. ↑

[2] Sorry for calling so late (англ.) — Извинете, че ви безпокоя в толкова късен час. — Б.пр. ↑

ПЕТНАЙСЕТА ГЛАВА

НОЩТА СРЕЩУ ПЕТЪК, 18 ДЕКЕМВРИ

ПОКУШЕНИЕТО

Саил зъзнеше на пътеката по течението на Акершелва. Мътните го взели този проклет албанец! Въпреки студа реката не беше замръзнала. Черните ѝ води допълнително сгъстяваха мрака под железния мост. Шестнайсетгодишният Саил дойде преди четири години от Сомалия заедно с майка си. На четиринайсет започна да продава хашиш, а от миналата година — и хероин. Ако Хукс пак му върже тенекия за пореден път, Саил се опасяваше, че ще зъзне цяла нощ, без да успее да пласира стоката си. Десет дози от по сто милиграма. Ако имаше навършени осемнайсет, спокойно можеше да слезе на „Плата“ и да ги продаде. Ченгетата там обаче закопчават малолетни дилъри. Затова те се навъртат по течението на реката — предимно младежи от Сомалия. Снабдяват или малолетни, или хора, които по някаква причина не желаят да се появяват на „Плата“. Скапаният Хукс, къде се губи! Саил се нуждаеше от тези пари, и то веднага!

По пътеката се зададе мъж. Не беше Хукс: той още накуцваше, след като банда гангстери от пакистански и албански произход го пребиха заради разреден амфетамин. Сякаш има друг амфетамин, освен е примеси! Приближаващият се мъж не приличаше нито на полицейски информатор, нито на наркоман въпреки синьото яке, каквото носят мнозина безпризорни зависими скитници. Саил се огледа. Наоколо не се виждаха други хора освен тях двамата.

Изчака мъжа да се приближи и изскочи от сянката под моста.

— Доза от сто милиграма?

Мъжът се усмихна, поклати глава и понечи да продължи. Саил обаче му препречи пътя. За възрастта си сомалиецът беше доста едър. Впрочем беше едър за мъж на всяка възраст. Освен това носеше нож, марка „Rambo First Blood“, с отделение за компас и въдица. Във

военния магазин струва хиляда крони, но негов приятел му го продаде за триста.

— Какво предпочиташ: да купиш или само да платиш? — попита Саил и вдигна заплашително ножа, чието набраздено острие проблесна под бледата светлина от уличния фенер.

— *Excuse me?*^[1]

Чуждите езици определено не бяха сред силните страни на Саил.

— *Money.*^[2]

Саил усети как гласът му стана писклив: обирите винаги го афектираха. Нямахше представа защо.

— *Now!*^[3]

Чужденецът кимна и вдигна отбранително лявата си ръка. Спокойно бръкна в десния вътрешен джоб на якето. После светкавично я извади. Саил дори не успя да реагира. Прошепна единствено „мамка му“, когато разбра, че се взира право в дулото на пистолет. Прииска му се да побегне, но черното метално око сякаш го парализира.

— *Az...* — подхвана той.

— *Run.*^[4] *Now!*

И Саил хукна. Бяга, докато леденият влажен въздух, лъхащ от реката, започна да гори в дробовете му, а светлините от хотел „Плаза“ и от сградата на Централната поща — да подскачат пред очите му. Спря чак когато реката се сля с фиорда. Нямахше накъде повече да бяга. Озовал се в депото за контейнери на брега, Саил закрещя в изстъпление към загражденията, че някой ден ще избие всичките.

* * *

Петнайсет минути след като Халвуршен събуди Хари по телефона, до тротоара на улица „Софие“ спря полицейска кола. Хари се качи на задната седалка до колегата си. Поздрави с едно смотолевено „добър вечер“ униформените служители на реда отпред.

Шофьорът, едър мъж с непроницаемо лице на полицай, потегли спокойно.

— Дай малко газ, де — подкани го другият — блед, пъпчив младеж.

— Колко души сме? — Хари си погледна часовника.

— Освен тази още две коли — отвърна Халвуршен.

— Значи шестима плюс нас двамата. Не искам да пускате сирени и лампи. Ще се опитаме да свършим работата без излишен шум. Двамата с теб и още един въоръжен полицаи ще извършим ареста, другите петимата само ще пазят евентуалните маршрути за бягство. Имаш ли пистолет?

Халвуршен се потупа красноречиво по джоба на гърдите.

— Чудесно, защото аз нямам.

— Още ли не си уредил въпроса с разрешителното?

Хари се наведе между предните седалки.

— Кой от вас има желание да участва в залавянето на професионален убиец?

— Аз! — веднага извика младият полицаи.

— Дадено — Хари се обърна към шофьора, който кимна в огледалото.

След шест минути паркираха в подножието на улица „Хаймдал“ в Грьонлан. Намираха се пред входа, където Хари вече бе идвал по-рано тази вечер.

— Да разбирам ли, че нашият човек от „Теленур“ е сигурен? — попита Хари.

— Да — увери го Халвуршен. — По думите на Туршилдсен преди петдесет минути някой се е опитал да се свърже с хотел „Интернационал“ в Загреб от вътрешен номер в приюта на Армията на спасението.

— Едва ли е случайно — Хари отвори вратата на колата. — Още повече, че става дума за територия на Армията. Отивам на кратко разузнаване.

Хари се върна след минута. Шофьорът държеше картечен пистолет „МП-5“ в скута си. Според най-новите инструкции патрулите имаха право да носят такова оръжие заключено в багажника на автомобилите.

— Да ти се намира нещо по-дискретно? — попита Хари.

Мъжът поклати глава.

— А ти? — обърна се Хари към Халвуршен.

— Имам един малък сладък „Смит & Уесън“ 38.

— Вземи моя — обади се младият полицай и разпалено обясни:
— „Йерихон“ 941. Страшен е. Полицайте в Израел използват точно такъв пистолет, за да отнасят главите на арабските свине.

— „Йерихон“? — изненада се Хари. Халвуршен веднага забеляза как се свиха очите му. — Нямам никакво намерение да те питам откъде си се сдобил с такова оръжие. Но смятам за свое задължение да те осведомя, че този пистолет сто процента е внесен в страната от контрабанда лига с тартор бившия ти колега Том Валер.

Младият полицай се обърна. Сините му очи сякаш се надпреварваха с гнойните му пъпки да хвърлят гневни отблясъци:

— Не съм забравил Том Валер. Едно ще ви кажа, старши инспекторе: повечето от нас го смятат за свестен човек.

Хари преглътна и се загледа през прозореца.

— Повечето от вас грешат — отбеляза Халвуршен.

— Подай ми радиостанцията — нареди Хари.

Раздаде бързо инструкции на останалите два автомобила. Обясни им къде иска да бъдат разположени, като използва кодирани имена на улици и сгради, за да попречи на редовната аудитория на полицейската радиостанция — криминални журналисти, бандити и любопитни граждани, които не пропускаха случай да подслушат честотата, и вероятно вече бяха разбрали, че се готви някаква акция — да узнае подробности и да идентифицира мястото на събитието.

— Да започваме — подкани накрая Хари и се обърна към младия полицай: — Ти оставаш тук. Ще държиш постоянна връзка с Оперативната дежурна част. Ако възникне нещо непредвидено, ни повикай по уоки-токите на колегата ти. Ясно?

Младият мъж сви рамене.

Чак след третото позвъняване на вратата на приюта едно момче се домъкна да отвори. Само откряна вратата и ги погледна със сънливи очи.

— Полиция — представи се Хари и бръкна в джоба си. — Да му се не види, май съм си забравил служебната карта вкъщи. Покажи му твоята, Халвуршен.

— Споразумели сме се да не идвате тук. Нали знаете — напомни момчето.

— Става дума за убийство, не за дрога.

— А?

Момчето ги зяпна с разширени от ужас очи, когато видя полицаец с вдигнат картечен пистолет над рамото на Хари. Отвори вратата и се отмести, без дори да погледне служебната карта на Халвуршен.

— Тук отседнал ли е мъж на име Христо Станкич? — попита Хари.

Момчето поклати глава.

— А чужденец палто от камилска вълна? — поинтересува се Халвуршен, докато Хари се шмугна зад гишето и отвори книгата с имената на гостите.

— Единственият чужденец в приюта го доведоха тази вечер с автобуса за безплатна супа — заекна момчето. — Но не беше облечен с таква палто. Дойде само по сако. Рикард Нилсен му даде зимно яке от склада.

— А да е звънил оттук? — извика Хари иззад гишето.

— Да, от телефона в кабинета зад вас.

— Кога?

— Към единайсет и половина.

— Съвпада с часа на обаждането до Загреб — тихо отбеляза Халвуршен.

— Вътре ли е сега този човек? — попита Хари.

— Не знам. Излезе и взе ключа, а аз заспах.

— Имате ли ключ за всички стаи?

Момчето кимна, откачи един ключ от връзката на колана си и го пусна в протегнатата ръка на Хари.

— Стая?

— Номер 26. Качете се по онези стълби, в дъното на коридора е.

Още преди да изслуша обяснението му, Хари тръгна. Униформеният полицаец го следваше плътно, хванал с две ръце картечния пистолет.

— Стой в стаичката, докато всичко приключи! — посъветва Халвуршен момчето, докато вадеше револвера си; смигна му заговорнически и го потупа по рамото.

Отключи входната врата. На рецепцията нямаше никого. Нормално. Нормално му се стори и присъствието на полицейски

автомобил със служител вътре малко по-нататък по улицата: все пак току-що се увери, че в района гъмжи от криминални елементи.

Качи се по стълбите, зави зад ъгъла на коридора и чу пращане: познаваше този звук от бункерите във Вуковар. Уоки-токи.

Вдигна очи. В дъното на коридора пред вратата на стаята му стояха двама мъже в цивилно облекло и един в униформа, с картечен пистолет в ръка. Веднага позна единия от цивилните, който тъкмо натискаше дръжката. Униформеният полицаи вдигна подвижната радиостанция и прошепна нещо в нея.

Другите двама се обгърнаха към новодошлия. Нямаше възможност за отстъпление. Кимна им, спря пред стая 22 и поклати глава, сякаш за да покаже отчаянието си от увеличаващата се престъпност в квартала. Междувременно се престори, че усилено търси ключа из джобовете си. С периферното си зрение забеляза как полицаят от рецепцията на хотел „Скандия“ безшумно отвори вратата на стаята му и влезе, следван от другите двама. Щом се изгубиха от погледа му, той се върна по пътя, по който дойде. Слезе по стълбите на два скока. По навик бе забелязал къде се намират всички изходи от сградата още когато пристигна с белия автобус по-рано тази вечер. Поколеба се дали да не използва задната врата към градината. Стори му се твърде предвидим ход. Имаше голяма вероятност там да пази полицаи. Най-големи изгледи за успех му предоставяше главният вход. Излезе и зави наляво. Така щеше да се озове точно пред полицейската кола, но поне вече знаеше, че там го очаква само един полицаи. Успее ли да се измъкне от него, ще слезе до реката и ще се изгуби в мрака.

— Мамка му, мамка му! — крещеше Хари, когато установиха, че стаята е празна.

— Сигурно още не се е прибрал от разходката си — предположи Халвуршен.

Заради внезапния звук двамата се обгърнаха към шофьора. Всъщност говореше не той, а уоки-токито на гърдите му:

— Виждам същия тип, който преди малко влезе в сградата. Току-що излезе пак. Идва към мен.

Хари си пое въздух. Усети особен мирис на парфюм в стаята. Стори му се някак познат.

— Той е. Успя да ни праметне — въздъхна той.

— Той е! — съобщи шофьорът в микрофона и хукна след Хари, който веднага се втурна навън.

— Супер, ще го пипна веднага — изпраща радиото. — Край.

— Не! — извика Хари, докато хвърчеше по коридора. — Не се опитвай да го спреш! Изчакай ни!

Шофьорът повтори заповедта в микрофона, но радиото само изсъска глухо в отговор.

Видя как вратата на полицейската кола се отвори. На улицата слезе млад униформен полицаи с пистолет в ръка.

— Стой! — извика полицаят, застана разкрачен пред него и се прицели с оръжието.

Неопитен е, веднага съобрази той. Деляха ги близо петдесет метра тъмна улица, а за разлика от младия обирджия под моста този униформен нямаше дори хладнокръвието да изчака жертвата си да се приближи на разстояние, което да не му позволява бягство. За втори път тази вечер извади своя „Лама минимакс“. Вместо да побегне, се затича право срещу полицейската кола.

— Стой! — повтори униформеният.

Петдесетте метра се стопиха до трийсет. После до дваисет.

Вдигна пистолета и стреля.

Повечето хора надценяват вероятността да улучат с пистолет на повече от десет метра. Но подценяват и психологическия ефект от звука на барутния пукот, съчетан с камшичния плясък на оловото, когато се забива в близък до мишената предмет. Когато куршумът прониза предното стъкло на автомобила, то побеля, а после се разпадна на парчета. Същото се случи и с полицаия. Пребледня като платно, свлече се на колене, а пръстите му се вкопчиха конвулсивно във възтежкия „Йерихон“ 941.

Хари и Халвуршен излязоха на улицата едновременно.

— Ето го — посочи Халвуршен.

Младият полицаи, все още на колене, държеше пистолета насочен към небето. По-нататък обаче видяха в гръб синьото яке от коридора.

— Бяга към Айка — предположи Халвуршен.

Хари се обърна към притичалия шофьор.

— Дай ми картечния пистолет.

Полицаят се подчини.

— Няма... — подхвана той, но Хари вече тичаше след беглеца.

Зад себе си чуваше стъпките на Халвуршен, ала гумените подметки на кубинките осигуряваха на Хари по-добър отскок върху леда. Мъжът пред него натрупа голяма преднина: успя да завие зад ъгъла и хукна по улица „Вал“ покрай парка. Хари държеше здраво пистолета с една ръка и се мъчеше да диша, докато бягаше бързо и постепенно скъсяваше дистанцията. Забави темпото и с приближаването на ъгъла подготви пистолета за стрелба. Стараейки се да прогони всички мисли от главата си, внимателно подаде глава и погледна надясно.

Там не го причакваше никой.

По улицата не се виждаше жива душа.

Мъж със съобразителността на Станкич не би проявил неблагоприятното да се втурне в някой двор — същински капан. Хари се вторачи в парка, където големите бели снежни площи отразяваха светлините от околните сгради. Там сякаш нещо мърдаше? Само на шейсет-седемдесет метра от него човешка фигура се придвижваше бавно през снега. Синьо яке. Хари пресече улицата, засили се, прелетя над снежната пряспа, приземи се и потъна до кръста в сняг.

— Мамка му!

Изпусна картечния пистолет. Човекът пред него се обърна, а после продължи да си пробива път напред. Хари търсеше опипом пистолета, докато гледаше как Станкич трескаво се бори с мекия сняг, който лесно се поддаваше на натиск, но и усложняваше всякакво придвижване. Пръстите на Хари напипаха нещо твърдо. Ето го! Извади пистолета и се спусна напред. Измъкна единия си крак от пряспата, направи голяма крачка, наведе горната част на тялото си напред, после измъкна и другия си крак от снега. След като измина двайсет метра, млечната киселина гореше в бедрата му, но Хари успя да скъси разстоянието. Станкич тъкмо излизаше от снежното блато на пътеката. Хари стисна зъби и увеличи темпото. По негова преценка помежду им оставаха около петнайсет метра. Намираше се достатъчно близо, за да го улучи. Просна се по корем в снега и зае позиция за стрелба. Издуха

снега, наслоил се по мерника, махна предпазителя, приведе оръжието в режим единична стрелба и изчака мъжът да стигне до светлия конус под фенера на пътеката.

— *Police!*^[5] — извика Хари и осъзна колко комично звучи следващата му дума чак след като я произнесе: — *Freeze!*^[6]

Мъжът пред него продължи да си пробива път напред. Пръстът на Хари натисна леко спусъка.

— Спри или ще стрелям.

На Станкич му оставаха само още пет метра, за да стъпи на пътеката.

— Прицелил съм се в главата ти — извика Хари. — Няма начин да пропусна.

Станкич се наведе напред, хвана се за фенера с две ръце и излезе от снега. Хари видя синьото яке над мушката. Притаи дъх и се концентрира върху техническото изпълнение на задачата: нали така го бяха учили да преодолява импулса в средния мозък, който, следвайки логиката на еволюцията, ти забранява да убиваш себеподобни. Постара се да натисне плавно спусъка, а не да го дръпне рязко. Хари почувства как бойната пружина реагира на натиска. Чу се щракване на метал, но не усети откат по рамото. Засечка? Стреля втори път. Отново щракване.

Мъжът стана, от дрехите му се посипа сняг. Тръгна по пътеката с тежки мудни крачки. Обърна се и погледна Хари. Полицаят застина. Станкич също замръзна с отпуснати отстрани ръце. Прилича на сомнамбул, помисли си Хари. Станкич вдигна ръка. Хари видя пистолета. Осъзнаваше колко е безпомощен в снега. Ръката на Станкич продължи към челото и описа подигравателен жест за отдаване на почест. После се обърна и хукна по пътеката.

Хари затвори очи. Сърцето му удряше бясно под ребрата.

Когато най-сетне стигна до пътеката, Станкич отдавна се бе изгубил в мрака. Хари откачи пълнителя на картечния пистолет. Очакванията му се потвърдиха. В прилив на силен гняв той запрати оръжието настрани. То се издигна като грозна черна птица пред фасадата на хотел „Плаза“, а после се приземи с мек плясък в тъмна локва.

Халвуршен намери Хари в снега с цигара в уста.

Младият полицай се подпря на колегата си задъхан, с разтреперани от тичане колене.

— Майко мила, как бързо бягаш — изпухтя той. — Офейка ли?

— Дим да го няма. Да се връщаме, хайде.

— Къде е пистолетът?

— За него ли питаш?

Един поглед бе достатъчен на Халвуршен, за да не го разпитва повече.

* * *

Пред приюта стояха две полицейски коли с включени сини лампи. Пред входа на сградата, явно заключен, зъзнеха двайсетина души с дълги обективи, подаващи се на гърдите им изпод връхните дрехи. От улица „Хаймдал“ се зададоха Хари и Халвуршен, който проведе кратък разговор по телефона.

— Защо винаги, когато ги видя струпани на едно място, ми напомнят на опашка за порнофилм? — въздъхна Хари.

— Пак ли тези журналисти! Как са разбрали, че е станало точно тук?

— Попитай новобранеца, отговорен за радиовръзката. На бас, че той ни е издал. Какво казаха от оперативната дежурна част?

— Обещаха незабавно да сигнализират на всички налични патрули да се отправят към реката. А Дирекцията за защита на населението ще изпрати дванайсетина пешаци. Как виждаш положението?

— Станкич е много хитър. Няма да го хванат. Повикай Беате.

Един от журналистите го забеляза и ги пресрещна.

— Е, какво става, Хари?

— Късно си станал, а, Йендем?

— Какво се е случило?

— Нищо особено.

— Нима? Виждам, че някой е стрелял в предното стъкло на полицейски автомобил.

— Кой ти каза? Може просто да е било строшено — отвърна Хари, а журналистът продължи да го следва по петите.

— Полицията потвърди, че са стреляли по него.

— Значи ще се наложи да си поговоря с него. Извинете, господа!

Тълпата се отдръпна неохотно и го пропусна да мине. Хари почука на входната врата, преследван от блясъка на светкавици и щракане на фотоапарати.

— Случилото се свързано ли е с убийството на площад „Егер“?
— извика един от журналистите. — Да не би да са замесени хора от Армията на спасението?

Някой отвори предпазливо вратата: шофьорът на полицейската кола, с която Хари и Халвуршен пристигнаха в приюта. Отмести се и пусна двамата си колеги. Минаха покрай рецепцията, където младият полицай, преживял огромен шок след стрелбата на Станкич, се взираше с празен поглед пред себе си, докато негов колега, приклепнал до него, се опитваше да го успокои.

На втория етаж вратата към стая 26 все още зееше отворена.

— Постарайте се да не пипате нищо — обърна се Хари към шофьора. — Госпожица Льон ще иска да провери за пръстови отпечатъци и ДНК.

Огледаха стаята, отвориха шкафа и надникнаха под леглото.

— Виж ти! — удиви се Халвуршен. — Не е оставил никакви вещи. Този тип няма ли друг багаж освен дрехите на гърба си!

— Все трябва да е носел я куфар, я някакъв калъф, в който да е внесъл оръжието в страната — съобрази Хари. — Не е изключено и да го е захвърлил някъде, разбира се. Или да го е оставил за съхранение.

— В Осло не останаха много места, където се предлага съхранение на багаж срещу заплащане.

— Мисли.

— Добре: може да е оставил куфара си в хотелски сейф или в сейфовете на Централната гара.

— Продължавай в същия дух.

— А именно?

— Станкич е навън и има багаж на съхранение.

— Сега куфарът му трябва. Ще се обадя в оперативната дежурна част и ще поискам да изпратят някого в хотел „Скандия“, на гарата и в... кой беше другият хотел, където Станкич фигурираше в списъка с гости?

— „Радисън“ на площад „Холберг“.

— Благодаря.

Хари се обърна към шофьора и го попита ще му прави ли компания навън. Излязоха през задната врата. В заснежената градинка някакъв старец пушеше и гледаше мръсножълтото небе. Изобщо не им обърна внимание.

— Как е колегата ти? — попита Хари, запали цигара и поднесе пламъка на шофьора.

— Ще се оправи. Съжалявам за журналистите.

— Вината не е твоя.

— Напротив. Когато се обади по радиостанцията, за да съобщи, че Станкич е излязъл от сградата, колегата ми каза „приюта“. Трябваше да го подкова по-сериозно.

— Трябваше да внимаваш и за други неща.

Шофьорът погледна Хари. Примига два пъти.

— Съжалявам. Опитах се да те предупредя, но ти веднага хукна след заподозрения.

— Добре. Но защо?

Запаленият връх на цигарата припламна предупредително, когато шофьорът дръпна жадно от другия ѝ край.

— Повечето престъпници се предават още щом видят картечен пистолет — отбеляза той.

— Попитах те друго.

Лицевите мускули на шофьора се стегнаха, но постепенно пак се отпуснаха.

— Стара история.

— Мм — Хари го погледна. — Всички си имам разни стари истории. Но това не ни дава право да рискуваме живота на наши колеги, като слагаме празен пълнител в оръжието си.

— Абсолютно си прав — мъжът пусна изпушената наполовина цигара в снега и тя потъна със съскане. Пое си дъх: — Няма да ти създам проблеми, Хуле. Ще потвърдя информацията в рапорта ти.

Хари премести тежестта върху другия си крак. Огледа цигарата си. Другият полицай изглеждаше около петдесетгодишен. Малцина на неговата възраст обикалят с патрулна кола.

— А тази стара история... искам ли да я чуя?

— Вече я знаеш.

— Мм. Младо момче?

— На дваайсет и две, не беше криминално проявен.

— Смъртен изход?

— Парализиран от гърдите надолу. Улучих го в корема, но куршумът минал и през гръбнака.

Старецът до тях започна да кашля. Хари му хвърли кос поглед. Непознатият стискаше угарката от цигарата между две кибритени клечки.

На рецепцията младият полицаи продължаваше да се взира в нищото. Хари кимна на загрижения колега до него да ги остави насаме и приклезна.

— Кризисните психиатрични интервенции не помагат — обърна се Хари към бледия млад мъж. — Трябва да се справиш сам.

— А?

— Страхуваш се, защото си мислиш, че ако онзи бе стрелял малко по-точно, щеше да те убие. Чуй ме добре. Не си се разминал на косъм от смъртта. Изобщо не се е целил в теб, искал е да улучи колата.

— А? — повтори младият с равен глас.

— Този тип е професионалист. Знае отлично, че убие ли полицаи, няма да му се размине. Стрелял е само за да те изплаши.

— Откъде знаеш...

— Важното е непрекъснато да си повтарям наум, че не се е целил в теб. Така ще си възвърнеш спокойствието и съня. Откажи терапия при психолог, защото други хора се нуждаят много повече от професионалната му помощ.

Хари стана и коленете му изпращяха.

— И не забравяй, че хората с по-висок пост от теб по принцип са по-умни. Следващия път изпълнявай каквото ти наредят, ясно?

* * *

Сърцето му биеше като на подгонено диво животно. Вятърът разлюля лампите, окачени на тънки метални жици над пътя. Сенките по тротоара заиграха насам-натам. Искеше му се да прави по-големи крачки, но гладкият лед го принуждаваше да внимава.

Явно обаждането му до Загреб от приюта го бе издало и бе довело полицията там. Всичко стана за секунди. Налагаше се напълно

да изключи варианта да се свърже с нея. Чу автомобил зад гърба си. С усилие на волята устоя на изкушението да се обърне. Наостри уши. Шофьорът не намали. Подмина го. Лъхна го въздушна струя. Усети как по малката оголена част от тила му се посипа фин снежец. Полицаят видя синьото яке. Вече не е невидим. Поколеба се дали да не го изхвърли някъде, но мъж по риза посред зима не само би изглеждал още по-подозрително, а и би замръзнал от студ. Погледна си часовника. До разбуждането на града оставаха още много часове. Предстоеше му дълго време да броди навън, докато отворят първите кафенета и магазини. А се налагаше незабавно да се стопли някъде. Да си намери удобно скривалище, да се спотаи там и да си отдъхне до зазоряване.

Озова се пред мръсножълта фасада, изпъстрена с графити. Един от надписите привлече вниманието му: „Западния бряг“. Малко по-нагоре по улицата забеляза прегърбен мъж. Отдалеч остана с впечатлението, че човекът е облегал глава на вратата пред себе си. Приблужи се към непознатия. Всъщност мъжът натискаше копчето на звънеца.

Спря и зачака. Вероятно това щеше да се окаже неговото спасение.

По уредбата се чу глас. Прегърбеният се поизправи, олюля се и изрева гневно в отговор. Зачервената му кожа с напукани заради алкохола капиляри висеше отпусната от лицето му като на куче от породата шар пей. Изведнъж мъжът млъкна и ехото от виковете му се изгуби между сградите в притихналия град. Чу се бръмчене от електронен механизъм. С усилие мъжът направи крачка напред, без да падне, бутна вратата и влезе вътре.

След него тя започна да се затваря и спотаилият се мъж в синьо яке реагира със светкавична бързина. И това му изигра лоша шега. Подметките му се хлъзнаха по леда, но в последния момент той успя да посрещне ледената повърхност с длани, преди цялото му тяло да се приземи върху тротоара. Изправи се — вратата щеше да се хлопне всеки момент — втурна се напред, протегна крак и усети как тежестта на вратата притисна горната част на ходилото му. Вмъкна се вътре, спря и се послуша. Чу се тътрузене на крака. Стъпките спряха, после мъжът продължи да се влачи. Почука на някаква врата. Отвори я му. Жена започна да крещи на този странен напевен език, норвежкия.

После внезапно всичко утихна, все едно ѝ прерязаха гърлото. Няколко секунди по-късно се чу тих звук, напомнящ хленч. Така хленчат децата, когато се успокоят след преживян шок. Вратата се затръшна и пак настъпи тишина.

Той пусна външната врата. Тя също се затвори. В отпадъците под стълбището намери няколко вестника. Във Вуковар натъпкваха обувките си с вестници: те изсмукват влагата и пазят от студа. От устата му още излизаше пара, но засега беше спасен.

* * *

Застанал в кабинета зад рецепцията в приюта, Хари чакаше отговор, притиснал слушалката до ухото си, докато се мъчеше да си представи апартамента, където звъни телефонът. Представи си огледало, отрупано със снимки. На усмихнати хора, които празнуват или се намират на екскурзия в чужбина. Повечето снимки са на приятелки. Жилище със скромно обзавеждане, но и с уютна атмосфера. Мъдрости, залепени на вратата на хладилника. Плакат на Че Гевара в тоалетната. Дали все още е на мода?

— Да, моля? — обади се сънлив глас.

— Аз съм.

— Татко?

Татко? Хари си пое дъх и усети как по лицето му плъзва червенина.

— Не, полицай Хуле.

— О, да — засмя се тихо тя с глас, едновременно висок и плътен.

— Извинете, че ви събуждам, но...

— Няма нищо.

Настъпи една от онези неловки паузи, които Хари първоначално си постави за цел да избегне.

— Намирам се в приюта — обясни Хари. — Опитвахме се да задържим заподозряно лице. Според момчето на рецепцията двамата с Рикард Нилсен сте го довели тук по-рано тази вечер.

— Онзи клетник без връхна дреха?

— Да.

— В какво се е провинил?

— Подозираме го в убийството на Роберт Карлсен.

— Мили боже! — възкликна тя.

— Ако не възразявате, ще изпратя наш служител да ви разпита. Докато го чакате, моля ви, опитайте се да си спомните какво точно ви каза.

— Добре. Не може ли да дойд...

Тя млъкна.

— Ало?

— Онзи човек не каза нищо — обади се тя. — Като повечето бежанци от размирни райони. Разпознават се по начина, по който се движат. Приличат на сомнамбули, все едно функционират на автопилот и са вече мъртви.

— Мм. А Рикард разговаря ли с него?

— Не съм сигурна. Искате ли да ви продиктувам номера на Рикард?

— Да, ако обичате.

Тя се отдалечи от слушалката. Имаше право. Хари се сети как Станкич стана от снега, а от отпуснатите му ръце и безстрастното му лице се посипаха снежинки. Така изглеждат и зомбитата, излезли от гробовете във филма „Нощта на живите мъртвълци“.

Хари чу как някой се изкашля и се обърна. На вратата пред кабинета стояха Гюнар Хаген и Давид Екхоф.

— Пречим ли? — попита началникът.

— Влезте — кимна Хари.

Двамата мъже седнаха срещу него.

— Ще те помолим за кратък доклад по случая — подхвана Хаген.

Преди Хари да попита защо шефът използва множествено число, Мартине се обади в слушалката и му продиктува номера. Хари го записа.

— Благодаря. Лека нощ.

— Питам се... — подхвана тя.

— Трябва да затварям.

— Добре. Лека нощ.

Хари остави слушалката.

— Дойдохме възможно най-бързо — обади се бащата на Мартине. — Направо потресаващо. Какво точно се е случило?

Хари погледна Хаген.

— Разкажи ни — подкани го началникът.

Хари описа накратко неуспешния опит за залавянето на заподозрения, изстрела срещу колата и гонитбата в парка.

— Щом почти си го настигнал с картечен пистолет в ръка, защо просто не стреля? — изненада се Хаген.

Хари си прочисти гърлото и погледна Екхоф.

— Е, как ще обясниш постъпката си? — попита началникът с първите признаци на раздразнение в гласа.

— Тъмнината ми попречи.

Хаген изгледа продължително старши инспектора и попита:

— Значи Станкич се е намирал навън, когато сте влезли в стаята му? Някакви идеи какво прави наемен убиец на минус двайсет градуса посред нощ по улиците на Осло?

Началникът понижи глас:

— Разчитам, че контролираш денонощната охрана на Юн Карлсен, Хуле.

— На Юн ли? — учуди се Екхоф. — Но нали е в болница?

— Поставил съм охрана пред стаята му — обясни Хари, като се надяваше колебливият му глас да внушава доверие. — Тъкмо се канех да се обадя на колегата и да провери дали всичко е наред.

* * *

Между голите стени на неврохирургията в болницата в Юлевол отекнаха началните акорди от парчето „London Calling“^[7] на група „Клаш“. Мъж със слегната коса, облечен в халат, се разхождаше със система в коридора. Болният хвърли възмутен поглед към полицаия, който в разрез със забраната да се използват мобилни телефони отговори на повикването:

— Странден.

— Обажда се Хуле. Нещо ново?

— Не. Из коридора се разхожда някакъв пациент, който не може да заспи. Гледа малко странно, но иначе ми се струва безобиден.

Мъжът със системата продължи да се влачи запъхтян по коридора.

— Да е ставало нещо по-рано тази вечер?

— Да, „Готнъм“ отупа „Арсенал“ на „Уайт Харт Лейн“. Освен това спряха тока.

— А нашият човек?

— Не е гъкнал.

— Провери ли дали е добре?

— Като изключим хемороидите, нищо му няма.

Странден наостри уши. Мълчанието изведнъж му се стори зловещо.

— Само се пошегувах. Веднага ще вляза да проверя. Не затваряй.

Вътре се носеше сладникав мирис. На бонбони, предположи полицаят. Светлината от коридора близна болничната стая и изчезна, когато вратата бавно се хлопна зад гърба му. Все пак различи глава върху бялата възглавница. Приблужи се. Тишина. Пълна тишина. Усети липсата на най-обичайния звук в стаята с жив човек.

— Карлсен?

Никаква реакция.

Странден се изкашля и повтори малко по-високо:

— Карлсен.

Гласът на Хари се чу от телефона съвсем ясно:

— Какво става там?

Странден доближи слушалката до ухото си:

— Спи като бебе.

— Сигурен ли си?

Странден погледна лицето върху възглавницата и разбра, че именно това го бе разтревожило: Карлсен спеше като бебе. Възрастните хора обикновено издават повече звуци по време на сън. Надвеси се над лицето, за да провери дали диша.

— Ало! — викаше Хари от слушалката. — Ало!

[1] Excuse me? (англ.) — Моля? — Б.пр. ↑

[2] Money. (англ.) — Пари. — Б.пр. ↑

[3] Now! (англ.) — Веднага! — Б.пр. ↑

[4] Run (англ.) — Бягай. — Б.пр. ↑

[5] Police! (англ.) — Полиция! — Б.пр. ↑

[6] Freeze! (англ.) — Не мърдай! (Командата звучи комично, защото глаголът *freeze* означава и „замръзвам“). — Б.пр. ↑

[7] London Calling (англ.) — Обаждане от Лондон. — Б.пр. ↑

ШЕСТНАЙСЕТА ГЛАВА

ПЕТЪК, 18 ДЕКЕМВРИ

БЕГЛЕЦ

Слънцето го топли с лъчите си, а дългите стръкове трева върху пясъчните дюни се поклащат и кимат доволно под полъха на лекия ветрец. Явно току-що се е изкъпал, защото хавлията под него в мокра.

— Виж — посочва майка му.

Той заслонява очите си с ръка и устремява поглед над проблясващата изумително синя повърхност на Адриатическо море. Във водата газии мъж с широка усмивка. Баща му. Зад него се задава Бобо. После и Джорджи. До него плува малко куче с вирната опашка. Докато ги гледа, от морето започват да излизат все повече хора. Някои от тях познава. Например бащата на Джорджи. Други просто е виждал някъде. Лице, подаващо се от откренатата врата на парижки апартамент. Чертите на хората се размиват до неузнаваемост. Лицата им приличат на гротескни маски, които му се хилят подигравателно. Слънцето се изгубва зад облаците и температурата рязко пада. Маските започват да крещат.

Събуди се от смъдяща болка в хълбока и отвори очи. Намираше се в Осло. На пода под стълбището във вход на жилищна сграда. Над него се бе надвесил някакъв човек. Викаше. Една дума от бурния словесен поток на непознатия звучеше почти като на сърбохърватски: наркоман.

Оказа се мъж в късо кожено яке. Отдръпна се крачка назад и вдигна крак. Ритна го в хълбока, където и без това вече усещаше болка. Легналият на пода простена и се обърна на другата страна. Зад мъжа с коженото яке се появи друг. Стиснал носа си с два пръста, той се смееше. Коженото яке посочи към входната врата.

Погледна ги. Опипа джоба на якето си: пистолетът още беше вътре. В пълнителя останаха два патрона. Но ако заплаши тези двамата с оръжие, рискува да го издадат на полицията.

Коженото яке избърбори нещо ядосано и замахна с ръка.

Мъжът на пода закри глава с ръка и се изправи. Другият, дето си стискаше носа, отвори вратата с ехидна усмивка и го ритна по задника, за да излезе по-бързо навън.

Зад него вратата щракна. Чу как двамата се качиха по стълбите. Погледна си часовника. Четири през нощта. Все същият непрогледен мрак и вкочаняващ студ. Опипа гърба на якето си. Цялото беше мокро. Крачолите на панталона му — също. Вонеше на урина. Да не би да се е изпуснал? Не, сигурно без да забележи, е легнал в локва замръзнала пикоч във входа. После топлината от тялото му я е размразила.

Мушна ръце в джобовете си и започна да подтичва по улицата. Вече изобщо нехаеше за автомобилите, които го подминават.

* * *

Пациентът промърмори „благодаря“ под носа си. Доктор Матиас Люн-Хелгесен затвори след него вратата на кабинета си и се отпусна тежко върху стола. Погледна часовника с прозявка. 06:00. Оставаше един час, докато застъпи сутрешната смяна. После ще се прибере. Ще поспи няколко часа и ще отиде при Раquel. Тя ще го чака под завивките в голямата дървена къща в квартал Холменколен. Лекарят още не бе успял да улучи правилния подход към малкия, но не се съмняваше, че ще се справи. Матиас Люн-Хелгесен винаги постигаше целите си. Освен това Олег не го мразеше, просто се бе привързал силно към бившия приятел на майка си. Полицая. Странно как детето с присъщата за възрастта му доверчивост бе възприело този алкохолизиран и психически неустойчив мъж за свой баща и образец за живота.

Отдавна възнамеряваше да поговори с Раquel за контактите на Олег с полицая, но все го отлагаше. Подхванеше ли темата, щеше да се превърне в жалък глупак в очите ѝ. А вероятно дори да я подтикне към размисъл той ли е мъжът на живота ѝ. А той искаше да бъде нейната сбъдната мечта. Беше готов на всичко само и само да я задържи. А за да разбере кой е този полицай, трябваше да попита Раquel. И той го направи. Попита я каква е историята с този Хари. Раquel отвърна, че във връзката им нямало нищо особено. Просто навремето го обичала.

Ако не се бе изразила точно така, Матиас едва ли би се сетил, че Ракел никога не му е казвала тази дума.

Доктор Люн-Хелгесен тръсна глава, за да прогони безсмислените притеснения, провери на компютъра името на следващия си пациент и излезе в малкото преддверие, където медицинската сестра приемаше пациентите, преди той да ги покани в кабинета. Понеже там нямаше никого, лекарят излезе в чакалнята.

Петима души го гледаха умолително да ги приеме възможно по-скоро. Изключение правеше само мъж, седнал в ъгъла. Спеше с отворена уста, опрял глава о стената. Синьото яке и острата миризма на престояла урина, която лъхаше на талази, бяха сигурни признаци, за пациент с наркозависимост. Също толкова сигурно беше, че този тип ще се оплаква от болки и ще поиска рецепта за обезболяващи.

Матиас се приближи до него. Сбърчи погнусено нос. Разтърси го и бързо се отдръпна, защото знаеше от опит, че голяма част от зависимите имат изграден механизъм за отреагиране, придобит след дългогодишен горчив опит с улични бандити, които им отмъкват дрогата и парите: когато някой ги побутне, те замахват да го ударят с юмрук или да го пронизват с нож.

Мъжът отвори очи и погледна Матиас с изненадващо адекватен вид.

— Какви оплаквания имате? — попита лекарят.

По принцип той задаваше подобен въпрос на пациента, когато двамата останат насаме, но на Матиас, капнал от умора, му бе дошло до гуша наркомани и пияници да му крадат от времето, което би могъл да посвети на другите си пациенти.

Мъжът се загърна в якето си, без да отговори.

— Ехо! Кажете ми защо сте тук.

Мъжът поклати глава и посочи един от хората в чакалнята, сякаш за да обясни, че не е негов ред.

— Това не е приют. Не можете да спите тук. Напуснете чакалнята веднага.

— *I don 't understand.*^[1]

— *Leave* — настоя Матиас. — *Or I'll call the police.*^[2]

Матиас установи с изненада, че едва се сдържа да не издърпа смърдящия наркоман от стола. Останалите пациенти се обърнаха към тях.

Мъжът кимна и стана бавно. Матиас изчака стъклената врата да се затвори.

— Браво на вас! Такива хора не бива да се допускат в лечебните заведения — обади се глас зад гърба му.

Матиас кимна, но мислите му витаеха другаде. Може би не й повтаряше „обичам те“ достатъчно често. Сигурно причината се крие точно там.

* * *

В седем и половина пред стая 19 в отделението по неврохирургия все още цареше мрак. Полицай Странден се вираше в празното, застлано с нови чаршафи легло, където досега бе лежал Юн Карлсен. Само след няколко часа нов пациент щеше да заеме неговото място. Доста смущаваща мисъл. Сега обаче Странден искаше само едно: да си легне и да се наспи. Прозина се и провери дали не е оставил нещо върху нощното шкафче, взе вестника от стола и пое към вратата.

На вратата се появи мъж. Старши инспектор Хуле.

— Къде е той?

— Отведоха го — отвърна Странден. — Преди четвърт час дойдоха да го изпишат.

— И кой е разпоредил да го изпишат?

— Главният лекар. Вече не го искаха в отделението.

— Интересува ме кой го е отвел. И къде.

— Новият шеф в Отдела за борба с насилието се обади и задействаха процедурата.

— Хаген? Лично ли е дал заповед?

— Да. Закараха Юн Карлсен в апартамента на брат му.

Хуле поклати глава и си тръгна.

* * *

На изток се развиделяваше. Хари пое по стълбището в червено-кафявата тухлена сграда на „Йорбиц“ — осеяна с дупки асфалтова

уличка между булевард „Ширкевайен“ и „Фагерборг“. Спря на втория етаж, както му обясниха по домофона. Върху бледосинята пластмасова табелка в горната част на откритата врата бе написано с бели релефни букви името Роберт Карлсен.

Влезе и се огледа. Бъркотията в малкия едностаен апартамент за пореден път потвърждаваше впечатлението от работното му място. Не беше изключено, разбира се, Ли и Ли да са допринесли за безпорядъка, докато са търсили писма и други документи в помощ на разследването. Цветна литография на Исус красеше едната стена. Заменяш трънения венец с барета и ето ти Че Гевара, помисли си Хари.

— Значи Гюнар Хаген е постановил да се настаните тук? — попита Хари Юн, седнал с гръб към него на бюрото до прозореца.

— Да — Юн се обърна. — Понеже убиецът знае адреса ми, Хаген сметна, че тук е по-безопасно.

— Мм — Хари се огледа. — Как спяхте?

— Не много добре — усмихна се смутено Юн Карлсен. — Цяла нощ ми се причуваха разни звуци. Когато най-сетне успях да заспя, Странден, моят охранител, влезе в стаята и ми изкара ангелите.

Хари премести купчина комикси от един стол и седна.

— Разбирам, че сте изплашен, Юн. Имате ли някакви предположения кой би искал да ви отнеме живота?

— Вчера цял ден мислих по въпроса — въздъхна Юн. — Ще ви отговоря пак същото: наистина нямам представа.

— Някога били ли сте в Загреб? — попита Хари. — Или в Хърватия?

Юн поклати глава.

— Най-далечното ми пътуване извън страната е до Швеция и Дания. Ходих там като дете.

— Познавате ли хървати?

— Само хърватските бежанци, които подслоняваме.

— Мм. Полицайте обясниха ли ви защо ви настаняват точно тук?

Юн вдигна рамене.

— Казах им, че имам ключ за апартамента на брат ми, а и нали тук вече не живее никой...

Хари прокара ръка по лицето си.

— На бюрото имаше компютър — отбеляза Юн.

— Иззехме го за анализ.

Хари стана от стола.

— Нима вече тръгвате?

— Налага се да замина спешно за Берген.

— Разбирам — кимна Юн с празен поглед, насочен в нищото.

На Хари му се прииска да сложи окуражително ръка върху отпуснатите тесни рамене на младия мъж.

Влакът за летището закъсня. За трети пореден път. „Заради неочаквана повреда“, гласеше лаконичното незадоволително съобщение по високоговорителите. Йойстайн Айкелан, таксиметров шофьор и единствен приятел на Хари от детските години, веднъж му обясни, че устройството на електродвигателя е съвсем елементарно и дори малката му сестра би се справила с него. Ако обаче за един ден техническите щабове на Скандинавските аеролинии и на Норвежките държавни железници си сменят местата, влаковете ще се движат по разписание, а самолетите ще катастрофират. Хари предпочиташе статуквото да не се променя.

След като излязоха от тунела преди Лилестрьом, се обади на директния телефон на Гюнар Хаген.

— Хуле съм.

— Разбрах.

— Дадох нареждане Юн Карлсен да се намира под денонощна охрана, а не да бъде преместен от болницата в Юлевол.

— Второто го решава медицинският екип, а първото — аз.

Хари преброи три къщи по побелелите поля и чак тогава отговори:

— Вие ми възложихте да ръководя това разследване, Хаген.

— Разследването — да, но не и бюджета, предвиден за извънредно работно време. Би трябвало да знаеш, че средствата отдавна са изчерпани.

— Юн Карлсен е изплашен до смърт. А вие го настанявате в апартамента на брат му — предната жертва на убиеца, за да спестите няколко хилядарки на ден за хотелска стая.

По уредбата съобщиха следващата спирка.

— Лилестрьом — изненада се Хаген. — Хуле, да не пътуваш във високоскоростния влак за летището?

Хари изруга наум.

— Ще отскоча за малко до Берген.

— В работно време?

Хари едва успя да преглътне.

— Връщам се следобед.

— Човече, полудя ли? В момента всички ни гледат под лупа!

Журналистите...

— Наближаваме тунел — прекъсна го Хари и затвори.

* * *

Полека-лека Рагнхил Гилстриуп се разбуди от сънищата си. Стаята тънеше в сумрак. Разбра, че е сутрин, но не ѝ стана ясно откъде идва звукът. Приличаше на звук от голям механичен часовник. В спалнята им нямаше часовник. Обърна се на другата страна и подскочи от уплаха. В полумрака видя голяма фигура, застанала неподвижно до краката ѝ. Мъжът я гледаше.

— Добро утро, скъпа.

— Мадс! Стресна ме.

— Ами?

Отворената врата на банята и капките вода, които падаха върху паркета с равномерния звук на тиктакащ часовник, ѝ подсказаха, че току-що си е взел душ.

— От много време ли стоиш при мен? — тя придърпа нагоре завивката.

— Защо питаш?

Сви рамене, но остана изненадана, че ѝ отговаря с въпрос: весело, почти заядливо, с лека усмивка. Обикновено Мадс не се държеше така.

Протегна се и се прозина. Сама усети колко неестествено го направи.

— Кога се прибра снощи? — попита тя. — Не те усетих.

— Да, защото спеше като ангел.

Пак същата усмивка. Погледна го по-внимателно. През последните месеци се промени доста. Мадс поначало си беше елегантен, но от известно време изглеждаше още по-атлетичен и

силен. А и стойката му не беше същата: вече не ходеше прегърбен. Рагнхил не изключваше вероятността съпругът ѝ да си е намерил любовница, но това не я тревожеше особено. Или поне така си мислеше тя.

— Къде ходи снощи? — попита тя.

— Вечерях с Юн Петер Сисенер.

— Борсовия посредник?

— Да. Според него има изгледи пазарът да се съживи и цените на недвижимите имоти да скочат.

— Нали задължението да обсъждам ситуацията с него е мое?

— Да, но аз обичам да съм в течение.

— Нима аз не ти предоставям достатъчно информация, скъпи?

Изглежда я продължително. За първи път, откакто се познаваха, Рагнхил усети как кръвта нахлува в лицето ѝ.

— Изобщо не се съмнявам, че ме осведомяваш за най-важните неща, съкровище.

Той влезе в банята. Рагнхил чу как пусна крана.

— Разгледах няколко интересни проекта за жилищни сгради — извика тя, колкото да каже нещо и да сложи край на неловкото мълчание, настъпило след последната му реплика.

— Аз също — извика в отговор Мадс. — Вчера се отбих да видя една сграда на улица „Гьотеборг“. Знаеш я, собственик е Армията на спасението.

Тя се вцепени. Жилището на Юн.

— Стори ми се много хубава. Пред един от апартаментите беше опъната полицейска лента. От съседни разбрах, че имало стрелба. Представяш ли си?

— Ужас — извика тя. — Но защо полицейска лента?

— Такава е рутинната процедура. Полицаяте отцепват апартамента, извършват оглед и изземват пръстови отпечатъци и следи от ДНК, за да разберат кой е влизал вътре. Може Армията на спасението да намали цената, щом в сградата е станала престрелка. Ти как мислиш?

— Нали ти казах: не искат да продават.

— Не *искаха* преди инцидента, съкровище.

Внезапно ѝ хрумна нещо.

— Защо полицията ще претърсва апартамента, ако престрелката е станала в коридора?

Мадс спря водата. Тя вдигна очи. Застанал на прага, той се усмихваше с лице, покрито с пяна за бръснене. В ръка небрежно държеше бръснарско ножче. Само след няколко минути щеше да се полее обилно със скъпия афтършейв, чиято миризма Рагнхил не понасяше.

— Какви ги говориш? — учуди се той. — Не съм казвал, че престрелката е станала в коридора. Защо пребледня така, съкровище?

Денят се събуди късно. Над парка „Софиенберг“ още се носеше прозрачна мразовита мъгла, докато Рагнхил крачеше забързано по улица „Хелгесен“ и дишаше в шала си от колекцията на „Ботега Венета“. Дори вълненият аксесоар, купен за девет хиляди крони в Милано, се оказа безсилен срещу студа, но поне закриваше лицето ѝ.

Пръстови отпечата̀ци. ДНК. Полицията ще разбере кой е идвал в апартамента. Това не биваше да се случва, защото означаваше катастрофални последствия за Рагнхил.

Тя зави зад ъгъла на улица „Гьотеборг“. Пред входа не се виждаха полицейски автомобили.

Бързо отключи входната врата и се втурна към асансьора. От много време не бе идвала тук. За първи път си позволяваше да се появи без предупреждение.

Сърцето ѝ биеше лудо, докато се взеше в асансьора. Мислеше за космите, останали в канала в банята му, за нишките от дрехите ѝ, набити в клима, за отпечата̀ците от пръстите ѝ из цялото жилище.

Коридорът беше пуст. Оранжевата лента, опъната пред вратата, показваше, че вътре няма никого, но за всеки случай Рагнхил почука и изчака. После извади ключа, но не успя да го пхне в ключалката. Опитва отново. Само върхът му влизаше в дупката. Боже мой, нима Юн си е сменил бравата? Рагнхил си пое дъх, обърна ключа и се помоли наум.

Този път ключът влезе, тя го завъртя и се чу меко щракване.

Влезе вътре. Вдиша добре познатия мирис на апартамента и се насочи право към гардероба: Юн държеше прахосмукачката там. Черна, марка „Сименс VS08G2040“, мощност 2000 вата, най-доброто

на пазара. С Мадс използваха същата вкъщи. Юн държеше много на чистотата. Тя включи щепсела в контакта и прахосмукачката започна да бучи. Погледна часовника: 10:00. За един час ще мине целия под и ще избърше всички стени и рафтове. Вратата на спалнята беше затворена. Дали да не започне с нея? Там се намираха най-ярките доказателства за посещенията ѝ, най-многобройните следи. Не. Опря крайника на прахосмукачката до ръката си, за да провери дали засмуква добре. Усети нещо като ухапване. Дръпна бързо крайника, но по ръката ѝ вече се бе образувал подкожен кръвоизлив.

Започна да чисти. Само след няколко минути обаче се сепна и спря. Писмата! Мили боже, как не се сети по-рано, че ще намерят писмата ѝ до Юн! Първите, пълни с откровения за най-съкровените ѝ мечти и желания, и последните, пропити с отчаяние, в които разголваше душата си и го умоляваше да се свърже с нея. Без да спира прахосмукачката, праметна маркуча над облегалката на близкия стол, втурна се към бюрото на Юн и започна трескаво да отваря чекмедже след чекмедже. В първото намери химикалки, тиксо, перфоратор. Във второто телефонни указатели. Третото се оказа заключено. Съвсем логично.

Рагнхил взе от бюрото ножа за писма, заби върха му точно над ключалката и натисна дръжката е цялата тежест на тялото си. Старото сухо дърво изпука. Очакваше всеки момент ножът да се счупи, но за нейно облекчение в горната част на чекмеджето се появи цепнатина. Дръпна рязко, помете с ръка стърготините и се зае да преглежда купчините с пликосе. Пръстите ѝ работеха със светкавична бързина. Енергийна компания „Хафслюн“. Банка „Де ен Бе“. Застрахователна компания „Иф“. Армията на спасението. Плик без надпис. Отвори го. „Скъпи сине“, започваше писмото. Рагнхил продължи да търси. Ето го! Плик с името на фондовата организация — „Гилстриуп Инвест“ — написано в долния десен ъгъл с дискретно светлосиньо.

Отдъхна си. Извади писмото.

След като го прочете, го остави настрана. Сълзите рукоуха по бузите ѝ. Сякаш изведнъж някой ѝ отвори очите. Сякаш досега е била сляпа, изведнъж проглежда и вижда, че всичко си е постарому. Сякаш онова, в което вярваше и в което само веднъж се усъмни, отново се превърна в истина. Писмото беше съвсем кратко, но промени всичко.

Настойчивият вой на прахосмукачката заглушаваше всичко освен ехото от простите ясни изречения върху листа, едновременно абсурдни и изпълнени с очевидна логика. Рагнхил не чуваше шума от уличното движение. Остана глуха и за проскърцването на вратата, и за приближилия се до нея човек. Едва когато усети миризмата му, я побиха тръпки.

* * *

Самолетът на Скандинавските аеролинии се приземи на летище „Флеслан“ при силен западен вятър. В таксито за Берген чистачките съскаха, сякаш предупреждаваха зимните гуми да пазят тишина, но те продължаваха да хруцят по малките квадратчета мокър черен бетон, подаващи се изпод превзелите го влажни туфи трева между две редици дървета с оголени клони. Типична зимна картина в Западна Норвегия.

Тъкмо стигна до квартал Фюлингедален в Берген и се обади Скаре.

— Открихме нещо.

— Слушам те.

— Прегледахме харддиска от компютъра на Роберт Карлсен. Компрометиращите находки се изчерпват с „бисквитки“ от няколко порносайта.

— Каквито щяхме да намерим и на твоя компютър, ако го бяхме иззели за проверка, Скаре. Давай по същество.

— Нито в документите, пито в писмата не забелязахме нещо подозрително.

— Скаре... — предупредително подхвана Хари.

— Затова пък се натъкнахме на интересна част от използван самолетен билет. Познай закъде.

— Ще те шамаросам.

— За Загреб — побърза да отговори на загадката си Скаре, а после, тъй като Хари не реагира, уточни: — В Хърватия.

— Добре. Кога е бил там?

— През октомври. Заминал е на дванайсети и се е прибрал в Осло още същата вечер.

— Мм. Един-единствен ден в Загреб. Не ми звучи като екскурзия.

— Позвъних на шефката му в магазина „Фретекс“ на „Ширкевайен“ и тя ми каза, че никога не го е изпращала на командировка до Загреб.

Хари затвори и тутакси се запита защо не похвали Скаре за добре свършената работа. Какво му попречи? Нима ставаше все по-голям мърморко с годините? Не, помисли си той, докато прибираше четирите крони ресто, не е свързано с възрастта: аз по рождение съм си все недоволен.

Слезе от таксито под потискащия гнусен бергенски дъжд, който според разпространеното схващане започвал през септември и спирал през май. С няколко крачки се озова в кафене „Бьорш“. Вътре спря и огледа заведението. Чудеше се какво ще стане с кафенето след приемането на законопроекта, забраняващ пушенето на обществени места. Идваше тук за трети път. Обстановката го предразполагаше да се чувства като у дома си, макар реално Хари да не се вписваше в клиентелата. Сервитьорите в червени сака с тържествени физиономии сновяха около масите, сякаш обслужват персони от висшето общество. Поднасяха халби с бира и жалки опити за остроумни забележки на отрудени работници, пенсионирани рибари, жилави моряци, участвали във военни експедиции, и други корабокрушенци. При първото посещение на Хари в „Бьорш“ разжалвана знаменитост и рибар се понесоха във вихъра на тангото между масите, а възрастна дама в официално облекло изпълни няколко немски романса под акомпанимента на акордеонист, като по време на инструменталните партии ръсеше ритмично цинизми с увуларното си „р“.

Хари намери каквото търсеше. Тръгна към масата на висок слаб мъж, пред когото стояха една празна и една преполовена халба бира.

— Шефе.

Чул гласа на Хари, мъжът вдигна глава. Погледът му се спря върху старши инспектора с малко закъснение. Зениците зад размътената от алкохола мембрана се присвиха.

— Хари — кимна той с изненадващо ясен и трезвен глас.

Хари придърпа един стол от съседната маса.

— Минаваш транзит, нали? — попита Бярне Мьолер.

— Да.

— Как ме откри?

Хари мълчеше. Въпреки че психически се бе подготвил какво ще завари, направо не повярва на очите си.

— Значи из службата са почнали да ме одумват, а? Е, какво да се прави — Мьолер отпи от халбата. — Странно как си сменихме ролите, нали? Бях свикнал аз да те намирам в такова състояние. Ще пийнеш ли една бира?

— Какво се е случило с теб, шефе? — Хари се наведе напред.

— Сети се сам. Коя е основната причина мъж на средна възраст да започне да пие през работно време, Хари?

— Или са го уволнили от работа, или жена му го е напуснала.

— Доколкото ми е известно, още не са ме изритали — засмя се тихо Мьолер. Раменете му се разтресоха, но не се чу звук.

— Да ме би Кари... — Хари млъкна, защото не знаеше как точно да се изрази.

— Тя остана в Осло с децата. Всъщност се бяхме разбрали така още преди да замина.

— Какво?

— Децата ми липсват, разбира се. Но ще се оправя. Това е просто... как се казва... преходна фаза? Е, има и по-подходяща дума. Транс... не...

Бярне Мьолер отпусна глава над халбата.

— Ела да се поразходим — предложи Хари и махна на сервитъора да донесе сметката.

Двайсет и пет минути по-късно Хари и Бярне Мьолер стояха под бергенския дъжд до парапет на връх Фльоен и сезираха в низините, където би следвало да се намира Берген, в момента забулен в гъста мъгла. От центъра дойдоха с въжена железница. Стените ѝ приличаха на разрязан по диагонал сладкиш.

— Затова ли дойде да живееш тук? — попита Хари. — Защото с Кари се разделихте?

— Слуховете за валежите в Берген не са изобщо преувеличени.

— Алкохолът няма да ти помогне, шефе — въздъхна Хари. — Само ще влоши положението ти.

— Това е моя реплика, Хари. Как се спогаждате с Гюнар Хаген?

— Горедолу. Голям философ е.

— Не го подценявай, Хари. Умее не само да философува. Гюнар Хаген е бил седем години в Специалния отряд на армията.

— Нима? — изненада се Хари.

— Да. Преди малко го научих от началника на криминалната полиция. Повикали го да се присъедини през 1981-а, когато създадоха отряда с цел да защитава нефтените платформи на Норвегия в Северно море. Понеже службата му е секретна, не фигурира в автобиографията му.

— Специалният отряд на армията — повтори Хари и усети как леденостудените дъждовни капки се просмукват през якето му. — Чувал съм, че от войниците там се изисква нечовешка преданост.

— Отрядът е като братство — кимна Мьолер. — Никой външен не може да проникне там.

— Знаеш ли имената на други членове?

Мьолер поклати глава. Вече като че ли съвсем изтрезня.

— Какво става с разследването? Периодично получавам вътрешна информация.

— Дори не разполагаме с мотив.

— Мотивът е свързан с пари и с алчност — изкашля се Мьолер. — Престъпникът живее с илюзията, че нещата ще се променят, ако забогатее; че самият той ще се промени.

— Пари значи. Може и да си прав — колебливо кимна Хари.

Мьолер плю презрително към потъналия в сива мъгла град пред тях.

— Намери парите и ги проследи. Винаги отвеждат към отговора на загадката.

За първи път Хари чуваше Мьолер да говори с такава осъзната горчивина за живота, сякаш съжаляваше, задето опитът го е научил на толкова много неща.

Хари си пое дъх и рискува:

— Шефе, знаеш, че не мога да говоря със заобикалки. Затова ще карам направо. С теб сме от хората, които нямат много приятели. Може да не ме смяташ за свой приятел, но не отричай колко сме близки.

Хари погледна Мьолер в очакване на реакция. Напразно.

— Дойдох, за да ти помогна с каквото мога. Искаш ли да поговорим или...

Никакъв отговор.

— Все едно, шефе. Така или иначе съм тук.

Мьолер погледна към небето.

— Знаеш ли, че жителите на Берген наричат тези места „планини“? Всъщност са прави. Това са си планини. По тези места, отдалечени само на шест минути с възената железница от центъра на втория по големина град в Норвегия, все още има хора, които изгубват пътя и умират. Не ти ли се струва странно?

Хари сви рамене. Мьолер въздъхна:

— Дъждът няма да спре. Хайде да се връщаме с ламаринения влак.

В града се отправиха към стоянката за таксита.

— Най-натоварените часове още не са започнали. За двацет минути си на летището.

Хари кимна. Не бързаше да се качва. Якето му вече бе прогизнало.

— Виж при кого ще те отведат парите — настоя Мьолер и го потупа по рамото. — Направи каквото трябва.

— И ти, шефе.

Мьолер му махна за довиждане и тръгна. Хари се качи в таксито и извика нещо. Мьолер се обърна, но уличното движение заглуши думите. Докато минаваха през площад „Данмарк“, Хари си включи телефона. Съобщение от Халвуршен да му върне обаядането. Хари набра номера му.

— Разполагаме с кредитната карта на Станкич. Снощи малко преди полунощ един банкомат на площад „Юнгсторге“ глътнал картата и не му я върнал.

— Значи Станкич се е връщал оттам, когато щурмувахме стаята му в приюта.

— Да.

— „Юнгсторге“ се намира доста далеч от приюта. Отишъл е да изтегли пари оттам, защото се е опасявал, че ако проследим картата, ще се досетим къде е отседнал. Явно спешно се нуждае от пари.

— Слушай сега. Става още по-интересно. Банкоматът се намира под постоянно видеонаблюдение.

— И?

Халвуршен направи пауза, за да подсили ефекта на думите си.

— Казвай де — нетърпеливо го подкани Хари. — Нали не си е прикрил лицето?

— Усмива се на камерата като филмова звезда.

— Прати ли записа на Беате?

— В момента го преглежда в House of Pain.

* * *

Рагнхил Гилстриуп мислеше за Юханес. Колко различно можеше да е всичко. Ако просто бе послушала сърцето си, което винаги вземаше по-разумни решения от главата ѝ. Странно: за първи път се чувстваше толкова нещастна и въпреки това изпитваше неистово желание за живот.

Копнееше да поживее поне още мъничко.

Защото всичко ѝ се изясни.

Рагнхил се взираше в черното дуло. Осъзнаваше какво вижда.

И какво ще се случи.

Бученето на съвсем елементарно устройство електродвигател на „Сименс VS08G2040“ заглуши писъка ѝ. Върху пода падна стол. Безпощадно засмукващото дуло се приближи до окото ѝ. Тя се опита да спусне клепачи, но силни пръсти ги вдигнаха нагоре, защото притежателят им искаше тя да гледа. И тя гледаше. И знаеше, о, колко добре знаеше какво ще се случи.

[1] I don't understand. (англ.) — Не разбирам. — Б.пр. ↑

[2] Leave. Or I'll call the police. (англ.) — Напуснете. Иначе ще повикам полиция. — Б.пр. ↑

СЕДЕМНАЙСЕТА ГЛАВА

ПЕТЪК, 18 ДЕКЕМВРИ

ЛИЦЕТО

Часовникът на стената над гишето в голямата аптека показваше девет и половина. Насядали на пейките, клиентите кашляха, затваряха сънливи очи или се взираха в червените цифри на електронните табла и в бележката с номера си, все едно държаха лист с житейския си жребий, а всяка поява на поредния номер представляваше теглене на печелившите числа.

Той не си взе листче за ред от машината. Искаше само да се стопли до радиаторите в аптеката, но имаше чувството, че синьото му яке привлича вниманието на хората като магнит, защото фармацевтите го гледаха доста мнително. Вторачи се през прозореца. Зад мъглата различи контурите на бледо, анемично слънце. Покрай аптеката мина полицейска кола. Вътре имаше система за видеонаблюдение. Трябва да се махне оттук, но къде да отиде? Без пари бе нежелан гост в заведенията. А вече нямаше и кредитна карта. Снощи реши все пак да изтегли пари, макар и с риск да проследят кредитната му карта. Излезе да се поразходи. Накрая намери банкомат, достатъчно отдалечен от приюта. Ала машината глътна картата му и го остави с празни ръце. Получи единствено потвърждение на онова, което вече знаеше: обръчът около него се затяга. Отново е обсаден.

* * *

В почти празният ресторант „Бискит“ се носеше мелодия, изпълнена на панфлейта. Туре Бьорген, решил да се възползва от следобедното спокойствие в заведението, се взираше замечтано в главната улица „Карл Юхан“ през прозореца. Не че гледката го омайваше. Просто се можеше да се насити на топлината от

радиаторите, монтирани под прозорците. Днес не беше в добро настроение. Имаше срок до два дни да плати самолетните билети за Кейп Таун, а току-що установи всъщност отдавна известния му факт, че няма толкова пари. Работеше много, но те все свършваха бързо. Е, да, нали през есента си купи огледало в стил рококо. Освен това харчеше много за шампанско, прахчета и други скъпи угодишки. Стараеше се да не изпуска положението от контрол, но ако трябва да е честен, бе крайно време да излезе от този омагьосан кръг: прахчета, за да купонясва, хапчета, за да заспи, после още прахчета, за да има сили да работи и да финансира вредните си навици. В момента в сметката му нямаше никакви пари. Последните пет години празнуваше Коледа и Нова година в Кейп Таун, вместо да се прибира в селцето Вегоршхай при религиозното тесногърдие, безмълвните обвинения на родителите си и зле прикритото отвращение, изписано по лицата на роднините. Туре предпочиташе да замени три седмици непоносим студ, потискаща тъмнина и пълна скука със слънце, красиви хора и активен нощен живот. И игри. Опасни игри. През декември и януари Кейп Таун се превръщаше в сборен пункт на европейски рекламни агенции, филмови екипи и модели от двата пола. Именно в тези среди Туре намираще свои себеподобни. Най-много обичаше да си урежда срещи на сяло. В град като Кейп Таун подобни срещи носят сериозен риск, а среща със съмнителни типове в съборетините на низината Кейп Флатс си е направо опасна за живота. Въпреки това той го правеше. Понякога сам не разбираше защо постъпва толкова безразсъдно. Знаеше само, че усещането за опасност го кара да се чувства жив; че именно вероятността да изгуби играта поддържа интереса му.

Туре Бьорген сбърчи нос. Някакъв мирис сложи край на размислите му. Дано не идва от кухнята, мина му през ума. Обърна се.

— *Hello again*^[1] — поздрави го мъжът.

Ако Туре Бьорген не се отличаваше с професионализъм, щеше да изгледа госта неодобрително. Освен че бе облечен в безвкусно синьо яке, явно последна мода в наркоманските среди, мъжът не се бе бръснал от няколко дни, очите му бяха зачервени, и вонеше на писоар.

— *Remember me? At the men's room.*^[2]

Отначало Туре Бьорген помисли, че са се засекли в *Men's room* — известен нощен клуб в Осло — и чак впоследствие разбра, че мъжът говори за тоалетната. Постепенно се сети кой е. Всъщност го

позна по гласа. Боже, какви поражения е в състояние да нанесе на мъжката външност едно денонощие без задължителните за съвременния мъж ножче за бръснене, душ и осемчасов сън.

Вероятно под влияние на неколкоминутното замечтано състояние, от което го изтръгна гостът, Туре Бьорген изпита две съвсем различни емоции в следната последователност: първо усети сладостта на плътското желание. Мъжът дойде отново в ресторанта явно защото флиртът и краткият, но интимен физически контакт между тях му бе харесал. После обаче пред очите на Туре изплува споменът за потопения в течен сапун пистолет в ръката на непознатия и за думите на полицая, отбил се в „Бискиг“: мистериозният посетител вероятно е извършил убийството на клетия войник от Армията на спасението.

— Търся си място, където да отседна — осведоми го мъжът.

Туре Бьорген примига два пъти. Направо не вярваше на очите си. Та той стоеше пред заподозрян за зрелищно убийство! Отдавна трябваше да си е плюл на петите с виковете „полиция“. Освен това инспекторът му съобщи, че хората, съдействали на полицията да арестува убиеца, ще получат щедра награда. Бьорген погледна към дъното на ресторанта, където оберкелнерът разливаше книгата с поръчките. Защо усещаше това необяснимо вълнение, тази сладостна тръпка в слабините, която се разлива по цялото му тяло и му пречи да си събере мислите и да даде на мъжа смислен отговор?

— Само за една нощ — уточни гостът в синьото яке.

— Днес съм на работа.

— Ще почакам.

Туре Бьорген го изгледа. Осъзнаваше, че е пълна лудост, но мозъкът му вече бе решил как едновременно да задоволи желанието си за лудории и да реши финансовото си затруднение. Преглътна и се отпусна върху другия си крак.

* * *

Хари измина тичешком цялото разстояние от перона, където слезе от влака, до Главното полицейско управление в квартал

Грьонлан, качи се с асансьора до Отдела по грабежите и се втурна по коридорите на House of Pain, стаята за преглеждане на видеозаписи.

В тясното помещение без прозорци го посрещна тъмнина и задушен въздух. Хари чу как пъргавите пръсти на Беате играят по клавиатурата.

— Какво виждаш? — попита той силуета, очертаващ се върху фона от трепкащи кадри на екрана, разположен на по-късата стена.

— Нещо изключително интересно — отвърна Беате Льон, без да се обръща.

Макар да не виждаше лицето ѝ, Хари беше сигурен, че очите ѝ са зачервени. Познаваше начина ѝ на работа: вира се часове наред в екрана, докато превърта напред и назад, спира, фокусира, уголемява, запазва. В повечето случаи сама не знае точно какво търси или какво точно вижда, но House of Pain беше нейната запазена територия.

— Коего ще хвърли светлина върху много неща — додаде Беате.

— Целият съм в слух.

Хари започна да търси опипом в мрака къде да се настани, удари си прасеца в близкия стол, изруга и седна.

— Готов ли си?

— Давай.

— Добре. Запознай се с Христо Станкич.

На екрана се появи мъж пред банкомат.

— Сигурна ли си?

— Не го ли позна?

— Познах синьото яке, но... — Хари усети колебанието в гласа си.

— Чакай малко.

Мъжът на екрана пхна кредитна карта в банкомата. Обърна лице към камерата и направи гримаса. Пресилена усмивка, от онези физиономии, които изразяват противоположната емоция.

— Тук разбира, че устройството няма да му даде пари.

Мъжът на екрана натисна няколко бутона и накрая удари с юмрук по клавиатурата на банкомата.

— А тук — че няма да си получи картата — поясни Хари.

Мъжът продължи да се вира в екрана на банкомата. После си повдигна ръкава, погледна си часовника, обърна се и изчезна.

— Каква марка е часовникът му? — попита Хари.

— Стъклото блести прекалено силно, но увеличих негатива: върху циферблата пише „Seiko SQ50“.

— Браво на теб! Обаче не виждам как това хвърля светлина върху ситуацията.

— Сега ще разбереш.

Беате въведе някаква комбинация и на екрана се показаха две снимки на Станкич: на едната вадеше картата си от джоба, на другата си гледаше часовника.

— Избрах точно тези кадри, защото лицето му се вижда под един и същи ъгъл. И така, между двата кадъра минават около сто секунди. Какво виждаш?

— Нищо — призна си Хари. — Явно не ме бива в тези неща. Дори не съм сигурен дали човекът на двата кадъра е един и същ. Струва ми се различен от онзи, когото видях до Акершелва.

— Чудесно, значи ти е направило впечатление.

— Кое?

— Така изглежда снимката върху кредитната му карта — Беате кликна с мишката и на екрана се появи образът на мъж с къса подстрижка и вратовръзка. — А сега ще ти покажа фотоматериала на „Дагбладе“, където той е сред заснетите на площад „Егер“. Според теб това снимки на един и същи човек ли са? — попита Беате.

— Не.

— И аз така смятам.

— Нима? Щом *ти* смяташ така, значи просто мъжете на снимките са няколко.

— Не — възрази Беате. — Означава, че сме се натъкнали на така наречената свръхподвижност, известна в професионалните среди като *visage du pantomime*.

— Нищо не разбирам.

— Някои хора няма нужда да се гримират, да се преобличат или да се подлагат на пластични операции, за да се преобразят до неузнаваемост.

В залата за съвещания в червената зона Хари изчака всички от разследващия екип да заемат местата си и подхвана:

— Вече знаем със сигурност, че издирваме само един-единствен извършител. Засега ще го наричаме Христо Станкич. Беате?

Тя включи шрайбпроектора и на екрана се появи лице със затворени очи, покрито с мрежа от червени нишки.

— В момента виждате илюстрация на лицевата мускулатура на човека — започна Беате. — Изобразени са мускулите, които използваме, за да променяме изражението си. Най-важните от тях се намират на челото, около очите и около устата. *Musculus frontalis* например се използва заедно с *musculus corrugator supercilii*, за да повдигаме и сключваме веждите си. С помощта на *orbicularis oculi* разтягаме или свиваме областта около очите. И така нататък.

Беате натисна дистанционното управление. На екрана се появи клоун с надути бузи.

— По лицето ни има стотици такива мускули, но дори хората, занимаващи се професионално с правенето на гримаси, използват само съвсем малка част от тях. Актьорите и клоуните имат много подвижни лица благодарение на дълги тренировки на мускулите, а ние, останалите, изгубваме тази способност още от малки. Но дори актьорите и мимовеите използват лицевите си мускули главно за да изразят определена емоция. Най-често техните мимики и гримаси са универсални, а изразените чувства бързо се изчерпват: гняв, радост, влюбване, удивление, лек смях, неудържим смях и така нататък. С тази гъста мрежа от мускули природата ни е дала възможността да изразяваме с лицата си безброй чувства. Концертните пианисти например развиват до такава степен връзката между мозъка и мускулатурата на ръцете си, че пръстите им придобиват способността да изпълняват едновременно десет различни задачи независимо един от друг. Да не забравяме, че в пръстите си нямаме толкова много мускули, колкото на лицето. Какви ли неподозирани възможности крият тогава лицевите ни мускули?

Беате показва друга снимка на Христо Станкич — пред банкомата.

— Сега ще илюстрирам нагледно за какво говоря. — Тя пушна изготвения материал на забавен каданс. — Почти не се забелязва свиването и отпускането на миниатюрни мускули. В резултат от тях обаче изражението се променя. Нима наистина лицето се преобразява до такава степен? Не, но частта от мозъка, отговорна за разпознаването

на човешки физиономии — *fusiform gyrus* — е изключително чувствителна и към най-дребните промени, защото нейната задача е да прави разлика между хиляди приличащи си лица от физиологична гледна точка. Чрез това постепенно изменение в напрежението на лицевите мускули мозъкът ни възприема едно и също лице като две или повече. Ето.

Тя стопира записа на последния кадър.

— Ехо! Земята вика Марс.

Хари позна гласа на Магнюс Скаре. Неколцина колеги се засмяха. Беате се изчерви.

— Извинявай, Беате — едва сподави смеха си Скаре и се огледа доволно. — Но това пак е нашият човек Станкич. Научната фантастика е забавно занимание, но обяснението ти, че има хора, които изопват или отпускат лицата си и стават напълно неузнаваеми, звучи малко като приказка за призраци, ако питаш мен.

Хари понечи да се намеси, но се отказа. Реши да види как ще реагира Беате. Преди две години подобен коментар би я сломил на секундата. Хари неведнъж се бе застъпвал за нея.

— Нямам спомен да съм те питала каквото и да било — отвърна Беате, все още с пламнали бузи. — Щом обаче преценяваш нещата така, ще се постарая да онагледя твърдението си с пример, който сигурно ще успееш да разбереш.

— Ей, ей — извика весело Скаре и вдигна отбранително ръце. — Не исках да те засегна, Льон.

— След смъртта на човека настъпва явление, наречено *rigor mortis* — продължи привидно невъзмутимо Беате, но Хари забеляза как ноздрите ѝ се разшириха. — Мускулите на тялото и на лицето се вцепеняват. Все едно мъртвецът ги е стегнал. Как реагират най-често близките на покойници, когато ги повикаме да ги идентифицират?

Настъпи мълчание, нарушавано единствено от вентилатора на щрайбпроектора. Хари се усмихна, предвкусвайки триумфа на младата си колежка.

— Не могат да ги познаят — отговори силен ясен глас.

Чак сега Хари забеляза присъствието на Гюнар Хаген.

— С такъв проблем се сблъскват и войниците, помолени да идентифицират убитите на фронта. Случва се дори другари на жертвите, които са служили в една рота с тях, в колебанието си да

проверят петлиците на униформите им, за да се уверят в самоличността им.

— Благодаря — кимна Беате. — Успя ли да схванеш, Скаре?

Той сви рамене. Хари чу смях. Беате изключи шрайбпроектора.

— Пластичността и подвижността на лицето са строго индивидуални. Отчасти се овладяват с упражнения, отчасти се предават по наследство. Някои хора не са в състояние да движат поотделно дясната и лявата половина на лицето си, но има и такива, които след упорити тренировки могат да мърдат всичките си мускули независимо един от друг. Както концертните пианисти владеят мускулите на пръстите си. Явлението се нарича свръхподвижност или *visage du pantomime*. Описаните в научната литература случаи показват, че свръхподвижността се унаследява, като признаците ѝ се проявяват още в ранна юношеска или в детска възраст, а крайно изострените форми на свръхподвижност често са комбинирани с личностни разстройства, вродени или придобити вследствие от преживяването на силни травми.

— Значи според теб си имаме работа с умопобъркан? — попита Гюнар Хаген.

— Специалист съм по човешки лица, а не по психология, но не бих изключила тази вероятност. Хари?

— Благодаря ти, Беате. — Хари стана. — Е, колеги, вече знаете какво да очаквате. Някакви въпроси? Кажете, Ли.

— Как да хванем такова същество?

Хари и Беате се спогледаха. Хаген се изкашля.

— Нямам представа. Знам само, че това няма да приключи, преди той да си свърши задачата. Или ние нашата.

* * *

В кабинета си Хари завари съобщение от Раquel. За да избегне обичайните мъчителни размисли, ѝ се обади веднага.

— Как вървят нещата? — попита тя.

— Право към Върховния съд — отвърна той.

Бе научил този израз от бащата на Раquel: така се шегували фронтоваците след войната. Раquel се разсмя. Някога Хари бе готов да

пожертва всичко, за да чува всеки ден нежния ѝ звънлив смях. Все още му въздействаше.

— Сам ли си? — попита тя.

— Не. И Халвуршен е тук. Слухти както винаги.

Младият му колега вдигна глава от свидетелските показания за убийството на площад „Егер“ и се прозина.

— Олег има нужда да поговори с някого — призна Ракел.

— Ами?

— Уф, не се изразих правилно. Не е някого, а с теб.

— Има нужда?

— Пак ще се поправя: той каза, че иска да говори с теб.

— И те е накарал да ми се обадиш?

— Не. Това не е в негов стил.

— Така е — усмихна се Хари.

— Ще... ще имаш ли време за него довечера?

— Разбира се.

— Чудесно. Ела да вечеряш у дома с нас.

— С вас?

— С Олег и с мен.

— Мм.

— Разбрах, че пак сте се срещнали с Матиас...

— Да — побърза да я прекъсне Хари. — Вижда ми се много свестен мъж.

— Такъв е.

Хари се питаше как да разтълкува тона ѝ.

— Там ли си?

— Да. Слушай, Ракел, в момента разследваме убийство и главата ми направо пуши. Какво ще кажеш да поизчакаме да видим как ще се развият нещата и да ти се обадя, когато намеря свободно време?

Мълчание.

— Ракел?

— Да, разбира се. Иначе как е положението?

Въпросът ѝ му се стори доста неуместен, направо ироничен.

— Все същото.

— Да се е случило нещо ново в последно време?

Хари си пое дъх.

— Трябва да затворям. Ще ти звънна да се разберем при първи удобен случай, Поздрави Олег от мен. Става ли?

— Става.

Хари затвори.

— Е? — погледна го въпросително Халвуршен. — За какво обеща да намериш свободно време?

— За вечеря. Олег искал да ме види. Каква работа е имал Роберт в Загреб?

Халвуршен понечи да каже нещо, но някой почука на вратата. Обърнаха се. Влезе Скаре.

— Полицията от Загреб току-що се свърза с нас — осведоми ги той. — Кредитната карта на Станкич е издадена въз основа на фалшивия му паспорт.

— Мм — промърмори Хари, облегна се на стола и скръсти ръце на тила си. — По каква работа Роберт в ходил в Загреб, Скаре?

— Знаете каква е моята теория.

— Да се снабди с наркотици — сети се Халвуршен.

— Скаре, ти ли ми спомена за някаква девойка, която търсила Роберт в магазина на „Фретекс“? Изглеждала като жителка на бивша Югославия.

— Да, точно така. Шефката на магазина...

— Обади се във „Фретекс“, Халвуршен.

В кабинета се възцари мълчание, докато Халвуршен прелистваше указателя. Набра номера. Хари започна да барабани нервно с пръсти по бюрото. Не знаеше как да изрази колко е доволен от работата на Скаре. Прочисти си гърлото, но в следващия момент Халвуршен му подаде слушалката.

Сержант-майор Рюе го изслуша и веднага му отговори. Много оправна жена, установи Хари, когато затвори след две минути. Пак си прочисти гърлото:

— Едно от момчетата, които полагат общественополезен труд в магазина, вместо да лежат в затвора — сърбин — се сетил за въпросната девойка. Казвала се София, но малко се колебаел за името. Със сигурност обаче си спомнял, че момичето е родом от Вуковар.

Хари намери Юн да лежи в апартамента на Роберт с разтворена Библия върху корема. Изглеждаше недоспал и изплашен. Хари си запали цигара, седна на нестабилния кухненски стол и попита Юн защо брат му е ходил в Загреб.

— Нямам представа. Нищо не ми е казал. Сигурно пътуването му е било свързано с тайния проект, за който ми поиска пари назаем.

— Роберт имал ли е връзка с млада хърватка на име София?

— София Михолеч? Шегувате се!

— Всъщност не. Да разбирам ли, че знаете коя е?

— София живее в една от жилищните ни сгради на улица „Якоб Ол“. Семейството ѝ е сред хърватските бежанци, които комендантът доведе тук. Но тя... тя е само на петнайсет.

— Вероятно се е влюбила в Роберт? Младо момиче хлътва по симпатичен млад мъж. Такива неща не са рядкост, нали?

Юн отвори уста, но не отговори.

— Самият вие казахте, че Роберт си е падал по млади момичета.

— Ще ви дам адреса на семейството ѝ. Попитайте я сам — посъветва го Юн, забил поглед в пода.

— Добре — Хари си погледна часовника. — Имате ли нужда от нещо?

Юн се огледа.

— Искане ми се да отскоча до моя апартамент, за да взема някои дрехи и тоалетни принадлежности.

— Добре, ще ви закарам. Облечете се и си сложете шапка. Навън стана още по-студено.

Стигнаха до жилището на Юн за двайсет минути. Пътем минаха покрай стария занемарен стадион в квартал Бишлет — предстоеше да го съборят — и покрай ресторант „Скръодер“, където Хари зърна позната фигура на мъж в дебело вълнено палто и зимна шапка. Хари паркира на непозволено място — точно пред входа на сградата. Двамата мъже влязоха вътре и застанаха пред асансьора. Хари погледна червеното табло над вратата. Кабината се намираще на четвъртия етаж — етаж на Юн. Преди да натиснат копчето, асансьорът потегли надолу. Хари потърка длани о бедрата си.

— Май не обичате асансьори — подметна Юн.

— Личи ли ми?

— Баща ми има същия проблем — усмихна се Юн. — Елате, ще се качим по стълбите.

Тръгнаха. На втората стълбищна площадка Хари чу как вратата на асансьора се хлопна долу.

Влязоха в апартамента. Хари остана да чака пред вратата, докато Юн си вземе тоалетните принадлежности от банята.

— Странно — отбеляза Юн със смръщени вежди. — Имам чувството, че някой е влизал.

— Техническите ни сътрудници се отбиха да огледат дупките от куршуми.

Юн влезе в спалнята и се върна със сак.

— Долавям необичайна миризма — настоя той.

Хари се огледа. Върху плота на мивката имаше две стъклени чаши. По ръбовете им не личаха засъхнали остатъци от мляко или друга течност. По пода също се не забелязваха мокри следи от разтопен сняг. Озадачиха го само няколко дървени стърготини пред бюрото — вероятно от чекмеджета.

— Да тръгваме — подкани го Хари.

— Какво прави прахосмукачката ми тук? — посочи Юн. — Вашите хора използвали ли са я?

Хари познаваше отлични процедурите по изземване на следи за експертиза. Никоя от тях не включваше употребата на прахосмукачка от местопрестъплението.

— Кой друг освен вас има ключ за апартамента? — попита Хари.

Юн се поколеба.

— Теа, приятелката ми. Но тя не би поела доброволно инициативата да чисти.

Погледът на Хари отново се спря върху стърготините: ако човек използва прахосмукачка по предназначението ѝ, първо ще обере именно дребните пращинки. Приблужи се до уреда. Накрайникът беше свален от пластмасовия удължител, закрепен за маркуча. По гърба му полазиха ледени тръпки. Вдигна удължителя и погледна в кръглото му черно дуло. Прокара показалец по ръба. Върхът на пръста му почервеня.

— Какво е това? — попита Юн.

— Кръв. Проверете дали вратата е заключена.

Хари вече знаеше какво го очаква. Намираше се на прага към онова, което ненавиждаше и въпреки това никога не успяваше да избегне. Отвори капака на прахосмукачката и извади жълтата торбичка. Ето това е истинската стая на страданието, а не House of Pain, помисли си той. На това място винаги се принуждаваше да използва способността си за вживяване в психиката на злосторника. На моменти му се струваше, че прекалено много се старее да развие тази своя способност.

— Какво правите? — попита Юн.

Торбичката бе издута до пръсване. Хари скъса дебелия мека хартия. От нея, като духът от вълшебна лампа, се издигна облак от ситен прах. Понесе се към тавана, докато Юн и Хари се взираха в съдържанието на торбичката, изсипало се върху пода.

— Господи — прошепна Юн.

[1] Hello again (англ.) — Здравей отново. — Б.пр. ↑

[2] Remember me? At the men's room. (англ.) — Помниш ли ме? Видяхме се в мъжката тоалетна. — Б.пр. ↑

ОСЕМНАЙСЕТА ГЛАВА

ПЕТЪК, 18 ДЕКЕМВРИ

ШАХТАТА

— Господи — простена Юн и посегна към един стол. — Какво се е случило тук? Ама това е... това е...

— Да — кимна Хари. Приклеknал до Юн, той се опитваше да диша нормално. — Това е око.

Очната ябълка приличаше на кървава медуза. Прахът се бе полепил по бялата ѝ повърхност. Върху задната ѝ страна, също окървавена, Хари различи залавните места на мускулите и зрителния нерв, приличен на дебел бял червей.

— Питам се обаче как окото е преминало непокътнато през филтъра. Ако наистина е било засмукано в прахосмукачката.

— Бях го махнал — отвърна Юн с разтреперан глас. — Така засмукваше по-силно.

Хари извади химикалка от джоба на якето си и внимателно обърна окото с нея. Консистенцията му се стори мека, но с твърдо ядро. Хари се премести така, че светлината от лампата на тавана да пада върху зеницата — голяма, черна и разлята, защото очната мускулатура вече не я поддържаше в обичайния ѝ кръгъл вид. Светлината хвърляше върху почти тюркоазния ирис цветни отблясъци като върху повърхността на стъклено топче за игра. Хари чу как Юн притаи дъх зад гърба му.

— Жертвата е имала забележително светли сини очи — установи инспекторът. — Възможно ли е да сте я познавали?

— Не, аз... не знам.

— Чуйте ме, Юн — подхвана Хари, без да се обръща. — Не знам къде сте се учили да лъжете, но не ви бива. Не мога да ви принудя да ми разкажете пикантериите около интимния живот на брат си, но това... — Хари посочи кървавата очна ябълка — ... няма да го оставя просто така.

Обърна се. Седнал на един от кухненските столове, Юн бе навел глава.

— Аз... тя... — задавено заекна той.

— Значи жертвата е жена, така ли? — притече се на помощ Хари. Юн кимна, без да вдигна глава.

— Казва се Рагнхил Гилстриуп. Не познавам друг човек с такива очи.

— И как се е озовало окото й тук?

— Нямам представа. Тя... ние... се срещаме тук. Тя имаше ключ за апартамента. Какво съм направил, Хари? Защо ми се случва всичко това?

— Не знам, Юн. Но тук ми се отваря сериозна работа и първо трябва да ви намерим подходящо място, където да останете.

— Да се върна на булевард „Юлевол“?

— Не! — категорично извика Хари. — Имате ли ключ за жилището на Теа?

Юн кимна.

— Добре, отидете там. Заклучете вратата и не отваряйте на никого.

Юн се запъти към вратата, но спря.

— Хари?

— Да?

— Има ли начин връзката ми с Рагнхил да не се оповестява? Скъсах с нея, когато се влюбих в Теа.

— В такъв случай няма от какво да се притеснявате.

— Не разбирате. Рагнхил Гилстриуп беше омъжена.

— Осмата заповед?

— Десетата.

— Не обещавам, че ще го запазя в тайна, Юн.

Младият мъж го погледна изненадан. После бавно поклати глава.

— Какво има? — попита полицаят.

— Направо не мога да се позная! Рагнхил е мъртва, а аз мисля само как да спася собствената си кожа.

Очите му плувнаха в сълзи. В миг на беззащитност Хари почувства искрено съчувствие. Съчувствие не към жертвата на престъпление или нейните близки, а към човек, който в миг на безмерно отчаяние съзира собствената си презряна човешка природа.

* * *

Понякога Свере Хасвол съжеляваше, задето смени моряшкото поприще с поста на пазач в чисто новата сграда на улица „Гьотеборг“ 4. Най-горчиво се разкайваше в дни като днешния, когато живущите звъняха с оплаквания, че шахтата за отпадъци отново се е запушила. Случваше се средно по веднъж месечно поради съвсем елементарна причина: отворите на капаците на всеки етаж бяха широки колко самата шахта. Напук на старите сгради. Дори през трийсетте години, когато се появиха шахти, архитектите съвсем предвидливо правеха отворите с по-малък диаметър, та хората да не пъхат неща, които биха заседнали в шахтата. В днешно време при проектирането архитектите мислят само какво осветление да сложат в сградите.

Хасвол отвори капака на шахтата на третия етаж, мушна си главата и запали фенерчето. Светлината се отрази в белите пластмасови чували и той установи, че проблемът, както винаги, е между първия и втория етаж, където в шахтата има леко стеснение.

Слезе в отделението за боклука в мазето и включи осветлението. От студа му се запотиха очилата. Потръпна и взе близо триметровия железен прът, оставен по протежение на по-дългата стена точно с тази цел. Дори бе закрепил пластмасова топка на върха, за да не пробива чувалите, когато отпушва шахтата. От отвора се стичаха капки и се удряха в чувалите в тази същинска кочина. В наредбата за вътрешния ред в жилищните сгради беше ясно упоменато, че шахтата се използва само за сухи отпадъци в добре опаковани чували, но хората — нищо че се пишеха ревностни християни — изобщо не се съобразяваха с правилата.

Под краката му пращяха черупки от яйца и картонени кутии от мляко. Приближи до кръглия отвор на тавана. Надникна в него, но вътре беше тъмно. Мушна железния прът в отвора. Очакваше да се натъкне на обичайната мека маса от отпадъци в чували, но за негово учудване прътът се удари в нещо твърдо. Натисна пръта. Твърдият предмет не се отмести. Явно бе заседнал здраво в шахтата.

Свали от колана си джобното фенерче и освети вътрешността на шахтата. Върху очилата му падна капка, разля се и го заслепи. Той изруга ядосано, свали си очилата и ги избърса в синьото си палто, като

придържаше фенерчето под мишница. Поотмести се и пак надникна в тръбата. Изтръпна. Ръката му с фенерчето, насочено нагоре, се вцепени. Въображението му работеше трескаво. Взираше се, а ударите на сърцето му се разрешиха. Поразен, отново си сложи очилата. И сърцето му спря да бие.

Железният прът се изплъзна от разтрепераните му ръце и издрънча о пода. Когато Свере Хасвол се опомни, си даде сметка, че се е свлякъл върху боклуците и е изпуснал фенерчето. Върху чувала между бедрата му тупна още една капка. Отдръпна се рязко, все едно течността е изгаряща киселина. Изправи се и хукна навън.

Изпитваше потребност да подиша чист въздух. Като моряк бе виждал разни страхотии, но това... това вече надхвърляше границите на нормалното. Само болен мозък би измислил и осъществил подобно престъпление. Бутна нетърпеливо входната врата и излезе на тротоара, олюлявайки се. Дори не забеляза двамата високи мъже, застанали наблизко. Не усети и вледеняващия студ, който го лъхна. Подпря се на стената, замаян и запъхтян, и извади мобилния си телефон. Вторачи се в него напълно отчаяно. Преди няколко години промениха номерата на службите за спешно реагиране е цел да ги направят по-лесни за запомняне, но той, естествено, се сещаше само за старите номера. Огледа се за помощ. Единият от двамата мъже разговаряше по мобилен телефон, а другият беше един от живущите в сградата.

— Извинете, знаете ли номера на полицията? — попита Свере Хасвол.

Гласът му звучеше дрезгаво, сякаш е кресцал часове наред.

Мъжът с телефона го огледа и каза на човека, с когото разговаряше:

— Почакай, май няма да се наложи да викаш Иван и кучето-следотърсач.

После отпусна ръката си с телефона и се обърна към Свере Хасвол:

— Аз съм старши инспектор Хуле от полицията в Осло. Нека позная...

* * *

От прозореца в апартамент близо до Западния пазар Туре Бьорген оглеждаше задния двор. Навън цареше същата тишина както вътре: не се чуваха деца да тичат с весели възгласи наоколо и да си играят в снега. Явно студът и мракът ги бяха прогонили. Впрочем от няколко години не бе виждал през зимата да играят деца. От всекидневната бръмчеше телевизорът. Новинарят предупреждаваше за предстоящи рекордно ниски температури и съобщаваше, че министърът на социалните грижи ще предприеме допълнителни мерки, за да намери подслон на бездомниците и да осигури средства за отопление на самотни възрастни. „Полицията издирва хърватския гражданин Христо Станкич. Всяка информация за него ще бъде щедро възнаградена.“ Новинарят не уточни каква е сумата, но Туре Бьорген не се съмняваше, че парите ще стигнат за самолетен билет и триседмична ваканция в Кейп Таун.

Избърса ноздрите си и втри остатъците от кокаина на прах във венците си. В устата си вече не усещаше вкуса на изядената пица.

Излъга шефа си в „Бискит“, че го боли глава, и си тръгна по-рано от работа. Христо — или Майк, както му се представи — го чакаше на пейка на Западния пазар, както се разбраха. Христо се нахвърли върху пицата-полуфабрикат с вълчи апетит и изобщо не усети вкуса на петнайсетте милиграма „Стесолид“, стрити на прах и добавени към нея.

Туре Бьорген погледна към спящия Христо, легнал гол по корем в леглото му. Дишаше равномерно и дълбоко въпреки топката в устата му. Изобщо не се разбуди, докато Туре приключи с всички приготовления. Купи за петнайсет крони успокоителните таблетки от трескав наркоман на улицата пред „Бискит“. Останалите играчки също не му излязоха скъпо. За скромната сума от 599 крони взе от онлайн магазин за секс артикули цял комплект за начинаещи: белезници за ръце и крака, топка за уста с оглавник и връзка анални топчета.

Завивката се въргаляше на пода. Кожата на Христо лъщеше на поклащащите се пламъци от свещите, с които Туре украси стаята. Тялото на Христо образуваше обърнато „у“ върху белия чаршаф. Ръцете му бяха закрепени с белезници за солидната горна табла на месинговото легло, а глезените на краката му — закопчани за двата края на долната табла. Туре пъкна възглавница под корема на Христо, за да му повдигне таза.

Свали капачето на кутията с вазелин, гребна малко от съдържанието с пръст и разтвори бузите на задника на Христо. Пак му мина през ума, че това е изнасилване. Няма как да се сметне за друго. Самата дума „изнасилване“ му подежда възбуждащо.

Кой знае? Вероятно Христо не би се възпротивил Туре да си поиграе с него. И все пак Христо даваше разнопосочни сигнали. А и задявките с убиец винаги крият опасност. Съблазнителна опасност, но не и безразсъден риск, защото мъжът под него щеше да прекара остатъка от живота си зад решетките.

Туре погледна еректиралия си член. Извади аналните топчета от кутийката и дръпна силно двата края на тънката, но достатъчна здрава пластмасова връв, на която топчетата бяха закачени като на огърлица: отпред топчетата бяха съвсем малки, но постепенно големината им се увеличаваше, като най-голямото достигаше размерите на топка за голф. Според указаниято топчетата се вкарваха в ануса и бавно се издърпваха, за да се постигне максимална стимулация на нервните окончания в и около чувствителната зона. Топчетата бяха в различни цветове и ако човек не е виждал анална броеница, би я помислил за нещо съвсем различно. Туре се усмихна на изкривеното си отражение в най-голямото топче. Баща му вероятно малко ще се стъписа, когато разопакова коледния подарък, който Туре щеше да му изпрати от Кейп Таун с пожелание да украсят с него коледната елха. Докато всички пеят, маршируват и послушно се държат за ръце, никой от роднините му във Вегоршхай обаче нямаше да се сети какво всъщност е предназначението на тези топчета, които блещукат на елхата... или къде са се намирали.

* * *

Хари заведе Беате по стълбите към мазето, а пазачът им отключи помещението за смет. Льон бе довела и двама помощници — Гилберг и девойка, чието име Хари така и не можеше да запомни за повече от три секунди.

— Ето там, горе — уточни Хари.

Тримата сътрудници от Отдела за експертно-криминална дейност, облечени в нещо като бели пчеларски костюми, пристъпиха

предпазливо под отвора на шахтата и лъчите от фенерите на главите им изчезнаха в мрака. Хари наблюдаваше новата помощница на Беате в очакване да види как ще понесе гледката. Реакцията на младата жена му напомни корал, свил се инстинктивно, когато водолази го докоснат с пръст. Беате поклати глава едва забележимо, както водопроводчик спокойно установява наличието на замръзнала тръба.

— Енуклеация — подхвана тя. Гласът ѝ отекна в шахтата. — Записваш ли, Маргрет?

Помощницата ѝ, задъхана от видяното, започна да търси химикалка и бележник под защитния си костюм.

— Моля? — не разбра Хари.

— Лявата очна ябълка е отстранена. Маргрет?

— Записвам — потвърди момичето.

— Жената виси с главата надолу, явно е заседнала в шахтата. От очната кухня капе малко кръв, а от вътрешната страна се виждат бели ивици — явно черепът прозира през тъканта. Кръвта е тъмноредвена на цвят, следователно съсирването е започнало преди известно време. Съдебният лекар ще провери температурата и степента на вцепененост, когато пристигне. Бързо ли диктувам?

— Не, идеално — отвърна Маргрет.

— На четвъртия етаж, където е било намерено и самото око, се натъкнахме на следи от кръв до капака на шахтата. Явно трупът е бил напъхан там. Тъй като отворът е тесен и предвид видяното, имаме основания да смятаме, че лявото ѝ рамо е изкълчено или докато извършителят се е опитвал да напъха тялото ѝ в шахтата, или впоследствие, докато е падало. Малко трудно е да се определи от този ъгъл, но май виждам синини по врата ѝ, които означават, че вероятно е била удушена. Патолозите ще прегледат рамото и ще установят причината за смъртта. Няма какво повече да се направи тук. Твоя е, Гилберг.

Беате се отмести и той направи няколко снимки.

— Какво представлява жълто-бялото в очната кухня? — попита Гилберг.

— Мазнина — обясни Беате. — Огледай наоколо дали ще намериш вещи, собственост евентуално на убитата или на убиеца. После колегите отвън ще ти помогнат да я свалите. Маргрет, ти идваш с мен.

Излязоха в коридора. Маргрет натисна копчето на асансьора.

— Ще се качим по стълбите — махна с ръка Беате.

Маргрет я погледна изненадано и тръгна след нея и Хари.

— Трима от хората ми ще се появят всеки момент — Беате изпревари въпроса на Хари.

Въпреки че той вземаше по две стъпала на крачка, тя не изоставаше.

— Свидетели?

— Засега няма — отвърна Хари. — Но започнахме обиколката. Трима полицаи се заеха да звънят по вратите в сградата, а после и в съседните.

— Имат ли снимки на Станкич?

Хари я погледна, за да разбере дали е вложила ирония във въпроса си. Не му стана ясно.

— Какво е първото ти впечатление? — попита той.

— Мъж е.

— Защото е успял да я напъха в отвора на шахтата?

— Вероятно да.

— Нещо друго?

— Хари, има ли въобще някакво съмнение кой го е извършил? — въздъхна тя.

— Да, Беате, няма как да сме сигурни. По принцип винаги се съмняваме, докато не се сдобием с неопровержими доказателства. — Хари се обърна към Маргрет, която вече издъхваше зад гърба им. — Твоето първо впечатление?

— Какво?

Поеха по коридора на четвъртия етаж. Пълен мъж с разкопчано сако от туид стоеше пред апартамента на Юн Карлсен. Явно чакаше тях.

— Искам да разбера какво почувства, когато влезе в апартамента. И когато погледна нагоре в шахтата.

— Какво съм почувствала ли? — усмихна се смутено Маргрет.

— Да, точно така! Какво си почувствала! — избоботи Столе Ауне и протегна ръка на Хари. — Слушайте и попивайте, младежи, защото това е прословутото евангелие на Хуле. Преди да прекрачиш местопрестъплението, трябва да освободиш главата си от всякакви мисли, да се превърнеш в безсловесно новородено и да приемеш с

всичките си сетива благословията на първото впечатление. Тези няколко важни секунди са твоят най-голям, а може би и единствен шанс да прозреш какво се е случило, без да си наясно с фактите. Звучи като ритуал за викане на духове, нали? Много изискан костюм, Беате. А коя е очарователната ти колежка?

— Маргрет Свенсен.

— Аз съм Столе Ауне — представи се психологът, хвана ръката на Маргрет и я целуна въпреки ръкавицата. — Боже мой, имате вкус на латекс, миличка.

— Ауне е психолог — обясни Беате. — Често ни помага да разплетем случаите.

— Често *се опитвам* да ви помагам — поправи я той. — За съжаление психологията все още е съвсем млада наука и чак след поне петдесет-сто години ще бъде в състояние да оказва сериозна подкрепа на следствието. А какво ще отговорите, на въпроса на Хуле, миличка?

Маргрет се обърна към Беате, сякаш за да я помоли за помощ.

— Ами... не знам. Тази история с окото ми се стори отвратителна.

Хари отключи вратата.

— Нали знаеш, че не понасям кръв — предупреди го Ауне.

— Представи си, че не е истинско, а стъклено око — Хари отвори вратата и се дръпна встрани. — Стъпвай върху найлона и не пипай нищо.

Ауне пое предпазливо по черната пътека. Приклепна до окото, което продължаваше да стои в купчината прах до прахосмукачката. Повърхността му бе посивяла.

— Нарича се енуклеация — осведоми го Хари.

— Изтръгнал е окото ѝ с прахосмукачка? — повдигна вежди Ауне.

— Първо го е засмукал с прахосмукачката, а после го е изтръгнал с пръсти — предположи Хари. — Мускулите и зрителните нерви не могат да се прекъснат толкова лесно.

— На какво ли не те е научил опитът, Хари.

— Веднъж арестувах жена, удавила бебето си във ваната. Докато лежеше във временния арест, си извади окото. Тогава лекарят ми обясни каква е техниката.

Чуха как Маргрет си пое въздух зад гърба им.

— Отстраняването на око не води автоматично до летален изход — продължи Хари. — Според Беате жената е удушена. Ти какво мислиш?

— Престъплението е извършено от човек в състояние на емоционален и рационален дисбаланс. Осакатяването показва неконтролируем гняв. Не е изключено убиецът да се е ръководил от практични съображения, когато е изхвърлил трупа в шахтата...

— Какво практично има в това решение? Ако е искал да не открием тялото веднага, по-разумно би било да го остави в празния апартамент.

— Значи действието му е повече или по-малко символично.

— Мм. Маха окото и третира останалото като боклук?

— Да.

Хари погледна Беате.

— Изводите ни не говорят в полза на теорията, че е станала жертва на професионален убиец.

— Е, възможно е да е бил разгневен професионален убиец — сви рамене Ауне.

— Професионалистите разчитат на един доказан метод. Христо Станкич например застрелва жертвите си.

— Може да има по-широк репертоар — предположи Беате. — Или жената да го изненадала в апартамента.

— Или не е искал да стреля, за да не чуят съседите — обади се Маргрет.

Тримата се обърнаха към нея. Тя се усмихна малко стреснато:

— Искам да кажа... ако убиецът е имал нужда от спокойствие в апартамента, за да намери нещо важно?

Хари забеляза, че неочаквано Беате започна да диша през носа и пребледня.

— Как ти звучи всичко това? — обърна се той към Ауне.

— Като психология. Безброй въпроси. И само хипотези в отговор.

Навън Хари попита Беате как се чувства.

— Добре, само дето малко ми прилоша.

— Не ти позволявам да се разболееш точно сега. Ясно?

В отговор тя се усмихна загадъчно.

* * *

Той се събуди. С отварянето на очите си видя как по белия таван над главата му потрепват светли отблясъци. Болеше го главата и цялото тяло. Замръзваше. В устата му бе напъхано нещо. Опита се да се размърда, но ръцете и краката му бяха завързани. Повдигна глава. В огледалото до леглото отражението му лъсна на светлината от запалени свещи. Беше гол. На главата му бе сложено нещо като конска сбруя. Единият ремък минаваше напреки пред устата му, в която бе напъхана черна топка. Ръцете му бяха закопчани за леглото с белезници, глезените — с черни маншети. Отново се вторачи в огледалото. Върху чаршафа между краката му се виждаше краят на конец, който водеше към задника му. На корема си забеляза нещо бяло. Приличаше на сперма. Отпусна глава върху възглавницата и затвори очи. Прииска ми се да закрепещи, но знаеше, че топката ще осуети всеки негов опит да произведе звук.

От всекидневната долетя глас.

— Ало? Полицията ли е?

Полиция? Той се замята бясно в леглото, като се мъчеше да отскубне ръцете си от оковите, и простена от болка, защото белезниците се впиха зад палеца му и олющиха кожата му. Успя да извие китките си и да хване с пръсти веригата между двете гривни. Белезници. Арматурно желязо. От баща си знаеше, че строителните материали почти винаги са направени да издържат на натиск само в едната посока, а изкуството да огъваш желязо владее онзи, който знае в каква посока то ще окаже най-слаба съпротива. Веригата между двете гривни на белезниците цели да попречи на закопчания да ги раздели, като я скъса.

Чуваше как сервитьорът продължава да говори по телефона. После изведнъж всичко утихна.

Опря мястото, където веригата се свързва с гривната, о решетката на леглото. Вместо да дърпа, започна да го извива. След четвърт въртене веригата заседна в решетката. Помъчи се да продължи, но без успех. При втория опит ръцете му се плъзнаха по желязото.

— Ало? — чу се гласът от всекидневната.

Пое си дълбоко въздух. Затвори очи. Пред купчините арматурно желязо на строителната площадка видя баща си по риза с къс ръкав. Повдига здравите си ръце и прошепва на невръстния си син: „Няма място за колебания. Само за силна воля. Желязото няма воля и затова винаги ще е губещо.“

Туре Бьорген барабанеше нетърпеливо с пръсти по огледалото с перленосива украса от мидени черупки в стил рококо. Собственикът на антиквариата, откъдето го купи, му обясни, че думата „рококо“ всъщност е обидна дума и произлиза от френското *rocaille* — „гротесков“. Впоследствие Туре си даде сметка, че именно този факт наклони везните в полза на решението да изтегли потребителски заем, за да се сдобие с дванайсет хиляди крони — толкова струваше огледалото.

От телефонната централа на полицията пробваха да го свържат с Отдела за борба с насилието, но понеже там никой не отговори, пробваха с дирекция „Защита на населението“.

Туре чу звуци от раздвижване в спалнята. В решетката на леглото издрънча желязо. Явно все пак „Стесолид“ не е най-ефективното приспивателно.

— Дирекция „Защита на населението“.

Плътният спокоен глас в слушалката стресна Туре.

— Ало... въз... обаждам се във връзка с наградата... за... онзи тип, дете застреля оня другия от Армията на спасението.

— С кого разговарям и откъде се обаждате?

— С Туре. От Осло.

— А по-конкретно?

Туре преглътна с пресъхнало гърло. По ред причини се бе възползвал от правото си на абонат, чийто номер да остава в тайна. Знаеше, че в момента на екрана на телефона в дирекция „Защита на населението“ е изписано „непознат номер“.

— Мога да ви помогна — гласът на Туре стана по-висок.

— Първо трябва да ми кажете...

— Той е при мен. Завързан.

— Да не би да ми съобщавате, че държите завързан човек в дома си?

— Ама нали е убиец. Опасен е, видях го да държи пистолет в ресторанта. Казва се Христо Станкич. Прочетох името му във вестника.

Събеседникът му явно обмисляше как да постъпи. След кратко мълчание се обади с плътния си, но малко по-ангажиран глас:

— Успокойте се. Кажете кой сте и къде се намирате и ще дойдем веднага.

— А наградата?

— Ако информацията ви наистина доведе до ареста на заподозрения, ще потвърдя, че сте ни помогнали.

— И ще си получа веднага наградата?

— Да.

Туре се замисли. За Кейп Таун. За старци, облечени като дядо Коледа, под палещите слънчеви лъчи. Телефонът изпращя. Пое си дъх да даде знак, че още не е затворил, и се вгледа в огледалото си на стойност дванайсет хиляди крони. В следващия миг Туре Бьорген осъзна три неща: пращането не идва от слушалката; за 599 крони няма как да ти изпратят по пощата качествени белезници; най-вероятно това ще бъде последната Коледа в живота му.

— Ало? — обади се дежурният от полицията.

Туре Бьорген искаше да отговори, но тънък наниз от лъскави топчета, удивително наподобяващи украса за коледна елха, спря притока на въздух, необходим на гласните струни, за да произведат звук.

ДЕВЕТНАЙСЕТА ГЛАВА

ПЕТЪК, 18 ДЕКЕМВРИ

КОНТЕЙНЕР

По заснежения път, обграден от двете страни с високи стени от изринат от платното сняг, в мрака пътуваше автомобил с четирима души.

— За „Йостгор“ се завива вляво — обади се Юн от задната седалка, обгърнал с ръка раменете на изплашената Теа.

Халвуршен зави. Хари гледаше светлинките от къщите, пръснати по високите части или между дърветата. Мигаха като фарове.

Когато Хари им каза, че апартаментът на Роберт вече не е безопасно скривалище, Юн сам предложи да отидат в „Йостгор“ и настоя да вземе Теа със себе си.

Халвуршен влезе в двора, разположен между бяла жилищна сграда и боядисана в червено плевня.

— Ще помоля съседа да дойде с трактора, за да ни направи пътека — обясни Юн, докато газеха през снега.

— В никакъв случай — възрази Хари. — Никой не бива да разбира, че сте тук. Дори хора от полицията.

Юн се приближи до стената, преброи пет дъски и бръкна под дървената облицовка.

— Ето — той вдигна ръката си. Държеше ключ.

Вътре цареше още по-суров студ. Сякаш боядисаните дървени стени се бяха превърнали в лед. Гласовете на премръзналите гости отекваха гръмко. Изтупаха снега от краката си и влязоха в просторна кухня с голяма маса, долап, пейка и камина в ъгъла.

— Ще запаля огън — от устата на Юн излезе пара. Той потърка ръце, за да ги стопли. — В раклата под пейката има дърва, но ще ни трябват още от бараката.

— Аз ще донеса — предложи услугите си Халвуршен.

— За да стигнеш дотам, ще се наложи да направиш пъртина. Под навеса има две лопати.

— Аз ще ви помогна — обади се Теа.

Снегът неочаквано спря и небето се проясни. Застанал до прозореца, Хари пушеше и наблюдаваше как Халвуршен и Теа чистят снега под млечната лунна светлина. В камината пращеше огън, а Юн, приклепнал до нея, се взираше в пламъците.

— Как прие приятелката ви новината за Рагнхил Гилстриуп? — попита Хари.

— Прости ми. Нали ви казах: с Рагнхил имахме връзка, преди да се влюбя в Теа.

Хари гледаше огънчето на цигарата си.

— Все още ли нямате предположения какво е правела Рагнхил Гилстриуп в апартамента ви?

Юн поклати глава.

— Не знам дали забелязахте, но най-долното чекмедже на бюрото ви изглеждаше разбито. Какво държите там?

— Лични вещи — сви рамене Юн. — Писма, такива неща.

— Любовни писма? Сред които писма от Рагнхил?

— Ами... — Юн се изчерви — ... не си спомням. Повечето ги изхвърлих. Може да съм запазил едно-две. Това чекмедже го заключвам.

— За да не открие Теа писмата от Рагнхил, ако посети жилището ви сама?

Юн кимна.

Хари излезе на стълбите към двора, дръпна от цигарата, вече почти угарка, хвърля я в снега и извади мобилния си телефон. Гюнар Хаген вдигна на третото прозвъняване.

— Преместих Юн Карлсен — докладва Хари.

— Уточни.

— Няма нужда.

— Моля?

— В момента се намира на по-безопасно място. През нощта Халвуршен ще остане при него.

— Къде, Хуле?

— Тук.

Хари предчувстваше каква буря се задава, докато напрегнато очакваше реакцията на шефа си в утихналата слушалка. Най-сетне Хаген подхвана с тих глас, като изговаряше отчетливо всяка дума:

— Хуле, в качеството си на твой началник ти зададох съвсем конкретен въпрос. Отказът ти да ми отговориш представлява нарушение на служебна заповед. Ясно ли се изразих?

На Хари често му се искаше да е устроен другояче, да притежава инстинкт за самосъхранение в обществото като повечето хора. Но за жалост не беше такъв.

— Защо толкова настоявате да разберете, шефе?

— Не съм ти разрешил да ми задаваш въпроси, Хуле — гласът на Хаген трепереше от гняв. — Ясно?

Хари мълчеше. Когато чу как началникът му си поема дъх, допълни:

— В имението „Скансен“.

— Какво?

— Намира се на изток от Стрьомен — полицейския полигон в Льоренскуг.

— Добре.

Хари затвори и набра друг номер, докато наблюдаваше как Теа, осветена от луната, се визира към клозета. Бе спряла да рине сняг и силуетът ѝ бе замръзнал в странна, вцепенена поза.

— Да, моля.

— Скаре, обажда се Хари. Нещо ново?

— Не.

— Няма ли сигнали на очевидци?

— Нищо сериозно.

— Но хората звънят?

— О, да, научили са за наградата. Ако питаш мен, много лоша идея. Така само си създадохме още работа.

— Каква информация дават?

— Ами... каква... Описват разни мъже, които видели по улицата, и им приличали на Христо Станкич. Чакай да ти кажа най-забавния случай. Някакъв тип се обадил в дирекция „Зашита на населението“. Твърдял, че е завързал Станкич в дома си, и попитал дали това е достатъчно, за да получи наградата.

Хари изчака гръмкият смях на Скаре да заглъхне.

— И как са разбрали, че лъже?

— Не се е наложило. Той затворил. Звучал доста объркан. Казал, че преди няколко дни видял Станкич с пистолет в ръка в някакъв

ресторант. Вие какво правите в момента?

— Ами... ще повториш ли последното?

— Вие какво...

— Не, не. Повтори онова за пистолета.

— Хе-хе, на някои хора никак не им липсва въображение, а?

— Свържи ме с дежурния в „Защита на населението“, с когото си разговарял.

— Значи искаш...

— Веднага, Скаре.

След като размени с дежурния три изречения, Хари го помоли да не затваря и извика с всичка сила:

— Халвуршен!

— Да?

Младият полицаи се появи пред плевнята.

— Как се казваше онзи сервитьор, който видял мъж в тоалетната с пистолет, покрит със сапун?

— Как очакваш да си спомня?

— Все ми е едно, просто мисли.

Гласовете им ечаха между стената на къщата и плевнята.

— Туре някой-си. Нещо такова.

— Бинго! Така се е представил по телефона. Хайде сега се сети за фамилията му, драги.

— Тъъ... Бьорг? Не. Бьоранг? Не...

— Хайде де, Лев Яшин!

— Бьорген. Точно така беше. Бьорген.

— Остави лопатата. Позволявам ти да шофираш с превишена скорост.

Двайсет минути по-късно Хари и Халвуршен профучаха покрай Западния площад и завиха по улица „Скиве“. Оберкелнерът в „Бискиит“ даде на полицаите адреса на Туре Бьорген. Пред сградата ги чакаше патрул. Халвуршен спря до колегите си и свали прозореца.

— На третия етаж — осведоми го полицаиката на предната седалка и посочи към прозорец на сивата фасада, където светеше.

Хари се наведе към жената над Халвуршен.

— Двамата с него ще се качим. Единият от вас да остане тук, за да поддържа връзка със „Защита на населението“, а другият да заварди задния изход. Имате ли оръжие в багажника?

— Да.

Мъжът, колегата ѝ, се наведе напред:

— Ти си Хари Хуле, нали?

— Точно така, полицаи.

— Чух, че нямаш разрешително за оръжие.

— Нямах. Нещата се промениха.

— Ами?

— Успях се за първия изпит по стрелба през есента — усмихна се Хари. — Но мога да те успокоя: на втората дата записах третия най-добър резултат в цялата система на полицията. Ясно?

Двамата полицаи се спогледаха.

— Да — смънка мъжът.

Хари дръпна вратата на колата. Замръзналите гумени уплътнения изпращяха.

— А сега да проверим дали сигналът е важен за нас.

За втори път в рамките на две дни Хари държеше картечен пистолет в ръка. Позвъни на уредбата на името Сайерстед. Обади се разтревожен женски глас. Хари се легитимира и я подкани да погледне през прозореца, за да се увери лично, че идват от полицията.

Тя им отвори. Полицайката се втурна към задния двор и зае позиция, а Халвуршен и Хари се качиха по стълбите.

На месингова табелка над звънеца бе написано името Туре Бьорген с черни букви. Хари се сети как Бярне Мьолер още при първата им съвместна акция го научи на най-лесния и ефикасен начин да разбере дали в жилището има някой. Затова долепи ухо до стъклото на вратата. Отвътре не се чуваше нито звук.

— Зареден и със свален предпазител, нали? — прошепна Хари.

Халвуршен, извадил служебния си пистолет, застана от лявата страна на вратата.

Хари натисна звънеца.

Ослуша се със затаен дъх.

После пак позвъни на вратата.

— Да разбием вратата или да не я разбием — прошепна Хари. — Това е въпросът.

— Ако ще го правим, трябва първо да се обадим в съда и да поискаме разрешение за обиск...

Звукът от удар на „МП-5“ в стъкло прекъсна Халвуршен. Хари провря бързо ръка и отключи.

Влязоха в коридора и Хари посочи на Халвуршен кои врати да провери. Самият той веднага се насочи към всекидневната. Беше празна. Веднага обаче забеляза огледалото над масичката с телефона, очевидно ударено с тежък предмет. От средата му се бе отчупило парче и бе оставило тъмен кръг след себе си. Лъчите на своеобразното черно „слънце“ сочеха към позлатена орнаментирана рамка. Открехнатата врата в дъното на помещението мигом прикова вниманието на Хари.

— В кухнята и в банята няма никого — прошепна Халвуршен зад гърба му.

— Добре. Пригответи се.

Хари тръгна. Интуицията му подсказваше, че ако изобщо в жилището има нещо, ще го намерят точно зад тази врата. Отвън се чуваше пърпоренето на развалено автомобилно гърне. Спирачки на трамвай изсвистяха пронизително в далечината. Хари си даде сметка, че инстинктивно се свива, сякаш за да се смали до размерите на нищожна мишена.

Бутна вратата с дулото на картечния пистолет, бързо прекрачи прага и се шумугна встрани, защото иначе рискуваше Станкич, ако изобщо се намираще там, да го види в силует. Долепи се до стената с пръст върху спусъка, докато чакаше очите му да привикнат към мрака.

На светлината, процеждаща се от процепа на вратата, видя голямо легло с месингови табли. Чифт голи крака се подаваха изпод завивката. Хари направи крачка напред, хвана завивката и я отметна.

— Мили боже! — възкликна Халвуршен.

Застанал на прага, той бавно отпусна ръката, която стискаше пистолета, и се вторачи изумен в леглото.

* * *

Огледа внимателно бодливата тел върху оградата. После се засили и скочи. Покатери се с бързи, ловки движения, както го бе учил Бобо. Пистолетът в джоба го смушка в стомаха, докато се премяташе от другата страна. Озова се върху заледен асфалт. На светлината от

уличната лампа забеляза, че си е скъсал якето. От дълбок прорез в синия плат се подаваше бяла подплата.

Някакъв звук го стресна и той тутакси се скри в сянката на контейнерите в депото, подредени един върху друг в редици. Ослуша се и се огледа. Вятърът свирукаше лекичко в изпочупените прозорци на близката тъмна, полусрутена барака.

Кой знае защо го обзе усещането, че го наблюдават. Не, чувстваше се не точно наблюдаван, а разкрит, разобличен. Сякаш някой знаеше къде се е скрил, без непременно да го е видял. Огледа внимателно осветената част от оградата за евентуална алармена система. Нищо.

Обходи две редици с контейнери, преди да намери отворен. Влезе в непрогледния мрак и веднага осъзна, че ако заспи вътре, ще замръзне. Затвори вратата. Усети как въздухът се раздвижи, все едно се озова в подвижна маса.

В краката му прощумоляха вестници. Трябваше да се стопли някак.

Излезе навън. Обзе го същото усещане, че го наблюдават. Приблужи се до бараката и отпори една дъска. Нещо сякаш обикаляше наоколо. Но колкото и да се взираше, виждаше само примигващи светлини от гостоприемните хотели около Централната гара и тъмната врата към тазвечершното си убежище. Отпори още две дъски и се върна при контейнера. Върху снега имаше следи от лапи. От големи лапи. Куче-пазач. Кога се бяха появили тези следи? Отчупи малки трески от дъските и ги нареди до стената в контейнера. Остави вратата открената с надеждата част от дима да излиза навън. Кутията с кибрит от стаята в приюта държеше в джоба с пистолета. Запали вестниците, пъкна ги под треските и заслони огъня с ръце. По ръждивочервената стена пропълзяха малки пламъчета.

Сети се с колко ужасени очи го гледаше сервитьорът, докато се взираше в дулото на пистолета. Изпразни джобовете си — само дребни пари. Няма ал други. Стигнаха за един хамбургер и билет за метрото. Но не и за място, където да се скрие, да се стопли, да поспи. Освен това сервитьорът прояви удивителната глупост да признае, че го е издал и полицаите ще пристигнат всеки момент. Наложил му се да направи каквото трябва.

Пламъците осветиха снега навън. Чак сега забеляза множеството следи от лапи пред входа. Странно защо не ги видя преди. Слушаше напрегнато собственото си дишане, което отекваше в железната кутия. Сякаш вътре имаше още някой. Проследи отпечатъците по снега и се вцепени. Следите от стъпките му се пресичаха с тях. Върху един отпечатък от обувката си видя друг, по-малък — от кучешка лапа.

Затвори вратата рязко и огънят угасна. Само краищата на вестниците тлееха леко в непрогледния мрак. Задиша на пресекулки. Там, навън, някакво същество го дебнеше, усещаше миризмата му и я разпознаваше. Притаи дъх и разбра: въпросното същество не беше навън. И чуваше не ехо от собствения си дъх, а чуждо дихание. Тук, вътре. Посегна панически да извади пистолета. Как така не изръмжа и не издаде нито звук, мина му през ума. Дори в момента, когато кучето скочи, се чу само леко драцене с нокти върху железния под. Едва успя да вдигне ръка, когато челюстите на животното захапаха ръката му, а болката раздробила мислите му на хиляди парченца.

* * *

Хари огледа леглото и онова, което по всяка вероятност беше Туре Бьорген.

Халвуршен застана до него.

— Мили боже — прошепна той. — Какво се е случило тук?

Без да отговори, Хари свали ципа на черната маска върху лицето на мъжа и я разтвори. Заради начервените устни и грима около очите приличаше много на Робърт Смит, вокалистът на „Дъ Кюър“.

— Това ли е сервитьорът, с когото разговаря в „Бискит“? — попита Хари, докато обхождаше стаята с поглед.

— Да. Какви са тези одежди?

— Латексови — отвърна Хари.

Прокара пръсти по няколко метални стружки върху чаршафа и вдигна нещо дребно, което намери до наполовина пълна чаша с вода върху нощното шкафче. Хапче. Хари го вдигна срещу светлината.

— Извратена история — изсумтя Халвуршен.

— Форма на фетишизъм. Какво извратено има? Нима ти също нямаш определени предпочитания, например жени с миниполи и

жартиери?

— С униформи — поправи го Халвуршен. — Каквито и да е: на медицински сестри, на паркинг служителки, на...

— Достатъчно — спря го Хари.

— Според теб с какво се е самоубил? Натъпкал се е с успокоителни?

— Питай него — Хари взе чашата от нощното шкафче и плисна водата върху лицето на мъжа.

Халвуршен зяпна удивен старши инспектора.

— Ако не беше влязъл с нагласата да завариш мъртвец, щеше да забележиш, че диша. Взел е „Стесолид“. Действието му напомня валиум.

Мъжът се стресна, лицето му се сгърчи и го задави силна кашлица.

Хари приседна на ръба на леглото и изчака изплашените до смърт, но без следа от разширение зеници да привикнат с гледката.

— Идваме от полицията, Бьорген. Извини ни за начина, по който нахлухме в дома ти, но ти ни наведе на мисълта, че у теб има нещо наше. Явно обаче вече ти се е изплъзнало.

Сервитьорът примига два пъти.

— За какво става дума? — смотолевы той. — Как влязохте?

— През вратата — отвърна Хари. — И по-рано тази вечер си имал гости.

Мъжът поклати отрицателно глава.

— Никой не е идвал. Не съм звънил в полицията. Освен това номерът ми не се изписва. Няма как да го проследите.

— Напротив, има. Всъщност изобщо не съм споменава телефон. Казали сте на колегата ни, че в леглото ви е завързан човек. Върху чаршафа забелязахме стружки от месинговата табла. Явно и огледалото е получило едно кроше. Станкич избяга ли, Бьорген?

Сервитьорът местеше смутен поглед от Хари към Халвуршен и обратно.

— Заплаши ли ви? — Хари говореше с тих равен глас. — Да не би да се е заканил, че ще се върне, ако говорите е полицията? Това ли е? Страх ли ви е?

Устата на мъжа се отвори. Вероятно заради маската Хари го оприличи на пилот, объркал маршрута на самолета. Дезориентирана

версия на Роберт Смит.

— Престъпниците често отправят подобни заплахи — продължи Хари. — Но, уверявам ви, ако искаше да ви убие, отдавна да го е направил.

Мъжът се взираше онемял в Хари.

— Знаете ли накъде тръгна, Бьорген? Взе ли нещо със себе си? Пари? Дрехи?

Мълчание.

— Хайде, важно е. Този човек преследва следващата си жертва.

— Нямам представа за какво говорите — прошепна Туре Бьорген, без да сваля поглед от Хари. — Моля ви, напуснете дома ми.

— Разбира се. Длъжен съм обаче да ви обърна внимание на факта, че така рискувате да бъдете обвинен в укриване на убиец. В някои случаи съдът разглежда подобно провинение и като съучастничество в убийство.

— И с какви доказателства разполагате, а? Добре, може би наистина съм се обадил в полицията. Пошегувах се. Искях да се забавлявам. И какво от това?

Хари стана.

— Както желаете. Тръгваме. Вземете си дрехи. Ще изпратя двама наши хора да ви приберат, Бьорген.

— Да ме приберат ли?

— В смисъл да ви арестуват, да.

Хари даде знак на Халвуршен да тръгват.

— Да ме *арестуват*? — Бьорген вече не мърмореше неясно под носа си. — На какво основание? Нищо не можете да докажете.

Хари вдигна малката таблетка между палеца и показалеца си.

— „Стесолид“ е наркотично средство и се отпуска само срещу рецепта. Действа като амфетамин и кокаин, Бьорген. Така че ако не извадиш отнякъде рецепта за „Стесолид“, ще се наложи да те задържим за притежание на наркотик. Наказанието е до две години затвор.

— Шегувате се.

Бьорген се надигна в леглото и издърпа завивката от пода. Явно чак сега си даде сметка как е облечен.

Хари тръгна към вратата.

— Лично аз съм напълно съгласен с вас, че норвежкото законодателство предвижда прекалено строги наказания за притежание на лека дрога, Бьорген. При други обстоятелства щях да си затворя очите. Приятна вечер.

— Почакайте!

Хари спря.

— Б-б-братята му... — заекна Туре Бьорген.

— Какви братя?

— Заплаши ме, че ще изпрати братята си да ме пречукат, ако пострада. Щели да ми видят сметката, независимо какво точно му се е случило. Заливали с киселина, така ми каза.

— Той няма братя — успокой го Хари.

Туре Бьорген вдигна глава, погледна високия полицай и попита с неподправена изненада в гласа:

— Наистина ли?

Хари кимна.

Бьорген започна да кърши ръце.

— Ама аз... изпих хапчетата само защото бях ужасно изплашен. Нали се приемат точно с такава цел?

— Къде отиде той?

— Не ми каза.

— Взе ли пари от вас?

— Само някакви дребни. После офейка. А аз... останах сам и така се разтреперих, че... — ридание прекъсна словоизлиянието му и той се сви под завивката: — И сега се страхувам.

Хари го погледна.

— Ако искате, тази нощ може да спите в участъка.

— Не, предпочитам да остана тук — изхленчи Бьорген.

— Добре. Утре сутринта при вас ще се отбие наш колега за разпит.

— Почакайте! Ако го заловите...

— Да?

— Обещанието за наградата е още в сила, нали?

* * *

Успя да запали по-силен огън. Пламъците проблясваха в триъгълното парче стъкло, което отчупи от строшения прозорец на бараката. Донесе още дърва и усети как тялото му бавно започва да се стопля. През нощта студът щеше да стегне още по-безжалостно, но пък нали оцеля. Превърза окървавените си пръсти с ивици плат от ризата — отцепи ги с парчето стъкло. Челюстите на животното се затвориха около китката му. Съответно и около пистолета.

Върху стената на контейнера трепкаше сянката на черен мецнер, който се люлееше между тавана и пода с отворена паст и изпънато тяло, застинало в последния си опит за атака. Задните му крака бяха завързани със стоманена тел, подаваща се от дупка в нагънатите железни плочи на тавана. Кръвта от устата и раната зад ухото му, откъдето излезе куршумът, капеше на равни промеждутъци върху пода. Никога няма да разбере дали пръстът му или зъбите на кучето натиснаха спусъка, но изстрелът сякаш още отекваше между железните стени на бараката. Седмият, откакто пристигна в този прокълнат град. В пълнителя остана само един куршум.

И той щеше да му бъде достатъчен да изпълни мисията си, но как да намери Юн Карлсен? Трябваше му човек, който да го упъти в правилната посока. Сети се за полицаая. За Хари Хуле. Вероятно не представлява голяма трудност да откриеш човек с толкова необичайно име.

ТРЕТА ЧАСТ

РАЗПЯТИЕ

ДВАЙСЕТА ГЛАВА

ПЕТЪК, 18 ДЕКЕМВРИ

ХРАМЪТ

Светлинното табло пред офис сградата „Вика Атриум“ показваше осемнайсет градуса под нулата и около двацет и един часа, когато Хари и Халвуршен се качиха в стъкления асансьор. Двамата наблюдаваха как фонтанът с тропически растения се смалва все повече под краката им.

Халвуршен се колебаеше дали да се обади.

— Стъклените асансьори не ме притесняват — отговори му Хари. — Нямам страх от високо.

— Добре.

— Искам ти да ги въведеш и да им зададеш въпросите. После постепенно ще се намеся и аз. Ясно?

Халвуршен кимна.

Веднага щом се качиха в колата след посещението при Туре Бьорген, звънна Гюнар Хаген и ги помоли да се отбият във „Вика Атриум“, където Алберт и Мадс Гилстриуп, баща и син, ги очакват, за да дадат показанията си. Хари обърна внимание на Хаген, че в следствието не е обичайна практика свидетелите да викат полицаите при себе си и че е възложил задачата на Скаре.

— Алберт е стар познат на началника на криминалната полиция — обясни Хаген. — Току-що ми се обади да ми съобщи, че двамата Гилстриуп са съгласни да дадат показания само пред ръководителя на следствието. За наш късмет ще говорят в отсъствието на адвокатата си.

— Ами тогава...

— Чудесно, оценявам жеста.

Този път всичко приключи без даване на строги заповеди.

Пред асансьора ги чакаше дребен мъж в син блейзър.

— Алберт Гилстриуп — представи се той, като разтвори едва забележимо тънките си устни.

Стисна здраво ръката на Хари. Гилстриуп имаше посивяла коса и набраздено, загрубяло лице, но младежките му очи следяха зорко всяко движение на Хари. Заведе посетителите пред врата с табела „Акционерно дружество «Гилстриуп»“.

— Искам да ви предупредя, че синът ми преживява много тежко случилото се — обърна се Алберт Гилстриуп към полицаите. — Трупът се намираше в потресаващо състояние, а и за съжаление Мадс е много чувствителен по природа.

От начина на изразяване на Алберт Гилстриуп Хари заключи, че бащата на Мадс или е изключително прагматичен човек и осъзнава невъзможността за мъртвите да се направи каквото и да било, или снаха му просто не е успяла да си осигури място в сърцето му.

В малката, но луксозно обзаведена рецепция имаше картини с мотиви от епохата на норвежкия национален романтизъм, каквито Хари бе виждал на много места. Мъж с котка на двора. Замъкът „Сория Мория“^[1]. За разлика от друг път обаче на Хари не му се сториха да са репродукции.

При влизането в заседателната зала завариха Мадс Гилстриуп да се взира през стъклената стена към атриума. Баща му се изкашля и Мадс бавно се обърна към новодошлите, сякаш го изтръгнаха от сън, от който не искаше да се буди. Хари установи с изненада, че синът Гилстриуп изобщо не прилича на баща си. Имаше тясно лице, но меките му заоблени черти и къдрава коса му придаваха вид на младеж, макар по сметките на Хари да бе попрехвърлил трийсетте. За почти детското му излъчване вероятно допринасяше и невинната безпомощност в кафявите му очи, които след дълго лутане най-сетне се спряха върху посетителите. Мадс стана.

— Благодаря ви, че дойдохте — прошепна той с печален глас и стисна разчувстван ръката на Хари, все едно посрещаше не полицай, а свещеник.

— Няма защо. Така или иначе трябва да говорим с вас.

Алберт Гилстриуп си прочисти гърлото и устните му се разтвориха едва забележимо, сякаш върху дървеното му лице се връза пукнатина:

— Мадс иска да ви благодари, задето удовлетворихте молбата ни и дойдохте в офиса ни. Мислехме, че ще предпочетете срещата ни да се състои в полицейския участък.

— А аз си мислех, че ще предпочетете да ни поканите в дома си в толкова късен час — обърна се Хари към сина.

Мадс погледна колебливо баща си и чак след лекото одобрително кимване на Алберт отговори:

— Не издържам повече да стоя там. Толкова е... празно. Тази вечер ще спя у нас.

— В моя дом — уточни Гилстриуп-старши и погледна Мадс с бащинско съчувствие, което напомняше обаче повече на презрение.

Седнаха. Синът и бащата плъзнаха по масата визитките си към Хари и Халвуршен. Халвуршен им даде две от своите. Гилстриуп-старши погледна въпросително Хари.

— Моите още не съм ги отпечатал — обясни полицаят.

Впрочем това отговаряше донякъде на истината.

— Двамата с Халвуршен работим заедно и ако възникне нещо, ще се свържете с него.

Младият полицай се изкашля:

— Имаме няколко въпроса към вас.

Най-напред Халвуршен се опита да разбере какво е правила Рагнхил в часовете преди убийството, а после — защо е влязла в апартамента на Юн Карлсен и дали е имала врагове. На всички негови въпроси синът и бащата отговаряха с отрицателно поклащане на глава.

Хари се питаше няма ли да му предложат мляко за кафето. От известно време спря да го пие чисто. Вероятно знак, че е започнал да остарява. Преди няколко седмици си пусна култовия албум на „Сержант Пепър и неговата банда от клуба на самотните сърца“ и остана разочарован. И шедьовърът на „Бийтълс“ беше остарял.

Халвуршен задаваше въпросите от бележника си и записваше отговорите, без да търси зрителен контакт с двамата мъже. Помоли Мадс Гилстриуп да обясни къде се е намирал между девет и десет сутринта през изминалия ден. Според съдебните лекари тогава бе настъпила смъртта на съпругата му.

— Мадс беше тук — обади се Алберт Гилстриуп. — Цял ден работихме заедно. В момента провеждаме цялостно реструктуриране на компанията. — Обърна се към Хари: — Очаквахме подобни въпроси. Четох, че при убийство съпругът винаги е първият заподозрян.

— Не без основания. Ако вярваме на статистиката.

— Разбирам — кимна Алберт Гилстриуп. — Но това тук не е статистика, уважаеми. Това е самата действителност.

Хари срещна сините очи на Гилстриуп-старши, от които хвърчаха искри. Халвуршен гледаше крадешком Хари, защото съзираше назряващ конфликт.

— Щом ще се придържаме към действителността — съгласи се Хари, — предлагам да престанете да клатите отрицателно глава и да започнете да ни съдействате. Мадс?

Гилстриуп-старши вдигна рязко глава, сякаш досега бе дремал. Хари почака да установи зрителен контакт.

— Какво знаехте за връзката на Юн Карлсен със съпругата ви?

— Достатъчно! — изгърмя от устата-процеп на Алберт Гилстриуп. — Подобна безцеремонност вероятно минава при редовната ви клиентела, но не и тук.

Хари въздъхна.

— Ако искате, баща ви може да остане, Мадс. Ако обаче се наложи, ще го изгоня.

Алберт Гилстриуп се разсмя като неизменен победител, най-сетне намерил достоен противник.

— Кажете ми, старши инспекторе, трябва ли да се обаждам на моя стар приятел, началника на криминалната полиция, и да му обяснявам как се държат подчинените му с току-що овдовял мъж?

Преди Хари да отговори, Мадс вдигна ръка с грациозно бавно движение:

— Татко, длъжни сме да им помогнем да го открият.

Погледът на Мадс отново се насочи към стъклената стена и той не каза нищо повече.

— *All right* — съгласи се Алберт Гилстриуп, изричайки израза с английско произношение. — Ще говорим с вас при едно условие, Хуле: да останем с вас насаме, а помощникът ви да изчака навън.

— Не работим по този начин — възрази Хари.

— Имаме желание да ви сътрудним, Хуле, но изискванията ни не подлежат на обсъждане. В противен случай ще говорите само с адвокатата ми като посредник. Ясно?

Хари чакаше обичайния прилив на гняв. Но той не се появи. Вече не се съмняваше: наистина остарява. Кимна на Халвуршен.

Младият полицай, доста изненадан, стана и излезе. Алберт Гилстриуп изчака вратата да се затвори и подхвана:

— Със сина ми познаваме Юн Карлсен. Рагнхил организира среща с него в качеството му на икономически съветник в Армията на спасението. Отправихме му предложение — много изгодно предложение за него — но той ни отказа. Без съмнение човек с висок морал и принципи. Не е изключено да е изпробвал чара си върху Рагнхил, разбира се. Едва ли е бил първият. Извънбрачните приключения в наши дни отдавна вече не се смятат за сензация. Един факт обаче е достатъчен, за да опровергае несъстоятелността на намека ви: самата Рагнхил. Повярвайте ми, познавам снаха си не от вчера. Тя беше не просто скъп член от нашето семейство, а и жена с надежден характер.

— А ако ви кажа, че снаха ви е имала ключ за жилището на Юн Карлсен?

— Не желая да слушам повече за тази история! — извика гръмко Алберт Гилстриуп.

Хари погледна стъклената стена и отражението на Мадс Гилстриуп в нея. Бащата продължи:

— Нека преминем направо към въпроса защо настояхме за среща лично с вас, Хуле. Тъй като оглавявате разследването, обещаваме ви премия, ако успеете да заловите виновника за убийството на Рагнхил. В цифрово изражение двеста хиляди крони. При пълна дискретност.

— Моля?

— *All right*. Сумата подлежи на договаряне. За нас важното е случаят да се разглежда с приоритет пред всички останали.

— Да не се опитвате да ме подкупите?

— Изразявате се прекалено драматично — усмихна се кисело Алберт Гилстриуп. — Помислете, не бързайте. Ако искате, дарете парите на фонда за овдовели съпруги на полицаи. Няма да ви се месим.

Хари мълчеше. Алберт Гилстриуп плесна с длани по масата.

— Е, срещата приключи. Не бъдете толкова консервативен, старши инспекторе.

Халвуршен се прозяваше, докато стъкленият асансьор слизаше безшумно и меко. Точно така сигурно се чувстват снежинките, които се сипят в коледните песни, помисли си младият полицай.

— Защо не изгони бащата веднага? — попита той.
— Защото ме заинтригува — отвърна Хари.
— Какво ти каза, докато стоях навън?
— Че Рагнхил била страхотен човек и е изключено да е поддържала любовна връзка с Юн Карлсен.
— Той вярва ли си?
Хари сви рамене.
— За какво друго говорихте?
Хари се поколеба.
— За нищо особено.
Загледа се в зеления оазис с фонтан сред мраморната пустиня.
— За какво мислиш? — поинтересува се Халвуршен.
— Не съм сигурен. Видях как Мадс Гилстриуп се усмихва.
— Какво?
— Забелязах отражението му в стъклото. Направи ли ти впечатление, че Алберт Гилстриуп прилича на дървена кукла? Като онези, които използват вентрилоквистите?
Халвуршен поклати глава.
Тръгнаха по „Мункедам“ към Концертната зала. По тротоара сновяха забързани хора, натоварени с коледни покупки.
— Малко свеж въздух — Хари се сви във връхната си дреха. — Жалко, че заради студа вредните газове слизат надолу. Ще задушат целия град.
— Пак ми се струва за предпочитане вместо застоялия мирис на афтършейв в офисите на Гилстриуп.
Пред служебния вход на Концертната зала висеше плакат с реклама за коледния концерт на Армията на спасението. На тротоара под плаката момче протягаше ръка към минувачите с празна картонена чаша в нея.
— Ти излъга Бьорген — установи Халвуршен.
— Ами?
— До две години наказание за притежание на „Стесолид“? Освен това откъде знаеш, че Станкич няма деветима жадни за мъст братя?
Хари сви рамене и си погледна часовника. Закъсняваше за срещата на анонимните алкохолици. Реши, че е време да чуе Божиите слова.

* * *

— А когато Исус се върне на земята, кой ще го познае? — извика Давид Екхоф и пламъкът на свещта пред него се наведе. — Ами ако Спасителя е сред нас, в този град?

Сред множеството, събрало се в просторното, боядисано в бяло скромно обзаведено помещение премина глух шепот. В Храма нямаше нито олтарно изображение, нито преграда между олтара и останалата част на църквата. Само пейка за покаяните се делеше множеството и подиума, където миряните да коленичат и да признаят греховете си. Комендантът огледа паството си и продължи след кратка, преднамерена пауза:

— Защото макар Матей да пише, че Спасителя ще дойде в славата Си, и всички ангели с Него, пише и друго: „странник бях, и не Ме прибрахте; гол бях, и не Ме облякохте; болен и в тъмница, и не Ме споходихте.“

Давид Екхоф си пое дъх, прелисти на следващата страница, вдигна очи към събралите се и продължи да говори, без да поглежда в книгата:

— „Тогавата те ще Му отговорят и кажат: Господи, кога Те видяхме гладен, или жаден, или странник, или гол, или болен, или в тъмница, и не Ти послужихме? Тогавата ще им отговори и каже: истина ви казвам: доколкото не сте сторили *това* на едного от тия най-малките, и Мене не сте го сторили. И тия ще отидат във вечна мъка, а праведниците — в живот вечен.“

След като комендантът приключи речта си, дадоха думата на онези от явилите се, които искат да споделят свои религиозни изживявания. Възрастен мъж разказа за битката на Стурторве, когато удържали победата с Божието слова в името на Исус и на безстрашието. След стареца на подиума излезе млад мъж и извести, че ще приключат срещата с изпълнение на псалм 617. Мъжът застана пред оркестъра от осмина униформени музиканти с духови инструменти и Рикард Нилсен на голям барабан, и започна да отброява. След известно време диригентът се обърна към миряните и те се включиха. Песента отекна мощно в храма:

— „Нека се вее знамето на спасението, напред към свещената война!“

После Давид Екхоф отново застана зад катедрата:

— Скъпи приятели, позволете ми да завърша тазвечершната ни среща с една радостна новина. От кабинета на министър-председателя днес потвърдиха, че господин премиерът ще присъства на традиционния ни коледен концерт.

Бурни аплодисменти посрещнаха известието. Хората тръгнаха бавно към изхода, разговаряйки оживено помежду си. Само Мартине Екхоф не бързаше да си върви. Седнал най-отзад, Хари я гледаше как се задава между пейките, облечена във вълнена пола, черни чорапи, с кубинки също като него и бяла плетена шапка. Първоначално Мартине го погледна, без да го познае. После обаче лицето ѝ грейна. Хари стана.

— Здравейте — поздрави го тя, наклони глава и се усмихна. — Какво ви води насам? Работа или духовна жажда?

— Баща ви определено умее да говори пред публика.

— Ако беше член на Петдесетнишката църква, отдавна да е станал световна звезда.

Хари зърна за секунда Рикард в тълпата зад гърба ѝ.

— Имам няколко въпроса към вас — призна той. — Ако не възразявате да повървим в студа, ще ви изпратя до вас.

Мартине се смути.

— Ако се прибирате, разбира се — побърза да уточни Хари.

Мартине се огледа.

— Предпочитам аз да ви изпратя до вашето жилище, нали и без това ми е по път.

Навън студеният плътен въздух имаше вкус на мазно и изгорели газове.

— Ще бъда директен — подхвана Хари. — Познавате и Юн, и Роберт. Според вас Роберт имал ли е причини да желае смъртта на брат си?

— Какво?

— Помислете добре, преди да ми отговорите.

Вървяха внимателно, за да не се подхлъзнат. Минаха със ситни крачки покрай вариете „Паякът“. По тротоарите вече не се виждаха хора. Коледното оживление приближаваше своя край, но по улица

„Пилестреде“ такситата продължаваха да сноват напред-назад с празнично облечени пияни пътници.

— Роберт беше наистина малко буен, но убиец? — Мартине поклати категорично глава.

— Може да е накарал друг да го свърши — предположи Хари.

— Така или иначе не съм била близка с двамата братя — сви рамене Мартине.

— Защо? Нали сте израснали заедно.

— Да, но аз не общувах твърде с връстниците си. Чувствах се най-добре сама. Като вас.

— Като мен ли? — изненада се Хари.

— Вълкът единак винаги надушва себеподобните си — погледна закачливо Хари. — Сигурно сте били от онези момчета, които следват своя път: интересни и недостъпни.

Той се усмихна и поклати глава. Минаха покрай варелите с петрол пред полусрутената, но пъстра фасада на „Блиц“. Хари посочи:

— Помните ли как анархисти и комунисти окупираха сградата през 1982-а? Имаше концерти на пънк групи като „Месо“ и „Най-лошите момчета“?

— Не — засмя се Мартине. — Тогава тъкмо започвах училище. А и „Блиц“ не беше сред местата, където се подвизават хора от Армията на спасението.

— Да — усмихна се криво Хари. — Аз обаче ходех там. В началото се надявах, че „Блиц“ е за такива като мен, за аутсайдери. Но и там не успях да се приобщя. Защото в крайна сметка в средите около „Блиц“ на почит пак са униформите и груповото мислене. Пред демагозите се открива поле за изява, каквото...

Хари млъкна, но Мартине довърши изречението му:

— Каквото тази вечер се откри пред баща ми в Храма?

Хари зарови ръцете си още по-дълбоко в джобовете.

— Исках да кажа, че човек е осъден на самота, ако иска да открие отговорите със собствения си ум.

— И до какъв отговор стигна вашият самотен ум? — Мартине го хвана под ръка.

— И Юн, и Роберт са имали любовни приключения. Какво толкова специално намират в Теа, че не могат да я разделят?

— Роберт харесвал ли е Теа? Не съм останала с такова впечатление.

— По думите на Юн е точно така.

— Е, не съм общувала много с тях. Спомням си, че Теа беше много популярна сред момчетата в „Йостгор“. Състезанието започва рано.

— Какво състезание?

— Момчетата с амбиции да станат офицери, трябва да се оженят за момиче от редиците на Армията.

— Трябва? — слиса се Хари.

— Не знаехте ли? Ожениш ли се за човек извън редиците на Армията, по принцип изгубваш работата си. Цялата система за повишенията се основава на идеята офицерите да живеят заедно. Нарича се обща съдба.

— Звучи ми много строго.

— Работим във военна организация — обясни Мартине без оттенък на ирония в гласа.

— И момчетата са знаели, че Теа ще стане офицер? Макар да е момиче.

Мартине поклати глава с усмивка.

— Явно не сте добре запознат с Армията на спасението. Две трети от офицерите са жени.

— Но комендантът е мъж? Мениджърът — също?

Мартине кимна.

— Основателят ни Уилям Бут твърди, че най-добрите му войници са жените. И въпреки това и в Армията се повтаря познатия в обществото модел: празноглави, самоуверени мъже командват интелигентни жени със страх от високото.

— Значи момчетата всяко лято се съревноваваха кой ще спечели привилегията да командва Теа?

— Да, в продължение на няколко години. После обаче Теа спря да идва в „Йостгор“ и проблемът се реши от само себе си.

— Защо е престанала да идва?

— Вероятно е изгубила желание — сви рамене Мартине. — Или родителите ѝ не са разрешили. Толкова много тийнейджъри на едно място двама и четири часа в денонощието... сецат се.

Хари кимна, но не го бе преживял лично. Не бе ходил дори на конфирмационен лагер. Двамата с Мартине поеха по улица „Стенберг“.

— Тук съм се родила — обясни тя и посочи стената около Държавната болница, вече почти разрушена.

Не след дълго проектът „Парк «Пилестреде»“ щеше да добие завършен вид.

— Запазиха сградата с родилното отделение и преустроиха залите в апартаменти — сети се Хари.

— Нима има изобщо хора, които живеят там? Като си помисля само какво е ставало вътре. Аборти и...

— Понякога, докато се разхождаш тук в полунощ, още се чуват детски писъци — кимна Хари.

— Невъзможно! — очите на Мартине се разшириха. — Шегувате се, нали?

— Е, сигурно писъците са от децата, преместили се да живеят там с родителите си — предположи Хари и тръгна по улица „Софие“.

Мартине го цапна закачливо по рамото.

— Не се шегувайте с духовете. Вярвам в тях.

— И аз, и аз.

Мартине престана да се смее.

— Ето тук живея — Хари посочи светлосиня входна врата.

— Нямате ли още въпроси?

— Имам, но ще почакаат до утре.

Тя наклони глава:

— Не се чувствам изморена. Имате ли чай?

Върху снега по улицата хрущяха гумите на задаващ се автомобил. Спря петдесет метра по-надолу и ги заслепи със синьобелите си фарове. Хари огледа замислено Мартине, докато търсеше ключовете.

— Имам само нескафе. Вижте, по-добре да не...

— Обичам нескафе — прекъсна го Мартине.

Хари посегна да отключи, но Мартине го изпревари и бутна светлосинята порта. Тя се хлопна зад тях в рамката, но не се затвори плътно.

— Заради студа е — промърмори той. — Цялата сграда се свива.

Двамата се качиха по стълбите и влязоха в жилището му.

— Много е подредено — похвали го Мартине, докато си събуваше ботушите в коридора.

— Нямам много вещи — обясни от кухнята Хари.

— Кои са ти любими?

Хари се позамисли.

— Плочите.

— А не фотоалбумите?

— Не, не вярвам в тях.

Мартине влезе в кухнята и седна на един стол. Хари наблюдаваше крадешком как свива крака под дупето си с движенията на котка.

— Какво означава „не вярвам в тях“? — попита тя.

— Влияят пагубно върху способността ми да забравям. Мляко?

Тя поклати глава.

— Но вярваш в плочи.

— Да. Лъжат доста по-достоверно.

— А те не се ли отразяват пагубно върху способността ти да забравяш?

Хари тъкмо наливаше кафето. Спря. Мартине се засмя тихо.

— Този образ на враждебния, разделил се с илюзиите старши инспектор някак не ми се струва достоверен. Според мен ти си романтична натура, Хуле.

— Ела във всекидневната. Преди няколко дни си купих нова плоча. Засега не съм я обременил с никакви спомени.

Мартине се настани на дивана, докато Хари пускаше дебютния албум на Джим Стерк. После седна на зеления фатерщул и започна да глади с ръка вълнения плат в ритъма на първите плахи акорди. Сети се, че купи фатерщула от „Елеватор“, магазина на Армията на спасението за употребявани дрехи и мебели. Изкашля се:

— Роберт вероятно е имал връзка с по-младо от него момиче. Какво мислиш?

— За връзките между млади жени и по-възрастни мъже? — тя се засмя и се изчерви силно. — Или за афинитета на Роберт към непълнолетни?

— Не казах непълнолетна. Подрастваща. Хърватка.

— *Izgubila sam se.*

— Моля?

— Това беше на хърватски. Или на сърбохърватски. Когато бях малка, през лятото ходехме в Далматия, преди Армията на спасението да купи „Йостгор“. На осемнайсет татко заминал за Югославия, за да помага при възстановяването на сградите след Втората световна война. Там се запознал с много строителни работници и с техните семейства. Това е причината баща ми да се ангажира лично с приемането на бежанци от Вуковар.

— Като отвори дума за „Йостгор“, помниш ли Мадс Гилстриуп, внука на собственика, от когото Армията е купила имението?

— Да. През първото ни лято той дойде там. Не съм разговаряла с него. Доколкото си спомням, никой не общуваше с него, Мадс правеше впечатление на много ядосан и затворен. Според мен и той харесваше Теа.

— Кое те кара да мислиш така? Нали уж не говорел с никого.

— Непрекъснато я гледаше. Случваше се, докато двете с Теа си бърбим, да се появи ей така, от нищото при нас. Без да обели дума. На мен ми се струваше странен, да не кажа страшен.

— Нима?

— Да. По време на престоя му спях при съседите, в спалнята на момичетата, и една нощ се събудих. Видях лице, долепено до прозореца. После изчезна. Почти сигурна съм, че беше Мадс. Споделих с другите момичета. Привидяло ти се е, твърдяха те. Бяха убедени, че зрението ми не е наред.

— Защо?

— Не си ли забелязал?

— Какво?

— Седни — Мартине потупа дивана до себе си. — Ще ти покажа.

Хари заобиколи масата.

— Виж зениците ми.

Хари се наведе напред и усети дъха ѝ по лицето си. Вгледа се в очите ѝ. Зениците в кафявите ириса се „стичаха“ към ръба на ириса под формата на ключалки.

— Вродено е — обясни тя. — Нарича се колобома на ириса. Но това не пречи да имаш нормално зрение.

— Интересно.

Лицата им се намираха съвсем близо едно до друго и Хари помириса кожата и косата ѝ. Пое си дъх. Потръпна. Обзе го усещането, че потъва в топла вана. Изведнъж се разнесе кратък силен звук. Домофонът. Не, всъщност някой, застанал на стълбите, звънесе на вратата му.

— Сигурно е Али — Хари стана от дивана. — Съседът.

За шестте секунди, нужни да се изправи, да излезе в коридора и да отвори вратата, Хари съобрази, че Али не би се отбил толкова късно. Освен това Али почукваше по вратата, не натискаше звънеца. Сети се и за портата, която не се затваряше плътно: ако след тях е влязъл някой съсед и не бе обърнал внимание, че езикът на бравата не влиза в отвора, вероятно портата си стоеше отключена.

Чак на седмата секунда осъзна, че изобщо не бива да отваря. Вторачи се в човека на прага и го обзе предчувствие какво го очаква.

— Зарадвах ли те? — попита леко провлачено Астри.

Хари мълчеше.

— Идвам от коледно парти. Няма ли да ме поканиш, момче?

Червисаните ѝ устни се опънаха над зъбите, когато се усмихна. Изведнъж Астри залитна и токчетата на ботушите ѝ се удариха в пода.

— Моментът не е подходящ — отвърна Хари.

Тя присви очи и огледа изпитателно лицето му. После надникна над рамото му.

— Да не би да имаш гостенка? Затова ли пропусна днешната среща?

— Астри, хайде да поговорим друг път. Пияна си.

— Днес на срещата обсъждахме третата стъпка. „Решихме да поверим живота си в Божиите ръце.“ Но аз не виждам къде е този Господ, Хари.

Посегна немощно да го удари с чантата си.

— Няма никаква трета стъпка, Астри. Всеки се спасява сам.

Тя се вцепени и прикова в него насълзените си очи.

— Пусни ме да вляза, Хари — прошепна тя.

— Това няма да ти помогне, Астри — той сложи ръка върху рамото ѝ. — Ще ти повикам такси.

Отблъсна ръката му с изненадващо силен удар. Гласът ѝ стана пронизителен:

— Такси ли? Не искам да се прибирам вкъщи, проклет импотентен женкар такъв!

Обърна му гръб и започна да се влечи надолу по стълбите.

— Астри...

— Остави ме намира! Върви да чукаш другата си курва.

Хари изчака Астри да се изгуби от погледа му. Чу я как се сражава с портата, скърцането на пантите, а накрая настъпи пълна тишина.

Обърна се. В коридора Мартине бавно закопчаваше палтото си.

— Аз... — подхвана той.

— Късно е — усмихна се тя. — Май ще се окаже, че все пак съм изморена.

В три през нощта Хари продължаваше да седи във фатерщула. Том Уейтс пееше тихо за Алис, докато меките палки шумоляха по кожата на барабана.

It's dreamy weather we're on. You wave your crooked wand along an icy pond.^[2]

Мислите го нападаха, а той беше неспособен да се защити. Всички кръчми са затворени. Не си напълни плоската бутилка, след като я изля в пастта на кучето в депото за контейнери. Ще се обади обаче на Йойстайн. Йойстайн кара такси почти всяка нощ с неизменната половин бутилка джин под седалката.

„Това няма да ти помогне.“

Освен ако не вярва в привидения, разбира се. А Хари май вярваше в призраците, обградили стола му, които го гледаха с тъмните си празни очни кухни. И Биргита, която излезе от морето, все още с котвата на шията, му се струваше истинска; и усмихнатата Елен със забита в главата бейзболна бухалка; и Вили, увиснал върху сушилника като фигура на древен кораб; и жената във водното легло, чиито очи се взират в синята гума; и Том, дошъл да си вземе часовника, размахвайки окървавения остатък от ръката си.

Алкохолът не можеше да го спаси. Само му осигуряваше временно облекчение. А в момента Хари беше готов да плати висока цена, за да се отърве поне за малко от кошмарите си.

Вдигна слушалката и набра номер. След втория сигнал се чу глас.

— Как е при вас, Халвуршен?

— Студено. Юн и Теа заспаха. Седя във всекидневната и наблюдавам улицата. Ще подремна утре.

— Мм.

— Ще се наложи да се отбием в апартамента на Теа за инсулин. Болна е от диабет.

— Добре, но вземете и Юн. Не го оставяйте сам.

— Ще повикам някой колега да стои при него.

— Не! — рязко отсече Хари. — Засега нямам намерение да посвещавам външни хора в плана.

— Добре.

Хари въздъхна:

— Слушай, знам, че не ти влиза в задълженията да работиш като бавачка. Как да ти се реванширам?

Халвуршен поиска свободна вечер преди Коледа — обещал на Беате я заведе на ресторант да хапнат лютефиск — сушена треска, накисната в разтвор на сода каустик.

— Бедничката, досега не е опитвала от това ястие.

— Смятай го за уредено — обеща Хари.

— Благодаря.

— И, Халвуршен?

— Да?

— Ти си истинско... — Хари си пое дъх — ... супер си.

— Благодаря ти, шефе.

Хари затвори. Уейтс пееше как кънките върху заледеното езеро нашепват името на Алис.

[1] Замъкът от едноименната норвежка народна приказка, записана от Петер Кристен Амбьорнсен и Йорген Му. — Б.пр. ↑

[2] It's dreamy weather we're on. You wave your crooked wand along an icy pond. (англ.) — Навън ни посреща време за мечти. Ти размахваш огънатата пръчка по заледеното езеро. — Б.пр. ↑

ДВАЙСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

СЪБОТА, 19 ДЕКЕМВРИ

ЗАГРЕБ

Седнал върху парче от кашон на тротоара край парка „Софиенберг“, той трепереше от студ. Сутрешното оживление по улиците започна. Минувачите го подминаваха с трескави крачки. Няколко души все пак пуснаха в картонената му чаша няколко крони. Наближаваше Коледа. Дробовете го боляха, защото цяла нощ диша цигарен дим. Вдигна очи да огледа улица „Гьотеборг“.

В момента нямаше какво друго да направи.

Сети се за Дунава, който тече покрай Вуковар, търпеливо и неудържимо. Такъв трябва да е и той. Да се въоръжи с търпение, докато пристигне танкът; докато драконът подаде глава от бърлогата. Докато Юн Карлсен се прибере. Пред него спря човек. Вгледа се в коленете му.

Вдигна глава. Мъж е риж мустак и картонена чаша в ръка. Мустакът изръмжа нещо.

— *Excuse, me?*^[1]

Мъжът отговори нещо на норвежки. Нещо за запазена територия.

Усети пистолета в джоба си. Останал му бе само един куршум. Извади голямото назъбено парче стъкло от другия си джоб. Просякът го изгледа злобно, но се отдалечи.

Насилваше се да прогони мисълта, че Юн Карлсен няма да дойде. Ще дойде, разбира се, как иначе. А докато го чака, ще чака, както тече Дунавът. Търпеливо и неудържимо.

* * *

— Влезте — покани ги пълната блага жена, обитаваща със семейството си апартамент на Армията на спасението на улица „Якоб

Ол“.

Жената произнасяше звука „н“ с върха на езика, долепен до небцето, особеност, типична за хората, усвоили езика в зряла възраст.

— Дано не ви притесняваме много — каза Хари.

Двамата с Беате влязоха в коридора. Подът почти не се виждаше от обувки и какви ли не дребни вещи.

Домакинята поклати отрицателно глава, когато понечиха да се събуят.

— Студено е. Гладни ли сте?

— Не, благодаря, току-що закусих — усмихна се Беате.

Хари също отказа учтиво.

Жената ги въведе в стаята. Около масата седяха членовете на семейство Михолеч: двама зрели мъже, момче на възрастта на Олег, малко момиче и млада жена. Сигурно е София, предположи Хари. Криеше очите си зад завеса от черен бретон. В скута си държеше бебе.

— *Zdravo* — поздрави по-възрастният: изпит, с прошарена, но гъста коса и тъмен поглед, познат до болка на Хари: гневният изплашен поглед на изгнаника.

— Мъжът ми — представи го домакинята. — Разбира норвежки, но не говори. Чичо Йосип — посочи тя другия мъж. — Гостува ни за Коледа. А това са децата ми.

— И четиримата ли? — полюбопитства Беате.

— Да — засмя се жената. — Най-малкото е дар от Бога.

— Ама че сладурче — зарадва се Беате и направи физиономия.

Бебето изгука въодушевено. Както Хари очакваше, Беате не се стърпя и ощипа пухкавата му червена бузка. Хари даваше една, максимум две години на Беате и Халвуршен, докато си направят едно такова мъниче.

Мъжът каза нещо и жената му отговори. После се обърна към Хари:

— Поръча да ви превода, че вие, норвежците, не искате други освен вас да работят в Норвегия. Той не спира да търси, но не може да си намери работа.

Хари погледна мъжа и му кимна, но онзи не реагира.

— Заповядайте — домакинята посочи два свободни стола.

Хари и Беате седнаха. Тя вече бе извадила бележника си и чакаше в готовност.

— Дойдохме да ви попитаме за...

— Роберт Карлсен — прекъсна го жената и погледна мъжа си, който кимна в знак на разбиране.

— Точно така. Какво можете да ни кажете за него?

— Малко. Виждали сме го само два-три пъти. Да, не повече — погледът на домакинята сякаш случайно се спря върху София, заровила нос в разрошената косица на бебето. — Юн накара Роберт да ни помогне, когато през лятото се преместихме тук от тесния апартамент във вход „А“. Юн е свестен човек. Съдейства ни да се сдобием с по-голямо жилище, след като се роди ей този малчуган — тя се засмя към бебето. — Роберт общуваше повече със София. Нали... нали е само на петнайсет.

Хари забеляза как цветът на лицето на девойката рязко се промени.

— Мм. И ние искаме да си поговорим с нея.

— Започвайте — подкани ги майката.

— Насаме, ако нямате нищо против.

Майката и бащата се спогледаха. Дуелът продължи едва две секунди, но Хари успя да разчете знаците. Вероятно преди мъжът е вземал решенията за семейството, но в новата страна, в новата реалност тя е доказала способността си да се приспособява успешно към промените се обстоятелства и си е извоювала правото да преценява кое е добро за децата и кое — не. Жената кимна на Хари в знак на съгласие.

— Разполагайте се в кухнята. Няма да ви пречим.

— Благодаря ви — усмихна се Беате.

— Не ми благодарете. Искаме да заловите злосторника. Знае ли се нещо за него?

— Предполагаме, че е наемен убиец, дошъл от Загреб. Засякохме негово обаждане в загребски хотел.

— Кой?

Хари погледна изненадано бащата, задал въпроса си на норвежки.

— Хотел „Интернационал“.

Бащата и чичото се спогледаха.

— Говори ли ви нещо? — поинтересува се Хари.

Бащата поклати глава.

— Ще ви бъда благодарен, ако споделите с нас някаква информация по въпроса. Мъжът е вдигнал мерника на Юн. Вчера направи апартамента му на решето.

По лицето на бащата се изписа изумление, но продължи да мълчи.

Майката тръгна към кухнята, а София — след нея, влачейки неохотно крака. Като повечето тийнейджъри, предположи Хари. Сигурно и Олег щеше да стане опърничав след няколко години.

Майката ги остави и излезе. Хари взе бележника, а Беате се настани срещу девойката.

— Здравей, София. Казвам се Беате. С Роберт гаджета ли бяхте?

Забила поглед в земята, София поклати глава.

— Беше ли влюбена в него?

Отново отрицателен знак.

— Наранявал ли те е?

За първи път, откакто дойдоха в апартамента, София отметна настрани завесата от черна коса и погледна Беате право в очите. Под тежкия грим личаха хубави черти, установи Хари. Сети се за бащата в другата стая: гневен, изплашен. На челото на девойката се виждаше синина, която гримът не можеше да прикрие.

— Не — отвърна София.

— Баща ти ли те предупреди да мълчиш, София? Виждам, че нещо те мъчи.

— Какво виждаш?

— Че някой те е наранил.

— Лъжеш.

— Откъде е тази синина на челото ти?

— Ударих се в една врата.

— Сега ти ме лъжеш.

— Преструваш се на умна, ама нищо не знаеш — изсумтя презрително София. — Ти си застаряваща полицайка, която вече трябва да гледа деца. Нали те видях как се радваш на бебето.

Гневът не се бе изпарил, но гласът на девойката стана дрезгав. Хари й даваше още едно, максимум две изречения, преди да се заплаче.

— Довери ни се, София — въздъхна Беате. — Трябва да ни помогнеш. Опитваме се да спрем убиец.

— Вината не е моя.

Риданието я задави и Хари установи, че прогнозата му се е оказала вярва: само едно изречение. От очите ѝ рукна порой от сълзи. София се наведе и завесата отново се спусна.

Беате сложи ръка върху рамото ѝ, но девойката я отблъсна.

— Вървете си! — извика тя.

— София, знаеш ли, че през есента Роберт е ходил в Загреб? — попита Хари.

Тя вдигна глава. Под размазания грим личеше силно изумление.

— Значи не ти е казал? — продължи Хари. — А да ти е споделял, че е влюбен в момиче на име Теа Нилсен?

— Не — прошепна задавено тя. — И какво, ако е бил влюбен?

Хари се опитваше да отгатне по изражението ѝ дали новината ѝ е направила впечатление, но течащите реки от чернилка му пречеха.

— Ходила си в магазина на „Фретекс“ да търсиш Роберт. По какъв въпрос?

— Исках да ми даде цигара назаем! — извика разгневено София. — Махайте се оттук!

Хари и Беате се спогледаха и станаха.

— Моля те да поразмислиш — обърна се Беате към девойката. — Това е номерът ми.

И сложи визитката си върху масата.

Майката ги чакаше в коридора.

— За съжаление София се разстрои много — сподели Беате. — Най-добре поговорете с нея.

Излязоха на улица „Якоб Ол“ и тръгнаха към „Сум“, където бяха паркирали колата.

— *Oprostitute!*

Обърнаха се. Гласът долетя от сенчестия двор, където блещукаха две цигари. Угарките полетяха към земята и на светло излязоха двама мъже. Тръгнаха към Хари и Беате. Бащата на София и чичо Йосип.

— Хотел „Интернационал“, а? — попита бащата.

Хари кимна.

Бащата погледна недоверчиво Беате с крайчеца на окото си.

— Ще отида да докарам колата — веднага предложи тя и се отдалечи.

Хари не спираше да се удивлява как млада жена като Беате, прекарала почти целия си досегашен живот насаме с видеозаписи и вещественни доказателства от местопрестъпления, е развила завидна социална интелигентност, с която го превъзхожда.

— Първите години... работех като... нали се сещаш... носач. Но гърбът... проблеми — заобяснява бащата на развален норвежки. — Във Вуковар бях електроинженер, разбираш ли? Преди войната. Тук не работя нищо.

Хари кимна. Чакаше търпеливо мъжът да продължи разказа си.

Чичо Йосип каза нещо.

— Да, да — промърмори бащата и се обърна към Хари. — Когато югославската армия тръгна да превзема Вуковар през 1991-а, нали? Тогава едно момче взриви дванайсет сръбски танка с... *landmines*^[2], нали? — очакваше потвърждение той, че Хари го разбира. — Нарекохме го *mali spasitelj*.

— *Mali spasitelj* — повтори с благоговение чичо Йосип.

— Малкия спасител — обясни бащата. — Това беше неговото... името, дето го казваха по уоки-токите.

— Кодовото му име?

— Да. След капитулацията на Вуковар сърбите се опитаха да го намерят. Но не успяха. Според някои бил мъртъв. Според други изобщо не... съществувал. Ясно?

— Какво общо има това с хотел „Интернационал“?

— След войната жителите на Вуковар нямаха къщи. Всичко стана на камънак. Някои избягаха тук, в Норвегия, други — в Загреб. Президентът Туджман...

— Туджман — повтори чичото и вдигна очи към небето.

— ... и хората му ги подслониха в стар голям хотел, където да ги виждат. Да ги наблюдават, ясно? Даваха им супа, но не и работа. Туджман не обичаше хора от Славония. Много пролята сръбска кръв. Изведнъж сръбските войници, нахлули във Вуковар, започнаха да измират един по един. Появиха се слухове, че *mali spasitelj* се е върнал.

— *Mali spasitelj* — засмя се чичо Йосип.

— Говореше се, че хърватите могат да потърсят помощ в хотел „Интернационал“.

— Каква помощ?

— Знам ли — вдигна рамене бащата. — Слухове.

— Аха. Кой друг е чувал за този... спасител и за хотел „Интернационал“?

Бащата не разбра въпроса и Хари уточни:

— Например някой от Армията на спасението знае ли за него?

— Да. Давид Екхоф. Другите също. През лятото той държа... дума... след празнична вечеря в „Йостгор“.

— Искате да кажете реч?

— Да. Разказа за *mali spasitelj*. Той още воювал. Войната никога няма да свърши, каза Екхоф. И за Армията на спасението.

— Нима комендантът наистина е казал такова нещо? — изненада се Беате, докато шофираше в осветения тунел „Ибсен“.

Тя намали и се нареди зад автомобилната колона.

— Според господин Михолеч — уточни Хари. — Всички са присъствали на речта. Включително и Роберт.

— И ти предполагаш, че думите му са подсетили Роберт да наеме убиец?

Беате барабанеше нервно с пръсти по волана.

— Не е изключено. Знаем със сигурност, че Роберт е бил в Загреб. Той е знаел за връзката на Юн с Теа, значи е имал мотив. — Хари потърка замислено брадичката си. — Беате, ще уредиш ли обстоен медицински преглед на София? Ако не греша, лекарите ще открият и друго освен синината на челото ѝ. Ще се опитам да хвана полета за Загреб.

Беате го стрелна със строг поглед.

— Ако ще пътуваш в чужбина, редно е или да отидеш там с цел да съдействаш на местната полиция в съответната държава, или на почивка. Инструкциите ясно...

— Второто — прекъсна я Хари. — Ще си направя кратка коледна екскурзия до Хърватия.

Беате въздъхна.

— Тогава се надявам да дадеш малко почивка и на Халвуршен. Възнамеряваме да посетим родителите му в Стайншер. Ти как ще празнуваш?

Мобилният телефон на Хари звънна и той започна да рови в джобовете на якето си, докато отговаряше на Беате:

— Миналата година празнувах с Раquel и Олег. По-миналата с татко и Съос. Тази година не ми е останало време да обмислям къде ще отбележа празника.

Пред очите му изплува образът на Раquel. Изведнъж разбра, че неволно е натиснал копчето за приемане на разговора. Чу смеха ѝ в ухото си.

— Ела у нас — покани го тя. — На Бъдни вечер вратите на „Фюрлюсе“ са отворени за всички и имаме нужда от доброволци.

След две секунди Хари осъзна, че не е Раquel.

— Обаждам се само да ти се извиня за снощи — продължи Мартине. — Нямах намерение да изхвърча така от апартамента ти. Просто малко се разстроих. Получи ли отговори на въпросите си?

— А, ти ли си? — попита Хари, като се стараяше да звучи неутрално, но забеляза бързия поглед на Беате, поредно доказателство за завидната ѝ социална интелигентност. — Може ли да се чуем по-късно?

— Разбира се.

— Благодаря.

— Няма защо — зад привидната сериозност в гласа ѝ прозираше весел смях. — Само да те питам нещо.

— Да?

— Какво ще правиш в четвъртък? Тържеството ще е съвсем скромно.

— Още не знам.

— Имам още един билет за коледния концерт на Армията на спасението.

— Добре.

— Не ми звучиш особено ентузиазирани.

— Извинявай. В момента положението е много напрегнато, а и нямам официални дрехи.

— Да, и артистите са прекалено сковани и скучни.

— Не казах това.

— Но аз го казах. Не се изразих точно: не ние, а аз имам допълнителен билет за концерта.

— Нима?

— Открива ти се възможност да ме видиш в рокля. Роклята, която съм предвидила за празненството, ми стои добре. Липсва ми

само висок мъж с подходящ ръст. Помисли си.

— Благодаря за поканата, ще помисля — засмя се Хари.

— Няма защо.

Беате не коментира чутото, след като Хари затвори. Подмина с дискретно мълчание глуповатата усмивка, залепнала упорито на лицето му въпреки опитите да я потисне. Отбеляза само, че ако се вярва на прогнозата, снегорините ще имат доста работа. Понякога Хари се питаше дали Халвуршен осъзнава какъв късмет е извадил с това момиче.

* * *

Все още никаква следа от Юн Карлсен. Мъжът на тротоара се изправи. Крайниците му се бяха вцепенили от студа, който сякаш идваше дълбоко от земните недра и се бе просмукал в цялото му тяло. Щом тръгна, кръвта се раздвижи в краката му. Даже посрещна болката с радост. Нямахше представа колко часа седя с кръстосани крака и картонена чаша пред себе си, докато наблюдаваше кой влиза и излиза от жилищната сграда на улица „Гьотеборг“, но вече бе започнало да се смрачава. Бръкна в джоба си.

Парите в картонената чаша щяха да му стигнат за кафе, нещо малко за хапване, а вероятно и за кутия цигари.

Забърза към кръстовището. Там се намираше кафенето, откъдето му дадоха картонената чаша. На стената видя телефон, но не посмя да се обади. Спря пред заведението, свали синята качулка на якето и се огледа във витрината. Нищо чудно, че минувачите го вземаха за окаян бездомник. Братата му бе пораснала, а по лицето му личаха сажди от огъня в контейнера.

В отражението видя как светофарът светна в червено. До него, на улицата, спря автомобил. С ръка върху дръжката на вратата към кафенето погледна кой се вози вътре. И тутакси замръзна. Драконът. Сръбският танк. Юн Карлсен. На седалката до шофьора. Само на два метра.

Влезе в салона, втурна се право към прозореца и прикова очи в колата. И шофьорът му се струваше познат. А, да. Видя го в приюта: един от колегите на Хари Хуле. На задната седалка се взеше жена.

Светна зелено. Той изскочи навън. От ауспуха на колата, която пое по улицата, се виеше бял дим. Хукна след нея. В далечината видя как автомобилът зави по „Гьотеборг“. Опипа съдържанието на джобовете си. Премръзналите му пръсти докоснаха парчето стъкло. Краката не го слушаха. Все едно се движеше с протези. Стъпя ли накриво, ще се прекършат като ледени шушулки, помисли си той.

Паркът „Софиенберг“ с дърветата, детската градина и надгробните плочи заподскачаха пред очите му като лоша телевизионна картина. Ръката му напипа пистолета. Стисна го в дланта си. Явно се бе порязал на стъклото, защото усети нещо лепкаво.

Халвуршен спря точно пред „Гьотеборг“ 4. Двамата с Юн слязоха да се поразтърчат, а Теа се качи да си вземе инсулина.

Халвуршен огледа пустата улица. Юн крачеше неспокойно из снега. През прозореца на колата се виждаше кобурът със служебния револвер на Халвуршен. Остави го върху конзолата между двете седалки, защото му убиваше, докато шофира. При опасност щеше да го вземе за две секунди. Включи си мобилния телефон. Докато са пътували насам, бе получил ново съобщение на гласовата си поща. Реши да го прослуша. Познатият глас на оператора повтори: „имате едно съобщение“. После се чу сигнал и непознат глас започна да говори. Халвуршен слушаше с нарастващо удивление. Юн се приближи. Мъчеше се да чуе какво казва човекът по телефона. Учудването на Халвуршен премина в крайна изненада.

Затвори. Юн го погледна въпросително, но Халвуршен не каза нищо. Набра бързо някакъв номер.

— Какво беше това? — попита Юн.

— Самопризнание.

— И на кого звъните?

— На Хари.

Халвуршен вдигна глава към Юн. По лицето на младия капитан се изписа объркване. Очите му се разшириха и потъмняха. Погледът му преминаваше през полицая или по-точно бе насочен към някакъв предмет встрани.

— Какво има? — попита Халвуршен.

* * *

Хари мина през митническата проверка в скромния терминал на летище „Плесо“. После пъхна картата си „Visa“ в един банкомат, който без да протестира, му даде хиляда крони в хърватски куни. Прибра половината от парите в кафяв плик, излезе и се качи в мерцедес със синя табелка „такси“.

— Хотел „Интернационал“.

Таксиметровият шофьор потегли мълчаливо.

Дъждовните капки от ниските облаци се сипеха върху кафявите поля с петна от сив сняг покрай магистралата към Загреб, която прорязваше в северозападна посока хълмистата местност.

Само след четвърт час Хари зърна очертанията на бетонните блокове и църковните кули в хърватската столица. Близо до пътя течеше тъмна спокойна река. Сава, предположи Хари. Влязоха в града по булевард, твърде широк за оскъдното улично движение. Подминаха железопътната гара и голям открит пуст парк със стъклен павилион. Оголените клони на дърветата протягаха почернелите си от зимата пръсти.

— Хотел „Интернационал“ — каза шофьорът и сви пред внушителна сива сграда, каквито комунистическите страни строяха за пътуващия си елит.

Хари се заплати. Един от портиерите на хотела, облечен като адмирал, отвори вратата на таксито и посрещна госта с широка усмивка и чадър в ръка:

— *Welcome, Sir. This way, Sir.*^[3]

Хари слезе на тротоара и в същия миг двама гости на хотел излязоха от въртящата се врата и се качиха в докарания за тях мерцедес. Зад вратата проблесна кристален полилей. Хари се спря:

— *Refugees?*^[4]

— *Sorry, Sir?*^[5]

— Бежанци? — повтори въпросително Хари. — Вуковар.

По главата му се посипаха дъждовни капки — чадърът се отдръпна, а с него и усмивката от лицето на облечения като адмирал. Облеченият му в ръкавица показалец посочи врата, малко по-далеч от главния вход.

Когато влезе в просторното заведение с висок сводест таван, на Хари най-напред му направи силно впечатление острата болнична миризма. Хората вътре — някъде около четирийсет-петдесет души, едни седнали, други прави до дългите маси в средата на помещението, трети наредени на опашка за безплатна супа — му приличаха на пациенти. Сигурно защото бяха облечени в безформени анцузи, овехтели пуловери и изпокъсани пантофи. Дрехите издаваха, че им е напълно безразлично как изглеждат. А вероятно впечатлението за болни хора се подсилваше и от наведените им над чиниите със супа глави и сънливите, унили очи, които дори не забелязаха новодошлия.

Хари огледа помещението и погледът му се спря върху барплота. Приличаше на лавка за кренвирши. В момента там нямаше клиенти, а барманът вършеше три неща едновременно: полираше стъклена чаша, коментираше гръмко футболния мач по телевизията с мъжете на съседната маса и зорко следеше всяко движение на Хари.

Полицаят предположи, че е дошъл точно където трябва, и се насочи право към барплота. Барманът прокара длан по косата си, зализана назад и лъщяща от брилянтин.

— *Da?*

Хари се помъчи да игнорира бутилките, наредени на рафта зад бармана. Въпреки това вече бе забелязал присъствието на стария си приятел и отколешен враг Джим Бийм. Барманът проследи погледа му и посочи въпросително четвъртитата бутилка с кафява течност.

Хари поклати отрицателно глава. Пое си дъх. Не усложнявай нещата, каза си наум.

— *Mali spasitelj* — рече той тихо, за да го чуе само барманът. — Търся Малкия спасител.

Барманът го огледа изпитателно и отговори на английски с твърд немски акцент:

— Не познавам никакъв спасител.

— Един приятел от Вуковар ми каза, че *mail spasitelj* може да ми помогне.

Хари извади кафявия плик от джоба на якето си и го сложи върху барплота.

Барманът погледна плика, но не посегна към него.

— Ти си полицай — отсече той.

Хари поклати глава.

— Лъжеш — настоя барманът. — С влизането ти разбрах какъв си.

— Прав си. Работих в полицията дванайсет години, но напуснах. Хари погледна бармана право в очите. Питаше се за какво ли е бил осъден. Мускулите и татуировките подсказваха, че за провинението му вероятно се полага дълъг престой зад решетките.

— Тук не живее никакъв спасител. Познавам всички.

Барманът се канеше да му обърне гръб, но Хари се пресегна над плота и го сграбчи за рамото. Барманът погледна ръката му. Бицепсът му се изду. Хари отпусна захвата.

— Наркодилър застреля сина ми пред училището му, защото детето го заплашило, че ще го издаде на директора.

Барманът мълчеше.

— Беше само на единайсет години — продължи Хари.

— Нямам представа защо ми разказваш всички тези неща.

— За да разбереш защо няма да мръдна оттук, докато някой не обещае да ми помогне.

Барманът кимна. Въпросът му дойде като гръм от ясно небе:

— Как се казваше детето ти?

— Олег.

Двамата се измериха с поглед. Барманът присви око. Хари усети как мобилният телефон вибрира в джоба му, но не вдигна.

Барманът сложи длан върху кафявия плик и го плъзна към Хари:

— Няма нужда. Как се казваш и в кой хотел си отседнал?

— Дойдох направо от летището.

— Напиши си името върху тази салфетка и отиди в хотел „Балкан“ до железопътната гара. По моста и само направо. Като се настаниш, чакай да се свържат с теб.

Канеше се да зададе въпрос, но барманът се обърна към телевизора и отново се зае да коментира мача.

Излезе навън. Извади телефона си. Имаше пропуснатото повикване от Халвуршен.

— *Do vraga!* — простена той. — По дяволите!

Снегът по улица „Гьотеборг“ приличаше на ален шербет.

Чувстваше се объркан. Всичко стана за секунди. Изстреля последния си куршум по бягащия Юн Карлсен, но вместо него улучи фасадата на сградата. Мишената се вмъкна вътре и изчезна.

Приклезна. Усети как окървавеното парче стъкло разпра плата на якето му. Полицаят лежеше проснат по корем. Снегът лочеше жадно кръвта, която течеше от раната на врата му.

Огнестрелно оръжие, сети се той, хвана простреляния за рамото и го обърна по гръб. Трябваше му пистолет. Вятърът лъхна и отметна косата от неестествено бледото лице. Бързо прерови джобовете на палтото му. Кръвта продължаваше да тече, плътна и алена. Усети как устата му се пълни с кисел вкус на жлъчка, обърна се и върху леда плисна жълтото съдържание на стомаха му. Избърса се. Джобовете на панталоните. Намери портфейл. А на кръста? Проклятие, нали си полицай, къде ти е пистолетът, щом си тръгнал да залавяш престъпник!

Изад ъгъла се появи кола. Насочи се към него. Грабна портфейла, стана, пресече улицата и продължи нататък. Колата спря. Не бива да тича. Хукна.

Подхлъзна се по тротоара пред магазина на ъгъла и падна на хълбок, но веднага се изправи, без да усети болка. Продължи към парка по същия път, по който избяга от полицията последния път. Всичко се превърна в безкраен кошмар, низ от безсмислено повтарящи се събития. Дали започваше да полудява, или тези неща наистина се случваха? В гърлото му пареха студеният въздух и вкусът на жлъчка. Пое по улица „Марквайен“ и чу първите полицейски сирени. Почувства го. Беше спасен.

[1] Excuse me? (англ.) — Извинете? — Б.пр. ↑

[2] Landmines (англ.) — сухопътни мини. — Б.пр. ↑

[3] Welcome, Sir. This way, Sir (англ.) — Добре дошли, господине. Оттук, господине. — Б.пр. ↑

[4] Refugees (англ.) — бежанци. — Б.пр. ↑

[5] Sorry, Sir? (англ.) — Моля, господине? — Б.пр. ↑

ДВАЙСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

СЪБОТА, 19 ДЕКЕМВРИ

МИНИАТЮРА

В следобедния сумрак Главното полицейско управление светеше като коледна елха. Вътре, в стая за разпит номер две, Юн Карлсен седеше с глава, заровена в ръцете си. Срещу него, от другата страна на малката кръгла маса в тясното помещение, се бе разположила полицай Турил Ли. Между тях бяха поставени два микрофона и разпечатка от първите свидетелски показания. Юн видя през прозореца Теа, която чакаше реда си в съседната стая.

— Значи той ви нападна? — попита полицайката, докато преглеждаше показанията му.

— Мъж със синьо яке се втурна към нас с пистолет в ръка, да.

— А после?

— Всичко стана за секунди. Изплаших се до смърт и имам само откъслечни спомени. Сигурно заради мозъчното сътресение, което наскоро претърпях.

— Разбирам — увери го Турил Ли, но лицето ѝ казваше тъкмо обратното.

Тя погледна червената светлина на диктофона — знак, че устройството продължава да записва.

— А Халвуршен се е втурнал към колата?

— Да, пистолетът му остана вътре. Сложи го върху средната конзола, преди да тръгнем от „Йостгор“.

— А вие какво направихте?

— Паникьосах се. Първо ми хрумна да се скрия в колата, но после се отказах и хукнах към портата на сградата.

— И непознатият е стрелял по вас?

— Чух пукот от изстрел.

— Продължете.

— Влязох в двора и погледнах какво става навън. Мъжът се бе нахвърлил върху Халвуршен.

— Халвуршен не успя да се качи в колата, така ли?
— Точно така. Още преди това ми се оплака, че често се случвало вратата да заяжда заради студа.
— И мъжът нападна Халвуршен с нож, а не с пистолет?
— Така ми се стори, но все пак гледах отстриани. Изненада Халвуршен в гръб и го прободде няколко пъти.
— Колко пъти?
— Четири или пет. Не съм сигурен...
— После?
— Слязох в мазето и се обадох в полицията.
— Но убиецът не ви последва?
— Нямам представа. Заключих входната врата след себе си.
— Можел е да строши стъклото. Та той е пронизал с ножа си полицай, едва ли би се поколебал.
— Да, права сте. Не знам защо не го е направил.
Турил Ли се втренчи в разпечатката.
— До Халвуршен намерихме следи от повръщано. Предполагаме, че е от извършителя. Можете ли да го потвърдите?
Юн поклати отрицателно глава.
— Докато чаках да дойдете, стоях в мазето. Сигурно трябваше да се притека на помощ, но... аз...
— Да?
— Изплаших се.
— Постъпили сте правилно — лицето ѝ отново изразяваше точно обратното.
— Какво казаха лекарите? Той... ще...
— Намира се в кома. Чакат състоянието му да се подобри. Но не знаят дали ще оцелее. Да продължим с показанията ви.
— Цялата тази история ми прилича на нескончаем кошмар — прошепна Юн. — И няма изгледи да свърши.
— За пореден път ви повтарям: говорете на микрофона — беззвучно отбеляза Турил Ли.

Застанал на прозореца в хотелската си стая, Хари гледаше притъмнелия град. Изкривени, изпочупени телевизионни антени правеха причудливи знаци и жестове към кафяво-жълтото небе.

Меките тъмни килими и завеси приглушаваха звука от шведския телевизионен канал. Макс фон Сюдов играеше ролята на Кнут Хамсун. Вратата към минибара беше отворена. Върху ниската масичка лежеше хотелската брошура. От първата ѝ страница гледаше Йосип Йелачич^[1] от снимка на статуята му на едноименния площад, а върху брошурата се мъдреха четири минибутилчици с „Джони Уокър“, „Смирноф“, „Йегермайстер“ и „Гордънс“ и две бутилки с бира „Ozujsko“. И шестте бяха запечатани. Засега. Преди час Скаре му се обади да съобщи какво се е случило на „Гьотеборг“.

Хари искаше да проведе следващия си разговор в трезво състояние.

Беате отговори на четвъртото прозвъняване.

— Жив е — осведоми го тя, преди Хари да е попитал. — Включиха го на командно дишане. В кома е.

— Какво казват лекарите?

— Не обещават нищо, Хари. Едва не е загинал на място, защото Станкич явно се е опитал да пререже сънната му артерия, но Халвуршен се е предпазил с ръка. Върху опакото на дланта му има дълбока порезна рана, а от двете страни на врата — кръвоизливи от няколко по-малки артерии. После Станкич го е пробол неколkokратно точно над сърдечната област. Според лекарите е възможно да е засегнал горната част на сърцето.

Като се изключи едва доловимото треперене на гласа ѝ, Беате все едно докладваше за някоя от жертвите, с които се сблъскваха ежедневно. Хари я разбираше: Беате бе принудена да гледа на нещастиято като на част от работата си, защото иначе щеше да рухне. В последвалото мълчание прогърмя разтрепераният от гняв глас на Макс фон Сюдов. Хари обмисляше как да успокои колежката си. Не му хрумна нищо и затова заговори отново по работа:

— Току-що говорих с Турил Ли. Предаде ми свидетелските показания на Юн Карлсен. Ти разполагаш ли с нещо повече?

— Намерихме куршума в дясната част на фасадата. В момента момчетата от балистиката го проверяват, но аз не се съмнявам, че е изстрелян от същото оръжие като куршумите на площад „Егер“, в апартамента на Юн и пред приюта. Нападението е дело на Станкич.

— Откъде си толкова сигурна?

— Двойката влюбени, които ударили спирачки, щом видели Халвуршен, проснат на тротоара, казаха, че забелязали мъж с вид на просяк да пресича улицата точно пред тях. Девојката видяла в огледалото как въпросният тип паднал на тротоара малко по-нататък. Проверихме мястото. Колегата ми Бьорн Холм намери чуждестранна монета, заровена дълбоко в снега, все едно е стояла там няколко дни. Отначало Бьорн не се сети каква е монетата. Пишеше само „Република Хърватска“ и „пет куни“. Затова провери.

— Благодаря, вече се досещам за отговора. Явно е бил Станкич.

— За да сме сто процента сигурни, иззехме ДНК-проби от повръщаното върху леда. От Института по съдебна медицина ще ги сравнят с ДНК-пробите от косми в стаята му в приюта. Надявам се утре вече да имаме яснота по въпроса.

— Значи поне разполагаме с ДНК-следи.

— Да. Може би звучи странно, но локва със стомашно съдържание далеч не е идеалният източник на ДНК. Повърхностните клетки от лигавицата се разпръскват, когато обемът на повърнатото количество е голям. Освен това биологичен материал, стоял на открито...

— ... е подложен на замърсяване от безброй други източници на ДНК. Всичко това ми е известно, но поне имаме някакви веществени следи. С какво се занимаваш в момента?

Беате въздъхна.

— Получих много странно текстово съобщение от Ветеринарния институт и смятам да се свържа с тях, за да разбера какво точно имат предвид.

— От Ветеринарния институт?

— Да, открихме няколко полусмлени парчета месо в повърнатото количество и ги изпратихме за ДНК-анализ с идеята колегите от Института да видят дали ще намерят съвпадение с пробите в архива, който Висшето земеделско училище в Ос използва, за да проследява какъв е произходът и кой е производителят на определен месен продукт. Така евентуално ще открием в кой ресторант се е хранил. Начинанието наистина е изстрел на посоки, но ако през последното денонощие Станкич си е намерил скривалище, едва ли се движи в широк периметър и има голяма вероятност да се храни на едно и също място.

— Да, звучи напълно логично. Какво ти съобщават в есемеса?

— Че най-вероятно става дума за месо от китайски ресторант. Много странно.

— Мм. Обади ми се, ако има нещо ново. И...

— Да?

Хари знаеше колко идиотско ще прозвучат думите му: Халвуршен е голям мъжкар, в днешно време медицината е много напреднала, всичко ще се оправи. Затова каза само:

— Нищо.

Беате затвори. Той се обърна до масата и бутилките. Онче, бонче, счупено пиронче... Падна се „Джони Уокър“. Хари хвана здраво миниатюрната бутилка с една ръка, а с другата отвъртя — или поточно отпори — капачката. Чувстваше се като Гъливер. Заложник в чужда страна, където има само бутилки с пигмейски размери. Вдиша сладкия, добре познат мирис от тясното гърло. Съдържанието на „патрончето“ се изчерпваше с една глътка, но тялото му беше в готовност да посрещне отровното нападение. Изтръпна в очакване на неминуемия пристъп на силно гадене, но знаеше, че дори това няма да го спре. Изморих се да пиша, каза Кнут Хамсун във филма.

Пое си дъх като преди продължително гмуркане в морските дълбини.

Телефонът звънна. Хари се подвоуми. Апаратът млъкна след първото прозвъняване.

Сети се, че вероятно го търсят от рецепцията.

Остави бутилката върху нощното шкафче. Телефонът пак звънна. Вдигна слушалката.

— *Mister Hansen?*^[2]

— *Yes.*^[3]

— В лобито ви чака един човек.

Хари прикова очи в етикета на бутилката: джентълмен в червено сако.

— Предайте му, че идвам веднага.

— Разбира се, господине.

Хвана бутилката с три пръста. Отметна назад глава и изпразни съдържанието ѝ в гърлото си. След четири секунди се превиваше над тоалетната чиния, докато повръщаше обяда си от самолета.

Рецепционистката посочи дивана до пианото. В близкото кресло с изправен гръб седеше дребна жена с прошарена коса, наметната с черен шал. Наблюдаваше Хари със спокойните си кафяви очи. Той спря пред масата, където работеше малко радио на батерии. Гласове коментираха разпалено някакво спортно събитие, вероятно футболен мач. Шумът се смесваше с изпълнението на пианиста, чиито пръсти се носеха леко по клавишите, сплитайки китка от популярни филмови песни.

— „Доктор Живаго“ — кимна тя към пианиста. — Приятно, нали, господин Хансен?

Говореше с безупречно английско произношение. Усмихна се, все едно е казала нещо забавно, и с дискретно, но властно движение подкани Хари да седне.

— Обичате ли да слушате музика? — попита Хари.

— Кой не обича? Преподавах музика — тя се наведе напред и усили радиото.

— Боите се, че ще подслушат разговора ни ли?

Тя се облегна на креслото:

— Какво искате, Хансен?

Хари повтори измислицата за дилъра пред училището, убил сина му, като през цялото време, докато разказваше, усещаше вкуса на жлъчка в гърлото си и глутницата жадни кучета в стомаха си, които ожесточено лаеха и искаха още. Историята не прозвуча убедително.

— Как ме открихте? — попита жената.

— Един човек от Вуковар ми препоръча да се обърна към вас.

— Откъде сте?

Хари преглътна. Езикът му бе пресъхнал и сякаш удебелен.

— От Копенхаген.

Погледна го. Хари чакаше реакцията ѝ. Между лопатките му се изтърколи капка пот. Над горната му устна се образува втора. Проклятие, трябваше веднага да си изпие лекарството. Веднага.

— Не ви вярвам — отсече тя.

— Добре — Хари стана. — Ще тръгвам.

— Почакайте! — извика заповеднически дребната жена и му даде знак да се върне на мястото си. — Не мислете, че съм сляпа.

Хари се подчини.

— Виждам омразата в очите ви. Виждам мъката. Надушвам алкохола. Вярвам ви, че сте изгубили сина си. — Усмихна се. — Какво искате от мен?

Хари впрегна всичките си сили да се окопити.

— Колко ще струва? И кога най-скоро може да стане?

— Зависи. Няма обаче да намерите по-сериозни работници от нас на по-изгодна цена. Започва от пет хиляди евро, като съпътстващите разходи се заплащат отделно.

— Чудесно. Следващата седмица?

— Прекалено... скоро е.

Колебанието на жената продължи едва частица от секундата, но не убегна на Хари. Беше му напълно достатъчно да се убеди в правотата на предположенията си. Жената също разбра какво е узнал. Гласовете от радиото закрепяха превъзбудено, а публиката зад тях избухна в радостни възгласи. Някой бе отбелязал гол.

— Май не сте сигурна, че работникът ви ще се прибере толкова бързо, а? — осведоми се Хари.

Изгледа го продължително.

— Още работите в полицията, нали?

— Да — кимна Хари. — Като старши инспектор в Осло.

Мускулите около очите ѝ потръпнаха конвулсивно.

— За вас не представлявам никаква опасност — успокои я Хари. — В Хърватия нямам правомощия да упражнявам професията си. Никой не знае, че съм тук. Нито хърватските ми колеги, нито началникът ми в Норвегия.

— Какво искате?

— Да се споразумеем.

— За какво?

Тя се наведе напред и намали радиото.

— За вашия изпълнител и неговата мишена.

— В смисъл?

— Да направим следното: вашият човек се отказва да преследва Юн Карлсен и ние го пускаме да си отиде.

Тя повдигна едната си вежда:

— Господин Хансен, цялата ви полиция пази един-единствен човек от моя изпълнител. От какво толкова ви е страх?

— Опасяваме се от излишно проливане на кръв. Изпълнителят ви вече отне живота на двама души и прободете един от колегите ми.

— Нима... — тя млъкна. — Не може да е истина.

— Ако не го накарате да се върне в Хърватия, ще паднат още жертви. Една от които ще бъде самият той.

Тя затвори очи и постоя така. После си пое дъх и отговори:

— Щом е убил един от колегите ви, значи ще искате да му отмъстите. Как мога да разчитам, че ще спазите вашата част от уговорката?

— Името ми е Хари Хуле — той сложи паспорта си върху масата. — Дойдох тук без разрешение от хърватските власти. Разчуе ли се, ще се разрази дипломатически скандал. А аз ще остана без работа.

Тя извади чифт очила.

— Значи доброволно ставате заложник? Според вас това благонадеждно ли звучи, господин... — тя сложи очилата върху носа си и прочете името в паспорта му — ... Хари Хуле?

— Това е моят залог в преговорите.

— Ясно — кимна тя. — И, знаете ли... — свали си очилата, — ... вероятно щях да се съглася на подобна сделка. Но сега е все едно, защото така или иначе не мога да го повикам в Хърватия.

— Какво искате да кажете?

— Няма представа къде се намира.

Хари я огледа. Забеляза болката в очите ѝ. Вече бе доловил лекото треперене в гласа ѝ.

— В такъв случай ви предлагам да ми дадете името на поръчителя на това убийство.

— Не става.

— Ако полицаят умре... — Хари извади снимка от джоба си и я сложи върху масата помежду им, — ... вашият изпълнител почти сигурно ще бъде ликвидиран. Ще прилича на убийство при самоотбрана след нападение срещу полицаи. Такъв е сценарият, освен ако не се намеся аз. Разбирате ли? Този ли е?

— Не се поддавам на опити за изнудване, господин Хуле.

— Утре сутринта се връщам в Осло. На задната страна на снимката ще ви напиша телефонния си номер. Обадете ми се, ако размислите.

Взе снимката и я прибра в дамската си чанта.

— Той е ваш син, нали? — бързо и тихо попита Хари.

Тя се вцепени.

— Кое ви кара да смятате така?

— И аз не съм сляп. Умея да виждам болката.

Жената остана надвесена над чантата си.

— А вие, Хуле? — погледна го. — Раненият полицай явно не е ваш познат? Щом толкова лесно се отказахте от отмъщение?

Гърлото на Хари съвсем пресъхна. Дъхът му гореше в устата.

— Не, не го познавам.

Докато гледаше през прозореца как жената се отдалечава по отсрещния тротоар, Хари сякаш чу кукуригане на петел.

Върна се в хотелската стая. Пресуши миниатюрните бутилки, повърна, изпи бирата, пак повърна, погледна се в огледалото и слезе с асансьора в бара на хотела.

[1] Йосип Йелачич (1801–1859) — хърватски бан, известен с борбата си за обединяване на хърватските територии. — Б.пр. ↑

[2] Mister Hansen? (англ.) — Господин Хансен? — Б.пр. ↑

[3] Yes (англ.) — Да. — Б.пр. ↑

ДВАЙСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

НОЩТА СРЕЩУ НЕДЕЛЯ, 20 ДЕКЕМВРИ

КУЧЕТАТА

Седнал в тъмния контейнер, той се мъчеше да обмисли добре ситуацията. В портфейла на полицая намери две хиляди и осемстотин норвежки крони. Ако правилно е запомнил обменния курс, разполага с достатъчно пари за храна, ново яке и самолетен билет до Копенхаген.

Проблем обаче представляваше липсата на боеприпаси.

С изстрела на улица „Гьотеборг“ изразходи и последния куршум в пълнителя. Отби се на „Плата“ и поразпита този-онзи откъде да си купи деветмилиметрови куршуми. В отговор получи само празни погледи. Знаеше, че ако продължи да разпитва случайно срещнати хора, рискът да се натъкне на полицейски информатор се увеличава.

Удари празния си „Лама минимакс“ в металния под.

От личната карта му се усмихваше полицаят. Халвуршен. Сигурно човек вече не може да припари до Юн Карлсен заради засилена охрана. Оставаше една-единствена възможност. Троянски кон. Сещаше се кой би влязъл в тази роля. Хари Хуле. Улица „Софие“ номер пет според операторката от „Телефонни услуги“. Тя го осведоми, че в Осло живее само един човек на име Хари Хуле. Погледна си часовника. И се вцепени.

Отвън приближаваха стъпки. Скочи на крака, взе парчето стъкло в ръка и пистолета в другата и застана в готовност.

Капакът се отвори. Мерна силует, който се вмъкна в контейнера, и седна на пода с кръстосани крака.

Притаи дъх.

Не се случи нищо.

Изсъска запалена кибритена клечка. Пламъкът ѝ освети лицето на нашественика. Освен клечката той държеше и чаена лъжичка в едната си ръка, а в другата — малко пликче. Скъса го със зъби. Мъжът позна момчето в светлосиньото дънково яке.

Той започна отново да диша спокойно, а ловките движения на момчето изведнъж спряха.

— Ехо? — промълви то.

Втора си се в мрака и бързо прибра пликчето в джоба си.

Мъжът се изкашля и се приближи към момчето. Пламъкът на клечката го освети.

— Помниш ли ме?

Момчето го гледаше изплашено.

— Разговаряхме пред гарата. Дадох ти пари. Казваш се Кристофер, нали?

— Ама това ти ли си? — зяпна момчето. — Онзи чужденец, дето ми даде петстотин крони? Боже мой. Поне гласът ти ми звучи познат... ау!

Кристофер пушна клечката и тя угасна. Настъпи пълен мрак и когато пак заговори, сякаш се бе приближил към мъжа:

— Имаш ли нещо против да остана в бърлогата ти, приятел?

— Изцяло на твое разположение е. Тъкмо излизах.

Момчето запали нова клечка.

— По-добре остана тук. Двама души поддържат топлината по-ефективно. Говоря сериозно, пич.

Наля течност от малка бутилка в чаената лъжичка.

— Какво е това?

— Вода и аскорбинова киселина.

Кристофер отвори пликчето, изсипа цялото му прахообразно съдържание в лъжичката и ловко премести кибритената клечка в другата си ръка.

— Много те бива, Кристофер.

Мъжът наблюдаваше как наркоманът долепи клечката до долната част на лъжичката и едновременно извади нова клечка, готов всеки момент да я запали.

— На „Плата“ съм известен като Нетрепващата ръка.

— Не се учудвам. Слушай, трябва да се омитам. Хайде да си разменим връхните дрехи. С моята ще преживееш нощта.

Кристофер огледа тънкото си дънково яке, после дебелото синьо яке на мъжа.

— Ама ти сериозно ли?

— Да, съвсем сериозно.

— Мамка му, колко мило от твоя страна. Само изчакай да си бия дозата. Ще ми държиш ли клечката?

— Няма ли да е по-лесно да държа спринцовката?

Кристофер го погледна мнително.

— Ей, може да съм още зелен, но няма да се хвана на най-изтъркания наркомански трик. Дръж клечката.

Мъжът се подчини. Прахът се разтвори във водата и се превърна в бистра кафява течност. Кристофер потопи парче памук в лъжичката.

— За да не останат гадости в наркотика — обясни той, преди мъжът да го е попитал.

Кристофер изсмука течността със спринцовката през памука и сложи иглата.

— Виждаш ли колко гладка кожа имам? Нито един белег. Дебели, хубави вени. Направо девствен терен, както казват „колегите“. След няколко години обаче ръцете и краката ми ще бъдат покрити с възпалени корички. Вече няма да ми викат Нетрепващата ръка. Всичко това го знам, но пак продължавам да се друсам. Голяма съм откачалка, а?

Докато говореше, Кристофер раздруса спринцовката, за да я охлади. Стегна ръката си с гумен маркуч и заби върха на иглата във вената, която се виеше като синя змия под кожата му. Металът проникна в кръвоносния съд. Кристофер вкара хероина в кръвообращението си. Клепачите му се спуснаха наполовина, устата му се разтвори. Главата му се отпусна назад. Очите му се спряха върху висящия кучешки труп.

Мъжът постоя известно време, загледан в Кристофер. После хвърли изгорялата кибритена клечка и разкопча ципа на синьото яке.

* * *

Когато най-сетне Хари отговори, Беате чуваше гласа му съвсем слабо заради дисковерсията на „Jingle Bells“, която кънтеше зад него. Все пак усети, че е пиан. Не защото фъфлеше, а защото артикулираше думите прекалено отчетливо. Беате го осведоми за състоянието на Халвуршен.

— Сърдечна тампонада? — извика въпросително Хари.

— Вътрешни кръвоизливи, които изпълват областта около сърцето с кръв и то не може да я изпомпва ефективно. Наложил се лекарите да източат голямо количество кръв. В момента е стабилизирал, но още е в кома. Остава ни само да чакаме. Ще ти звънна, ако има промяна.

— Благодаря. Нещо друго?

— Хаген изпрати Юн Карлсен и Теа Нилсен обратно в „Йостгор“ с две „бавачки“. А аз говорих с майката на София Михолеч. Обеща ми още днес да заведе дъщеря си на лекар.

— Мм. А какво ти обясниха от Ветеринарния институт за парченцата месо в стомаха на Станкич?

— Предположението им за китайски ресторант се базирало върху факта, че единствено в Китай се поднася такова месо.

— Какво месо?

— Кучешко.

— Кучешко ли? Я чакай!

Музиката се изгуби. В слушалката се чуваше автомобилен трафик. После пак гласът на Хари:

— В Норвегия не се сервира кучешко месо.

— Точно това е странното. Служителите във Ветеринарния институт успяха да определят породата и утре ще се обади в Норвежкия киноложки клуб. Разполагат с регистър на всички чистокръвни кучета и на техните собственици.

— Не виждам как това би ни помогнало. В Норвегия сигурно има около сто хиляди кучета.

— Четиристотин хиляди. Всяко пето домакинство отглежда поне един лаещ домашен любимец. Проверих. Обаче в случая става дума за рядко срещана порода. Чува ли си за черен мецнер?

— Повтори, ако обичаш.

Тя повтори. В продължение на няколко секунди Беате чуваше само шума от уличното движение в Загреб. После Хари възкликна внезапно:

— Ама това е напълно логично! Мъж без покрив над главата си. Как не се сетих по-рано!

— За какво да се сетиш?

— Знам къде се крие Станкич.

— Какво?

— Свържи се е Хаген и поискай да мобилизира екип „Делта“ за въоръжена акция.

— Къде? Какви ги говориш?

— В депото за контейнери до пристанището. Станкич се е скрил в някой от контейнерите.

— Откъде знаеш?

— В Осло няма много места, където можеш да хапнеш черен мецнер. Погрижи се „Делта“ и Фалкайд да обградят депото с непробиваема стена, докато пристигна утре с първия полет. В никакъв случай да не го арестуват преди идването ми. Ясно?

След като прекрати разговора с Беате, Хари остана на улицата, загледан в хотелския бар. Оттам бумтеше еднообразна електронна музика. А вътре го чакаше полупразна чаша с отрова.

Пипна го. Малкия спасител вече нямаше къде да избяга. Нужна беше само трезва мисъл и нетрепваща ръка. Мислеше за Халвуршен и за сърцето му, което се давеше в кръв.

Беше изправен пред избор: или да се качи в стаята си, където вече не бе останал алкохол, да заключи вратата и да изхвърли ключа през прозореца; или да влезе в бара и да пресуши чашата си. Пое си дъх разтреперан и изключи мобилния си телефон. Влезе в заведението.

* * *

Служителите отдавна се разотидоха от щабквартирата на Армията на спасението, но в кабинета на Мартине продължаваше да свети. Тя набра номера на Хари Хуле. Питаше се кое го прави толкова привлекателен в нейните очи. Възрастта му? Загадъчната обвивка, под която вероятно се крият силни емоции? Или усещането за безнадеждност, лъхащо от цялата му осанка? Случката с отхвърлената обожателка пред апартамента му не я изплаши, нито я отблъсна. Точно обратното: Мартине още по-силно искаше да... какво всъщност искаше? Простена, когато операторът ѝ съобщи, че телефонът на абоната е изключен или се намира извън обхват. Обади се на „Телефонни услуги“ и си записа номера на стационарния му телефон на улица „Софие“. Сърцето ѝ подскочи, когато чу гласа му. Оказа се записано обръщение, подканващо обадилия се да остави съобщение на

гласовата му поща. Удава ѝ се идеален повод да се отбие в дома му след работа, а той не си е вкъщи! Мартине му съобщи, че трябва да му даде билета за коледния концерт предварително, защото ще бъде ангажирана с организацията цял ден.

Затвори. Внезапно забеляза, че някой я гледа от вратата.

— Рикард! Не прави така. Изплаши ме.

— Извинявай. Каня се да си тръгна и реших да проверя дали съм последен. Да те закарам ли?

— Благодаря, но...

— И без това вече си се облякла. Хайде, тъкмо ще ти помогна да изключиш алармата.

Рикард се разсмя с типичния си насечен смях. Миналата седмица Мартине задейства два пъти алармената система по погрешка, когато си тръгваше от щабквартирата, и се наложи Армията да плати неустойка на охранителната фирма.

— Добре — съгласи се тя. — Благодаря ти.

— Няма... за какво — подсмръкна Рикард.

* * *

Сърцето му блъскаше като лудо. Усещаше миризмата на Хари Хуле. Затвори внимателно вратата и затърси опипом ключа за осветлението. В другата си ръка държеше пистолета насочен към леглото, чиито смътни очертания различи в мрака. Пое си дъх и включи осветлението. Светлината окъпа спалнята — почти гола стая с обикновено легло, оправено и празно. Така изглеждаше и останалата част от апартамента. Вече бе проверил другите стаи. Тук, в спалнята, пулсът му се успокои. Хари Хуле не си беше вкъщи.

Прибра празния си пистолет в джоба на мръсното дънково яке и вътре напипа ароматизиращите таблетки от писоара на Централата гара до уличния телефон, откъдето се обади за справка и си записа адреса на Хари Хуле.

Проникна в жилището му по-лесно, отколкото предполагаше. Позвъни два пъти на портата. Никой не отговори и той почти се отчая, но реши да я бутне и тя се отвори. Не се затваряше плътно заради

студа. На третия етаж името на Хуле бе надраскано върху защитно тиксо.

Мъжът долепи шапката си до прозореца на вратата точно над бравата и проби стъклото с цевта на пистолета. Чу се слаб звук.

Всекидневната гледаше към задния двор и той се осмели да пусне осветлението. Огледа се. Семпло, спартанско обзавеждане. Чистота и ред.

Но неговият троянски кон, мъжът, който щеше да го отведе при Юн Карлсен, го нямаше. Засега. Дано поне Хуле има оръжие или патрони. Мъжът провери най-често използваните места за съхранение на оръжие: чекмеджета, шкафове, под възглавницата. Нищо. Претърси стаите една по една — никакъв резултат. После започна безцелното лутане из жилището — знак, че се е отчаял и не очаква да постигне успех. Под писмо върху масичката със стационарния телефон в антрето намери служебна карта със снимка на Хари Хуле. Прибра я в джоба си. Размести книгите и плочите на рафтовете, като не пропусна да забележи, че са наредени по азбучен ред. Върху ниската масичка за кафе беше натрупана купчина книжа. Прегледа листовите. Една снимка привлече вниманието му. Бе виждал фигурата на заснетия мъртвец в униформа в безброй варианти. Роберт Карлсен. Видя и името Станкич. Най-отгоре на някакъв документ бе написано името на Хари. Погледът на мъжа се спусна по листа и спря на отметка срещу позната дума: „Смит & Уесън“ 38. Лицето се бе подписало с пищни завъртулки. Разрешително за оръжие? Заявка?

Отказа се да търси. Хари Хуле явно бе взел оръжието в себе си.

Влезе в тясната чиста баня и пусна кранчето. Потръпна при допира с горещата вода. Саждите от лицето му образуваха черни вади. Пусна студената вода. Засъхналата кръв върху ръцете му се разтвори и обagri мивката в червено. Подсуши се и отвори шкафа над мивката. Намери бинт и си превърза порязаната с парчето стъкло ръка.

Нещо липсваше.

До кранчето забеляза къс твърд косъм. Като останал след бръснене. Не видя обаче ножче за бръснене, нито паста за зъби, нито други тоалетни принадлежности. Нима Хуле е напуснал Осло в разгара на сериозно разследване? Или се е преместил при своя приятелка?

Отиде в кухнята и провери съдържанието на хладилника: картонена кутия с мляко, чийто срок на годност изтичаше след шест

дни, бурканче със сладко, сирене, три консерви с яхния и замразен пълнозърнест хляб, нарязан на филии. Извади млякото, хляба, две консерви и включи печката. До тостера лежеше вестник от същия ден. Мляко, купено вероятно преди часове, актуален вестник. Вече клонеше към теорията за пътуването извън града.

Извади чаша от горния долап и тъкмо се канеше да си налее мляко, когато някакъв звук го стресна и той изпусна кутията върху пода.

Телефонът.

Гледаше как млякото се разтича по червените плочки. От антрето се разнасяше настойчиво звънене. След петия сигнал се чу механично щракване. Заговори женски глас. Думите се сипеха бързо една след друга. Жената звучеше весело. Засмя се и затвори. Гласът ѝ му се стори познат.

Сложи отворените консервни кутии върху нагрятия котлон: така правеха по време на обсадата. Не защото нямаха чинии, а за да не остане съмнение, че всички получават еднаква дажба храна. Излезе в антрето. Червената лампичка върху малкия черен телефонен секретар мигаше срещу числото две. Натисна копчето за прослушване на съобщенията. Лентата тръгна.

— Ракул — обади се женски глас.

Тази жена имаше глас на по-възрастна от предната. Тя каза няколко изречения и даде слушалката на момче, което започна да бърби оживено. После се включи и вече изслушаното съобщение. Мъжът се увери, че не се е подвел. Гласът наистина му беше познат. Принадлежеше на младата жена от белия автобус.

Разгледа двете снимки, закрепени под рамката на огледалото. На едната Хуле, смугла жена и момче на ски в снега гледаха към фотоапарата с присвити очи. На другата — стара, избеляла — бяха момче и момиче по бански. Момчето имаше монголоидни черти, момчето — чертите на Хари Хуле.

Върна се в кухнята и започна да се храни бавно, като се ослушваше внимателно. Залепи стъклото на вратата с прозрачно тиксо, което намери в чекмеджето на масичката с телефона. След като приключи, влезе в спалнята. Беше студено. Седна на леглото и поглади с ръка меките чаршафи. Подуши възглавницата. Отвори гардероба. Намери сиви тесни боксерки и сгъната бяла тениска с щампа,

представляваща осемрък Шива с надпис СПАСЕН отдолу и ЮКЕ & ВАЛЕНТИНЕРНЕ отгоре. Дрехите миришеха на чисто. Преоблече се. Легна в леглото. Затвори очи. Замисли се за снимката на Хари. За Джорджи. Скри пистолета под възглавницата. Въпреки нечовешката умора получи ерекция. Членът му изду меката памучна тъкан. Унесе се в спокоен сън, сигурен, че ще се събуди, ако някой отвори вратата към стълбището.

„Предвиждай непредвидимото.“

Това беше мотото на Сиверт Фалкайд — ръководител на спецакциите на „Делта“, полицейски отряд за бързо реагиране. Застанал на възвишението зад депото за контейнери с уоки-токи в ръка, Фалкайд чуваше зад гърба си бръмченето на нощните таксите и камиони по магистралата, които се прибираха към домовете си за Коледа. До него стоеше Гюнар Хаген, вдигнал яката на зеленото си камуфлажно яке. В студения мразовит мрак под тях се намираха момчетата на Фалкайд. Погледна си часовника: 02:55.

Преди деветнайсет минути немските овчарки на полицията надушиха човек в червен контейнер. И все пак нещо смущаваше Фалкайд. Обективно погледнато, задачата изглеждаше безпроблемна. Притесняваше го друго.

До момента всичко вървеше гладко. Само четирийсет и пет минути след като получи нареждане от Хаген петимата подобрани агенти вече бяха в полицията. „Делта“ наброяваше седемдесет високо мотивирани мъже с отлична физическа подготовка на средна възраст трийсет и една години. Отрядът се свикваше при необходимост, а полето на действие обхващаше така наречените „въоръжени операции с повишена сложност“. Настоящата акция спадаше именно към тази категория. Към петимата мъже от „Делта“ се включи и един от Специалния отряд на армията. Оттук започнаха притесненията на Фалкайд. Въпросният командос беше снайперист, повикан лично от Гюнар Хаген. Мъжът се представи като Арон, но за Фалкайд отдавна не беше тайна, че агентите в Спецотряда работят под псевдоним. Съществуването на това звено беше строго секретно от създаването му през 1981-а. Едва по време на прословутата операция в Афганистан медиите се сдобиха с конкретни подробности относно състава на

висококвалифицирания отряд, който по мнението на Фалкайд напомняше тайно братство.

— Защото му имам доверие — гласеше лаконичното обяснение на Хаген на въпроса защо е повикал Арон. — Помниш ли престрелката в Торп през 94-а?

Фалкайд съвсем не бе забравил зложническата драма на летище „Торп“. Той също присъства на акцията. Така и не се разбра кой произведе спасителния изстрел, та куршумът да премине през отвора за ръката на бронезилетка, закачена пред прозореца на автомобила, където се намираха крадците, и да прониже главата на въоръжения похитител. Тя се пръсна като стъклен съд на задната седалка на чисто новото волво: после търговецът, от който била купена, си я прибра, изми я и я продаде. Този факт също не смущаваше Фалкайд ни най-малко. Ръководителят на „Делта“ изобщо нехаеше и за пушката в ръцете на Арон със странното съкращение „Мдг“ на дръжката.

В момента Арон бе заел бойна позиция с лазерния си прицел и очила за нощно виждане. Докладва, че е заел позиция и контейнерът се намира в обсега на оръжието му. Изгрухтя в отговор, когато Фалкайд поиска рапорт за обстановката. Дори това не беше истинската причина за притесненията на Фалкайд. Ръководителят на спецзвено просто недоумяваше защо Хаген е повикал Арон. За акцията не им трябваше снайперист, Фалкайд се поколеба и все пак вдигна уоки-токито до устата си:

— Дай знак с фенера, ако си готов, Атле.

Долу, до червения контейнер, примига светлина.

— Всички са заели позиции — докладва Фалкайд. — Готови сме за акция.

Хаген кимна.

— Добре. Преди обаче да започнем, искам да потвърдиш, че одобряваш решението ми да извършим ареста веднага, без да чакаме Хуле.

Фалкайд сви рамене. След пет часа щеше да съмне, Станкич щеше да излезе от скривалището си и щяха да го хванат с помощта на кучетата. Носеха се слухове, че готвят Гюнар Хаген за началник на полицията.

— Да, струва ми се най-разумното решение — кимна Фалкайд.

— Чудесно. За всеки случай ще впиша в доклада ми, че акцията е плод на общата ни преценка, защото не искам да злословят как съм избързал с ареста, за да оберат лаврите.

— Не виждам причина някой да се усъмни в чистотата на намеренията ти.

— Благодаря.

Фалкайд натисна копчето на подвижната радиостанция и нареди:

— Готови след две минути.

Белият дим от устата на двамата мъже се смесваше и се разсейваше като облак.

— Фалкайд — обади се Атле по станцията. Шепнеше. — От контейнера се показва мъж.

— Всички да внимават — предупреди Фалкайд със спокоен твърд глас. Предвиждай непредвидимото. — Излезе ли?

— Не, стои на място. Прилича... на...

В мрака, спуснал се над фиорда, отекна един-единствен изстрел. После отново настъпи тишина.

— Какво, по дяволите, беше това? — попита Хаген.

Непредвидимото, помисли си Фалкайд.

ДВАЙСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

НЕДЕЛЯ, 20 ДЕКЕМВРИ

ОБЕЩАНИЕТО

В ранната неделна сутрин още не се бе събудил. Спеше в апартамента на Хари, в леглото на Хари, в дрехите на Хари. И сънуваше кошмарите му, неизменно свързани с призраци от миналото.

Чу се съвсем лек звук, слабо дращене по външната врата. Но и той се оказа достатъчен да го събуди. Грабна пистолет изпод възглавницата и скочи на крака. Докато се промъкваше предпазливо към антрето, леденият под вкочани стъпалата му. През армираното стъкло на вратата различи силует. Понеже се погрижи да изгаси всички светлини в жилището, знаеше, че човекът отвън няма как да го види. Силуетът беше прегърбен и сякаш се суетеше с нещо в ръцете си. Да не би да не може да улучи ключалката? Нима Хари Хуле се прибира пиян? Вероятно изобщо не е напуснал града, а е обикалял цяла нощ по кръчмите.

Приблужи се до вратата и протегна ръка към хладната метална дръжка. Притаи дъх и усети колко плътно прилепва пистолетът към дланта му. Човекът навън като че ли също спря да диша.

Надяваше се ситуацията да не се усложни допълнително, тоест Хуле да прояви здрав разум и да осъзнае, че няма избор: или ще го отведе при Юн Карлсен, или, ако този вариант се окаже неприемлив, ще доведе Юн Карлсен в апартамента си.

С вдигнат пистолет — целта беше човекът отвън веднага да го забележи — той дръпна рязко вратата. Жената се стресна и отстъпи две крачки назад. За дръжката на вратата от външната страна бе закачен букет цветя, опакован в целофан. За целофана бе залепен голям плик.

Ужасената физиономия на лицето ѝ не му попречи да я познае веднага.

— *Get in here*^[1] — изкомандва тихо той.

Мартине Екхоф се поколеба, но той вдигна пистолета по-високо и тя се подчини. Даде ѝ знак да влезе във всекидневната и я последва. Помоли я най-учтиво да седне във фатерщула, а той се настани на дивана.

Мартине отмести поглед от оръжието към мъжа.

— Извини ме за неподходящото облекло. Къде е Хари? — попита той.

— *What do you want?*^[2] — гласът ѝ звучеше изненадващо спокойно, почти доброжелателно.

— Да намеря Хари Хуле — отвърна той. — Къде е?

— Не знам. За какво ти е?

— Въпросите задавам аз. Ако не ми кажеш къде е, ще трябва да те застрелям. Ясно?

— Казах ти: не знам. Стреляй, ако така ще се почувстваш по-добре.

Напразно се мъчеше да забележи признаци на страх в очите ѝ. Зениците ѝ изглеждаха някак странно.

— Какво правиш тук? — попита той.

— Дойдох да донеса на Хари билет за концерт.

— А цветята?

— Исках просто да го зарадвам.

Дръпна чантата ѝ от масата, прерови я и извади портфейл и банкова карта. Мартине Екхоф, родена през 1977. Живее на улица „Безгрижие“, Осло.

— Ти си Станкич — установи Мартине. — Теб заведохме в приюта с белия автобус, нали?

Отново я погледна. Тя не се смути и кимна.

— Тук си, за да накараш Хари да те отведе при Юн Карлсен, нали? И сега се намираш в задънена улица?

— Затваряй си устата — процеди той, но не успя да го каже със заплашителен тон, както целеше.

Защото жената беше права: всичко отиваше по дяволите. Навън небето започна да просветлява. Двамата поседяха мълчаливо в мрачната стая. Накрая тя реши да вземе думата:

— Аз ще те заведа при Юн Карлсен.

— Какво? — слиса се той.

— Знам къде се намира в момента.

— Къде?

— В едно имение.

— Откъде знаеш?

— Имението е собственост на Армията на спасението и аз отговарям за списъка с ползвателите му. От полицията се обадиха, за да проверят дали могат да настанят там Юн през следващите дни без риск някой да го обезпокои.

— Аха. И защо искаш да ми помогнеш?

— Защото Хари няма да ти каже местонахождението на Юн и ти ще го застреляш — обясни простичко Мартине.

Отново прикова поглед в нея. Чак сега си даде сметка, че тя наистина смята да го направи. Кимна:

— Колко души има в това имение?

— Юн, приятелката му и един полицай.

Само един полицай. В главата му започна да се заформя план.

— На какво разстояние се намира имението оттук?

— Четирийсет и пет минути с кола. Сутрин заради натоварения трафик понякога отнема час. Ще отидем с моя автомобил. Отвън е.

— Защо ми помагаш?

— Нали вече ти казах. Искам всичко да приключи възможно най-бързо.

— Осъзнаваш, че ако блъфираш, ще ти пръсна мозъка, нали?

Тя кимна.

— Да тръгваме — подкани я той.

* * *

В седем часа и четиринайсет минути, благодарение на болката, пронизваща всяка фибра от тялото му, Хари знаеше, че е жив. Знаеше го и заради кучетата, които искаха още алкохол. Отвори едното си око и се огледа. Дрехите му лежаха пръснати по пода на хотелската стая. Добре поне, че е сам. Прицели се да вземе чашата върху нощното шкафче и успя да я улучи. Беше празна, прокара пръст по дъното ѝ и го облиза. Сладко. Алкохолът се бе изпарил.

Стана от леглото и отиде в банята с чашата в ръка. Като се стараеше да отбягва огледалото, си наля вода. Изпи я бавно. Кучетата

запротестираха, но той не им се даде. Изпи още една чаша вода. Самолетът! Погледна към китката си. Къде, по дяволите, се е дянал часовникът му? И колко е часът? Трябваше незабавно да се махне оттук и да се прибере у дома. Но първо само да обърне едно питие... Намери си панталона и го обу. Пръстите му, сякаш отекли, бяха изгубили чувствителността си. Сакът. Ето го. Несесерът с тоалетните принадлежности. Обувките. А мобилният му телефон? От него нямаше и следа. Хари позвъни на рецепцията. В слушалката се чу как принтерът изплюва някаква разписка, докато рецепционистката три пъти повтори на Хари колко е часът. Мозъкът му така и не възприе информацията. Изломоти нещо на английски. Самия той едва го разбра.

— *Sorry, Sir. The bar doesn't open till three p.m.* — отвърна рецепционистката. — *Do you want to check out now?*^[3]

Кимна, докато търсеше самолетния си билет в якето, захвърлено в долната част на леглото.

— *Sir?*

— *Yes* — отвърна той и затвори.

Облегна се назад в леглото, за да продължи търсенето из джобовете на панталона си, но намери само една норвежка монета от двайсет крони. Неочаквано си спомни какво се случи с часовника му. Когато миналата нощ стана време да се разплати, не му стигнаха няколко куни и той остави норвежката монета върху купчината банкноти. Тръгна си, но още преди да излезе, чу зад гърба си гневен вик, усети силна болка в задната част на главата, в краката му издрънча монетата от двайсет крони и затанцува по пода. Хари се върна на бара. Барманът, макар и неохотно, склони да вземе часовника му вместо недостигащата сума.

Хари се сети, че джобовете на якето му са скъсани, и опипа подплатата. Извади оттам билета и провери кога излита самолетът. На вратата се почука. Веднъж. После втори път, по-силно.

Хари не си спомняше почти нищо от снощи след затварянето на бара и ако незнайният му посетител бе дошъл във връзка с периода на алкохолна амнезия, Хари имаше всички основания да очаква неприятности. От друга страна обаче се надяваше някой да е намерил телефона му. Замъкна се към вратата и я откряна.

— Добро утро — поздрави го жената. — Или може би не?

Хари се опита да се усмихне и се подпря върху рамката на вратата.

— Какво искаш?

Беше си вдигнала косата на кок — типична учителка по английски.

— Да се споразумеем.

— Нима? И защо чак днес?

— Исках да видя как ще постъпиш след вчерашната си среща; дали ще се свържеш с хърватската полиция например.

— И знаеш, че не съм го направил?

— Да. Пи в бара до края на работното му време, а после се качи в стаята си.

— Да не би да имаш и шпиони?

— Ела, Хуле. Не бива да си изпуснеш самолета.

Навън ги чакаше кола. Зад волана седеше барманът със затворническите татуировки.

— Карай към катедралата „Свети Стефан“, Фред — нареди жената. — И побързай, самолетът му излита след час и половина.

— Много неща знаеш за мен — отбеляза Хари. — А аз за теб — нищо.

— Наричай ме Мария.

Камбанарията на внушителната катедрала се губеше в сутрешната мъгла, обвила Загреб.

Мария поведе Хари през големия, почти празен главен кораб на храма. Подминаха решетъчните прозорчета на изповедалнята. От двете им страни се издигаха статуи на светии с прилежащите към тях пейки за покаяние. От невидими тонколони се носеше запис на хорово изпълнение. Звучеше като своеобразна мантра — тихо, пропито с ехото от гласовете на певците. Явно музиката целеше да подтикне миряните към размисъл и уединение, но Хари сякаш слушаше фонов инструментал в католически супермаркет.

Мария сви в страничен кораб, отвори една врата и влезе в малка стая с двойни пейки за покаяние. Хари я следваше послушно. Червено-сините нюанси на утринната светлина се процеждаха през витражите. Пред тях се издигаше разпнатият Христос, а от двете му страни горяха свещи. Пред разпятието бе коленичила восъчна фигура с обърнато към небето лице и ръце, протегнати нагоре в израз на отчаяна молитва.

— Апостол Тома, закрилникът на строителите — обясни Мария, наведе глава и се прекръсти. — Искал е да загине заедно с Исус.

Тома Неверни, помисли си Хари. Жената извади малка свещ от чантата си с изображение на някакъв светец, запали я и я сложи пред апостола.

— Застани на колене — нареди тя на Хари.

— Защо?

— Просто го направи.

Макар и неохотно, Хари коленичи върху окъсаното червено кадифе на пейката и подпря лакти о наклонената дървена повърхност, почерняла от пот, мазнина и сълзи. Изненада се колко удобна всъщност е тази поза.

— Закълни се в Божия син, че ще спазиш твоята част от уговорката ни.

Хари се подвоуми. После наведе глава.

— Кълна се... — започна тя.

— Кълна се...

— ... в името на Сина Божий, моя Спасител...

— ... в името на Сина Божий, моя Спасител...

— ... да направя всичко по силите си, за да спася мъжа с прозвище Малкия спасител.

Хари повтори.

Мария се поизправи.

— Тук се срещнах с пратеника на поръчителя — поясни тя. — Тук получих поръчката. Но хайде да излезем. Не му е мястото тук да търгуваме с човешките съдби.

Фред ги закара до парка на площад „Крал Томислав“ и остана да ги чака в колата. Хари и Мария седнаха на една пейка. Силният вятър покосяваше опитите на покафенелите, полуувехнали стръкчета трева да се изправят. От другата страна на стария изложбен павилион звънна трамвай.

— Не съм го виждала — подхвана тя. — Но ми се стори младичък.

— Стори ти се?

— През октомври се обадил в хотел „Интернационал“. Щом по телефона търсят бежанския отдел, прехвърлят обаждането към Фред. А той на свой ред се свърза с мен. И така, гласът на млад мъж ми

съобщи, че се обажда от името на лице, пожелало да остане анонимно. Имаше поръчка за Осло. Доколкото си спомням, зад него се чуваше улично движение.

— Значи е звънил от уличен телефон.

— Явно да. Обясних му, че не уреждам бизнес дела по телефона, още по-малко с хора, които отказват да ми се представят, и затворих. След два дни той пак ме потърси и поиска среща в катедралата „Свети Стефан“. Даде ми подробни указания кога точно да се явя в храма и в коя изповедалня да вляза.

Върху дървото пред пейката кацна сврака, наклони глава и ги погледна печално.

— В деня на срещата ни в църквата беше пълно с туристи. Вмъкнах се в изповедалнята в уречения час. Върху стола намерих запечатан плик. Отворих го. Съдържаше подробни инструкции къде и кога трябва да бъде ликвидиран Юн Карлсен, повече от щедра предплата в долари и предложение за крайната сума. Освен това пишеше, че пратеникът, с когото вече бях разговаряла по телефона, ще се свърже с мен, за да му дам отговор и да обсъдим подробностите около финансовата страна на въпроса, ако приема предложението. „Пратеникът ми е единствената връзка помежду ни“, пишеше поръчителят, „но от съображения за сигурност не е посветен в детайлите по поръчението, затова при никакви обстоятелства не бива и вие да издавате какво сме се споразумели.“ Взех плика, излязох от църквата и се върнах в хотела. Половин час по-късно се обади пратеникът.

— Тоест човекът, който по-рано ти звънна от Осло?

— Не се представи, но понеже дълго съм работила като учителка, имам навика да помня с какъв акцент говорят хората на английски. Мъжът на телефона произнасяше думите особено.

— За какво разговаряхте?

— Отказах му по три причини. Първо, винаги искаме да знаем защо поръчителят иска от нас да извършим задачата. Второ, от съображения за сигурност никога не позволяваме на поръчителя да определя мястото и времето. И, трето, не работим с анонимни поръчители.

— А той как реагира?

— Каза, че той отговарял за заплащането, и се надявал неговото име да ми бъде достатъчно. Попита ме колко още искам да увелича възнаграждението, за да забравя възраженията си. „Не можете да намерите такава сума“, отвърнах. Той ми каза колко е в състояние да плати. И аз...

Хари я наблюдаваше, докато тя търсеше точните думи на английски.

— ... се оказах неподготвена за предложението му.

— Колко ви предложи?

— Двеста хиляди долара. Петнайсет пъти повече от обичайната ни тарифа.

Хари кимна.

— И мотивът му вече е престанал да ви интересува?

— Сигурно не ни разбираш, Хуле. Ние през цялото време следваме план. Когато съберем достатъчно пари, ще теглим чертата и ще се върнем във Вуковар. Ще започнем нов живот. Това предложение представляваше нашия билет за дома. Решихме след това да не приемаме други поръчки.

— И загърбихте принципите на фирмата за убийства с идеална цел? — попита Хари, докато търсеше цигарите си.

— Ти да не би да разследваш убийства съвсем безкористно?

— Е, плащат ми. Човек трябва да се прехранва някак.

По устните ѝ пробяга усмивка.

— Значи все пак между нас няма толкова голяма разлика?

— Малко се съмнявам да си права.

— Нима? Ако не греша, и ти като мен се надяваш да заловиш виновниците, нали?

— Това се разбира от само себе си.

— Обаче на практика не става така, нали? С натрупването на житейски опит откриваш, че вината има много различни измерения и степени, за които изобщо не си подозирал, когато си решил да станеш полицаи и да спасяваш човечеството от злото; че злодеянията са плод не на човешката злоба, а по-скоро на човешкото несъвършенство. Натъкваш се на много трагедии. В тях често виждаш самия себе си. Прав си: човек трябва да се прехранва някак. Затова започваме да лъжем. Лъжем и околните, и себе си.

Колкото и да търсеше, Хари не намираше нито запалка, нито кибрит. Ако не запали цигара веднага, ще избухне. Не му се мислеше за Биргер Холмен. Не и сега. Усети леко стържене по зъбите, когато захапа филтъра:

— Под какво име се представи пратеникът?

— Питаш, сякаш вече знаеш отговора.

— Роберт Карлсен — продължи Хари и си разтърка лицето. — Дал ти е плика с инструкциите на дванайсети октомври.

Тя повдигна едната от красиво оформените си вежди.

— Намерихме самолетния му билет.

Хари замръзваше. Вятърът го пронизваше и преминаваше през тялото му, все едно е призрак.

— А когато без да подозира нищо, се е прибрал вкъщи, е заел мястото на онзи, когото е осъдил на смърт. Направо да паднеш от смях, а?

Тя мълчеше.

— Едно не ми стана ясно: защо синът ти не преустанови опитите да ликвидира Юн Карлсен, щом е разбрал от медиите, че всъщност е застрелял човека, който плаща сметката?

— Никога не му казвам кой е поръчителят или в какво се е провинила жертвата. Така е най-добре.

— За да не издаде подробности, ако го хванат ли?

— За да не разсъждава; за да си свърши работата с твърдото убеждение, че съм преценила точно ситуацията.

— От морална и икономическа гледна точка ли?

Тя сви рамене:

— В този случай би било за предпочитане, ако знаеше името на поръчителя. Но той не се свърза с мен след убийството. Не знам защо.

— Не смее.

Тя затвори очи. Хари забеляза как мускулите по слабото ѝ лице се раздвижиха.

— Искаш от мен да накарам „работника“ ми да се прибере в Хърватия. Вече знаеш, че е невъзможно. Но ти дадох името на поръчителя. Преди синът ми да се свърже с мен, няма какво друго да направя. Ще спазиш ли твоята част от уговорката, Хари? Ще спасиш ли момчето ми?

Хари не отговори. Свраката литна внезапно от клона и на чакъла пред тях се изсипа дъждец от ситни капки.

— Смяташ ли, че момчето ти ще се откаже, ако научи колко незначителни са шансовете му? — попита Хари.

Тя се усмихна накриво и поклати печално глава.

— И защо?

— Защото не знае какво е страх и е много упорит. Метнал се е на баща си.

Гледайки гордо вдигнатата глава на слабата жена, Хари се съмняваше доколко искрени са последните ѝ думи.

— Поздравя Фред. Ще си взема такси до летището.

— Вярваш ли в Бог, Хари? — Тя заби поглед в ръцете си.

— Не.

— Но въпреки това се закле пред Него, че ще спасиш момчето ми.

— Да.

Хари стана, а тя вдигна очи към него.

— Държиш ли на обещанията си, Хари?

— Невинаги.

— Значи не вярваш нито в Господ, нито в дадената от теб дума. В какво вярваш тогава?

Той се загърна в якето си.

— Каж ми в какво вярваш, Хари.

— В следващото обещание — отвърна той, обърна се и погледна с присвити очи широкия булевард, притихнал заради неделния ден. — Вярвам, че хората спазват обещанията си, макар веднъж да са ги нарушили. Вярвам в новото начало. Вероятно не бива да го казвам... — махна на едно такси, — но именно това е причината да работя в полицията.

Едва в таксито Хари се сети, че няма пари в брой. Шофьорът го успокои — банкоматите на летище „Плесо“ приемали карта „Visa“. По време на пътуването дотам Хари не престана да подмята двайсетте крони в ръцете си. Мисълта за въртящата се монета върху пода в бара и първото питие на борда на самолета се бореха за надмощие.

* * *

Навън се бе развиделило, когато в „Йостгор“ Юн се събуди от шума на автомобил. Прикова поглед в тавана. Изминалата нощ му се стори безкрайна и студена. Не успя да спи спокойно.

— Кой идва? — попита Теа.

Само допреди секунди тя спеше дълбоко. Юн долови тревогата в гласа ѝ.

— Сигурно друг полицаи, за да се сменят.

Двигателят угасна. Две врати се отвориха и затръшнаха. Значи пристигналите са двама. Но не се чува гласове. Мълчаливи полицаи. Охранителят им се бе настанил във всекидневната. Дошлите почукаха на вратата веднъж, после повторно.

— Няма ли да им отвори? — прошепна Теа.

— Шшт. Вероятно е излязъл до тоалетната.

Почука се за трети път. Доста силно.

— Ще ида да отворя — каза Юн.

— Почакай!

— Трябва да ги пуснем.

Юн я прескочи и се облече.

Отвори вратата към всекидневната. В пепелника върху масичката имаше димяща угарка, а върху дивана — вълнено одеяло, захвърлено в бързината. Хората отвън почукаха отново. Юн протегна разтрепераната си ръка към дръжката. Пое си дълбоко въздух и рязко отвори вратата.

Сякаш се удари в стена от вода, когато вятърът го блъсна с всичка сила, а ниското сутрешно слънце го заслепи и му попречи да види добре двата силуета на стълбите.

— За смяна ли идвате? — попита Юн.

— Не — отвърна познат женски глас. — Всичко свърши.

— Нима? — изненада се Юн и сложи ръка над очите си. — А, вие ли сте.

— Съберете си багажа. Ще ви откараме у дома ви.

— Защо?

Тя му обясни.

— Юн! — извика Теа от спалнята.

— Секунда.

Юн влезе при нея, без да затваря вратата.

— Кой е? — попита тя.

— Полицайката, която ме разпитваше. Турил Ли. И неин колега със същата фамилия. Съобщиха ми, че Станкич е мъртъв. Застреляли са го снощи.

Полицаят, който ги охраняваше досега, се върна от външната тоалетна, опакова си нещата и потегли. Десет минути по-късно Юн метна сака си на рамо, затвори вратата и я заключи. Мина отново по следите от стъпките си в снега, приближи се до стената, преброи петте греди и закрепил ключа от вътрешната страна. После се втурна след другите към червения фолксваген „Голф“. Със запален двигател, автомобилът бълваше бял дим. Юн седна на задната седалка до Теа. Потеглиха. Прегърна я и я притисна към себе си. После се наведе между двете предни седалки:

— Какво се е случило всъщност снощи в депото за контейнери?

Полицай Турил Ли, зад волана, хвърли бегъл поглед към колегата си Ула Ли.

— Казаха, че Станкич уж посегнал да извади оръжието си — отвърна той. — По-точно снайперистът от спецотряда е останал с такова впечатление.

— А това не отговаря ли на истината?

— Зависи какво разбирате под оръжие — Ула погледна крадешком към Турил Ли, която едва се сдържеше да не прихне. — Когато са го обърнали, видели, че ципът му е разкопчан, а оная му работа — извадена. Явно е излязъл от контейнера, за да пусне една вода.

Турил Ли се изкашля строго.

— Това да си остане между нас, защото е неофициално — побърза да добави Ула Ли. — Нали разбирате?

— Значи сте го застреляли просто така? — възкликна смаяна Теа.

— Не сме го застреляли ние — уточни Турил Ли, — а снайперистът от армейския спецотряд.

— Според официалната версия Станкич е чул нещо и е извърнал глава — продължи Ула Ли. — Защото куршумът е пронизал главата зад ухото му и е излязъл през носа. Пук! и приказката свършва тук... хе-хе. Теа погледна Юн.

— Какви ли куршуми е използвал този снайперист — замислено отрони Ула. — Е, съвсем скоро ще видите сам, Карлсен. Съмнявам се,

че ще успеете да го идентифицирате.

— И преди това щеше да ми е трудно.

— Да, и за това разбрах — поклати глава Ула. — Променял си физиономията. Врели-некипели. Ако питате мен. Да си остане между нас, нали?

Известно време пътуваха, без да разговарят.

— Откъде сте сигурни, че е той? — попита Теа. — Щом лицето му е обезобразено, как...

— Разпознах якетото му — отговори Ула Ли.

— Само това ли?

Ула и Турил се спогледаха.

— Не, разбира се. Върху якето и върху парчето стъкло, открито в джоба, имаше засъхнала кръв. В момента сравняват дали съвпада с кръвта на Халвуршен.

— Всичко свърши, Теа — успокои я Юн и я притисна още по-силно.

Тя облегна глава върху рамото му. Юн вдиша аромата на косата ѝ. Съвсем скоро щеше да се наспи спокойно. Между предните седалки виждаше ръката на Турил Ли върху волана. Полицайката сви плътно вдясно по тесния път, за да направи място на идващата отсреща електрическа кола. Юн се сети, че Армията на спасението получи съвсем същия автомобил като подарък от кралското семейство.

[1] Get in here (англ.) — Влизай. — Б.пр. ↑

[2] What do you want? (англ.) — Какво искаш? — Б.пр. ↑

[3] Sorry, Sir. The bar doesn't open till three p.m. Do you want to check out now? (англ.) — Съжалявам, господине. Барът отваря в три следобед. Искате ли да уредим документите по освобождаването на стаята ви? — Б.пр. ↑

ДВАЙСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

НЕДЕЛЯ, 20 ДЕКЕМВРИ

ПРОШКАТА

Диаграмите и числата върху екраните, както и равномерното писукане на апарата за отчитане на сърдечната честота създаваха илюзията, че ситуацията е под контрол.

Устата и носът на Халвуршен бяха покрити с маска, а на главата му имаше нещо като каска. Лекарят обясни, че тя отчита промените в мозъчната дейност. По потъмнелите му клепачи се преплиташе фина мрежа от кръвоносни съдове. За Хари гледката представляваше новост. За първи път виждаше Халвуршен със затворени очи. Младият полицай се отличаваше с бдителност. Вратата зад Хари се отвори. Влезе Беате.

— Най-сетне — отрони тя.

— Идвам направо от летището — прошепна Хари. — Прилича на заспал летец-изтребител.

Едва когато забеляза измъчената усмивка на Беате, осъзна колко злокобно прозвуча сравнението му. Ако мозъкът му не бе толкова заспал, вероятно щеше да измисли нещо по-подходящо. Или просто щеше да си замълчи. Причината все пак да се държи що-годе адекватно беше, че полетът от Загреб до Осло продължава едва час и половина, а стюардесата със спиртните напитки сякаш нарочно мина покрай всички пътници, преди да забележи лампичката над седалката на Хари.

Двамата с Беате излязоха навън и седнаха на дивана в коридора.

— Нещо ново? — поинтересува се Хари.

Беате прокара длан по лицето си.

— Лекарят, който прегледа София Михолеч, се свърза с мен снощи. Не открил никакви наранявания по тялото ѝ освен синината на челото. Според него най-вероятно наистина се дължала на случаен удар от врата. Лекарят наблегна колко отговорно се отнася към задължението си да не нарушава лекарската тайна, но съпругата му го

убедила да осведоми полицията за резултатите от всички изследвания, защото се касае за разследване на убийство. Взетата кръвна проба от София не показала никакви нередности, но интуицията му подсказала да поиска от лаборантите да проверят кръвта ѝ за наличието на хормона човешки хорионгонадотропин. Нивото му почти не оставило съмнения у лекаря.

Беате прехапа долната си устна.

— Интересна интуиция — подметна Хари. — Но нямам представа какво показва наличието на човешки хорионгонадотропин в кръвта.

— София е била бременна, Хари.

Хари се опита да подсвирне от изненада, ала устата му беше прекалено суха.

— Отиди да поговориш с нея.

— Веднага тръгвам: последния път станахме първи приятелки — иронично отбеляза Беате.

— Няма нужда да сте приятелки. Искам да разбереш дали е била изнасилена.

— Откъде ти хрумна?

— Интуиция.

Тя въздъхна.

— Добре. Но вече няма смисъл да бързаме толкова.

— Какво имаш предвид?

— След случилото се снощи...

— Какво се е случило снощи?

— Нима не знаеш? — погледна го учудено Беате.

Хари поклати глава.

— Оставих ти поне четири съобщения на гласовата поща.

— Вчера си изгубих телефона. Какво е станало?

Беате едва успя да преглътне.

— О, мамка му. Само не ми казвай, че е онова, което си мисля.

— Снощи застреляха Станкич. Починал е веднага.

Хари затвори очи. Гласът на Беате долетя сякаш отдалеч:

— Станкич е посегнал към якето си. Според доклада по случая са го предупредили, че ще стрелят, ако помръдне.

Вече дори са успели да изготвят доклад, помисли си Хари.

— За жалост единственото оръжие, намерено у него, е окървавено парче стъкло в джоба на якето му. От Съдебна медицина обещаха анализът на кръвта да е готов до утре. Явно е скрил някъде пистолета си, защото в момента не му е бил нужен. Ако го бяхме заловили с оръжието в него, щяхме да разполагаме със сериозно доказателство. У Станкич не открихме никакви документи.

— Само това ли?

Хари задаваше въпросите си съвсем машинално, защото мислите му бяха другаде: в катедралата „Свети Стефан“. „Кълна се в името на Сина Божий.“

— В контейнера намерихме приспособления за наркомани: спринцовка, лъжичка, такива неща. Става още по-интересно: от тавана висеше кучешки труп. На черен мецнер според пазача на депото. От трупа бяха откъснати парчета.

— Радвам се да го чуя — промърмори Хари.

— Какво?

— Нищо.

— Обяснението ти за наличието на кучешко месо в повръщаното на улица „Гьотеборг“ се оказа съвсем точно.

— В акцията участваха ли други освен екипът на „Делта“?

— Не и според доклада.

— Чий доклад?

— На ръководителя на спецотряда, разбира се. На Сиверт Фалкайд.

— Естествено.

— Така или иначе всичко приключи.

— Не!

— Няма нужда да повишаваш глас, Хари.

— Не всичко е приключило. Където има принц, има и крал.

— Какво ти става? — попита Беате с пламнали бузи. — Почина наемен убиец, а ти се държиш, все едно си изгубил... приятел.

Халвуршен, съобрази Хари, Беате първоначално възнамеряваше да каже „Халвуршен“. Хари затвори очи. Под клепачите му затанцува червена светлина. Като запалена свещ, помисли си той. Като свещ в храм. Майка му почина, когато беше още дете. Погребах я в Ондалснес, откъдето се открива изглед към планините. Това беше предсмъртното й желание. Хари, Съос и баща им слушаха как

свещеникът говори като за непознат човек, а не за майка му. Защото баща му не намери сили сам да държи надгробно слово. Сякаш още тогава Хари си даде сметка, че без покойницата те тримата вече не са семейство. Дядо му, от когото Хари наследи високия си ръст, се наведе към него — от устата му лъхаше мирисът на току-що изпит алкохол — и му каза „Редно е родителите да си отиват преди децата.“ При спомена за това Хари усети буца в гърлото си.

— Намерих шефа на Станкич — съобщи той. — Тя потвърди, че убийството е поръчано от Роберт Карлсен.

Беате го изгледа с неприкрита изненада.

— Нещата обаче не се изчерпват с това. Роберт е бил само посредник. Някой друг дърпа конците.

— Кой?

— Нямам представа. Някой, който може да плати двеста хиляди долара за убийство.

— И шефът на Станкич ти каза всичко това просто така?

— Не, сключихме сделка.

— Каква именно?

— Не искаш да знаеш.

Беате премига. После кимна. Хари се загледа във възрастна жена, която се придвижваше на патерици по коридора, и се запита дали майката на Станкич и Фред следи информацията в норвежките електронни издания; дали е разбрала за смъртта на сина си.

— Родителите на Халвуршен обядват в столовата. Ще сляза при тях. Ще дойдеш ли и ти? Хари?

— Какво? Извинявай. Не съм гладен, хапнах в самолета.

— Ще ти бъдат благодарни. Казват, че Халвуршен говорел за теб с обич, като за по-голям брат.

— Сега не мога, по-късно — отклони поканата Хари.

Беате тръгна. Хари се върна в стаята на Халвуршен, седна на стола до леглото му и се надвеси над бледото лице върху възглавницата. В сака си носеше запечатана бутилка с „Джим Бийм“ от безмитния магазин на летището.

— Ние двамата срещу целия свят — прошепна той.

Хари щракна с пръсти над челото на младия полицай. Средният му пръст тупна мястото между очите му, но клепачите не помръднаха.

— Яшин — прошепна Хари.

Усети колко задавен е гласът му. Якето му се удари в ръба на леглото и нещо издрънча. Хари опипа подплатата. Изгубеният мобилен телефон бе паднал вътре.

Когато Беате се върна в болничната стая заедно с родителите на Халвуршен, Хари вече си бе тръгнал.

* * *

Юн лежеше на дивана, отпуснал глава в скута на Теа. Тя гледаше стар филм по телевизията. Ясният глас на Бети Дейвис кълтеше в тишината, а Юн се взираше в тавана с мисълта, че познава тавана на тази стая по-добре от тавана в собствения си дом. Ако успее да се съсредоточи максимално върху гледката, вероятно ще съзре нещо познато, нещо, различно от обезобразеното лице, което му показаха в студената морга на Държавната болница. Поклати глава, когато го попитаха дали този мъж се е появил на вратата на апартамента му, а няколко дни по-късно е извършил и нападение над полицаия с нож.

— Но това не означава, че не е той — обясни Юн, а те кимнаха, записаха и го изведоха.

— Наистина ли няма да ти позволят да пренощуваш в твоето жилище? — попита Теа. — Ако останеш да спиш при мен, ще тръгнат приказки.

— Няма как — поклати глава той. — Там е извършено убийство. Пломбираха го, докато приключат с огледа.

— Пломбирали са го — повтори Теа. — Като развален зъб.

Бети Дейвис се нахвърли върху по-младата жена. Цигулките засвириха драматично.

— За какво мислиш? — попита Теа.

Юн мълчеше. Излъга я, когато ѝ каза, че всичко е приключило. Щеше да приключи едва след като направи каквото трябва. А именно да хване бика за рогата, да спре врага, да се прояви като доблестен, макар и незначителен войник. Защото Юн вече разбра. Намираше се съвсем близо до Халвуршен, когато полицаят прослуша съобщението от Мадс Гилстриуп, и чу самопризнанието му.

Някой позвъни на вратата. Юн скочи с облекчение да отвори, все едно посреща с радост неочакван гост. Беше Рикард.

— Притеснявам ли ви? — попита братът на Теа.

— Не, тъкмо си тръгвах.

Юн се облече. И тримата не обелиха дума. Излезе и затвори вратата. Остана няколко секунди на стълбите и се ослуша. Теа и Рикард шепнеха. Защо? Рикард звучеше ядосан.

Юн се придвижи с трамвая до центъра, а оттам тръгна за квартал Холменколен. Тази неделя за разлика от друг път във влака нямаше много пътници. Явно студеното време бе отказало желаещите да покарат ски. Юн слезе на последната спирка. Под него Осло се виждаше като на длан.

Домът на Мадс и Рагнхил се намираше върху билото на възвишението Холменколен. Досега Юн не бе стъпвал там. Портата беше сравнително тясна. Същото важеше и за пътеката към паркинга. Скрита зад няколко дървета, отдалеч къщата изглеждаше като вградена в терена. По думите на Рагнхил хората оставали изненадани, когато влязат вътре и видят колко е голяма и просторна.

Юн позвъни и след няколко секунди чу глас от невидимата уредба:

— Я виж ти. Юн Карлсен.

Юн се вторачи в камерата над вратата.

— Във всекидневната съм — Мадс Гилстриуп звучеше несигурно и той се изсмя. — Предполагам, знаеш пътя.

Вратата се отвори, без Юн да я е докоснал. Влезе в преддверие с големината на неговия апартамент.

— Ехо?

В отговор пак чу собствения си глас.

Тръгна по коридор с надеждата да го отведе до всекидневната. По стените висяха картини без рамки, изрисувани с ярки маслени бои. Из къщата се носеше особена миризма, която се засилваше постепенно. Мина през кухня с кухненски бокс и маса за хранене с дванайсетина стола. Мивката беше пълна с чинии, чаши и празни бутилки от бира и твърд алкохол. Миришеше на застояла храна и бира. Юн продължи нататък. В коридора видя разпилени дрехи. Надникна в банята. Вонеше на повръщано.

Зад ъгъла го посрещна панорамна гледка към Осло и фиорда. Бе виждал града толкова отвисоко само като дете, когато с баща си ходеше на походи из Нурмарка.

В средата на всекидневната бе опънато платно. Върху този екран вървяха неми кадри от очевидно аматьорски запис на сватба. Бащата повежда булката през църквата. А тя кима усмихната на гостите. В стаята се чуваше само лекото жужене от вентилатора на прожекционния апарат. Пред платното видя високата облегалка на черен стол, две празни и една преполовена бутилка на пода.

Изкашля се и приближи. Столът бавно се завъртя.

Юн спря стреснат.

Мъжът върху стола само бегло напомняше на Мадс Гилстриуп, облечен в чиста бяла риза и черен панталон, брадясал, с подпухнало лице, с избледнели очи, покрити със сивкава мембрана. В скута му лежеше черна двуцевка с изкусно гравирани анималистични мотиви върху тъмночервения приклад. Поставена така, дулото сочеше право срещу новодошлия.

— Ходиш ли на лов, Карлсен? — попита Мадс Гилстриуп с дрезгав глас на алкохолик.

Гостът поклати глава, без да сваля поглед от двуцевката.

— В нашето семейство имаме обичай да ходим на лов за всякакви животни: и за дребни, и за едри. Ловът се е превърнал в нещо като семейно верую. Баща ми е отстрелвал какво ли не. Всяка зима ходи в страна, където се включва в лов на животни, по които още не е стрелял. Миналата година замина за Парагвай заради рядък вид горска пума. Аз изобщо не струвам като ловец. Поне според баща ми. Казва, че не притежавам нужното хладнокръвие. По думите му единственото животно, което съм успял да улова през живота си, беше тя — Мадс Гилстриуп тръсна леко глава към екрана. — Впрочем, той смяташе, че по-скоро тя ме е хванала, а не аз нея.

Мадс Гилстриуп остави двуцевката върху масичката и подкани с жест госта си да седне.

— Следващата седмица с шефа ти Давид Екхоф ще подпишем първия от серията договори. С него Армията на спасението ще ни прехвърли собствеността върху имотите си на улица „Якоб Ол“. Баща ми ти благодари за препоръката в наша полза.

— Боя се, че нямам заслуга по въпроса — отвърна Юн и седна на черния диван. Кожата беше мека и леденостудена. — Просто дадох професионалното си мнение.

— Нима? И какво е то?

Юн преглътна.

— Прецених, че за нас е по-полезно да използваме парите, вложени в имотите на Армията, за финансиране на важни дейности.

— Други продавачи на ваше място вероятно биха пуснали имотите на свободния пазар?

— Така е. И ние възнамерявахме да го направим, но вие поставихте въпроса ребром и заявихте недвусмислено, че ако искаме оферта за всички имоти, отпада възможността за обявяване на търг.

— И все пак именно твоята препоръка се оказа решаваща.

— Просто сметнах предложението за добро.

— Я стига глупости — усмихна се Мадс Гилстриуп. — Можете да вземете двойно по-тлъста сума.

— Да, ако бяхме предпочели да продаваме имотите поотделно, вероятно щяхме да имаме по-голяма печалба, но вашата оферта ни спести дългата и тежка работа да намерим подходящи купувачи. Везните натежаха във ваша полза и защото се ползвате с доверието на Управителния съвет, а за нас е важно бъдещият собственик на имотите ни да бъде лоялен към наемодателите ни. Кой знае как биха постъпили на ваше място по-безскрупулни купувачи.

— Клаузата в договора, с която се задължаваме да замразим наемите и да не гоним настоящите наемодатели, изтича след осем месеца.

— Доверието е по-важно от някакви си клаузи.

Мадс Гилстриуп се наведе напред.

— Нямаш представа колко си прав, Карлсен. През цялото време знаех за връзката ти с Рагнхил. След като я беше чукал, по бузите ѝ пламтяха розови петна. Споменеше ли някой името ти в офиса, тя почервенияваше цялата. Четеше ли ѝ от Библията, докато я оправяше? Би ѝ харесало, предполагам... — Мадс Гилстриуп се отпусна върху стола със смях и поглади с ръка двуцевката върху масичката. — В пушката има два патрона, Карлсен. Виждал ли си какви поражения нанасят? Не е нужно дори да се прицелваш с точност. Само натискам спусъка и бум! — залепваш за стената отзад. Невероятно, а?

— Дойдох, за да ти кажа, че не искам да сме врагове.

— Врагове? — засмя се отново Мадс Гилстриуп. — Вие винаги ще си останете мои врагове. Помниш ли онова лято, когато купихте „Йостгор“ и лично комендант Екхоф ме покани да постоя там? От

съжаление, защото ме възприемахте като клетото момче, чиито детски спомени Армията на спасението купи. Нали сте много чувствителни на такива теми. Боже мой, каква ненавист изпитвах към вас! Гледах ви как се забавлявате, все едно сте си у дома. Особено брат ти, Роберт. Всички момичета си падаха по него, а той постоянно ги гъделичкаше и ги водеше в плевнята, където...

Мадс си премести крака и бутна бутилката, а тя падна на пода. По паркета потече кафява течност.

— Вие изобщо не ме забелязвахте. Никой не ме виждаше, сякаш изобщо не съществувах. Толкова бяхте погълнати един от друг. Казах си: явно наистина съм невидим. Ще ви покажа на какво са способни невидимите.

— Затова ли го направи?

— Аз? — Мадс се разсмя. — Аз съм невинен, Юн Карлсен. Ние, привилегированите, винаги сме чисти като сълза, трябва вече да си го разбрал. Съвестта ни е неопетнена, защото имаме възможност да купим чуждата — на хората, чиято задача е да ни служат, да вършат мръсната работа. Такива са природните закони.

Юн кимна.

— Защо се обади на полицаия и си призна?

— Първо възнамерявах да се свържа с другия, с Хари Хуле, но тъпакът нямаше визитка, и се наложи да се обадя на младия. Еди-кой си Халвуршен. Не си спомням, бях пиан.

— Каза ли на друг за това? — попита Юн.

Мадс Гилстрюп поклати глава, вдигна бутилката от пода и отпи.

— Само на баща ми.

— На баща ти? Ами да, разбира се.

— Кое се разбира? — не спираше да се смее Мадс. — Ти обичаш ли баща си, Юн?

— И то много.

— А съгласен ли си с мен, че любовта към бащата е истинско проклятие?

Юн не отговори и Мадс продължи:

— След като разговарях с полицаия, баща ми дойде. Казах му какво съм направил и знаеш ли как реагира той? Извади щеката за ски и ме наби. Проклетникът удря много силно. Омразата вдъхва сили, знаеш ли. Предупреди ме да не споменавам за това пред никого. Ако

опетниш семейната чест, ще те убия, закани се той. Точно така се изрази. И знаеш ли, Юн... — очите на Мадс изведнъж се напълниха със сълзи и гласът му се разтрепери. — Въпреки всичко аз го обичам. Вероятно именно поради тази причина той изпитва към мен толкова всепоглъщаща ненавист. Аз, единственият му син, съм толкова мекушав, че дори нямам сили да го намразя.

Мадс удари бутилката в паркета. Дрънченето отекна в стаята. Юн скръсти ръце.

— Сега ме чуй. Полицаят, който е изслушал признанието ти, се намира в кома. Ако обещаеш да не притесняваш мен и хората ми, ти давам дума, че никога няма да разкрия тайната ти.

Мадс Гилстриуп изобщо не слушаше Юн. Погледът му отново залепна за екрана, където младоженците стояха с гръб към камерата.

— Виж, сега тя казва „да“. От няколко часа гледам само един и същи отрязък от записа. Просто защото не разбирам. Тя се закле... — Мадс тръсна глава. — Мислех, че това ще я накара да ме обикне отново. Успя ли да извърша това... престъпление, тя ще види в мен мъжа, заблуждавах се аз. Престъпникът е смел, силен, мъжествен, нали? А не... — пое си шумно въздух през носа и процеди презрително: — ... нечий син.

Юн стана.

— Време е да си тръгвам.

Мадс Гилстриуп кимна.

— Имам нещо, което ти принадлежи. Да го наречем... — той ощипа замислено горната си устна — ... прощален подарък от Рагнхил.

Докато пътуваше на връщане във влака, Юн се взираше в черния сак, връчен му от Мадс Гилстриуп.

* * *

Навън температурите паднаха стремглаво и смелчагите, излезли на неделна разходка, вървяха със свити рамене и наведена глава, скрити в шалове и шапки. Беате Льон обаче не усещаше пронизващия студ. Натисна звънеца на семейство Михолеч. Откакто ѝ съобщила какво е състоянието на Халвуршен, Беате не чувстваше нищо.

— В момента най-сериозен проблем създава не сърцето му, а бъбреците — обясни лекарят.

Госпожа Михолеч я посрещна на стълбите и я заведе в кухнята, където дъщеря ѝ София си играеше с косата си. Майката напълни кафеарката с вода и сложи три чаши върху масата.

— Предлагам да ни оставите да си поговорим насаме — подхвана Беате.

— София иска да присъствам — отвърна госпожа Михолеч. — Кафе?

— Не, благодаря. Трябва да се връщам в болницата. Имам само няколко въпроса.

— Добре тогава — госпожа Михолеч изля водата в мивката.

Беате седна срещу София. Помъчи се да привлече вниманието ѝ, но девойката продължаваше да оглежда върховете на косата си.

— Сигурна ли си, че не желаш да разговаряме на четири очи, София?

— И защо? — попита момичето със заядлив тон — изпитано оръжие на повечето тийнейджъри, когато искат да изнервят събеседника си.

— Защото ще те разпитвам за много лични неща.

— А това е майка ми, госпожо!

— Добре. Правила ли си наскоро аборт?

София се вцепени. Лицето ѝ се сгърчи в болезнена гримаса, смесица от гняв и страдание.

— Какви ги говорите? — смотолеви тя.

Не успя да прикрие колко е стъписана.

— Кой е бащата? — продължи Беате.

София продължаваше да разпилява косата си, която изобщо не беше сплъстена. Госпожа Михолеч зяпна от учудване.

— Доброволно ли прави секс с него, или той те изнасили?

— Как смеете да говорите такива неща на дъщеря ми! — избухна майката. — Тя е още дете, а вие се отнасяте към нея като към... уличница.

— Дъщеря ви е била бременна, госпожо Михолеч. Искам само да разбера дали бременността ѝ е свързана със случая, по който работим.

Долната челюст на майката увисна. Беате се наведе към София.

— Кой го направи? Роберт Карлсен ли?

Долната устна на девойката се разтрепери. Майката скочи от стола:

— Какво говори тя, София? Кажи ми, че не е вярно!

Девойката отпусна глава върху масата и я закри с ръце.

— София! — извика майка ѝ.

— Да — задавено прошепна девойката. — Той беше. Роберт Карлсен. Не предполагам... изобщо не знаех, че е... такъв.

Беате стана. София хлипаше, а майка ѝ стоеше като поразена от гръм. Беате не усещаше нищо.

— Снощи заловихме убиеца на Роберт Карлсен — съобщи тя. — Отрядът за бързо реагиране го застреля в депото за контейнери. Мъртъв е.

Двете жени изобщо не я чува.

— Ще тръгвам.

Нито София, нито майка ѝ обърнаха внимание на думите ѝ. Беате излезе.

* * *

Застанал до прозореца, той се взираше в хълмистия побелял пейзаж. Приличаше на замръзнало море от мляко. На някои възвишения се забелязваха къщи и червени плевни. Изморено, слънцето се бе отпуснало над хребета.

— Няма да се върнат — отбеляза той. — Тръгнаха са оттук. Или вероятно изобщо не са идвали? Да не ме излъга?

— Били са тук — възрази Мартине и дръпна тенджерата от котлона. — Когато пристигнахме, вътре беше топло. Нали видя пресните следи в снега? Сигурно се е случило нещо непредвидено. Ела, яденето е готово.

Той остави пистолета до чинията и започна да се храни. Консервните кутии с яхния бяха същите като в дома на Хари Хуле. На перваза се мъдреше стар син транзистор. От него се носеше позната попмузика, прекъсвана от непонятен говор. В момента вървеше парче от филм, който някога бе гледал. Понякога майка му свиреше тази мелодия на пианото под „единствения прозорец с изглед към Дунава“, както обичаше да се шегува баща му. А ако забележката му наистина

успееше я да поядоса, той продължаваше да я дразни с въпроса как е възможно толкова интелигентна и красива жена като нея да се омъжи за него.

— С Хари гаджета ли сте? — попита той.

Мартине поклати глава.

— Тогава защо му носиш билет за концерт?

Тя не отговори.

— Според мен си хлътнала по него — усмихна се той.

Вдигна вилицата срещу него, сякаш щеше да отбележи нещо, но се отказа.

— А ти? Имаш ли си приятелка в Хърватия?

Той поклати глава, докато отпиваше от чашата с вода.

— Защо? От работа не ти остава време да си намериш?

Прихна и водата от устата му опръска покривката. Явно цялото това напрежение ми се отразява, помисли си. Нямаше друго обяснение за истеричния му смях. Мартине също се включи.

— Да не си гей? — попита тя и избърса сълзите, бликнали от очите ѝ. — Май трябваше да те попитам дали си имаш приятел.

Той се разсмя още по-неудържимо. Направо не можеше да спре.

Тя сипа яхния в двете чинии.

— Щом толкова го харесваш, ще ти дам това — той хвърли снимка върху масата.

Същата, която взе от огледалото в апартамента на Хари. Снимката със смуглата жена и момчето. Мартине я взе и я разгледа.

— Изглежда щастлив — отбеляза тя.

— Тогава вероятно е бил щастлив.

— Да.

През прозорците се просмука сивкав мрак и проникна в стаята.

— Вероятно може отново да почувства радостта от живота — отрони тя.

— Дали?

— Да, разбира се.

Погледна радиото зад гърба ѝ.

— Защо ми помагаш?

— Нали вече ти казах. Хари щеше да откаже да ти съдейства и...

— Не ти вярвам. Има и нещо друго.

Тя сви рамене.

— Ще ми преведеш ли какво пише тук?

Разгъна листа, който намери сред купчината книжа върху масичката на Хари.

Мартине започна да чете, като хвърляше поглед към снимката на Хари на служебната му карта. Полицаят гледаше над обектива, явно към фотографа, а не към апарата. Този факт говореше доста красноречиво за Хари.

— Разрешително за „Смит & Уесън“ 38 — обясни Мартине. — Подканват Хари да си го вземе от оръжейния склад на полицията срещу подписания документ.

— И кой се е подписал под разрешителното?

— Да видим... някой си... Гюнар Хаген, главен полицейски инспектор.

— С други думи, Хари не си е взел оръжието. Следователно не представлява никаква опасност. В момента е беззащитен.

Мартине премига.

— Какво ти се върти в главата?

ДВАЙСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

НЕДЕЛЯ, 20 ДЕКЕМВРИ

МАГИЧЕСКИЯТ ТРИК

Уличните лампи на улица „Гьотеборг“ вече светеха.

— И така — обърна се Хари към Беате. — Значи Халвуршен е паркирал тук?

— Да.

— После двамата с Юн излизат. Появява се Станкич. Първо стреля по Юн, но той се скрива в сградата. После напада Халвуршен, преди Халвуршен да успее да си извади оръжието от колата.

— Да. Когато са го намерили, Халвуршен лежал до автомобила. По джобовете на палтото, на панталона и на кръста му намерихме кръв. Не е негова. Предполагаме, че е на Станкич, който го е претърсил и е взел портфейла и мобилния му телефон.

— Мм — Хари си потърка брадичката. — Защо просто не е застрелял Халвуршен? Защо го е пробол с нож? Едва ли за да не вдига шум: откривайки стрелба по Юн, Станкич е вдигнал на крак целия район.

— И аз това се питам.

— А защо е избягал, след като е повалил Халвуршен? Нали го е пробол с ножа именно за да не му попречи да пипне Юн. Вместо обаче да се втурне след мишената си, Станкич се омиа от местопрестъплението.

— Паникьосал се е. Приближил е автомобил, забрави ли?

— Не, но говорим за престъпник, който се осмелява да нападне с нож служител на реда наред улицата. Нима някаква си кола е достатъчна да го стресне? И защо е използвал нож, щом е имал пистолет?

— Да, това е въпросът.

Хари затвори очи. Беате разтърпка премръзналите си крака в снега.

— Хари, не ми се стои повече тук...

— Куршумите му са свършили — отвори очи той.

— Какво?

— Станкич е изстрелял последния си куршум след Юн Карлсен.

— Той е професионалист, Хари — въздъхна Беате. — Не би допуснал подобен гаф.

— Случило се е именно защото е професионалист — разпалено възрази той. — Ако си подготвил подробен план как да извършиш убийство и за целта ти трябва един, максимум два куршума, защо ти е да се обременяваш с излишни боеприпаси? Отиваш в чужда страна, багажът ти подлежи на строга проверка и се налага да скриеш патроните, нали?

Беате мълчеше.

— И така — продължи Хари, — Станкич изстрелва последния си куршум по Юн и не улучва. После напада Халвуршен с хладно оръжие. Защо? За да му вземе служебния пистолет и да продължи гонитбата. По тази причина сте открили следи от кръвта му по кръста на Халвуршен. Там полицаите държат оръжията си. Станкич обаче не намира револвера, защото той е останал в колата. Юн се заключва в сградата, а Станкич разполага само с нож. Отказва се и офейква.

— Чудесна теория — прозина се Беате. — Ако Станкич беше жив, можехме да го попитаме за потвърждение. Но той е мъртъв и всичко това вече няма значение.

Хари погледна Беате. Очите ѝ бяха подпухнали и зачервени от недоспиване. Не го попита защо от него се носи миризма на алкохол: или от тактичност, или защото осъзнаваше колко безсмислено е да му иска обяснение. Хари обаче не се заблуждаваше: в момента бе изгубил доверието ѝ.

— Какво каза свидетелката в автомобила? — попита Хари. — Станкич е побягнал надолу по левия тротоар на улицата?

— Да, проследила го с поглед в огледалото. Паднал с до ъгъла на една къща. Там намерихме хърватска монета.

Хари се загледа към ъгъла. Последния път, когато беше тук, видя онзи просяк с мустака. Дали пък не е станал очевидец на покушението над Халвуршен? В момента обаче термометрите показваха двайсет и два градуса под нулата и всички хора се бяха изпокрили.

— Да тръгваме към Института по съдебна медицина — предложи Хари.

Поеха с колата по улица „Туфте“. Минаха покрай болницата в Юлевол. Мълчаха. Навън се редяха побелели градини и къщи в английски стил. Неочаквано Хари сложи край на тишината:

— Отбий встрани.

— Сега? Тук?

— Да.

Тя погледна в огледалото и сви към тротоара.

— Включи габаритните светлини и се съсредоточи върху мен. Помниш ли онази игра на интуиция, на която те научих?

— Където основният принцип е „говори, без да мислиш“?

— Или „говори, без да се съобразяваш, че онова, което ти минава през ума, не е редно да бъде изречено на глас“. Забрави за всичко.

Беате затвори очи. По тротоара минаваше семейство скиори.

— Готова ли си? Добре. Кой е изпратил Роберт Карлсен в Загреб?

— Майката на София.

— Мм — кимна Хари. — Откъде ти хрумна?

— И аз това се питам — Беате отвори очи. — Тя няма мотив, поне доколкото знаем. Освен това не е такъв тип жена. Вероятно я свързвам със Станкич, защото и двамата са хървати. Подсъзнанието ми работи на твърде елементарно ниво.

— Предположението ти не е лишено от логика. Не съм съгласен обаче с последното за подсъзнанието ти. А сега ти ме попитай същото.

— На глас ли?

— Да.

— Защо?

— Просто го направи — подкани я той и затвори очи. — Готов съм.

— Кой е изпратил Роберт Карлсен в Загреб?

— Нилсен.

— Нилсен? Кой Нилсен?

Хари отвори очи. Примига объркан срещу фаровете в насрещното платно.

— Сигурно Рикард.

— Забавна игра — отбеляза Беате.

— Да потегляме.

* * *

Над „Йостгор“ падна мрак. Радиото бръмчеше неразбираемо от перваза.

— Наистина ли никой не би те разпознал? — любопитства Мартине.

— Е, някои ще го направят, разбира се. Но с лицето ми се свиква бавно. Просто малцина отделят достатъчно време.

— Значи причината е в хората, така ли?

— Сигурно. Ако обаче целта ми е да не ме разпознаят, имам... един трик.

— Бягаш.

— Не, точно обратното. Прониквам сред тях. Нахлувам. Ставам невидим и стигам до нужното място.

— И какъв е смисълът, щом никой не те вижда?

Той я изгледа учуден. От радиото се чу мелодия и женски глас започна да чете новините с неутрален глас.

— Какво казва? — попита той.

— Температурите ще се понижат още. Ще се наложи да затворят детски градини. Приканват възрастните да не излизат навън и да не пестят тока.

— Ти обаче ме запомни. Позна ме.

— Гледам хората и ги виждам. Това е единствената ми дарба.

— Затова ли ми помагаш? Затова ли не се опита да избягаш нито веднъж?

— Не, не затова — огледа го изпитателно тя.

— И защо?

— Защото искам Юн Карлсен да умре. Искам да бъде още по-мъртъв от теб.

Той се стресна. Мартине говореше като луда.

— Аз — мъртъв?

— Така поне съобщиха в последните емисии — кимна към радиото тя.

Пое си дъх и изрецитира със сериозния равен глас на новинар:

— Мъжът, заподозрян в убийството на площад „Егер“, почина снощи. Бил е застрелян от полицейския отряд за бързо реагиране по

време на акция в пристанищното депо за контейнери. Според ръководителя на спецзвено Сиверт Фалкайд заподозреният отказал да се предаде и посегнал да извади оръжието си. Началникът на Отдела за борба с насилието Гюнар Хаген оповести, че случаят ще бъде изпратен за разглеждане в Комисията за разглеждане на престъпления по време на изпълнение на служебния дълг, като това била стандартната процедура. По думите на Хаген специалната операция показвала за пореден път, че полицията е принудена да противодейства на все по-свирепа организирана престъпност и апелът към полицаите да носят служебно оръжие следва да се разглежда не само като тяхно задължение по закон, а и в контекста на тяхната лична безопасност.

Той премига два пъти. После още веднъж. Случилото се започна да му се изяснява. Кристофер. Синьото яке.

— Мъртъв съм — отрони той. — Именно това е причината да си тръгнат оттук. Мислят си, че всичко е свършило.

Сложи длан върху ръката на Мартине.

— Защо искаш Юн Карлсен да умре?

Тя се вторачи напред. Пое си дъх, сякаш щеше да проговори, но само въздъхна. Като че ли думите ѝ не биха изразили истинските ѝ чувства. След известно колебание все пак подхвана:

— Защото той знаеше. През всичките тези години. Затова го мразя. Мразя и себе си.

* * *

Хари се взираше в голото безжизнено тяло върху кушетката. Гледката вече почти не му правеше впечатление. Почти. В залата поддържаха около четиринайсетградусова температура. Женският глас на съдебната лекарка отекна ясно в циментовите стени:

— Засега нямаме намерение да му правим аутопсия. Затрупани сме с работа, а тук причината за смъртта е очевидна, не мислите ли?

Тя кимна красноречиво към лицето: на мястото на носа и горната устна зееше голяма черна дупка и оголваше зъбите и вътрешността на устата.

— Цял кратер — отбеляза Хари. — Картечен пистолет „МП-5“ не може да нанесе такива поражения. Кога ще получа доклада?

— Попитайте началника си. Той пожела първо да го изпратим в неговия кабинет.

— Хаген?

— Да. Ако ви трябва спешно, помолете го да ви извади копие.

Хари и Беате се спогледаха.

— Моля да ме извините, но през почивните дни работим в намален състав и ми се събраха доста задължения, така че... — лекарката присви леко единия ъгъл на устните си: явно опит за усмивка, предположи Хари.

— Разбира се, тръгваме си — успокои я Беате.

Двете жени се отправиха към вратата, но гласът на Хари ги спря:

— Почакайте малко.

Те се обърнаха. Хари стоеше надвесен над трупа.

— Забелязахте ли, че по ръцете му има следи от убождания със спринцовка? Проверявали ли сте кръвта му за наркотици?

Съдебната лекарка въздъхна:

— Донесоха го сутринта. Успяхме само да го приберем в хладилника.

— И кога ще направите изследванията?

— Важно ли е? — попита тя и продължи, защото забеляза колебанието на Хари: — Моля ви да ми отговорите откровено. Решим ли да се заемем с този случай, останалите експертизи, за които непрекъснато ни опяват, ще се забавят още повече. Точно преди Коледа настана пълен ад.

— Права сте. Е, инжектирал си е нещо, но вече е мъртъв. Няма значение. Свалихте ли му часовника?

— Какъв часовник?

— На запис от камерата на банкомат отпреди няколко дни се вижда „Seiko SQ50“ на ръката му.

— На ръката му нямаше часовник.

— Сигурно го е изгубил — Хари погледна китката си.

Навън Беате каза, че ще ходи в интензивното отделение да види как е Халвуршен.

— Добре. Аз ще си взема такси. Можем ли категорично да установим самоличността му?

— В смисъл?

— Трябва да сме сигурни, че трупът в моргата е на Станкич.

— Разбира се, нали такава е стандартната процедура. Трупът е от кръвна група А. Пробите съвпадат с кръвта, полепнала по джобовете на Халвуршен.

— Това е най-често срещаната кръвна група в Норвегия, Беате.

— Да, но ще проверим и ДНК-профила. Съмнения ли имаш?

— Предпочитам да направим всичко, както си му е редът — сви рамене Хари. — Кога ще излязат резултатите?

— Най-рано в сряда. Как ти звучи?

— Цели три дни? Звучи ми зле.

— Хари...

Той вдигна отбранително ръце:

— Добре де, добре. Тръгвам. И да поспиш, чуваш ли?

— Ти май се нуждаеш от сън повече от мен.

Хари сложи ръка върху рамото ѝ. Усети колко се бе стопила през последните дни.

— Той е мъжко момче, Беате. И му се живее. Не го забравяй, нали?

Тя прехапа долната си устна, сякаш се опитваше да отговори. Но в крайна сметка само се усмихна леко и кимна.

В таксито Хари извади мобилния си телефон и набра номера на Халвуршен. Както и очакваше, никой не му отговори. После позвъни на рецепцията на хотел „Интернационал“. Поиска да го свържат с Фред от бара. Молбата му бе посрещната с леко недоумение:

— Кой Фред? От кой бар?

— *The other bar*^[1]

— Обажда се полицаят — представи се Хари, когато чу гласа на бармана. — Вчера дойдох при теб да питам за Малкия спасител.

— Да?

— Трябва да говоря с нея.

— Съобщиха ѝ лошата вест. Сбогом.

Хари остана замислен с притихналия телефон в ръка. После го прибра във вътрешния си джоб и през прозореца на таксито се загледа в безлюдните улици. В момента майката на Станкич сигурно пали свещ в катедралата.

— Ресторант „Скрюдер“ — оповести шофьорът и спря.

Вътре Хари се настани на обичайното си място. Поръча си бира. Преполови я. Така нареченият ресторант всъщност представляваше

съвсем непретенциозна овехтяла кръчма, но в атмосферата ѝ се долавяше достойнство и гордост или благодарение на клиентелата, или на персонала, или на хубавите картини, които никак не се връзваха с опушените стени. А вероятно заведението дължеше завидната си аура на стоицизма си, помогнал му да оцелее години наред, докато много съседни барове промениха неколккратно табелите и собствениците си.

Наближаваше да затварят и заведението почти се изпразни. Освен това беше неделя. Изненадващо вътре влезе нов посетител, огледа помещението, докато разкопчаваше палтото над туиденото си сако, и се насочи право към масата на Хари.

— Добър вечер, приятелю — поздрави Столе Ауне. — Май тук е редовният ти ъгъл?

— Това не се нарича ъгъл — възрази Хари с ясна дикция. — По-скоро е кът.

Ауне се усмихна с неприкрито задоволство. Обичаше да води такива спорове с Хари. Сервитьорката го изгледа мнително, защото си поръча само чаша чай.

— По твоята логика значи човек стои наказан не в позорния ъгъл, а в позорния кът, така ли? — попита Ауне и пооправи червената си папийонка на черни точки.

Хари се усмихна.

— Какво се опитвате да ми намекнете, господин психолог?

— Щом си ме повикал, имаш нужда от мнението ми.

— И колко вземаш на час, за да кажеш на пациентите си, че изпитват срам?

— Внимавай, Хари. Алкохолът те прави не само заядлив, а и много досаден. Не съм дошъл с намерението да ти отнемам самоуважението, топките или бирата. Проблемът ти в момента обаче е, че и трите неща се намират в тази чаша.

— Винаги си прав — Хари вдигна халбата. — Точно затова трябва да изпия бирата възможно най-бързо.

Ауне стана.

— Ако искаш да поговорим за влечението ти към алкохола, ще ти запиша час в кабинета ми. Тази консултация приключи. Чаят е за твоя сметка.

— Почакай — спря го Хари. — Погледни това. — Обърна се и остави недопитата халба върху масата. — Ето с този магически трик слагам край на пиенето. Поръчвам си халба бира и я пия в продължение на час. По една глътка на всяка втора минута. Като приспивателно. После се прибирам и от следващия ден към чист. Искях да поговорим за нападението срещу Халвуршен.

След кратко колебание Ауне седна.

— Ужасяващо събитие. Осведомиха ме за подробностите.

— И каква картина се оформя пред очите ти?

— Фрагментарна, Хари. Виждам само проблясъци, нищо повече.

— Ауне кимна учтиво на сервитьорката, която му поднесе чая. — Както обаче сигурно си се уверил, умея да съзирам доста повече неща от некадърниците в бранша ми. Засега виждам ясно сходство между това покушение и убийството на Рагнхил Гилстриуп.

— Да чуем.

— Дълбоко стаен, неистов гняв се разразява със страшна сила. Насилие, обусловено от неосъществени сексуални желания. Както знаеш, пристъпите на ярост са типични за емоционално нестабилните личности с резки промени в настроенята.

— Да, но този човек явно умее да контролира агресивните си пориви. Иначе щяхме да открием повече следи на местопрестъпленията.

— Добра логика. Може да става дума за подтикван от гнева си насилник — или „извършител на насилие“, както лелките в бранша настояват да наричаме такива хора — който в ежедневието си изглежда напълно уравновесен, почти кротък. В „Американски психологически журнал“ наскоро публикуваха статия за лица, които изпитват така наречената „задрямала ярост“. Аз им казвам доктор Джекил и мистър Хайд^[2]. А когато мистър Хайд се пробуди...

Ауне размаха левия си показалец, докато отпиваше от чая.

— ... настава едновременно Страшният съд и апокалипсисът. Щом гневът се отприщи по някаква причина, такива хора не са в състояние да го контролират.

— Не ми звучи като ценно качество за професионален убиец.

— Определено не е. Какво намекваш?

— При убийството на Рагнхил Гилстриуп и при нападението срещу Халвуршен Станкич изневерява на стила си. Там действа съвсем

различно от килъра, за когото от Европол ни изпратиха информация.

— Разгневен и нестабилен наемен убиец? Е, сигурно има лабилни самолетни пилоти и лабилни началници на атомни електроцентрали. Не всички хора работят онова, което най им приляга.

— Наздраве по този случай!

— Всъщност нямах предвид теб. Старши инспекторе, прави ми впечатление, че напоследък проявявате склонност към нарцисизъм.

Хари се усмихна.

— Ще споделиш ли с мен защо се срамуваш? — попита Ауне. — Смяташ ли, че си виновен за случилото се с Халвуршен?

— Отчасти да — Хари си прочисти гърлото. — Все пак аз му възложих да охранява Юн Карлсен. Мое задължение беше да го науча, че когато пазиш някого, трябва да носиш оръжието непрекъснато в себе си.

— Значи всичко е по твоя вина — кимна Ауне. — Нищо необичайно.

Хари извърна глава и огледа заведението. Светлините започнаха да премигват. Малцината клиенти пресушиха послушно чашите си и се загърнаха в шаловете и шапките си. Хари сложи банкнота от сто крони върху масата и избута с ритник сака под стола си.

— Ще говорим следващия път, Столе. Не съм се прибирал у дома след пътуването до Загреб. Трябва да поспя.

На излизане Хари вървеше след Ауне и въпреки това успя да устои на изкушението да се обърне за последно към недопитата халба върху масата.

При вида на счупеното стъкло на вратата на апартамента си — случваше се за втори път тази година — изруга на глас. Забеляза, че крадецът го е залепил, за да не събуди бдителността на съседите му. Не беше взел нито стереоуредбата, нито телевизора. Напълно разбираемо: техниката в дома на Хари далеч не беше последен модел. В апартамента нямаше други продаваеми ценности.

Неканеният гост бе преместил купчината книжа върху масичката. Хари влезе в банята. Явно бе ровил в аптеката. Без съмнение наркоман.

Малко се изненада, когато видя мръсна чиния върху кухненския плот и празна консервна кутия от яхния в кошчето за отпадъци. Нима

крадецът се е утешил със скромна почерпка, след като е проникнал в неподходящ за целите си апартамент?

Хари си легна. Усещаше първите признаци на болка. Надяваше се да заспи, докато лекарството още действа в организма му. От процепа между завесите лунната светлина хвърляше бяла лента върху пода до леглото. Хари не си намираше място в очакване на призраците. Въпрос на време беше да го споходят: вече чуваше предупредителното им шумолене. И макар да знаеше, че това са симптоми на алкохолен делириум, не го напускаше усещането, че от чаршафите му се носи миризма на кръв и смърт.

[1] The other bar (англ.) — От другия бар. — Б.пр. ↑

[2] „Странный случай на доктор Джекил и мистър Хайд“ е роман от шотландския писател Робърт Луис Стивънсън, разказващ за лондонски адвокат, който страда от раздвоение на личността. Доктор Джекил и мистър Хайд са добрата и лошата страна на една и съща личност. — Б.пр. ↑

ДВАЙСЕТ И СЕДМА ГЛАВА

ПОНЕДЕЛНИК, 21 ДЕКЕМВРИ

ПОСЛЕДОВАТЕЛЯТ

Някой бе окачил коледен венец пред съвещателната зала в Главното управление.

Зад затворената врата съвещанието на разследващия екип вървеше към своя край. Хари, в тесен тъмен костюм, плувнал в пот, стоеше пред събралия се колектив.

— Тъй като и извършителят, Станкич, и инициаторът на убийството, Роберт Карлсен, са мъртви, след тази среща смятайте екипа за разформирован — обяви той. — Това означава, че повечето от тук присъстващите могат спокойно да се отдадат на приготовленията за празника. Аз обаче ще искам от Хаген разрешение да продължа работата по случая с някои от вас. Въпроси, преди да закрием заседанието? Заповядай, Турил.

— Каза, че човекът на Станкич в Загреб е потвърдил съмненията ни, и наистина Роберт Карлсен е поръчал убийството на Юн. Кой разговаря със съучастника и как?

— Не мога да се впускам в подробности — отвърна Хари, подмина равнодушно красноречивия поглед на Беате и усети как потта рiekна по гърба му.

Не заради костюма или въпроса, а защото от вчера не беше близвал алкохол.

— Добре. Следващата ни задача е да разберем кой е бил съучастникът на Роберт Карлсен. Ще се свържа с късметлиите, които ще се заемат с разследването. По-късно днес Хаген ще даде пресконференция и ще се погрижи да информира обществеността. А сега бегом към неразрешените случаи! — Хари подкани колегите си с енергичен жест.

— Ей, чакайте малко! — подвикна Скаре, докато останалите ставаха от столовете. — Няма ли да го полеем?

Шумът от скърцане на столове утихна моментално. Всички погледи се насочиха към Хари.

— И какво по-точно искаш да полеем, Скаре? Смъртта на трима души? Или факта, че поръчителят още се разхожда на свобода, докато един от нашите лежи в кома?

Хари прикова очи в присъстващите, без да се опитва да съкрати неловкото мълчание.

Когато стаята се изпразни, Скаре отиде при старши инспектора, който тъкмо подреждаше в папка записките си, направени в шест сутринта.

— Извинявай. Предложението ми беше неуместно.

— Не се притеснявай. Просто не съобрази каква е ситуацията.

— Не те виждам всеки ден в костюм — изкашля се Скаре.

— Погребението на Роберт Карлсен ще се състои в дванайсет — съобщи Хари, без да го поглежда. — Искам да огледам присъстващите.

— Ясно — Скаре се олюля на пети.

Хари престана да прелиства книгата.

— Нещо друго, Скаре?

— Ами... да. Понеже повечето от отдела са семейни, а Коледа е семеен празник, а аз не съм женен, мислех си...

— Да?

— Искам да се пиша доброволец.

— Доброволец?

— Така де, имам желание да продължа работата по случая. Ако сметнеш, че притежавам нужните качества, разбира се — побърза да добави Скаре.

Хари го измери с поглед.

— Не съм ти любимец, знам.

— Това няма значение. Вече взех решение кого да включа в новия екип. Не съм се ръководил от личните си симпатии, а от преценката си кои са най-способните следователи.

— Така и трябва. Весела Коледа — Скаре тръгна към вратата.

— Затова — Хари прибра записките в папката — искам да провериш банковата сметка на Роберт Карлсен. Разгледай какви суми е внасял и теглил през последното полугодие. Интересуват ме всички необичайни неща, които забележиш.

Скаре спря и се обърна, напълно изумен.

— Ще проверим и сметките на Алберт и Мадс Гилстриуп. Разбра ли какво искам от теб, Скаре?

Полицаят кимна веднага.

— Обади се в „Теленур“ и ги накарай да проверят дали Роберт и Гилстриуп са разговаряли по телефона през указания период. А понеже по всичко личи, че Станкич е откраднал мобилния на Халвуршен, трябва да разберем и дали Станкич го е използвал, за да се свърже с някого. За разрешение за достъп до банковите сметки се обърни към полицейския юрист.

— Няма нужда. Според най-новите инструкции имаме право на свободен достъп.

— Мм — кимна сериозно Хари. — Радвам се, че човек от отбора ни е прочел инструкциите.

И излезе.

Роберт Карлсен нямаше офицерско звание, но понеже загина на пост, решиха да го погребат в парцела за офицери в Западното гробище. След траурната церемония бе насрочено възпоминателно събиране в щаба на Армията на спасението.

Хари влезе в параклиса. Юн седеше най-отпред до Теа. Явно родителите им не присъстваха. Погледите на полицая и опечаления брат се срещнаха. Юн кимна със сериозно изражение, но и с благодарност. Иначе параклисът беше препълнен. Повечето дошли да почетат Роберт Карлсен носеха униформата на Армията. Сред тях Хари забеляза Рикард Нилсен и Давид Екхоф. До коменданта седеше Гюнар Хаген. Присъстваха и жадни за сензации представители на журналистическата гилдия. Рогер Йендем тутакси се присламчи до Хари и го попита защо премиерът още го няма въпреки официалното потвърждение, че ще дойде.

— Обърни се към администрацията на премиера — отвърна Хари.

Знаеше каква е причината за отсъствието на министър-председателя: сутринта служител от високите етажи на полицията го осведоми дискретно, че има голяма вероятност Роберт Карлсен да е замесен в случая с поръчковото убийство. А от кабинета на премиера информираха, че е възпрепятстван да уважи церемонията, защото

спешно възникнали много важни срещи. На комендант Давид Екхоф също се обадиха от полицията и в щабквартирата настана голяма паника, за която допринесе и заболяването на един от основните организатори на погребението, дъщеря му Мартине. Сутринта тя му звънна да обясни защо няма да дойде на работа. „Всеки човек е невинен до неопровержимото доказване на противното“ заяви непоколебимо комендантът пред сътрудниците на Армията. „Освен това е твърде късно да променяме плана. Ще се придържаме към него. Премиерът ме увери лично, че ще уважи коледния ни концерт утре вечер.“

— А иначе? — продължаваше да разпитва Йендем. — Докъде стигнахте с разследването на убийствата?

— Получили сте официалното съобщение до всички медии, предполагам. За въпроси по случая се обръщай към Гюнар Хаген или към пресаташето на полицията.

— Мълчат като риби.

— Явно добре си вършат работата.

— Хайде де, Хуле, надушвам, че става нещо. Има ли връзка между прободения полицаи на улица „Гьотеборг“ и наемния убиец, на когото снощи теглихте куршума?

Хари поклати глава. Жестът му можеше да се тълкува или като „не“, или като „без коментар“.

Органът спря да свири, а множеството притихна. Напред излезе девойката с дебютния албум и поднесе на опечалените интерпретацията си на известен псалм. Пееше с прекалена емоционалност и плачливи нотки в гласа. Завърши изпълнението си с музикална рулада, за която би ѝ завидяла дори Марая Кери. За миг на Хари му се стори, че ако не изпие незабавно нещо спиртно, няма да издържи. За щастие девойката най-сетне затвори уста и сведе тъжно глава пред дъжда от светкавици. Мениджърът ѝ се усмихваше доволно. Явно не го бяха предупредили за последните новини от разследването на случая.

Пред събралите се Екхоф изнесе реч за мъжеството и саможертвата.

Колкото и да се опитваше, Хари не съумяваше да се съсредоточи. Гледаше ковчега и мислеше за Халвуршен. И за майката на Станкич. А затвореше ли очи, се пренасяше при Мартине.

След ритуала шестима офицери изнесоха ковчега. Юн и Рикард вървяха най-отпред. Юн се подхлъзна на леда, докато минаваха по чакълестата пътека.

Хари си тръгна. Опечалените останаха около гроба. Мина по безлюдната част от гробището към парка „Фрогнер“. Неочаквано чу хрущене на сняг зад гърба си. Първо си помисли, че го преследва някой журналист, но когато чу забързаното гневно дишане, се обърна рязко.

Беше Рикард. Той също спря.

— Къде е тя? — попита той с хриптящ, задъхан глас.

— Коя?

— Мартине.

— Разбрах, че днес е болна.

— Може да е болна, но не си е у дома — гръдният кош на Рикард се повдигаше бурно. — Снощи също не се беше прибрала.

— Откъде знаеш?

— Само недей да...!

От устата му се изтръгна болезнен вик и лицето му се сгърчи в мъченическа гримаса, неспособен да контролира мускулите си. После обаче си пое дъх и с върхово усилие на волята се окопоти.

— Не ми ги пробутвай на мен тия! — процеди той. — Знам те какво си направил. Измамил си я. Омърсил си я. А сега тя е в апартамента ти, нали? Няма да ти позволя да...

Рикард пристъпи напред. Хари инстинктивно извади ръце от джобовете на палтото си.

— Чуй ме внимателно. Нямам представа къде се намира Мартине.

— Лъжеш!

Рикард сви юмруци. Хари съобрази колко е важно възможно най-бързо да укроти страстите и заложи на следното:

— Рикард, съветвам те да обмислиш няколко факта. Не съм от най-пъргавите, но тежа деветдесет и пет килограма. Пробивал съм с тяло дъбова врата. А параграф 127 от наказателния кодекс предвижда минимално наказание от шест месеца лишаване от свобода за нападение на обществен служител. Рискуваш да се озовеш в болница и в затвор.

Рикард го изгледа разярен.

— Ще се видим пак, Хари Хуле — закани се той, обърна се и затича между гробовете към църквата.

* * *

Имтиаз Рахим изпадна в ужасно настроение. Ядоса го разправията с брат му. Скараха се дали да сложат коледна украса в магазина. Не стига дето продаваме коледни календари, свинско месо и всякакви християнски стоки, ами и да продължаваме да гневим Аллах с още традиции на неверниците, обоснова се Имтиаз. Какво щяха да си помислят пакистанските им клиенти? Според брат му обаче било редно да се съобразяват и с другите, които пазаруват в бакалията им. Например с живуците в отсрещната сграда на улица „Гьотеборг“. Малко християнски облик на магазинчето преди празника щял да увеличи продажбите. В разгорещения им спор се наложи Имтиаз, но победата изобщо не го зарадва.

Затова посрещна отварянето на вратата с дълбока въздишка. Влезе висок широкоплещест мъж и веднага застана пред касата.

— Хари Хуле от полицията — представи се той.

В миг на безумна паника на Имтиаз му хрумна, че в Норвегия вероятно има закон, задължаващ всички собственици на магазини да ги украсят за Коледа.

— Преди няколко дни пред бакалията ви забелязах просяк. Един тип с рижава коса и ето такъв мустак — Хари показа нагледно.

— Да, познавам го. Носи ни празни бутилки.

— Знаете ли как се казва?

— Молецът. Или шишеловът.

— Какво?

Имтиаз се разсмя от сърце. Лошото му настроение се изпари.

— Понеже моли за пари и лови шишета.

— Аха — кимна Хари.

— Племенникът ми ме научи на тази шега — обясни Имтиаз.

— Оригинална е. И така...

— Нямам представа как се казва. Знам обаче къде може да го намерите.

Както обикновено, Еспен Каспершен седеше в Дайхманската библиотека на улица „Хенрик Ибсен“ 1 с купчина книги пред себе си. Изведнъж забеляза, че някой се е надвесил над него, и вдигна глава.

— Хуле от полицията — представи се непознатият и седна на стола срещу Еспен.

Една девойка хвърли крадешком поглед към тях. Новоназначените в читалнята често искаха да проверят багажа му на тръгване. Два пъти се случи да го помолят да напусне залата, защото вонята, разнасяща се от него, пречела на хората да се съсредоточат върху работата си. Досега не го бе заговарял полицай. В библиотеката, де. Иначе на улицата, докато просеше, се случваше непрекъснато.

— Какво четеш? — поинтересува се Хари.

Каспершен сви рамене. Веднага прецени, че само ще си загуби времето, ако се заеме да обяснява на полицая какъв проект е започнал.

— Съорен Киркегор? — полицаят се помъчи да прочете авторите на другите томове. — Шопенхауер. Ницше. Да не би да си философ?

— Искам да намеря правилния път — подсмръкна Еспен Каспершен. — А за целта е нужно да разсъждавам над въпроса какво означава да си човек.

— Това не е ли основното занимание на философите?

Еспен Каспершен го огледа. Може и да го бе подценил.

— Говорих със собственика на бакалията на улица „Гьотеборг“ — обясни полицаят. — Той ми каза, че всеки ден идваш тук. А когато не четеш в библиотеката, просиш на улицата.

— Да, избрах си такъв житейски път.

Полицаят извади бележник. Еспен Каспершен му продиктува името, фамилията си и адреса си: живеел при пралеля си.

— Професия?

— Монах.

Еспен забеляза не без задоволство, че полицаят записа отговора му, без да реагира.

— Кажи ми, Еспен, защо просиш? Не си наркоман, нали?

— Мой дълг е да бъде огледало на хората, в което те да се оглеждат и да виждат кое е голямо и кое — малко.

— И кое е голямо?

Еспен въздъхна отегчено, сякаш му е омръзнало да обяснява нещо толкова очевидно:

— Милосърдието. Желанието да помогнеш на ближния си и да споделиш с него и малкото, което имаш. Това е и основното послание в Библията. В Светото писание има твърде оскъдни пасажи за сексуалните контакти преди брака, за аборта, за хомосексуализма и за правата на жените да говорят пред публика. Но за фарисеите, разбира се, е много по-лесно да разпространяват надлъж и нашир второстепенните повели в Библията, отколкото да утвърждават с думи и дела най-настойчивия призив в нея: дай половината от своето на бедния. Всеки ден измират хиляди хора, без да са чули Божието слово, защото мнозина християни стискат алчно земните си блага. Давам им възможност да размислят.

Полицаят кимна.

— Откъде знаеш, че не вземам наркотици? — изненада се Еспен Каспершен.

— Преди няколко дни те видях на „Гьотеборг“. Минах покрай теб заедно с млад мъж, а той ти подхвърли монета. Ти обаче го замери ядосано с нея. Това не е постъпка на наркоман. Те вземат и най-дребните петачета.

— Спомням си.

— Преди два дни в един бар в Загреб ми се случи същото и ме хвърли в размисъл. По-точно ми даде храна за размисъл, защото тогава предпочетох да не се задълбочавам. Сега обаче държа да разбере защо хвърли монетата по младия мъж.

— Имаше причина.

— И аз така предположих — Хари остави върху масата прозрачен плик. — Тук ли се крие причината?

ДВАЙСЕТ И ОСМА ГЛАВА

ПОНЕДЕЛНИК, 21 ДЕКЕМВРИ

ЦЕЛУВКАТА

Свикаха пресконференция в залата за инструктаж на четвъртия етаж. Зад катедрата застанаха Гюнар Хаген и началникът на криминалната полиция. Гласовете им отекваха в голямото помещение. Предупредиха Хари да присъства в случай че Хаген иска да се посъветва с него относно подробности от разследването. Въпросите на журналистите обаче засягаха предимно драматичната престрелка в депото за контейнери, а отговорите на Хаген се движеха в рамките на „без коментар“, „не мога да ви дам повече подробности“ и „нека оставим Комисията за разглеждане на престъпления по служба да прецени“.

На въпроса дали полицията разполага със сведения за евентуален съучастник на убиеца Хаген отговори:

— До момента — не, но продължаваме усилено работа по случая.

След края на пресконференцията Хаген повика Хари при себе си. Докато залата се изпразваше, началникът застана на ръба на подиума така, че да си осигури ръстово превъзходство над високия старши инспектор.

— Изрично наредих на всички служители с чин като твоя да носят служебното си оръжие. Дадох ти разрешително. Къде ти е пистолетът?

— Бях зает с разследването и оставих оръжието на заден план.

— Време е да размислиш кое трябва да мине на преден план.

Заповедта му отекна в залата за инструктаж.

Хари кимна.

— Това ли е всичко, шефе?

Хари се върна в кабинета си. Празният стол на Халвуршен не спираше да привлича вниманието му. Обади се в паспортната служба на първия етаж и поиска информация за всички паспорти, издадени на

семејство Карлсен. Носов женски глас го попита дали това е някаква шега. Хари ѝ продиктува ЕГН-то на Роберт и с помощта на регистъра на населението и на посредствено бързия си компютър служителката успя да ограничи търсенето до имената Роберт, Юн, Юсеф и Дорте.

— Паспортите на родителите Юсеф и Дорте са подновени преди четири години. На Юн не сме издавали паспорт. Да видим... днес компютърът се бави... а, ето. Паспортът на Роберт Карлсен е издаден преди десет години и валидността му изтича съвсем скоро. Предупредете го да...

— Той е мъртъв.

Хари набра вътрешния номер на Скаре и го извика незабавно да се яви в кабинета му.

— Нищо — въздъхна Скаре и седна върху бюрото, а не на стола на Халвуршен.

Направи го или случайно, или в прилив на необичайна за него тактичност.

— Проверих авоарите на Гилстриуп. Не открих никакви парични преводи към Роберт Карлсен или към сметки в Швейцария. Натъкнах се само на едно смуцаващо теглене в брой на пет милиона крони в щатски долари от сметка на компанията. Обадих се на Алберт Гилстриуп и той без никакви заобикалки ми обясни, че с тези пари изплащали коледни премии на служителите от бреговата охрана в Буенос Айрес, Манила и Бомбай, където Мадс ходел през декември всяка година. Опитни бизнесмени, дума да не става.

— А сметката на Роберт?

— Постъпления от заплатата и малки изтеглени суми.

— А провери ли разпечатките от телефона на Гилстриуп?

— Не е звънил нито веднъж на Роберт Карлсен. Докато гледахме изходящите повиквания на семејство Гилстриуп обаче, се натъкнахме на нешто интересно. Познай кой е засипвал Юн Карлсен с обаждания, включително и посред ноц?

— Рагнхил Гилстриуп.

По лицето на Скаре се изписа разочарование.

— Нешто друго? — осведоми се Хари.

— Няма. А, сетих се. В разпечатката открихме познат номер. Мадс Гилстриуп е звънял на Халвуршен в деня на нападението срещу него. Халвуршен не е отговорил на обаждането.

— Добре. А сега искам да провериш още една сметка.

— Чия?

— На Давид Екхоф.

— На коменданта? Какво по-специално да търся?

— Не знам. Просто я прегледай.

Скаре излезе. Хари набра номера на института по съдебна медицина. Жената на телефона веднага и без никакви уговорки му обеща да изпрати по факса снимка на трупа на Христо Станкич до номера на хотел „Интернационал“ в Загреб. Хари обясни, че целта е близките да идентифицират починалия, благодари на жената, затвори и се свърза с хотела.

— Сега възниква и въпросът какво да правим с трупа — каза той на Фред. — Хърватските власти не разполагат с данни за гражданин на име Христо Станкич и съвсем логично не са подали искане за предаване на тленните му останки.

Само след десет секунди чу безупречния й английски.

— Предлагам ви сделка — обяви Хари.

* * *

Клаус Туршилдсен от централата на „Теленур“, отговаряща за региона на Осло, имаше една-единствена цел в живота си: да го оставят на мира. Благодарение на наднорменото му тегло, усиленото потоотделяне и киселата му физиономия желанието му в общи линии беше напълно осъществимо. Когато не можеше да избегне контакта с хора, Клаус се стареше да поддържа максимална дистанция. Затова прекарваше по-голямата част от деня си в отделна стая с множество загрели апарати и разхлаждащи вентилатори. Макар малцина да знаеха с какво точно се занимава, за повечето му колеги не беше тайна, че работата му е жизненоважна за компанията. Потребността от дистанция вероятно бе отключила склонността му към ексхибиционизъм. Практикуваше го от няколко години и така понякога успяваше да изпита удоволствие с партньор, намиращ се на разстояние от пет до петдесет метра. Но онова, от което Клаус Туршилдсен се нуждаеше най-много, беше спокойствие. Тази седмица прекалиха с молбите за съдействие. Първо се обади някой си Халвуршен и поиска

от Клаус да следи обажданията до хотел в Загреб. После с Клаус се свърза полицаи на име Скаре с молба за подробна разпечатка на разговорите между двама души: Гилстриуп и Карлсен. И двамата полицаи казаха, че се обаждат от името на Хари Хуле, а Клаус Туршилдсен му беше задължен. По тази причина се наложи да вдигне и на самия Хуле.

— В „Теленур“ има специална служба, която отговаря на въпросите на полицията — напомни му сърдито Туршилдсен. — Според протокола трябва да се свържете с тях, а не с мен.

— Знам — отсече Хари и изобщо не направи опит да се оправдава. — Звъних четири пъти на жена на име Мартине Екхоф, без да получа отговор. В Армията на спасението нямат представа къде е. Дори баща ѝ е в пълно неведение.

— Обикновено точно най-близките научават последни — отбеляза Клаус.

Не говореше от личен опит. Човек има възможност да натрупа познания за света и ако ходи на кино. В случая на Клаус Туршилдсен; ако е филмов маниак.

— Сигурно си е изключила телефона. Ще можеш ли да го локализираш? За да знам поне дали е в града.

Клаус Туршилдсен въздъхна. Престори се на отегчен, но всъщност обожаваше да върши дребни услуги на полицията. Особено ако са свързани с грижливо пазени тайни.

— Продиктувай ми номера ѝ.

Петнайсет минути по-късно Клаус се обади на Хари и му съобщи, че СИМ-картата на Мартине Екхоф не се намира в града. Две станции в западната част на Еб са засекли сигнали. Той обясни къде се намират станциите и в какъв радиус улавят сигнали. И понеже Хуле побърза да му благодари и затвори, Клаус реши, че му е помогнал много и доволен се върна към програмата на кината.

* * *

Юн влезе в апартамента на Роберт. Стените още миришеха на дим, а пред шкафа се търкаляше мръсна тениска. Все едно Роберт просто е излязъл да купи кафе и цигари и ще се прибере всеки момент.

Юн остави пред леглото черния сак, получен от Мадс, и усили радиатора. Съблече се, пъкна се под душа и стоя под силната струя, докато кожата му почервенея и подпухна. После се подсуши, излезе от банята, седна гол на леглото и прикова поглед в сака.

Не смееше да го отвори. Защото знаеше какво ще намери под гладкия непромокаем плат. Гибел. Смърт. Сякаш още сега усещаше миризмата на разложение. Затвори очи. Имаше нужда да поразмисли.

Мобилният му телефон звънна.

Сигурно Теа се пита какво става с него. Не му се говореше с нея. Телефонът обаче продължаваше да звъни, настойчиво и неумолимо като китайско симулирано даване. Накрая Юн посегна към телефона и просъска с разтреперан от ярост глас:

— Какво има?

Не получи отговор. Погледна екрана. Не пишеше от кой номер му звънят. Определено не беше Теа.

— Разговаряте с Юн Карлсен — представи се предпазливо той.

Пак нищо.

— Ало, кой е на телефона? Ало! Чувам те, кой...

По гърба му полазиха ледени тръпки. Обзе го паника.

— *Hello? Who is this? Is that you? I need to speak with you. Hello!*^[1]

Чу се леко щракване. Мълчаливият събеседник сложи край на връзката.

Ама че нелепа история, помисли си Юн. Сигурно някой е сбъркал номера. Преглътна. Станкич бе мъртъв. Роберт бе мъртъв. Рагнхил — също. Всички измряха. Само полицаят още беше жив. И самият той. Вторачи се в сака. Стана му студено и се зави с одеялото.

* * *

Хари сви от Е6 по тесния път сред заснежените полета. Погледна небето, осеяно със звезди.

Изпитваше тревожно усещане, че всеки миг ще се случи нещо. На хоризонта зърна падаща звезда. Дали да сметне за предзнаменование гибелта на планета пред очите си?

На първия етаж на къщата в „Йостгор“ светеше. Хари спря до тротоара и забеляза електрическия автомобил. Предчувствието за

наближаващо събитие се засили. Застана на вратата и долепи ухо до нея. Отвътре се чуваха тихи гласове. Почука. Три пъти, един след друг. Шепотът замлъкна, после се чуха стъпки и нежният ѝ глас:

— Кой е?

— Хари... Хари Хуле.

Направи последното уточнение, за да не събуди подозрения у предполагаем гост на Мартине, че двамата с дъщерята на коменданта са се сблизили. Отвътре се чу как тя се мъчи да отключи. Вратата се отвори. Колко очарователна е, помисли си той още щом я видя. Мартине беше облечена в мека бяла памучна риза. Очите ѝ сияеха.

— Радвам се да те видя — засмя се тя.

— Виждам — усмихна се Хари. — Аз също.

Тя се хвърли на врата му. Хари усети колко силно бие сърцето ѝ.

— Как ме откри? — прошепна тя в ухото му.

— Благодарение на модерните технологии.

Топлината на тялото ѝ, блесналите ѝ очи, въодушевлението, с което го посрещна — всичко това вдъхна на Хари усещане за неземно щастие, за прекрасен сън. Изобщо не искаше да се събужда, но се налагаше.

— Гости ли имаш? — попита той.

— Гости? Не...

— Стори ми се, че чух гласове.

— Бях включила радиото — обясни тя и го пусна. — Когато чух, че на вратата се чука, го спрях. Малко се изплаших. А си бил ти... — потупа го по ръката. — Хари Хуле.

— Всички се питат къде си, Мартине.

— По-добре.

— Повечето ти близки се тревожат.

— Ами?

— Най-притеснен е Рикард.

— О, забрави за Рикард — Мартине го хвана за ръката и го поведе към кухнята.

Извади синя чаша от долапа. На Хари не му убягна фактът, че в мивката има две чинии и две чаши.

— Не ми изглеждаш болна — отбеляза той.

— Исках просто да си почина един ден след всичко, което се случи. — Наля му кафе и му подаде чашата. — Без захар и мляко,

нали?

Хари кимна. Вътре беше много топло и той си съблече якето и пуловера. После седна на масата.

— Утре обаче ще се състои коледният концерт и трябва да се връщам — въздъхна тя. — Ще дойдеш ли?

— Нали ми обеща билет...

— Ще дойдеш, нали? Кажы да! — Мартине прехапа долната си устна. — Издействах два билета в почетната ложа, три реда зад премиера, но се наложи да ги дам на друг.

— Не се тревожи.

— И без друго щеше да си седиш сам, защото ще бъда зад сцената да помагам.

— Няма значение.

— Има! — засмя се тя. — Настоявам да дойдеш.

Малката й ръка посегна към голямата му длан, стисна я и я погали. Беше толкова тихо, че Хари чуваше как кръвта бучи като водопад в ушите му.

— Докато пътувах насам, видях падаща звезда — сподели Хари. — Не е ли странно суеверието, че ако станеш свидетел на залеза на една планета, ще ти се случи нещо хубаво?

Мартине кимна мълчаливо. После стана и без да пуска ръката му, заобиколи масата и седна в скута му с лице към него. Обгърна тила му с ръка.

— Мартине... — подхвана той.

— Шшт — тя долепи показалец до устните му.

Без да отмества пръста си, се наведе и нежно го целуна.

Хари затвори очи и затаи дъх в очакване. Усещаше тежките и сладостни удари на сърцето си, но не помръдваше. Чакаше сърцето й да забие в ритъм с неговото. Мислеше за едно-единствено нещо: трябва да чака. Усети как устните й се разтвориха и езикът му инстинктивно се подаде между зъбите, за да поеме нейния. Пръстът й, все още долепен до устните му, пареше върху тях с възбуждащия вкус на сапун и кафе. Ръката й стисна по-здраво тила му. Тя натисна пръста си с език, той се раздвои като змийски и докосна неговия език. Все едно Мартине го целуна с две полуцелувки. Неочаквано тя го пусна.

— Не отваряй очи — прошепна в ухото му тя.

Хари отпусна назад глава и едва устоя на изкушението да сложи ръце върху бедрата ѝ. Секундите минаваха една след друга. По ръката му се плъзна мекият памучен плат: ризата ѝ се смъкна върху пода.

— Отвори ги — прошепна тя.

Хари я послуша. Не можеше да отлепи очи от нея. Лицето ѝ излъчваше тревожно очакване.

— Много си красива — отрони той със задавен и леко смутен глас.

Забеляза, че Мартине преглътна, сякаш в гърлото ѝ заседна буца. После устните ѝ се разтеглиха в победоносна усмивка.

— Вдигни си ръцете — нареди тя.

Хвана тениската му и я съблече през главата.

— А ти си грозен — промълви тя. — Грозен и едновременно неустоим.

Опияняваща болка прониза Хари, когато тя захапа зърното на гърдата му. Едната ѝ ръка се плъзна по гърба му и се насочи към члена му. Забързаният ѝ дъх пареше по врата му, а другата ѝ ръка посегна към колана му. Той я прегърна през кръста. Изведнъж усети как мускулите ѝ леко потръпнаха и се стегнаха, макар тя да се мъчеше да прикрие колко е напрегната. Мартине се страхуваше.

— Почакай — прошепна Хари.

Ръката ѝ замръзна на място. Хари се наведе към ухото ѝ:

— Наистина ли искаш да го направим? Знаеш ли в какво се забъркваш?

Все още усещаше влажния ѝ пресеклив дъх по кожата си.

— Не, а ти? — простена тя.

— И аз не знам. Може би не бива да...

Тя стана. В погледа ѝ се четеше обида и отчаяние.

— Но аз... усещам, че и ти...

— Безспорно — успокои я Хари и я погали по косата. — Ти ме привличаш още от първата ни среща.

— Наистина ли? — хвана ръката му и я долепи до пламналата си буза.

— Е, от втората — усмихна се Хари.

— Нима?

— Добре де, от третата. Нужно е време, за да оцениш хубавата музика.

— Аз хубава музика ли съм?

— Излъгах те, харесах те още от пръв поглед. Обаче не се заблуждавай! Не се давам лесно.

Мартине се усмихна и избухна в смях. Хари също. Тя се наведе напред и опря чело о гърдите му. Смахът ѝ премина в хълцане, докато го удряше леко по рамото. Едва когато усети как топлите ѝ сълзи капят върху корема му, Хари разбра, че Мартине плаче.

* * *

Юн се събуди. Вероятно заради студа, предположи той. Не намери друго обяснение. Апартаментът на Роберт тънеше в мрак. Мозъкът му обаче върна лентата назад и той осъзна, че последните му спомени не са били сън. Наистина чу как някой отключва вратата и я отваря. Долови дишане в стаята. С усещането за непрекъснато повтарящ се кошмар се обърна.

Над леглото му се бе надвесила човешка фигура.

Юн си пое панически дъх. Неистовият страх го захапа, зъбите му се впиха в плътта и засегнаха нервите на костната обвивка, защото Юн не се съмняваше, че човекът иска го убие.

— *Stilga sam* — прошепна силуетът.

И малкото думи, които Юн бе научил на сърбохърватски от вуковарските бежанци, се оказа достатъчно, за да сглоби смисъла на казаното:

— Дойдох.

* * *

— Винаги ли си бил самотник, Хари?

— Май да.

— И каква е причината?

Хари вдигна рамене.

— Никога не съм бил особено общителен.

— Това ли е обяснението?

Хари издуха облаче дим към тавана и усети как Мартине помириса пуловера и врата му. Лежаха в спалнята, той — отвит, тя — завита.

— Бярне Мьолер, бившият ми началник, казва, че такива като мен непрекъснато избират пътя на най-силното съпротивление. Според него било заложено в „прокълнатата ни природа“. Затова в крайна сметка всички ни изоставяли. Не знам какво да ти кажа. Нямам нищо против да живея сам. С времето започнах да харесвам образа си на самотник. А ти?

— Предпочитам ти да ми разказваш за себе си.

— Защо?

— Не знам. Приятно ми е да слушам гласа ти. Нима е възможно човек да се наслаждава на самотата си?

Хари дръпна жадно от цигарата, задържа дима в дробовете си и си представи колко по-лесно би протичало общуването, ако хората можеха да изпускат дима във фигури, които обясняват всичко, вместо да говорят. Издиша с продължително съскане:

— За да оцелееш сам, трябва да откриеш какво харесваш в себе си. Според повечето хора доброволната самота е признак на асоциално поведение и егоизъм. Така обаче си напълно независим и не завличаш и близките си на дъното, ако си тръгнал натам. Мнозина се боят от самотата, но мен тя ме направи свободен, силен и неуязвим.

— Значи самотата ти даде сила?

— Да. Или както казва доктор Стокман: „Най-силен е онзи, който разчита на себе си.“

— Първо ми говориш за Зюскинд, а сега цитираш Ибсен^[2]?

Хари се усмихна доволно.

— Баща ми често повтаряше тази мисъл. — После въздъхна и додаде: — Преди да си отиде майка ми.

— Самотата ме *направи* неуязвим, каза ти. И сега ли се чувстваш така, или нещо се е променило?

Пепел от цигарата падна върху гърдите на Хари, но той не я изтупа.

— Преди време се запознах с Раquel и със сина ѝ Олег. Привързах се към тях. Те ми отвориха очите за идеята, че в живота ми има място и хора, които държат на мен и ме обичат. Започнах да изпитвам нужда от тях.

Хари духна огънчето на цигарата и тя блесна.

— Още по-лошо: те също се нуждаеха от мен.

— И си се разделил със свободата си?

— Да, сбогувах се с нея.

Двамата се взираха в мрака.

Мартине потърка носа си о врата му.

— Обичаш ги, нали?

— Да — Хари я притегли към себе си. — Да, обичам ги.

След като Мартине заспа, той се измъкна внимателно от леглото и я зави грижливо. Погледна часовника ѝ. Два през нощта. Излезе в коридора, обу си ботушите и отключи външната врата. Навън го посрещна ясна звездна нощ. Тръгна към клозета, оглеждайки следите в снега, като се мъчеше да си спомни кога валя за последно.

В клозета нямаше осветление. Хари запали клечка кибрит и се ориентира. Преди клечката да догори, забеляза две букви, издълбани в стената под пожълтяла снимка на монакската графиня Грейс. В тъмнината Хари си мислеше, че някой, влязъл по нужда като него в момента, бе изписал е нож и със завидно старание простото потвърждение: Р+М.

Излезе от клозета. Забеляза как някой се шмугна зад ъгъла на плевнята. Хари замръзна. Нататък водеха чифт следи.

Поколеба се. Странното предчувствие отново го споходи. Всеки миг щеше да се случи нещо, нещо непредотвратимо. Взе лопатата, оставена до вратата на клозета, и тръгна по следите към плевнята.

На ъгъла спря. Хвана здраво оръжието си. Дъхът му отекуваше в ушите му. Спря да диша. Всеки момент. Щеше да се случи след секунди. Хари се показва светкавично зад ъгъла с вдигната, готова за удар, лопата. Пред него, напред полето, което блестеше коварно и го заслепяваше, лисица се втурна към горичката.

Облегна се разтреперан на вратата на плевнята и си пое дъх.

* * *

Някой блъсна вратата. Той се стресна.

Нима са го разкрили? Човекът пред вратата не биваше да влиза.

Прокле собствената си непредпазливост. Бобо би го подложил на унищожителна критика, задето оголи защитата си като пълен аматьор.

Вратата беше заключена, но все пак той потърси с поглед подходящ предмет, в случай че неканеният гост се вмъкне в жилището.

Нож. Ножът за хляб, който Мартине използва преди малко.

Остави го в кухнята.

Нов удар по вратата.

Нали има и пистолет. Без патрони, но достатъчен, за да изплаши с вида си всеки разумен човек.

За жалост се съмняваше, че мъжът пред вратата е с всичкия си.

Дойде в автомобил и паркира пред апартамента на Мартине на улица „Безгрижие“.

Нямаше да го види, ако не се бе приближил до прозореца да огледа колите по тротоара. В този миг забеляза неподвижния силует в една от тях. После силуетът се размърда, наведе се напред, за да вижда по-добре и той разбра, че е разкрит. Дръпна се веднага от прозореца, изчака половин час, пусна щорите и изгаси осветлението. Мартине му каза да остави лампите да светят: отоплението в апартамента се регулирало от термостат и понеже деветдесет процента от енергията в електрическите крушки е топлинна, икономията на ток в резултат на изгасено осветление се обезсмисля, защото термостатът веднага регистрира и компенсира понижението на температурата.

„Елементарна физика“, обясни Мартине. Само да беше му обяснила какви посетители да очаква. Що за човек е този мъж? Побъркан ухажор? Ревниво бивше гадже? Със сигурност не е полицаи. Отново подхвана отчаяния си вой на ранено животно, от който направо да ти настръхнат косите:

— Мар-ти-не! Мар-ти-не!

Последваха думи на норвежки с разтреперан глас. И пак, почти през сълзи:

— Мартине...

Нямаше представа как мъжът е влязъл във входа, но чу как една от съседните врати се отвори. Прозвуча нечий глас. Успя да различи позната дума: полиция.

После вратата на съседа отново се затръшна.

Мъжът отвън простена отчаяно и почука на вратата. Най-сетне се отказа и заслиза по стълбите.

Въздъхна с облекчение. Зад гърба му остана дълъг ден. Сутринта Мартине го закара до гарата и той се качи на влака за града. С пристигането отиде в туристическото бюро и си купи самолетен билет за Копенхаген. Полетът беше на следващата вечер. Служителката зад гишето не реагира, когато ѝ продиктува норвежкото име Халвуршен. Плати с банкнотите от портфейла на поличая, благодари и си тръгна. От Копенхаген щеше да се обади в Загреб и да повика Фред да му донесе нов паспорт в датската столица. С малко повече късмет ще се прибере за Бъдни вечер.

Отби се в три бръснарски салона. Навсякъде го отпращаха с обяснението, че нямат свободни часове заради предпразничната навалица. В четвъртия му посочиха съвсем младо момиче с дъвка в уста, седнало в ъгъла с унила физиономия. Явно девойката още се учеше на занаят. След няколко неуспешни опита да ѝ обясни каква прическа иска, той ѝ показа снимка. Тя спря да дъвче, погледна го изпод натежалите си от туш мигли и го попита с английския на водеща по музикалния канал „Ем Ти Ви“:

— *You sure, man?*^[3]

После взе такси до улица „Безгрижие“, отключи си с ключовете, които му даде Мартине, и започна да чака. Телефонът звънна няколко пъти. Иначе всичко беше спокойно, докато не му хрумна идиотската идея да се приближи до прозореца в осветената стая.

Върна се във всекидневната.

Пак удар по вратата. Въздухът затрепери, лампата на тавана се разлюля.

— Мар-ти-не!

Чу се как настойчивият обожател се засили и се блъсна във вратата, а тя се разклати в пантите.

Извика името ѝ още два пъти. Последваха и два удара. След това мъжът се втурна надолу по стълбите.

Влезе в стаята и застана до прозореца да види какво ще прави онзи оттук нататък. Докато отключваше вратата на колата, светлината от уличната лампа падна върху лицето му и той го позна. Същият младеж, дето го закара до приюта. Никлас? Рикард? Нещо такова. Двигателят изръмжа и колата се изгуби в зимния мрак.

След час вече спеше и сънуваше познати природни картини. Събуди се чак когато чу трополенето на стъпки пред вратата и

прошумоляването на хвърлени вестници.

* * *

Хари се събуди в осем. Отвори очи и помириса вълненото одеяло, покрило половината от лицето му. Миризмата събуди някакъв спомен. Отметна го. Спа непробудно и без да сънува. Намираше се в особено, приповдигнато настроение. Казано направо: чувстваше се щастлив. Отиде в кухнята, направи кафе и си изми лицето, докато си тананикаше тихичко „Morning song“^[4] на Джим Стерк. Над невисокия хребет на изток небето аленееше като страните на девица, а до изчезването на последната звезда, съвсем избледняла, оставаха минути. Пред кухненския прозорец се разстилаше нов, тайнствен и неопетнен свят, чиито хълмове белееха на хоризонта.

Направи сандвичи със сирене, наля кафе и вода за Мартине, нареди всичко върху поднос и се отправи към спалнята.

Черната ѝ сплъстена коса се подаваше едва-едва над одеялото. Мартине дишаше почти беззвучно. Хари сложи подноса върху нощното шкафче, седна на леглото и зачака ароматът на кафе да се разнесе из стаята.

Тя задиша неравномерно и премига. Видя го, разтърка лице и се протегна малко смутено, с неестествени движения. Сякаш някой завъртя реостат и светлината от очите ѝ постепенно започна да става все по-силна. На устните ѝ се появи усмивка.

— Добро утро — каза Хари.

— Добро утро.

— Закуска?

— Хм — усмивката не слизаше от лицето ѝ. — Ти няма ли да хапнеш?

— По-късно. Засега ще се задоволя с една цигара.

Извади кутията.

— Много пушиш.

— Винаги го правя след срив. Никотинът потиска алкохолния глад.

Тя отпи от кафето.

— Не е ли парадоксално?

— Кое?

— Ти, който винаги си се страхувал да изгубиш свободата си, си станал алкохолик.

— Да, права си.

Той отвори прозореца, запали си цигара и легна до нея.

— От това ли се боиш? — попита тя и се сгуши в него. — Че и аз ще ти отнема свободата? Затова ли... не искаш... да се любим?

— Не, Мартине — Хари дръпна от цигарата, намръщи се и огледа кутията неодобрително. — Не искам, защото виждам, че се страхуваш.

Тя се вцепени.

— Така ли? — изненада се Мартине.

— Да. Нормално е. И аз на твое място бих се страхувал. Така и не успях да разбера как жените се осмеляват да делят една постеля и да живеят под един покрив с човек, който ги превъзхожда физически. — Угаси цигарата в чинийката върху нощното шкафче. — Ние, мъжете, никога не бихме събрали смелостта да го направим.

— Кое те кара да смяташ, че се страхувам?

— Усецам го. Поемаш инициативата в свои ръце и искаш ти да определяш правилата. Причината е, че се боиш какво ще се случи, ако предоставиш решенията на мен. Нямам нищо против да бъдеш активната страна, но не желая да правиш нещо, от което се страхуваш.

— Аз преценявам какво искам и какво — не! — извика тя. — Дори и да се страхувам.

Хари я погледна. Тя обви врата му с ръце и зарови лице в рамото му.

— Сигурно ме мислиш за побъркана.

— Нищо подобно — потвърди той.

Притисна го в обятията си.

— Ами ако искам винаги са се страхувам? — прошепна тя. — Ако никога не... — и млъкна.

Хари очакваше продължението.

— Случи се нещо. Не знам какво... Всъщност знам. Изнасилиха ме. Тук, в това имение, преди много години. Известно време се чувствах съсипана.

— Искаш ли да...?

— Не, не ми се говори за това. Впрочем, няма нищо за разказване. Случи се отдавна. Преодолях го. Само дето... — тя се сгуши в него — ... изпитвам съвсем малко, ама мъничко страх.

— Оплака ли се в полицията?

— Не, нямах сили.

— Без съмнение ти е било тежко, но е трябвало да го направиш.

— Да, и аз така съм чувала — усмихна се тя. — За да предпазя други момичета.

— Не е никак смешно, Мартине.

— Извинявай, тате.

Хари сви рамене.

— Не знам дали престъпленията си струват да бъдат извършени, но със сигурност знам, че се повтарят.

— Защото са генетично заложили, така ли?

— Не съм осведомен по този въпрос.

— Не си ли чел проучвания за осиновени, според които деца на родители-престъпници, израснали в нормални семейства заедно с биологични деца на въпросните семейства, са много по-силно предразположени да проявяват афинитет към престъпленията отколкото братята и сестрите си. Изводът е, че съществува ген, предопределящ престъпните намерения.

— Попадали са ми такива проучвания — кимна Хари. — Възможно е поведенческите модели да се унаследяват, но лично аз смятам, че склонността към престъпването на закона е заложена във всекиго от нас, макар и в различна степен.

— И ние, хората, сме програмирани роби на навиците си? — погъделичка с пръст Хари под брадичката.

— Ние сме сложна математическа задача, където са включени желанията, страхът, напрежението, алчността и така нататък. А мозъкът представлява невероятна машина. Никога не греши в изчисленията, затова винаги стига до едни и същи отговори.

Мартине се надигна на лакът и погледна Хари:

— А къде остават моралът и правото на свободен избор?

— И те са в сложната задача.

— Значи според теб престъпникът винаги ще...

— Не, не. Ако разсъждавах така, отдавна да съм напуснал работа.

Погали го с пръст по челото:

— И хората могат да се променят?

— Да, надявам се. Да променят навиците си.

— А как именно? — допря чело до неговото.

— Да обърнат гръб на самотата — подхвана той, но устните ѝ го прекъснаха. — Да забравят за... — върхът на езика ѝ погали вътрешната страна на долната му устна — ... страха си; да...

— ... се научат да се целуват?

— Да. Обаче не и ако мацката току-що е станала от сън и има бяло върху езика си...

Тя му удари звучен шамар, а смехът ѝ отекна звънливо като кубчета лед в стъклена чаша. После горещият ѝ език намери неговия. Мартине отметна завивката, съблече пуловера и тениската му. Хари усети допира на нежната, затоплена от съня кожа на корема ѝ.

Плъзна ръка по гърба ѝ. Лопатките ѝ се раздвижиха, а стегнатите ѝ мускули се отпуснаха, когато се наведе над него.

Той бавно разкопча ризата и без да спира да я гледа в очите, погали корема, кожата над ребрата и хвана втвърденото зърно на гърдата ѝ с меката част на дланта между показалеца и палеца. Дъхът ѝ пареше срещу неговия, докато тя го целуваше с отворена уста. А когато Мартине посегна към ципа на панталона му, той знаеше, че той този път нито може, нито иска да спре.

— Звъни — прошепна тя.

— Какво?

— Телефонът ти вибрира в джоба на панталона — разсмя се тя. — Ето, пипни...

— Извинявай.

Хари извади телефона, сложен на тих режим, протегна се над Мартине и го остави на ребро върху нощното шкафче. Екранът обаче стоеше обърнат към Хари. Помъчи се да забрави за него, но беше твърде късно. Вече видя, че му се обажда Беате.

— Мамка му — промърмори той. — Само секунда.

Стана в леглото и вдигна. Докато слушаше Беате, двамата с Мартине не спираха да се гледат. Лицето ѝ беше като огледало на неговото, сякаш нарочно имитираше физиономията му. Хари не просто виждаше себе си: в лицето ѝ се отразяваше собственият му страх, болка и отчаяние.

— Какво е станало? — попита тя, след като разговорът приключи.

— Мъртъв е.

— Кой?

— Халвуршен. Починал е снощи в два и девет, докато аз стоях до плевнята.

[1] Hello? Who is this? Is that you? I need to speak with you. Hello! (англ.) — Ало? Кой е на телефона? Ти ли си? Трябва да говоря с теб. Ало! — Б.пр. ↑

[2] Хенрик Ибсен (1828–1906) — норвежки драматург, наричан „бащата на съвременната драма“. Смята се за най-поставяния драматург след Шекспир. — Б.пр. ↑

[3] You sure, man? (англ.) — Сигурен ли си? — Б.пр. ↑

[4] Morning song (англ.) — Сутрешна песен. — Б.пр. ↑

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ
МИЛОСТ

ДВАЙСЕТ И ДЕВЕТА ГЛАВА

ВТОРНИК, 22 ДЕКЕМВРИ

ГЛАВНОКОМАНДВАЩ

Най-краткият ден в годината още не беше започнал, но на старши инспектор Хари Хуле му се струваше, че няма да има край.

След трагичната вест за смъртта на Халвуршен първо излезе да се поразходи. Нагази в дълбокия сняг и пое към близката горичка. Постоя там, загледан в раждането на деня, с надеждата студът да замрази болката, да я облекчи или поне да притъпи чувствителността му.

После се върна. Мартине го погледна въпросително, но не го попита нищо. Хари изпи чаша кафе, целуна я по бузата и се качи в колата. В огледалото за обратно виждане Мартине, застанала на стълбите със скръстени ръце, изглеждаше още по-мъничка. Хари се прибра в апартамента си, взе си душ, облече си чисти дрехи и прелисти три пъти книгата върху масичката. Остана направо изумен. За пореден път погледна голата си китка в очакване да види колко е часът. Напразно. Извади от чекмеджето на нощното шкафче часовника, подарък от Мьолер. На първо време щеше да му свърши работа. Хари пак се качи в колата и потегли към Главното управление. В гаража паркира до аудито на Хаген.

Качи се на шестия етаж. От атриума се чуваха гласове, забързани стъпки и смях. Когато обаче вратата зад него се затвори, сякаш някой внезапно изключи звука. В коридора срещна колега. Полицаят само поклати мълчаливо глава и продължи нататък.

— Здравей, Хари — поздрави Турил Ли.

Не помнеше да се е обръщала към него на малко име.

— Държиш ли се? — попита тя.

Хари отвори уста да ѝ отговори, но почувства, че няма глас.

— След сутрешната оперативка ще се съберем да го почетем — побърза да го спаси от тежкия момент тя.

Хари кимна мълчаливо в знак на благодарност.

— Ще кажеш ли на Беате?

— Да, разбира се.

Хари стигна до вратата на кабинета си. Още докато пътуваше насам, го побиваха тръпки при мисълта за този миг. Влезе.

На стола на Халвуршен седеше човек. Люлееше се напред-назад, явно чакаше от доста време.

— Добро утро, Хари.

Гюнер Хаген. Хари остави палтото си на закачалката, без да отговори на поздрава.

— Съжалявам — продължи Хаген. — Колкото и недодялано да звучи.

— Какво искате? — Хари седна.

— Да изкажа опечалението си от случилото се. Ще го направя и на оперативката, но първо исках да говоря с теб. С Як бяхте много близки.

— Халвуршен.

— Моля?

Хари закри лице в шепите си.

— Наричахме го просто Халвуршен.

— Да — кимна Хаген. — Още нещо, Хари...

— Разрешителното за оръжие, което подписахте, е изчезнало — промърмори Хари иззад пръсти.

— А, ти за това ли... — Хаген не си намираще място на стола. — Исках да говорим за друго. Във връзка с орязване на бюджета за командировките, поисках от счетоводството да ми представят всички фактури. Оказва се, че си пътувал до Загреб. Не помня да съм разрешавал командировка дотам. Тайно разследване на норвежката полиция в Хърватия без знанието на местните власти е грубо нарушение на протокола.

Най-накрая се сдобиха с дългоочакваното провинение, помисли си Хари, без да вдига глава. Вече разполагаха с формалната причина да изритат алкохолизирания старши инспектор, та той да се озове там, където му е мястото: сред нецивилизованите цивилни. Хари се опитваше да си даде сметка какво изпитва в момента. Единствено облекчение.

— Още утре молбата ми за напускане ще бъде върху бюрото ви, шефе.

— Какви ги говориш? Ти изобщо не си ходил в Загреб с цел да разследваш престъпление. Иначе би ни поставил в много неприятно положение.

Хари вдигна глава.

— Доколкото разбирам, си решил да си направиш екскурзия до Загреб.

— Екскурзия?

— Точно така. Без конкретна цел. А това е писменият ми отговор на устното ти запитване, с който ти разрешавам да пътуваш до Загреб.

Листът хвъркна над бюрото и се приземи пред Хари.

— Няма какво повече да обсъждаме — Хаген стана и се приближи до стената, където бе окачена снимка на Елен Йелтен. — Халвуршен е вторият партньор, когото губиш, нали?

Хари кимна. В тесния кабинет без прозорци настана мълчание. Хаген се изкашля:

— Нали си виждал, че на бюрото си държа парче кост? Купих го от Нагасаки. Представлява копие на кремирания малък пръст на Йошито Ясуда, известен японски командир на батальон. — Обърна се към Хари. — По принцип японците кремират мъртвците, но по време на войната в Бирма се принудили да ги погребват, защото имало страшно много трупове, а човешкото тяло изгаря за около десет часа. Обикновено отрязвали малкия пръст на починалия, кремирали го и го изпращали на опечалените. След решаващата битка до Пегу през 1943-а се наложило японците да отстъпят и да се скрият в джунглата. Батальонният командир Йошито Ясуда умолявал началниците си да преминат в атака още същата вечер, за да си възвърнат тленните останки на загиналите си войници, но получил категоричен отказ. Противниковата армия имала сериозен числен превес. Със сълзи на очи Ясуда се изправил пред хората си и на светлината от запалените огньовете им съобщил решението на главнокомандващия. Когато обаче видял отчаяните им лица, си избърсал очите, извадил байонета си, поставил ръка върху един дънер, отсякъл кутрето си и го хвърлил в огъня. Войниците избухнали в радостни възгласи. Главнокомандващият научил за това и още на следващия ден японците преминали в контранастъпление.

Хаген се приближи до бюрото на Халвуршен, взе една острилка за моливи и започна да я изучава задълбочено.

— През първите си дни като началник на отдела допуснах доста грешки. Вероятно някои от тях са станали причина за гибелта на Халвуршен. Опитвам се да кажа... — Хаген остави острилката и си пое дъх: — ... че ми се иска да ви надъхам за битка като Йошито Ясуда. Само дето не знам как...

Хари не се сеццаше какво да отговори на шефа си. Затова продължи да мълчи.

— Нека се изразя така, Хари: искам да намериш онзи или онези, които са виновни за убийствата. Това е.

По време на разговора двамата мъже избягваха да се гледат в очите. Хаген плесна с ръце, за да смачка потискащото безмълвие.

— Ще ми направиш голяма услуга, ако започнеш да носиш оръжие, Хари. Останалите ще вземат пример от теб. Поне до настъпването на новата година. После ще отменя заповедта.

— Добре.

— Благодаря ти. Днес ще ти напиша ново разрешително.

Хари кимна. Хаген тръгна към вратата.

— И как с приключила японската контраатака? — попита Хари.

— С поражение — усмихна се печално Хаген и излезе.

* * *

Шел Атле Урьо работеше в материалния склад на полицията от деветнайсет години. Седнал пред фиша за футболни залози, тази сутрин той се чудеше прекалено дръзко ли е да предвиди победа на „Фулъм“ като гост в коледния двубой с „Арсенал“. Усхау обеща да му пусне фиша в обедната почивка, затова не разполагаше с много време.

Някой удари металното звънче. Урьо изруга под нос, простена и стана. Навремето той игра няколко години в първодивизионния „Шайд“, без тежки контузии да помрачат кариерата му. Затова още не можеше да си прости, че едно наглед безобидно разтежение по време на футболна среща между държавни ведомства, състояла се преди десет години, му причини толкова сериозна травма, че и до ден-днешен продължаваше да накуцва с единия си крак.

На гишето се появи рус мъж с късоподстригана коса на иглички. Урьо пое документа от ръцете му и зачете ситните букви, които сякаш

се смаляваха прогресивно. Миналата седмица предложи на жена си да си купят по-голям телевизор, а в отговор тя му предложи да си запише час при очен лекар.

— Хари Хуле, „Смит & Уесън“ 38. Мдам — простена Урьо и се завлачи към оръжейния склад.

Извади доста запазен револвер: явно бившият собственик го бе щадил. Това го подсети да изиска служебното оръжие на полицаая, прободен смъртоносно на улица „Гьотеборг“. Урьо взе кобур и обичайните три кутии с патрони и се върна на гишето.

— Подпишете тук, че сте получили оръжието — посочи той. — И ми покажете документ за самоличност.

Мъжът вече бе оставил служебната си карта върху гишето. Взе химикалката и се подписа. Урьо огледа с присвити от усилието очи документа и драскулките върху листа. Дали „Фулъм“ ще спре Тиери Анри?

— И стреляйте само по лошите момчета — пожела той, но не получи отговор.

Докато куцукаше към фиша, Урьо се сети на какво вероятно се дължи неразговорливостта на полицаая. На служебната му карта пишеше „Отдел за борба с насилието“, а загиналият полицаай май работеше точно там.

Хари паркира до красивата сграда на галерия „Хение Унста“ и пое по стръмния склон към водата.

Върху заледената повърхностна, която продължаваше до остров Снарбоя, се виждаше самотна тъмна фигура.

Стъпи предпазливо върху парче лед до брега. То се пукна. Извика Давид Екхоф по име, но мъжът върху леда не помръдна. Хари изруга. Успокои се с мисълта, че комендантът едва ли тежи по-малко от него, и пое по плуващите парчета лед, като стъпваше внимателно върху коварната им повърхност, покрита със сняг само за заблуда. Ледът обаче не се пропука под тежестта му. Придвижваше се с малки бързи крачки. Разстоянието се оказа по-голямо, отколкото му се стори от сушата. Явно затова мъжът не го чу. Хари най-сетне го приближи. Седнал на сгъваем стол, наведен над дупка в леда с кука в ръка, в

палто от вълча кожа, мъжът наистина беше комендантът на Армията на спасението, Давид Екхоф.

— Сигурен ли сте, че ледът няма да се пропука? — попита Хари.

Давид Екхоф се обърна и огледа първо ботушите на старши инспектора.

— Човек никога не може да разчита на декемврийския лед във фиорда на Осло — отвърна той, а от устата му излезе сива пара. — Затова е препоръчително да ловиш риба сам. За всеки случай използвам ски. Те разпределят равномерно тежестта.

Хари кимна. Имаше чувството, че вече чува пукането на леда под краката си.

— От щабквартирата ми казаха да ви потърся тук.

— Само на това място мога да остана насаме с мислите си.

Екхоф дръпна куката.

До пробитата дупка лежеше новият брой на „Дагбладе“, кутия със стръв и нож. На първата страница на вестника съобщаваха, че времето ще омекне. Нито дума за смъртта на Халвуршен. Явно бяха приключили редакционния брой твърде рано, за да отразят трагичната вест.

— Много грижи ли имате? — поинтересува се Хари.

— Да. Тази вечер аз и съпругата ми ще бъдем домакини на премиера по време на традиционния ни коледен концерт. Освен това през седмицата предстои да подпишем договор с Гилстриуп за продажба на недвижими имоти. Наистина ми се струпаха доста грижи.

— Исках само да ви задам един въпрос — Хари се стараше двата му крака да поемат еднакви части от тежестта му.

— Кажете.

— Помолих полицай Скаре да провери дали има движение на суми от вашата сметка към сметката на Роберт Карлсен и обратно. Такива няма. Колегата ми обаче установи, че друг човек от фамилията Карлсен редовно внася пари на ваше име. Юсеф Карлсен.

Давид Екхоф се вторачи в черната дупка. Лицето му не трепна.

— Въпросът ми е — поде отново Хари, като прикова настойчиво поглед в коменданта — защо всяко тримесечие през последните дванайсет години получавате осем хиляди крони от бащата на Роберт и Юн?

Екхоф се сепна, сякаш едра риба ухапа стръвта.

— Е?

— Важно ли е?

— Да.

— Ще ви отговоря, но настоявам да си остане между нас.

— Не мога да ви обеща.

— В такъв случай ще се въздържа от обяснение.

— Ако откажете, ще ви отведа в полицията и ще ви подложат на разпит.

Комендантът вдигна глава и присви око. Изгледа внимателно Хари, преценявайки на какво е способен противникът му.

— И смятате, че Гюнар Хаген ще одобри подобна постъпка от ваша страна?

— Ще видим.

Екхоф се канеше да каже още нещо, но се отказа. Явно усети, че Хари не се шегува. Водачът на стадото застава начело не заради физическа сила, а заради способността си да преценява правилно всяка ситуация, помисли си Хари.

— Добре — кимна Екхоф. — Но историята е дълга.

— За никъде не бързам — излъга Хари.

Студът се процеждаше през подметките на ботушите му.

— Юсеф Карлсен, бащата на Юн и Роберт, беше най-добрият ми приятел — Екхоф се загледа към Снаръоя. — Следвахме заедно, после станяхме колеги и на работното място. И двамата бяхме много амбициозни и с обещаващо бъдеще, както се казва. Но, най-важното беше, че и двамата споделяхме визията за силна Армия на спасението, която изпълнява Божиите дела на земята и винаги побеждава. Разбирате ли?

Хари кимна.

— Заедно се издигнахме в йерархията — продължи Екхоф. — С течение на времето хората започнаха да съзират и някакво съперничество между нас за поста, който заемам в момента. Според мен обаче двамата с Юсеф се вълнувахме повече от идеята за бъдещето на Армията. Когато избрах мен, Юсеф го преживя много тежко. Вероятно и аз на негово място бих се чувствал така. Едва ли някой човек се познава дотолкова, че да предвиди всичките си реакции. И така, назначиха Юсеф за мениджър на организацията, което също е много отговорен и висок пост. Семействата ни

продължиха да поддържат контакт, но срещите ни протичаха без някогашната... — Екхоф търсеше точната дума — ... задушечност. Юсеф изглеждаше угнетен. През есента на 1991-а двамата с главния ни счетоводител Франк Нилсен, бащата на Рикард и Теа, открихме причината за тревогите му. Юсеф се бе забъркал в парични злоупотреби със средства на Армията.

— Какво стана после?

— Откровено казано, злоупотребите на Юсеф представляваха прецедент в историята на Армията. Докато измислим как да постъпим, двамата с Нилсен запазихме откритията си в тайна. Аз, разбира се, се почувствах ужасно разочарован от Юсеф, но осъзнах и своята вина за случилото се. Можех да подходя с повече разбиране към него, след като претърпя неуспех и избраха мен. По онова време ни беше много трудно да набираме нови попълнения в Армията. За разлика от сега малцина изявяваха желание да се включат като доброволци. Не можехме да си позволим скандал. Родителите ми оставиха вила в Южна Норвегия, която почти не използвахме, защото почивахме в „Йостгор“. Продадох я веднага, а с парите покрих дефицита в бюджета на Армията, преди и други да го забележат.

— Възстановили сте незаконно присвоената от Юсеф Карлсен сума с лични средства?

— Нямах друг избор — сви рамене Екхоф.

— Не е обичайна практика началникът на дадено предприятие да...

— Армията на спасението не е обикновено предприятие, Хуле. Ние вършим делата на Бог и сме длъжни да вземаме присърце проблемите на организацията.

Хари кимна. Сети се за костта от кутрето върху бюрото на Хаген.

— А после Юсеф Карлсен е напуснал и е заминал с жена си в чужбина, без останалите да разберат за провинението му?

— Предложих му да го понижа, но той, разбира се, не прие. Промяната щеше да събуди съмнения у останалите. Доколкото знам, в момента Юсеф и съпругата му живеят в Тайланд, недалеч от Банкок.

— И онази история за китайския селянин и за ухапването от змия е просто измислица?

— Не, не — Екхоф поклати усмихнат глава. — Юсеф наистина беше скептик. А тази случка го разтърси дълбоко. Юсеф се съмняваше

в религията като всички нас.

— И вие ли изпитвате съмнения, коменданте?

— И аз, разбира се. Съмнението е сянката на вярата. Без способността да се съмняваш няма как да вярваш. Същото като със смелостта, старши инспекторе. Ако не изпитваш страх, как ще проявиш смелост?

— А парите?

— Юсеф настоя да ми се издължи. Целта му не е да се реабилитира. Станалото — станало, а и със сегашната си заплата в Тайланд едва ли ще успее да изплати целия си дълг. Според мен така сам си налага епитимия^[1], за да изкупи греха си. Защо да му отнемам тази възможност?

Хари кимна.

— Роберт и Юн знаеха ли?

— Нямам представа. Лично аз не съм им споменавал за злоупотребата. Постарах се прегрешенията на баща им да не попречат на кариерата им в Армията. Най-вече на кариерата на Юн. Той се превърна в един от най-ценните ни кадри. Да вземем например предстоящата сделка с наша жилищна сграда на улица „Якоб Ол“. Впоследствие вероятно ще се осъществят и други продажби. Навярно Гилстриуп ще иска да си възвърне и „Йостгор“. Преди десет години щяхме да търсим какви ли не външни консултанти, преди да подпишем договора. Сега обаче в редиците ни работят образовани хора като Юн, достатъчно компетентни да се справят и без чужда помощ.

— Значи Юн Карлсен е договорил продажбата?

— Не, какви ги говорите. Решението взе Управителният съвет. Но без предварителните проучвания и убедителните заключения на Юн не бихме се осмелили на такава крачка. Юн е човек с визия за бъдещето на Армията. Да не кажа и с визия за настоящето. Най-сериозното доказателство, че не свързвам простъпката на Юсеф със синовете му, е поканата към Юн Карлсен и Теа Нилсен да присъстват в почетната ложа, откъдето министър-председателят ще гледа тазвечершния ни концерт. — Екхоф смръщи вежди. — Днес се опитвам да се свържа с него, но не ми отговаря. Случайно да сте се чували с него?

— За жалост не. Да си представим, че Юн умре...

— Моля?

— Да си представим, че Юн *бе загинал* при извършеното покушение, какъвто е бил планът на убиеца. Кой ще заеме мястото му? Давид Екхоф вдигна и двете си вежди.

— Тази вечер в концертната зала ли?

— Не, питам ви за поста му в Армията на спасението.

— А, сега ви разбрах. Рикард Нилсен. Това не е тайна за никого — позасмя се той. — Хората шушукат, че съревнованието между мен и Франк преди години се е възродило в конкуренцията между Юн и Рикард.

— И между тях ли се е породило напрежение?

— Където има хора, там се създава и конкуренция. В Армията е същото. Остава да се надяваме, че съперничеството между двама души ги амбицира да намерят своето място в организацията и да служат на общото дело. Та така — заключи комендантът и издърпа въдицата. — Дано отговорът ми ви удовлетворява, Хари. Франк Нилсен веднага ще потвърди разказаното от мен за Юсеф, но никак не ми се иска цялата история да се разчуе, предполагам разбирате защо.

— Понеже засегнахме темата за тайните в Армията на спасението, имам още един, последен въпрос към вас.

— Слушам ви — малко изнервено кимна комендантът, докато прибираше рибарските си такъми в една торба.

— Осведомен ли сте, че преди дванайсет години в „Йостгор“ е извършено изнасилване?

Според досегашните наблюдения на Хари каменната физиономия на Екхоф разполагаше с доста ограничени способности да изразява учудване, а в момента лицевите мускули на коменданта надскочиха собствените си възможности, затова старши инспекторът го прие за сигурен знак, че Екхоф никога не е чувал за престъплението.

— Навярно е станало някакво недоразумение, Хуле. Иначе би било истинска катастрофа. Коя е жертвата?

Хари се надяваше собственото му изражение да не издаде нищо.

— Служебните ми задължения не ми позволяват да го споделя.

Екхоф се почеса по брадичката с ръка, пъхната в дебела ръкавица.

— Разбира се. Но... нали давността на престъплението е изтекла?

— Зависи от гледната точка — отвърна Хари и погледна към брега.

— Ще тръгваме ли?

— Най-добре да не вървим един след друг. Тежестта...

Хари едва преглътна и посочи красноречиво леда.

Щом стъпи повредим на сушата, се обърна. Духаше силен вятър и вдигаше снега над леда като мъглява димна завеса. Отдалеч Екхоф стъпваше сякаш върху облаци.

Хари се върна на паркинга. Тънък слой скреж покриваше прозорците на колата му. Влезе, запали двигателя и пусна парното на най-силната степен. Горещата въздушна струя задуха срещу студените стъкла. Докато чакаше видимостта да се подобри, Хари се сети какво му каза Скаре: Мадс Гилстриуп се обадил на Халвуршен. Хари извади визитката на Гилстриуп от джоба си и набра номера му. Никой не вдигна. Понечи да прибере телефона, но той звънна. На екрана се изписа номерът на хотел „Интернационал“.

— *How are you?*^[2] — попита женски глас на безупречен английски.

— Горедолу — отвърна Хари. — Получи ли...?

— Да.

Хари си пое дъх:

— Той ли е?

— Да — въздъхна тя. — Той е.

— Сигурна ли си? Не забравяй, че не е толкова лесно да идентифицираш някого само по...

— Хари? — прекъсна го тя.

— Да?

— *I'm quite sure.*^[3]

Ако разговаряха по-надълго, учителката по английски вероятно би му обяснила, че изразът *quite sure* буквално означава „доста сигурна“, но в дадения контекст се разбира като „напълно сигурна“.

— Благодаря — промърмори той и затвори.

Искрено се надяваше тя да е права.

Защото това променяше коренно ситуацията.

Хари пусна чистачките да избутат топящия се скреж. Телефонът звънна за втори път.

— Да, моля.

— Обажда се госпожа Михолеч, майката на София. Казахте да ви се обадя на този номер, ако...

— Какво има?

— Случи се нещо. Със София.

[1] Епитимия е духовно наказание, наложено от духовник на вярващ, изповядал се пред него. — Б.пр. ↑

[2] How are you? (англ.) — Как си? — Б.пр. ↑

[3] I'm quite sure (англ.) — Напълно съм сигурна. — Б.пр. ↑

ТРИЙСЕТА ГЛАВА

ВТОРНИК, 22 ДЕКЕМВРИ

МЪЛЧАНИЕТО

Най-краткият ден в годината.

Така пишеше на първа страница на вестник „Афтенпостен“, оставен върху масата пред Хари в чакалнята в пункта за бърза помощ на улица „Стургата“. Погледна часовника на стената. Забрави, че пак се сдоби с ръчен часовник.

— Докторът каза да влизате, Хуле — извика жената на регистратурата, където Хари обясни, че е дошъл да поговори с лекаря, прегледал София Михолеч преди няколко часа. — Третата врата надясно по коридора.

Стана и се отдалечи от мълчаливите изтощени пациенти. Третата врата вдясно. Случайността би могла да изпрати София и във втората врата вдясно, разбира се. Или в третата отляво. Но явно бе решила да я изпрати точно в кабинета на Матиас Люн-Хелгесен.

— Здравей, съобщиха ми, че си ти — усмихна се лекарят, стана и му протегна ръка. — С какво мога да ти помогна този път?

— Идвам във връзка с пациентка, приета сутринта. София Михолеч.

— Аха. Седни, Хари.

Хари не се ядоса на дружелюбния тон, с който го посрещна Матиас, но отклони поканата. Не заради наранената си мъжка гордост, а просто защото беше излишно да удължават неловкото си положение.

— Майката на София се свърза с мен. Сутринта се събудила от плача на дъщеря си. Влязла в стаята ѝ и я намерила цялата в кръв и синини. София ѝ каза, че излязла с приятелки и се подхлъзнала на леда. Госпожа Михолеч събудила мъжа си и той довел дъщеря им при теб — обясни накратко Хари.

— Не отричам.

Матиас се подпря на лакти и се наведе напред, за да покаже искрената си заинтересованост от случая.

— Според майката София лъже — продължи Хари. — Госпожа Михолеч огледала леглото на дъщеря си, след като София и баща ѝ тръгнали за болницата. Кръв имало не само по възглавницата, а и на чаршафа, „там долу“, както се изрази тя.

— Мхм.

С реакцията си Матиас нито потвърди, нито обори казаното. Хари знаеше, че в университета студентите по психология се научават да използват това странно междуметие с възходяща интонация, за да окуражат пациента да продължи да говори.

— Сега София се заключила в стаята си, плаче и не иска да говори с никого. Майка ѝ позвънила на всичките ѝ приятелки. Без изключение отrekli да са се срещали със София вчера. Госпожа Михолеч не очаква дъщеря ѝ да сподели какво я мъчи.

— Разбирам — Матиас притисна с пръсти горната част на носа си. — И си дошъл с молба заради теб да наруша клетвата си да пазя лекарска тайна?

— Не.

— Не?

— Не я нарушавай заради мен. Направи го заради София и родителите ѝ и заради момичетата, които престъпникът е изнасилил и ще продължава да изнасилва.

— Колко прочувствено — усмивката на Матиас се стопи, защото Хари продължаваше да го гледа намръщено. — Трябва да си помисля, преди да ти отговоря.

— Снощи била ли е изнасилена, или не?

Матиас въздъхна.

— Хари, не ми е позволено да...

— Знам, че нямаш право да разпространяваш информация за пациентите си — прекъсна го Хари. — Аз също съм длъжен да пазя в тайна класифицираната информация. Моля те в този случай да забравиш за дълга си, но не мисли, че гледам несериозно на професионалната тайна. Искам го от теб, защото извършеното престъпление е особено жестоко, а опасността да се повтори — голяма. Ако се довериш на мен и на преценката ми, ще ти бъда благодарен. Ако ли не, не знам как ще спиш спокойно нощем.

Хари се запита колко пъти бе използвал тази лекция в подобни случаи.

Матиас премига. Устата му се отвори.

— Достатъчно е да кимнеш в знак на потвърждение или да поклатиш глава за отрицание.

Матиас кимна.

— Благодаря ти — Хари стана. — Как са Олег и Раquel? Добре ли сте всички вкъщи?

Лекарят кимна повторно и се усмихна вяло в отговор. Хари се наведе напред и сложи ръка върху рамото му:

— Весела Коледа, Матиас.

Преди да излезе от кабинета, Хари се обърна: седнал на стола, с отпуснати рамене, Матиас изглеждаше като попарен.

* * *

Последните за деня слънчеви лъчи се подаваха иззад оранжевите облаци над боровете и покривите на къщите в западната част на най-голямото гробище в Норвегия. Хари мина покрай плочата в памет на загиналите по време на войната в бивша Югославия, покрай парцела на Работническата партия, покрай надгробните плочи на министър-председателите Айнар Герхардсен и Трюгве Братли. Стигна до участъка на Армията на спасението. Както очакваше, намери София до най-пресния гроб. Седеше в снега, загърнала се в шушляковото си яке.

— Здравсти — Хари седна до нея.

Запали цигара и изпусна дима при ледения порив на вятъра. Той го отнесе надалеч.

— Майка ти ми каза, че си излязла от къщи с цветята, които баща ти купил за теб. Не беше много трудно да се сетя къде си отишла.

София мълчеше.

— Роберт е бил верен приятел, нали? Надежден душеприказчик, а не изнасилвач.

— Роберт го направи — прошепна изнемощяло тя.

— Защо тогава полагаш цветя на гроба му, София? Според мен те е наранил друг. Снощи го е направил отново. Вероятно те изнасилва редовно.

— Оставете ме на мира! — изкрещя девойката и се изправи. — Чувате ли!

Хари я хвана за лакътя и я накара пак да седне в снега.

— Роберт е мъртъв, София. Но ти си жива. Разбираш ли? Ти си жива. И ако възнамеряваш да живееш отново пълноценно, трябва да го разобличим. В противен случай ще продължи да наранява жени като теб. Не си първата, няма да бъдеш и последната. Погледни ме. Погледни ме, казах!

Избликът му я стресна и тя вдигна глава.

— Знам колко се страхуваш, София. Обещавам ти, че ще го заловя. На всяка цена. Кълна се.

Хари забеляза някакво пробуждане в погледа ѝ. Ако не се заблуждаваше, беше искрица надежда. Хари чакаше търпеливо. София прошепна нещо неразбираемо.

— Какво каза? — попита той и се наведе към нея.

— Кой ще ми повярва? Кой ще повярва на думите ми сега, когато Роберт е мъртъв?

Хари сложи внимателно ръка върху рамото ѝ.

— Опитай. Ще видим.

Оранжевите облаци се обагриха в червено.

— Закани се да ни съсипе живота, ако не му се подчиня. Каза, че лично ще се погрижи да ни изхвърлят от апартамента, и ще направи така, че да се приберем откъдето сме дошли. Но ние нямаме нищо в родината си. Ако бях споделила с тях, кой щеше да ми повярва? Кой друг... — тя млъкна.

— ... освен Роберт? — довърши Хари и отново притихна в очакване.

На визитката Хари намери адреса на Мадс Гилстриуп и пое към дома му. Искеше да го разпита защо се е обадил на Халвуршен. По пътя мина край къщата на Ракел и Олег, също в квартал Холменколен. Не намали, само хвърли поглед към гаража. Последния път, когато мина оттук, видя джип „Чероки“, паркиран отпред. Явно на доктора. Сега обаче отвън стоеше само колата на Ракел. В стаята на Олег светеше. Хари се впусна в острите, близо 180-градусови завои между най-скъпарските къщи в Осло. Постепенно пътят се изправи и започна да се изкачва. Подмина белия обелиск на столицата — ски трамплина. Под краката му се намираше градът и фиордът, а между заснежените острови се носеха валма от мразовита мъгла. Късият ден, който всъщност се състоеше само от изгрев и залез, примижа, а светлините в

града започнаха да грейват една след друга като коледни свещи, отброяващи часовете до светлия празник.

Успя да подреди почти всички парчета от пъзела.

След като позвъни четири пъти безрезултатно на входната врата на Мадс Гилстриуп, се отказа и си тръгна. На връщане към колата видя от съседната къща да излиза мъж в спортен екип. Човекът попита Хари дали е познат на Мадс. Няма каквото желание да си вре носа в личния живот на съседите си, но сутринта с жена му чули силен пукот и се притеснили, защото знаели, че съпругата на Гилстриуп е била убита. Дали да не се обадим в полицията, чудеше се мъжът. Хари се върна и строши прозореца до входната врата. Мигновено се задейства охранителната система. Докато алармата виеше дрезгаво двата си тона, Хари намери всекидневната. Заради необходимостта да го отрази в доклада, си погледна часовника и извади наум двете минути — нали Мьолер съвсем умишлено го беше нагласил да избързва. 15:37. Мадс Гилстриуп беше гол и с отнесена задна част на главата. Лежеше на хълбок върху паркета пред осветен екран. Двущевката с червен приклад приличаше на естествено продължение на устата му. Пушката имаше дълга цев и от позата на тялото Хари заключи, че е натиснал спусъка с големия пръст на крака си. За това се искаше не само отлична координация, а и непоколебимо влечение към смъртта. Неочаквано алармата утихна и Хари чу бръмченето на апарата, който прожектираше на екрана стопиран кадър в близък план на двама младоженци на път към олтара. Лицата им, сияещите им усмивки и бялата булчинска рокля бяха опръскани с кръв, засъхнала върху платното.

На масичката, пъхнато под празна бутилка коняк, лежеше прощалното писмо.

Състоеше се от четири думи:

Прости ми, татко.

Мадс

ТРИЙСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

ВТОРНИК, 22 ДЕКЕМВРИ

ВЪЗКРЕСЕНИЕТО

Огледа се в огледалото. Когато след известно време, вероятно следващата година, изляза от малката къща във Вуковар, съседите ще ме поздравяват с усмивка и „zdravo“, размечта се той. Така хората посрещат познатото, надеждното и доброто.

— Перфектно — промърмори жената зад гърба му.

Явно говореше за смокинга. Мъжът се намираше в магазин за дрехи под наем, където извършваха и химическо чистене.

— *How much?*^[1] — попита той.

После кимна, плати ѝ и обеща да върне смокинга преди дванайсет часа на следващия ден.

Излезе и се потопи в сивкавия мрак. Намери кафене с поносими цени. Оставаше само да чака. Погледна часовника.

* * *

Започна най-дългата нощ в годината. Когато Хари потегли от Холменколен, сумракът оцветяваше къщите и околните площи в сиво. Докато стигна в Грьонлан, тъмнината вече бе превзела парковете. От дома на Мадс Гилстриуп се обади в дирекция „Защита на населението“ и нареди да изпратят кола. После си тръгна, без да докосва нищо.

Паркира в гаража на Главното управление и се качи в кабинета си. Оттам се свърза с Туршилдсен:

— Мобилният телефон на колегата ми Халвуршен изчезна и искам да разбера дали Мадс Гилстриуп му е оставил съобщение.

— И какво, ако е?

— Искам да го прослушам.

— Това е подслушване на телефон и не се осмелявам да го направя — въздъхна Туршилдсен. — Свържи се със службата в „Теленур“, тя е упълномощена да предоставя информация на полицията.

— За целта ми е нужна съдебна заповед, а сега нямам време за такива формалности. Какво предлагаш?

Туршилдсен се замисли.

— Халвуршен има ли компютър?

— Намирам се точно до него.

— Не, няма да стане. Забрави.

— Каква беше идеята ти?

— Уебстраницата на „Теленур Мобил“ осигурява достъп на клиентите си до съобщенията на гласовата им поща, но ще ти трябва паролата му.

— Той ли я избира?

— Да. Ако не я знаеш обаче, ще ти е нужен небивал късмет, за да...

— Ще се пробвам да я отгатна. Какъв е адресът на уебстраницата?

— Ще ти трябва много късмет — повтори скептично Туршилдсен. Явно не беше свикнал щастieto да му се усмихва.

— Имам предположение.

Хари отвори страницата и в полето за паролата написа „Лев Яшин“. Програмата го осведоми, че въведената парола е грешна. Опита пак. Този път написа само „Яшин“. И успя. На екрана се появиха осем съобщения: шест от Беате, едно от друг номер и едно от мобилния телефон на Мадс Гилстриуп.

Хари го пусна. Гласът на мъжа, чийто безжизнен труп Хари намери само преди половин час, се разнесе от пластмасовите тонколони леко изменен, с металическа нотка.

Хари го прослуша. Вече разполагаше и с последното парче от пъзела.

— Наистина ли никой не знае къде е Юн Карлсен? — попита той Скаре, докато слизаше от подземията на Главното управление. — Потърси ли го в жилището на Роберт?

Хари влезе в материалния склад и удари звънчето върху гишето.

— И там звъних — увери го Скаре. — Никой не вдигна.

— Отбий се да провериш. Ако не ти отвори, направо влизай, ясно?

— Ключовете са в Отдела по експертно-криминална дейност, а вече минава четири. Беате обикновено стои и до по-късно, но днес заради Халвуршен...

— Не ти трябва ключове — отсече Хари. — Вземи една щанга „кози крак“.

Хари чу звука от тътрещи се крака и зад гишето се появи мъж в синя престилка, с лице, осеяно с бръчки, и очила върху носа си. Без да удостои Хари с поглед, взе разрешителното му.

— А заповед за обиск? — колебливо напомни Скаре.

— Няма нужда от заповед. Старата важи — излъга Хари.

— Дали?

— Ако някой те разпитва, кажи, че аз съм ти наредил да влизаш. Става ли?

— Да.

Мъжът в синята престилка изсумтя недоволно. После поклати глава и подаде документа на Хари.

— Ще се чуем по-късно, Скаре. Тук има някакъв проблем.

Хари прибра телефона в джоба си и погледна с недоумение синята престилка.

— Не може да вземате два пъти едно и също оръжие, Хуле — обясни човекът.

Без да разбира какво точно иска да каже Шел Атле Урьо, Хари усети парещи тръпки по тила си. Знаеше какво означава това: кошмарът изобщо не е приключил, а тепърва започва.

* * *

Съпругата на Гюнар Хаген приглади роклята си и излезе от банята. Пред огледалото в коридора мъжът ѝ се мъчеше да завърже черната си папийонка. Тя очакваше всеки момент той да изпугути ядосано и да я помоли за помощ. Сутринта, след като му съобщиха за смъртта на Як Халвуршен, Гюнар заяви, че нито има настроение, нито сили да ходи на концерта. Предстоеше му седмица, изпълнена с дълги и изтощителни размишления. Съпругата му го знаеше. Понякога тя се

питаше дали друг освен нея си дава сметка колко тежко преживява Гюнар кончината на свой колега. Така или иначе, по-късно през деня се обади началникът на полицията и помоли Хаген да присъства на събитието, защото Армията на спасението щяла да почете загиналия полицай с едноминутно мълчание и се налагало полицията да има свой високопоставен представител в лицето на началника на Халвуршен. Съпругата на Хаген виждаше колко зле се чувства той. Тъгата бе стиснала челото му като тесен шлем.

Той изпуфтя и свали рязко папийонката:

— Лисе!

— Тук съм — спокойно отвърна тя, застана зад него и протегна ръка. — Остави на мен.

Телефонът върху масичката под огледалото звънна. Той се наведе и вдигна:

— Да, моля.

Жена му чу мъжки глас.

— Добър вечер, Хари. Не, вкъщи съм. Със съпругата ми ще ходим на концерта на Армията и трябваше да се прибера по-рано. Какво ново?

Лисе Хаген забеляза как въображаемият шлем се стегна още повече около главата му, докато той слушаше съсредоточено.

— Да — отговори той на събеседника си. — Ще се обадя в дирекция „Защита на населението“ и ще обявя тревога. Ще повикам всички налични кадри да се включат в операцията. След малко тръгваме към концертната зала. Ще оставя телефона на вибрации и ако има нещо, веднага ми звънни.

Гюнар затвори.

— Какво има? — попита Лисе.

— Един от старши инспекторите в отдела, Хари Хуле, се отбил в склада да си вземе полагащото му се служебно оръжие. Днес му написах ново разрешително, защото в жилището му влязъл крадец и отъмкнал старото. Оказва се, че по-рано през деня някой е взел оръжие и боеприпаси с първото разрешително.

— Но това е ужасно...

— Меко казано — въздъхна Хаген. — Има и още. Хари се досетил кой може да е и се обадил в Съдебна медицина. Оттам потвърдили предположението му.

Лисе забеляза с тревога, че съпругът ѝ пребледня. Сякаш чак сега, когато споделяше със съпругата си на глас, си даде сметка какво означават откритията на Хари:

— Кръвната проба от мъжа, когото застреляхме в депото за контейнери, не съвпада с биологичните следи и кръвта на човека, повърнал до трупа на Халвуршен и отседнал в приюта на Армията на спасението. Казано с две думи, убитият не е Христо Станкич. Ако Хари се окаже прав, в момента Станкич се разхожда на свобода. При това въоръжен.

— Значи... все още съществува опасност да убие онова изстрадало младо момче... как му беше името?

— Юн Карлсен. Да. Затова трябва веднага да се обадя в централата и да мобилизирам всички колеги в издирването на Карлсен и Станкич. — Хаген притисна очите си с кокалчетата на пръстите, сякаш болката се бе загнездила именно там. — Преди малко Хари разговарял с полицаи, който влязъл в апартамента на Роберт Карлсен, за да провери дали Юн не е там.

— И?

— Вътре имало следи от борба, а чаршафите... били опръскани с кръв, Лисе. А от Юн Карлсен нямало и следа. Под леглото полицаят намерил сгъваем нож със засъхнала кръв по острието.

Той отвори очи. В огледалото жена му забеляза колко са зачервени.

— Положението е много лошо, Лисе.

— Разбирам, скъпи, разбирам. Но... кого сте застреляли тогава в депото?

Гюнар Хаген преглътна с мъка и поклати глава:

— Нямам представа, Лисе. Знаем само, че човекът е живял в един от контейнерите, а в кръвта му има следи от хероин.

— Боже мой, Гюнар...

Сложи ръка върху рамото му и се опита да улови погледа му в огледалото.

— Той възкръсна от мъртъвците на третия ден — прошепна Хаген.

— Какво?

— Спасителя. Убихме го в нощта срещу събота. Днес е вторник. Третият ден.

* * *

Мартине Екхоф беше толкова красива, че на Хари му секна дъхът.

— Здравсти — поздрави тя с дълбокия си алт, запечатал се в съзнанието на Хари още от първата им среща в кафене „Фюрлюсе“.

Тогава Мартине носеше униформа, а сега стоеше пред него в семпла елегантна рокля без ръкави, лъскава и черна като косата ѝ. Очите ѝ изглеждаха още по-големи и тъмни от обикновено, а кожата ѝ — прозрачнобяла и нежна.

— Виж как съм се издокарала — засмя се тя.

Вдигна ръка с невероятно женствено движение като грациозна танцова стъпка. В ръка държеше бяло седефено мънисто с форма на сълза, което отразяваше оскъдната светлина от стълбището. Другото мънисто вече красеше ухото ѝ.

— Влез — покани го тя и се отмести.

Хари прекрачи прага и се озова право в обятията ѝ.

— Толкова се радвам, че дойде — привлече главата му към себе си и топлият ѝ дъх лъхна в ухото му, докато шепнеше: — Не спирам да мисля за теб.

Хари затвори очи и жадно притисна малкото ѝ, гъвкаво като на котка тяло. За втори път в рамките на по-малко от двацет и четири часа я прегръщаше така. Не искаше да я пуска. Защото знаеше, че е за последен път.

Едната ѝ обица се бе долепила до бузата точно под окото му като отдавна потекла изстинала сълза.

Внимателно се освободи от прегръдката ѝ.

— Какво има? — изненада се тя.

— Хайде да поседнем — предложи Хари. — Трябва да поговорим.

Влязоха във всекидневната и Мартине се настани на дивана. Хари застана до прозореца, загледан в улицата.

— Навън има кола, а шофьорът гледа насам — отбеляза той.

— Рикард е — въздъхна тя. — Чака ме, за да ме закара до концертната зала.

— Мм. Знаеш ли къде е Юн, Мартине?

Хари прикова очи в отражението на лицето ѝ в прозореца.

— Не — погледите им се срещнаха в стъклото. — От начина, по който ме питаш, си правя извода, че нещо те кара да смяташ, че знам.

В гласа ѝ не остана следа от гальовния тон.

— Преди малко влязохме в апартамента на Роберт да проверим дали Юн не е там. Натъкнахме се на легло, изпоцапано с кръв.

— От теб научавам — отвърна тя с неподправено учудване.

— Знам. В момента съдебните медици проверяват кръвната група. Всъщност резултатите от експертизата вече трябва да са излезли. Почти съм сигурен какво са открили.

— Кръвта е на Юн? — попита тя, останала без дъх.

— Ще трябва да те разочаровам. Не е на Юн.

— Защо говориш така?

— Защото именно той те е изнасилвил.

В стаята настъпи тишина. Хари се стараше да диша съвсем безшумно; чу как Мартине си пое панически дъх и преди да е стигнал до дробовете ѝ, го издиша на пресекулки.

— И кое ти дава основание да мислиш така? — попита тя с леко потрепераващ глас.

— Каза ми, че се е случило в „Йостгор“. Изнасилвачи не се срещат толкова често. Юн Карлсен обаче е точно такъв. Кръвта в леглото на Роберт е на момиче на име София Михолеч. Снощи е отишла в апартамента, защото Юн Карлсен я е принудил. Влязла е с ключ, който преди време ѝ е дал Роберт, най-добрият ѝ приятел. След като изнасилвил София, Юн я е пребил. Девојката призна, че не се случва за първи път.

— Какво?

— По думите на София Юн ѝ посегнал за първи път миналото лято в апартамента на семейството ѝ, докато родителите ги нямало вкъщи. Юн се отбил под предлог, че инспектира жилището. Все пак това му влиза в задълженията. Той решава на кого да предостави апартаментите на Армията.

— Да не би... да я е заплашил?

— Точно така — кимна Хари. — Предупредил я, че ще изхвърли семейството ѝ от жилището им и ще ги върне в родината им, ако София не изпълнява безпрекословно и в пълна тайна каквото ѝ нареди. Обяснил ѝ, че щастието или нещастieto на семейство Михолеч зависи

изцяло от неговото благоволение и от нейната покорност. Клетата девойка не посмяла да му се опълчи, но забременяла и имала нужда от помощ. Обърнала се към свой приятел, по-голям от нея, комуто имала доверие. Той ѝ уредил аборт, без да я разпитва.

— Роберт — промълви Мартине. — Боже мой. Отишла е при Роберт.

— Да. Не му е казала кой ѝ го е причинил, но Роберт вероятно се е досетил, че става дума за Юн. Защото за Роберт посегателствата на брат му отдавна не са били тайна.

Мартине мълчеше. Сви се на дивана, прибра колене към гърдите си и обгърна с ръце голите си рамене, сякаш замръзваше или просто искаше да се скрие в себе си.

Най-сетне започна да говори. Шепнеше толкова тихо, че Хари чуваше тиктакането на часовника от Бярне Мьолер.

— Бях на четиринайсет. Докато ме изнасилваше, лежах неподвижно и си представях, че ако се съсредоточа максимално, ще видя звездите през тавана.

Мартине продължи да разказва: за топлия летен ден в „Йостгор“, за флирта с Роберт, за строгия, укоризнен поглед на Юн, изпълнен с дива ревност; за появата му през нощта в клозета със сгъваемия нож на брат му в ръка; за изнасилването и за болката, когато Мартине останала сама, обляна в сълзи, а Юн се прибрал в стаята си; за недоумението, с което тя чула как веднага след нещастieto птиците навън започнали да пеят.

— Но изнасилването далеч не беше най-лошото — призна тя със задавен глас, макар бузите ѝ да бяха сухи. — Най-тежко преживях друго: през цялото време Юн знаеше, че няма нужда дори да ме заплашва, за да си трая. Така или иначе нямаше да го издам, защото дори да покажех разкъсаните си дрехи и да ми бяха повярвали, винаги щеше да остане известно съмнение относно причината за изнасилването и моята вина за него. Юн го знаеше отлично. В Армията на спасението всичко е въпрос на преданост към идеологията. Нима е редно точно аз, дъщерята на коменданта, да забъркам родителите ни — моите и на Юн — в гибелен за организацията скандал? През всичките тези години Юн ме гледа с поглед, който казва „Знам. Знам как си треперила от страх и си плакала беззвучно, за да не те чуе никой. Не минава ден, без да получа поредното доказателство за нямото ти

малодушие.“ — Първата сълза се търколи по бузата ѝ. — Това е причината да го ненавиждам толкова силно. Ако беше само изнасилването, все някак щях да му простя. Но той не престана да ми демонстрира, че знае за трагедията ми.

Хари излезе от кухнята, взе салфетка от поставката в банята, върна се и седна до Мартине.

— Внимавай да не си размажеш грима — предупреди я той и ѝ подаде салфетката. — Нали ще ходим на концерт.

Тя внимателно подсуши кожата под очите си.

— Станкич е бил в „Йостгор“ — неочаквано каза Хари. — Ти ли го заведе?

— Какви ги говориш?

— Бил е там.

— Кое те кара да мислиш така?

— Миризмата.

— Моля?

— Сладникав мирис на парфюм. Усетих го за първи път, когато му отворих вратата на апартамента на Юн. Втори път, когато влязох в стаята му в приюта, и трети път, когато се събудих в „Йостгор“ вчера сутринта. Миризмата се бе пропила в одеялото. — Хари огледа изпитателно необикновените зеници на Мартине. — Къде е той?

Тя стана.

— Време е да си тръгваш.

— Първо отговори на въпроса ми.

— Не съм длъжна да отговарям при условие, че не го укривам.

Застана до вратата. Хари се приближи до нея.

— Мартине...

— Ще закъснея за концерта.

— Той отне живота на един от най-близките ми приятели, Мартине.

Лицето ѝ се изопна и придоби сурово изражение.

— Вероятно приятелят ти не е трябвало да му се изпречва на пътя.

Хари я пусна, все едно се бе опарил.

— Нима ще позволиш на Станкич да убие Юн просто така? А прошката? Нали уж вие в Армията на спасението държите на тези неща?

— Не аз, ти смяташ, че хората могат да се променят. Нямам представа къде се крие Станкич.

Влезе в банята и заключи вратата. Хари остана в коридора.

— Останал си с грешно впечатление за Армията на спасението — извика тя отвътре. — За нас като за всички останали прошката не е на първо място. По-важно е спасението, нали?

Въпреки студа Рикард бе слязъл от колата. Стоеше, подпрян на предния капак със скръстени ръце. Хари му кимна, докато минаваше покрай него. Младият мъж не реагира.

[1] How much? (англ.) — Колко? — Б.пр. ↑

ТРИЙСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

ВТОРНИК, 22 ДЕКЕМВРИ

ИЗХОД

В шест и половина вечерта в Отдела за борба с насилието кипеше трескава суматоха.

Хари откри Ула Ли до факса. Погледна постъпващото съобщение. С подател Интерпол.

— Какво става, Ула?

— Гюнар Хаген се обади на всички колеги в града. Събира ни по спешност. Тук сме до един. Ще пипнем виновника за смъртта на Халвуршен.

В гласа на Ли звучеше сурова решителност, която отразяваше цялостната атмосфера на шестия етаж.

Хари влезе при Скаре. Той разговаряше по телефона, застанал зад бюрото.

— Можем да ви създадем много повече проблеми — на теб и на приятелчетата ти — отколкото очакваш, Афи. Ако откажеш да ми помогнеш и да предупредиш хората си да си отварят очите по улицата, ще се озовеш веднага на челно място в списъка с издирваните лица. Ясно ли се изразих? И така: търсим хърватин със среден ръст...

— С руса, късоподстригана коса на иглички — изсуфлира Хари.

— С руса, късоподстригана коса на иглички — повтори в слушалката Скаре. — Обади ми се, ако чуеш нещо.

Затвори.

— Навън сякаш е избухнала война. Всичко живо се е включило в издирването. През живота си не съм виждал такава повсеместна мобилизация.

— Мм — кимна Хари. — Все още ли няма следа от Юн Карлсен?

— Все едно се е изпарил. Знаем само, че с приятелката му, Теа Нилсен, имат среща на концерта довечера. Ще ги настанят в почетната лежа.

Хари си погледна часовника.

— Значи Станкич разполага с час и половина да се справи със задачата си.

— Нима?

— Позвъних в концертната зала. Всички места са разпродадени още преди четири седмици, а охраната няма да пуска хора без билети дори във фойето. Влезе ли в сградата, Юн е в безопасност. Обади се в „Теленур“. Ако Туршилдсен е на смяна, накарай го да проследи мобилния телефон на Карлсен. Погрижи се пред концертната зала да има достатъчно полицаи, да са въоръжени и да разполагат с описание на Станкич. После се обади в кабинета на премиера да съобщиш за извънредните мерки за сигурност.

— Аз ли? — притесни се Скаре. — В... кабинета на премиера?

— Точно така. Вече си голямо момче.

Хари набра по стационарния телефон един от шестте номера, които знаеше наизуст. Останалите пет бяха на Съос, на бащиния му дом в Опсал, на Халвуршен (мобилен), на Бярне Мьолер (домашния в Осло) и на Елен Йелтен (отдавна закрит).

— Да, моля.

— Аз съм, Радел.

— Очаквах да се обадиш — пое си дъх тя.

— Защо?

— Защото тъкмо си мислех за теб — засмя се тихо. — Какво да се прави?

Хари затвори очи.

— Удобно ли е утре да се видя с Олег? Както се бяхме разбрали.

— Чудесно! Много ще се зарадва. Ще дойдеш ли да го вземеш от къщи? — Радел явно долови колебанието му и побърза да добави: — Сами сме.

Хари искаше и едновременно се страхуваше да я попита какво точно означава това.

— Ще дойда към шест — отвърна той.

* * *

Според Клаус Туршилдсен мобилният телефон на Юн Карлсен се намирал в източната част на града, в кварталите Хаугерю или

Хьойбротен.

— Това няма да ни помогне особено — намръщи се Хари.

След като в продължение на час снова неспокойно от кабинет в кабинет, за да проследи как върви работата, Хари се облече и предупреди колегите си, че отива в концертната зала.

Паркира на непозволено място в малка уличка близо до сградата на Външно министерство и се спусна по широките стълби към булевард „Рюсельок“. После зави надясно и се озова пред залата.

По големия открит площад пред стъклената й фасада подтичваха хора в официално облекло, подгонени от пронизващия студ. Пред входа стояха двама широкоплещести мъже в черни палта и със слушалки на ушите. Пред сградата пазеха още шестима униформени полицаи. Зъзнещите зрители на концерта ги гледаха с изумление, защото не бяха свикнали служителите на реда в Осло да носят картечни пистолети.

В лицето на един от униформените Хари позна Сиверт Фалкайд и се приближи до него.

— Не знаех, че е мобилизиран и отряд „Делта“.

— Никой не ни е викал — отвърна Фалкайд. — Обадох се в „Защита на населението“ да питам с какво можем да помогнем. Той беше твой партньор, нали?

Хари кимна, извади кутия с цигари от вътрешния си джоб и я поднесе на Фалкайд, но той само поклати отрицателно глава.

— Юн Карлсен още ли не се е появил?

— Не. След идването на министър-председателя няма да пускаме повече хора в почетната ложа. — В същия миг пред сградата спряха два черни автомобила. — Ето го и него!

Премиерът излезе и охраната бързо го поведе към входа. Преди вратата да се затвори, Хари зърна комитета по посрещането му: широко усмихнатия Давид Екхоф и притеснената Теа Нилсен, и двамата в униформи на Армията на спасението.

Хари запали цигара.

— Мамка му, колко е студено. Не си чувствам ръцете и половината глава — оплака се Фалкайд.

Завиждам ти, помисли си Хари.

След като изпуши половината цигара, старши инспекторът каза:

— Няма да дойде.

— Така изглежда. Дано само не е намерил Карлсен.

— Говоря именно за Карлсен. Разбрал е, че играта свърши.

Фалкайд погледна високия полицаи. Преди да научи за проблемите му с алкохола и за опърничавия му нрав, ръководителят на спецотряда беше убеден, че Хари Хуле е роден да служи в „Делта“.

— Каква игра?

— Дълга история. Влизам. Ако въпреки всичко Юн Карлсен се появи, арестувайте го.

— Карлсен ли? — напълно се обърка Фалкайд. — А Станкич?

Хари пусна цигарата, тя изсъска и потъна в снега.

— Да — замислено кимна той и промърмори сякаш на себе си:
— А Станкич?

* * *

Седнал в полумрака, чоплеше палтото, проснато върху коленете му. От тонколоните струеше мелодия на арфа. Над публиката прибягваха малки светли конуси от прожекторите на тавана. Явно търсен ефект с цел да подклажда любопитството на публиката в оставащите минути преди началото на концерта.

Публиката на предните редове се раздвижи. Появиха се дванайсетина души. Неколцина зрители понечиха да се изправят. Чу се трескаво шепнене и хората пак седнаха. Явно в тази страна не засвидетелстваха уважение на политическите си избраници. Новодошлите се настаниха на три реда пред него. През последния половин час местата там стояха празни.

Забеляза наблизко мъж в костюм с кабел, пъхнат в едното му ухо, но в залата не се виждаха униформени полицаи. И броят на охраняващите отвън не изглеждаше тревожно голям. Очакваше да са мобилизирали повече полицаи. Нали Мартине го осведоми, че ще присъства и министър-председателят. От друга страна, какво значение имаше броят на полицаите? Той беше невидим. По-невидим от всякога. Огледа се със задоволство. Колко ли души в залата носят смокинги? Представи си какъв хаос ще настъпи. А той ще се оттегли безпроблемно и бързо. Предния ден влезе на оглед и си набеляза маршрута за бягство. Преди да заеме мястото си тази вечер, отиде в

мъжката тоалетна да провери дали не са заковали прозорците отвън. Планът му беше да ги отвори и да излезе на корниза — беше достатъчно широк. Оттам щеше да скочи от триметрова височина върху покрива на някоя кола, оставена на паркинга; да си облече палтото, да се смеси с тълпата по оживената „Хокон VII“ и след две минути и четирийсет секунди бърз ход да се озове на перона пред Националния театър, където на всеки два̀сет минути минаваше влак за летището. Постави си за цел да хване влака в 20:19. А преди да излезе от мъжката тоалетна, мушна две ароматизиращи таблетки в джоба на самото си.

На входа на залата пак поискаха да видят билета му. Той поклати засмяно глава, когато жената го попита нещо на норвежки и посочи палтото му. Тя го заведе до мястото му в почетната ложа, която всъщност обхващаше четири реда с обикновени седалки в средата на залата, само дето бяха отделени от останалите с червена лента. Мартине му обясни къде ще седят Юн Карлсен и Теа, приятелката му. Най-сетне се появи. Погледна си бегло часовника. Осем и шест. Залата тънеше в полумрак и контражурът от сцената му пречеше да различи хората от делегацията, но неочаквано един от малките прожектори освети едно от лицата. Макар да зърна само за секунда бледата кожа и измъченото изражение, не се съмняваше, че именно тази жена седеше на задната седалка в колата до Юн Карлсен на улица „Гьотеборг“. Зрителите отпред продължиха да се суетят. Накрая все пак си намериха местата и стената от човешки тела седна. Стисна револвера под палтото си. В барабана имаше шест патрона. Отначало оръжието му се струваше непривично, имаше по-тежък спусък от пистолет, но след упорити упражнения разбра колко дълбоко трябва да хлътне спусъкът, за да се произведе изстрел.

Като по невидим сигнал в залата настъпи тишина.

На подиума се качи мъж в униформа, вероятно за да приветства гостите на норвежки. Докато го слушаха, зрителите станаха на крака. Без да разбира за какво става дума, стана и той. Хората около него наведоха мълчаливо глави. Явно някой беше починал. Мъжът отпред каза още нещо и всички седнаха.

Най-сетне завесата пред сцената се вдигна.

* * *

Застанал отстрани до сцената, Хари гледаше как завесата се вдига. Светлината му пречеше да види публиката, но усещаше присъствието на многобройните зрители като дихание на огромно животно.

Диригентът вдигна палката и третият госпъл хор в Осло започна с песента, която Хари вече бе чувал в храма на Армията:

„Нека се вее знамето на спасението, напред към свещената война!“

— Извинете — чу глас до себе си и се обърна: млада жена с очила и слушалки. — Какво правите тук?

— Полиция.

— Аз съм помощник-режисьор. Ще се наложи да ви помоля да не ни пречите.

— Търся Мартине Екхоф — обясни Хари. — Знам, че е в залата.

— Ето я *там* — жената посочи хора.

Чак сега Хари забеляза Мартине: стоеше най-отзад, на горното стъпало, и пееше със строго, почти страдалческо изражение. Все едно изпълняваше не химн в прослава на победите на Армията, а елегия за изгубена любов.

До нея стоеше Рикард. За разлика от нея той се усмихваше блажено. Докато пееше, лицето му се бе преобразило. Суровата безнадеждност бе изчезнала. От младите му очи струеше блясък — израз, че с цялото си сърце споделя възвишената цел, изразена в песента: да направят света по-добър, да проправят път на милосърдието и любовта към ближния. За своя изненада Хари установи колко силно въздействие оказват текстът и мелодията.

След края на песента публиката аплодира хористите и те се насочиха към рояла. Рикард изгледа учудено Хари, но не каза нищо. Щом го забеляза, Мартине заби поглед в пода и се помъчи да избегне срещата с него. Хари обаче не й позволи и застана пред нея.

— Давам ти последен шанс, Мартине. Моля те, не го пропилявай.

Тя въздъхна тежко.

— Вече ти казах: не знам къде е.

Хари я хвана за раменете и процеди шепнешком:

— Ще те осъдят за съучастничество. Наистина ли ще му доставиш това удоволствие?

— Удоволствие? — изморено се усмихна тя. — Там, закъдето е тръгнал, не го чака нищо приятно.

— А песента, която току-що изпълнихте? „Който се смиява и е на грешниците истински другар.“ Това нищо ли не означава за теб?

Тя мълчеше.

— Разбирам, искам от теб нещо много по-трудно от прошката, която толкова великодушно раздаваш на несретниците, отбили се във „Фюрлюсе“. Проявяваш снизхождение към престъпленията на наркомани, готови да откраднат, за да утолят гладът си, а отказваш да простиш на човек, който наистина се нуждае от прошката ти? Грешник на път към ада.

— Престани — помоли задавено тя и немощно се опита да го отблъсне.

— Все още можеш да го спасиш, Мартине. Да му дадеш още един шанс, а на себе си — възможност да започнеш живота си на чисто.

— Господинът притеснява ли те, Мартине? — попита Рикард.

Хари сви ръката си в юмрук, без да се обръща. Пригответи се да реагира бързо, докато се взираше в разплаканите очи на Мартине.

— Не, Рикард. Остави ни.

Хари чу как стъпките на Рикард се отдалечиха. Продължаваше да гледа Мартине. На сцената засвири китара. После се включи и пиано. Хари позна песента. Беше я слушал на площад „Егер“. И по радиото в „Йостгор“. „Morning Song“. Сякаш се случи преди цяла вечност.

— Ако не ми помогнеш да го спра, и двамата ще умрат — предупреди я Хари.

— И защо ми го казваш?

— Защото Юн е психически неуравновесен и е изцяло подвластен на гнева си. А Станкич не се бои от нищо.

— Само не ми разправяй, че си толкова обсебен от мисълта да ги спасиш, защото това ти е работата.

— Така е. Има и още една причина. Дадох обещание на майката на Станкич.

— На майка му? Нима си говорил с нея?

— Заклех се да направя всичко по силите си, за да спася сина й. Ако не попреча на Станкич, ще го застрелят. Също като невинния наркоман в депото. Повярвай ми.

Хари се обърна и си тръгна. Стигна до стълбите. Чу глас зад гърба си:

— Той е тук.

Хари се вцепени.

— Какво?

— Дадох на Станкич твоя билет.

Пуснаха сценичното осветление. Под силната струяща светлина силуетите на седалките пред него се очертаваха ясно. Той потъна в седалката, вдигна внимателно ръка, използва предната седалка за опора на оръжието така, че да си осигури възможност за изстрел към гърба, облечен в смокинг, от лявата страна на Теа. Възнамеряваше да стреля два пъти. После да стане и да изпрати още един куршум, ако се наложи. Отсега обаче знаеше, че два ще бъдат достатъчни. Спусъкът вече потъваше по-лесно под пръста му. Заради прилива на адреналин. Не изпитваше страх. Под натиска спусъкът стигна до половинмилиметровата ничия земя, където оръжието спира да оказва съпротива, а стрелецът се отпуска и продължава да натиска, защото вече няма връщане назад: предоставил е контрола на неумолимите закони и случайности на механиката. Главата върху гърба на мушка се обърна към Теа и каза нещо.

Умът му тутакси съобрази две неща: Юн Карлсен трябва да носи униформа, а не смокинг; разстоянието между Теа и Юн е неестествено голямо за двама влюбени в концертна зала със силна музика.

Мозъкът му отчаяно се мъчеше да отмени вече започналото действие: натискането на спусъка.

Чу се гръм.

Музиката отекваше в ушите на Хари.

— Какво? — Хари се мъчеше да надвика ужасяващите удари на барабаниста по краш чинелите.

Сякаш оглуша.

— Седи на деветнайсети ред, три реда зад Юн и премиера. Двайсет и петно място. В средата. — Направи опит да се усмихне, но устните ѝ трепереха неистово. — Бях ти запазила най-хубавия билет, Хари.

Той я погледна и хукна към зрителите.

* * *

Докато тичаше към перона на Централната гара, Юн Карлсен се мъчеше да движи краката си с бързината на палки по барабан, но се затрудняваше: никога не се бе отличавал като бърз бегач. Точно под носа му автоматичните врати се затвориха с проточена въздишка и сребристият влак за летището потегли. Юн простена, остави куфара на земята, свали малката раница от гърба си и се отпусна върху една от художество оформените пейки. В ръцете си обаче продължаваше да стиска черния сак. До следващия влак оставаха десет минути. Няма страшно, успокои се той. Имам достатъчно време. Цялото време на света. Дори му се щеше да не разполага с толкова много. Взя се в тунела, откъдето се очакваше да дойде следващият влак. След като отпрати София и призори най-сетне успя да заспи в апартамента на Роберт, му се присъни кошмар: окото на Рагнхил се взираше упорито в него.

Погледна часовника.

Коледният концерт вече е започнал. Теа сигурно не може да си намери място от притеснение и недоумява защо още го няма. Както и останалите, впрочем. Юн дъхна на дланите си да ги стопли, но студеният въздух мигом охлади влагата и ръцете му съвсем се вкочаниха. Налагаше се да постъпи така. Нямаше друг начин. Защото се натрупаха много проблеми, нещата излязоха извън контрол и той не можеше да рискува повече.

Всичко стана по негова вина. Снощи, докато беше със София, излезе извън кожата си. Трябваше да го предвиди. Напрежението от последните дни търсеше отдушник. Побесня най-вече защото София не обели нито дума, не издаде нито звук. Само го гледаше с вгълбения си поглед. Като безсловесно жертвено агне. И той я удари с юмрук по

лицето. Кожата върху кокалчетата на ръката му се обели. Удари я пак. Колко глупаво от негова страна.

За да не я гледа, я обърна към стената и успя да се успокои чак след еякулацията. Тогава обаче грешката вече не можеше да се поправи. Огледа я, докато тя се обличаше. Този път никой нямаше да повярва на обичайните ѝ обяснения, че се блъснала в някаква врата или паднала на леда.

Другата причина за решението му незабавно да се покрие беше безгласното обаждане по телефона миналия ден. Провери номера. Хотел „Интернационал“ в Загреб. Не му стигаше умът как са се сдобили с номера на мобилния му телефон. Не фигурираше никъде. И въпреки това го обзе смътно предположение: Роберт е мъртъв, но те не смятат задачата за приключена. Юн не очакваше подобна развръзка. Не разбираше защо се е получило така. Вероятно щяха да изпратят още някого в Осло. Трябваше незабавно да се махне оттук.

Веднага отиде да си купи билет: нямаше време за губене. Щеше да лети със самолет за Банкок през Амстердам. Билетът беше издаден на Роберт Карлсен. И през октомври пътува до Загреб под чуждо име. Удостоверяваше самоличността си с десетгодишния паспорт на брат си. Приликата между Юн и Роберт на снимката не можеше да се отрече, а освен това всички служители, извършващи летищна и гранична проверка, са наясно, че за едно десетилетие външността на младите хора претърпява доста промени.

След като купи билета, Юн пое към улица „Гьотеборг“, събра най-важното в един куфар и раница. До излитането на самолета оставаха десет часа. Трябваше да се скрие някъде. Затова отиде в една от така наречените „частично обзаведени“ квартири на Армията в квартал Хаугерю. Имаше ключ. От две години в жилището не бяха влизали наематели. Вътре миришеше на мухъл, а мебелировката се свеждаше до диван и фотьойл с изтърбушен пълнеж плюс легло, чийто дюшек бе покрит с петна. София си знаеше урока: устната заповед на Юн гласеше „всеки четвъртък в шест следобед тук.“ Някои от петната бяха останали от нея. Други — от Юн, когато идваше сам и фантазираше за Мартине. След изнасилването в „Йостгор“ успя да утоли свирепия си нагон и после дълго търси как да постигне същото удовлетворение. Чак когато започна да се среща с петнайсетгодишната хърватка, усети някогашното облекчение.

През есента Роберт дойде при него бесен. София му бе споделила нещастieto си. Юн едва съумя да овладее гнева си. Почувства се неопиcуемо... унижен. Същото изпита и на тринайсет, когато баща му го наби с колана си, защото майка му намерила петна от сперма по чаршафите.

Роберт го заплаши, че ще разкаже всичко на ръководството, ако Юн припари още веднъж до София. Осъзна, че му остава само едно — да се откаже от нея. Нито Роберт, нито Рагнхил, нито Теа бяха способни да разберат каква нужда има той от младата девойка. Единствено с нея задоволяваше потребностите си и постигаше спасение. След няколко години София щеше да му се струва прекалено стара и Юн щеше да си намери друго момиче. Но дотогава тя щеше да бъде малката му принцеса, светлината в душата му и огънят на тялото му точно като Мартине, когато той усети онази особена магия през нощта в „Йостгор“.

На перона се събраха доста хора. А може и нищо да не се случи. Ще изчакам няколко седмици и ако всичко е спокойно, ще се върна, реши той. При Теа. Извади мобилния си телефон и й написа съобщение: „Татко е болен. Тази вечер летя за Банкок. Ще се чуем утре.“

Изпрати го и потупа черния сак. Пет милиона крони в долари. Баща му щеше да се зарадва на новината, че най-сетне ще изплати дълга си и ще бъде свободен. На плещите си нося чужди грехове, помисли си Юн. И помагам на другите да се спасят.

Отново се вторачи към тунела с вид на черна очна кухня. 20:18. Къде се дяна проклетият влак?

* * *

Къде се изгуби Юн Карлсен?

Взираше се в редиците гърбове пред себе си. Ръката с револвера се отпусна. Пръстът му се подчини и прекрати натиска върху спусъка. Не му се мислеше, че бе на косъм да произведе изстрел. Вече разбра: Юн Карлсен не е в залата. Изобщо не е идвал. Точно затова гостите от делегацията се засуетиха, преди да си намерят местата.

Музиката стана по-спокойна. Четките леко докосваха кожата на барабаните. А китаристът плъзгаше съвсем нежно пръсти по струните.

Забеляза как приятелката на Юн Карлсен се наведе на седалката си. Раменете ѝ се свиха, все едно търсеше нещо в чантата си. Няколко секунди остана неподвижна, с наведена глава. После стана и започна да си проправя път към изхода с нетърпеливи, резки движения. Хората на реда ставаха и ѝ правеха място. В съзнанието му веднага се оформи план.

— *Excuse me*^[1] — обърна се той към съседа си и стана.

Не обърна никакво внимание на укоризнените погледи. Зрителите от неговия ред демонстративно се изправяха с дълбока въздишка и усилие, но единственото, което го интересуваше в момента, беше да не позволи на последния си шанс да пипне Юн Карлсен да му се изплъзне.

Излезе във фойето и спря. Чу как тапицираната врата се затвори зад гърба му и музиката мигом заглъхна. Младата жена не бе успяла да се отдалечи. Застанала до една колона, пишеше нещо на телефона си. До другия вход към залата двама мъже в костюми разговаряха, а двамата гардеробиери зад плота гледаха в далечината напълно отнесено. Той отново провери дали палтото, метнато върху ръката му, скрива напълно револвера, и понечи да тръгне към нея. Спряха го нечии забързани стъпки зад гърба му. Обърна се тъкмо навреме, за да зърне едър мъж със зачервено лице и широко отворени очи. Мъжът тичаше точно срещу него. Хари Хуле. Станкич знаеше, че вече е късно да насочи оръжието си към полицаия. Ръката на Хуле се стовари върху рамото му и той залитна към стената. За негово учудване Хуле отвори вратата към залата и се спусна вътре.

Станкич се облегна на стената и стисна очи. После се поокопити, видя как младата жена пристъпва нервно от крак на крак, притиснала телефона до ухото си с притеснена физиономия, и се приближи към нея. Отметна леко палтото, за да се види револверът, и каза бавно и отчетливо:

— *Please come with me*^[2] В противен случай ще се наложи да те убия.

Очите ѝ потъмняха, когато страхът разшири зениците ѝ. Тя изпусна телефона.

* * *

Падна и се удари в релсите. Юн гледаше изумен телефона, който продължаваше да звъни. За миг, преди да види на дисплея името на Теа, си помисли, че пак получава тайнствено безсловесно обаждане като вчера. Снощи не чу глас, но беше жена. Юн не се съмняваше. Беше Рагнхил. Стига! Какво става, нима е започнал да губи разсъдъка си? Съсредоточи се върху дишането си. Моментът не беше подходящ да губи контрол.

Стисна конвулсивно черния сак, когато влакът навлезе в перона.

Вратата издиша шумно и се отвори, той се качи, остави куфара в отделението за багаж и си намери свободно място.

* * *

Празното място зина срещу него като дупка, останала от избит зъб. Хари огледа лицата от двете страни, но всички бяха или прекалено възрастни, или прекалено млади, или не отговаряха на пола на заподозрения. Втурна се към деветнайсети ред и приклепна до белокоос старец:

— Полиция. Издирваме...

— Моля? — високо попита старецът и сложи ръка зад ухото си.

— Полиция — повиши глас Хари.

Малко по-напред мъж с кабел в ухото се размърда и докладва нещо на ревера си.

— Издирваме човека, който най-вероятно е седял до вас. Да сте забелязали някой да е излизал или вл...

— Моля?

Възрастната жена, явно придружаваща стареца, се наведе напред:

— Току-що излезе от залата. И то по време на песента...

Последното изрече с такова възмущение, сякаш не допускаше полицията да има друго основание да арестува невъзпитания зрител.

Хари се втурна към изхода, отвори вратата, пресече фойето и хукна по стълбите към преддверието. Още преди да е излязъл, извика

на униформения гръб пред сградата:

— Фалкайд!

Ръководителят на „Делта“ се обърна и отвори вратата.

— Да си видял някой да излиза през последните две минути?

Фалкайд поклати отрицателно глава.

— Станкич в е сградата. Предупреди всички!

Фалкайд кимна и повдигна ревера си.

Хари се върна във фойето и забеляза малък червен телефона на пода. Попита жените на гардероба дали някой е напускал залата. Двете се спогледаха и отрекоха в един глас.

— А има ли друг изход освен главния по стълбите?

— Само авариен — осведоми го едната.

— Да, но вратата му се затръшва толкова силно, че щяхме да чуем, ако някой го е използвал — напомни другата.

Отново застана до вратата на залата и огледа фойето отляво надясно, като се мъчеше да се сети откъде би могъл да избяга Станкич. Дали Мартине му каза истината? Наистина ли Станкич е бил в залата? Усети слаб сладникав мирис на парфюм. Да, Мартине не го беше излъгала. Чак сега се сети, че на влизане в залата се блъсна в един човек. Разбра накъде е тръгнал Станкич.

Дръпна рязко вратата на мъжката тоалетна. Въздухът от отворения прозорец в дъното го близна с мразовития си език. Втурна се към прозореца, погледна корнизата и паркинга отдолу. Удари гневно по перваза:

— Проклятие!

От едната кабинка се чу звук.

— Ехо! — извика Хари. — Има ли някой?

В отговор водата обля шумно писоара. И пак същото хлипане. Погледът на Хари обходи кабинките и намери единствената заета. Легна по корем върху пода и видя два крака в официални дамски обувки.

— Полиция! — извика Хари. — Добре ли сте?

Хлипането спря.

— Той отиде ли си? — попита разтреперан женски глас.

— Кой?

— Каза ми да не мърдам оттук петнайсет минути.

— Няма го.

Вратата се отвори. Теа Нилсен седеше на пода между тоалетния блок и стената, а гримът се стичаше по бузите ѝ.

— Заплаши, че ще ме убие, ако не му кажа къде е Юн — зададено се заоправдава тя.

— И вие какво направихте? — попита Хари, докато ѝ помагаше да седне върху капака на тоалетната чиния.

Тя премига объркано.

— Теа, какво му казахте?

— Юн ми изпрати съобщение на мобилния — отвърна тя, вторачила празния си поглед в стената. — Баща му се разболял. Довечера излита за Банкок. Само си представете, точно тази вечер.

— За Банкок? Казахте ли това на Станкич?

— А трябваше да посрещнем премиера заедно — продължи отнесено тя. По бузата ѝ е търколи сълза. — Дори не ми вдигна, когато му се обадох... аз... аз...

— Теа! Казахте ли на Станкич, че тази вечер Юн лети за Банкок?

Тя кимна с вид на сомнамбул, все едно всичко това вече не я засяга.

Хари стана и се върна във фоайето, където Мартине и Рикард разговаряха с мъж, в чисто лице Хари разпозна член от охраната на премиера.

— Отменете тревогата — обяви Хари. — Станкич вече е напуснал сградата.

Тримата се обърнаха към него.

— Рикард, сестра ти е отвън. Погрижи се за нея. Мартине, ще дойдеш ли с мен?

Без да чака отговор, Хари я хвана под ръка и тя се принуди да подтичва по стълбите, за да не изостава.

— Къде отиваме? — попита тя.

— На летището.

— И за какво съм ти аз?

— За да ми помогнеш, мила Мартине. Да намериш мъжа, невидим за моите очи.

* * *

Оглеждаше чертите на лицето си в прозореца на влака: челото, носа, бузите, устата, брадичката, очите. Мъчеше се да отгатне къде се крие тайната, но над червеното шалче не виждаше нищо особено. Само безизразно лице с очи и коса, които изглеждаха черни като нощта, обгърнала стените на тунела между Централната гара на Осло и Лилестръом.

[1] Excuse me (англ.) — Извинете. — Б.пр. ↑

[2] Please come with me (англ.) — Моля те, ела с мен. — Б.пр. ↑

ТРИЙСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

ВТОРНИК, 22 ДЕКЕМВРИ

НАЙ-КРАТКИЯТ ДЕН

Хари и Мартине стигнаха до станцията в подлеза на Националния театър точно за две минути и трийсет и осем секунди. След две минути се качиха на бърз влак за Лилехамер с междинни спирки на Централната гара в Осло и на летището. Хари и Мартине заеха последните две свободни места във вагона, пълен с войници, пуснати в отпуск за Коледа, и студентски компании с вино в картонени кутии и коледни шапки на главите.

— Какво става? — настойчиво попита Мартине.

— Юн е тръгнал да бяга.

— Знае ли, че Станкич е жив?

— Той не бяга от Станкич, а от нас. Разбрал е, че е разкрит.

— В смисъл? — очите на Мартине се разшириха от удивление.

— Направо се чудя кое по-напред да ти обясня.

Влакът навлезе в Централната гара. Хари огледа внимателно перона. Нито следа от Юн Карлсен.

— Цялата история започва, когато Рагнхил Гилстриуп предлага на Юн два милиона крони, за да съдейства на компанията на Гилстриуп да купи част от недвижимите имоти на Армията. Юн отказва, защото Рагнхил не му изглежда достатъчно безскрупулна, за да запази сделката им в тайна. Вместо да се договори с нея, Юн си урежда среща с Мадс и Алберт Гилстриуп зад гърба ѝ. От тях иска пет милиона и обещание Рагнхил да не научава за сделката. Синът и бащата приемат.

— Откъде знаеш всичко това? — зяпна от учудване Мартине.

— След смъртта на съпругата си Мадс Гилстриуп явно изпада в дълбока депресия и решава да разобличи незаконната сделка. Затова се обажда на единствения полицай, с чийто номер разполага. На покойния ми колега Халвуршен. Включва се гласова поща и Мадс прави самопризнанието си. Преди няколко часа прослушах записа.

Мадс споменава, че Юн Карлсен е настоявал да подпишат писмено споразумение.

— Юн винаги се застрахова срещу евентуални проблеми — отбелязва тихо Мартине.

Влакът напусна гарата, мина покрай Вила Вале — жилището на началника на гарата — и навлезе в сивия пейзаж на източните квартали: задни дворове с изпочупени велосипеди, празни въжета за простиране и потънали в сажди прозорци.

— Но какво общо има всичко това със Станкич? — попита Мартине. — Кой го е наел? Мадс Гилстриуп?

— Не.

Тъмният вакуум в тунела ги засмука. В мрака гласът на Мартине се чуваше съвсем слабо заради шумното тракане на влака:

— Рикард ли го е наел? Кажете, че не е той...

— Защо да е Рикард?

— В нощта, когато Юн ме изнасили, Рикард ме намери обляна в сълзи в клозета. Излъгах го, че съм се спънала в тъмното, но той не ми повярва. Придружи ме до леглото ми, без да събужда никого. Макар да не ми е казал нищо, винаги съм имала чувството, че знае истината.

— Мм. Затова значи непрекъснато бди зорко над теб. Рикард явно наистина те обича.

— Вероятно точно затова... — подхвана тя, но млъкна.

— Да?

— Затова ми се иска да не е бил той.

— В такъв случай желанието ти е изпълнено.

Хари си погледна часовника. След петнайсет минути щяха да пристигнат на летището.

Мартине се притесни.

— Да не би...?

— Какво?

— Да не би баща ми да е научил за изнасилването? И да е... да е...

— Не, баща ти няма нищо общо. Поръчителят на убийството на Юн Карлсен...

Неочаквано излязоха от тунела. Над побелелите фосфоресциращи полета бе надвиснало тъмно звездно небе.

— ... е самият Юн Карлсен.

* * *

Жената в униформа на Скандинавските аеролинии и ослепителна усмивка, постигната с употребата на избелваща паста за зъби, подаде на Юн билета и натисна копчето пред себе си. Над главите им се чу звън и следващият на опашката се втурна веднага към гишето, размахвайки номерчето си като мачете.

Юн се обърна с лице към голямата зала за отпътуващи. И преди бе идвал тук, но за първи път виждаше такава навалица. Шумът на гласове, стъпки и съобщения по уредбата се издигаше към високия сводест таван. Какофония, изпълнена с радостно нетърпение, смесица от езици и накъсани изречения, които му звучаха непонятно. Някои се прибираха за Коледа, други заминаваха другаде. Неподвижните опашки пред гишетата за летищен контрол се виеха като преяли гигантски змии между загражденията.

Дишай, каза си той наум. Имаш достатъчно време. Нищо не знаят. Още не. Вероятно никога няма да разберат. Юн застана зад възрастна жена и се наведе да премести тежкия ѝ куфар, когато опашката се премести с двайсет сантиметра напред. Жената му се усмихна и благодари. Кожата ѝ приличаше на тънък смъртноблед саван над главата на мъртвец.

Той също ѝ се усмихна, после пак се обърна напред. Въпреки шума в залата Юн чуваше непрекъснато писъка ѝ. Непоносимият ѝ продължителен писък, който се опитваше да надвика бръмчащия електромотор.

Когато го приеха в болницата, разбра, че полицията е обискирала апартамента му. Разтревожи се да не намерят договора с „Гилстриуп Инвест“ в касата. В документа, подписан от Алберт и Мадс Гилстриуп, фигурираше черно на бяло, че Юн ще получи пет милиона крони, ако Управителният съвет на Армията одобри предложението му за продажба на имоти. Затова след като полицаите го откараха в жилището на Роберт, Юн излезе и отиде в апартамента си на улица „Гьотеборг“, за да вземе договора. Там обаче намери Рагнхил. Тя не го чу, защото прахосмукачката работеше. Държеше договора в ръка. Беше узнала тайната му. Греховете му. Както навремето майка му видя петната от сперма по чаршафите. Точно както майка му и Рагнхил

щеше да го унижи, да го съсипе, да го издаде на всички. На баща му. Трябваше да ѝ отнеме способността да вижда. Извадих окото ѝ, помисли си той. Но тя продължава да крещи.

* * *

— Просящите никога не отказват подхвърлено петаче — отбеляза Хари. — Та нали просят именно за да получат милостиня. Това прозрение ме споходи в Загреб. Всъщност буквално ме застигна под формата на норвежка монета от двайсет крони, с която, един барман ме уцели. Докато гледах как монетата се върти върху пода, се сетих, че предния ден екипът на местопрестъплението откри хърватска монета в снега пред магазина на ъгъла на улица „Гьотеборг“. Разследващите веднага стигнаха до заключението, че е изпаднала от джобовете на Станкич, който е минал оттам, докато няколко метра по-нататък кръвта на Халвуршен е изтичала. По принцип не вярвам на знамения, но случката с монетата в Загреб ме накара да повярвам, че някаква висша сила иска да ми покаже нещо. При първата ни среща Юн Карлсен подхвърли монета на един просяк, а той го замери с нея. Помня колко се учудих как е възможно окаян скитник без пукната пара в джоба да не приеме милостиня. Вчера намерих въпросния просяк в Дайхманската библиотека и му показах монетата, открита от екипа ни. Той потвърди, че запокитил монетата по Юн, защото не била норвежка, и най-вероятно била същата.

— Е, и? Явно Юн е бил в Хърватия. Доколкото знам, това не е престъпление.

— Да, има право да пътува където си иска. Но по време на разговора ни ми каза, че през целия си живот не е посещавал други страни освен Дания и Швеция. От паспортната служба ме осведомиха, че не са издавали международен паспорт на лицето Юн Карлсен. Роберт Карлсен обаче има десетгодишен паспорт.

— Може Роберт да е донесъл монетата на брат си?

— Права си. Сама по себе си монетата не доказва нищо, но подтиква мудни мозъци като моя да се поразмърдат. Ами ако Роберт изобщо не е ходил в Загреб? Ако Юн е използвал неговия паспорт, за да отиде там? Юн има ключове за апартаментите на Армията.

Следователно и за жилището на Роберт. Какво пречи на Юн да открадне паспорта на брат си, да замине за Загреб с фалшива самоличност, да се представи като Роберт Карлсен и да поръча собственото си убийство с намерението жертвата да бъде именно Роберт?

Мартине гризеше замислено нокътя си.

— Но ако Юн е искал Роберт да умре, защо му е да посочва собственото си име като мишена на килъра?

— За да си осигури непоклатимо алиби. Дори полицията да залови Станкич и той да признае с каква задача в дошъл в Норвегия, никой не би заподозрян Юн. Та нали целта е била да убият него. Смяната на дежурството на площад „Егер“ ще се възприеме от хората като чиста случайност. Станкич просто е следвал инструкциите на шефовете си. А като разберат, че са отнели живота на поръчителя, няма да продължат да преследват истинската мишена, защото със смъртта на поръчителя изчезва и вторият транш от възнаграждението за свършената работа. Всъщност този план граничи с гениалното. Нищо не е пречело на Юн да предложи на наемния убиец баснословна сума, която ще получи, след като изпълни поръчката, именно защото тогава длъжникът няма да съществува. Ще издъхне единственият човек, способен да разобличи Юн, като докаже, че в деня на поръчката не е бил в Загреб — Роберт Карлсен. Планът на Юн Карлсен представлява логически затворен кръг, предварително програмиран да ликвидира всички улики; илюзия като самоизяждаща се змия, в която всичко се изпарява, без да оставя неразрешени въпроси.

— Както вече отбелязах, Юн обича да се застрахова.

Двама студенти подхванаха пиянска песен на два гласа. Акомпанираше им шумното хъркане на един от войниците.

— Но защо? — питаше се Мартине. — Защо е искал да убие Роберт?

— Роберт е представлявал заплаха. Сержант-майор Рюе е чула разговор между двамата братя, в който Роберт се зарекъл да убие Юн, ако доближи някаква млада жена. Първо си помислих, че става дума за Теа. Ти обаче се оказа права: Роберт не е изпитвал любовни чувства към Теа. Юн ни заблуди с лъжата колко вманиачен бил Роберт по Теа, за да ни убеди, че Роберт е имал причини да желае смъртта му. Заплахата на Роберт всъщност е била свързана със София Михолеч —

петнайсетгодишна хърватка. Момичето ми разказа всичко. Всяка седмица Юн я изнудвал да прави секс с него. Заканил се, че ако му откаже или се оплаче на някого, ще изхвърли цялото й семейство от апартамента на Армията и ще уреди да ги екстрадират. София забременяла и помолила Роберт за помощ. Той й обещал да сложи край на издевателствата на брат си. За жалост Роберт не съобщил в полицията или в ръководството на Армията, а решил сам да разреши семейния проблем без чужда намеса. По мои наблюдения в Армията на спасението имате такава традиция.

Мартине се вторачи в заснежените полета в мрака, нагънати като морски вълни.

— Значи такъв е бил първоначалният план. Кое се е развалило?

— Онова, което винаги се разваля — отвърна Хари. — Времето.

— Времето?

— Ако не бяха отменили полета за Загреб заради обилните снеговалежи, Станкич щеше да се прибере в Хърватин, да разбере, че поради нещастно стечение на обстоятелствата е убил поръчителя, и всичко щеше да приключи дотам. Но се случва друго. Станкич е принуден да остане в Осло и узнава за грешката си. Той обаче не знае името на поръчителя и затова продължава да преследва мишената.

По високоговорителите обявиха следващата спирка: летище „Гардермуен“, перона от дясната страна.

— И сега ще хванеш Станкич.

— Това ми е работата.

— Ще го убиеш ли?

Хари я погледна с недоумение.

— Той уби приятеля ти.

— Той ли ти го каза?

— Не. Предупредих го, че не желая да слушам нищо.

— Аз съм полицай, Мартине. Арестувам престъпници и ги предавам в съда.

— Нима? Защо тогава още не си повикал подкрепление? Защо не се обади на летището? Защо отрядът за бързо реагиране не пътува насам с включени сирени? Защо дойде сам?

Хари мълчеше.

— Никой друг освен мен не знае какво си открил, нали?

Хари видя през прозореца гладките сиви стени на летището.

— Време е да слизаме — отрони той.

ТРИЙСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

ВТОРНИК, 22 ДЕКЕМВРИ

РАЗПЯТИЕТО

Пред Юн остана само един човек. После идваше неговият ред. Долови сладникав мирис на сапун, който събуди неотдавнашен спомен. Затвори очи и се помъчи да се сети къде го е усещал.

— Следващия, заповядайте! — подкани го служителят на „Летищен контрол“ — мъж с бронзов тен, облечен в риза с емблемата на самолетната компания.

Юн пристъпи напред, остави куфара и раницата върху лентата за багаж, а билета и паспорта — върху гишето.

— Роберт Карлсен? — въпросително го погледна мъжът. Юн кимна. — Два броя багаж за чекиране. Сакът остава като ръчен багаж, така ли?

— Да.

Мъжът разлисти документацията и въведе нещо на клавиатурата. Съскацият принтер изплю ивица хартия, на която бе отпечатано, че багажът пътува за Банкок. В този момент Юн се сети откъде му е познат мирисът. Усети го в ноздрите си, докато стоеше на вратата на апартамента си и за последен път се чувстваше в безопасност, преди непознатият да каже „имам съобщение за вас“ на английски и да вдигне черния пистолет. Юн едва устоя на порива да се обърне веднага и да провери дали човекът наистина е в залата.

— Приятно пътуване, Карлсен — пожела му мъжът със светкавично бърза усмивка и му подаде паспорта и билета.

Юн се завтече към опашките пред скенерите. Мушна билета си в джоба и хвърли бегъл поглед през рамо.

Станкич видя как Юн погледна право към него. За миг се паникьоса. Ами ако го е разпознал? После обаче Юн отмести очи от него и продължи да оглежда останалите пътници. Тревожното беше, че Юн Карлсен изглеждаше изплашен.

Закъсня и изпусна Карлсен на гише „Летищен контрол“. Налагаше се да действа незабавно, защото Юн вече се бе наредил на опашката за проверка, където всички и всичко минава през скенер и револверът нямаше как да остане скрит. Трябваше да му види сметката, преди Карлсен да премине от другата страна.

Пое си дъх, като последователно стискаше и отпускаше пръстите си около дръжката на оръжието, скрито под палтото.

Искаше му се веднага да застреля мишената, както правеше обикновено. Дори да успее да се измъкне в навалищата след убийството обаче, веднага щяха да затворят летището, да проверят повторно документите на всички пътници и впоследствие Станкич щеше да се сбогува не само с възможността да хване полета за Копенхаген след четирийсет и пет минути, но и със свободата си през следващите двайсет години.

Тръгна към обърналия се с гръб Юн Карлсен. Налагаше се да действа незабавно и без да се колебае; да притисне револвера до ребрата му и да му съобщи ултиматума си с две-три думи, на разбираем английски. После спокойно да го съпроводи през гъмжилото в залата към паркинга, да изпрати един куршум в главата му, скрит зад някоя кола, да напъха трупа под нея, да се отърве от оръжието, да мине благополучно през проверката, да се насочи към трийсет и втори изход и да се качи на самолет за Копенхаген.

Вече бе извадил наполовина револвера и се намираще на две крачки от Юн Карлсен, но онзи внезапно се отдели от чакащите и пое с бързи крачки към другия край на залата. *Do vraga!* Станкич се обърна и тръгна след него, като си налагаше да не бяга. Не те е видял, повтаряше си наум.

Върви, без да тичаш, казваше си Юн на свой ред. Иначе преследвачът ти ще разбере, че си го разкрил. Юн не го позна по лицето, а по червеното шалче. Докато слизаше към залата за пристигащи, Юн усети как потта избива по тялото му. Долу сви в обратна посока и когато се отдалечи достатъчно извън полезрението на хората по стълбите, взе сака под мишницата и хукна. Лицата на хората летяха покрай него с извадените очи и пронизителните писъци на Рагнхил. Юн се спусна по някакви стълби. Около него вече нямаше забързани пътници. Стъпките и дишането му отекваха самотно в широкия наклонен коридора. Лъхна го влажен студен въздух. Юн

осъзна, че е тръгнал към паркинга, и се поколеба. Вторачи се в черното око на охранителна камера, все едно търсеше отговор нея. Напред забеляза врата със светеща табела с изображение, подобно на позата му в момента: мъж, застанал някак недодялано. Мъжка тоалетна. Скривалище. Възможност да изчезне, да се заключи вътре и да изчака последното повикване на пътниците за Копенхаген.

По коридора прокъртяха бързи крачки. Приближаваха се. Юн се втурна към тоалетната, отвори вратата и влезе. Посрещна го ярка бяла светлина. Сигурно такава гледка се открива пред очите на мъртъвците, когато отиват на небето, помисли си той. Тоалетната заемаше голяма площ. Ненужно голяма за отдалеченото си разположение от залите с пристигащи и заминаващи пътници. По протежението на едната стена стояха строени бели писоари. На другата стена имаше кабинки. Вратата се хлопна зад гърба му с леко металическо щракване.

* * *

Въздухът в тясната охранителна стая на летище „Гардермуен“ беше непоносимо горещ и сух.

— Ето го — посочи Мартине.

Хари и двамата охранители се обърнаха първо към нея, а после проследиха ръката ѝ.

— На кой монитор? — попита Хари.

— На този — тя се приближи до екрана, който показваше празен коридор. — Видях го да минава оттам. Той беше, сигурна съм.

— Тази камера се намира в коридора към паркинга — обясни единият охранител.

— Благодаря ви. Оттук поемам аз — кимна Хари.

— Почакайте. Това е международно летище и въпреки че сте полицаи, ви трябва и разрешение за...

Охранителят млъкна, защото Хари извади револвера, затъкнат на кръста му, и го претегли в ръка:

— Това ще ми свърши работа на първо време.

Не дочака отговор.

Юн тъкмо се заключи в една от кабинките и чу как някой влезе в тоалетната. После водата в белите писоари с форма на сълза зашумя.

Седнал върху капака на тоалетната чиния, Юн не си вдигна краката, защото за разлика от горната част на вратите долната стигаше до пода.

Шумоленето на водата спря и се чу плясък. Някой пикаеше.

Първоначално Юн реши, че не може да е Станкич: кой би могъл да прояви чак толкова хладнокръвие? Едва ли ще отидеш да се облекчиш точно преди да извършиш убийство. После обаче Юн си спомни какво му разказа веднъж бащата на София: Малкия спасител, когото всеки можел да наеме от хотел „Интернационал“ в Загреб за жълти стотинки, бил абсолютно безстрашен. Юн чу ясно как мъжът отвън вдигна ципа на панталона си. Музиката на белия порцеланов оркестър отново зашумя.

После спря сякаш по команда от палката на диригент. Юн чу бълбукането на течаща вода. Мъжът си миеше ръцете. Старателно. После спря чешмата. Отново стъпки. Вратата на тоалетната леко проскърца. И се затвори с леко щракване.

Юн се отпусна върху капака със сака в скута си.

Някой почука на вратата на кабинката му. Три пъти, съвсем леко, но явно с метален предмет.

Кръвта сякаш се отдръпна напълно от мозъка му. Не смееше да помръдне, затвори очи и притаи дъх. Сърцето му обаче биеше. В някаква енциклопедия прочете, че някои хищници долавят как бият изплашените сърца на жертвите им и ги намират именно благодарение на слуха си. В помещението настъпи пълна тишина. Чуваха се само ударите на сърцето му. Стисна силно очи. Трябва само да се концентрирам, помисли си той, и ще видя студеното ясно звездно небе през тавана, ще прозра тайния, но надежден план и логика на планетите, ще разбере смисъла на всичко това.

Последва неизбежният трясък.

Юн усети как въздушната струя удари лицето му и помисли, че е от изстрел. Предпазливо отвори очи. От мястото, където допреди малко имаше брава, се посипаха стружки, а вратата увисна накриво.

Мъжът пред Юн разтвори палтото си. Отдолу носеше черен смокинг и ослепително бяла като стените на тоалетната риза. На врата си имаше червено копринено шалче.

Облечен като за тържество, помисли си Юн.

Станкич вдиша жадно миризмата на урина и на свобода, докато гледаше свитата фигура на изплашения до смърт младеж, който разтреперан неудържимо, очакваше смъртта. При други обстоятелства Станкич би се запитал в какво ли се е провинило това момче със замъглен син поглед. Сега обаче знаеше каква е вината на осъдения да умре. И за първи път от разстрела на бащата на Джорджи по време на коледната вечеря в Дал убийството щеше да му донесе лично удовлетворение. Вече не се боеше от нищо.

Без да сваля револвера, погледна бързо часовника. До излитането на самолета оставаха трийсет и пет минути. Пред тоалетната забеляза охранителна камера. Явно и подземният паркинг подлежеше на видеонаблюдение. Налагаше се да действа веднага, тук. Да накара Юн да влезе в съседната кабинка, да го застреля, да я заключи отвътре, да се покатери по стената и да излезе отгоре. Щяха да намерят трупа чак когато дойде време да почистват тоалетната основно.

— *Get out!*^[1] — изкомандва той.

Юн Карлсен имаше вид на изпаднал в транс. Не помръдна. Станкич запъна ударника и се прицели. Най-сетне Юн бавно излезе от кабинката. Спря и зяпна.

— Полиция. Пусни оръжието.

С две ръце Хари държеше револвера, насочен срещу гърба на мъжа с червеното шалче. Вратата се хлопна с металично щракване.

Станкич изобщо не помръдна оръжието от главата на Юн Карлсен. Отговори с познатото на Хари английско произношение:

— Здравей, Хари. Имаш ли добра видимост за стрелба?

— Перфектна. Куршумът ще мине през задната част на главата ти. Казах ти да пуснеш оръжието.

— И откъде да съм сигурен, че наистина държиш оръжие, Хари? Все пак твоят револвер е в мен.

— В момента съм с револвера на мой колега. — Хари гледаше как пръстът му стисва здраво спусъка. — Як Халвуршен. Онзи, когото прободете смъртоносно на улица „Гьотеборг“.

Хари забеляза как мъжът пред него се вцепени.

— Як Халвуршен — повтори Станкич. — И кое те кара да подозираш точно мен?

— Следите от твоето ДНК в повръщаното до трупа. От твоя кръв по дрехите му. И показанията на свидетеля пред теб.

Станкич кимна.

— Ясно. Смяташ, че аз съм убил колегата ти. Тогава защо още не си ме застрелял?

— Защото между нас двамата има голяма разлика. Аз не съм убиец, а полицай. Затова, ако ме послушаш и оставиш оръжието, ще ти отнема само половината живот. Около двайсет години. Изборът е в твои ръце, Станкич.

Хари вече усещаше болка в мускулите на ръцете си.

— *Tell him!*^[2]

Хари разбра, че Станкич говори на Юн Карлсен.

— *Tell him!*

Адамовата ябълка на Юн подскочи като поплавък на въдица. Той поклати глава.

— Юн? — въпросително се обърна към него Хари.

— Не мога да...

— Той ще те застреля Юн. Говори.

— Нямам представа какво искате да...

— Слушай, Юн — подхвана Хари, без да изпуска Станкич от поглед. — Нищо, казано от теб, с опрян в главата ти пистолет, не може да се използва срещу теб в съда. Разбираш ли? Няма какво да губиш.

Между гладките стени в помещението се разнесе необичайно отчетливо и силно ехо от задвижването на метални части и опъването на пружини, когато мъжът в смокинга запъна ударника на револвера.

— Недей! — Юн вдигна отбранително ръце пред лицето си. — Ще кажа всичко.

Юн погледна Хари над рамото на Станкич. Полицаят знае, удиви се Юн. Вероятно от доста време. Навярно Хари има право: няма какво да губи. Думите му щяха да изгубят тежестта си в съда заради насоченото срещу него оръжие. За своя изненада той дори искаше да признае какво е извършил. Всъщност в момента това бе най-силното му желание.

— Излязохме от колата да чакаме Теа. Полицаят пусна съобщение, оставено на гласовата му поща. Бях до него и чух гласа на Мадс. Полицаят каза, че било самопризнание, и понечи да се свърже с

теб, Хари. Малко оставаше да ме разобличи. Носех сгъваемия нож на Роберт в джоба си и реагирах инстинктивно.

Юн отново си спомни как се случи всичко. Хваща китките на полицая зад гърба му, но той успява да отскубне едната си ръка и да предпази с нея гръкляна си от острието на ножа. Юн нанася ожесточено удари с ножа по ръката на полицая, ала така и не успява да засегне сънната артерия. Разгневен, започва да размята ранения наляво-надясно като парцалена кукла, като продължава да го удря, където свари. Накрая ножът потъва в гърдите на полицая и през тялото му преминава конвулсия. Ръцете му се отпускат безсилно. Юн вдига телефона му от земята и го прибира в джоба си. Остава само да нанесе смъртоносния удар.

— Но Станкич ти е попречил? — предположи Хари.

Юн вдига ножа, за да пререже гърлото на припадналия полицай, но чува вик на чужд език, вдига очи и вижда как към него тича мъж в синьо яке.

— Носеше пистолет и избягах — обясни Юн и усети как признанието го пречисти и сне от плещите му непосилното бреме на пазена дълго тайна.

Видя как Хари кимна с разбиране. Разтълкува жеста му като знак за прошка. Трогна се до сълзи и продължи със задавен глас:

— Той стреля след мен, докато влизах в сградата. За малко да ме улучи. Щеше да ме убие, Хари. Той е смахнат убиец. Трябва да го застреляш, Хари. Заедно с теб трябва да го пипнем и...

Хари бавно сне вдигнатата си ръка с револвера и го затъкна на кръста.

— Какво... какво правиш, Хари?

Високият полицай си закопча палтото.

— Отивам да празнувам, Юн. Чао.

— Хари? Чакай...

Съзнанието какво го очаква изсмука за секунди цялата влага от гърлото и устата му и Юн положи огромно усилие, за да продължи:

— Ще си поделим парите, Хари. Слушайте, тримата ще си ги поделим по равно. Няма нужда никой да разбира какво се е случило.

Хари обаче вече му бе обърнал гръб и каза на Станкич на английски:

— В сака ще намериш много пари. Раздай ги на бежанците в хотел „Интернационал“, за да си построят нови къщи във Вуковар. А майка ти вероятно ще иска да дари скромна сума и на апостола в катедралата „Свети Стефан“.

— Хари! — Крясъкът на Юн приличаше на дрезгав предсмъртен хрип. — Всички хора заслужават да им дадеш още един шанс, Хари!

Полицаят спря с ръка върху дръжката на вратата.

— Вгледай се в глъбините на сърцето си, Хари. Все трябва да е останала воля за опрощение!

— Проблемът е... — Хари си потърка брадичката, — ... че не работя в бранша на прощаващите.

— Какво? — слиса се Юн.

— Аз се занимавам със спасението, Юн. С избавлението. Това ми е работата. Както на мнозина други.

Юн чу как зад Хари вратата се хлопна с познатото метално щракване, видя как официално облеченият мъж вдига револвера и насочва към него черната очна кухня на дулото; и тогава усети страха като физическа болка. Вече не знаеше чии писъци чува: на Рагнхил, своите или на друг. Ала преди куршумът да прониже челото му, Юн Карлсен стигна до прозрение, избистрило се след дългогодишни съмнения, срам и отчаяни молитви: никой не чува нито писъците, нито молитвите.

[1] Get out! (англ.) — Излизай! — Б.пр. ↑

[2] Tell him! (англ.) — Кажу му! (англ.) — Б.пр. ↑

ПЕТА ЧАСТ
ЕПИЛОГ

ТРИЙСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

ВИНА

Хари слезе от метрото на площад „Егер“. В деня преди Бъдни вечер хората, неуспели още да купят подаръци, бързаха да намерят с какво да зарадват близките си. И все пак над града се бе спуснало коледно спокойствие. Виждаше се по лицата на минувачите, усмихнати със задоволство, защото са приключили с подготовката за празника, или просто усмихнати примирено. Мъж в шушляков гащеризон мина бавно край Хари с олюляващи се стъпки. Приличаше на космонавт. Ухили се глуповато и избълва пара, събрана в закръглените му розовочервени бузи.

Хари обаче забеляза едно отчаяно лице на бледа жена в тънко черно кожено яке с дупки на лактите. Застанала до стената на часовникарското ателие, тя пристъпваше от крак на крак.

Лицето на младия мъж в ателието грейна в усмивка, когато Хари влезе. Часовникарят побърза да обслужи предходния клиент и веднага изчезна в офиса си. Върна се със стария часовник и го остави върху тезгяха с гордо изражение.

— Работи — установи Хари. Остана впечатлен.

— Всичко може да се поправи — отвърна младият мъж. — Само внимавайте да не пренавивате коронката, защото така механизмът се износва бързо. Опитайте. Ще ви помогна.

Докато Хари го навиваше, усети триенето на метал с метал и съпротивлението на пружината. Забеляза, че младият мъж го гледа някак втренчено.

— Извинете ме, но мога ли да ви попитам откъде имате този часовник? — попита той.

— От дядо ми — отвърна Хари, изненадан от неочакваното благоговение в гласа на часовникаря.

— Не този, а часовника на ръката ви.

— Бившият ми шеф ми го подари, когато напусна.

— Впечатлен съм — младият мъж се наведе към лявата китка на Хари и огледа внимателно часовника. — Без съмнение е оригинален. Шефът ви е проявил голяма щедрост.

— Нима? И какво му е специалното на този часовника?

— Не знаете ли? — удиви се часовникарят.

Хари поклати глава.

— Той е марка „Ланге 1 Турбийон“ от „Ланге и синове“. От опаката страна ще откриете сериен номер, който показва колко екземпляра са произведени от този вид. Ако не ме лъже паметта, са сто и петдесет. На ръката си носите един от най-великолепните часовници на света. Друг въпрос е колко разумно е да се разхождате с такова бижу. Имайки предвид пазарната цена на часовника, бих ви препоръчал да го държите най-малкото в домашен сейф.

— В сейф? — Хари огледа часовника без никакви отличителни знаци. Само преди броени дни го изхвърли през прозореца на спалнята си. — На мен не ми изглежда особено скъп.

— Точно това е интересното. Има семпла черна кожена каишка и сив циферблат. По него няма нито диаманти, нито злато. Но онова, което прилича на обикновена стомана, всъщност е платина. Часовникът е ценен, защото механизмът, изработен от инженери, е издигнат до висотите на изкуството.

— Разбирам. Колко струва според вас?

— Не знам. Вкъщи имам каталози с цените, предлагани на търгове за редки часовници. Мога утре да ги донеса.

— Моля ви за приблизителна цифра.

— Приблизителна?

— Да, само за да добия представа.

Младият мъж издаде замислено напред устната си и поклати глава. Хари чакаше.

— Не бих го продал за по-малко от четиристотин хиляди.

— *Четиристотин* хиляди крони? — възкликна удивен Хари.

— Не, не. Четиристотин хиляди долара.

Когато излезе навън, Хари не усещаше нито студа, нито оловната сънливост в тялото си, макар да бе прекарал последните дванайсет часа в сън. Надрусаната жена в тънкото кожено яке се приближи към него. Отнесен в мислите си, първоначално изобщо не я видя. Попита

Хари дали той е същият полицай, с когото говорила преди няколко дни, и дали знае нещо за сина й. Никой не го бил виждал от няколко дни.

— Къде са го видели за последно? — по навик попита Хари.

— Ти как мислиш? На „Плата“, къде другаде.

— Как се казва?

— Кристофер. Кристофер Йоргенсен. Ехо! Тук ли си?

— Какво?

— Да не си се надрусал, бе, човек?

— Извинявай. Занеси негова снимка в полицията. Остави я на първия етаж.

— Снимка ли? — Тя се разсмя гръмко. — Остана ми една, когато беше на седем. Според теб ще свърши ли работа?

— Нямах ли по-нова?

— И кой да го е снимал? Аз ли?

Хари намери Мартине във „Фюрлюсе“. Кафенето беше затворено, но рецепционистът в приюта преведе Хари по вътрешен коридор в мокрото помещение в склада за дрехи. Застанала с гръб, Мартине тъкмо вадеше прането от пералнята. Хари се изкашля дискретно, за да не я изплаши.

Гледаше лопатките и мускулите на тила й, преди тя да се обърне, и се питаше откъде ли е взела тази удивителна гъвкавост. И дали ще я запази завинаги. Мартине се изправи, наклони глава, отметна кичур коса от челото си и се усмихна.

— Здравсти, Хари.

Намираше се само на крачка от него. Стоеше с отпуснати встрани ръце. Той гледаше бледата й, лишена от загар и същевременно огнена кожа; чувствените, разтворени ноздри; очите с необичайните зеници, потекли надолу към ирисите като снимки на частично лунно затъмнение; нежните устни, които тя несъзнателно открехваше, навлажняваше с език и долепяше една до друга, сякаш се целуваше сама.

Чуваше се бумтенето на барабан на пералня.

Бяха сами. Тя си нос дълбоко дъх и леко отметна назад глава.

Стоеше само на крачка от нея.

— Здравей — каза той и не помръдна.

Тя примига объркано, после се усмихна и се обърна отново към плота, където продължи да сгъва дрехите.

— След малко приключвам. Ще ме изчакаш ли?

— Трябва да довърша няколко доклада преди празника.

— Утре тук организираме коледна вечеря — леко се обърна тя.
— Искаш ли да дойдеш и да се включиш в подготовката?

Той поклати глава.

— Други планове ли имаш?

До нея върху плота лежеше „Афтенпостен“. Посветиха цяла страница на войника от Армията на спасението, чийто труп намериха в тоалетната на летище „Гардермуен“ предната вечер. Вестникът се позоваваше на главен полицейски инспектор Гюнар Хаген, който съобщаваше, че и мотивът, и извършителят остават неизвестни на полицията, но убийството най-вероятно е свързано с покушението от миналата седмица.

Понеже двете жертви бяха братя и подозренията на полицията се насочваха към хърватски гражданин с неустановена самоличност, пресата не изключваше версията за семейна вражда. „Ве Ге“ напомняше, че преди години семейство Карлсен е ходило на почивка в Хърватия, а и отколешната традиция на хърватите да отмъщават за пролята кръв с кръв представлявала поредното доказателство в полза на теорията за вендата. Уводната статия в „Дагбладе“ предупреждаваше, че не бива да се стига дотам, населението да развие предубеденост към хърватите и да ги сложи под един знаменател с криминално проявени етнически групи като сърби и косовски албанци.

— Поканен съм да празнувам у Ракел и Олег. Преди малко се отбих да дам на Олег коледния му подарък и ме попитаха дали искам да се присъединя към тях.

— Двамата ли те попитаха?

— Тя.

Мартине продължаваше да сгъва дрехите. Кимна, сякаш Хари ѝ съобщи новина, която тя трябваше да обмисли.

— Да разбирам ли, че...

— Не. Между мен и Ракел не е станало нищо.

— Тя още ли е с другия? С лекаря?

— Да, доколкото знам.

— Не я ли попита?

В гласа ѝ се прокрадва обида и гняв.

— Отношенията им не ме засягат. Той щял да празнува с родителите си. Това е всичко. Ти тук ли ще празнуваш?

Кимна безмълвно, като продължаваше да сгъва дрехи.

— Дойдох да се сбогувам — продължи Хари.

Тя кимна отново, но не се обърна.

— Сбогом — повтори той.

Мартине остави дрехата върху плота. Раменете ѝ се разтресоха.

— След време ще разбереш, макар сега да не ти се вярва. Постепенно ще си дадем сметка, че така или иначе всичко е щяло да приключи.

Най-после тя се обърна. Очите ѝ плуваха в сълзи.

— Знам, Хари. И въпреки това нямам желание да се сбогуваме. Поне да опитаме. Толкова много ли искам?

— Не — усмихна се горчиво той. — Можехме да опитаме. Предпочитам обаче да се разделим сега, вместо да чакаме да си причиним болка.

— Но аз вече страдам, Хари.

Първата сълза се търколи по бузата ѝ.

Ако не знаеше историята на Мартине Екхоф, Хари би си помислил, че не е възможно млада жена като нея да е познала страданието. Хари си спомни какво каза веднъж майка му, докато гаснеше в болницата: който никога не е изпитал любов, е имал празен живот, но още по-празен е животът на онзи, който никога не е изпитал болка.

— Тръгвам си, Мартине.

И излезе. Приближи се до колата, паркирана до тротоара, и почука на страничното стъкло. То се спусна.

— Тя е вече голямо момиче. Няма нужда да се тревожиш толкова много за нея. Знам, че независимо от съвета ми ще продължаваш да бдиш над нея. Но исках да ти го кажа. Желая ти Весела Коледа и успех.

Рикард понечи да му отговори, ала в крайна сметка само кимна.

Хари тръгна към Айка. Вече усещаше затопляне.

* * *

Погребаха Халвуршен на третия ден на Коледа. Валеше дъжд, водата по улиците течеше като река, а на гробището снегът още беше сив и тежък.

Хари се включи в носенето на ковчега. Пред него вървеше малкият брат на Як. Хари го позна по походката — същата като на Халвуршен.

После се събраха във „Валкирията“ — непретенциозна кръчма, по-известна като „Валка“.

— Ела да поговорим — Беате дръпна Хари до маса в ъгъла. — Всички дойдоха.

Той кимна. Въздържа се да каже каквото си мислеше: Бярне Мьолер не се появи. Изобщо не се обади.

— След като случаят остана неразкрит, искам да разбера няколко неща, Хари.

Погледна бледото ѝ измъчено лице. Беате не беше въздържателка, но сега пиеше минерална вода. Питаше се защо. На нейно място, ако му понасяше, би изгълтал голямо количество алкохол, за да притъпи болката.

— Разследването по случая не е приключило, Беате.

— Хари, за сляпа ли ме мислиш? Прехвърлиха го на двама некадърници от КРИПОС, които само местят купчините с бумаги от бюро на бюро и се чешат по кухите глави.

Хари сви рамене.

— Но ти разплетете случая, нали, Хари? Знаеш какво се е случило, само дето не искаш да кажеш на никого.

Хари отпи от кафето.

— Защо? Защо толкова ревностно пазиш в тайна какво си научил?

— Мислех да ти разкрия всичко след известно време. Поръчителят на убийството не е бил Роберт, а Юн Карлсен.

— Юн? — Беате изглеждаше зашеметена.

Хари ѝ разказа за монетата и просяка Еспен Каспершен.

— Исках обаче да съм сто процента сигурен. Затова сключих сделка с единствения човек, който може да идентифицира Юн като човека, поръчал убийството в Загреб: майката на Станкич. Дадох ѝ номера на мобилния телефон на Юн. Тя му се обади вечерта, когато е изнасилвил София. Според възрастната жена Юн първо заговорил на

норвежки, но като не получил отговор, превключил на английски и попитал *Is that you?*^[1]: явно е помислил, че с него се е свързал Малкия спасител. Майката на Станкич ми се обади и потвърди, че гласът на Юн е същият като на поръчителя, с когото се е срещнала в Загреб.

— Беше ли сто процента сигурна в думите си?

— Да — кимна Хари. — Изрази се така: *quite sure*. Според нея Юн говорел с неподражаем специфичен акцент.

— А ти какво ѝ обеща в замяна?

— Да се погрижа нашите хора да не ликвидират сина ѝ.

Беате отпи голяма глътка от водата, сякаш за да преглътне полесно признанието на Хари.

— И ѝ обеща да го направиш?

— Заклех се. Тук му е мястото да поясня, че не Станкич е убил Халвуршен, а Юн Карлсен.

Изглежда го смаяна. Очите ѝ плувнаха в сълзи и тя прошепна с горчивина:

— Вярно ли е, Хари? Или го казваш само за да се почувствам по-добре? Защото се опасяваш, че няма да мога да живея с мисълта за измъкналия се безнаказано убиец на Халвуршен?

— Разполагам с доказателство. Помоли дискретно колегите от Съдебномедицинския институт да изследват кръвта по ножа, намерен под леглото в дома на Роберт, където Юн е изнасилвил София, и ще намериш покой.

Беате погледна чашата в ръката си.

— Прочетох доклада. Пишеш, че си влязъл в тоалетната, но не си видял никого, и си излязъл. Знаеше ли какво си мисля аз? Там си заварил Станкич, но не си му попречил да застреля Юн Карлсен.

Хари мълчеше.

— Според мен си скрил от всички, че знаеш кой е виновникът — Юн Карлсен, защото не си искал да осуетиш изпълнението на поръчката, а именно: убийството му. — Гласът на Беате трепереше от гняв. — Но ако очакваш да ти благодаря, грешиш.

Тя удари чашата в масата и неколцина от присъстващите се обърнаха към нея и Хари. Той продължаваше да мълчи.

— Ние сме служители на реда, Хари. Следим дали всички спазват закона, но не съдим. И изобщо не се вживявай в проклетата роля на мой личен спасител, ясно ли ти е?

Беате си пое пресекливо дъх и избърса с опакото на дланта си потеклите сълзи.

— Свърши ли? — попита Хари.

— Да — Беате го погледна предизвикателно.

— Не ми е ясно поради какви причини постъпих така. Мозъкът е особена машина. Навярно си права. Вероятно наистина имам пръст в случилото се. Но държа да отбележа, че не съм се ръководил от мисълта за твоето избавление, Беате. — Хари гаврътна остатъка от кафето наведнъж и стана. — Тласкаше ме единствено мисълта за моето избавление.

* * *

В дните след Коледа дъждът изми улиците, снегът изчезна напълно и когато новата година донесе минусови температури и заваля лек пухкав сняг, зимата сякаш отбеляза ново, по-добро начало. Олег вече имаше ски за слалом и Хари го заведе на Вюлерльойпа да покарат. Започнаха с упражнения за ляв и десен завой под ъгъл, наречен „снежно рало“, а след третия ден на път към къщи момчето попита Хари кога ще се спуснат по трасето.

До къщата на Ракул Хари видя колата на Люн-Хелгесен пред гаража. Остави Олег на площадката и се прибра. Легна на дивана и се вторачи в тавана, докато слушаше дискове. Все едни и същи. През втората седмица на януари Беате му съобщи, че е бременна и очаква детето на Халвуршен през лятото. Хари потъна в размисъл. Какво ли още предстоеше да се случи?

През януари Хари разполагаше с достатъчно време да размишлява, защото онази част от човечеството, която живее в Осло, явно бе решила за известен период да прекрати отнемането на човешки живот. Хари се чудеше дали да покани Скаре да се премести в кабинета му, в „Лабораторията за разкриване на убийства“. Същевременно се питаше какво да прави оттук нататък с живота си и дали човек изобщо някога разбира постъпвал ли е правилно, докато е бил жив.

Чак в края на февруари Хари си купи билет за Берген. В града между седемте планини още беше есен. Нямаше сняг. На връх

Фльойен го споходи усещането, че го обгръща същият облак като при последното му идване тук. Намери Мьолер на маса в ресторанта.

— Казаха ми, че напоследък не излизаш оттук — вместо поздрав подхвърли Хари.

— Чаках те дълго. Забави се — Бярне Мьолер допи питието си и стана.

Двамата застанаха отново до парапета навън. Мьолер изглеждаше още по-блед и слаб от миналия път. Очите му не бяха зачервени, но ръцете му трепереха. Хари предположи, че треморът се дължи на хапчета, а не на алкохол.

— Отначало не разбрах правилно намека ти — призна Хари. — Когато ме посъветва да проследя парите.

— Но се оказах прав, нали?

— Да, да. Оказа се прав. А аз помислих, че говориш за случая, който разследвах, а не за себе си.

— Говорех принципно, Хари. — Вятърът развяваше дългите кичури на Мьолер. — Не ми каза обаче дали Гюнар Хаген е останал доволен от края на възложеното ти разследване. Или, по-точно, от липсата на резултат.

Хари сви рамене.

— Давид Екхоф и Армията на спасението се отърваха от неприятен скандал, който би навредил на репутацията и дейността им. Алберт Гилстриуп изгуби единствения си син, снаха си и разтрогна спасителния за състоянието му договор. София Михолеч и семейството ѝ се върнаха във Вуковар. Местен благодетел обеща да им помогне да си построят нов дом. Мартине Екхоф излиза с младеж на име Рикард Нилсен. С две думи: животът си върви.

— А с теб какво става? Виждате ли се с Раquel?

— От време на време.

— А лекарят?

— Избягвам да я разпитвам. Всеки си има грижи.

— Тя иска ли отново да се съберете?

— Раquel би се събрала с мен, ако водех неговия начин на живот. — Хари вдигна яката си и погледа с присвити очи надолу, където вероятно се намираще градът, но не се виждаше. — Понякога и на мен ми се иска да живея като него.

Смълчаха се.

— Занесох часовника на Том Валер при един млад часовникар, който си разбира от работата. Помниш ли, веднъж ти бях разказал, че сънувах как „Ролекс“-ът на Валер тиктака върху отрязаната му ръка?

Мьолер кимна.

— Вече имам обяснение защо съм сънувал този кошмар. Най-скъпите часовници на света имат турбийонен механизъм с честота двайсет и осем хиляди в секундата. Ако наблюдаваш секундарната стрелка, имаш чувството, че се движи плавно и без да спира. А заради механичното задвижване звукът на часовника се чува по-силно отколкото при други часовници.

— „Ролекс“ правят хубави часовници.

— Марката е била сложена за заблуда. Всъщност часовникът е „Ланге 1 Турбийон“. От тази серия са произведени само сто и петдесет бройки. Онзи, който ти ми подари на сбогуване, е от същата серия. При последната продажба на търг за такъв часовник е била предложена цена от три милиона крони.

Мьолер кимна, а по устните му заигра лека усмивка.

— Така ли си плащахте? — попита Хари. — С часовници за три милиона?

Мьолер закопча палтото си и вдигна яката.

— Цената им е стабилна на пазара, а и не са толкова разобличаващи като скъпите автомобили. Не са лъскави като картините, пренасят се по-лесно от пари в брой и няма нужда да се перат.

— Освен това можеш да ги подариш.

— Така е.

— Как се случи?

— Дълга история, Хари. Като повечето трагедии и тази започна с добри намерения. Бяхме малка група хора с желание да дадем своя принос за изграждането на правово общество. Искахме да поправим грешките на съдебната система.

Мьолер си сложи черни ръкавици.

— Някои смятат, че причината толкова много престъпници да се измъкват, е съдебната система. Описват я като едро сито. Сравнението е неточно. Системата е по-скоро ситна мрежа, която улавя дребните риби, но се къса под натиска на едрите. Искахме да се превърнем в здравата мрежа под ситото, която спира акулите. Сред нас имаше не

само полицаи, но и съдии, прокурори, политици, бюрократи. Всички си давахме ясна сметка, че структурата на обществото ни, законодателството ни, съдебната ни система не са подготвени да противодействат на нахлуването на организираната престъпност след отварянето на границите. Полицията не разполагаше с нужните правомощия, за да действа на крачка пред закононарушителите. Налагаше се да действаме тайно, докато политиците приемат нови закони.

Мьолер поклати глава, загледан в тавана.

— В затворените пространства, където цари задуха и не се проветрява, винаги замирихва на гнило. И в нашата лига плъзна зараза. Първо решихме да внасяме незаконно оръжия, за да дадем адекватен отпор на противниците си. Нали те разполагаха с най-модерните оръжия. Впоследствие започнахме да ги продаваме, за да финансираме дейността си. Странен парадокс. Неколцина се разбунтуваха, но и те откриха колко бързо се е разпространила заразата. После дойдоха подаръците. В началото дреболии, за да поддържаме хъса си. Отказът да ги приемеш се смяташе за липса на солидарност. Всъщност подаръците представляваха следващата фаза в разложението, корупция, която те приобщава към лигата и преди да се усетиш, се озоваваш затънал до гуша в мръсотия. Няма връщане назад. Знаят много за теб. А най-лошото е, че нямаш представа кои всъщност са „те“. Бяхме се разделили на отделни „ядки“ от по няколко души, които се свързваха помежду си само чрез един-единствен човек, длъжен да пази пълна тайна. Преди ти и Елен Йелтен да го разобличите, изобщо не съм знаел, че Том Валер участва в лигата, че е организирал оръжейната контрабанда или се е подвизавал под кодовото име Принца. След това осъзнах колко сме се отдалечили от първоначалната си цел, а единствената ни мотивация да продължаваме дейността си беше алчността. Бях станал подкупен полицай и неволен съучастник в... — Мьолер си пое дълбоко дъх — ... в кончината на полицаи като Елен Йелтен.

Около тях във вихър се въртяха парчета и валма от облаци и създаваха усещането, че Фльоуен лети.

— Дойде моментът, когато не можех да продължавам. Опитах се да се измъкна. Казаха ми какви възможности имам. Бяха съвсем

прости. Но вече не се страхувам. Единствено се боя да не посегнат на семейството ми.

— Затова ли ги напусна?

Бярне Мьолер кимна.

— И ми подари часовника, за да сложиш окончателно край на тази история? — въздъхна Хари.

— Нямахше кого друго да избира освен теб, Хари.

Хари кимна. В гърлото му заседна буца. Спомни си какво му каза Мьолер по време на последната им среща: странно защо по тези места, отдалечени само на шест минути с възжената железница от центъра на града, все още има хора, които изгубват пътя и умират. А нима лесно може да се обясни фактът, че човек в Меката на справедливостта внезапно изгубва представа кое е правилно и кое — не, и се превръща в един от онези, срещу които се бори. Хари се замисли за всички съображения, важни и незначителни, довели до решението му да не спаси Юн Карлсен на летището.

— А ако ти призная, че и аз не се различавам от теб, шефе? Ако ти кажа, че спокойно бих могъл да съм на твое място?

Мьолер сви рамене.

— Случайностите и нюансите различават героя от престъпника, Хари. Винаги с било така. Праволинейната почтеност е присъща на мързеливите хора без визия за бъдещето. Без закононарушители и неподчинение и досега щяхме да си живеем във феодалното общество. Изгубих, Хари, и толкова. Вярвах в нещо, но позволих да ме заслепят и когато отново прогледнах, сърцето ми беше проядено от корупция. Случва се непрекъснато.

Хари се сви срещу вятъра. Питаше се какво да отговори на Мьолер. Когато най-сетне измисли, гласът му прозвуча някак отчуждено и изтерзано:

— Съжалявам, шефе. Не мога да те арестувам.

— Не се притеснявай, Хари — успокой го Мьолер. — Исках само да прозреш всичко. Да разбереш. И да си вземеш поука. Нищо повече.

Хари се взираше в непрогледната мъгла и напразно се мъчеше да послуша съвета на своя приятел и бивш началник: да прозре всичко. Накрая от напрежение в очите му избиха сълзи. Обърна се, но Бярне Мьолер вече го нямаше. Хари го извика по име в мъглата, макар да

знаеше, че Мьолер е прав: това е всичко. Все пак му се струваше редно
някой да извика името му.

[1] Is that you? (англ.) — Ти ли си? — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.